

การศึกษาเพลงเดี่ยวแขกมอญ 3 ชั้น ทางจะเข้

ปริญญาพันธ์
ของ
นายวรวุฒิ เข้มเพชร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกมานุษยดุริยางควิทยา
เมษายน 2546

780.9593
0285ก
ร.3

การศึกษาเพลงเดี่ยวแขกมอญ 3 ชั้น ทางจะเข้

บทคัดย่อ

ของ

นายวรวุฒิ เข้มเพชร

23 ก.ค. 2546



เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกมานุษยวิทยามหาบัณฑิต

เมษายน 2546

๒ ๒๒๑๖๖๑ ร.3

วรรณิ เชมเพ็ชร . (2546).การศึกษาเพลงเดี่ยวแขกมอญ 3 ชั้น ทางจะเข้ ปริญญาพนธ์ ศป.ม. (มานุษยวิทยามหาวิทยาลัย) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คณะกรรมการควบคุม: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมพล งามสุทธิ, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประทีป เล้ารัตนอารีย์

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาเพลงแขกมอญ อัตราจังหวะสามชั้น ทางเดี่ยวจะเข้ บรรเลงโดยครูทองดี สุจริตกุล โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะทำการศึกษาวิเคราะห์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์เพลงเดี่ยวแขกมอญอัตราจังหวะสามชั้น ทางครูทองดี สุจริตกุล กับ ทางฆ้องวงใหญ่
2. เพื่อศึกษาเทคนิคการบรรเลงเพลงเดี่ยวแขกมอญอัตราจังหวะสามชั้น ทางจะเข้ที่ บรรเลงโดยครูทองดี สุจริตกุล
3. เพื่อบันทึกโน้ตสากลทางเดี่ยวจะเข้เพลงแขกมอญ อัตราจังหวะสามชั้น บรรเลงโดยครูทองดี สุจริตกุล

โดยดำเนินการวิจัยจากการศึกษาหาข้อมูลเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนตำราทางวิชาการต่าง ๆ และศึกษาทางบรรเลงเพลงแขกมอญ อัตราจังหวะสามชั้น ทางเดี่ยวจะเข้ บรรเลงโดยครูทองดี สุจริตกุล จากแถบบันทึกเสียงบ้านครูประสิทธิ์ ถาวร เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ ผลการศึกษาพบว่า

1. ความสัมพันธ์ระหว่างเพลงแขกมอญอัตราจังหวะสามชั้น ทางเดี่ยวจะเข้ บรรเลงโดยครูทองดี สุจริตกุลและทางฆ้องวงใหญ่ เพลงแขกมอญอัตราจังหวะสามชั้นทางเดี่ยวจะเข้ที่ บรรเลงโดยครูทองดี สุจริตกุลนั้น ท่อนที่ 2 มีความยาวไม่เท่ากับทำนองหลักทางฆ้องวงใหญ่ มีการตัดทอนวรรคเพลงที่ 13 - 24 ของการบรรเลงเที่ยวแรกออก และ วรรคเพลงที่ 5 - 8 ของการบรรเลงเที่ยวกลับด้วย เนื่องด้วยเพลงแขกมอญเป็นเพลงที่มีลักษณะทำนองเพลงเป็นทำนองเดียวกันซึ่งสังเกตได้จากทำนองหลักทางฆ้องวงใหญ่มีลักษณะทำนองซ้ำกันทั้งสามท่อน ด้านบันไดเสียงและลูกตกแบ่งออกตามผลการศึกษาได้ทั้งหมด 3 กลุ่ม ดังนี้

- กลุ่มทำนองที่อยู่ในบันไดเสียงเดียวกันและลูกตกเสียงเดียวกัน
- กลุ่มทำนองที่อยู่ในบันไดเสียงเดียวกัน ลูกตกคนละเสียง
- กลุ่มทำนองที่อยู่คนละบันไดเสียง ลูกตกเสียงเดียวกัน

ซึ่งจากการศึกษาไม่ปรากฏกลุ่มทำนองที่อยู่คนละบันไดเสียง และลูกตกคนละเสียง

2. เทคนิคการบรรเลง พบว่าในการบรรเลงเพลงแขกมอญ อัตราจังหวะสามชั้น ทางเดี่ยวจะเข้าบรรเลงโดยครุทองดี สุจริตกุลนั้น ประกอบไปด้วยเทคนิคการดีดเก็บ, ดีดรัว, ดีดสะบัด, ดีดเสียงปริบ, ดีดควบเสียง และดีดเสียงทิงนอย ซึ่งเทคนิคเหล่านี้ได้มีการสอดแทรกในการแปรทำนองได้อย่างมีหลักและกฎเกณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวอย่างเหมาะสม และเป็นทางบรรเลงที่มีความพิเศษคือเป็นทางบรรเลงที่ทำนองหลักทางฆ้องวงใหญ่และทำนองเพลงทางเดี่ยวจะเข้าโดยส่วนใหญ่มีความเหมือนทั้งในด้านบันไดเสียง ลูกตก และทิศทางการเคลื่อนที่ของมทำนองเพลงมากกว่าทางเดี่ยวอื่นๆ ซึ่งความแตกต่างในกลุ่มทำนองที่อยู่ในบันไดเสียงเดียวกัน ลูกตกคนละเสียงนั้น เป็นเพียงลักษณะการประพันธ์ของผู้ประพันธ์เพลงที่ต้องการให้ทำนองทางเดี่ยวมีลักษณะที่โดดเด่นตามลักษณะการบรรเลงแบบจะเข้ นั่นเอง
3. ในการบันทึกโน้ตสากล ทางเดี่ยวจะเข้าเพลงแขกมอญอัตราจังหวะ 3 ชั้น ได้บันทึกเทคนิคและวิธีการบรรเลงทางเดี่ยวเอาไว้อย่างชัดเจน ถึงเทคนิคการสะบัด การขยี้ หรือการดีดควบเสียง

A STUDY OF JAKAE VARIATIONS IN KHEAK MON SAMCHAN

AN ABSTRACT

BY

MR.WORAVUT KHEMPHET

Presented in partial fulfillment of the requirements

For the Master of Arts degree in Ethnomusicology

At Srinakharinwirot University

April 2003

Woravut Khemphet . (2003). A study of Jakae Variation in Khaek Mon Samchan. [Master Thesis]

M.A. (Ethnomusicology). Bangkok : Graduate School.

Srinakarinwirot University. Advisor Committee : Asst. Prof. Dr.Chalermpon Ngamsutti,
Asst.. Prof.Prateep Luotrattana - ari

This research is to study Khaek Mon Samchan on Jakae Solo melody play by Mistress Tongdee Sucharitkul. The objectives of these studies are:

1. To study a relation between Khaek Mon Samchan on Jakae solo and Khong Wong Yai melody
2. To study a technique of Jakae solo in Khaek Mon samchan play by Mistress Tongdee Sucharitkul
3. To record notation of Khaek Mon Samchan on Jakae solo and Khong Wong Yai melody

This research was initiated by studying related works and documents. The melody of Khaek Mon samchan in Khong Wong Yai come from the notation of Fine Arts Department and the melody of Jakae solo play by Mistress Tongdee Sucharitkul come from the recorded of Prasit Taworn to be a database for the analysis.

The study found that:

1. The relative between melody of Khaek Mon Samchan on Jakae solo play by Mistress Tongdee Sucharitkul and Khong Wong Yai found that the length of Khaek Mon Samchan Jakae solo play by Mistress Tongdee Sucharitkul are difference with Khong Wong Yai. The Jakae solo melody has to cut the melody in the 13th – 24th phrases of the first play in part 2 and 5th – 8th phrases of the second play in part 2 too. For the scale and ending tones can separate in 3 groups.

- Same scale and ending tones
- Same scale but difference in ending tones
- Difference in scale but same in ending tones

Not found the group in difference scale and ending tones.

2. The technique of Jakae solo in Khaek Mon Chamcham play by Mistress Tongdee Sucharitkul consisting of Deed Geb, Deed Rua, Deed Sabud, Deed Seang Prib, Deed Kuab Saeng and Ded Senng Thing-noy with enclose to the variation and proper

in rules are exactly distinctive technique and it is a suitable for the melody of Jakae solo has been following the Khong Wong Yai melody like originally.

3. The structure of Khaek Mon Samchan in Khong Wong Yai and Jakae solo melody were divided in to Three parts and has shown verify all techniques in notation. The melody was compared in Ti scale, Do scale and Fa scale.

ปริญญาบัตร

เรื่อง

การศึกษาเพลงเดี่ยวฆ้องมอญ 3 ชั้น ทางจะเข้

ของ

นายวรวิทย์ เข้มเพชร

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยดุริยางควิทยา

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

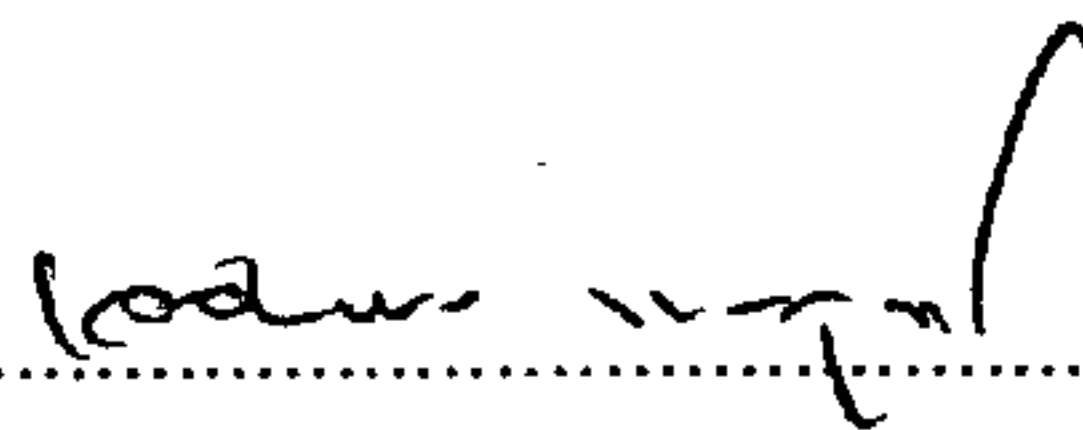


คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. นภาพร หะวานนท์)

วันที่ 14 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2546

คณะกรรมการสอบปริญญาบัตร



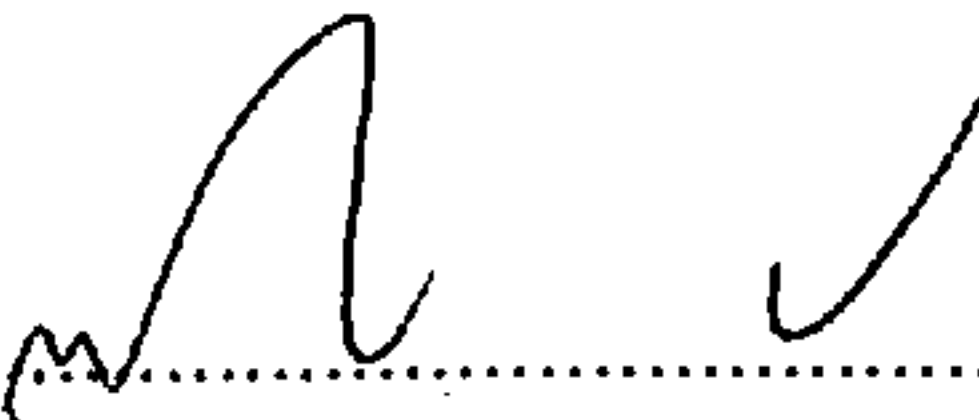
ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เฉลิมพล งามสุทธิ)



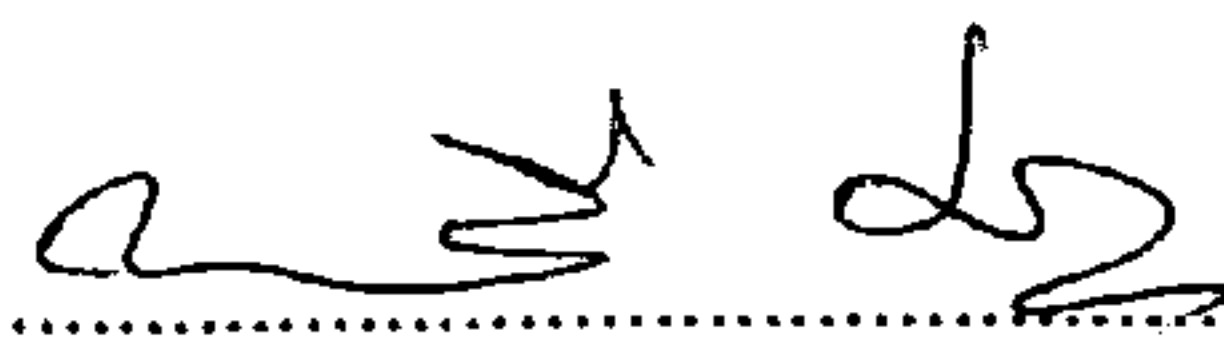
กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประทีป เล้ารัตนอารีย์)



กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(อาจารย์ ดร. สมศักดิ์ เกตุแก่นจันทร์)



กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รังสี เกษมสุข)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่ายที่ให้ความช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจทำให้ ผู้วิจัยมีความมุ่งมั่นในการทำปริญญาานิพนธ์

ขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมพล งามสุทธิ ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประทีป เลี้ยวตันอารีย์ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดร.สมศักดิ์ เกตุแก่นจันทร์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์รังสี เกษมสุข กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษา คำแนะนำ ช่วยแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ และให้ความเมตตาแก่ผู้วิจัยเสมอมาจนวิทยานิพนธ์ มีความสมบูรณ์ ตลอดจนอาจารย์ในภาควิชาดุริยางคศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์กาญจนา อินทรสุนานนท์ ที่ช่วยตรวจสอบข้อมูล ต่างๆ เกี่ยวกับงานวิจัยและเป็นที่ปรึกษาให้การตรวจทานแก้ไขและช่วยแนะนำแนวทางการวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์เมธี พันธุ์วราทร ที่ให้ความช่วยเหลืออนุเคราะห์ข้อมูล และเป็นที่ปรึกษาให้แก่ผู้วิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณอาจารย์เพ็ชรพุดมี เล็กรังสรรค์ ที่ให้ความช่วยเหลือที่มาของแถบบันทึกเสียง โน้ตเพลง และเอกสารอ้างอิงต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

ขอขอบคุณอาจารย์สมบูรณ์ บุญยวงศ์ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านจะเข้ ที่เป็นศิษย์สายตรงของครูทองดี สุจริตกุล ได้ให้คำแนะนำในการทำวิจัย สัมภาษณ์ และข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับงานวิจัย อีกทั้งยังอาจารย์สุรศักดิ์ จำนงสาร และอาจารย์นิกร จันทศร ผู้มีประสบการณ์ทางด้านดนตรีไทย และมีฝีมือในภาคปฏิบัติเป็นที่ยอมรับในวงการดนตรี ได้ให้คำปรึกษาแนะนำวิธีการทำงานวิจัยและข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

สุดท้ายนี้ขอขอบคุณ คุณพ่อบุญกอง เข้มเพชร คุณแม่รัตนภรณ์ เข้มเพชร ผู้อบรมเลี้ยงดู และให้โอกาสในการศึกษา สนับสนุน เป็นกำลังใจและเป็นที่ปรึกษาให้แก่ผู้วิจัยในทุกๆ เรื่องทำให้ผู้วิจัยเกิดสติปัญญา และเกิดความพยายามจนประสบความสำเร็จจนถึงทุกวันนี้

วรวิมล เข้มเพชร

สารบัญ

บทที่	หน้า
1. บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	5
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า.....	9
เอกสารวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
เอกสารตำราทางวิชาการ.....	14
3. วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	18
ขั้นรวบรวมข้อมูล.....	18
ขั้นศึกษาข้อมูล.....	18
ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล.....	18
ขั้นสรุป.....	19
4. การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล.....	20
วิเคราะห์โครงสร้างเพลงแขกมอญอัตราจังหวะสามชั้นทางฆ้องวงใหญ่.....	20
โครงสร้างของเพลง.....	20
ลูกตกและบันไดเสียง.....	20
กระสวนจังหวะ.....	24
ความสัมพันธ์เพลงแขกมอญอัตราจังหวะสามชั้นทางฆ้องวงใหญ่และทางเดี่ยวจะเข้ บรรเลงโดยครูทองดี สุจริตกุล.....	34
โครงสร้างของเพลง.....	34
บันไดเสียงและลูกตก.....	35
เทคนิคการบรรเลงเพลงแขกมอญอัตราจังหวะสามชั้น ทางเดี่ยวจะเข้ บรรเลงโดย ครูทองดี สุจริตกุล.....	170
สำเนียงภาษา.....	213
5. สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	217
ผลการวิเคราะห์.....	217
ข้อเสนอแนะ.....	218

บทที่	หน้า
ภาคผนวก	219
บรรณานุกรม.....	250

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ดนตรีไทยเป็นมรดกอันล้ำค่าทางวัฒนธรรมไทยของเรา และทุกคนทราบดีว่า ศิลปวัฒนธรรมทางดนตรี ถือเป็นเครื่องหมายสำคัญอย่างหนึ่งที่เป็นเอกลักษณ์อันแสดงออกถึงความสำคัญของชาติ

ดนตรีไทยเป็นศิลปวัฒนธรรมที่มีวิวัฒนาการยาวนานมาคู่กับคนไทย แสดงถึงความรุ่งเรืองทางอารยธรรมเก่าแก่ ที่มีการสืบทอดมรดกทางสังคมและภูมิปัญญา ในการค้นคิดแสวงหาวัสดุธรรมชาติมาสร้างเครื่องดนตรีชนิดต่างๆ และสามารถประพันธ์ทำนองดนตรีให้เหมาะสมกับเครื่องดนตรีที่ผลิตขึ้นมา และเชื่อว่าดนตรีไทยของเรามีมานานไม่ต่ำกว่า 4,000 ปี (ปัญญา รุ่งเรือง 2517:1)

มนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีความรู้สึกสร้างสรรค์ทางดนตรี อารมณ์สะท้อนใจผสมกับจินตนาการของมนุษย์ที่มีต่อธรรมชาติและชีวิต ได้ก่อให้เกิดภาษาแห่งเสียงดนตรีขึ้น และเป็นภาษาสากลอันยิ่งใหญ่ที่ปรากฏอยู่ในสังคมของมนุษยชาติ

มนุษยชาติทุกเผ่าพันธุ์ไม่ว่าจะเป็นชนเผ่าที่ล่าสัตว์หรือชนเผ่าที่มีอารยธรรมทั้งที่สูญชาติพันธุ์ไปแล้ว หรือยังสืบทอดเผ่าพันธุ์อยู่ในปัจจุบันต่างก็มีวัฒนธรรมทางดนตรีซึ่งมีความแตกต่างกันไปตามลักษณะขององค์ประกอบทางสังคมและวัฒนธรรมของตน พัฒนาการทางดนตรีของชนเผ่าต่าง ๆ จะสัมพันธ์กับพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของชนเผ่าเหล่านั้นด้วย ดนตรีโดยทั่วไปแล้วมีคุณมากกว่าโทษดนตรีเป็นเครื่องบำรุงขวัญ บำรุงจิตใจ เป็นยารักษาโรคทั้งทางกายและจิตใจ เป็นน้ำเย็นที่ตีช่วยบรรเทาความร้อน เป็นเพื่อนยามทุกข์ยามเหงา เป็นเครื่องมือสำหรับสมานสามัคคี เป็นสื่อแห่งความรักและยังเป็นเครื่องมือสำหรับการยังชีพอีกด้วย (พูนพิศ อมาตยกุล 2527: 5)

ดนตรีนับเป็นศิลปะแขนงหนึ่งที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างทางสังคม และความเชื่อของมนุษย์ ตั้งแต่ครั้งก่อนประวัติศาสตร์ตามที่ไชแสง สุขวัฒน์ (2529: 1) ได้กล่าวไว้ว่า “ การที่จะเอาใจและตอบแทนบุญคุณพระเจ้าต่าง ๆ ก็ทำได้โดยการบวงสรวงการเต้นและการร้อง สิ่งที่ทำให้เกิดดนตรีขึ้นอีกอย่างหนึ่งก็คือ ความสบายใจภายหลังที่เสร็จจากภารกิจต่าง ๆ ก็เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยนำสิ่งที่อยู่ในสภาพแวดล้อม เช่น ปล้องไม้ เขาสัตว์มาประดิษฐ์เป็นเครื่องดนตรี โดยเริ่มจากการทดลองเป่าให้เกิดเป็นเสียง ดนตรีมีการพัฒนาไปตามกาลเวลา จากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่งอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะคนในแต่ละยุคหรือแต่ละกลุ่มสังคม ต่างได้รับการเรียนรู้และมีแนวคิดที่เกิดจากสภาพแวดล้อม วัฒนธรรม จารีตประเพณีที่แตกต่างกัน จึงมีผลทำให้การดนตรีมีความแตกต่างกันไปในทุกสมัยทุกสังคม (ศรีศักดิ์ วัลลิโภดม 2535 : 2)

ความแตกต่างทางวัฒนธรรมทางดนตรีในยุคต่อมาได้ผลมาจากบทบาทหน้าที่ของดนตรีได้เปลี่ยนไป นอกจากจะเป็นดนตรีประกอบพิธีกรรมและถ่ายทอดสู่หูชน เพราะอิทธิพลทางความเชื่อเพียงอย่างเดียว หากแต่ต้องการให้เป็นศาสตร์ทางดนตรีที่จริง โดยอาศัยกลไกต่างๆ ทางสังคมดังที่ สุมาลี นิรมานูภาพ (2524: 2) ได้กล่าวไว้ว่า “ ดนตรีในระยะต่อมาเริ่มออกจากวัดไปสู่ประชาชน และสังคมโดยเข้าไปในราชสำนักก่อน เพราะราชสำนักประกอบด้วย เจ้านาย และขุนนางที่มีทุนทรัพย์ และความรู้สนับสนุน ให้มีการแต่งบทบรรเลงที่ไม่เกี่ยวข้องกับศาสนา แต่แต่งขึ้นอย่างพิถีพิถันถูกหลักวิชา มีการฝึกซ้อมอย่างดี มีโรงเรียนสอนดนตรีเกิดขึ้น ”

ในการบรรเลงเพลงไทยนั้นนิยมบรรเลงอยู่ 2 อย่าง ซึ่งอาจารย์มนตรี ตราโมท (2538 : 32) ได้อธิบายไว้ดังนี้

1. การบรรเลงหมู่ หมายถึง การบรรเลงไปพร้อมๆ กันเต็มทั้งวง ไม่ว่าจะเป็ปี่พาทย์หรือเครื่องสาย หรือมโหรี ความมุ่งหมายสำคัญของการบรรเลงอยู่ที่ความพร้อมเพรียงกันของทุกคน ในขณะที่ดำเนินวิธีการบรรเลงตามหน้าที่ของตนไปโดยถูกต้องและกลมกลืนกัน เพลงสำหรับบรรเลงหมู่แยกออกได้เป็น 3 แบบคือ เพลงพื้น เพลงกรอ และเพลงลูกล่อลูกขัด เพลงทั้ง 3 แบบนี้มีวิธีการบรรเลงที่แตกต่างกัน

2. การบรรเลงเดี่ยว หมายถึง การบรรเลงเพลงอย่างหนึ่งที่ใช้เครื่องดนตรีจำพวกดำเนินทำนอง เช่น ระนาด ข้องวง ซอ จะเข้ บรรเลงแต่อย่างเดียว อาจมีเครื่องประกอบจังหวะ เช่น ฉิ่ง ฉาบ โหม่ง โทน-รำมะนา สองหน้า หรือกลองแขก บรรเลงไปด้วยกันก็ได้ มีความประสงค์อยู่ 3 ประการ

2.1 เพื่ออวดทาง คือ วิธีดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีชนิดนั้นตามที่ครูได้ตกแต่งขึ้นไว้ อย่างไพเราะและวิจิตรพิสดารสมที่จะบรรเลงอวดได้

2.2 เพื่ออวดความแม่นยำ จดจำทำนอง เม็ดพราย และวิธีการที่ครูผู้แต่งได้ประดิษฐ์ไว้ นั้นอย่างถนัดวันทุกประการของการบรรเลง

2.3 เพื่ออวดฝีมือ ผู้บรรเลงมีความสามารถบรรเลงเครื่องดนตรีชนิดนั้นๆ ได้ตามที่ครูผู้แต่งได้ประดิษฐ์ไว้ ไม่ว่าจะโลดโผนหรือพลิกแพลงเพียงใดก็สามารถทำได้ถูกต้อง คล่องแคล่วไม่มีบกพร่อง

ในการบรรเลงเดี่ยวเพลงที่นิยมนำมาประดิษฐ์เป็นเพลงเดี่ยวนั้นส่วนใหญ่เป็นเพลงในอัตราจังหวะสามชั้นหรือเพลงเถาที่เป็นเพลงประเภทหน้าทับปรบไก่ และหน้าทับสองไม้ เช่น เพลงทะเล เพลงนกขมิ้น เพลงสุดสงวน เพลงพญาโศก เพลงแขกมอญ เพลงสารถี เพลงลาวแพน เป็นต้น

เครื่องดนตรีประเภทเครื่องดีด “ จะเข้ ” เป็นเครื่องดนตรีที่ได้รับความนิยมเล่นกันอย่างแพร่หลายกันในปัจจุบัน ทั้งบรรเลงเดี่ยวและบรรเลงรวมเป็นวงในวงเครื่องสายและวงมโหรี จะเข้เป็นเครื่องดนตรีที่สันนิษฐานว่า คงจะเล่นกันเป็นสามัญมาแล้วตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาตอนต้นในแผ่นดินของ สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ และคงเป็นเครื่องดีดที่ได้รับความนิยมกันอย่างแพร่หลาย ซึ่งอาจจะนำเข้ามาบรรเลงอยู่ในวงเครื่องสายไทยอยู่แล้วก็ได้ เพราะมีกล่าวในกฎหมายตราสามดวง ข้อที่ 20 ว่า “ ร้องเพลงเรือเป่าปี่ เป่าขลุ่ย ตีดจะเข้ กระจับปี่ ดีโตน โห่ ร้องนี่นั่น ” จนถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ในรัชกาลที่ 2 จะเข้จึงเข้าร่วมบรรเลงอยู่ในวงมโหรีคู่กับกระจับปี่ เมื่อมีคนหันมาตีดจะเข้มากขึ้น กระจับปี่ก็เลยหายไปในปัจจุบัน (มนตรี ตราโมท 2538 : 18)

จะเข้เป็นเครื่องดนตรีประเภทดีดที่มีเสียงไพเราะและมีวิธีการบรรเลง-เม็ดพรายและการประดิษฐ์ทำนองในการบรรเลงอย่างวิจิตรพิสดาร ทำให้เสียงจะเข้มีเสน่ห์ เพลงเดี่ยวนิยมนำมาบรรเลงด้วยจะเข้มีหลายเพลง เช่น (อาทร ธนวัฒน์ 2542: บทคัดย่อ)

1. เพลงมุล่ง
2. เพลงฉิ่งตรัง
3. เพลงฉิ่งตวงพระธาตุ
4. เพลงจีนแส
5. เพลงจีนขิมใหญ่
6. เพลงเขมรปี่แก้วทางสัควา
7. เพลงลาวแพน
8. เพลงสุดสงวน
9. เพลงนกขมิ้น
10. เพลงสารถี
11. เพลงพญาโศก
12. เพลงแขกมอญ
13. เพลงเชิดนอก
14. เพลงทยอยเดี่ยว

15. เพลงกราวใน

ฯลฯ

ในการต่อเพลงเดี่ยวที่ได้กล่าวมาทั้งหมดนี้ครูผู้ต่อเพลง จะต่อโดยเรียงลำดับจากพื้นฐานให้ เพื่อการพัฒนาการของฝีมือในการดีดไปโดยลำดับขั้น สำหรับเพลงเดี่ยวจะเข้าเพลงแขกมอญ ก็เป็นเพลงหนึ่งที่เป็นแหล่งรวบรวมศิลปะการประพันธ์เพลงเอาไว้ได้อย่างครบทุกเทคนิคการบรรเลงเอาไว้ของแต่ละเครื่องมือ ลักษณะของเพลงที่แสดงออกมาจึงเป็นเพลงที่ผู้บรรเลงต้องอาศัยฝีมือในการบรรเลงสูง มีปฏิภาณไหวพริบ และต้องมีสมาธิในการควบคุมตลอดการบรรเลง ให้จบลงได้อย่างสมบูรณ์

เพลงแขกมอญมีลักษณะการดำเนินทำนองแบบห่าง ๆ และกระโดดข้ามเสียงในวรรคเดียวกัน สำหรับการวิเคราะห์ขั้นคู่และบันไดเสียงของเพลงรามอญ พบว่าขั้นคู่ที่พบในทุกเพลงจะเป็นคู่ 8 และขั้นคู่ 4 ส่วนบันไดเสียงของเพลงรามอญส่วนใหญ่เป็นบันไดเสียง โด และบันไดเสียง ซอล เป็นงานวิจัยที่มีประโยชน์สำหรับเป็นแนวทางการศึกษาวิเคราะห์รูปแบบจังหวะ ตลอดจนความสัมพันธ์ของจังหวะกับวรรคเพลงในงานวิจัยครั้งนี้ได้เป็นอย่างดี (พงษ์ศิริ ศิลปบรรเลง 2540 : บทคัดย่อ)

ยังมีเพลงไทยอีกกลุ่มหนึ่งที่มีทำนองเพลงที่ประสมประสานกันระหว่างสำเนียงเพลงไทยและมอญอยู่ในเพลงเดียวกันเช่น เพลงแขกมอญบางช้าง เพลงแขกมอญบางขุนพรหม และเพลงแขกมอญ ได้มีผู้ทำการวิเคราะห์เพลงแขกมอญบางขุนพรหมไว้ว่า

เพลงแขกมอญบางขุนพรหม เถา มีลักษณะ เป็นเพลง 3 ท่อน 14 จังหวะหน้าทับ ท่อนที่ 1 มี 32 วรรค 16 ประโยค 4 จังหวะหน้าทับ ท่อนที่ 2 มี 32 วรรค 16 ประโยค 4 จังหวะหน้าทับ ท่อนที่ 3 มี 48 วรรค 24 ประโยค 6 จังหวะหน้าทับ นับว่างานวิจัยนี้เกิดประโยชน์แก่ผู้สนใจศึกษา การประพันธ์เพลง เถาเป็นอย่างดี (บุญช่วย โสวัตร 2538 :บทคัดย่อ)

ในเพลงลักษณะเดียวกันนี้เพลงแขกมอญเถาเป็นเพลงที่มีสำเนียงภาษาแขกและมอญ และเป็นเพลงที่นักดนตรีไทยนิยมนำมาบรรเลงและขับร้องกันเป็นจำนวนมาก เนื่องด้วยในทำนองเพลงและคำร้องมีการออกสำเนียงภาษามอญที่ชัดเจน ซึ่งมีผู้ทำการวิเคราะห์เพลงแขกมอญเถาโดยกล่าวถึงเรื่อง กลุ่มเสียงสำคัญ ในเพลงแขกมอญเถาประกอบด้วย F G A B^b โดยเสียง E เป็นเสียงผ่าน (วิชา ศรีม่วง: บทคัดย่อ)

นอกจากนี้การบรรเลงดนตรีของไทยนั้นมียุ่อยู่มากมายหลายรูปแบบ ซึ่งสามารถแบ่งออกได้ 3 ลักษณะ คือ

1. การบรรเลงคนเดียว หมายถึง การบรรเลงเพียงผู้เดียวจะเป็นเพลงประเภทใดก็ได้ ส่วนใหญ่จะเป็นการบรรเลงเพื่อให้เกิดความชำนาญและความแม่นยำในเพลงที่บรรเลง
2. การบรรเลงเพลงเดี่ยว หมายถึง การบรรเลงเพลงที่มีความวิจิตรพิสดาร โดดเด่น มากกว่าปกติ โดยมีเครื่องหนึ่งและจึงเป็นผู้บรรเลงประกอบจังหวะจะใช้ววด 3 อย่างคือ อวดทาง อวดความแม่นยำ อวดความสามารถของผู้บรรเลง
3. การบรรเลงรวมกับผู้อื่น หมายถึง การบรรเลงตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป จะเป็นเครื่องดนตรีชนิดเดียวกันหรือต่างชนิดกันก็ได้

จากการบรรเลงทั้ง 3 ลักษณะนี้ จะเห็นได้ว่าการบรรเลงเพลงเดี่ยวนั้น จะต้องใช้ความสามารถและทักษะในการบรรเลงสูง การบรรเลงเพลงเดี่ยวสามารถแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

1. การบรรเลงเพลงเดี่ยวคนเดียวล้วน เช่น เดี่ยวพญาโศก , เดี่ยวสารถี , เดี่ยวแขกมอญ , เดี่ยวกราวใน เป็นต้น
2. การบรรเลงเดี่ยวร่วมกับวง มีหลายลักษณะ เช่น
 - 2.1 เดี่ยวในเพลง คือ การผลัดกันบรรเลงเดี่ยวทีละเครื่องมือ (เครื่องดำเนินทำนอง)
 - 2.2 เดี่ยวระหว่างชั้น คือ การบรรเลงเพลงที่มีรูปแบบ 3 รูปแบบดังนี้
 - 2.2.1 บรรเลง 3 ชั้น แล้วเดี่ยวทีละเครื่องมือ (เครื่องดำเนินทำนอง) แล้วบรรเลง 2 ชั้น และชั้นเดี่ยวจนครบเถาแล้วออกลูกหมด

2.2.2 บรรเลง 3 ชั้น ต่อด้วย 2 ชั้น แล้วเดี่ยว 2 ชั้น ที่ละเครื่องมือ (เครื่องดำเนินทำนอง) แล้วต่อด้วยชั้นเดี่ยวจนครบเถาแล้วออกลูกหมด

2.2.3 บรรเลง 3 ชั้น , 2 ชั้น และชั้นเดี่ยวแล้วเดี่ยวชั้นเดี่ยวที่ละเครื่องมือ (เครื่องดำเนินทำนอง) แล้วออกลูกหมด

2.3 เดี่ยวหางเครื่อง คือ การบรรเลงเพลงจนจบแล้วลงลูกหมด และบรรเลงเพลงต่อไปแล้วมีเดี่ยวต่อท้าย

2.4 เดี่ยวท้ายเครื่อง คือ การบรรเลงจนจบแต่ยังไม่ลงลูกหมด แล้วมีเดี่ยวต่อท้ายแล้วจึงลงลูกหมด

3. การบรรเลงเพลงเดี่ยวลักษณะพิเศษ เช่น เดี่ยวระนาดหนึ่งคนสองวาง เดี่ยวฆ้องมอญหนึ่งคน สองวง หรือ เดี่ยวจะเข้หนึ่งคน สองตัว เป็นต้น

ผู้ที่บรรเลงเพลงเดี่ยวได้ดีนั้น จะต้องใช้ไหวพริบปฏิภาณ ความสามารถอย่างมากทักษะต่าง ๆ เหล่านี้จะต้องใช้ความเพียรพยายาม ฝึกฝน สั่งสม ถ่ายทอดจากครูผู้มีความรู้ความสามารถ ได้ให้ทัศนะคติเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้ว่า

นักดนตรีที่ดีมีหลักและหัวใจสำคัญอยู่ 5 ประการ

1. แม่นมือ มีความจำดี มือทำงานไปโดยอัตโนมัติ แม่นในที่นี้ก็คือสามารถบรรเลงได้

2. แม่นปาก เข้าใจสำเนียงที่บอกด้วยปาก แล้วไปแปลเป็นสำเนียงดนตรีได้

3. แม่นตา ต้องตาไวรู้ว่าเสียงใดควรจะใช้มือตี หรือตีดแบบใด

4. แม่นหู เพราะหูต้องไวต่อเสียงที่ได้ยินเสมอ สูง ต่ำ หนัก เบา ช้า เร็ว ขึ้นกับการฟังที่ดี

5. แม่นใจ เป็นรากฐานที่สำคัญที่สุด มีหน้าที่สั่งงาน เก็บข้อมูลวิเคราะห์ พิจารณาใคร่ครวญ หาเหตุผล มีความเฉียบขาด กล้าหาญและมั่นคงในการบรรเลง (สมภพ ขำประเสริฐ 2535: 69)

เพลงเดี่ยวแขกมอญ ถือได้ว่าเป็นเพลงเดี่ยวชั้นสูงที่ต้องอาศัยฝีมือในการบรรเลงเป็นอย่างมาก ผู้บรรเลงต้องมีความสามารถความชำนาญ ผ่านอารมณ์ของบทเพลงที่เป็นภาษาสำเนียงของภาษาแขก และมอญ ออกมาได้อย่างถึงอารมณ์ ของบทเพลง โดยใช้หน้าทับปรบไต่กำกับจังหวะ เพลงนี้ผู้ประพันธ์ได้แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการประพันธ์ไว้ได้อย่างไพเราะและมีความกลมกลืนของสำเนียงทั้งภาษาแขกและภาษามอญได้อย่างลงตัว สำเนียงของเสียงจะเข้ากับถ่ายทอดอารมณ์ของบทเพลงออกมาได้อย่างลุ่มลึก ไพเราะไม่แพ้เสียงของเครื่องดนตรีชนิดอื่นๆ จึงเป็นการสมควรที่จะศึกษาและวิเคราะห์เพลงเดี่ยวแขกมอญทางจะเข้ เอาไว้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์เพลงเดี่ยวแขกมอญอัตราจังหวะสามชั้น ทางครูทองดี สุจริตกุล กับทางฆ้องวงใหญ่
2. เพื่อศึกษาเทคนิคการบรรเลงเพลงเดี่ยวแขกมอญอัตราจังหวะสามชั้น ทางจะเข้ ที่บรรเลงโดยครูทองดี สุจริตกุล
3. เพื่อบันทึกโน้ตสากลทางเดี่ยวจะเข้เพลงแขกมอญ อัตราจังหวะสามชั้น บรรเลงโดยครูทองดี สุจริตกุล

ความสำคัญของการศึกษาวิจัย

1. เพลงแขกมอญอัตราจังหวะสามชั้น เป็นเพลงที่มีสำเนียงภาษามอญอยู่ในทำนองหลักและทำนองเดี่ยวซึ่งสามารถบ่งบอกความสัมพันธ์ของการเคลื่อนไหวทางวัฒนธรรมดนตรีได้เป็นอย่างดี
2. เป็นเพลงเดี่ยวเพลงเดียวที่มีการออกสำเนียงภาษาแขกและมอญ
3. ทางเดี่ยวจะเข้แขกมอญอัตราจังหวะสามชั้น ถือเป็นมรดกทางดนตรีไทยที่ล้ำค่าสมควรที่จะอนุรักษ์เผยแพร่ให้กับอนุชนรุ่นหลังได้ศึกษาสืบไป โดยการบันทึกเป็นโน้ตสากล
4. เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาวิเคราะห์ในแง่มุมอื่นๆ ต่อไป

ขอบเขตในการศึกษาวิจัย

1. ศึกษาทำนองหลักทางฆ้องวงใหญ่เพลงแขกมอญ อัตราจังหวะสามชั้น ทางกรมศิลปากร
2. ศึกษาเทคนิคการบรรเลงเพลงเดี่ยวแขกมอญอัตราจังหวะสามชั้นทางจะเข้ที่บรรเลงโดยครูทองดี สุจริตกุล
3. วิเคราะห์เปรียบเทียบทำนองหลักเพลงแขกมอญอัตราจังหวะสามชั้น ทางกรมศิลปากร กับทางเดี่ยวจะเข้เพลงแขกมอญ บรรเลงโดยครูทองดี สุจริตกุล
4. บันทึกโน้ต ทางเดี่ยวจะเข้เพลงแขกมอญอัตราจังหวะสามชั้น บรรเลงโดยครูทองดี สุจริตกุล

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. โน้ตเพลงที่นำมาวิเคราะห์นี้เป็นโน้ตที่ได้จากการบันทึกแถบเสียงบ้านครูประสิทธิ์ถาวร และโน้ตทางฆ้องจากกรมศิลปากร
2. การบันทึกโน้ตเพลงเดี่ยวแขกมอญทางจะเข้ จะบันทึกเป็นโน้ตไทย ซึ่งจะใช้นำเสนอในการวิเคราะห์เพลงเป็นสำคัญ และโน้ตสากลจะแสดงไว้ในภาคผนวก
3. จะใช้ตัวอักษร ด ร ม ฟ ช ล ท ในการบันทึกโน้ตไทย อยู่ในตาราง 3 แถว
 - แถวบนสุด คือ สายเอก
 - แถวกลาง คือ สายทุ้ม หรือ สายกลาง
 - แถวล่าง คือ สายลวด

ซึ่งเป็นลักษณะที่สามารถแสดงตำแหน่งของเสียงจะเข้ได้อย่างชัดเจนและเป็นรูปแบบที่สายกลางนิยมกันแบบหนึ่งโดยเรียงตัวอักษรตามเสียงของจะเข้ดังแผนภูมิต่อไปนี้

สาย	สายเปล่า	นมที่										
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
สายเอก	ด	ร	ม	ฟ	ช	ล	ท	ดํ	รํ	มํ	ฟํ	ชํ
สายทุ้ม	ช	ล	ท	ด	ร	ม	ฟ	ช	ล	ท	ด	ร
สายลวด	ด	ร	ม	ฟ	ช	ล	ท	ดํ	รํ	มํ	ฟํ	ชํ

โดยลักษณะของตาราง 1 ชุด มี 3 แถว ในการอ่านให้อ่านควบไปพร้อมกันทั้ง 3 แถว

และใช้สัญลักษณ์ประกอบการบันทึกโน้ต คือ \cap หมายถึง การสะบัด เช่น

----	\cap -ฟ-ชชช	ด ฟ ช ล	\cap ด-ช ชชช	ด ฟ ช ล	\cap \cap ดทล รดท	ฟ ช ลท	\cap รดท-ลช
----	----	----	----	----	----	----	----
----	----	----	----	----	----	----	----

4. การบันทึกโน้ตสากล จะบันทึกด้วยบรรทัดห้าเส้น อัตราจังหวะ 2/4 จำนวน 2 ชุด คือ
ชุดที่ 1 ใช้กับสายเอกและสายทุ้มในกุญแจประจำหลักซอล
ชุดที่ 2 ใช้กับสายลวด ในกุญแจประจำหลัก ฟา ตามตัวอย่างดังนี้



โดยในการบันทึกโน้ตนี้เป็นระบบเสียงของดนตรีไทย ทุกเสียงห่าง 1 เสียงเต็ม ไม่ต้องมีเครื่องหมายแปลงเสียง

5. การบันทึกเพลงเดี่ยวและทางพื้นแขกมอญอัตราจังหวะสามชั้น จะศึกษาแต่เฉพาะทางที่บรรเลงโดย ของครูทองดี สุจริตกุล

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

แขกมอญ หมายถึง เพลงไทยชนิดหนึ่งที่ตั้งอยู่ในประเภทหน้าทับปรบไก่ ที่มีสำเนียงภาษาแขกและมอญอยู่ในเพลงเดียวกัน ที่แต่งโดย พระประดิษฐ์ไพเราะ (มี ดุริยางค์กูร) ที่นิยมมาประดิษฐ์เป็นทางเดี่ยวสำหรับเครื่องดนตรี ต่าง ๆ ทั้ง วงปี่พาทย์และเครื่องสาย ได้แก่ ระนาดเอก ข้องวงใหญ่ จะเข้ ซอด้วง ซออู้ เป็นต้น

เก็บ หมายถึง การบรรเลงวิธีหนึ่งซึ่งประดิษฐ์พยางค์หรือเสียงเพิ่มแทรกให้สูงขึ้นไปอีกชั้นหนึ่งจากเนื้อหาเพลงธรรมดา การเก็บนี้เป็นวิธีการโดยปกติของทางระนาดและจะเข้

ติดรั้ว หมายถึง การติดจะเข้โดยใช้ไม้ติด ติดเข้าออกสลับกันเร็วๆ อย่างต่อเนื่องทำให้เกิดเสียงยาวติดต่อกัน

ขยับ หมายถึง การบรรเลงวิธีหนึ่งซึ่งประดิษฐ์พยางค์หรือเสียงเพิ่มแทรกให้สูงขึ้นไปอีกเท่าหนึ่งเป็นทวีคูณจากทางเก็บ

เดี่ยว หมายถึง วิธีบรรเลงของเครื่องดนตรีเพียงคนเดียว แต่อาจมีเครื่องประกอบจังหวะได้ การบรรเลงเดี่ยวมีความประสงค์ 3 อย่าง คือ

1. เพื่ออวดทาง คือ วิธีดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีชนิดนั้นจะต้องเป็นทางพิเศษมีลูกเล่นและวิธีบรรเลงต่าง ๆ
2. เพื่ออวดความแม่นยำ
3. เพื่ออวดฝีมือ

ทาง คำนี้มีความหมายได้เป็น 3 ประการ คือ

1. วิธีดำเนินทำนองเพลง เช่น ทางเดี่ยวและทางหมู่ หรือเช่นเพลงนี้เป็นทางครูล่วงประดิษฐ์ไพเราะ ทางครูจางวางทั่ว พาทยโกศล เป็นต้น
2. วิธีดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีเฉพาะอย่าง เช่น ทางระนาดเอก ทางซอ ทางจะเข้ เป็นต้น
3. ระดับของบันไดเสียง เช่น ทางเพ็ญออก ทางใน ทางนอก ทางชวา เป็นต้น

ทางกรอ หมายถึง ทางบรรเลงที่มีเสียงยาว ๆ ช้า ๆ จะเข้จะต้องใช้วิธีตีคิ้วไม้ตีค

ทำนองหลัก หมายถึง ทำนองเพลงที่บรรเลงโดยฆ้องวงใหญ่ ซึ่งมีวิธีการบรรเลงโดยยึดหลักเนื้อเพลงเป็นหลักในการบรรเลง จากนั้นผู้แต่งเพลงหรือผู้บรรเลงก็แปรทางฆ้องหรือทำนองหลักให้เป็นทางบรรเลง

บันไดเสียง หมายถึง บันไดเสียงของดนตรีไทยคือบันไดเสียงซึ่งมีโครงสร้างของเสียงสำคัญหรือเสียงหลัก 5 เสียง และมีเสียงรอง 2 เสียง ตามแบบผังด้านล่าง



เสียงชั้นที่ 1 2 3 5 และ 6 เป็นเสียงหลัก เสียงชั้นที่ 4 และ 7 เป็นเสียงรองแต่ละเสียงจากชั้นที่ 1 ถึงชั้นที่ 7 มีความห่างของระดับเสียงเท่ากัน เสียงที่สูงขึ้นไปต่อจากชั้นที่ 7 นั้นเป็นเสียงเดียวกับชั้นที่ 1 นั้นเอง แต่มีระดับเสียงสูงกว่าเป็นคู่ 8 ในที่นี้คือบันไดเสียงตามลักษณะบทเพลง ซึ่งมีบันไดเสียงหลักต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

บันไดเสียง "โด" คือบทเพลงที่ใช้โน้ต ด ร ม ช ล เป็นโน้ตหลักและใช้โน้ต ฟ ท เป็นโน้ตรอง เขียนเป็นภาษาสากล คือ DO SCALE

บันไดเสียง "เร" คือบทเพลงที่ใช้โน้ต ร ม ฟ ล ท เป็นโน้ตหลักและใช้โน้ต ช ด เป็นโน้ตรอง เขียนเป็นภาษาสากล คือ RE SCALE

บันไดเสียง "ฟา" คือบทเพลงที่ใช้โน้ต ฟ ช ล ด ร เป็นโน้ตหลักและใช้โน้ต ท ม เป็นโน้ตรอง เขียนเป็นภาษาสากล คือ FA SCALE

บันไดเสียง "ซอล" คือบทเพลงที่ใช้โน้ต ช ล ท ร ม เป็นโน้ตหลักและใช้โน้ต ด ฟ เป็นโน้ตรอง เขียนเป็นภาษาสากล คือ SOL SCALE

บันไดเสียง "ที" คือบทเพลงที่ใช้โน้ต ท ด ร ฟ ช เป็นโน้ตหลักและใช้โน้ต ม ล เป็นโน้ตรอง เขียนเป็นภาษาสากล คือ SI SCALE

ประโยคเพลง หมายถึง ทำนองที่ผู้แต่งต้องการให้ความรู้สึกว่าจะจบ อาจหมายถึงประโยคหรือจบก่อนก็ได้ (ถ้าเป็นประโยคสุดท้ายของเพลง) เพลงหนึ่งๆ อาจประกอบด้วยหลายๆ วรรค หลายๆ ประโยค หรือบางทีประโยคเดียวซึ่งมีความสมบูรณ์ของท่วงทำนองอยู่ในตัว ในที่นี้วรรคเพลงรวมกันเท่ากับหนึ่งประโยคเพลง หรือเขียนเป็นโน้ตไทยได้ 8 ห้องเพลง (1 บรรทัด) ดังนี้

1 ประโยคเพลง

- - - ช	- ช ช ช	- ฟ - ร	- ร ร ร	ด ร ฟ ด	- ร - ด	ท ล ช ล	ท ด - ท
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

เพลง หมายถึง ทำนองที่ได้ประดิษฐ์ขึ้นโดยมีส่วนลัด มีจังหวะ วรรคตอน และสัมผัสถูกต้องตามกฎเกณฑ์ของดุริยางคศิลป์ ซึ่งแบบแผนของเพลงไทยที่มีแต่โบราณนั้น เพลงหนึ่งจะมีกี่จังหวะก็ท่อน ไม่บังคับ แต่โดยทั่วไปๆไปท่อนหนึ่งๆ มักจะมีไม่น้อยกว่า 2 จังหวะ (หน้าทับ)

เพลงเดี่ยว หมายถึง เพลงที่สร้างขึ้นเพื่อบรรเลงด้วยเครื่องดนตรีเพียงชิ้นเดียวหรือประเภทเดียว โดยคิดสร้างทำนองไว้เฉพาะ เพื่อเน้นความสามารถในการบรรเลงของนักดนตรีเป็นสำคัญ อาทิ เพลงเดี่ยวสารถิ เพลงเดี่ยวพญาโศก เพลงเดี่ยวแขกมอญ และเพลงเดี่ยวกราวในเป็นต้น

ลูกตก คือ เสียงสำคัญของวรรคเพลงซึ่งเป็นเสียงสุดท้ายของวรรคเพลงนั่นเอง ในที่นี้ตัวโน้ตที่มีเครื่องหมายวงกลมล้อมรอบจะเป็นเสียงลูกตกของวรรคเพลง

- - - ช	- ล ล ล	- - - ด	- ล ล ล	- ช ช ช	- ล - ช	- - - ม	- ม - ม
- ล ช ม	ช ม ร ด	ด ด - ร	ร ร - ม	- ช - ล	- ช - ม	ม ม - ร	ร ร - ด

วรรคเพลง หมายถึง การแบ่งทำนองออกเป็นช่วงๆ โดยทำนองเพลงแต่ละช่วงมีความสมบูรณ์ ในที่นี้วรรคเพลงมีความยาวเท่ากับ 4 จังหวะเคาะหรือเท่ากับ 4 ห้องโน้ตไทย ทั้งนี้ยึดเกณฑ์การบรรเลงไทยประเภททางพื้นหรือเพลงที่บรรเลง “เก็บ” เท่านั้น เครื่องดนตรีประเภทจำเนียรทำนอง จะบรรเลงโน้ตเสียงเดียวกันทุกๆ 4 ห้องเพลง เมื่อบันทึกเพลงไทยเป็นโน้ตไทยที่มีบรรทัดละ 8 ห้องแล้ว ในแต่ละบรรทัดจึงมี 2 วรรค ดังนี้

วรรคที่ 1				วรรคที่ 2			
- ม ม ม	- ร - ด	ด ด - ช	ช ช - ล	- ล - ช	ช ช - ล	ล ล - ด	ด ด - ร

สะบัด หมายถึง การแทรกพยางค์หรือเสียงเข้าไปในทางเก็บอีก 1 พยางค์ ซึ่งแล้วแต่จะเห็นสมควรว่าจะแทรกตรงไหนบ้าง การแทรกพยางค์ตามวิธีที่เรียกว่าสะบัดนี้ หากอยู่ในขณะที่บรรเลงโดยใช้จังหวะช้า พยางค์ที่แทรกนี้จะอยู่ชิดกันกับพยางค์หลังที่อยู่ถัดไปทั้งหน้าพยางค์ข้างหน้าให้ร่นถอยไปชิดกับพยางค์ที่แทรกเข้ามานั้น จนเท่ากันกับที่ตัวเองชิดกับพยางค์หลังแต่ถ้าอยู่ในขณะที่บรรเลงโดยใช้จังหวะเร็วแล้วพยางค์ที่แทรกเข้ามานี้ก็จะอยู่ระหว่างศูนย์กลางของที่ 2 พยางค์พอดี และมีได้ทำให้พยางค์อื่นเคลื่อนที่อย่างไร ทั้งนี้ก็เพราะความเร็วบังคับมิให้ทำได้ดังที่อยู่ขณะใช้จังหวะช้า

ดังได้กล่าวมาแล้วเพลงเดี่ยวแขกมอญทางจะเข้ ถือเป็นเพลงเดี่ยวที่มีความไพเราะน่าฟังและเป็นเพลงชั้นสูงของเพลงเดี่ยวประเภทปรบไ้ที่ออกสำเนียงแขกและมอญของผู้ประพันธ์ไว้อย่างเหมาะสมและมีการเปรียบเทียบการเดี่ยวจะเข้ให้เห็นถึงเทคนิคการบรรเลงในลีลาที่แตกต่างกันและโครงสร้างของเพลงแขกมอญอัตราจังหวะสามชั้น ทางเดี่ยวจะเข้ กับทำนองหลักทางฆ้องวงใหญ่ ซึ่งนับเป็นโอกาสอันที่จะได้ศึกษา ค้นคว้า รวบรวม และอนุรักษ์ไว้สืบไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาวิเคราะห์ทำนองหลักและทางเดี่ยวเพลงแขกมอญจะเข้อัตตราจังหวะสามชั้น ได้รวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่มีอยู่ในปัจจุบัน ทั้งที่เป็นตำราวิชาการ เอกสารวิเคราะห์วิจัย วารสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เอกสารจากการรวบรวมเก็บข้อมูล และจากการสัมภาษณ์ ดังกล่าวโดยสังเขปดังนี้

เอกสารวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เนรมิต ใจแสน (2531) ได้ทำการวิจัยเรื่องจะเข้ ลักษณะและวิธีการบรรเลงจะเข้ในปัจจุบันได้ศึกษาเกี่ยวกับประวัติและผลงานศิลปินผู้เชี่ยวชาญในการตีจะเข้ในปัจจุบันและได้รวบรวมลักษณะวิธีการบรรเลงจะเข้ในปัจจุบันเท่านั้น สรุปได้ว่าทฤษฎีหรือหลักเกณฑ์ต่างก็มีลักษณะวิธีการเฉพาะคนทั้งวิธีการสอนและปฏิบัติก็แตกต่างกันไปด้วยวิธีการแก้ไขก็คือ การยอมรับเหตุผลของแต่ละคน และพยายามทำให้เป็นกลางที่สุด ในเรื่องของแนวทางบรรเลงจะเข้ ปกรณ์ รอดช้างเผือก (2523) ได้กล่าวถึงเครื่องดนตรีประเภทมีสายใช้ดีดที่มีอยู่ในประเทศไทย พิณน้ำเต้า พิณเพี้ยะ กระจับปี ซึ่ง จะเข้ เป็นต้น ซึ่งได้มีวิวัฒนาการสืบต่อกันมาช้านาน และยังได้อธิบายถึงเทคนิคต่าง ๆ ที่ใช้ในการบรรเลง ตลอดจนเทคนิคในการแก้ไขปรับปรุงให้เครื่องดนตรี มีเสียงไพเราะขึ้น อรวรรณ บรรจงศิลป์ (2534) ได้ทำการวิจัยเรื่องความคิด และภูมิปัญญาไทยชุดดุริยางคศิลป์ ซึ่งมีขอบเขตของการวิจัย 5 เรื่อง ได้แก่

1. การไหว้ครูดนตรีไทย
2. เครื่องดนตรีไทย และวงดนตรีไทย
3. โครงสร้างของเพลงไทย
4. ประเภทของเพลงไทย และการประพันธ์เพลงไทย
5. การร้องเพลงไทย

ผลการวิจัยพบว่า

1. การไหว้ครูดนตรีไทย เป็นความเชื่อของสังคมไทย ความกตัญญูกตเวทีย์ เป็นสิ่งที่ดีควรแก่การปฏิบัติ
2. เครื่องดนตรีไทย แบ่งเป็น 4 ประเภท ตามกริยาที่เล่น คือ ดีด สี ตี เป่า เครื่องดนตรีทุกชนิดมีกำเนิดจากวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของคนไทยในสังคมไทย แต่ได้มีการปรับปรุงดัดแปลง และผสมผสานกับเครื่องดนตรี ของกลุ่มคนในวัฒนธรรมอื่น ๆ
3. โครงสร้างของเพลงไทยประกอบด้วย
 - 3.1 บันไดเสียงซึ่งมี 7 เสียง มีระยะห่างของแต่ละเสียงเท่ากัน (โดยทฤษฎี) และมีทาง (บันไดเสียง) ที่ใช้บรรเลง 7 ทาง
 - 3.2 จังหวะ มีอัตราจังหวะ สามชั้น สองชั้น ชั้นเดี่ยว
 - 3.3 ทำนอง มีแนวโน้มนั้นเป็นแบบเรียงเสียง หรือเสียงกระโดดในช่วงแคบ ๆ และมีลักษณะเป็นวรรคเล็ก ๆ มาเรียงต่อกัน
 - 3.4 การประสานเสียง มีลักษณะการประสานเสียงในแนวนอน (Heterophone)
 - 3.5 รูปแบบ (Form) มีการแบ่งเป็นวรรค ประโยค ท่อน มีการจัดกลุ่มเพลงเป็นประเภทต่าง ๆ และมีรูปแบบของเพลงสามชั้น สองชั้น และชั้นเดี่ยว
 - 3.6 อารมณ์เพลง สามารถให้ความรู้สึก และอารมณ์ต่าง ๆ ได้ แต่ไม่รุนแรงเท่าดนตรีตะวันตก
4. ประเภทของเพลงไทยแบ่งเป็นประเภทต่าง ๆ ตามความคิดและครูดนตรีแต่ละท่าน การประพันธ์เพลงไทยมี 4 วิธี คือ (1) การแต่งขยายจากเพลงเดิม (2) ตัดทอนจากเพลงเดิม (3)

แต่งทำนองขึ้นใหม่ โดยอาศัยเค้าโครงจากเดิม (4) แต่งด้วยความคิดของตนเองโดยอาศัยหลักการแต่งเพลงไทย

5. การร้องเพลงไทยมีวิวัฒนาการมาจากการขับ - ล้า และเพลงพื้นบ้านตั้งแต่สมัยสุโขทัย ต่อมาได้พัฒนาขึ้นในราชสำนักในสมัยอยุธยาเป็นแบบแผนที่ค่อนข้างชัดเจน และได้พัฒนาต่อมาในสมัยรัตนโกสินทร์ พบศัพท์ที่ใช้ในการร้องเพลงไทย 28 คำ รุ่งทิวา กิจมี (2540) ได้ทำการวิจัยเรื่องจะเข้ : การสร้างและการบรรเลงและกล่าวได้ว่า จะเข้เป็นเครื่องดนตรีไทยประเภทเครื่องดีด ที่ได้รับความนิยมมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา งานวิจัยนี้ได้ศึกษาเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาและความสำคัญของจะเข้ ต่อการดนตรีไทยรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับกรรมวิธีในการสร้างจะเข้ ด้วยฝีมือช่างชาวบ้าน และเพื่อประมวลความรู้เรื่องการบรรเลงเพลงจะเข้ ศึกษาเม็ดพรายและการประดับทำนองซึ่งใช้วิธีการศึกษาโดยค้นคว้าจากหนังสือเอกสารทางประวัติศาสตร์ รวบรวมข้อมูลภาคสนามโดยวิธีการทางมนุษยวิทยา คือ การสัมภาษณ์แบบ เจาะลึกและการสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วม ผลการวิจัยพบว่า “จะเข้” ไม่มีหลักฐานชัดเจนว่ามีกำเนิดอย่างบทบาทในปัจจุบันได้รับความนิยมในการบรรเลงเดี่ยว บรรเลงในวงเครื่องสายไทย วงมโหรีและประกอบการแสดงด้านกระบวนการและขั้นตอนการสร้างจะเข้ พบว่าเป็นขั้นตอนที่ละเอียดซับซ้อน พิถีพิถัน ครูเอื้อ ฉัตรเฉลิม เป็นช่างผู้มีฝีมือในการสร้างจะเข้ที่ได้รับความนิยมและยอมรับกันทั่วไป ในมาตรฐานเสียงจะเข้ ที่มีความชัดเจน ก้องกังวาน ดังฉ่ำทุกสาย และมีรูปทรงที่สวยงามสำหรับการบรรเลงจะเข้พบว่า มีวิธีการบรรเลง เม็ดพราย และการประดับทำนองที่วิจิตรพิสดาร เช่น การสะบัด การรัว การขยี้ ฯลฯ ซึ่งเป็นเม็ดพรายต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้เสียงของจะเข้มีเสน่ห์ มีความไพเราะเป็นที่ชื่นชมและชื่นชอบโดยทั่วไป

การศึกษาทางระนาดเอกโดยการนำมาเปรียบเทียบกับทางฆ้องวง บุญเชิด พิณฑพาทย์ (2540) ได้กล่าวถึงผลการศึกษาดังกล่าวในทางระนาดเอกว่า

1. องค์ประกอบของเพลงเดี่ยวกราวในสามชั้นทางระนาดเอกนั้น นอกจากส่วนที่สำคัญที่เรียกว่า ลูกโยนและเนื้อเพลง แล้วยังมีกลุ่มทำนอง ลูกนำ ทำนองเชื่อมระหว่างลูกโยนกับ ลูกโยนและลูกจบ รวมองค์ประกอบของเพลงเดี่ยวกราวในสามชั้นทางระนาดเอกได้ 14 กลุ่ม

2. การเปรียบเทียบทำนองทางฆ้องวงใหญ่กับทางเดี่ยวระนาดเอกเพลงกราวในสามชั้น พบความสัมพันธ์ของวรรคเพลงและลูกตก ในส่วนที่เป็นทำนองโยน 6 กลุ่ม และในส่วนที่เป็นเนื้อเพลงกราวใน พบว่าเสียงลูกตกของวรรคเพลงส่วนมากตกเสียงเดียวกันกับเสียงลูกตกทางฆ้องวงใหญ่ จะมีเพียงบางวรรคเพลงที่เสียงลูกตกต่างกัน แต่ก็ไม่ทำให้ทำนองในกลุ่มต่าง ๆ ผิดไป

3. บันไดเสียง

- 3.1 ลูกโยนที่ 1 บันไดเสียง โด
- 3.2 ลูกโยนที่ 2 บันไดเสียง ฟา
- 3.3 ลูกโยนที่ 3 บันไดเสียง เร
- 3.4 ลูกโยนที่ 4 บันไดเสียง ซอล
- 3.5 ลูกโยนที่ 5 บันไดเสียง ซอล
- 3.6 ลูกโยนที่ 6 บันไดเสียง เร
- 3.7 ลูกโยนที่ 7 บันไดเสียง เร

การนำทางของเครื่องดนตรีหลาย ๆ ทางมาศึกษานั้นต้องศึกษาวิจัยลักษณะเดียวกันเป็นแนวทาง เช่นที่ ณรงค์ชัย ปิฎกฤษต์ (2534 : 319) ได้ศึกษาวิเคราะห์ทางฆ้องเพลงสาธุการ โดยเปรียบเทียบวิธีดำเนินทำนองฆ้องวงใหญ่ บทบาทสำคัญของเพลงสาธุการ ต่อวัฒนธรรมการดนตรีและพิธีกรรม ผลของการวิเคราะห์บางข้อเกี่ยวกับจำนวนของประโยค เพลงสาธุการ ประโยคนำและระดับเสียงลูกตกท้าย

ประโยคเพลง สรุปได้ว่าเพลงสาธการทุกทางจะมีรูปแบบและทำนองทางซึ่งกำหนดไว้อย่างมีกฎเกณฑ์ ซึ่งวิธีการวิเคราะห์ดังกล่าวสามารถที่จะนำมาประยุกต์ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ได้

บุญช่วย โสวัตร (2538:110 – 139) ได้ศึกษาวิเคราะห์เนื้อทำนองหลักของเพลงแขกมอญบางขุนพรหม เป็นงานวิเคราะห์เพื่อศึกษาระเบียบกฎเกณฑ์ในการประพันธ์เพลงเถาและบทบาทของเพลงแขกมอญบางขุนพรหมที่มีต่อสังคมไทย สรุปผลการวิเคราะห์ในด้านทฤษฎี การประพันธ์เพลงเถาเชิงจำแนกประโยควรรคตอนว่า เพลงแขกมอญบางขุนพรหมมีลักษณะเป็นเพลงสามท่อน 14 จังหวะหน้าทับ ท่อนที่ 1 มี 32 วรรค 16 ประโยค 4 จังหวะหน้าทับ ท่อนที่ 2 มี 32 วรรค 16 ประโยค 4 จังหวะหน้าทับ ท่อนที่ 3 มี 48 วรรค 24 ประโยค 6 จังหวะหน้าทับ นับว่างานวิจัยนี้เกิดประโยชน์แก่ผู้สนใจการศึกษาคั้งการประพันธ์เพลงเถาเป็นอย่างดี ✓ พงษ์สิริ ศิลปบรรเลง (2540 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิเคราะห์เพลงรำมอญของเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จำนวน 12 เพลง โดยเสนอแนวการวิเคราะห์ในรูปแบบของจังหวะทำนอง ชั้นคู่ และบันไดเสียง ตลอดจนความสัมพันธ์ของจังหวะกับวรรคเพลง พบว่ารูปแบบ จังหวะ -x-x -x-x จะปรากฏเป็นจำนวนมากทั้ง 12 เพลงถือเป็นรูปแบบพื้นฐานของเพลงและสามารถอยู่ได้ใน 2 ห้องแรกกับ 2 ห้องหลังของวรรคเพลง สำหรับเพลงที่ 8 ซึ่งเป็นเพลงไทยจะมีรูปแบบของทำนองมากกว่าทุกเพลงคือ มีถึง 25 รูปแบบ ซึ่งทำให้เพลงมีความหลากหลายและไพเราะกว่าเพลงอื่น ในการวิเคราะห์รูปแบบของทำนองแบบห่าง และกระโดดข้ามเสียงในวรรคเดียวกัน สำหรับการวิเคราะห์ชั้นคู่และบันไดเสียงของเพลงรำมอญ พบว่า ชั้นคู่ที่พบในทุกเพลงจะเป็น 8 และชั้นคู่ 4 ส่วนบันไดเสียงของเพลงรำมอญส่วนใหญ่เป็นบันไดเสียง โด และบันไดเสียง ซอล เป็นงานวิจัยที่มีประโยชน์สำหรับเป็นแนวทางการศึกษาวิเคราะห์รูปแบบจังหวะ ตลอดจนความสัมพันธ์ของจังหวะกับวรรคเพลงในงานวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

รูปแบบของเพลงช้าเรื่องเพลงยาวมี 3 ส่วนคือ ตัวเพลงช้า เพลงสองไม้ และเพลงออกเร็ว ลงท้ายด้วยเพลงลา เป็นลักษณะของเพลง 3 อัตรา ซึ่งวิวัฒนาการเป็นรูปแบบของเพลงเถาในปัจจุบัน ลักษณะของสำนวนเพลงมีความคล้ายคลึงกัน การเคลื่อนที่ของทำนองเป็นลักษณะทำนองถาม-ตอบ ใช้หน้าทับปรบไก่ 2 ชั้นควบคุมจังหวะกับสำนวนเพลงที่มีลักษณะเรียบสม่ำเสมอ และใช้หน้าทับสองไม้ควบคุมจังหวะกับสำเนียงเพลงที่ไม่ราบเรียบ การสัมผัสของทำนองมีการเรียงร้อยส่งสัมผัส ทั้งสัมผัสระหว่างวรรคภายใน 1 ประโยค และสัมผัสระหว่างประโยคต่อประโยค มี 2 ลักษณะคือ สำนวนสัมผัสเชิงคล้ายคลึง และสำนวนสัมผัสเชิงคลี่ โดม สว่างอารมณ์ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษารวบรวมข้อมูลซึ่งเป็นผลงานการประพันธ์เพลงของจางวางทั่ว พาทยโกศล และได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งเป็นบทเพลงเถาสำเนียงเขมร 5 เพลง ได้แก่ เพลงเขมรพวง เพลงเขมรปากท่อ เพลงเขมรเหลืออง เพลงเขมรเอวบาง และเพลงเขมรใหญ่ โดยกำหนดขอบเขตการศึกษาผลงานเพลงออกเป็น 4 หัวข้อ คือ

1. สัตส่วนและโครงสร้างทำนอง
2. บันไดเสียง
3. ความสัมพันธ์ของทำนองในแต่ละอัตราจังหวะ
4. รูปแบบขอเพลงกรณีมีทางเปลี่ยน

ผลการวิเคราะห์พบว่า

1. มีการสร้างแนวทำนองเพลงโดยการใช้รูปแบบจังหวะและรูปแบบทำนองเป็นส่วนสร้างความสมบูรณ์ให้เกิดขึ้นในแต่ละวรรคเพลงทั้ง 5 เพลง
2. ในวรรคเพลงหนึ่ง ๆ จะมีลูกตกซึ่งมีความสำคัญในการเชื่อมวรรคเพลงต่าง ๆ ให้มีความต่อเนื่องกัน ใช้เป็นส่วนสำคัญสำหรับการทอนและขยายบทเพลง ตลอดจนใช้ในการจบเพลง
3. มีการใช้บันไดเสียงต่างจากเพลงสำนวนเขมรโดยทั่วไปคือ ใช้บันไดเสียง โด 4 เพลง ส่วนเพลงเขมรใหญ่ใช้บันไดเสียง โด และบันไดเสียง ฟา

4. การดำเนินทำนองส่วนใหญ่จะเป็นการใช้ 5 เสียงหลัก และมีบางตอนของทำนองใช้ครบทั้ง 7 เสียง

5. การสร้างทำนองเพลงโดยการยืดขยายและตัดตอนให้เป็นเถา ใช้ทำนองเดิมพื้นฐานและตกแต่งทำนองขึ้นใหม่

6. การสร้างทำนองเพลงทางเปลี่ยนยี่ตทางเดียวกันกับเพลงทางพื้น ซึ่งส่วนใหญ่ลูกตกเสียงเดียวกันในวรรคเพลงคู่ ส่วนลูกตกที่มีเสียงไม่ตรงกันจะพบในวรรคเพลงเดี่ยว นับว่าเป็นงานวิจัยที่มีประโยชน์สำหรับเป็นแนวทางการวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง

อรวรรณ บรรจงศิลป์ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์โครงสร้างของทำนองเพลงในดนตรีไทย จากตัวอย่าง 2 ชั้น จำนวน 6 สำเนียง ภาษาละ 20 เพลงโดยใช้แนวการวิเคราะห์ 4 ประเด็น ได้แก่ บันไดเสียง เสียงจบของเพลง รูปแบบการจบลงของเพลงและการดำเนินของเสียงลูกตกหน้าทับ

ผลการวิจัยพบว่า เพลงสำเนียงจีนลาว ใช้บันไดเสียงแบบ 5 เสียง และ 6 เสียงโดยมีเสียงช่วยบางเพลง ในเรื่องเสียงจบของเพลงแต่ละภาษาสามารถใช้ได้หลายเสียง แต่จะเลือกใช้เสียงมากเพียง 1 เสียง เรื่องรูปแบบการลงจบของเพลงแต่ละภาษา ไม่พบว่ามียุรูปแบบใดแสดงลักษณะเฉพาะของการลงจบอย่างเด่นชัด ส่วนเรื่องของการดำเนินของเสียงลูกตกหน้าทับ แต่ละภาษามีกฎเกณฑ์ที่เป็นลักษณะเฉพาะของตนเอง นอกจากนี้ พุทธะ ณ บางช้าง (2541) ได้ทำการวิเคราะห์เพลงมอญในพิธีศพ ผลการศึกษาวิเคราะห์พบว่า

1. การแบ่งทำนองของเพลงมอญ มีการแบ่งออกเป็นประโยคเพลง และท่อนเพลงในส่วนที่ใหญ่ขึ้น

2. บันไดเสียงของเพลงมอญทั้ง 4 เพลงมีบันไดเสียงที่แตกต่างกัน คือ

2.1 เพลงประจำวัด ใช้บันไดเสียง ฟา, โด และซอล เป็นหลัก

2.2 เพลงประจำบ้าน ใช้บันไดเสียง ฟาและโด เป็นหลัก

2.3 เพลงผีเชิญ ใช้บันไดเสียง โดและฟา เป็นหลัก

2.4 เพลงยกศพ ใช้บันไดเสียง โดและที เป็นหลัก

3. วรรคเพลงและเพลงลูกตกของเพลงที่พบส่วนใหญ่จะเปลี่ยนตามบันไดของบทเพลงที่ทำให้เกิดสำเนียงที่แตกต่างกันออกไปจากเพลงไทย

4. รูปแบบทำนองของเพลงมอญมีการใช้เสียงหลัก 5 เสียง คือ โด, เร, มี, ซอล, ลา และใช้เสียงฟา และเสียงที่เป็นเสียงรอง หรือเสียงจรเพื่อบ่งบอกสำเนียงมอญ

5. รูปแบบจังหวะของเพลงมอญจะมีกระสวนของบทเพลงในทำนองขึ้นเพลงและจบเพลงคล้ายคลึงกับในท่อน

การบรรเลงดนตรีไทยนั้นมีตั้งแต่ขั้นพื้นฐานจนถึงขั้นจะต้องใช้สลับซับซ้อนในการบรรเลงมากตามลำดับ มีเพลงอยู่ประเภทหนึ่งที่จะต้องใช้ความสามารถในการบรรเลงและเทคนิคระดับสูง คือ การบรรเลงเพลงเดี่ยว ซึ่ง ขำคม พรประสิทธิ์ (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลงานเพลงเดี่ยวจะเข้ของครูละเมียด จิตตเสวี โดยศึกษาจากผลงานการบรรเลงเดี่ยวจะเข้ 3 เพลง คือ เพลงเดี่ยวลำแพน เพลงเดี่ยวสุดงวน 3 ชั้น และเพลงเดี่ยวฉิ่งตวงพระธาตุดอกเพลงคางคกปากสระ ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะเพลงเดี่ยวของคุณครูละเมียด สามารถใช้ลักษณะการตีต "ทิงนอย" ได้อย่างเหมาะสม เสียงของจะเข้จะมีความชัดเจนเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ การปรากฏข้อความเข้มของกลวิธีพิเศษในเพลงเดี่ยวมีสัดส่วนที่พอเหมาะ ลักษณะการดำเนินทำนองหรือกลอนเพลงยี่ตโครงสร้างของทำนองหลักควบคุมอย่างสม่ำเสมอ เป็นลักษณะที่แตกต่างจากศิลปินอื่น ผลการประพันธ์เพลงลาวแพนเพื่อพ็อนแพน มีลักษณะสอดคล้องสัมพันธ์ระหว่างทางเพลงกับกับทำร่าอย่างยอดเยี่ยม ลักษณะนิสัยครอบครัว ความสมบูรณ์ทางการศึกษาและชีวิตการทำงาน ทำให้ครูประสบความสำเร็จในการเป็นศิลปิน นอกจากนี้ วิทยา ศรีม่อง (2541 : บทคัดย่อ) ได้

ทำการวิจัย ลักษณะของเพลงเดี่ยวพบว่าเพลงเดี่ยวนั้นเป็นเพลงที่ต้องใช้ขีดความสามารถระดับสูง ผู้บรรเลงเพลงมีพลังกำลังเพียงพอประกอบกับต้องใช้สติปัญญาและปฏิภาณไหวพริบมากเป็นพิเศษ เนื่องด้วยเป็นเพลงที่ใช้ประกวดประชันกันมาตั้งแต่โบราณ สามารถเรียกได้ว่าเป็นเพลงที่ใช้ "อวดฝีมือ" ของผู้บรรเลงได้อย่างดีทั้งนี้องค์ประกอบที่ว่าด้วยคุณลักษณะของความเป็นเพลงเดี่ยวสามารถพิจารณาได้ดังนี้

1. เป็นเพลงที่มีเนื้อหาซับซ้อนมาก
2. เป็นเพลงที่มีรายละเอียดมาก
3. เป็นเพลงที่ใช้เทคนิคในการบรรเลงมาก
4. เป็นเพลงที่มีความยาวมาก (เพลงเดี่ยวกราวใน)
5. เป็นเพลงที่ใช้ขีดความสามารถสูง
6. เป็นเพลงที่ผู้บรรเลงต้องใช้ปฏิภาณไหวพริบ ความเฉลียวฉลาดในการบรรเลงสูง
7. เป็นเพลงที่ใช้หลักวิชาการบรรเลงประเภทเพลงเดี่ยวสูง
8. เป็นเพลงที่ผู้บรรเลงต้องใช้สมาธิ ความจำ ความอดทน ความแม่นยำสูง
9. เป็นเพลงที่ผู้ประพันธ์ทางเดี่ยวใช้สติปัญญาในการประดิษฐ์ทางเดี่ยวสูง
10. เป็นเพลงที่ผู้บรรเลงต้องรู้จักหลักสุนทรียศาสตร์ในการบรรเลงทางเดี่ยวสูง
11. เป็นเพลงที่ผู้บรรเลงต้องใช้พลังกำลังมาก
12. เป็นเพลงที่มีความยากลำบากในการบรรเลงมาก

ประวิทย์ ขาวปลี้ม (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิเคราะห์เพลงเสมอจำนวน 14 เพลงซึ่งบรรเลงด้วยฆ้องวงใหญ่โดยนาย เชื้อ ดนตรีรส ผลการวิจัยพบว่า เพลงเสมอมีรูปแบบแตกต่างกันไม่มีกฎเกณฑ์ที่แน่นอน แบ่งวรรคตอนของเพลงเป็นไม้กลอง ซึ่งเป็นเพลงแต่ละชนิดมีไม้กลองไม่เท่ากัน ลูกตกของเพลงเสมอจัดอยู่ในบันไดเสียง โด, เร, ฟาและซอล เพลงเสมอกำกับจังหวะหน้าทับด้วยตะโพนและกลองทัด เครื่องดนตรีทั้งสองชนิดนี้จะดำเนินทำนองเฉพาะที่เรียกว่า "ไม้เดิน" และ "ไม้ลา" ไม้เดินมีความยาวเท่ากับ 1 วรรคเพลง หรือ 4 ห้องเพลงไทย ส่วนไม้ลามีความยาวเท่ากับ 4 วรรคเพลง หรือ เรียกว่า 1 ชุดไม้ลา นับว่าเป็นงานวิจัยที่เป็นประโยชน์ในการศึกษาวิเคราะห์การแบ่งวรรคตอนของเพลง และการวิเคราะห์บันไดเสียงสำหรับงานวิจัยครั้งนี้

สำหรับเพลงเดี่ยวกราวในทางฆ้องวงใหญ่ นิกร จันทศร (2540) ได้ทำการวิจัยเดี่ยวฆ้องวงใหญ่ เพลงกราวในสามชั้นทางครูสอน วงฆ้อง ผลจากการศึกษาพบว่า ผลจากการบันทึกโน้ตเพลงเดี่ยวกราวในสามชั้น ทางครูสอนวงฆ้องมีความยาวรวมกันทั้งสิ้น 873 ห้องเพลง ในอัตราจังหวะ 2/4

1. ผลจากการวิเคราะห์รูปแบบ พบว่าเพลงเดี่ยวกราวในสามชั้นมีส่วนประกอบสำคัญที่เรียกว่าลูกโยนและเนื้อเพลง ลูกโยนมีทั้งสิ้นรวม 7 โยน ส่วนเนื้อเพลงแบ่งได้เป็น 2 ท่อน

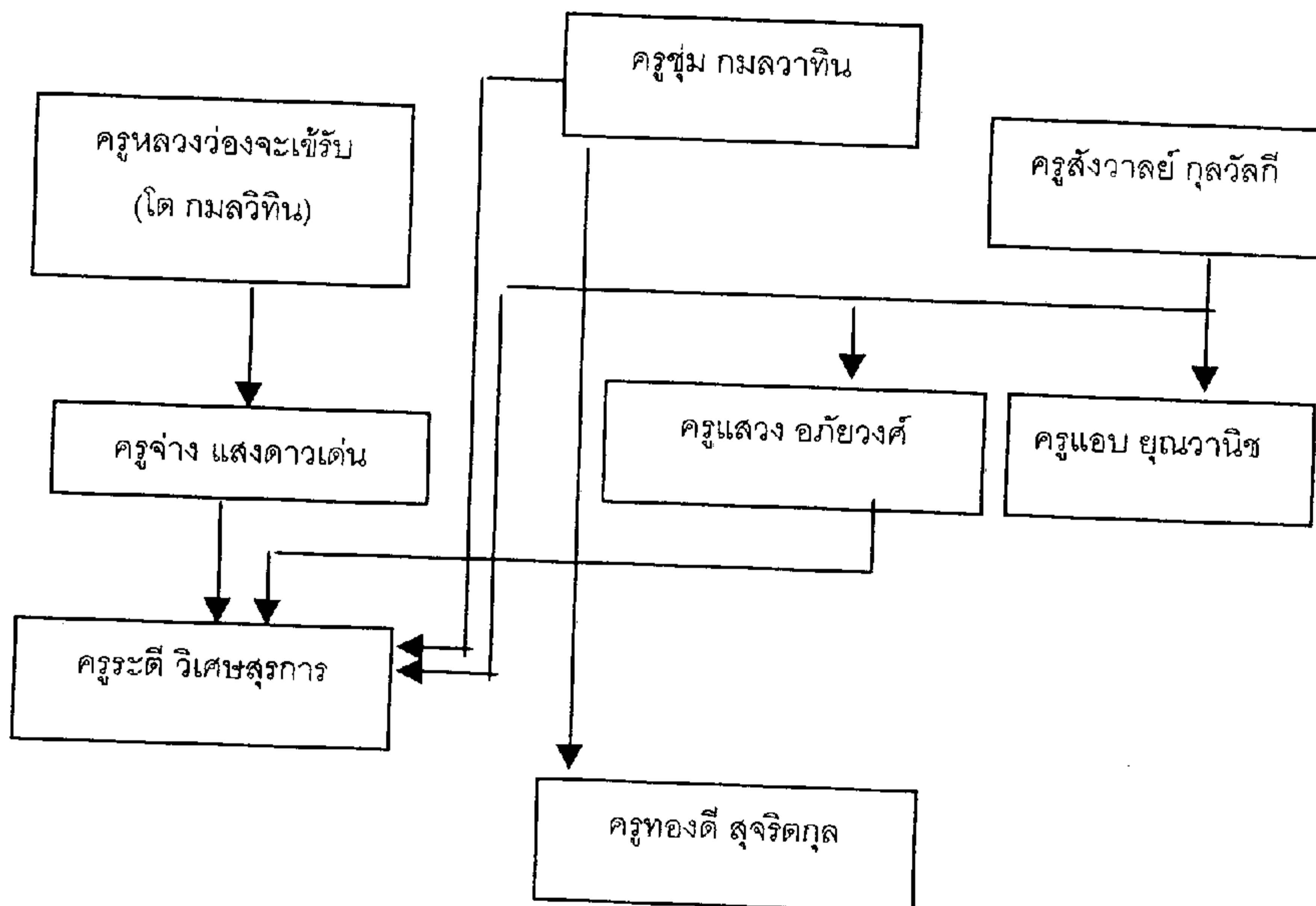
2. ผลจากการวิเคราะห์เทคนิคที่ใช้ในทำนองส่วนที่เป็นลูกโยน พบว่า มีการใช้เทคนิคพิเศษเหมือนที่พบในเพลงเดี่ยวอื่น ๆ แต่ลูกโยนเมื่อรวมกันจะมีความยาวมากกว่าเพลงเดี่ยวอื่น ๆ เป็นอันมาก อีกทั้งลูกโยนมีความสลับซับซ้อนมาก

3. ผลการวิเคราะห์เทคนิคการสร้างทำนองส่วนที่เป็นเนื้อเพลง พบว่าเนื้อเพลงเดี่ยวกราวในสามชั้น ผู้ประพันธ์ได้ขยายจากเพลงกราวในสองชั้น โดยใช้เทคนิคตามหลักการยึดและขยายเพลงไทย

เอกสารตำราทางวิชาการ

พูนพิศ อมาตยกุล (2527) ยังได้กล่าวในหนังสือดนตรีวิจักษณ์เกี่ยวกับเพลงภาษา ซึ่งได้ให้ความหมายและเปรียบเทียบเพลงภาษาของไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่งเพลงภาษามอญ โดยได้กล่าวถึงสำเนียงหรือทางของเพลงไทยว่า เพลงไทยทุกเพลงเป็นของเราแท้ๆ แต่เราได้ประดิษฐ์ขึ้นให้มีสำเนียงแตกต่างกันออกไปอุปมาได้เหมือนเสียงพูด หรือภาษาพูดที่มีหลายสำเนียง หลายภาษา มิได้หมายความว่าเราเอาเพลงของชาตินั้นมา หรือแต่งเพลงไทยแล้วใช้ชื่อเป็นของชาติอื่นแทน อุทิศ นาคสวัสดิ์ (2523) กล่าวถึงจะเข้ในภาคพรรณนามีรายละเอียดเกี่ยวกับคำว่าจะเข้ ประวัติของจะเข้ ลักษณะของจะเข้ การเทียบสายจะเข้ในภาคปฏิบัติ กล่าวถึง การใช้ไม้ดีดการกดนมจะเข้ ความสัมพันธ์ระหว่างไม้ดีดกับนิ้วดีดโน้ตจะเข้ เครื่องหมายต่างๆที่ใช้กับโน้ตจะเข้การลงมือฝึกและตัวอย่างโน้ตจะเข้สำหรับฝึก พูนพิศ อมาตยกุล (2529) ได้ศึกษาเครื่องดนตรีไทยประเภทเครื่องดีดและรายละเอียดเกี่ยวกับเครื่องสายมโหรีที่เกี่ยวข้องกับจะเข้ ดังนี้ จะเข้เป็นเครื่องดีดที่วางราบไปตามพื้น เวลาดีดนั่งขวางกับตัวจะเข้ มีสามสาย เสียงไพเราะ และมีเทคนิคการดีดมากมายหลายแบบชวนให้เกิดความสนใจน่าฟังอย่างยิ่ง ส่วนมากทำมาจากไม้ขนุน เดิมใช้เล่นเดี่ยว เพิ่งนำมาผสมเป็นวงเครื่องสายสมัยรัตนโกสินทร์นี้เอง เป็นเครื่องดนตรีที่นิยมเดี่ยวเพลงอวดฝีมือนักดนตรีในปัจจุบันนิยมใช้แพร่หลายมาก เพลงที่นิยมเดี่ยวจะเข้ ได้แก่ เพลงลาวแพน เพลงจีนขิมใหญ่ เป็นต้น ศักรินทร์ สุ่มบุญ (2533) เขียนถึงนักดนตรีจะเข้ฝีมือดีในอดีตที่ถึงแก่กรรมไปแล้ว และครูจะเข้ในปัจจุบันที่มีชื่อเสียงและยังมีชีวิตอยู่ โดยแยกเป็นครูจะเข้สายตรงกับสายรอง โดยสายตรงหมายถึง ครูที่จะต่อจะเข้กันมาโดยตรงจากครูจะเข้สมัยโบราณ ซึ่งมี 8 ท่าน และครูจะเข้รอง คือ ครูผู้มีความสามารถและมาจากครูผู้มีความสามารถ และต่อจะเข้มาจากครูพี่พาทย์โบราณ มี 5 ท่าน รายละเอียดดังนี้

สายตรง



สายรอง

ครูละเมียด	จิตตเสวี	
ครูทิพย์	ปิยะมาน	
ครูประคอง	ประไพลักษณ์	
ครูประคอง	พุ่มทองสุข	(เปลี่ยนชื่อเป็น ครูนิภา อภัยวงศ์)
ครูบรรเลง	สาคริก	(นางมหาเทพกษัตริย์สมุห)

สายตรง

1. ครูหลวงว่องจะเข้รับ (โต กมลวาทิน) เป็นนักดนตรีมีชื่อในสมัยรัชกาลที่ 6 ซึ่งได้รับราชการในกรมพิณพาทย์หลวง ประจำอยู่ในวงข้าหลวงเดิม มีความสามารถจนได้รับบรรดาศักดิ์และราชทินนามว่า หลวงว่องจะเข้รับ มีลูกศิษย์ที่มีความสามารถต่อมา คือ ครูจ่าง แสงดาวเด่น
2. ครูซุ่ม กมลวาทิน เป็นพี่น้องกับครูหลวงว่องจะเข้รับ และพระสรรเพชญ์สรวงได้เข้าไปสอนในวังของพระสุจริตสุตา เป็นผู้ที่ดีดจะเข้หวานไพเราะ และสามารถถ่ายทอดเพลงให้ศิษย์ได้เป็นอย่างดี โดยดูจากเขาวรรณปัญญาที่ลูกศิษย์ทำได้และคิดทางเพลงต่อให้ลูกศิษย์ให้เหมาะสมกับเทคนิคและมีมือที่ศิษย์มี ทำให้ลูกศิษย์แต่ละคนมีลักษณะเด่นแตกต่างกันออกไปคนละอย่าง ท่านมีลูกศิษย์มีชื่อในปัจจุบัน ครูระตี วิเศษสุรการ (ถึงแก่กรรม) และครูทองดี สุจริตกุล
3. ครูสังวาลย์ กุลวัลกี เป็นครูเก่ามีทางจะเข้และกลอนเพลงเก่าแบบโบราณ ฟังแปลกหูไปอีกแบบ ท่านมีลูกศิษย์ที่มีชื่อเสียงมาก คือ ครูแสวง อภัยวงศ์ และครูแอบ ยุวณวิช ทั้งครูระตี วิเศษสุรการ ก็เคยเป็นศิษย์ท่านตอนที่ท่านสอนอยู่ที่สโมสรกระทรวงกลาโหม
4. ครูจ่าง แสงดาวเด่น เป็นศิษย์ของครูหลวงว่องจะเข้รับ ดีดจะเข้หนัก และลงไม้ดีดลึก ทำให้เสียงจะเข้หนักขึ้น อยู่ในสมัยรัชกาลที่ 6 เช่นกัน ท่านเสียชีวิตด้วยวัณโรคปอด (ซึ่งโบราณเข้าใจกันว่าดีดจะเข้มากๆจะทำให้เป็นวัณโรคปอด) ลูกศิษย์ของท่านที่มีชื่อเสียงมากและมีวิธีดีดใกล้เคียงกับท่าน คือ ครูระตี วิเศษสุรการ
5. ครูแสวง อภัยวงศ์ เป็นศิษย์ของครูสังวาลย์โดยตรง และได้ต่อเพลงเพิ่มเติมจากครูฟุ้ง ศรีวิจารณ์ และคุณครูหลวงประดิษฐ์ไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) เป็นครูจะเข้ที่มีไหวพริบและดีดจะเข้ได้ไหวมาก มีทางเพลงพิสตารไพเราะ และโลดโผน ท่านเป็นคนที่มุ่งมั่นพยายามในการฝึกซ้อม โดยครูนิภา อภัยวงศ์ ภรรยาของท่านเล่าให้ฟังว่า ครูแสวงจะไล่จะเข้ทุกเช้าโดยจุดเทียนไว้ ถ้าเทียนไม่หมด 2 อดกลีท่านไม่เลิกเด็ดขาด ท่านมีลูกศิษย์ที่สำคัญ คือ ครูระตี วิเศษสุรการ
6. ครูแอบ ยุวณวิช ป็นศิษย์ของครูสังวาลย์ กุลวัลกี และได้ต่อเพลงเพิ่มเติมจากครูจางวางท้าวพาทย์โกศล ขุนเจริญดนตรีการ และครูเฉลิม บัวทั้ง ท่านเป็นคนดีดจะเข้ที่ไหวและมีทางเพลงโบราณนำฟัง ลูกศิษย์ส่วนใหญ่ของท่านจะเคยเรียนที่โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยเพราะท่านเคยเป็นครูสอนอยู่ที่นั่นจนตลอดชีวิตของท่าน
7. ครูระตี วิเศษสุรการ เป็นศิษย์ของครูสังวาลย์ กุลวัลกี ครูซุ่ม กมลวาทิน ครูจ่าง แสงดาวเด่น และครูแสวง อภัยวงศ์ ท่านเป็นคนจะเข้ที่มีลีลาดีดจะเข้เป็นของตัวเอง คือ ดีดจะเข้ได้อย่างรวดเร็วอย่างครูแสวง แต่มีความหนักแน่นและเด่นชัดอย่างครูจ่าง ทั้งยังมีความหวานแบบครูซุ่มลูกศิษย์ของท่านส่วนมากเป็นนิสิต นักศึกษา ตามสถาบันต่างๆ
8. ครูทองดี สุจริตกุล เป็นศิษย์ของครูซุ่ม กมลวาทิน และพระสรรเพชญ์สรวงดีดจะเข้ได้ไพเราะ นุ่มนวล มีความหวาน และกรอไม้ดีดได้ละเอียด ปัจจุบันท่านเป็นข้าราชการบำนาญของกรมศิลปกร ลูกศิษย์ของท่านส่วนมากเป็นนักเรียนของวิทยาลัยนาฏศิลป์

สายรอง

1. ครูละเมียด จิตตะเสวี เป็นคนช่ออู้ แต่มีความรู้รอบตัว และสามารถดีดจะเข้ได้อย่างไพเราะ น้ำเสียงจะเข้หนักแน่น แต่หวาน ท่านสมรสกับขุนสนิทบรรเลง (จง จิตตะเสวี) น้องชายของพระยาภูมิเสวิน ได้เป็นนางสนิทบรรเลงการ ท่านมีลูกศิษย์ส่วนมากอยู่ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่านเคยอัดแผ่นเสียงไว้หลายแผ่น ทั้งเพลงหมู่และเพลงเดี่ยว ซึ่งปัจจุบันจะหาใครดีดจะเข้หน้าเสียงเหมือนท่านได้ยากมาก

2. ครูทิพย์ ปิยะมาน ก็เป็นครูจะเข้ที่มีความสามารถรอบตัว เป็นทั้งร้องและเครื่องมืองดนตรีของตนเอง ดัดจะเข้ได้ไพเราะ มีลูกศิษย์ส่วนมากอยู่ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เพราะท่านเคยสอนดนตรีอยู่ที่นั่น

3. ครูประคอง ประไพลักษณ์ เป็นคนดีดัดจะเข้ได้ไหว ไม่ทราบว่าเป็นศิษย์ผู้ใด แต่เคยอัดแผ่นเสียงครั้งไว้หลายเพลง เช่น กราวใน ลาวแพน จีนขิมเล็ก โปยกังเหล็ง ท่านเคยรับราชการอยู่กับครูระดี วิเศษสุรการ ที่กรมประชาสัมพันธ์

4. ครูประคอง พุ่มทองสุข (เปลี่ยนชื่อเป็นครูนิภา อภัยวงศ์) เป็นนักร้องและนักสีซอ ที่มีชื่อเสียง ทั้งยังดัดจะเข้ได้ดีหาตัวจับยาก ท่านเคยอยู่ในพระราชวังของพระสุจริตสุตดา และเป็นหัวหน้าวงดนตรีนารีศรีมิตรของพระสุจิตตราด้วย ท่านเป็นบุตรของครูหรั่ง พุ่มทองสุข ของครูดนตรี ซึ่งมีชื่อเสียงมากในสมัยนั้น ครูนิภามีกลอนเพลงที่แปลกไปกว่าครูท่านอื่น แต่มีความไพเราะ ทั้งยังดัดจะเข้ได้นุ่มนวล และคิดทางเพลงได้เป็นอย่างดี ท่านสมรสกับครูแสวง อภัยวงศ์ ซึ่งเป็นนักจะเข้ที่หาตัวจับยากเช่นกัน ทำให้ทางเพลงของครูนิภาหลากหลาย ท่านมีลูกศิษย์มากมาย โดยเฉพาะนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยรามคำแหงที่ท่านเคยสอนอยู่ปัจจุบันท่านยังมีวงดนตรีของตัวเองตามที่ต่างๆ คือ วง "ส. สุรางคศิลป์"

5. ครูบรรเลง สาคริก (นางมหาเทพกษัตริย์ สมุห) เป็นบุตรของท่านหลวงประดิษฐ์ ไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) และยังเป็นศิษย์ของบิดาท่านด้วย ท่านได้ทางจะเข้ทั้งทางเดี่ยวและทางหม้อมาจากบิดาท่าน ท่านเป็นทั้งนักร้องและนักดนตรีจึงทำให้กว้างขวางมากทางดนตรีเท่าที่เขียนมาทั้งหมดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในอดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งยังมีชีวิตอยู่เพียง 1 ท่าน เท่านั้นคือ ครูทองดี สุจริตกุล ส่วนครูบรรเลงสาคริก และครูนิภา อภัยวงศ์ เสียชีวิตแล้ว

จริยา สันตสวัสด์กุล (2521) ได้บันทึกวิธีการฝึกหัดจะเข้ของครูทองดี สุจริตกุล โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับการใช้นิ้ว การไล่นิ้ว การสายจะเข้ การพันและจับไม้ดีด การสะบัดการทำเสียงตบ เสียงโปรย เสียงปรีบ และเสียงฉ่าง

มานพ วิสุทธิแพทย์ (2533) ได้กล่าวถึงบันไดเสียงของเพลงไทยในหนังสือที่ระลึกงานดนตรีไทย ยุคการศึกษาครั้งที่ 22 ไว้ว่า เพลงไทยเป็นเพลงในบันไดเสียง 5 เสียงโดยเสียงทั้ง 5 ประกอบด้วย 3 เสียงเรียงติดกันแล้วข้าม 1 เสียง และมีอีก 2 เสียงเรียงติดกันจากนั้นข้ามอีก 1 เสียง แล้วจะเป็น 3 เสียงเรียงติดกันอีกเป็นเช่นนั้นไปเรื่อยไป โดยเสียงที่ต่ำที่สุดในกลุ่มตัวโน้ต 3 ที่เรียงติดกันเป็นขั้นที่ 1 ของบันไดเสียง แล้วเสียงอื่นๆก็เรียงไปตามลำดับขั้น เรียกว่า ลูกตก นอกจากนี้ สวัสดิ์ ภูเขาทอง (2532 : 102) ได้อธิบายเกี่ยวกับทฤษฎีและหลักเกณฑ์ในการเคลื่อนย้ายบันไดเสียง (key) เพลงไทยส่วนมากมักใช้บันไดเสียงเดี่ยวสำหรับการเคลื่อนทำนองของเพลง ส่วนเพลงเดี่ยวกราวในจะเปลี่ยนบันไดเสียงกันที่ลูกโยน คือเริ่มต้นก็มีการโยนด้วยเสียง "โด" ต่อไปก็โยนด้วยเสียง "เร" หลังจากนั้นก็โยนด้วยเสียง "มี" แล้วก็โยนด้วยเสียง "ลา" จบแล้วก็โยนด้วยเสียง "ฟา" จากนั้นลดเสียงลงมาที่ "โด" ยังมีเพลงอีกประเภทหนึ่งที่สามารถบ่งบอกถึงภาษาจีน เขมร ตลุงและพม่าซึ่ง อุกิศ นาคสวัสดิ์ (2522) ได้กล่าวถึงเพลงออกภาษาในหนังสือ ทฤษฎีและการปฏิบัติดนตรีไทย (ภาค 1) โดยกล่าวถึงลักษณะและการจัดชุดเพลงออกภาษาไว้ว่าเพลงออกภาษานี้เป็นเพลงชุดเดียวกับเพลงทำเครื่องหรือเพลงลูกบท แต่แทนที่จะเอาเพลงในภาษาใดภาษาหนึ่งรวมเข้าเป็นชุดภาษา ก็เอาเพลงหลายๆภาษารวมกันเข้าเป็นชุดเลขที่เดียว เพลงเหล่านี้ อาจเป็นเพลงชุดดั้งเดิมของภาษานั้นจริงๆก็ได้ ส่วนการเรียงลำดับว่าจะเอาเพลงภาษาใดขึ้นก่อนหลังนั้นก็แล้วแต่ผู้เรียงจะจัดให้ฟังได้กระฉับกระเฉงและไพเราะเป็นสำคัญแบบแผนที่โบราณจัดไว้มีแต่เฉพาะตอนต้น 4 ภาษา คือ จีน เขมร ตลุงและพม่าเท่านั้น หมายความว่าถ้าใครจะออกภาษาก็ต้องออก 4 ภาษานี้ ก่อนแล้วจึงเรียกภาษาอื่นมาเรียงลำดับต่อไปตามที่เห็นว่าเหมาะสม ในเรื่องเดียวกันนี้ สวัสดิ์ ภูเขาทอง (2532) ได้กล่าวถึงเพลงภาษาในภาษาดนตรีไทยและทางเข้าสู่ดนตรีไทย โดยได้กล่าวถึงปฏิภาณ ไหวพริบ และเน้นถึงที่มาของเพลงภาษาว่าการบรรเลงออกภาษาในดนตรีเป็นแนวกำหนดในการบรรเลงดนตรีไทยอย่างหนึ่ง นอกจากจะทำให้เกิดความสนุกสนานต่อการฟังแล้ว ยังเป็นการแสดงออกถึงความสามารถของนักดนตรีอีกด้วย

คล้ายกับการออกหางเครื่องเพราะเป็นการแสดงภูมิปัญญาและความสามารถอย่างแท้จริง การออกภาษานั้นเดิมคงเกาะติดอยู่กับการแสดงละคร เฉพาะอย่างยิ่งละครนอก เมื่อเป็นเช่นนี้ตัวภาษาต่างๆก็คงต้องเจรจาด้วยสำเนียงภาษานั้นๆและเมื่อมีบทร้องก็ต้องมีทำนองเพลงไปตามภาษาที่มีทำนองร้อง-รับขึ้น หรืออาจมองเพลงภาษาในแง่ของเพลงที่ติดมากับดนตรีด้วยกัน โดยนักดนตรีประดิษฐ์คิดทำนองเลียนภาษาสำเนียงต่างๆเพื่อใช้บรรเลงในวงดนตรีทั่วไปก็อาจจะเป็น นอกจากนี้ อุดม อรุณรัตน์ (2526) ดุริยางค์ดนตรีของไทยเรานั้น มีลักษณะเฉพาะที่เป็นของตนเองมีการดัดแปลงแก้ไขมาตลอด และได้รับอิทธิพลวัฒนธรรมชาติต่างๆมาผสมผสานกับวัฒนธรรมทางด้านดุริยางค์ดนตรีไทย ได้รับเอาวัฒนธรรมเหล่านี้มาดัดแปลง ปรับปรุงให้เข้ากับสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของสังคมไทยแล้วนำไปใช้จนเกิดวัฒนธรรมดนตรีอย่างภาคภูมิใจ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการวิเคราะห์เชิงคุณภาพโดยการรวบรวมข้อมูลทางวิชาการจากแถบบันทึกเสียงและจากผู้ที่มีประสบการณ์โดยตรง เพื่อให้การวิเคราะห์บรรลุถึงวัตถุประสงค์จึงแบ่งขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

1. ขั้นรวบรวมข้อมูล

1.1 รวบรวม ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องทฤษฎีดนตรีไทยและที่เกี่ยวข้องของครูทองดี สุจริตกุล

1.2 บันทึกแถบเสียงการบรรเลงเพลงแขกมอญอัตราจังหวะชั้นทางเดี่ยวจะเข้ที่บรรเลงโดยครูทองดี สุจริตกุล บันทึกไว้ในแถบบันทึกเสียง ณ ห้องบันทึกเสียงบ้านครูประสิทธิ์ ถาวร

2. ขั้นศึกษาข้อมูล

2.1 นำข้อมูลทางการศึกษาจากข้อ 1.1 ทั้งหมดมาลำดับเนื้อหาสาระและจัดเป็นหมวดหมู่ตามความสำคัญ พร้อมกับเรียงขั้นตอนให้เป็นระเบียบอย่างต่อเนื่อง

2.2 นำข้อมูลที่รวบรวมได้จากแถบบันทึกเสียงในข้อ 1.2 มาศึกษาดังนี้

2.2.1 เพื่อศึกษาเทคนิคการบรรเลงเพลงเดี่ยวแขกมอญอัตราจังหวะสามชั้น ทางจะเข้ที่บรรเลงโดยครูทองดี สุจริตกุล

2.2.2 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์เพลงเดี่ยวแขกมอญอัตราจังหวะสามชั้น ทางครูทองดี สุจริตกุล กับทำนองหลักทางฆ้องวงใหญ่

2.2.3 เพื่อบันทึกโน้ตสากลทำนองหลักและทางเดี่ยวจะเข้เพลงแขกมอญอัตราจังหวะสามชั้น

2.3 ศึกษาทำนองทางเดี่ยวจะเข้กับทางฆ้องวงใหญ่เพลงแขกมอญอัตราจังหวะสามชั้น ที่ได้บันทึกไว้มาวิเคราะห์ตามองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ส่วน ได้แก่

2.3.1 ส่วนที่เป็นทำนองหลักกับทางเดี่ยวเพลงแขกมอญอัตราจังหวะสามชั้น ทางเดี่ยวจะเข้

2.3.2 โครงสร้างและเทคนิควิธีการบรรเลงเพลงแขกมอญ อัตราจังหวะสามชั้น ทางเดี่ยวจะเข้

3. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการศึกษาวิเคราะห์ในหัวข้อเรื่องต่อไปนี้

3.1 วิเคราะห์องค์ประกอบของทางเดี่ยวจะเข้เพลงแขกมอญอัตราจังหวะสามชั้น ในเรื่องของโครงสร้างและเทคนิควิธีการบรรเลง

3.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบทำนองหลักทางฆ้องวงใหญ่และทางเดี่ยวจะเข้เพลงแขกมอญอัตราจังหวะสามชั้น โดยวิเคราะห์ในหัวข้อต่อไปนี้

3.2.1 ความสัมพันธ์ของวรรคเพลง ลูกตก และเทคนิคในการบรรเลงของทางเดี่ยวจะเข้เพลงแขกมอญอัตราจังหวะสามชั้น

3.2.2 ความสัมพันธ์ของวรรคเพลงและลูกตกในส่วนที่เป็นทำนองหลักทางฆ้องวงใหญ่และทางเดี่ยวจะเข้เพลงแขกมอญอัตราจังหวะสามชั้น

3.2.3 บันไดเสียงในส่วนที่เป็นทำนองหลัก และทางเดี่ยว

4. ขั้นสรุป

1. นำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าแบบวิเคราะห์
2. เรียบเรียงจัดทำบทสรุปผลที่ได้จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล
3. อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

บทที่ 4

การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษาเพลงแขกมอญอัตราจังหวะสามชั้น ซึ่งเป็นเพลงที่แต่งขยายขึ้นจากอัตราจังหวะเดิมสองชั้นโดยพระประดิษฐ์ไพเราะ (มี ดุริยางกูร หรือ ครูมีแขก) และได้บรรจุเป็นเพลงตามเกณฑ์มาตรฐานสาขาวิชาและวิชาชีพดนตรีไทยซึ่งกำหนดโดยทบวงมหาวิทยาลัยไว้ในชั้นที่ 9 ของเกณฑ์ดังกล่าว โดยการศึกษาครั้งนี้ได้แบ่งประเด็นของการศึกษาไว้ดังต่อไปนี้

4.1 วิเคราะห์โครงสร้างเพลงแขกมอญอัตราจังหวะสามชั้น ทางฆ้องวงใหญ่

4.1.1 โครงสร้างของบทเพลง

เพลงแขกมอญ อัตราจังหวะสามชั้น เป็นเพลงทางพื้น ประเภทหน้าทับปรบไก่ มีด้วยกัน 3 ท่อน ท่อนละ 6 จังหวะ โดยมีโครงสร้างของเพลงดังนี้

ท่อน 1	มีความยาว	6 จังหวะ หรือ 6 หน้าทับปรบไก่
ท่อน 2	มีความยาว	6 จังหวะ หรือ 6 หน้าทับปรบไก่
ท่อน 3	มีความยาว	6 จังหวะ หรือ 6 หน้าทับปรบไก่

4.1.2 ^{และ} ลูกตกตะบันไต่เสียง

จากการศึกษาเพลงแขกมอญอัตราจังหวะสามชั้น ทางฆ้องวงใหญ่ ได้วิเคราะห์ถึงบันไดเสียงและลูกตก ซึ่งได้ผลการศึกษาวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

ท่อนที่ 1

วรรคที่	1	ลูกตกเสียง	ซอล	ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่	2	โน้บันไต่เสียง	ฟา
วรรคที่	2	ลูกตกเสียง	ซอล	ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่	6	โน้บันไต่เสียง	ที
วรรคที่	3	ลูกตกเสียง	ที	ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่	1	โน้บันไต่เสียง	ที
วรรคที่	4	ลูกตกเสียง	เร	ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่	3	โน้บันไต่เสียง	ที
วรรคที่	5	ลูกตกเสียง	ซอล	ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่	2	โน้บันไต่เสียง	ฟา
วรรคที่	6	ลูกตกเสียง	โด	ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่	5	โน้บันไต่เสียง	ฟา
วรรคที่	7	ลูกตกเสียง	โด	ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่	2	โน้บันไต่เสียง	ที
วรรคที่	8	ลูกตกเสียง	ฟา	ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่	1	โน้บันไต่เสียง	ฟา
วรรคที่	9	ลูกตกเสียง	ฟา	ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่	1	โน้บันไต่เสียง	ฟา
วรรคที่	10	ลูกตกเสียง	เร	ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่	6	โน้บันไต่เสียง	ฟา
วรรคที่	11	ลูกตกเสียง	เร	ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่	3	โน้บันไต่เสียง	ที
วรรคที่	12	ลูกตกเสียง	ที	ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่	1	โน้บันไต่เสียง	ที
วรรคที่	13	ลูกตกเสียง	ซอล	ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่	6	โน้บันไต่เสียง	ที
วรรคที่	14	ลูกตกเสียง	ลา	ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่	3	โน้บันไต่เสียง	ฟา
วรรคที่	15	ลูกตกเสียง	โด	ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่	6	โน้บันไต่เสียง	ฟา
วรรคที่	16	ลูกตกเสียง	ที	ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่	1	โน้บันไต่เสียง	ที
วรรคที่	17	ลูกตกเสียง	เร	ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่	6	โน้บันไต่เสียง	ฟา
วรรคที่	18	ลูกตกเสียง	ที	ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่	1	โน้บันไต่เสียง	ที
วรรคที่	19	ลูกตกเสียง	ที	ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่	1	โน้บันไต่เสียง	ที
วรรคที่	20	ลูกตกเสียง	เร	ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่	3	โน้บันไต่เสียง	ที

ท่อนที่ 3

วรรคที่	1	ลูกตกเสียง	ซอล	ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่	2	โนบันไตเสียง	ฟา
วรรคที่	2	ลูกตกเสียง	เร	ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่	6	โนบันไตเสียง	ฟา
วรรคที่	3	ลูกตกเสียง	ที	ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่	1	โนบันไตเสียง	ที
วรรคที่	4	ลูกตกเสียง	เร	ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่	3	โนบันไตเสียง	ที
วรรคที่	5	ลูกตกเสียง	ซอล	ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่	2	โนบันไตเสียง	ฟา
วรรคที่	6	ลูกตกเสียง	โด	ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่	5	โนบันไตเสียง	ฟา
วรรคที่	7	ลูกตกเสียง	โด	ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่	2	โนบันไตเสียง	ที
วรรคที่	8	ลูกตกเสียง	โด	ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่	2	โนบันไตเสียง	ที
วรรคที่	9	ลูกตกเสียง	เร	ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่	3	โนบันไตเสียง	ที
วรรคที่	10	ลูกตกเสียง	ที	ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่	1	โนบันไตเสียง	ที
วรรคที่	11	ลูกตกเสียง	ที	ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่	1	โนบันไตเสียง	ที
วรรคที่	12	ลูกตกเสียง	ที	ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่	1	โนบันไตเสียง	ที
วรรคที่	13	ลูกตกเสียง	ซอล	ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่	6	โนบันไตเสียง	ที
วรรคที่	14	ลูกตกเสียง	ลา	ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่	3	โนบันไตเสียง	ฟา
วรรคที่	15	ลูกตกเสียง	โด	ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่	6	โนบันไตเสียง	ฟา
วรรคที่	16	ลูกตกเสียง	ที	ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่	1	โนบันไตเสียง	ที
วรรคที่	17	ลูกตกเสียง	เร	ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่	6	โนบันไตเสียง	ฟา
วรรคที่	18	ลูกตกเสียง	ที	ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่	1	โนบันไตเสียง	ที
วรรคที่	19	ลูกตกเสียง	ที	ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่	1	โนบันไตเสียง	ที
วรรคที่	20	ลูกตกเสียง	เร	ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่	3	โนบันไตเสียง	ที
วรรคที่	21	ลูกตกเสียง	ซอล	ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่	2	โนบันไตเสียง	ฟา
วรรคที่	22	ลูกตกเสียง	เร	ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่	6	โนบันไตเสียง	ฟา
วรรคที่	23	ลูกตกเสียง	ที	ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่	1	โนบันไตเสียง	ที
วรรคที่	24	ลูกตกเสียง	เร	ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่	3	โนบันไตเสียง	ที

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่าเพลงแขกมอญอัตราจังหวะสามชั้น ทางฆ้องวงใหญ่ เป็นเพลงที่ประกอบไปด้วยบันไดเสียง 3 บันไดเสียงคือ บันไดเสียงที, บันไดเสียง ฟา และบันไดเสียงโด ดังรายละเอียดต่อไปนี้

บันไดเสียง ที

- พบในท่อนที่ 1 เป็นจำนวน 13 วรรคเพลง ในวรรคที่ 2, 3, 4, 7, 11, 12, 13, 16, 18, 19, 20, 23, 24
- พบในท่อนที่ 2 เป็นจำนวน 7 วรรคเพลง ในวรรคที่ 13, 16, 18, 19, 20, 23, 24
- พบในท่อนที่ 3 เป็นจำนวน 15 วรรคเพลง ในวรรคที่ 3, 4, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 16, 18, 19, 20, 23, 24

บันไดเสียง ฟา

- พบในท่อนที่ 1 เป็นจำนวน 11 วรรคเพลง ในวรรคที่ 1, 5, 6, 8, 9, 10, 14, 15, 17, 21, 22
- พบในท่อนที่ 2 เป็นจำนวน 13 วรรคเพลง ในวรรคที่ 1, 2, 5, 6, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 17, 21, 22
- พบในท่อนที่ 3 เป็นจำนวน 9 วรรคเพลง ในวรรคที่ 1, 2, 5, 6, 14, 15, 17, 21, 22

บันไดเสียง โด

- ไม่พบในท่อนที่ 1
- พบในท่อนที่ 2 เป็นจำนวน 4 วรรคเพลง ในวรรคที่ 3, 4, 7, 8
- ไม่พบในท่อนที่ 3

ในส่วนของลูกตกนั้นได้จำแนกลูกตกในแต่ละบันไดเสียงโดยแบ่งตามวรรคเพลงดังข้อมูลต่อไปนี้

บันไดเสียง	ลูกตกเสียง	ท่อนที่ 1 พบในวรรคเพลงที่	ท่อนที่ 2 พบในวรรคเพลงที่	ท่อนที่ 3 พบในวรรคเพลงที่
บันไดเสียง "ที"	ที	3, 12, 16, 18, 19, 23	16, 18, 19, 23	3, 10, 11, 12, 16, 18, 19, 23
	โด	7	ไม่พบ	7, 8
	เร	4, 11, 20, 24	20, 24	4, 9, 20, 24
	ฟา	ไม่พบ	ไม่พบ	ไม่พบ
	ซอล	2, 13	13	13
บันไดเสียง "ฟา"	ฟา	8, 9	10, 11	ไม่พบ
	ซอล	1, 5, 21	1, 5, 21	1, 5, 21
	ลา	14	9, 14	14
	โด	6	ไม่พบ	ไม่พบ
	เร	10, 15, 17, 22	2, 6, 12, 15, 17, 22	2, 15, 17, 22
บันไดเสียง "โด"	โด	ไม่พบ	ไม่พบ	ไม่พบ
	เร	ไม่พบ	ไม่พบ	ไม่พบ
	มี	ไม่พบ	3, 7	ไม่พบ
	ซอล	ไม่พบ	4, 8	ไม่พบ
	ลา	ไม่พบ	ไม่พบ	ไม่พบ

จากข้อมูลดังกล่าวทำให้ทราบว่าในบันไดเสียง "ที" พบลูกตกด้วยกันทั้งหมด 4 เสียง ได้แก่ ลูกตกเสียง ที, โด, เร และ ซอล ในบันไดเสียง "ฟา" พบลูกตกครบทั้ง 5 เสียงในบันไดเสียง ได้แก่ ลูกตกเสียงฟา, ซอล, ลา, โด และ เร ส่วนบันไดเสียง "โด" พบลูกตกด้วยกัน 2 เสียงในท่อนที่ 2 ได้แก่ ลูกตกเสียง มี และ ซอล

4.1.3 กระสวนจังหวะ

จากการศึกษากระสวนจังหวะของเพลงแขกมอญอัตราจังหวะสามชั้น ทางฆ้องวงใหญ่พบว่า มีรูปแบบกระสวนจังหวะ โดยแบ่งออกตามวรรคเพลงดังรูปแบบต่อไปนี้

ท่อนที่ 1 วรรคเพลงที่ 1

ทำนอง			
- - - ฟ	- - ซ ซ	- - - ล	- - ซ ซ
- - - ฟ	- ซ - -	- - - ล	- ซ - -

กระสวนจังหวะ			
- - - X	- X X X	- - - X	- X X X

ท่อนที่ 1 วรรคเพลงที่ 2

ทำนอง			
- ฟ - -	- - ฟ ท	- รี้ ดี้ ท	- ล - ซ
- ฟ - -	ด - - ท	- ร ด ท	- ล - ซ

กระสวนจังหวะ			
- X - -	X - X X	- X X X	- X - X

ท่อนที่ 1 วรรคเพลงที่ 3

ทำนอง			
- ฟ - ท	- ดี้ - รี้	- รี้ - รี้	- ดี้ - ท
- ด - ท	- ด - ร	- ฟ - ร	- ด - ท

กระสวนจังหวะ			
- X - X	- X - X	- X - X	- X - X

ท่อนที่ 1 วรรคเพลงที่ 4

ทำนอง			
- ซ - -	ฟ ฟ - -	ท ท - -	ดี้ ดี้ - รี้
- ร - ด	- - - ท	- - - ด	- - - ร

กระสวนจังหวะ			
- X - X	X X - X	X X - X	X X - X

ท่อนที่ 1 วรรคเพลงที่ 5

ทำนอง			
- ร - -	ด ด - -	ร ร - -	ฟ ฟ - ซ
- ล - ซ	- - - ล	- - - ฟ	- - - ซ

กระสวนจังหวะ			
- X - X	X X - X	X X - X	X X - X

ท่อนที่ 1 วรรคเพลงที่ 6

ทำนอง			
- - ล -	ล - ซ -	ฟ - ซ -	ซ - ฟ -
- - - ซ	- ฟ - ร	- ร - ฟ	- ร - ด

กระสวนจังหวะ			
- - X X	X X X X	X X X X	X X X X

ท่อนที่ 1 วรรคเพลงที่ 7

ทำนอง			
- ท - ดี้	รี้ ดี้ - -	- - ซ ล	- - ท ดี้
- ฟ - -	- - ท ล	ซ ฟ - -	ซ ล - -

กระสวนจังหวะ			
- X - X	X X X X	X X X X	X X X X

ท่อนที่ 1 วรรคเพลงที่ 8

ทำนอง			
- ด - ฟ	- ช - ล	- ด - ล	- ช - ฟ
- ช - ฟ	- ช - ล	- ด - ล	- ช - ฟ

กระสวนจังหวะ			
- x - x	- x - x	- x - x	- x - x

ท่อนที่ 1 วรรคเพลงที่ 9

ทำนอง			
ม ร - -	ด - ด ร	ม ร - ร	ม ฟ - ฟ
- - ด ช	- ช - -	- - ด -	- - ฟ -

กระสวนจังหวะ			
x x x x	x x x x	x x x x	x x x x

ท่อนที่ 1 วรรคเพลงที่ 10

ทำนอง			
- ด - ล	- ช - -	ฟ ฟ - -	ม ม - ร
- ด - ล	- ช - ฟ	- - - ท	- - - ล

กระสวนจังหวะ			
- x - x	- x - x	x x - x	x x - x

ท่อนที่ 1 วรรคเพลงที่ 11

ทำนอง			
- ช - -	ฟ ร - -	ท ท - -	ด - ด - ร
- - ฟ ร	- - ด ท	- - - ด	- - - ร

กระสวนจังหวะ			
- x x x	x x x x	x x - x	x x - x

ท่อนที่ 1 วรรคเพลงที่ 12

ทำนอง			
- ร - ร	- ร - -	ร ร - -	ด - ด - ท
- ฟ - ช	- ฟ - ร	- - - ด	- - - ท

กระสวนจังหวะ			
- x - x	- x - x	x x - x	x x - x

ท่อนที่ 1 วรรคเพลงที่ 13

ทำนอง			
- - ด ร	ด - ด ร	ด - ด ร	ด - - -
- ท - -	- ท - -	- ท - -	- ท ล ช

กระสวนจังหวะ			
- x x x	x x x x	x x x x	x x x x

ท่อนที่ 1 วรรคเพลงที่ 14

ทำนอง			
- ท - ร	ด ท - -	- - - ฟ	- - ช ล
- ฟ - -	- - ล ช	- ด - -	- ฟ - -

กระสวนจังหวะ			
- x - x	x x x x	- x - x	- x x x

ท่อนที่ 1 วรรคเพลงที่ 15

ทำนอง			
- ท - ด	ร - ด - -	- - ช ล	- - ท ด
- ฟ - -	- - ท ล	ช ฟ - -	ช ล - -

กระสวนจังหวะ			
- x - x	x x x x	x x x x	x x x x

ท่อนที่ 1 วรรคเพลงที่ 16

ทำนอง			
มริ-ริ-	ริ-ริ-	- ดิ ช-	ท ดิ-ท
- ร-ช	- ช-ดิ	ท--ล	--- ฟ

กระสวนจังหวะ			
xxx xx	xxxx	xxxx	xx-x

ท่อนที่ 1 วรรคเพลงที่ 17

ทำนอง			
- ล-ล	ชช--	ลช-ช	ฟ ร-ร
--ช-	- ฟ-ฟ	--ฟ-	- ล--

กระสวนจังหวะ			
-xxx	xx-x	xxxx	xx-x

ท่อนที่ 1 วรรคเพลงที่ 18

ทำนอง			
ช ฟ-ฟ	ร ด-ด	ฟ ร-ร	ด ด-ท
--ร-	- ท--	--ด-	- ท--

กระสวนจังหวะ			
xxxx	xx-x	xxxx	xx-x

ท่อนที่ 1 วรรคเพลงที่ 19

ทำนอง			
- ฟ-ท	- ดิ-ริ	- ริ-ริ	- ดิ-ท
- ด-ท	- ด-ร	- ฟ-ร	- ด-ท

กระสวนจังหวะ			
-x-x	-x-x	-x-x	-x-x

ท่อนที่ 1 วรรคเพลงที่ 20

ทำนอง			
- ช--	ฟ ฟ--	ท ท--	ดิ ดิ-ริ
- ร-ด	--- ท	--- ด	--- ร

กระสวนจังหวะ			
-x-x	xx-x	xx-x	xx-x

ท่อนที่ 1 วรรคเพลงที่ 21

ทำนอง			
- ร--	ด ด--	ร ร--	ฟ ฟ-ช
- ล-ช	--- ล	--- ฟ	--- ช

กระสวนจังหวะ			
-x-x	xx-x	xx-x	xx-x

ท่อนที่ 1 วรรคเพลงที่ 22

ทำนอง			
- ล-ดิ	- ล--	ชช--	ฟ ฟ-ร
- ล-ด	- ล-ช	--- ฟ	--- ล

กระสวนจังหวะ			
-x-x	-x-x	xx-x	xx-x

ท่อนที่ 1 วรรคเพลงที่ 23

ทำนอง			
- ฟ-ท	- ดิ-ริ	- ริ-ริ	- ดิ-ท
- ด-ท	- ด-ร	- ฟ-ร	- ด-ท

กระสวนจังหวะ			
-x-x	-x-x	-x-x	-x-x

ท่อนที่ 1 วรรคเพลงที่ 24

ทำนอง			
- ช - -	ฟ ฟ - -	ท ท - -	ดํ ดํ - รั
- ร - ด	- - - ท	- - - ด	- - - ร

กระสวนจังหวะ			
- x - x	x x - x	x x - x	x x - x

ท่อนที่ 2 วรรคเพลงที่ 1

ทำนอง			
- - - ฟ	- - ช ช	- - - ล	- - ช ช
- - - ฟ	- ช - -	- - - ล	- ช - -

กระสวนจังหวะ			
- - - x	- x x x	- - - x	- x x x

ท่อนที่ 2 วรรคเพลงที่ 2

ทำนอง			
- ดํ - ล	- ช - -	ฟ ฟ - -	ม ม - ร
- ด - ล	- ช - ฟ	- - - ม	- - - ร

กระสวนจังหวะ			
- x - x	- x - x	x x - x	x x - x

ท่อนที่ 2 วรรคเพลงที่ 3

ทำนอง			
- ล - -	ช ม - -	- - - -	- - ร ม
- - ช ม	- - ร ด	- ช - ด	- ด - -

กระสวนจังหวะ			
- x x x	x x x x	- x - x	- x x x

ท่อนที่ 2 วรรคเพลงที่ 4

ทำนอง			
- ฟ - ช	ล ช - -	- - ร ม	- - - ช
- ด - -	- - ฟ ม	ร ด - -	ฟ ช - -

กระสวนจังหวะ			
- x - x	x x x x	x x x x	x x - x

ท่อนที่ 2 วรรคเพลงที่ 5

ทำนอง			
- - - ฟ	- - ช ช	- - - ล	- - ช ช
- - - ฟ	- ช - -	- - - ล	- ช - -

กระสวนจังหวะ			
- - - x	- x x x	- - - x	- x x x

ท่อนที่ 2 วรรคเพลงที่ 6

ทำนอง			
- ดํ - ล	- ช - -	ฟ ฟ - -	ม ม - ร
- ด - ล	- ช - ฟ	- - - ม	- - - ร

กระสวนจังหวะ			
- x - x	- x - x	x x - x	x x - x

ท่อนที่ 2 วรรคเพลงที่ 7

ทำนอง			
- ล - -	ช ม - -	- - - -	- - ร ม
- - ช ม	- - ร ด	- ช - ด	- ด - -

กระสวนจังหวะ			
- x x x	x x x x	- x - x	- x x x

ท่อนที่ 2 วรรคเพลงที่ 8

ทำนอง			
- ฟ - ช	ล ช - -	- - ร ม	- - - ช
- ด - -	- - ฟ ม	ร ด - -	ฟ ช - -

กระสวนจังหวะ			
- x - x	x x x x	x x x x	x x - x

ท่อนที่ 2 วรรคเพลงที่ 9

ทำนอง			
- ด - ล	- ช - -	ฟ ฟ - -	ช ช - ล
- ด - ล	- ช - ฟ	- - - ช	- - - ล

กระสวนจังหวะ			
- x - x	- x - x	x x - x	x x - x

ท่อนที่ 2 วรรคเพลงที่ 10

ทำนอง			
- ด - ร	- ด - -	ล ล - -	ช ช - ฟ
- ด - ร	- ด - ล	- - - ช	- - - ฟ

กระสวนจังหวะ			
- x - x	- x - x	x x - x	x x - x

ท่อนที่ 2 วรรคเพลงที่ 11

ทำนอง			
ม ร - -	ด - ด ร	ม ร - -	- - - ฟ
- - ด ช	- ช - -	- - ด ร	ม ฟ ฟ -

กระสวนจังหวะ			
x x x x	x x x x	x x x x	x x x x

ท่อนที่ 2 วรรคเพลงที่ 12

ทำนอง			
- ด - ล	- ช - -	ฟ ฟ - -	ม ม - ร
- ด - ล	- ช - ฟ	- - - ท	- - - ล

กระสวนจังหวะ			
- x - x	- x - x	x x - x	x x - x

ท่อนที่ 2 วรรคเพลงที่ 13

ทำนอง			
- - ด ร	ด - ด ร	ด - ด ร	ด - - -
- ท - -	- ท - -	- ท - -	- ท ล ช

กระสวนจังหวะ			
- x x x	x x x x	x x x x	x x x x

ท่อนที่ 2 วรรคเพลงที่ 14

ทำนอง			
- ท - ร	ด ท - -	- - - ฟ	- - ช ล
- ฟ - -	- - ล ช	- ด - -	- ฟ - -

กระสวนจังหวะ			
- x - x	x x x x	- x - x	- x x x

ท่อนที่ 2 วรรคเพลงที่ 15

ทำนอง			
- ท - ด	ร ด - -	- - ช ล	- - ท ด
- ฟ - -	- - ท ล	ช ฟ - -	ช ล - -

กระสวนจังหวะ			
- x - x	x x x x	x x x x	x x x x

ท่อนที่ 2 วรรคเพลงที่ 16

ทำนอง			
ม้-ริ-	ริ-ริ-	- ตั้ช-	ท ตั้-ท
- ร-ช	- ช-ตั้	ท--ล	--- ฟ

กระสวนจังหวะ			
xxx xx	xxxx	xxxx	xx-x

ท่อนที่ 2 วรรคเพลงที่ 17

ทำนอง			
- ล-ล	ชช--	ลช-ช	ฟ ร-ร
--ช-	- ฟ-ฟ	--ฟ-	- ล--

กระสวนจังหวะ			
- xxx	xx-x	xxxx	xx-x

ท่อนที่ 2 วรรคเพลงที่ 18

ทำนอง			
ช ฟ-ฟ	ร ด-ด	ฟ ร-ร	ด ด-ท
-- ร-	- ท--	--ด-	- ท--

กระสวนจังหวะ			
xxxx	xx-x	xxxx	xx-x

ท่อนที่ 2 วรรคเพลงที่ 19

ทำนอง			
- ฟ-ท	- ตั้-ริ	- ริ-ริ	- ตั้-ท
- ด-ท	- ด-ร	- ฟ-ร	- ด-ท

กระสวนจังหวะ			
- x-x	- x-x	- x-x	- x-x

ท่อนที่ 2 วรรคเพลงที่ 20

ทำนอง			
- ช--	ฟ ฟ--	ท ท--	ตั้ ตั้-ริ
- ร-ด	--- ท	--- ด	--- ร

กระสวนจังหวะ			
- x-x	xx-x	xx-x	xx-x

ท่อนที่ 2 วรรคเพลงที่ 21

ทำนอง			
- ร--	ด ด--	ร ร--	ฟ ฟ-ช
- ล-ช	--- ล	--- ฟ	--- ช

กระสวนจังหวะ			
- x-x	xx-x	xx-x	xx-x

ท่อนที่ 2 วรรคเพลงที่ 22

ทำนอง			
- ล-ตั้	- ล--	ชช--	ฟ ฟ-ร
- ล-ด	- ล-ช	--- ฟ	--- ล

กระสวนจังหวะ			
- x-x	- x-x	xx-x	xx-x

ท่อนที่ 2 วรรคเพลงที่ 23

ทำนอง			
- ฟ-ท	- ตั้-ริ	- ริ-ริ	- ตั้-ท
- ด-ท	- ด-ร	- ฟ-ร	- ด-ท

กระสวนจังหวะ			
- x-x	- x-x	- x-x	- x-x

ท่อนที่ 2 วรรคเพลงที่ 24

ทำนอง			
- ช - -	พ พ - -	ท ท - -	ดํ ดํ - รั
- ร - ด	- - - ท	- - - ด	- - - ร

กระสวนจังหวะ			
- x - x	x x - x	x x - x	x x - x

ท่อนที่ 3 วรรคเพลงที่ 1

ทำนอง			
- ร - -	ด ด - -	ร ร - -	พ พ - ช
- ล - ช	- - - ล	- - - พ	- - - ช

กระสวนจังหวะ			
- x - x	x x - x	x x - x	x x - x

ท่อนที่ 3 วรรคเพลงที่ 2

ทำนอง			
- ล - ดํ	- ล - -	ช ช - -	พ พ - ร
- ล - ด	- ล - ช	- - - พ	- - - ล

กระสวนจังหวะ			
- x - x	- x - x	x x - x	x x - x

ท่อนที่ 3 วรรคเพลงที่ 3

ทำนอง			
- พ - ท	- ดํ - รั	- รั - รั	- ดํ - ท
- ด - ท	- ด - ร	- พ - ร	- ด - ท

กระสวนจังหวะ			
- x - x	- x - x	- x - x	- x - x

ท่อนที่ 3 วรรคเพลงที่ 4

ทำนอง			
- ช - -	พ พ - -	ท ท - -	ดํ ดํ - รั
- ร - ด	- - - ท	- - - ด	- - - ร

กระสวนจังหวะ			
- x - x	x x - x	x x - x	x x - x

ท่อนที่ 3 วรรคเพลงที่ 5

ทำนอง			
- ร - -	ด ด - -	ร ร - -	พ พ - ช
- ล - ช	- - - ล	- - - พ	- - - ช

กระสวนจังหวะ			
- x - x	x x - x	x x - x	x x - x

ท่อนที่ 3 วรรคเพลงที่ 6

ทำนอง			
- - ล -	ล - ช -	พ - ช -	ช - พ -
- - - ช	- พ - ร	- ร - พ	- ร - ด

กระสวนจังหวะ			
- - x x	x x x x	x x x x	x x x x

ท่อนที่ 3 วรรคเพลงที่ 7

ทำนอง			
- - พ -	ร ด - -	- - ช ล	- - ท ด
- ร - ด	- - ท ล	ช พ - -	ช ล - -

กระสวนจังหวะ			
- x x x	x x x x	x x x x	x x x x

ท่อนที่ 3 วรรคเพลงที่ 8

ทำนอง			
ร - ด ร	-- ม ฟ	- ซ ฟ -	ฟ ม --
- ท --	ด ร --	ม -- ม	-- ร ด

กระสวนจังหวะ			
x x x x	x x x x	x x x x	x x x x

ท่อนที่ 3 วรรคเพลงที่ 9

ทำนอง			
- ซ --	ฟ ร --	ท ท --	ดํ ดํ - รํ
-- ฟ ร	-- ด ท	--- ด	--- ร

กระสวนจังหวะ			
- x x x	x x x x	x x - x	x x - x

ท่อนที่ 3 วรรคเพลงที่ 10

ทำนอง			
- รํ - รํ	- รํ --	รํ รํ --	ดํ ดํ - ท
- ฟ - ซ	- ฟ - ร	--- ด	--- ท

กระสวนจังหวะ			
- x - x	- x - x	x x - x	x x - x

ท่อนที่ 3 วรรคเพลงที่ 11

ทำนอง			
- ด - ด	รํ ด - -	ท - - ซ	ท ด - ด
-- ท -	-- ท ซ	- ซ ฟ -	--- ท

กระสวนจังหวะ			
- x x x	x x x x	x x x x	x x - x

ท่อนที่ 3 วรรคเพลงที่ 12

ทำนอง			
- ด - ด	รํ ด - -	ท - - ซ	ท ด - ด
-- ท -	-- ท ซ	- ซ ฟ -	--- ท

กระสวนจังหวะ			
- x x x	x x x x	x x x x	x x - x

ท่อนที่ 3 วรรคเพลงที่ 13

ทำนอง			
-- ดํ รํ	ด - ดํ รํ	ด - ดํ รํ	ด - - -
- ท --	- ท --	- ท --	- ท ล ซ

กระสวนจังหวะ			
- x x x	x x x x	x x x x	x x x x

ท่อนที่ 3 วรรคเพลงที่ 14

ทำนอง			
- ท - รํ	ดํ ท - -	--- ฟ	-- ซ ล
- ฟ - -	-- ล ซ	- ด - -	- ฟ - -

กระสวนจังหวะ			
- x - x	x x x x	- x - x	- x x x

ท่อนที่ 3 วรรคเพลงที่ 15

ทำนอง			
- ท - ด	รํ ด - -	-- ซ ล	-- ท ด
- ฟ - -	-- ท ล	ซ ฟ - -	ซ ล - -

กระสวนจังหวะ			
- x - x	x x x x	x x x x	x x x x

ท่อนที่ 3 วรรคเพลงที่ 16

ทำนอง			
มี-ริ-	ริ-ริ-	- ดัช -	ท ดั-ท
- ร - ช	- ช - ดั	ท - - ล	- - - ฟ

กระสวนจังหวะ			
xxx xx	xxxx	xxxx	xx-x

ท่อนที่ 3 วรรคเพลงที่ 17

ทำนอง			
- ล - ล	ชช - -	ลช - ช	ฟ ร - ร
- - ช -	- ฟ - ฟ	- - ฟ -	- ล - -

กระสวนจังหวะ			
- xxx	xx-x	xxxx	xx-x

ท่อนที่ 3 วรรคเพลงที่ 18

ทำนอง			
ช ฟ - ฟ	ร ด - ด	ฟ ร - ร	ด ด - ท
- - ร -	- ท - -	- - ด -	- ท - -

กระสวนจังหวะ			
xxxx	xx-x	xxxx	xx-x

ท่อนที่ 3 วรรคเพลงที่ 19

ทำนอง			
- ฟ - ท	- ดั - ริ	- ริ - ริ	- ดั - ท
- ด - ท	- ด - ร	- ฟ - ร	- ด - ท

กระสวนจังหวะ			
- x - x	- x - x	- x - x	- x - x

ท่อนที่ 3 วรรคเพลงที่ 20

ทำนอง			
- ช - -	ฟ ฟ - -	ท ท - -	ด ดั - ริ
- ร - ด	- - - ท	- - - ด	- - - ร

กระสวนจังหวะ			
- x - x	xx-x	xx-x	xx-x

ท่อนที่ 3 วรรคเพลงที่ 21

ทำนอง			
- ร - -	ด ด - -	ร ร - -	ฟ ฟ - ช
- ล - ช	- - - ล	- - - ฟ	- - - ช

กระสวนจังหวะ			
- x - x	xx-x	xx-x	xx-x

ท่อนที่ 3 วรรคเพลงที่ 22

ทำนอง			
- ล - ดั	- ล - -	ชช - -	ฟ ฟ - ร
- ล - ด	- ล - ช	- - - ฟ	- - - ล

กระสวนจังหวะ			
- x - x	- x - x	xx-x	xx-x

ท่อนที่ 3 วรรคเพลงที่ 23

ทำนอง			
- ฟ - ท	- ดั - ริ	- ริ - ริ	- ดั - ท
- ด - ท	- ด - ร	- ฟ - ร	- ด - ท

กระสวนจังหวะ			
- x - x	- x - x	- x - x	- x - x

ท่อนที่ 3 วรรคเพลงที่ 24

ทำนอง			
- ช - -	พ พ - -	ท ท - -	ดํ ดํ - รํ
- ร - ด	- - - ทุ	- - - ด	- - - ร

กระสวนจังหวะ			
- x - x	x x - x	x x - x	x x - x

จากการศึกษาวิเคราะห์รูปแบบกระสวนจังหวะในเพลงแขกมอญอัตราจังหวะสามชั้น ทางฆ้องวงใหญ่ พบว่ามีรูปแบบกระสวนจังหวะทั้งสิ้น 17 รูปแบบ โดยจัดแบ่งตามวรรคเพลงดังต่อไปนี้

รูปแบบที่	ลักษณะกระสวนจังหวะ				จำนวนครั้งที่พบ	พบในวรรคเพลงที่
1	- - - x	- x x x	- - - x	- x x x	3	ท่อนที่ 1 1 ท่อนที่ 2 1,5
2	- x - -	x - x x	- x x x	- x - x	1	ท่อนที่ 1 2
3	- x - x	- x - x	- x - x	- x - x	9	ท่อนที่ 1 3, 8, 10, 23 ท่อนที่ 2 19, 23 ท่อนที่ 3 3, 19, 23
4	- x - x	x x - x	x x - x	x x - x	14	ท่อนที่ 1 4, 5, 20, 21, 24 ท่อนที่ 2 20, 21, 24 ท่อนที่ 3 1, 4, 5, 20, 21, 24
5	- - x x	x x x x	x x x x	x x x x	2	ท่อนที่ 1 6 ท่อนที่ 3 6
6	- x - x	x x x x	x x x x	x x x x	4	ท่อนที่ 1 7, 15 ท่อนที่ 2 15 ท่อนที่ 3 15
7	x x x x	x x x x	x x x x	x x x x	3	ท่อนที่ 1 9 ท่อนที่ 2 11 ท่อนที่ 3 8
8	- x - x	- x - x	x x - x	x x - x	12	ท่อนที่ 1 10, 12, 22 ท่อนที่ 2 2,6, 9, 10, 12, 22 ท่อนที่ 3 2, 10, 22
9	- x x x	x x x x	x x - x	x x - x	2	ท่อนที่ 1 11 ท่อนที่ 3 9
10	- x x x	x x x x	x x x x	x x x x	4	ท่อนที่ 1 13 ท่อนที่ 2 13 ท่อนที่ 3 7, 13
11	- x - x	x x x x	- x - x	- x x x	3	ท่อนที่ 1 14 ท่อนที่ 2 14 ท่อนที่ 3 14
12	x x x x	x x x x	x x x x	x x - x	3	ท่อนที่ 1 16 ท่อนที่ 2 16 ท่อนที่ 3 16

รูปแบบที่	ลักษณะกระสวนจังหวะ				จำนวนครั้งที่พบ	พบในวรรคเพลงที่
13	- x x x	x x - x	x x x x	x x - x	3	ท่อนที่ 1 17 ท่อนที่ 2 17 ท่อนที่ 3 17
14	x x x x	x x - x	x x x x	x x - x	3	ท่อนที่ 1 18 ท่อนที่ 2 18 ท่อนที่ 3 18
15	- x x x	x x x x	- x - x	- x x x	2	ท่อนที่ 2 3, 7
16	- x - x	x x x x	x x x x	x x - x	2	ท่อนที่ 2 4, 8
17	- x x x	x x x x	x x x x	x x - x	2	ท่อนที่ 3 11, 12

4.2 ความสัมพันธ์เพลงแขกมอญอัตราจังหวะสามชั้น ทางฆ้องวงใหญ่และทางเดี่ยวจะเข้ บรรเลงโดยครูทองดี สุจริตกุล

ผลของการศึกษาความสัมพันธ์เพลงแขกมอญทางฆ้องวงใหญ่และทางเดี่ยวจะเข้อัตราจังหวะสามชั้นทางครูทองดี สุจริตกุล ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาออกมาตั้งข้อมูลต่อไปนี้

4.2.1 โครงสร้างของบทเพลง

ในด้านโครงสร้างของบทเพลง เพลงแขกมอญสามชั้น ทางฆ้องวงใหญ่ อัตราจังหวะสามชั้น มีความยาว 3 ท่อน แต่ละท่อนมีความยาว 6 หน้าทับปรบไ้

สำหรับเพลงแขกมอญทางเดี่ยว อัตราจังหวะสามชั้น ทางจะเข้ บรรเลงโดยครูทองดี สุจริตกุล ความยาว 3 ท่อน ท่อนที่ 1 และ ท่อนที่ 3 มีความยาว 6 หน้าทับปรบไ้ สำหรับท่อนที่ 2 มีความยาว 4 หน้าทับปรบไ้

ซึ่งจากการศึกษาพบว่าเพลงแขกมอญอัตราจังหวะสามชั้น ทางฆ้องวงใหญ่และทางเดี่ยวจะเข้ บรรเลงโดยครูทองดี สุจริตกุล มีความยาวไม่เท่ากัน โดยที่เพลงแขกมอญอัตราจังหวะสามชั้น ทางเดี่ยวจะเข้ บรรเลงโดยครูทองดี สุจริตกุล ในท่อนที่ 2 ของเพลง มีการตัดทอนเพลงออกไปทั้งสิ้น 2 หน้าทับปรบไ้ ในการนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าเพื่อหาเหตุผลในการตัดทอนเพลงออกไปโดยการสัมภาษณ์นักดนตรีที่ได้ต่อเพลงแขกมอญอัตราจังหวะสามชั้น ทางเดี่ยวจะเข้บรรเลงโดยครูทองดี สุจริตกุล คือ นายสมบูรณ์ บุญวงศ์ โดยสัมภาษณ์เมื่อวันที่ 14 มีนาคม 2546 ณ กรมศิลปากร ซึ่งจากการสัมภาษณ์พบเหตุผลในการตัดทอนเพลงดังต่อไปนี้

1. เนื่องด้วยเพลงแขกมอญเป็นเพลงที่มีลักษณะทำนองเป็นทำนองเดียวกันซึ่งสังเกตได้จากทำนองหลักทางฆ้องวงใหญ่ ท่อนที่ 1 , 2 และ 3 ในบรรทัดที่ 7 - 12 มีลักษณะทำนองซ้ำกันทั้งสามท่อน ด้วยเหตุดังกล่าวในการบรรเลงทางเดี่ยวจะเข้ซึ่งบรรเลงโดยครูทองดี สุจริตกุล จึงมีการตัดทอนช่วงการบรรเลงนี้ใน "เที่ยวแรกของท่อนที่ 2 บรรทัดที่ 7 -12 " ออกไป
2. ในท่อนที่ 2 บรรทัดที่ 3 และ 4 ของทำนองหลักทางฆ้องวงใหญ่ มีลักษณะทำนองเดียวกับบรรทัดที่ 1 และ 2 ของท่อนที่ 2 ด้วยเหตุดังกล่าวในการบรรเลงทางเดี่ยวจะเข้ซึ่งบรรเลงโดยครูทองดี สุจริตกุล จึงตัดทอนช่วงการบรรเลงนี้ใน "เที่ยวหลังของท่อนที่ 2 บรรทัดที่ 3- 4" ออกไป

4.2.2 ความสัมพันธ์ในด้านบันไดเสียงและลูกตก

ในการศึกษาความสัมพันธ์เพลงเดี่ยวแขกมอญอัตราจังหวะสามชั้น ทางจะเข้ บรรเลงโดยครูทองดี สุจริตกุล และทางฆ้องวงใหญ่นั้น ได้ศึกษาโดยอาศัยทฤษฎีการวิเคราะห์เพลงไทยของรองศาสตราจารย์ มานพ วิสุทธิแพทย์

ท่อนที่ 1

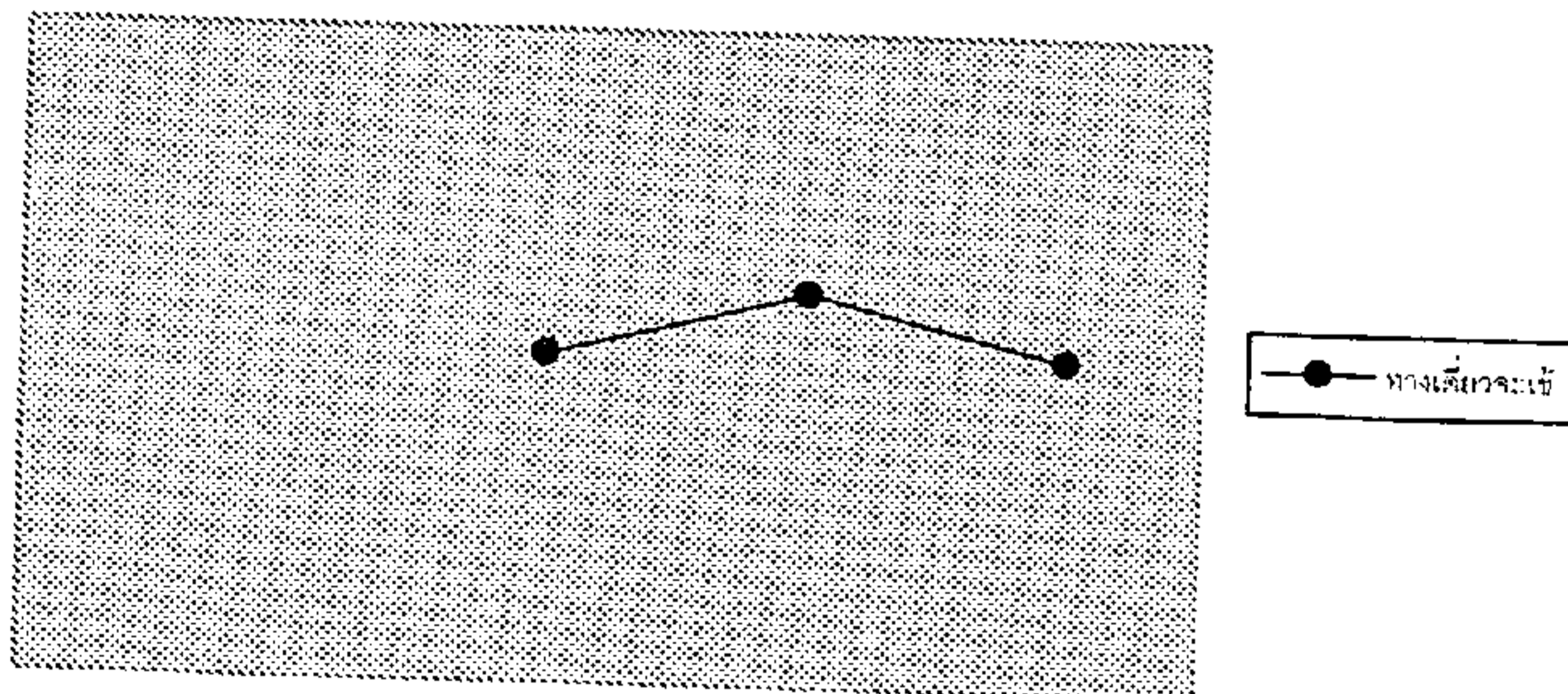
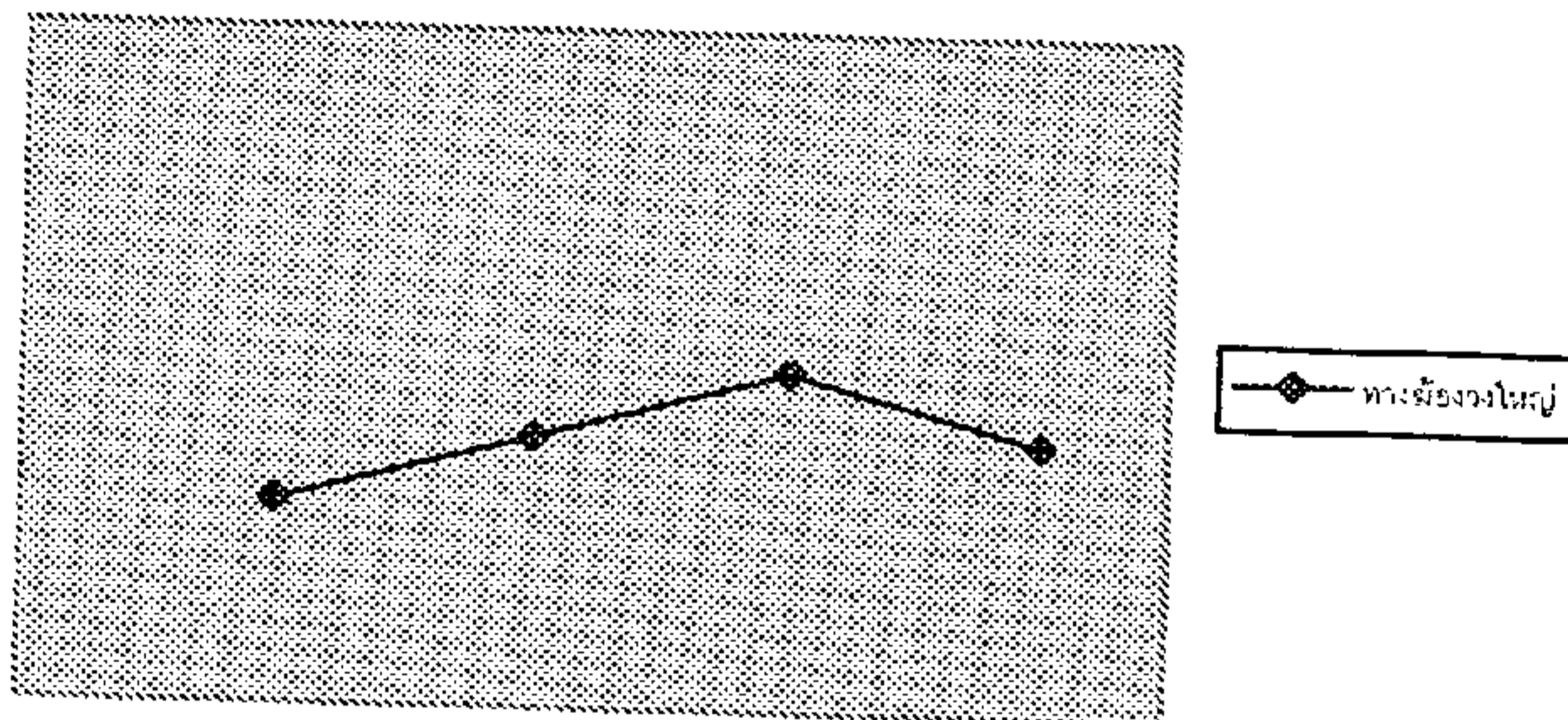
ท่อนที่ 1 วรรคเพลงที่ 1

ทางฆ้อง	- - - ฟ	- - ซ ซ	- - - ล	- - ซ ซ
วงใหญ่	- - - ฟ	- ซ - -	- - - ล	- ซ - -

ทางจะเข้	- - - -	- ฟ- ซซซ	ด ฟ ซ ล	ดซ- ซซซ
	- - - -	- - - -	- - - -	- ซ - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 1 วรรคที่ 1 ทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ฟา" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ฟา" "ซอล" และ "ลา" มายังลูกตกเสียง "ซอล" ซึ่งเป็นเสียงในลำดับที่ 2 ในบันไดเสียง "ฟา" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ฟา" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ซอล" และ "ลา" มายังลูกตกเสียง "ซอล" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 2 ในบันไดเสียง "ฟา" เช่นเดียวกัน

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



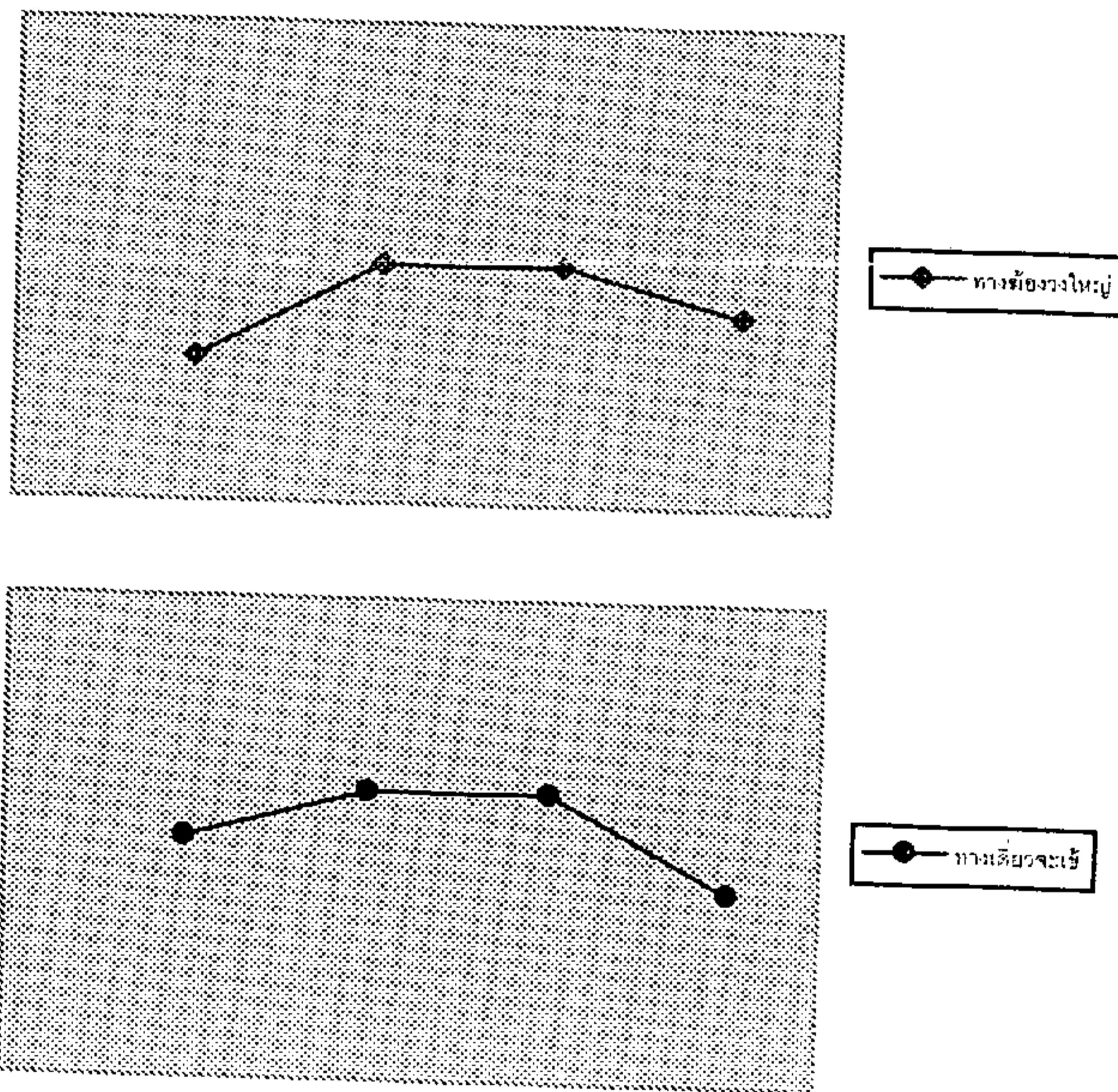
ท่อนที่ 1 วรรคเพลงที่ 2

ทางฆ้อง	- ฟ - -	- - ฟ ท	- รัต ท	- ล - ช
วงใหญ่	- ฟ - -	ด - - ท	- ร ด ท	- ล - ช

ทางจะเข้	ดฟชล	ดทล รัตท	ฟชลท	รัตท ล ช
	----	----	----	----
	----	----	----	----

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 1 วรรคที่ 2 มีเสียง "ซอล" เป็นเสียงเชื่อมระหว่าง วรรคเพลงที่ 1 และ 2 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ที" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองโดยเชื่อมผ่าน เสียงในจังหวะตกที่ 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ที" และ "ที" โดยมีเสียง "ลา" เป็นเสียงจร มายังลูกตก เสียง "ซอล" ซึ่งเป็นเสียงในลำดับที่ 6 ในบันไดเสียง "ที" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกัน คือบันไดเสียง "ที" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ลา" และ "ที" โดยมีเสียง "ลา" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "ซอล" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 6 ในบันไดเสียง "ที" เช่นเดียวกัน

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



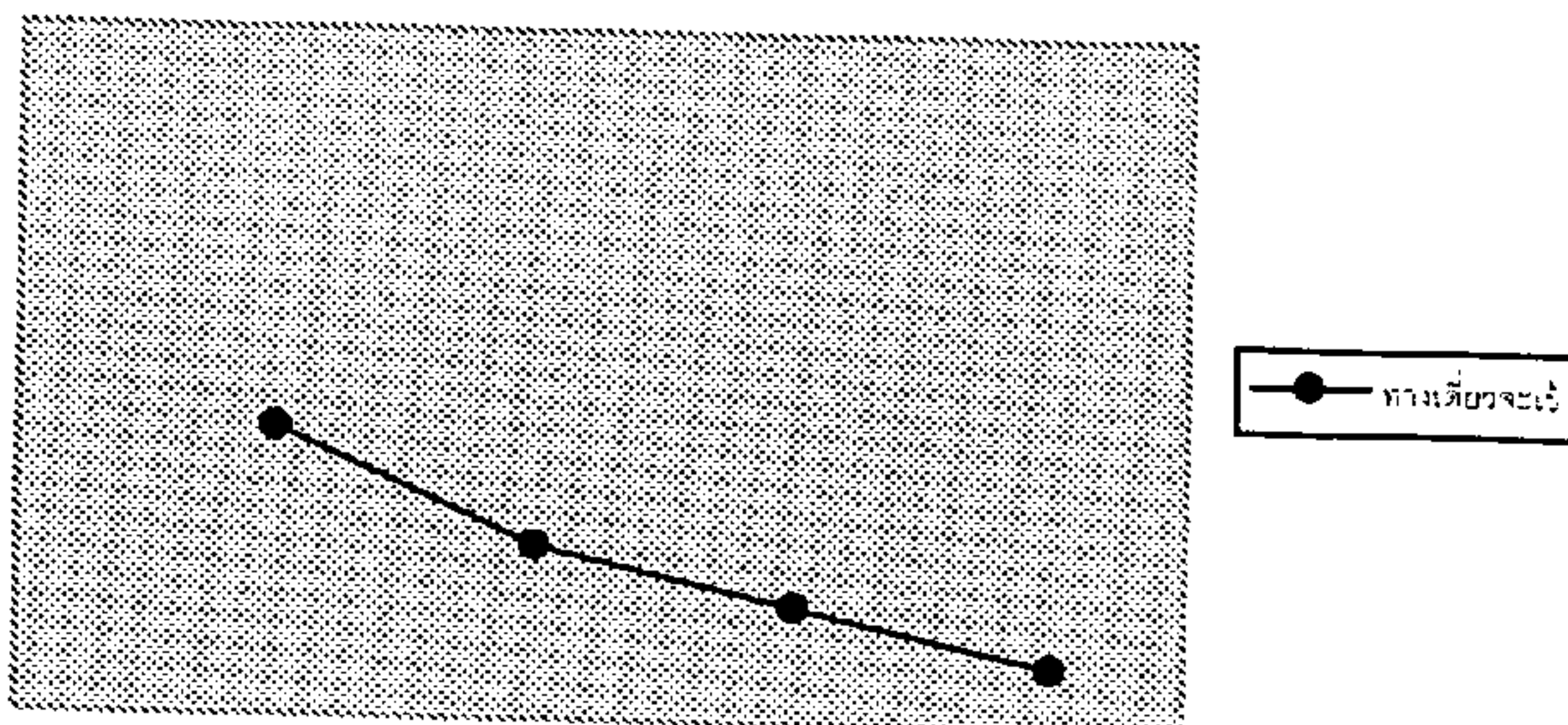
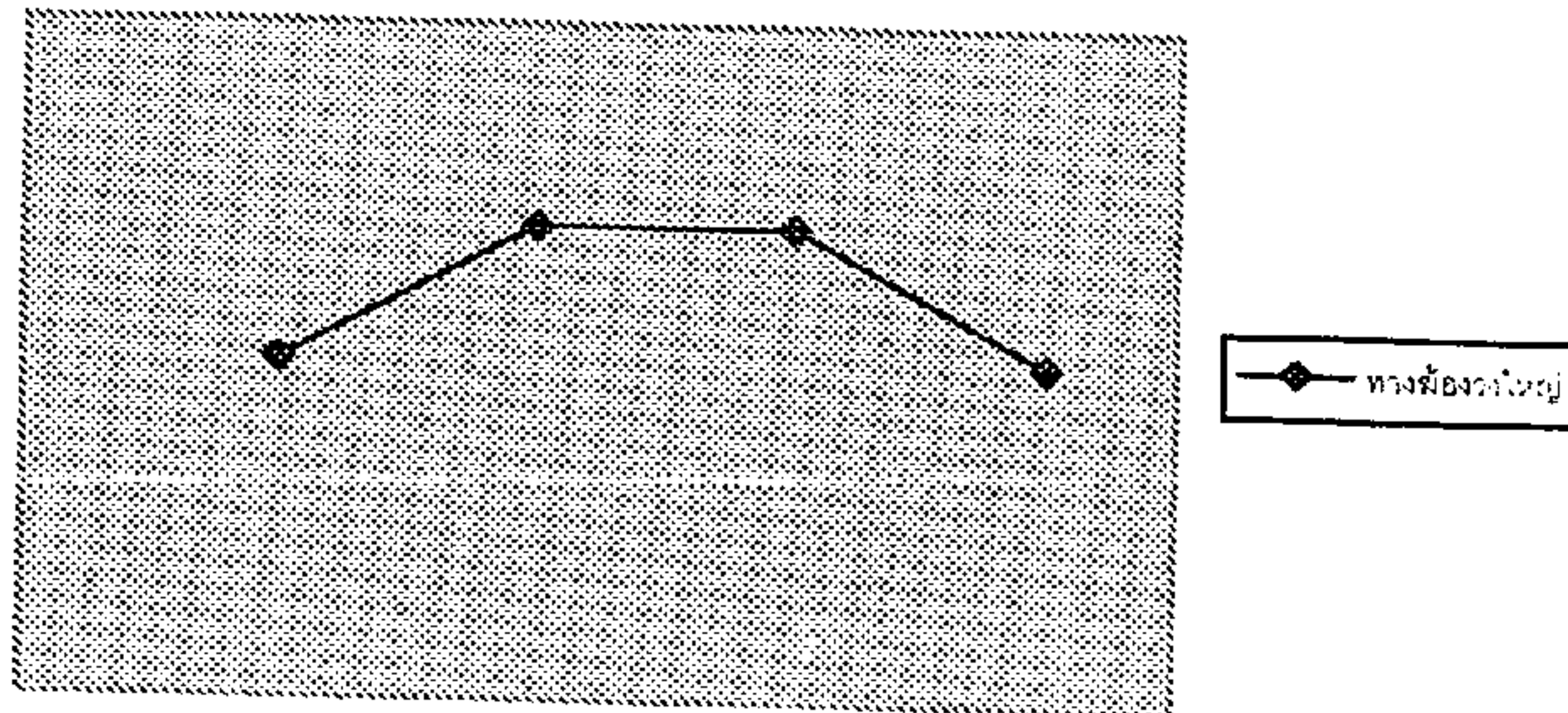
ท่อนที่ 1 วรรคเพลงที่ 3

ทางฆ้อง	- ฟ - ท	- ตี - รี่	- รี่ - รี่	- ตี - ท
วงใหญ่	- ต - ท	- ต - ร	- ฟ - ร	- ต - ท

ทางจะเข้	ฟชล ซ ฟ	ร รรมฟ ร	ด - - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- ท ร ด	ท ล ด ท
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 1 วรรคที่ 3 มีเสียง "ซอล" เป็นเสียงเชื่อมระหว่างวรรคเพลงที่ 2 และ 3 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ที" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ที" "เร" และ "เร" มายังลูกตกเสียง "ที" ซึ่งเป็นเสียงในลำดับที่ 1 ในบันไดเสียง "ที" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ที" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ฟา" "เร" และ "โด" โดยมีเสียง "ลา" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "ที" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 1 ในบันไดเสียง "ที" เช่นเดียวกัน

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



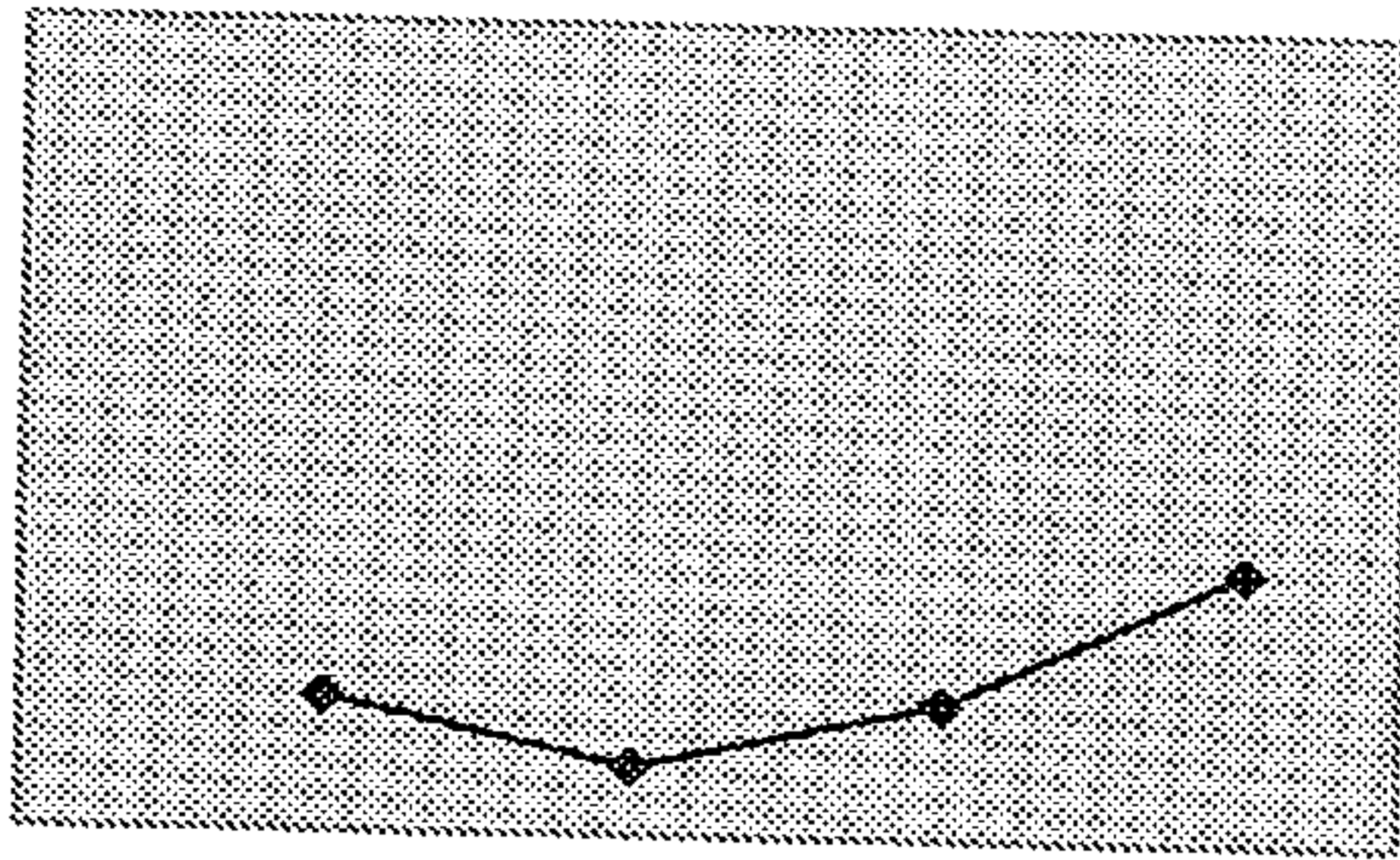
ท่อนที่ 1 วรรคเพลงที่ 4

ทางฆ้อง	- ช - -	ฟ ฟ - -	ท ท - -	ตี ตี - ริ
วงใหญ่	- ร - ต	- - - ท	- - - ต	- - - ร

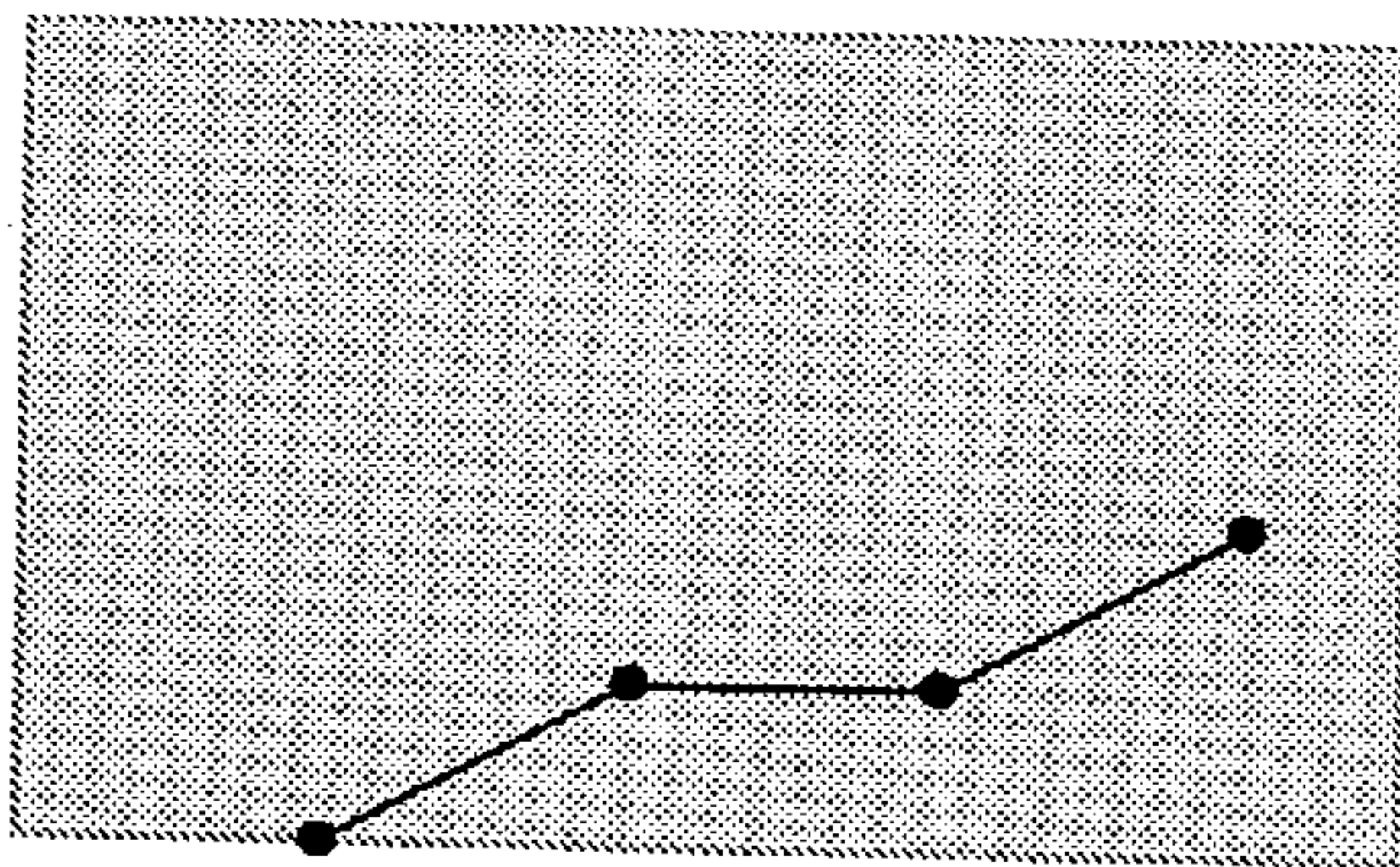
ทางจะเข้	ลชฟ ทลช	ตีทล ริตีท	ฟชลทตี -ท	ล ช ฟ ร
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 1 วรรคที่ 4 มีเสียง "ที" เป็นเสียงเชื่อมระหว่างวรรคเพลงที่ 3 และ 4 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ที" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "โต" "ที" และ "โต" มายังลูกตกเสียง "เร" ซึ่งเป็นเสียงในลำดับที่ 3 ในบันไดเสียง "ที" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ที" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ซอล" "ที" และ "ที" โดยมีเสียง "ลา" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "เร" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 3 ในบันไดเสียง "ที" เช่นเดียวกัน

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



●— ทางฆ้องวงใหญ่



●— ทางเคียวจะเข้

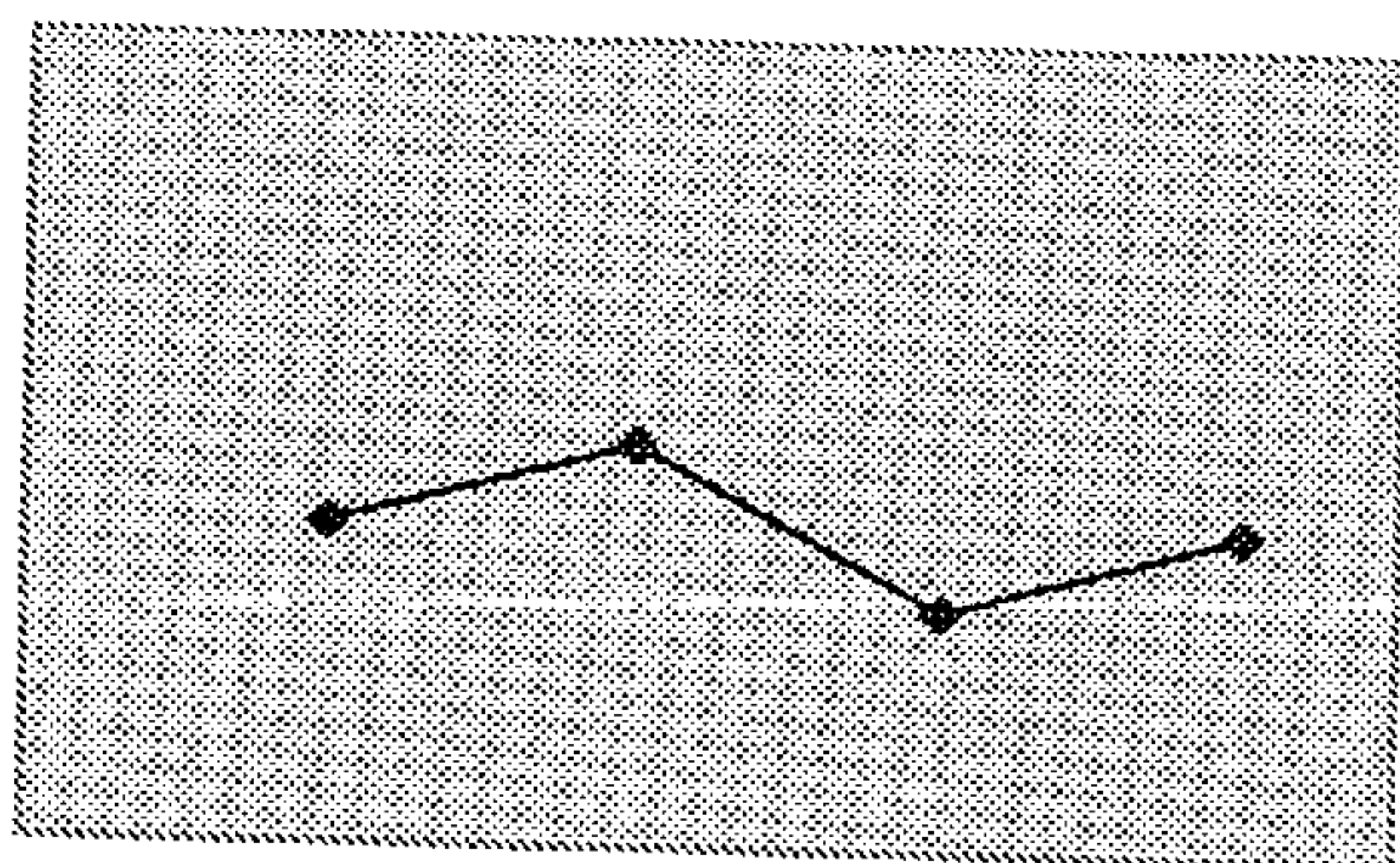
ท่อนที่ 1 วรรคเพลงที่ 5

ทางซ้อง	- ร - -	ด ด - -	ร ร - -	ฟ ฟ- ช
วงใหญ่	- ล - ช	- - - ล	- - - ฟ	- - - ช

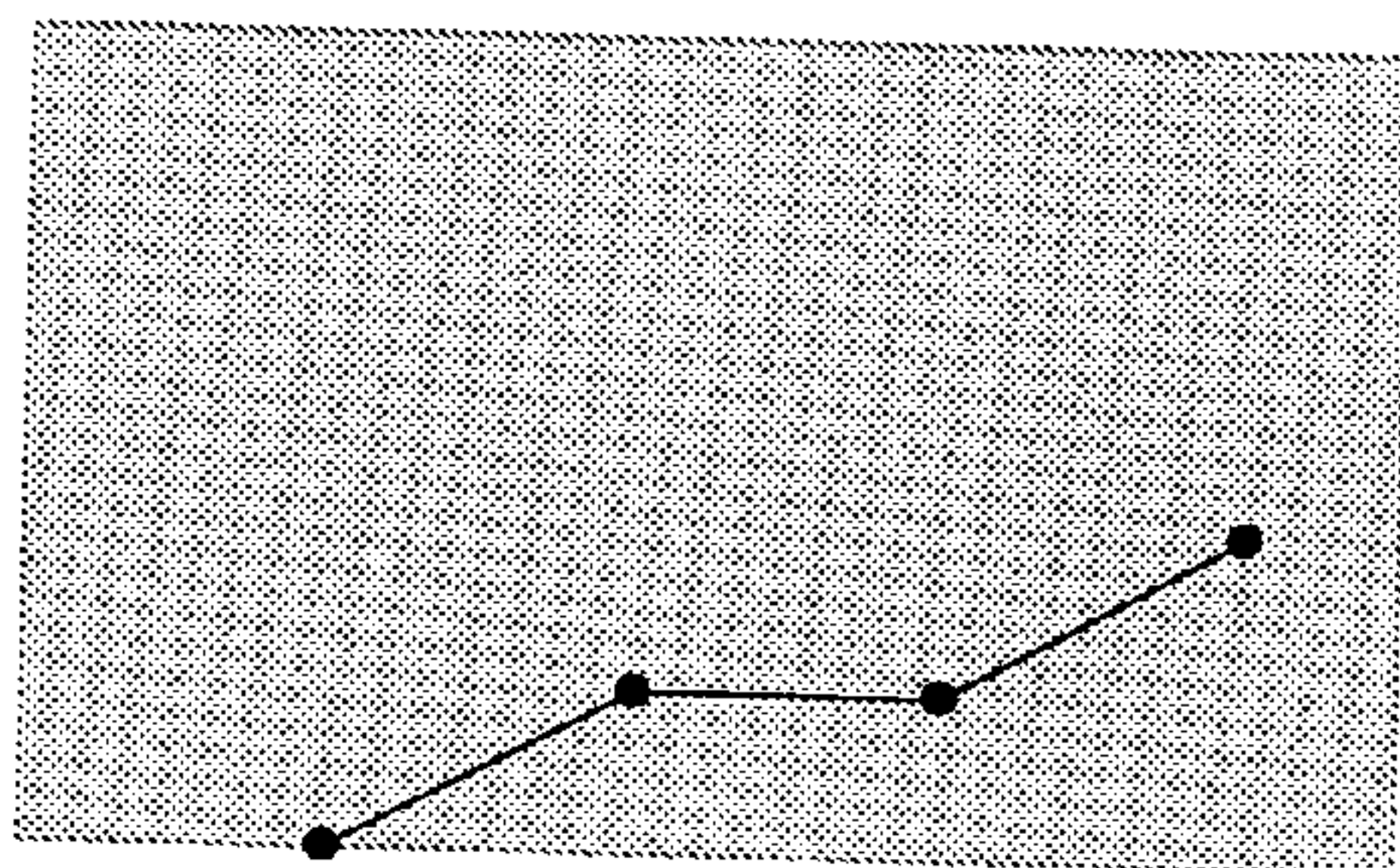
ทางจะเข้	- ด ดด	ช ด ร ม	รมฟชลชฟม	รตรมชล-ช
	ช - - -	- - - -	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 1 วรรคที่ 5 มีเสียง "เร" เป็นเสียงเชื่อมระหว่างวรรคเพลงที่ 4 และ 5 โดยทางซ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ฟา" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ซอล" "ลา" และ "ฟา" มายังลูกตกเสียง "ซอล" ซึ่งเป็นเสียงในลำดับที่ 5 ในบันไดเสียง "ฟา" ส่วนทางจะเข้ทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ฟา" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "โด" "มี" และ "มี" มายังลูกตกเสียง "ซอล" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 5 ในบันไดเสียง "ฟา" เช่นเดียวกัน

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



—●— ทางซ้องวงใหญ่



—●— ทางเดี่ยวจะเข้

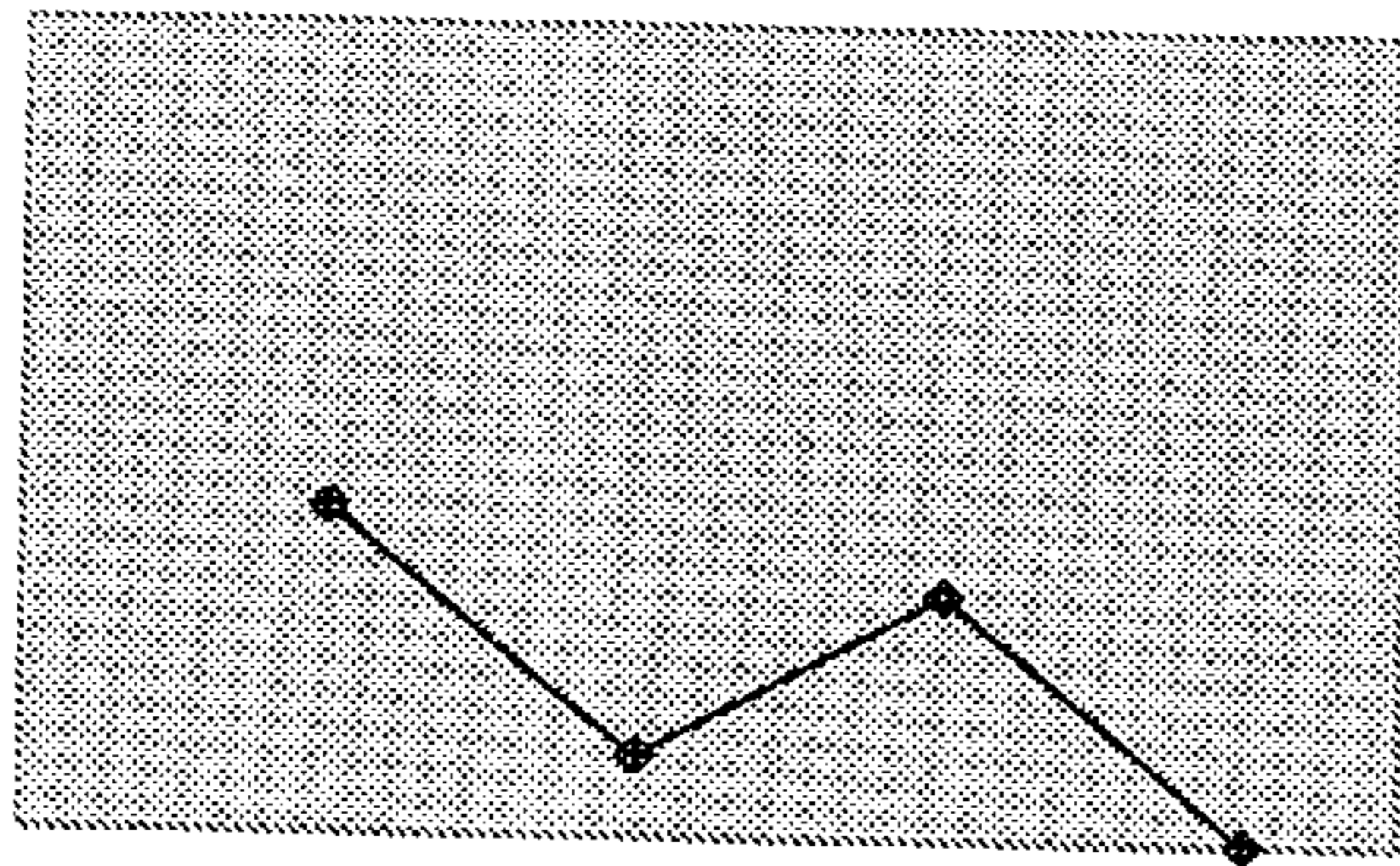
ท่อนที่ 1 วรรคเพลงที่ 6

ทางซ้อง	- - ล -	ล - ซ -	ฟ - ซ -	ซ - ฟ -
วงใหญ่	- - - ซ	- ฟ - ร	- ร - ฟ	- ร - ด

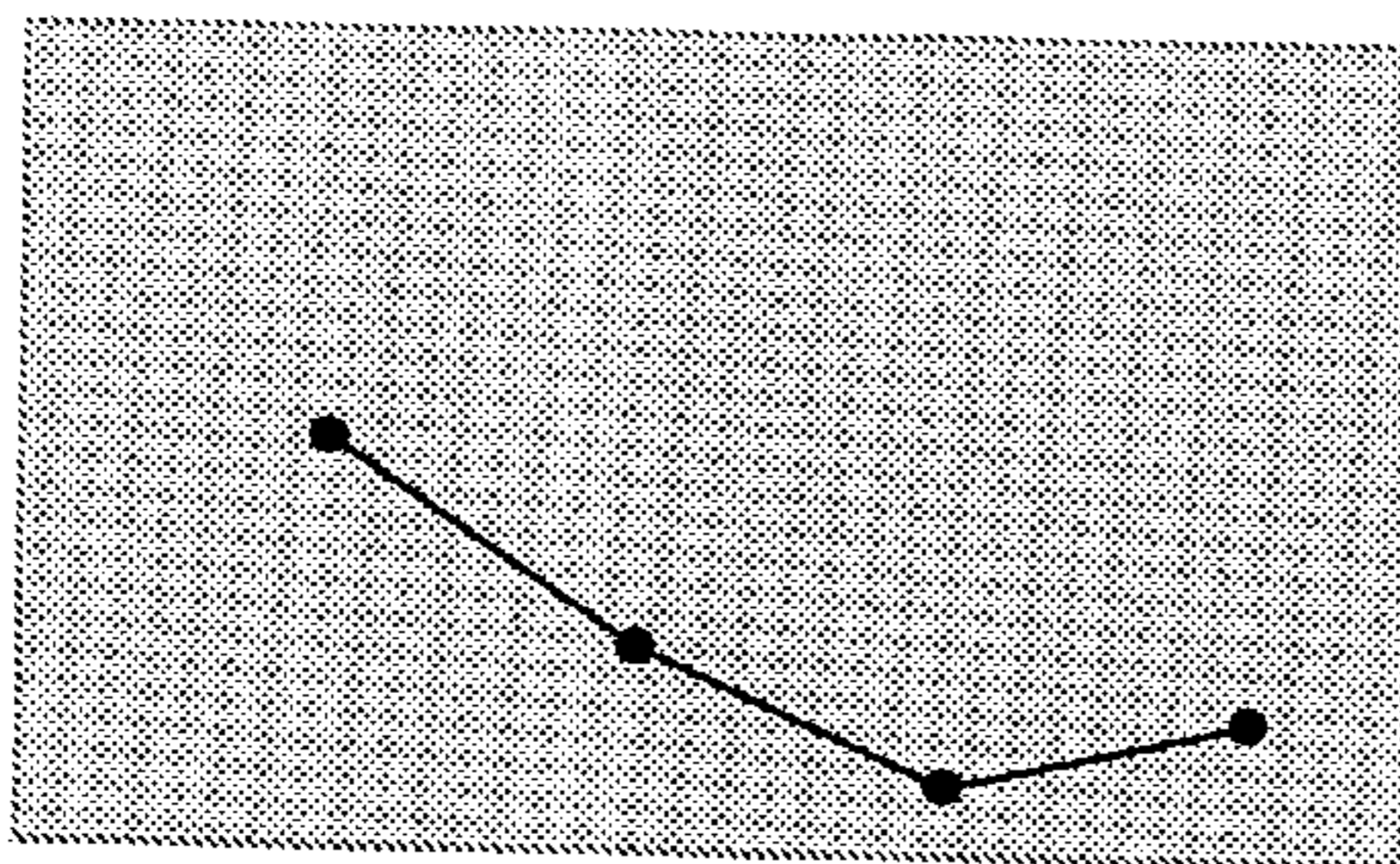
ทางจะเข้	ฟซล ดํ ซ	ดํ - ลซฟ ร	รฟร ด -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - ท	ด ท ร ด
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 1 วรรคที่ 6 มีเสียง "ซอล" เป็นเสียงเชื่อมระหว่างวรรคเพลงที่ 5 และ 6 โดยทางซ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ฟา" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ซอล" "เร" และ "ฟา" มายังลูกตกเสียง "โด" ซึ่งเป็นเสียงในลำดับที่ 5 ในบันไดเสียง "ฟา" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ฟา" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ซอล" "เร" และ "ที" โดยมีเสียง "ที" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "โด" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 5 ในบันไดเสียง "ฟา" เช่นเดียวกัน

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



ทางซ้องวงใหญ่



ทางเดี่ยวจะเข้

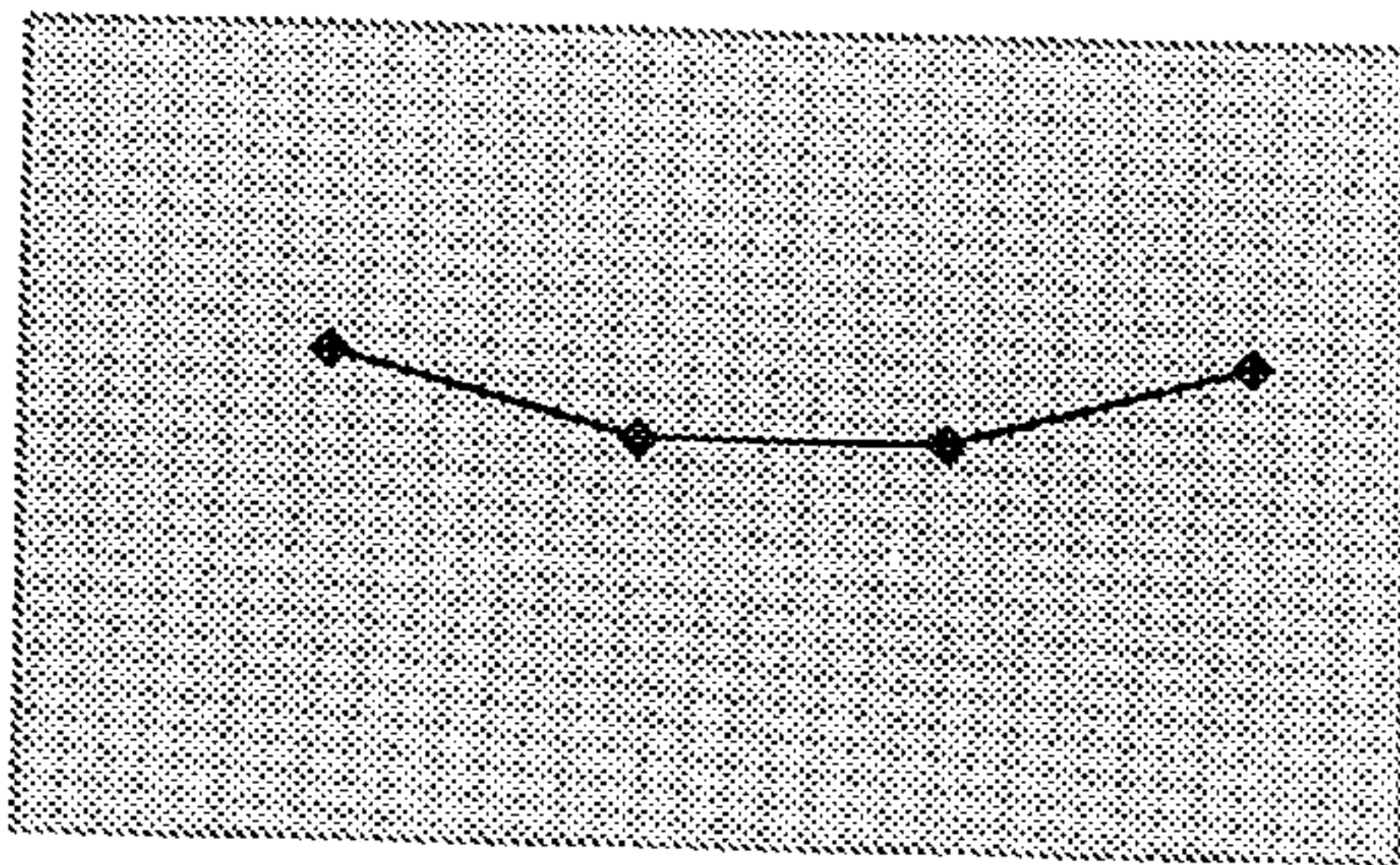
ท่อนที่ 1 วรรคเพลงที่ 7

ทางฆ้อง	- ท - ดั	รี ดั - -	- - ซ ล	- - ท ดั
วงใหญ่	- ฟ - -	- - ท ล	ซ ฟ - -	ซ ล - -

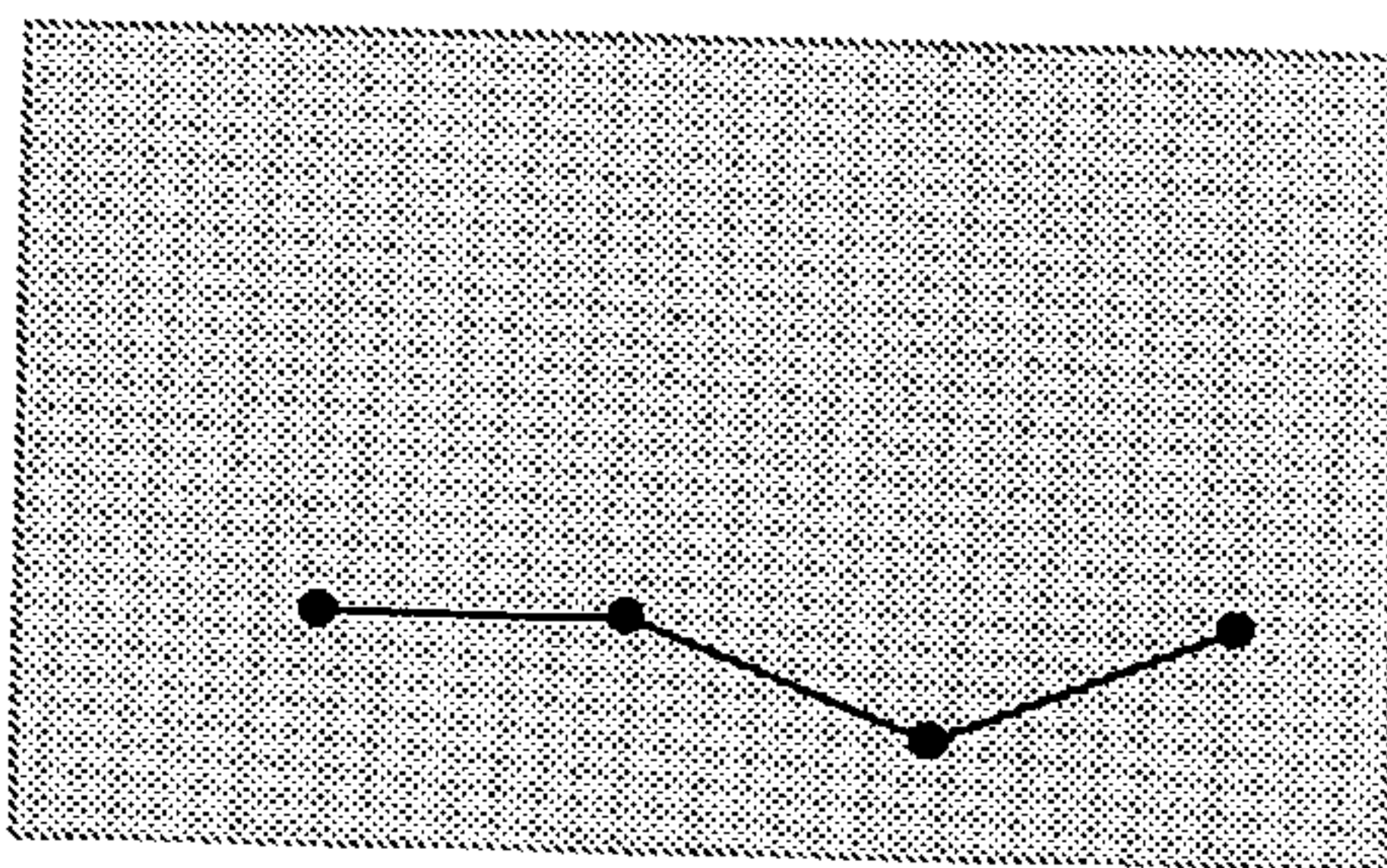
ทางจะเข้	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
	ท ด ร ฟ ด	ฟ ร ด ท ด	ท ล ซ ล	ท ด ร ด
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 1 วรรคที่ 7 มีเสียง "โด" เป็นเสียงเชื่อมระหว่างวรรคเพลงที่ 6 และ 7 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ที" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "โด" "ลา" และ "ลา" มายังลูกตกเสียง "โด" ซึ่งเป็นเสียงในลำดับที่ 2 ในบันไดเสียง "ที" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ที" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "โด" "โด" และ "ลา" โดยมีเสียง "ลา" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "โด" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 2 ในบันไดเสียง "ที" เช่นเดียวกัน

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



●— ททางฆ้องวงใหญ่



●— ททางเดี่ยวจะเข้

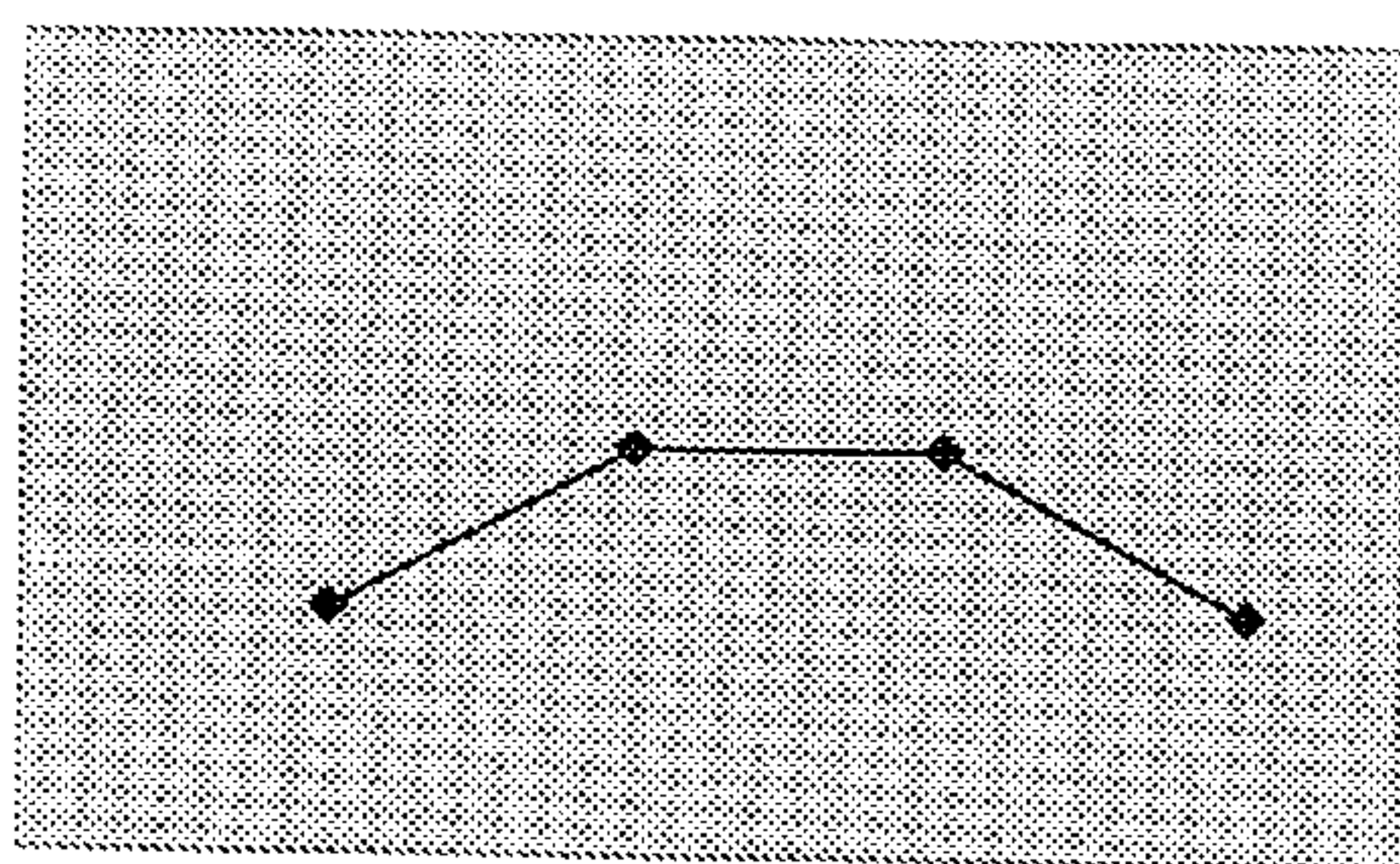
ท่อนที่ 1 วรรคเพลงที่ 8

ทางซ้อง	- ด - ฟ	- ซ - ล	- ตี - ล	- ซ - ฟ
วงใหญ่	- ซ - ฟ	- ซ - ล	- ด - ล	- ซ - ฟ

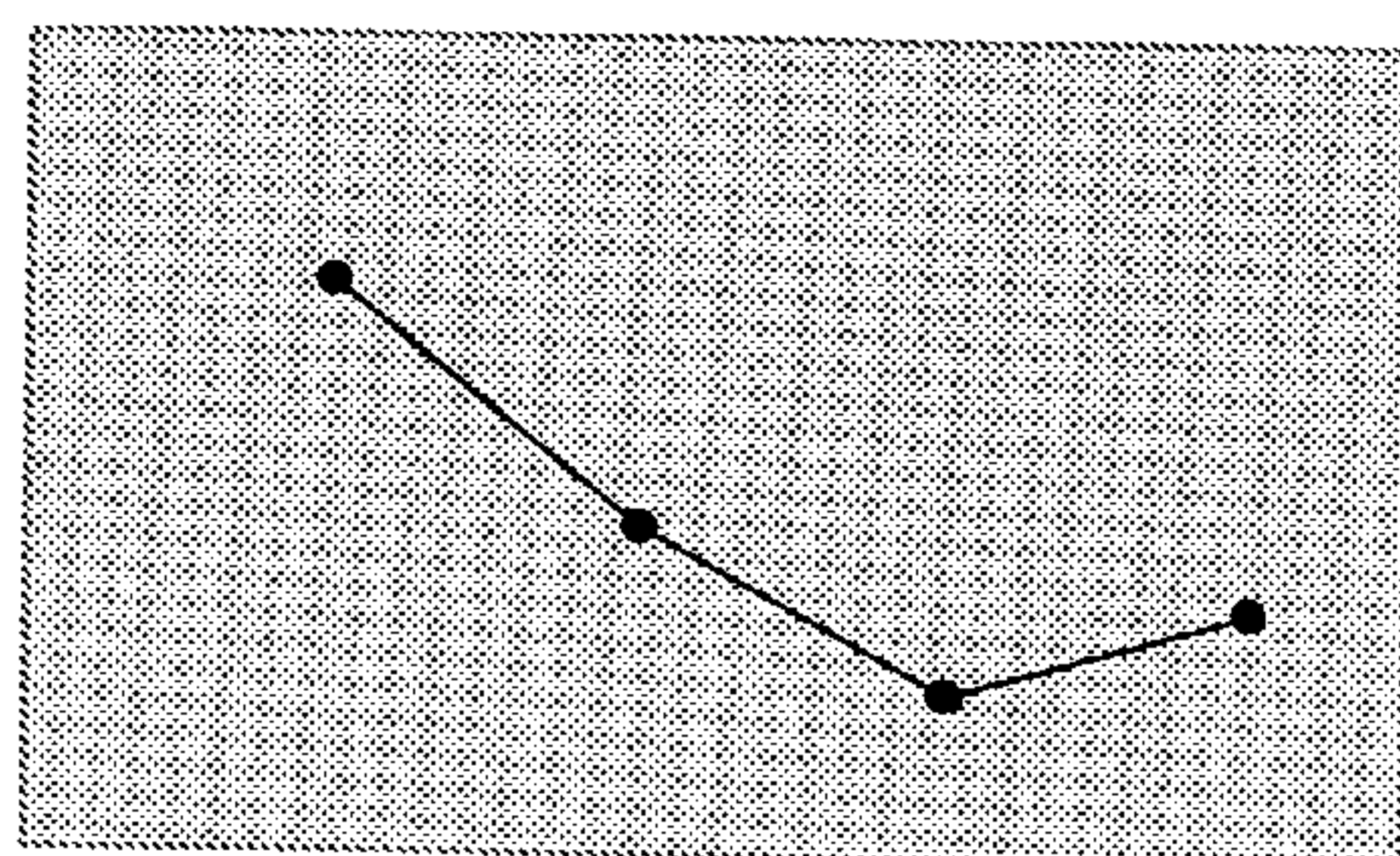
ทางจะเข้	- ล - ตี	- ล - ซ	ฟ ม ร ม	ด ม ร ฟ
	-----	-----	-----	-----
	-----	-----	-----	-----

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 1 วรรคที่ 8 มีเสียง "โด" เป็นเสียงเชื่อมระหว่างวรรคเพลงที่ 7 และ 8 โดยทางซ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ฟา" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ฟา" "ลา" และ "ลา" มายังลูกตกเสียง "ฟา" ซึ่งเป็นเสียงในลำดับที่ 1 ในบันไดเสียง "ฟา" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ฟา" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "โด" "ซอล" และ "มี" มายังลูกตกเสียง "ฟา" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 1 ในบันไดเสียง "ฟา" เช่นเดียวกัน

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



—●— ทางซ้องวงใหญ่



—●— ทางเดี่ยวจะเข้

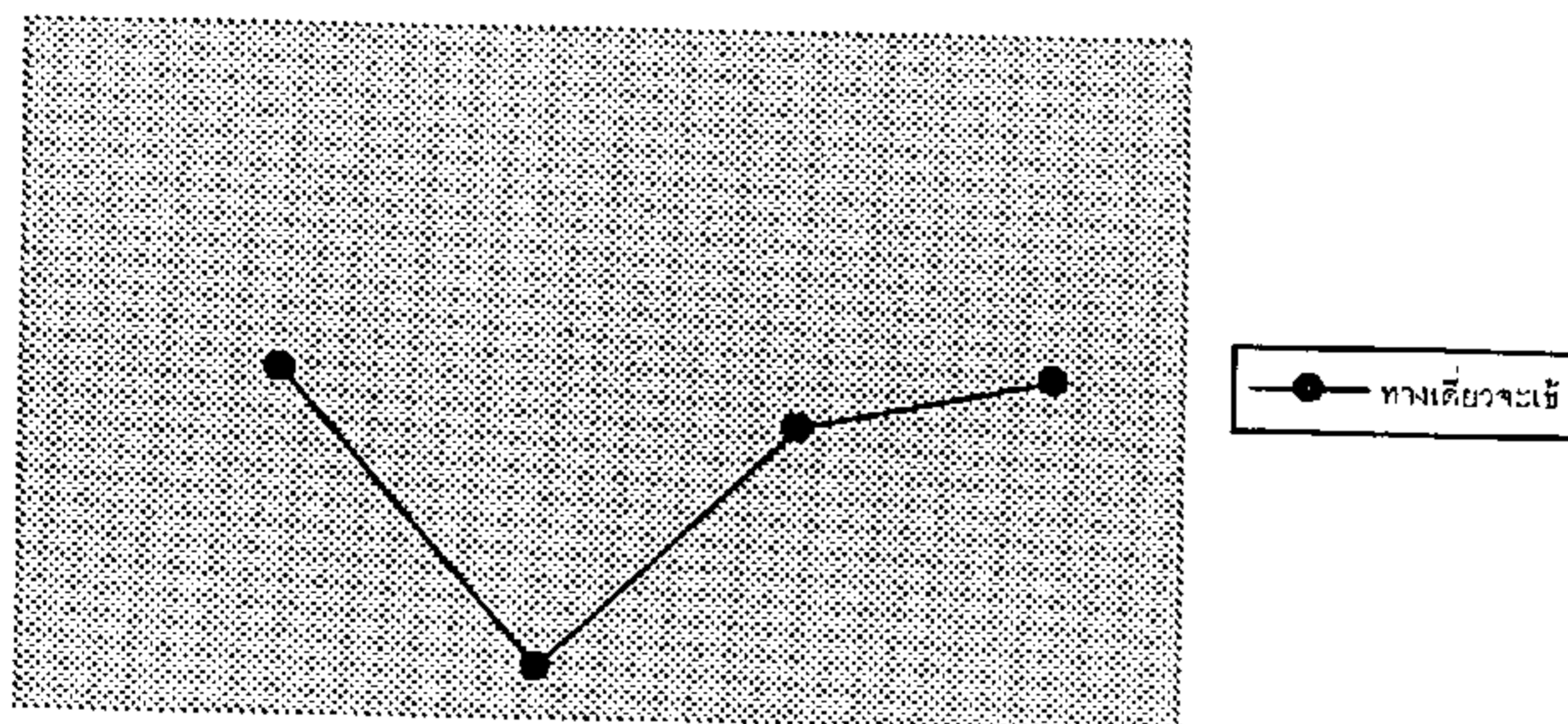
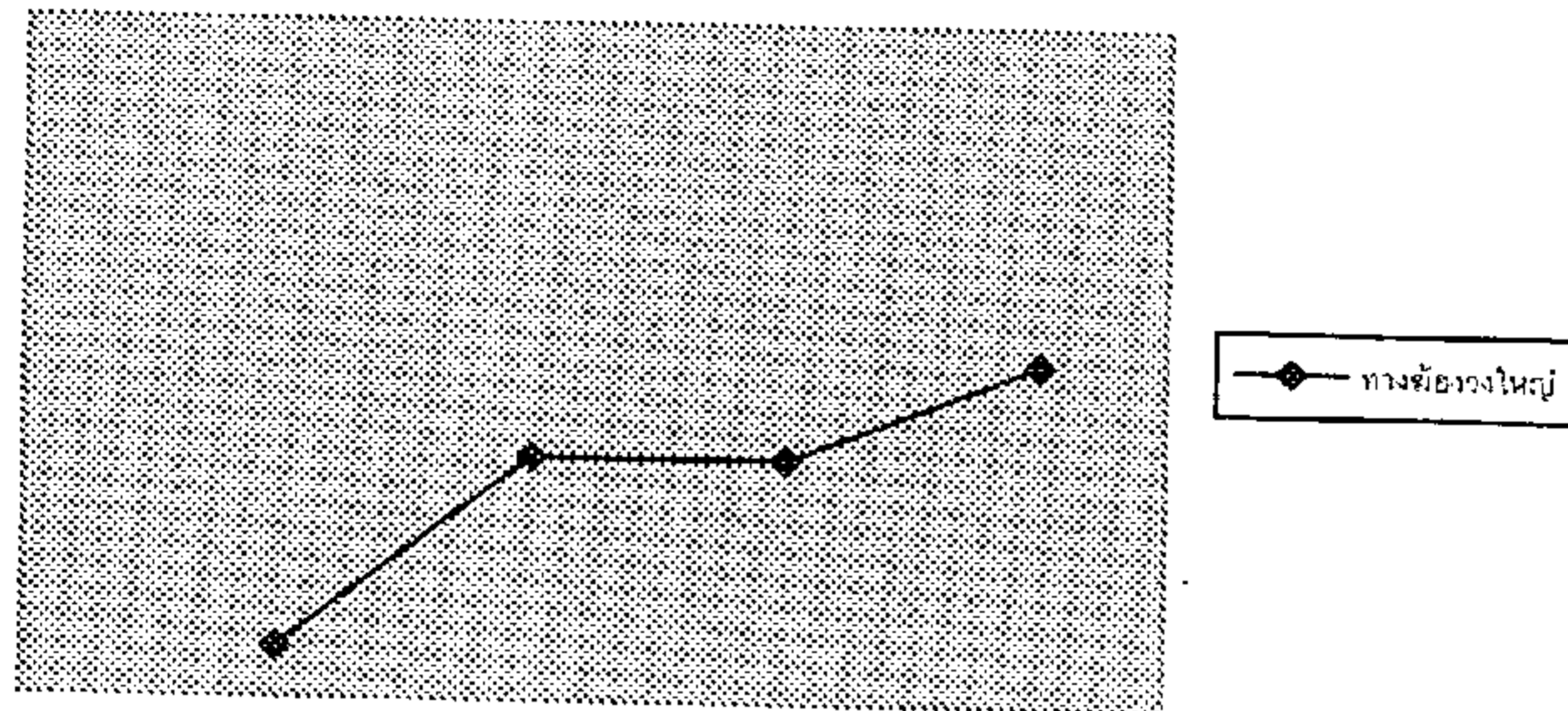
ท่อนที่ 1 วรรคเพลงที่ 9

ทางซ้อง	ม ร - -	ด - ด ร	ม ร - -	- - - ฟ
วงใหญ่	- - ด ชุ	- ชุ - -	- - ด ร	ม ฟ ฟ -

ทางจะเข้	- - ลชฟ	ม ร ด -	- ด - ม	ร ม ร ฟ
	- - - -	- - - ชุ	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 1 วรรคที่ 9 มีเสียง "ฟา" เป็นเสียงเชื่อมระหว่างวรรคเพลงที่ 8 และ 9 โดยทางซ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ฟา" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ซอล" "เร" และ "เร" มายังลูกตกเสียง "ฟา" ซึ่งเป็นเสียงในลำดับที่ 1 ในบันไดเสียง "ฟา" ส่วนทางจะเข้นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ฟา" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ฟา" "ซอล" และ "มี" มายังลูกตกเสียง "ฟา" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 1 ในบันไดเสียง "ฟา" เช่นเดียวกัน

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



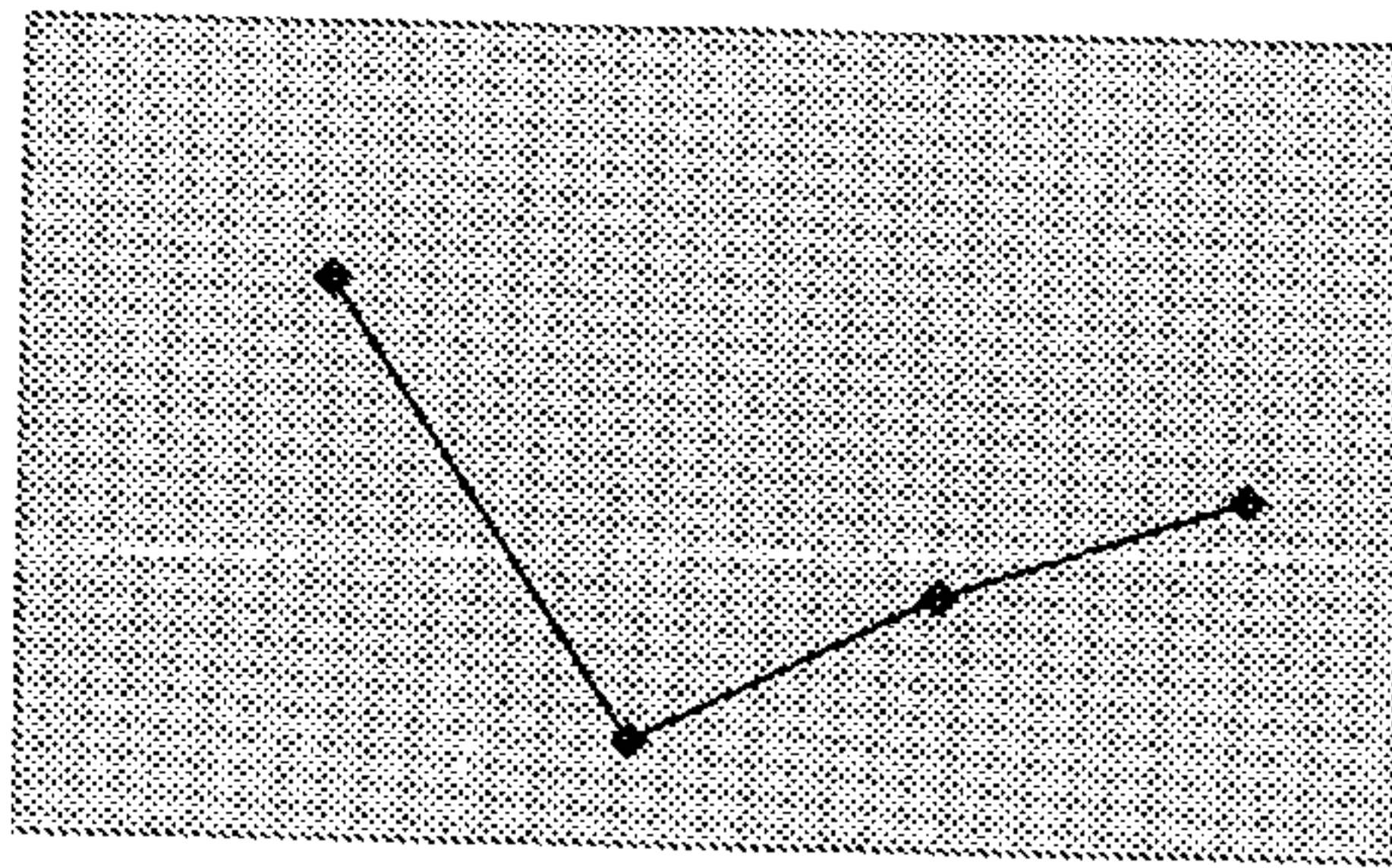
ท่อนที่ 1 วรรคเพลงที่ 10

ทางซ้อง	- ด - ล	- ช - -	ฟ ฟ - -	ม ม - ร
วงใหญ่	- ด - ล	- ช - ฟ	- - - ท	- - - ล

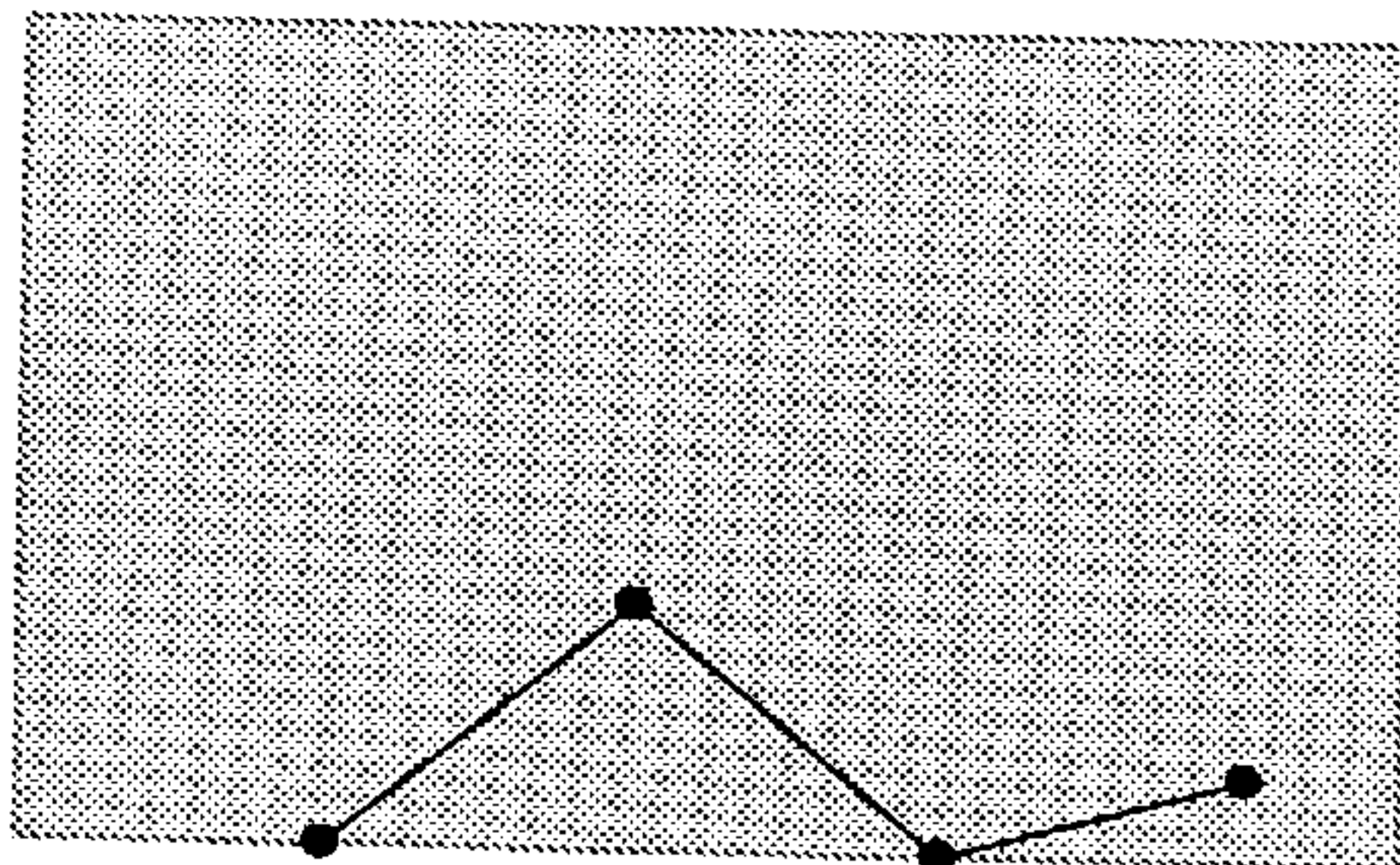
ทางจะเข้	- - - ด	ร ม ร ฟ	- ร ม ฟ ด	ร ม ด ร
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 1 วรรคที่ 10 มีเสียง "ฟา" เป็นเสียงเชื่อมระหว่างวรรคเพลงที่ 9 และ 10 โดยทางซ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ฟา" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ลา" "ฟา" และ "ที" มายังลูกตกเสียง "เร" ซึ่งเป็นเสียงในลำดับที่ 6 ในบันไดเสียง "ฟา" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ฟา" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "โต" "ฟา" และ "โต" มายังลูกตกเสียง "เร" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 6 ในบันไดเสียง "ฟา" เช่นเดียวกัน

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



●— ท้องวงใหญ่



●— ทางเดี่ยวจะเข้

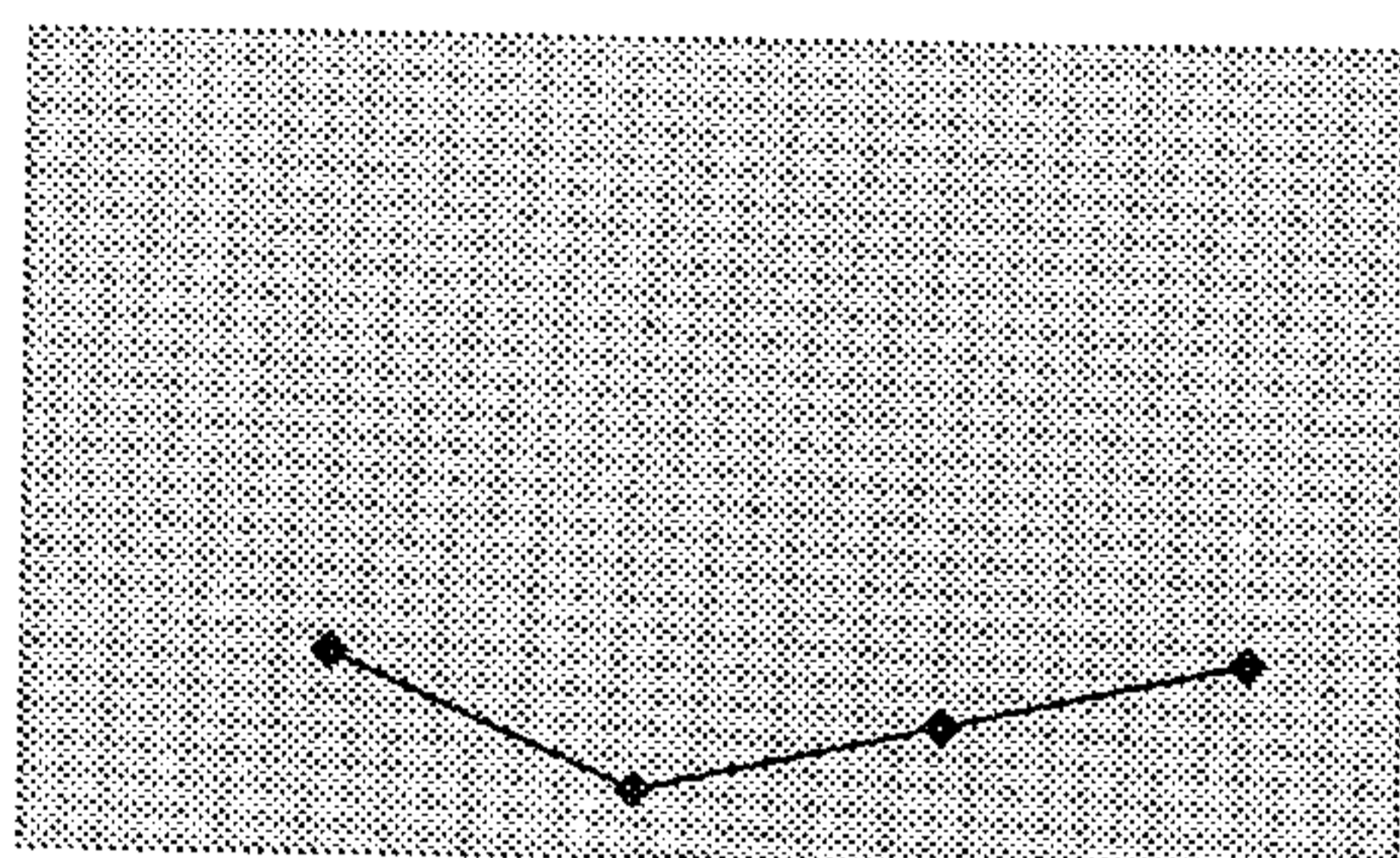
ท่อนที่ 1 วรรคเพลงที่ 11

ทางฆ้อง	- ช - -	ฟ ร - -	ท ท - -	ดํ ดํ - รั
วงใหญ่	- - ฟ ร	- - ด ท	- - - ด	- - - ร

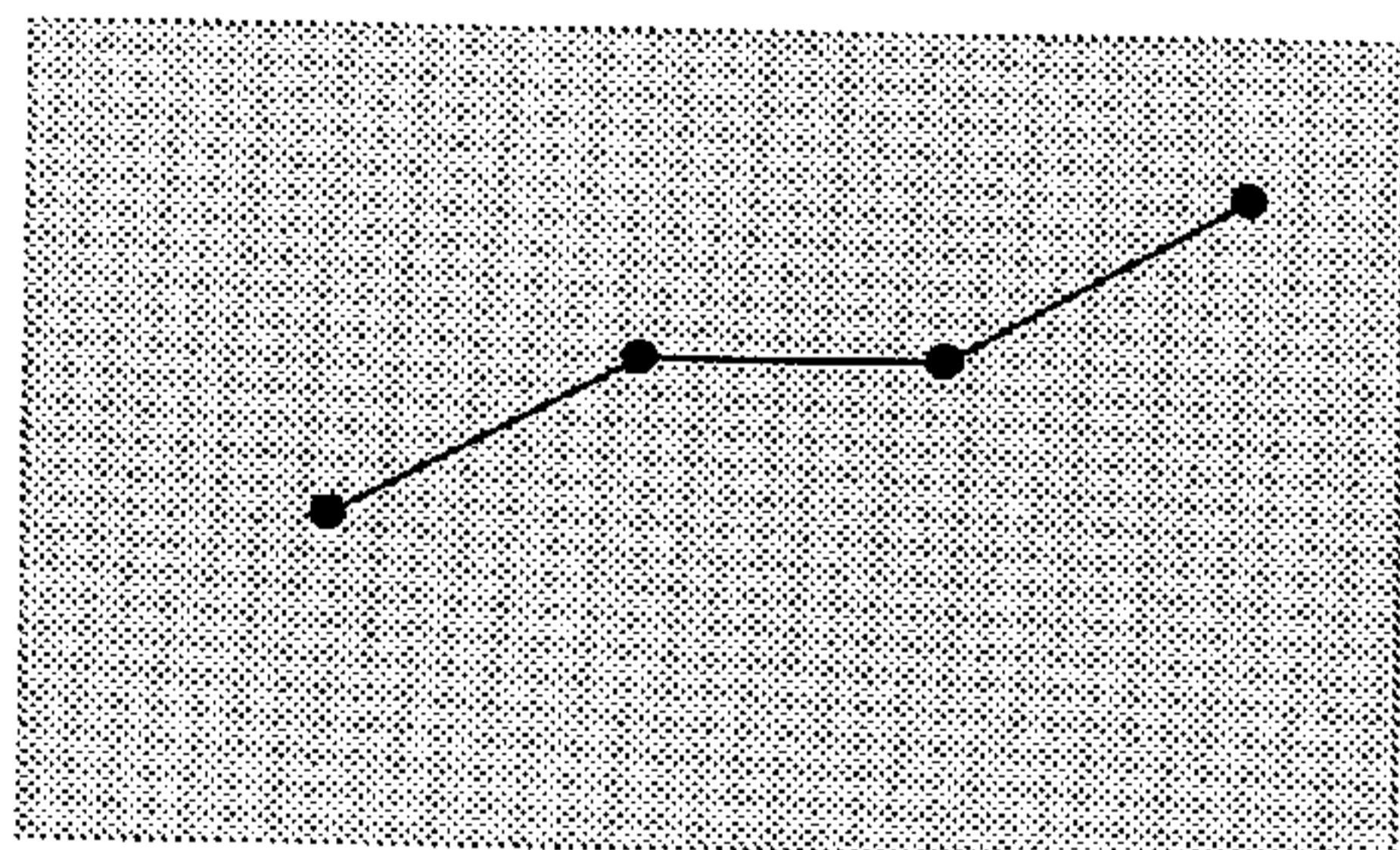
ทางจะเข้	ลชฟ ทลช	ดํทล รัดํท	ฟชลชฟชท	ชฟชดํทลท
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 1 วรรคที่ 11 มีเสียง "เร" เป็นเสียงเชื่อมระหว่างวรรคเพลงที่ 10 และ 11 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ที" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "เร" "ที" และ "โด" มายังลูกตกเสียง "เร" ซึ่งเป็นเสียงในลำดับที่ 3 ในบันไดเสียง "ที" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ที" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ซอล" "ที" และ "ที" โดยมีเสียง "ลา" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "เร" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 3 ในบันไดเสียง "ที" เช่นเดียวกัน

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



ทางฆ้องวงใหญ่



ทางเดี่ยวจะเข้

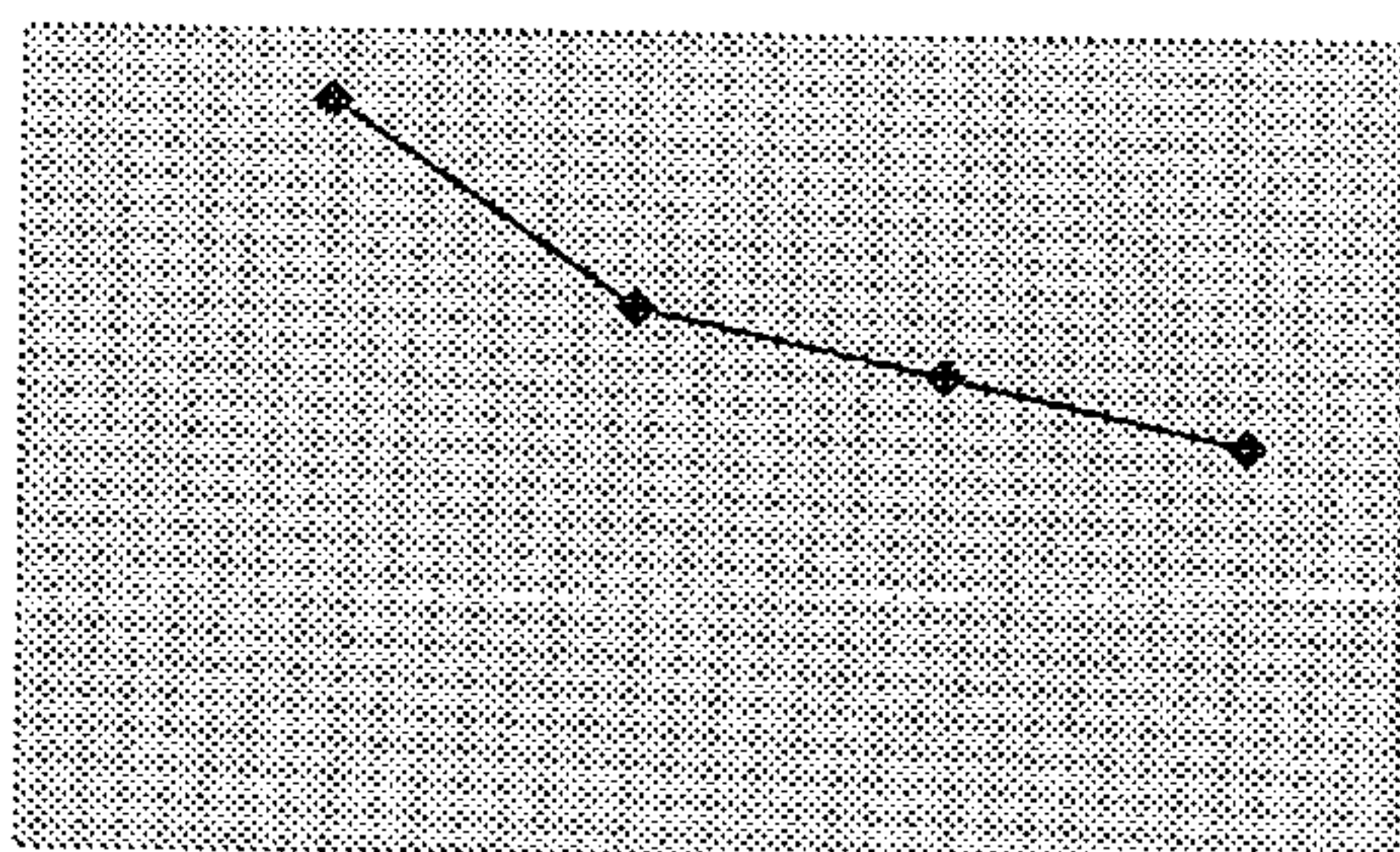
ท่อนที่ 1 วรรคเพลงที่ 12

ทางซ้อง	- รี่ - รี่	- รี่ - -	รี่ยี่ - -	ตี ตี - ท
วงใหญ่	- ฟ - ซ	- ฟ - ร	- - - ด	- - - ท

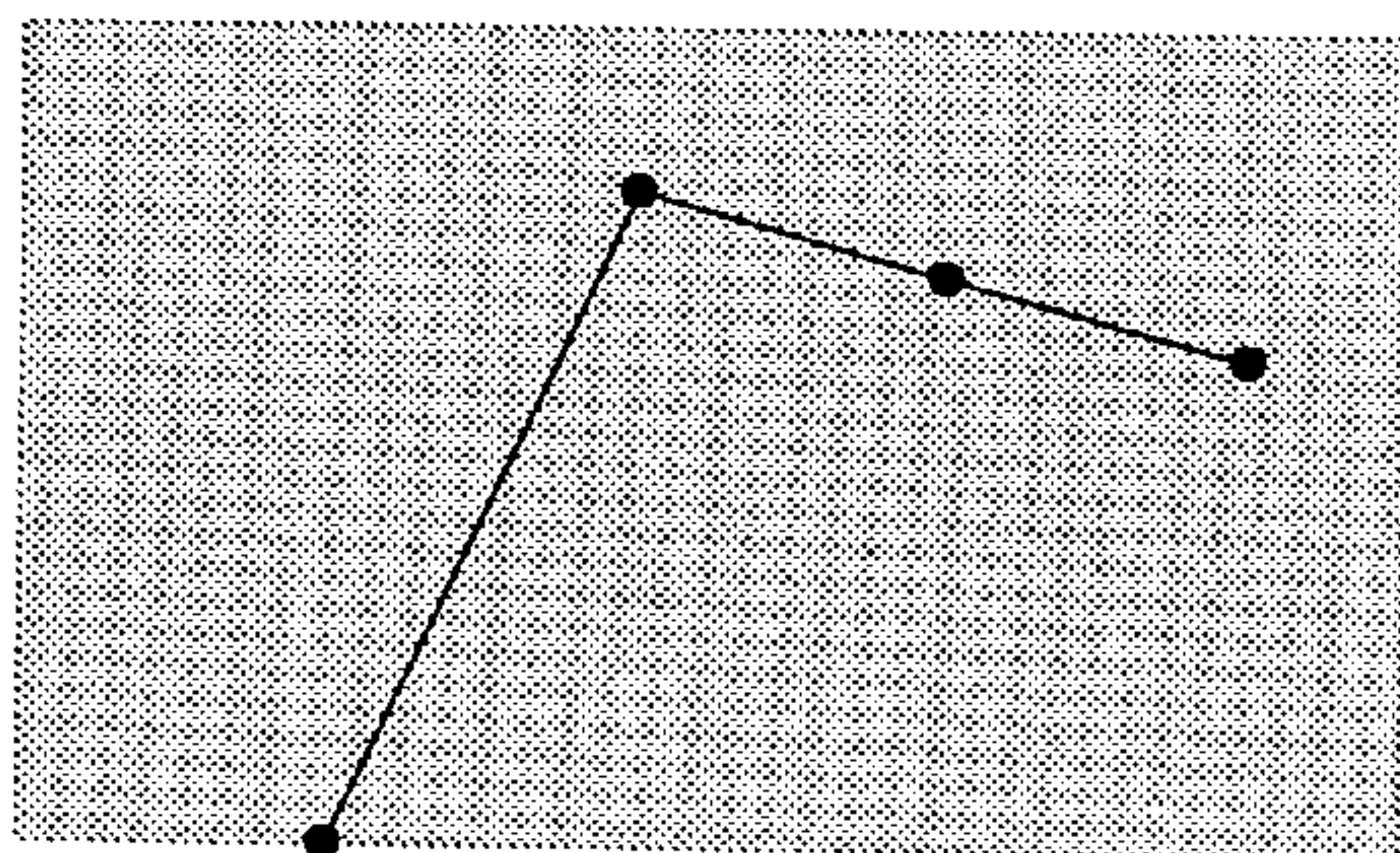
ทางจะเข้	ฟซล ซ ด	ซ ทลซ รี่	ฟี่ ตี รี่ ตี	ฟซล ทตี ท
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 1 วรรคที่ 12 มีเสียง "เร" เป็นเสียงเชื่อมระหว่างวรรคเพลงที่ 11 และ 12 โดยทางซ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ที" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ซอล" "เร" และ "โด" มายังลูกตกเสียง "ที" ซึ่งเป็นเสียงในลำดับที่ในบันไดเสียง "ที" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ที" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "โด" "เร" และ "โด" โดยมีเสียง "ลา" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "ที" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 1 ในบันไดเสียง "ที" เช่นเดียวกัน

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



—●— ทางซ้องวงใหญ่



—●— ทางเสียงจะเข้

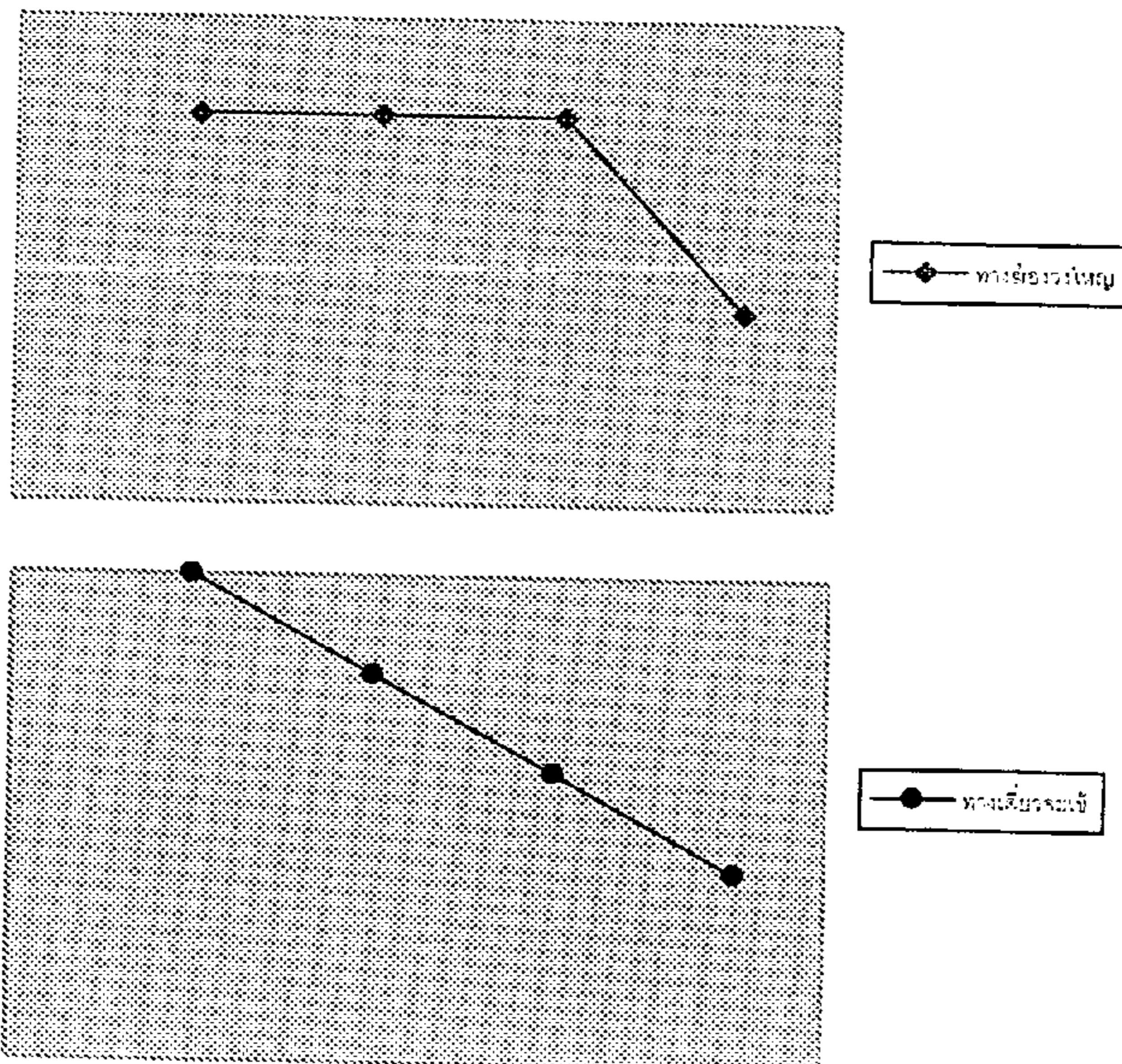
ท่อนที่ 1 วรรคเพลงที่ 13

ทางฆ้อง	- - ตํ ร์	ตํ - ตํ ร์	ตํ - ตํ ร์	ตํ - - -
วงใหญ่	- ท - -	- ท - -	- ท - -	- ท ล ช

ทางจะเข้	รํ ตํ ท ฟํ	รํ ตํ ท ร์	รํ ตํ ท ฟ ท	ล ช ฟ ช
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 1 วรรคที่ 13 มีเสียง "ที" เป็นเสียงเชื่อมระหว่างวรรคเพลงที่ 12 และ 13 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ที" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "เร" "เร" และ "เร" โดยมีเสียง "ลา" เป็นเสียงจรมายังลูกตกเสียง "ซอล" ซึ่งเป็นเสียงในลำดับที่ 6 ในบันไดเสียง "ที" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ที" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ฟา" "เร" และ "ที" โดยมีเสียง "ลา" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "ซอล" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 6 ในบันไดเสียง "ที" เช่นเดียวกัน

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



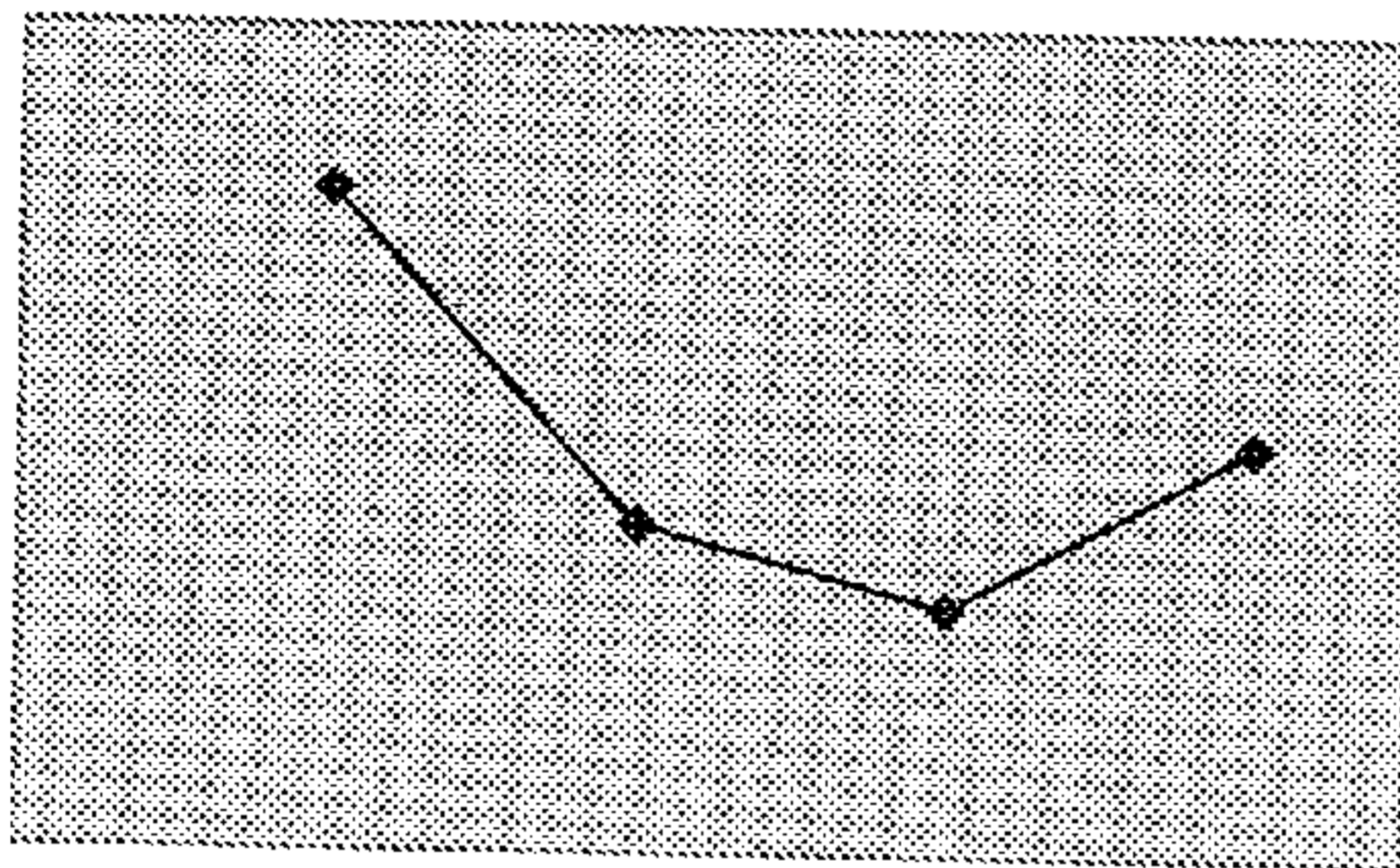
ท่อนที่ 1 วรรคเพลงที่ 14

ทางฆ้อง	- ท - รี่	ดํ ท - -	- - - ฟ	- - ซ ล
วงใหญ่	- ฟ - -	- - ล ซ	- ด - -	- ฟ - -

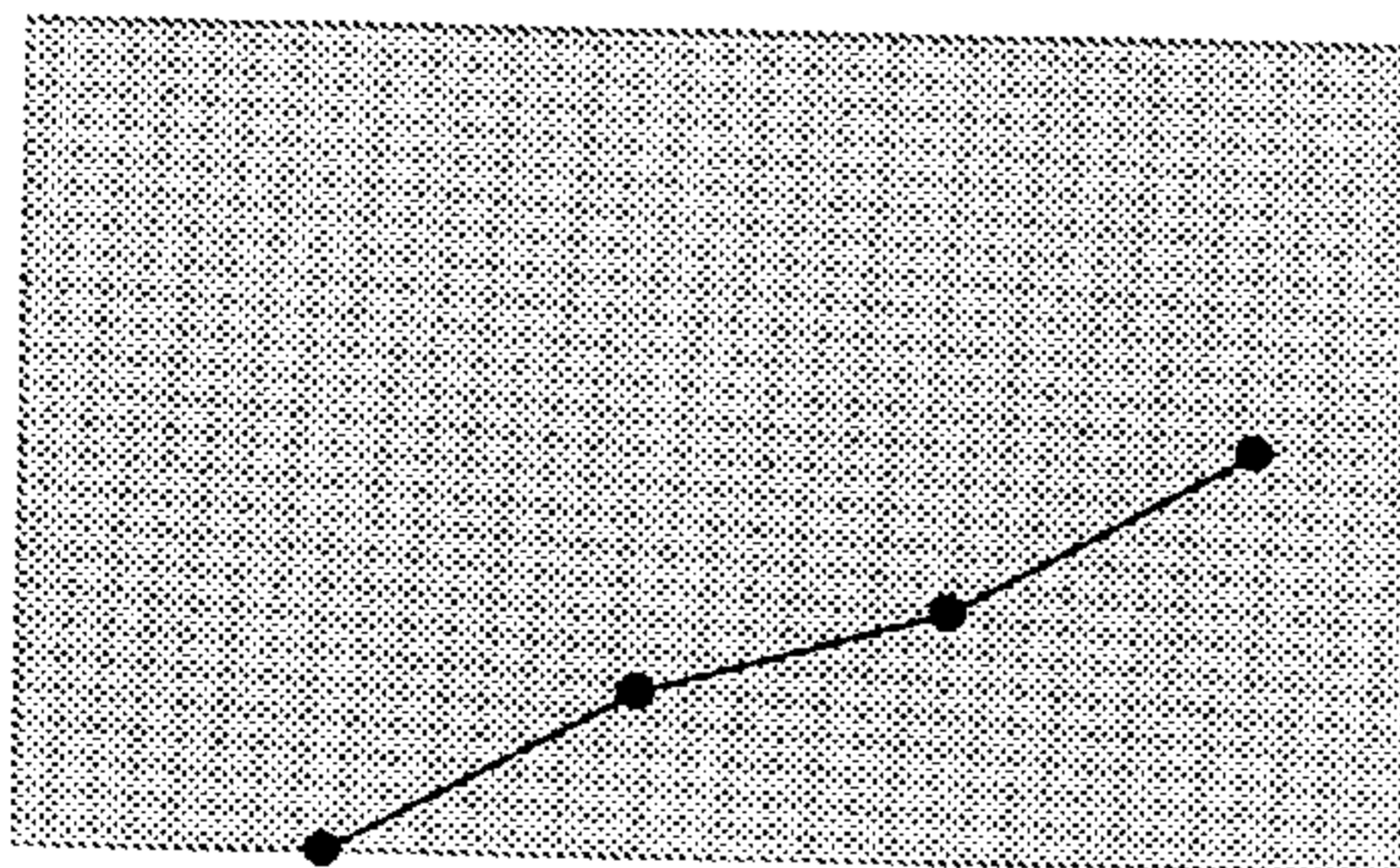
ทางจะเข้	ด ม มรด	ร ซ ซฟม	ฟ ล ลซฟ	ซ ดํ ดํทล
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 1 วรรคที่ 14 มีเสียง "ซอล" เป็นเสียงเชื่อมระหว่างวรรคเพลงที่ 13 และ 14 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ฟา" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "เร" "ซอล" และ "ฟา" โดยมีเสียง "ที" เป็นเสียงจรมายังลูกตกเสียง "ลา" ซึ่งเป็นเสียงในลำดับที่ 3 ในบันไดเสียง "ฟา" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ฟา" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "โด" "มี" และ "ฟา" มายังลูกตกเสียง "ลา" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 3 ในบันไดเสียง "ฟา" เช่นเดียวกัน

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



ทางฆ้องวงใหญ่



ทางเดี่ยวจะเข้

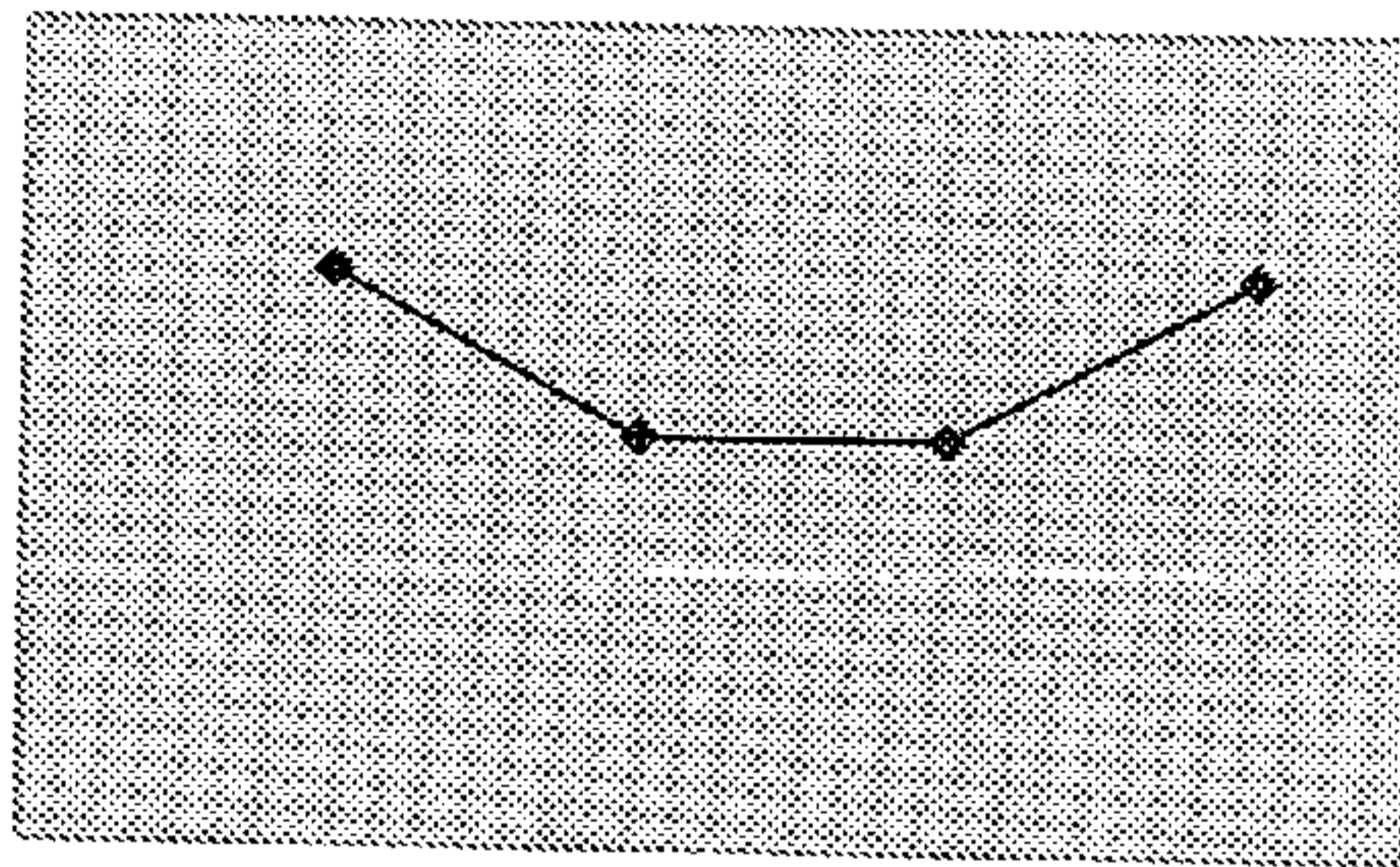
ท่อนที่ 1 วรรคเพลงที่ 15

ทางฆ้อง	- ท - ดั	ริ ดั - -	- - ซ ล	- - ท ดั
วงใหญ่	- ฟ - -	- - ท ล	ซ ฟ - -	ซ ล - -

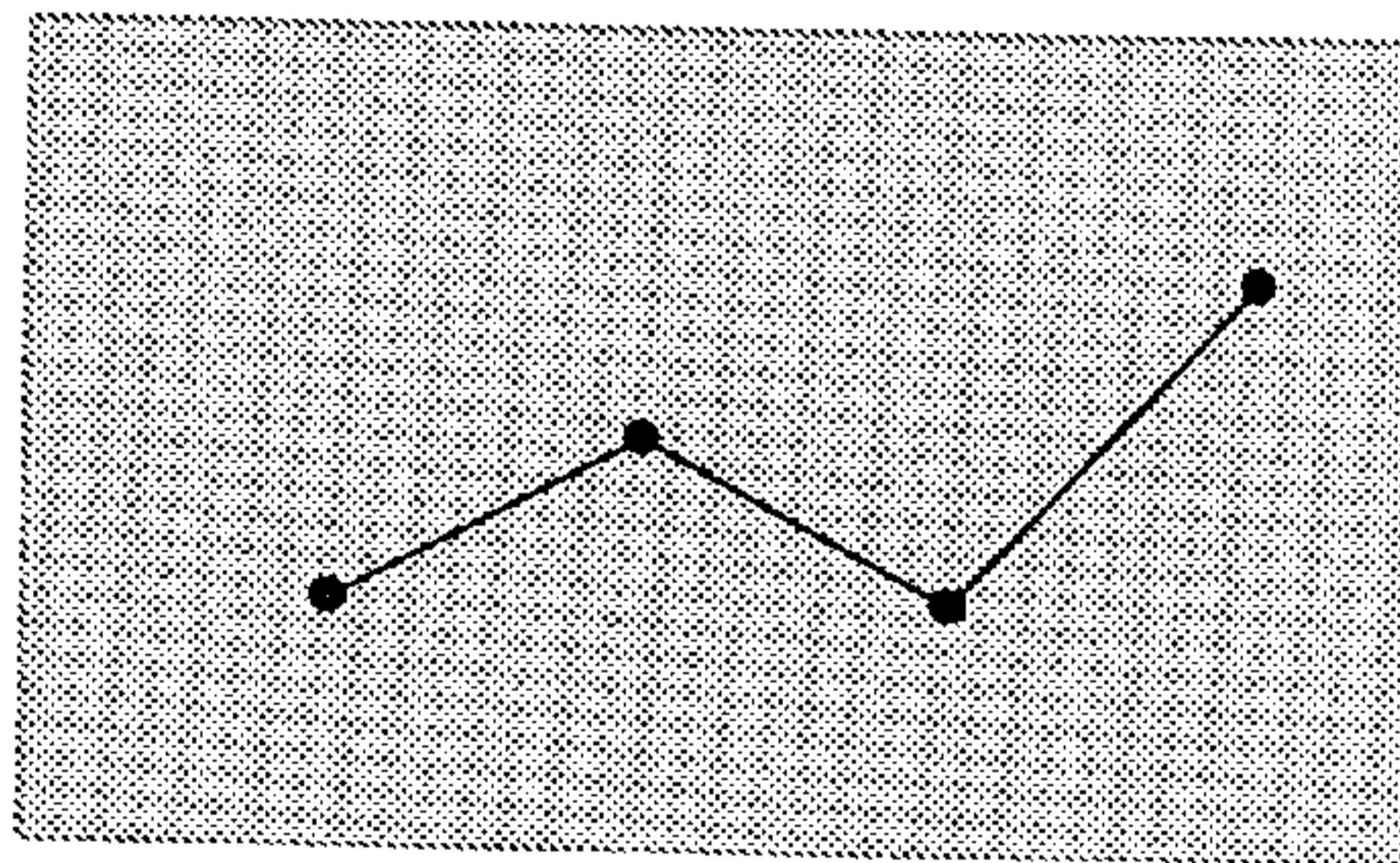
ทางจะเข้	ริ ดั ท ฟ	ด ฟ ซ ล	ท ริ ดั ท ฟ	ซ ล ท ดั
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 1 วรรคที่ 15 มีเสียง "ลา" เป็นเสียงเชื่อมระหว่าง วรรคเพลงที่ 14 และ 15 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ฟา" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียง ในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "โด" "ลา" และ "ลา" มายังลูกตกเสียง "ฟา" ซึ่งเป็นเสียง ในลำดับที่ 5 ในบันไดเสียง "ฟา" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่บนบันไดเสียงในบันไดเสียง "ฟา" โดยมีการ เคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ฟา" "ลา" และ "ฟา" มายัง ลูกตกเสียง "โด" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 5 ในบันไดเสียง "ฟา"

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



ทางฆ้องวงใหญ่



ทางจะเข้

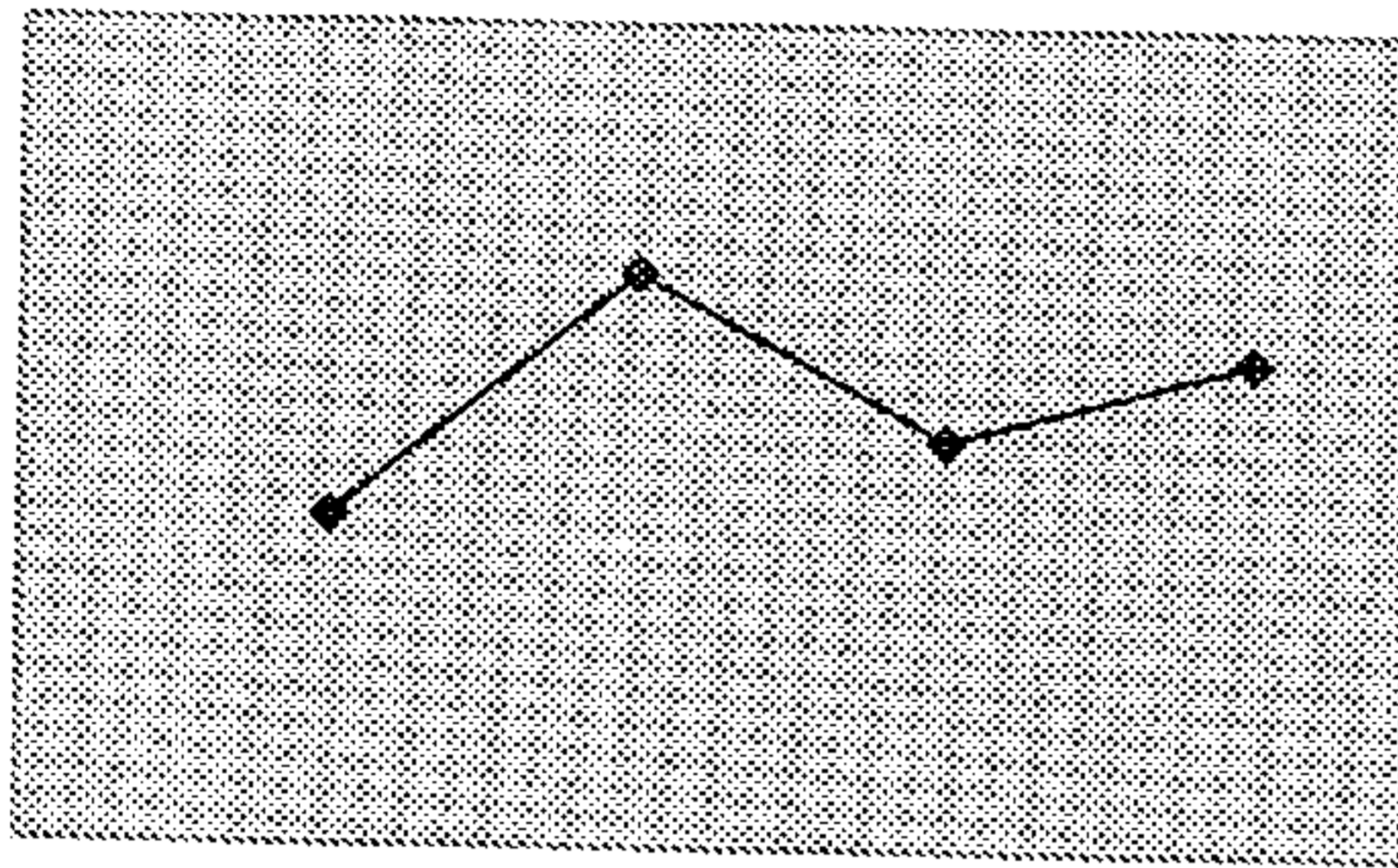
ท่อนที่ 1 วรรคเพลงที่ 16

ทางฆ้อง	มีริ- ริ -	ริ - ริ -	- ดิ ช -	ท ดิ -ท
วงใหญ่	- ร - ช	- ช - ดิ	ท - - ล	- - - ฟ

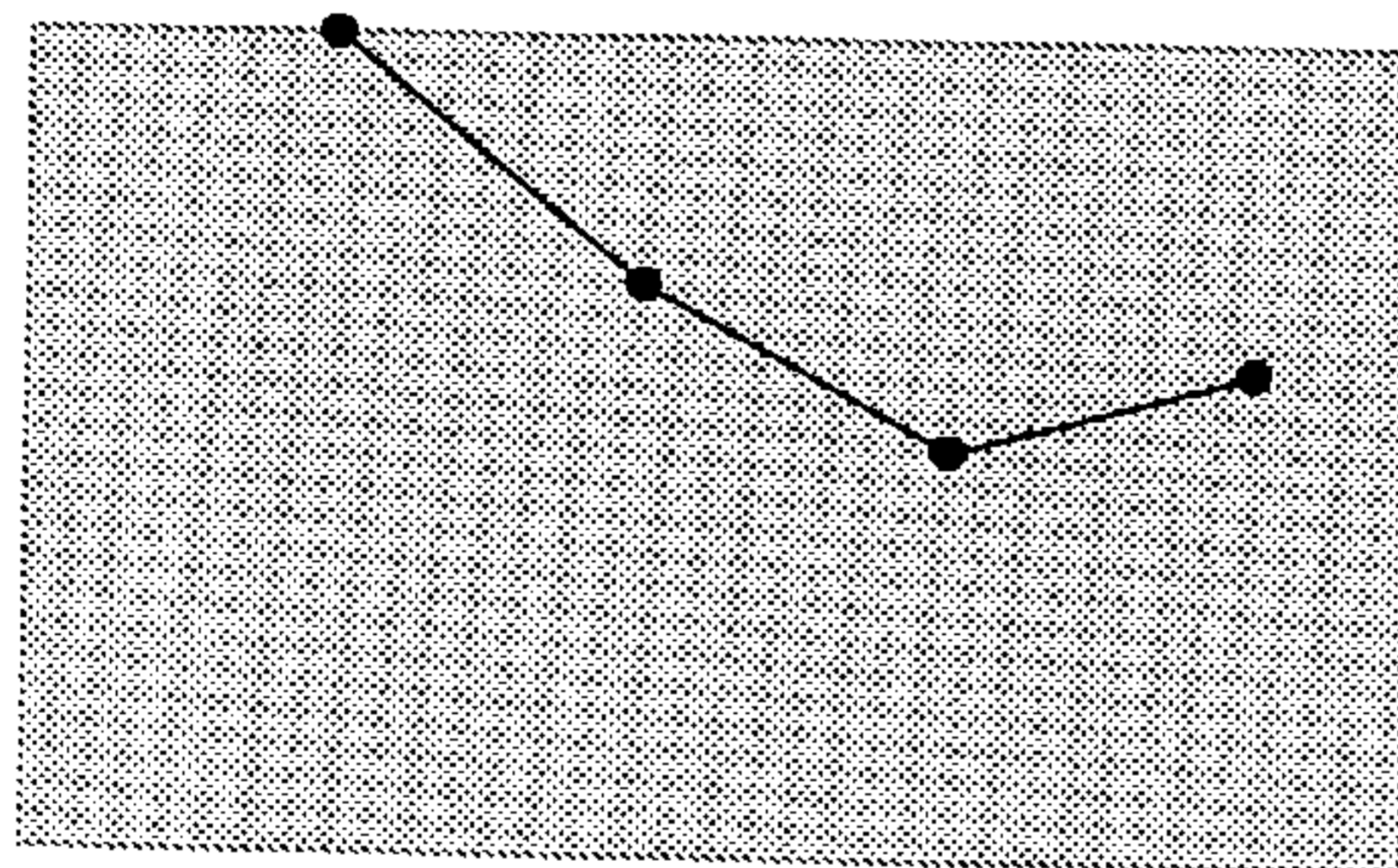
ทางจะเข้	- ริ - ฟ	- ริ - ดิ	ท ล ช ล	ช ฟ ช ท
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 1 วรรคที่ 16 มีเสียง "โด" เป็นเสียงเชื่อมระหว่างวรรคเพลงที่ 15 และ 16 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ที" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ซอล" "โด" และ "ลา" มายังลูกตกเสียง "ที" ซึ่งเป็นเสียงในลำดับที่ 1 ในบันไดเสียง "ที" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ที" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ฟา" "โด" และ "ลา" โดยมีเสียง "ลา" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "ที" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 1 ในบันไดเสียง "ที" เช่นเดียวกัน

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



◆ ทางฆ้องวงใหญ่



● ทางเดี่ยวจะเข้

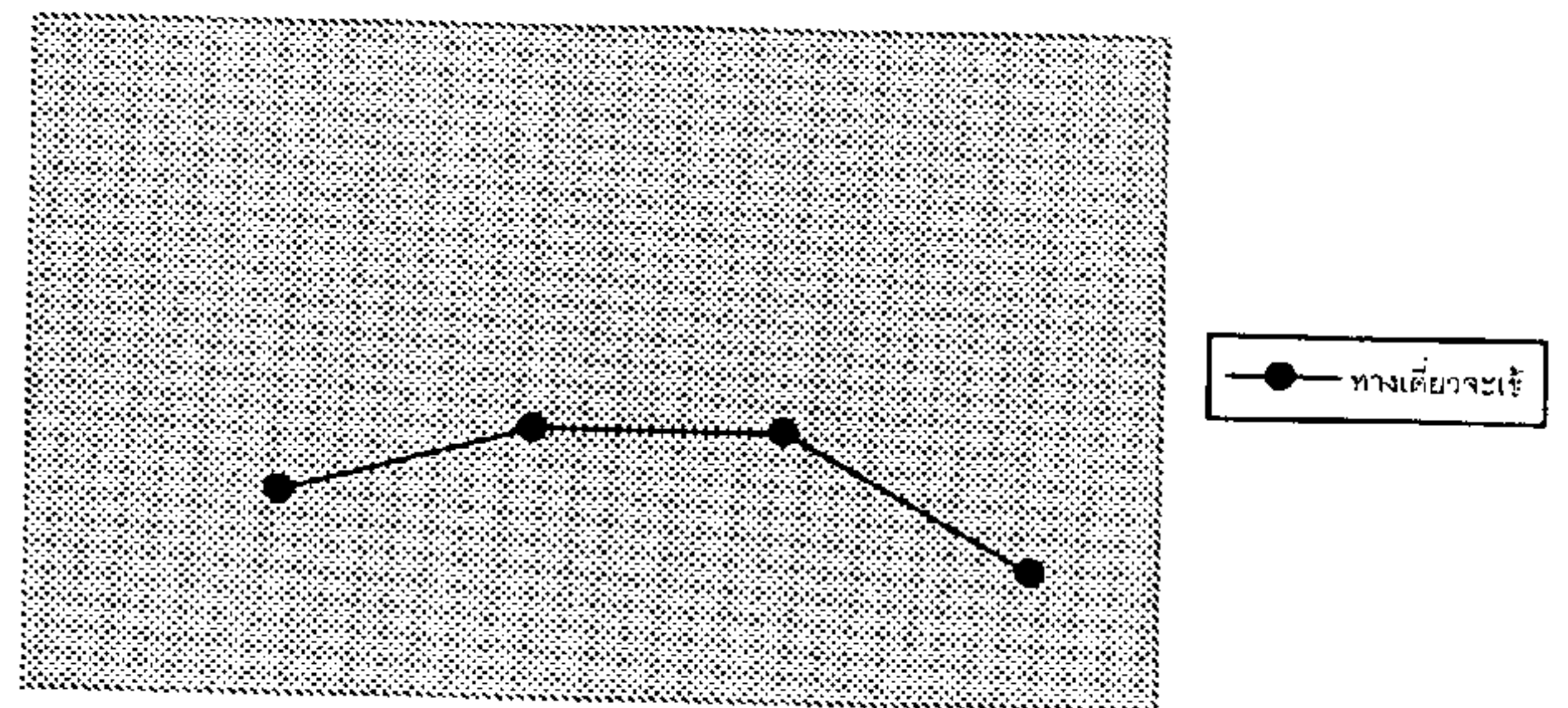
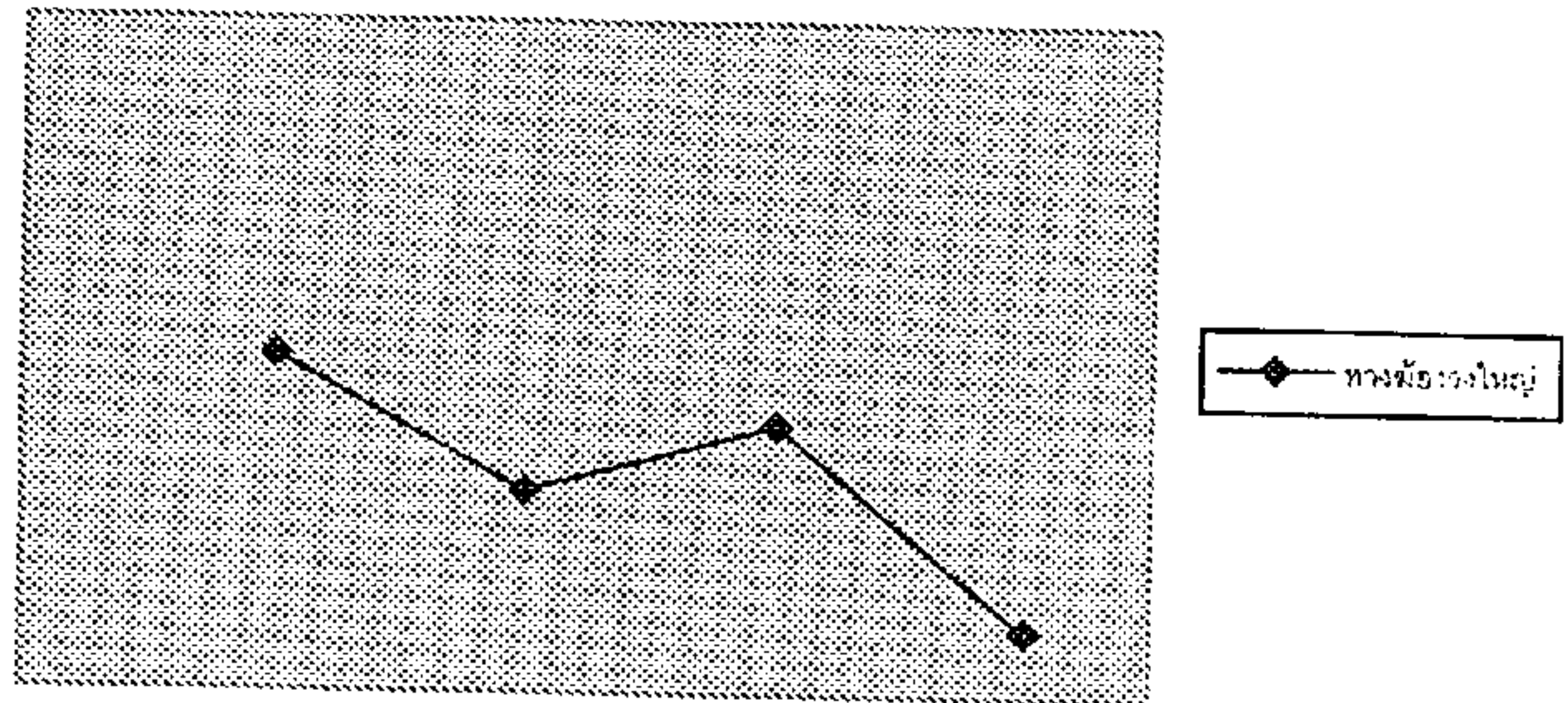
ท่อนที่ 1 วรรคเพลงที่ 17

ทางซ้อง	- ล - ล	ซ ซ - -	ล ซ - ซ	ฟ ร - ร
วงใหญ่	- - ซ -	- ฟ - ฟ	- - ฟ -	- ล - -

ทางจะเข้	ด ล ลซฟ	ด ร ฟ ซ	ล ลดล ซ	ฟ ลซฟ ร
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 1 วรรคที่ 17 มีเสียง "ที" เป็นเสียงเชื่อมระหว่างวรรคเพลงที่ 16 และ 17 โดยทางซ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ฟา" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ลา" "ฟา" และ "ซอล" มายังลูกตกเสียง "เร" ซึ่งเป็นเสียงในลำดับที่ 6 ในบันไดเสียง "ฟา" ส่วนทางจะเข้นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ฟา" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ฟา" "ซอล" และ "ซอล" มายังลูกตกเสียง "เร" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 6 ในบันไดเสียง "ที" เช่นเดียวกัน

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



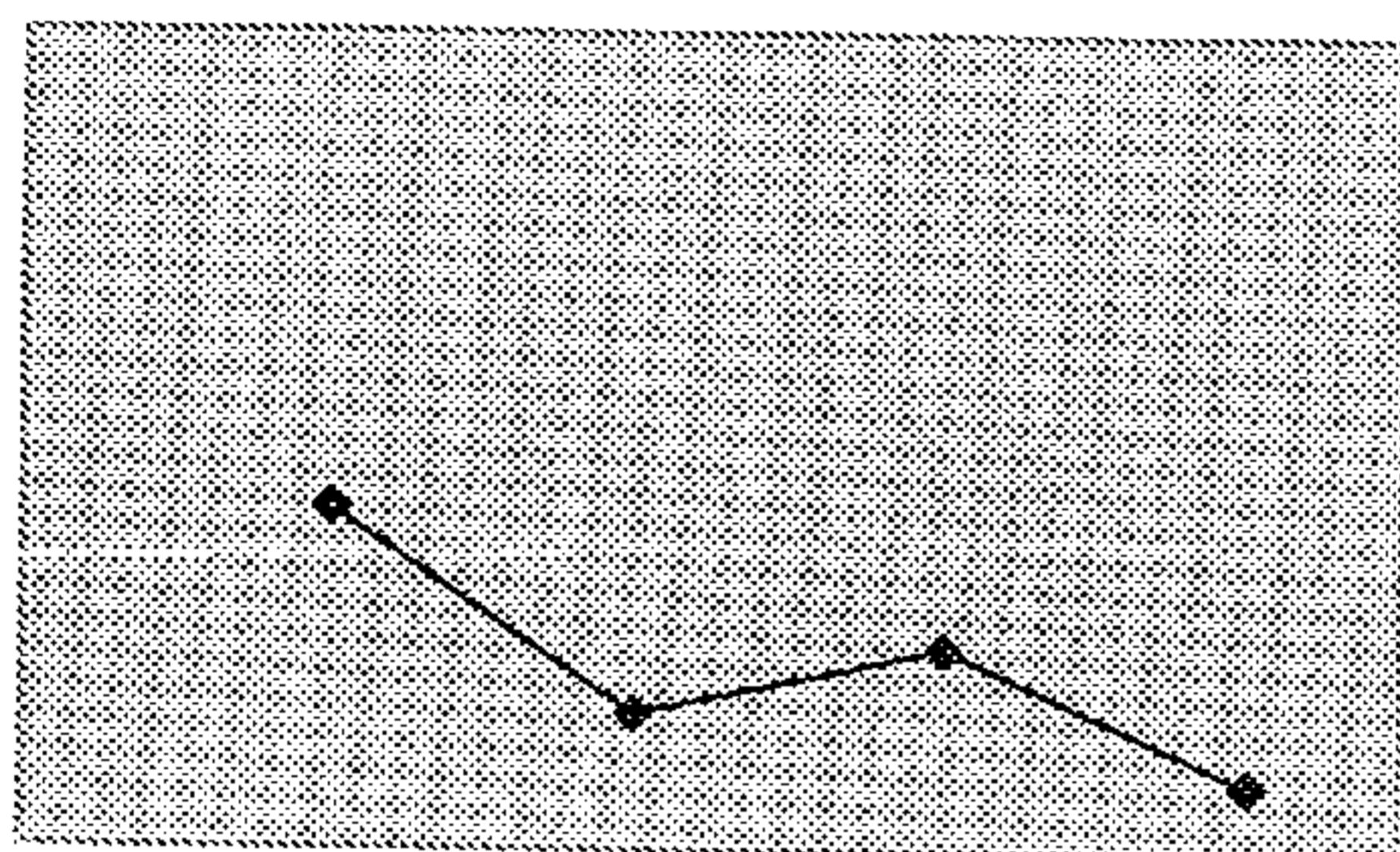
ท่อนที่ 1 วรรคเพลงที่ 18

ทางฆ้อง	ซ ฟ- ฟ	ร ด - ด	ฟ ร - ร	ด ด- ท
วงใหญ่	-- ร -	- ท --	-- ด -	- ท --

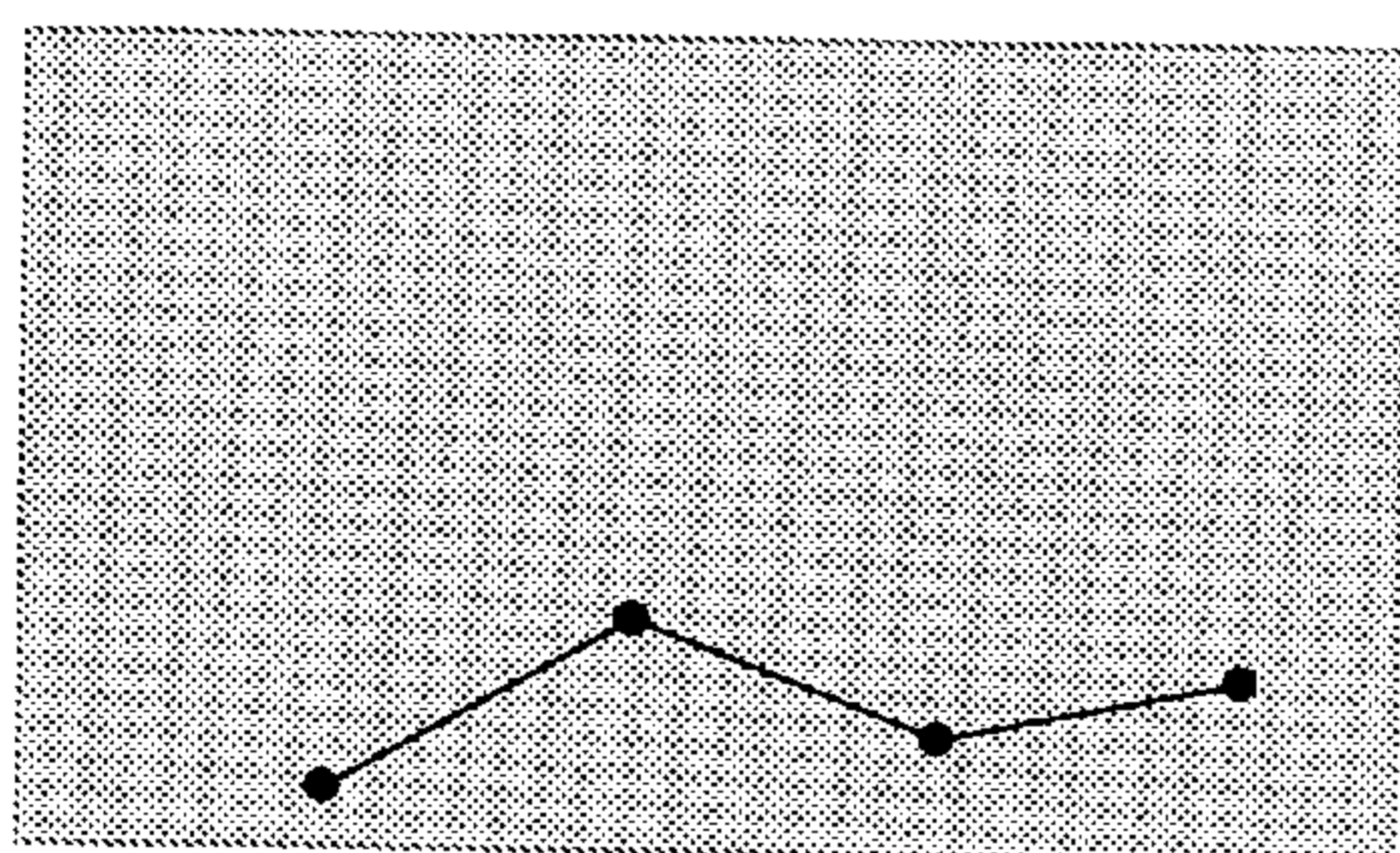
ทางจะเข้	ร ร ร -	ร ซ ฟ ร ด	-----	-----
	--- ซ	-----	ท - ซ ล	ท ร ด ท
	-----	-----	- ฟ --	-----

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 1 วรรคที่ 18 มีเสียง "เร" เป็นเสียงเชื่อมระหว่างวรรคเพลงที่ 17 และ 18 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ที" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ฟา" "โด" และ "เร" มายังลูกตกเสียง "ที" ซึ่งเป็นเสียงในลำดับที่ 1 ในบันไดเสียง "ที" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ที" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ซอล" "โด" และ "ลา" โดยมีเสียง "ลา" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "ที" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 1 ในบันไดเสียง "ที" เช่นเดียวกัน

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



ทางฆ้องวงใหญ่



ทางจะเข้จะเข้

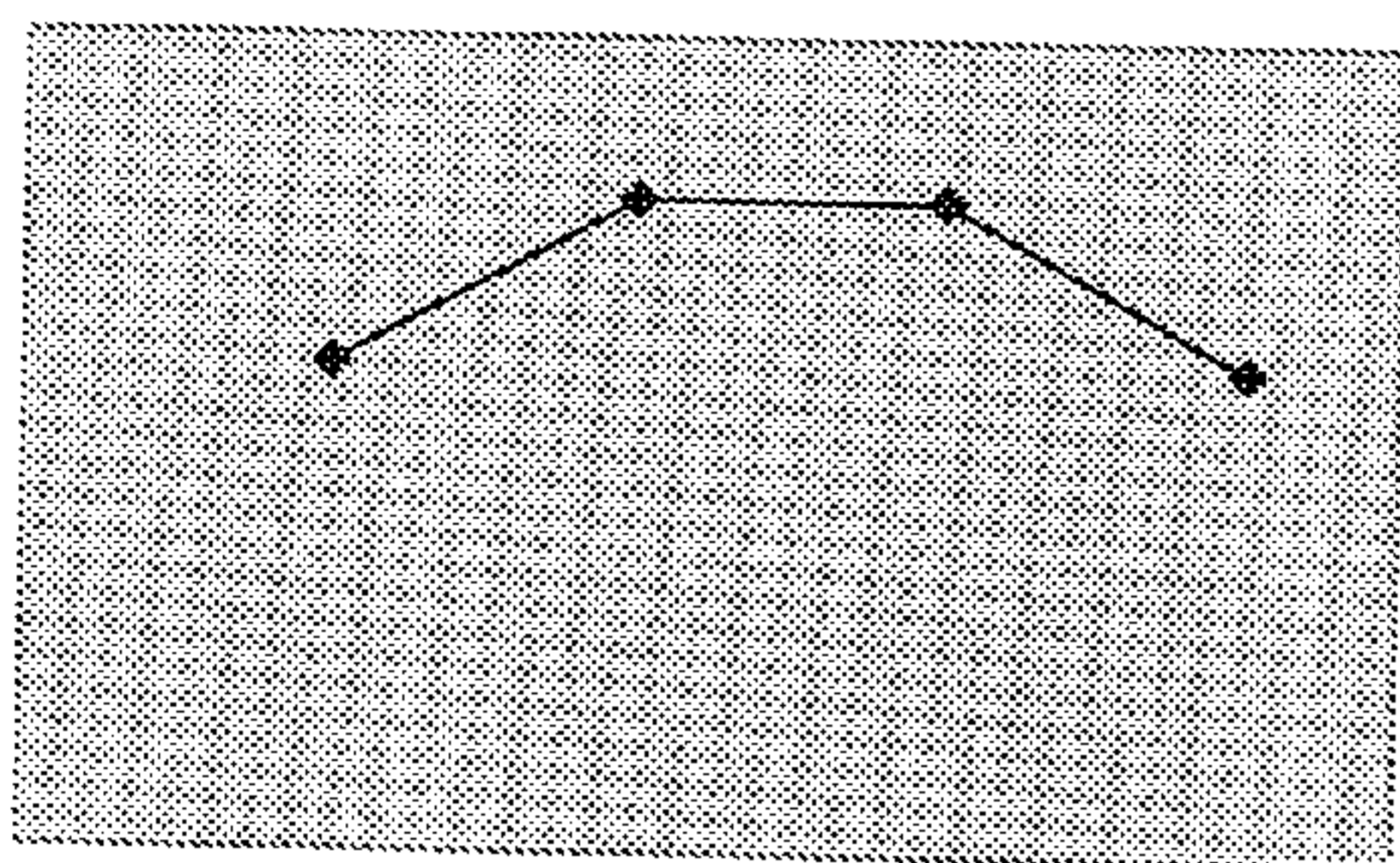
ท่อนที่ 1 วรรคเพลงที่ 19

ทางฆ้อง	- ฟ - ท	- ตั - รั	- รั - รั	- ตั - ท
วงใหญ่	- ด - ท	- ด - ร	- ฟ - ร	- ด - ท

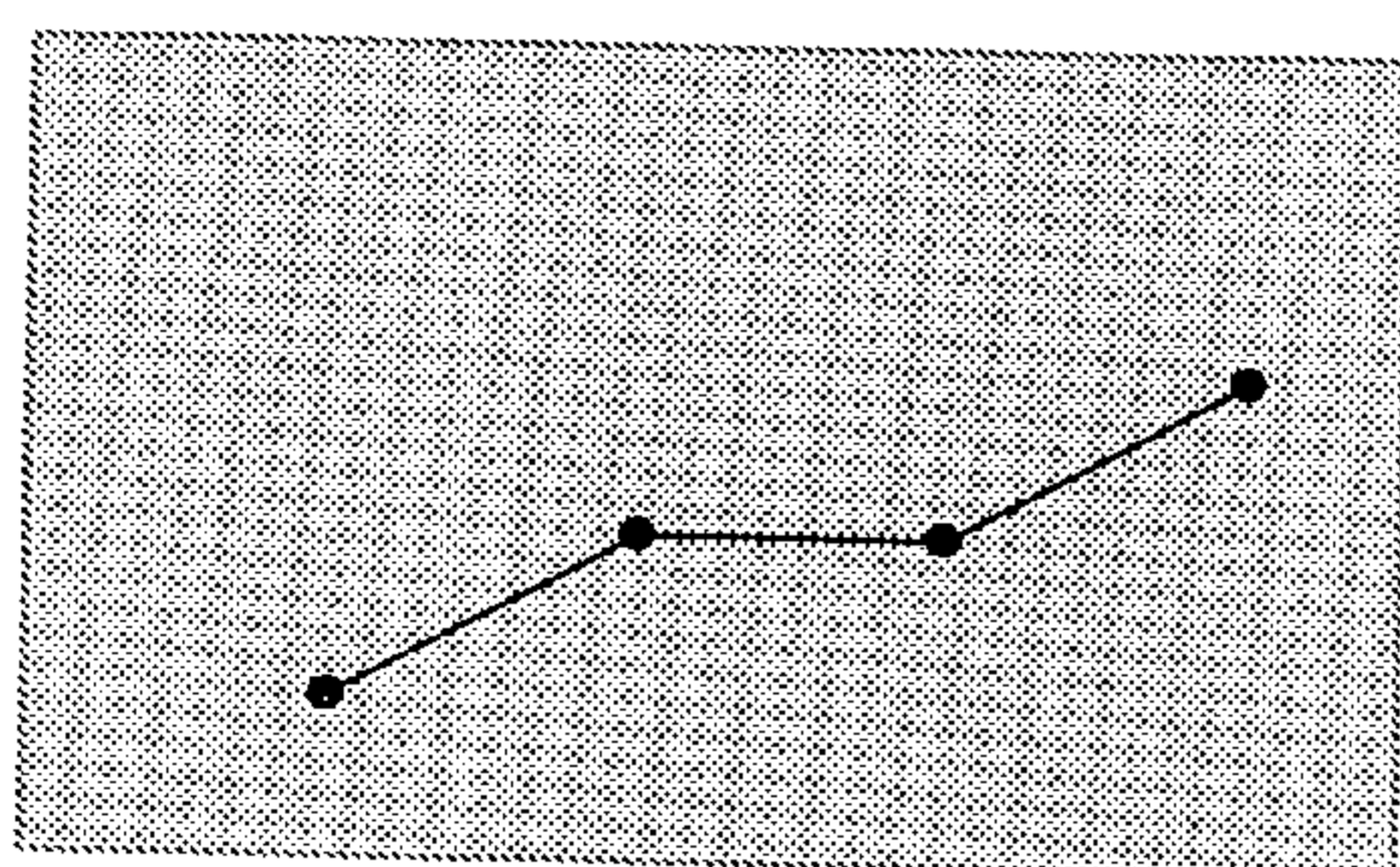
ทางจะเข้	- รั รั รั	ด ร ฟ ช	ล ช ฟ ช	ล รั รั ตั ท
	ช - - -	- - - -	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 1 วรรคที่ 19 มีเสียง "ที" เป็นเสียงเชื่อมระหว่างวรรคเพลงที่ 18 และ 19 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ที" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ที" "เร" และ "เร" มายังลูกตกเสียง "ที" ซึ่งเป็นเสียงในลำดับที่ 1 ในบันไดเสียง "ที" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ที" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "เร" "ซอล" และ "ซอล" โดยมีเสียง "ลา" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "ที" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 1 ในบันไดเสียง "ที" เช่นเดียวกัน

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



◆ ทางฆ้องวงใหญ่



● ทางเดี่ยวจะเข้

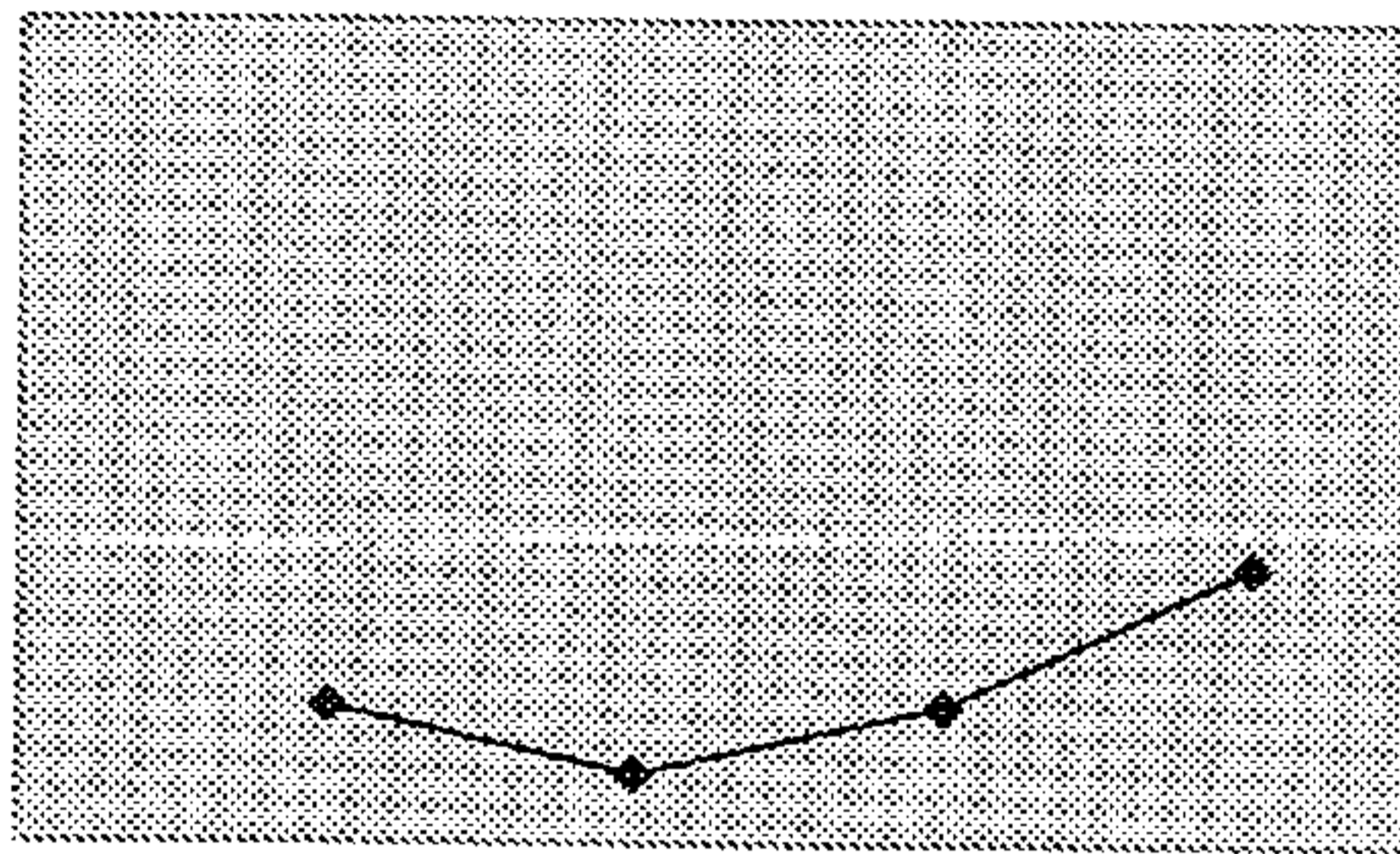
ท่อนที่ 1 วรรคเพลงที่ 20

ทางฆ้อง	- ช - -	พ พ - -	ท ท - -	ดํ ดํ - รั
วงใหญ่	- ร - ด	- - - ท	- - - ด	- - - ร

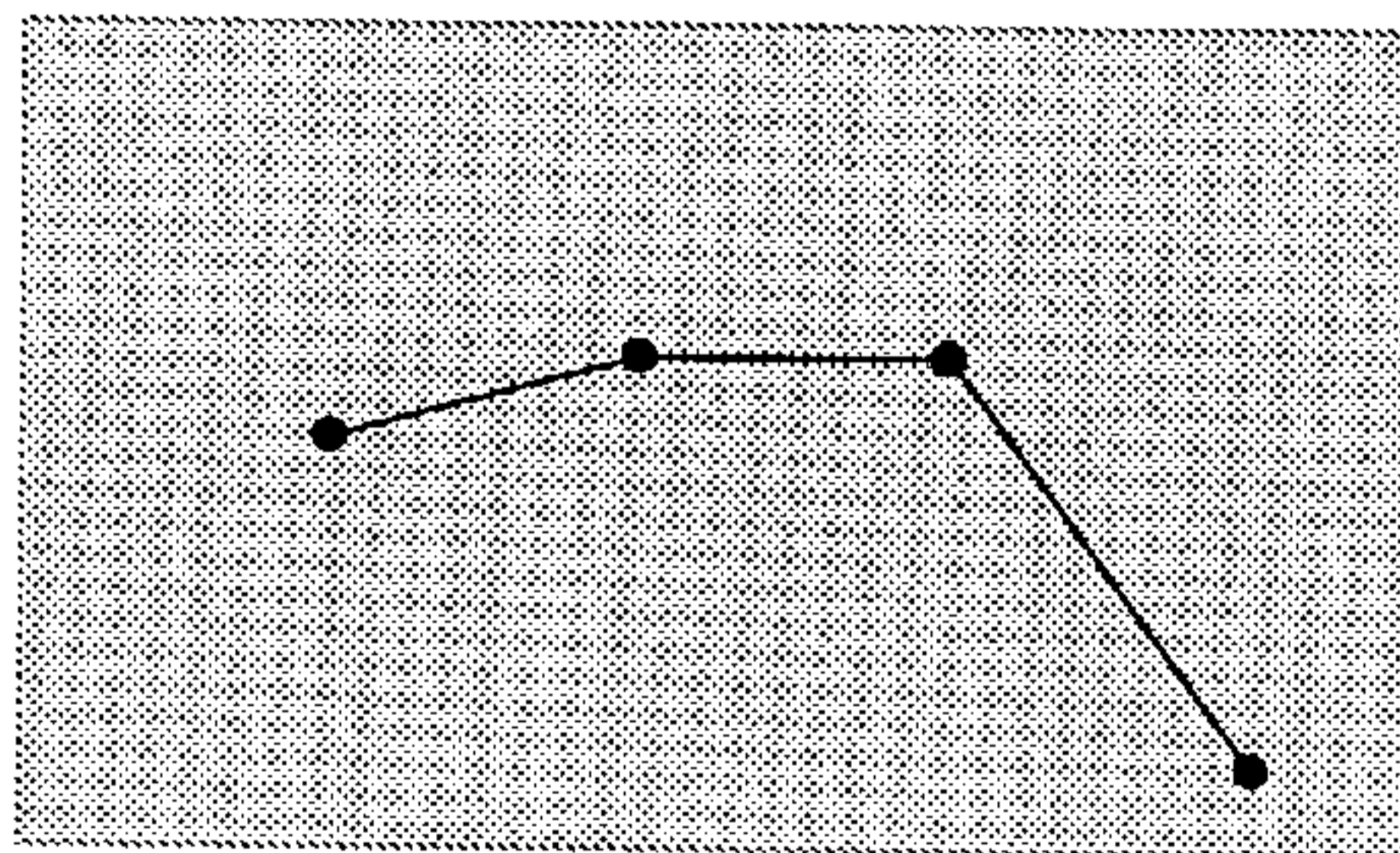
ทางจะเข้	ด พ ช ล	ดํทลทํรํดํท	พชลทดํ-ท	ล ช พ ร
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 1 วรรคที่ 20 มีเสียง "ที" เป็นเสียงเชื่อมระหว่างวรรคเพลงที่ 19 และ 20 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ที" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "โด" "ที" และ "โด" มายังลูกตกเสียง "เร" ซึ่งเป็นเสียงในลำดับที่ 3 ในบันไดเสียง "ที" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ที" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ลา" "ที" และ "ที" โดยมีเสียง "ลา" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "เร" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 3 ในบันไดเสียง "ที" เช่นเดียวกัน

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



ทางฆ้องวงใหญ่



ทางจะเข้

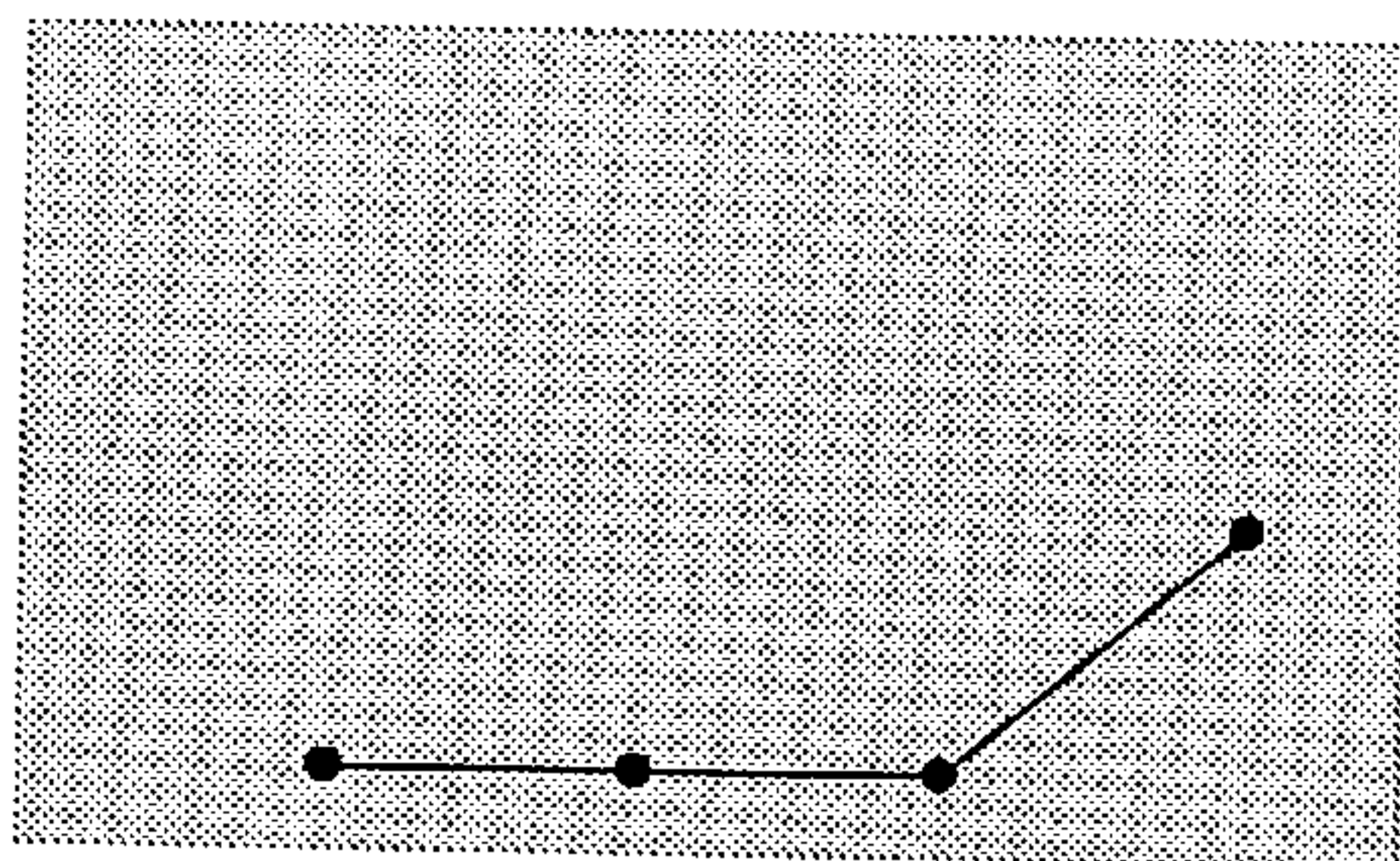
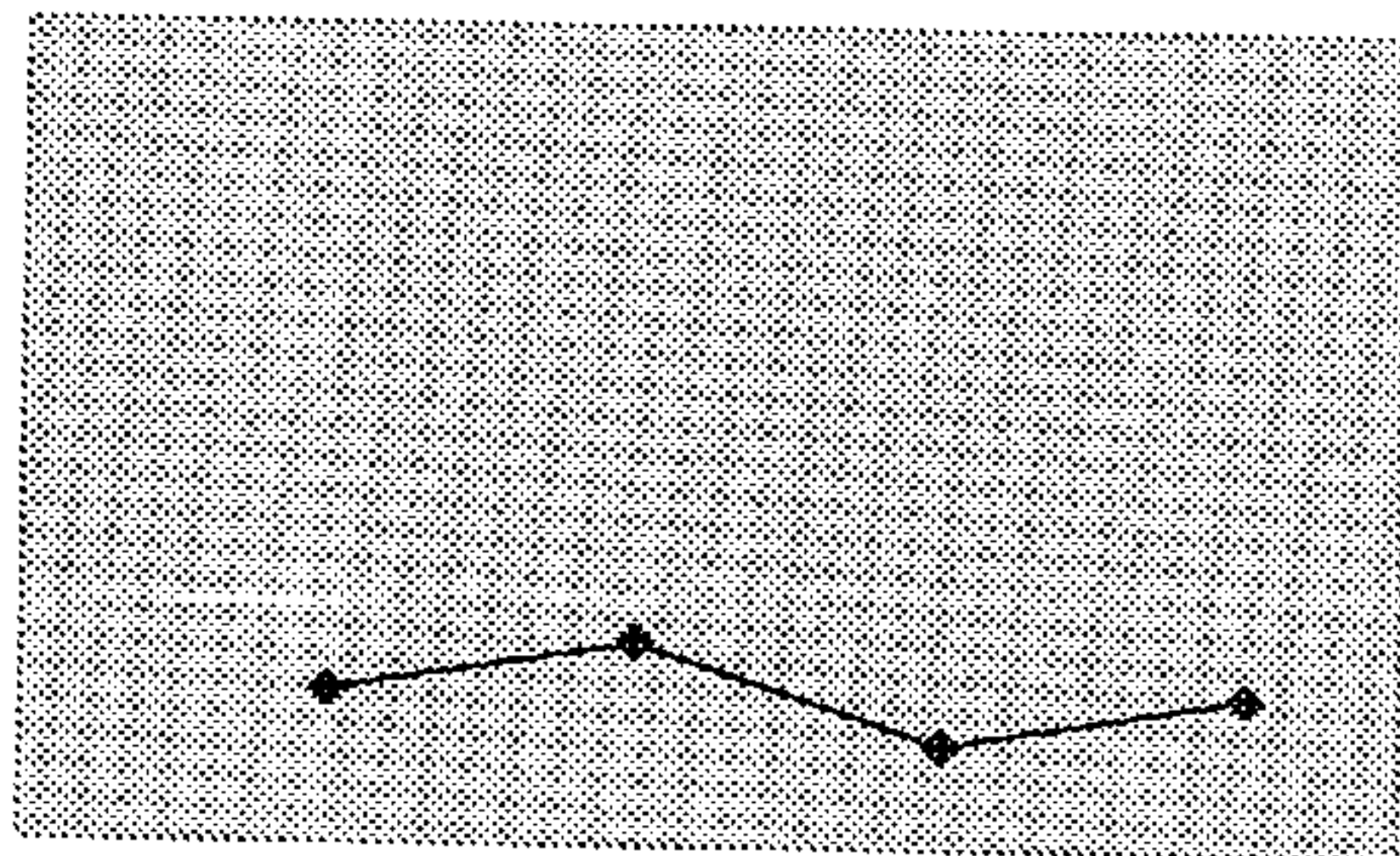
ท่อนที่ 1 วรรคเพลงที่ 21

ทางฆ้อง	- ร - -	ด ด - -	ร ร - -	ฟ ฟ -ช
วงใหญ่	- ล - ช	- - - ล	- - - ฟ	- - - ช

ทางจะเข้	- - - -	ด ชลชพร	- - ชพร	ด ลดล ช
	ช ล ด ร	- - - -	ดทล - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 1 วรรคที่ 21 มีเสียง "เร" เป็นเสียงเชื่อมระหว่างวรรคเพลงที่ 20 และ 21 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ฟา" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ซอล" "ลา" และ "ฟา" มายังลูกตกเสียง "ซอล" ซึ่งเป็นเสียงในลำดับที่ 2 ในบันไดเสียง "ซอล" ส่วนทางจะเข้นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ซอล" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "เร" "เร" และ "เร" มายังลูกตกเสียง "ซอล" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 2 ในบันไดเสียง "ซอล" เช่นเดียวกัน

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



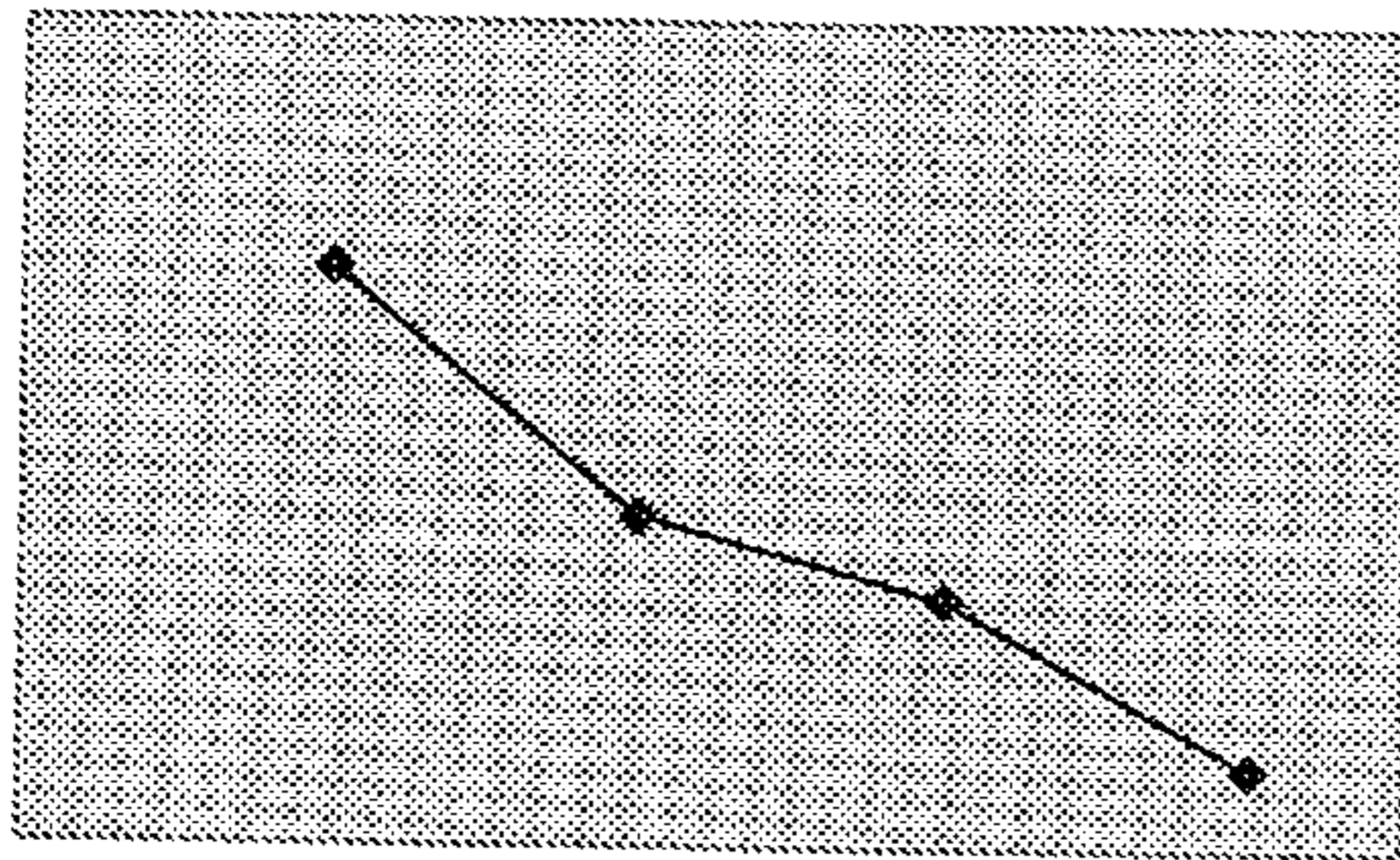
ท่อนที่ 1 วรรคเพลงที่ 22

ทางฆ้อง	- ล - ด	- ล - -	ซ ซ - -	ฟ ฟ- ร
วงใหญ่	- ล - ด	- ล - ซ	- - - ฟ	- - - ล

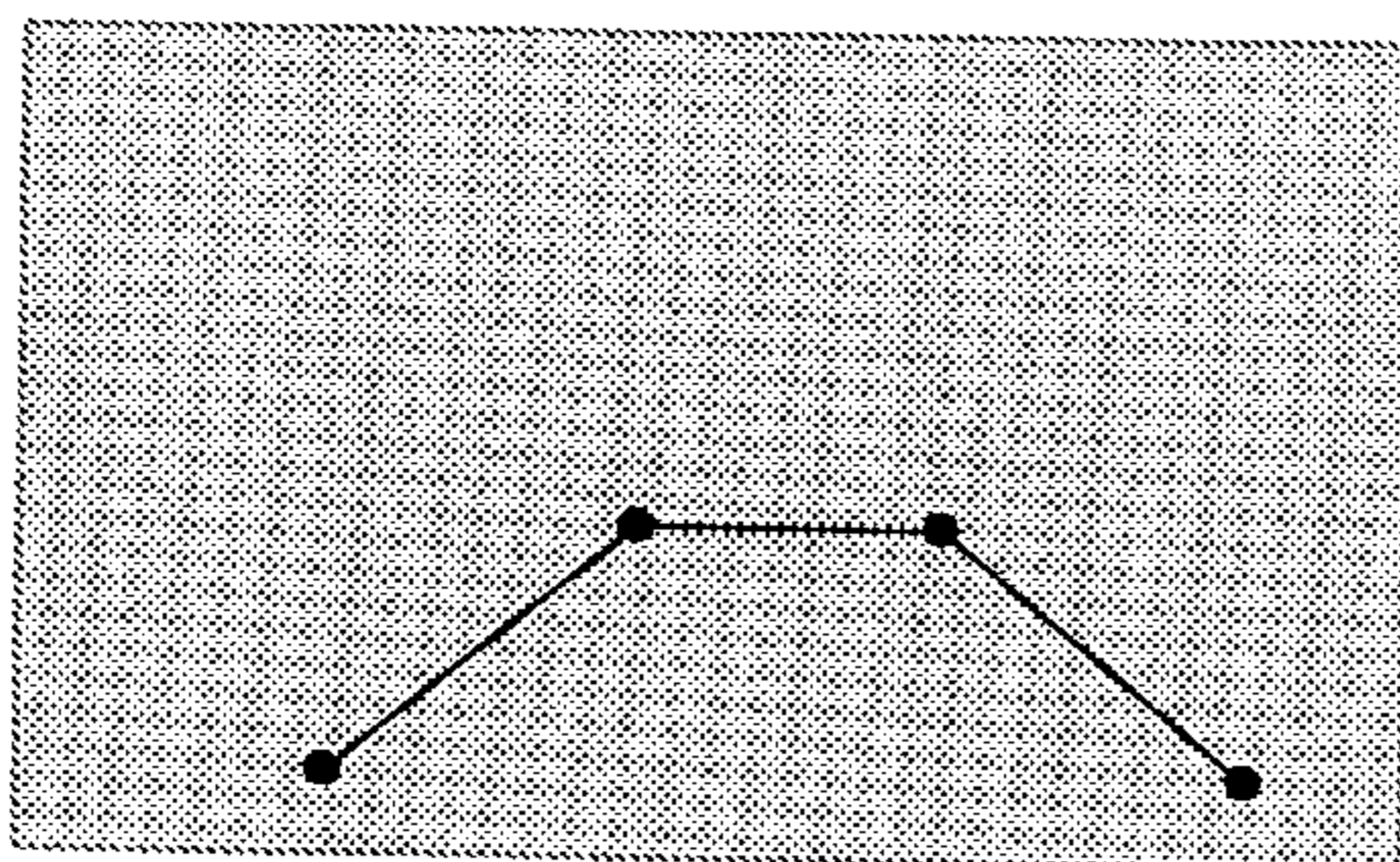
ทางจะเข้	- - - ร	ด ร ฟ ซ	ล ล ด ล ซ	ฟ ล ซ ฟ ร
	ซ ล ด -	- - - -	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 1 วรรคที่ 22 มีเสียง "ซอล" เป็นเสียงเชื่อมระหว่างวรรคเพลงที่ 21 และ 22 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ฟา" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "โด" "ซอล" และ "ฟา" มายังลูกตกเสียง "เร" ซึ่งเป็นเสียงในลำดับที่ 6 ในบันไดเสียง "ฟา" ส่วนทางจะเข้ในทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ฟา" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "เร" "ซอล" และ "ซอล" มายังลูกตกเสียง "เร" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 6 ในบันไดเสียง "ฟา" เช่นเดียวกัน

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



—●— ทางฆ้องวงใหญ่



—●— ทางจะเข้วงจะเข้

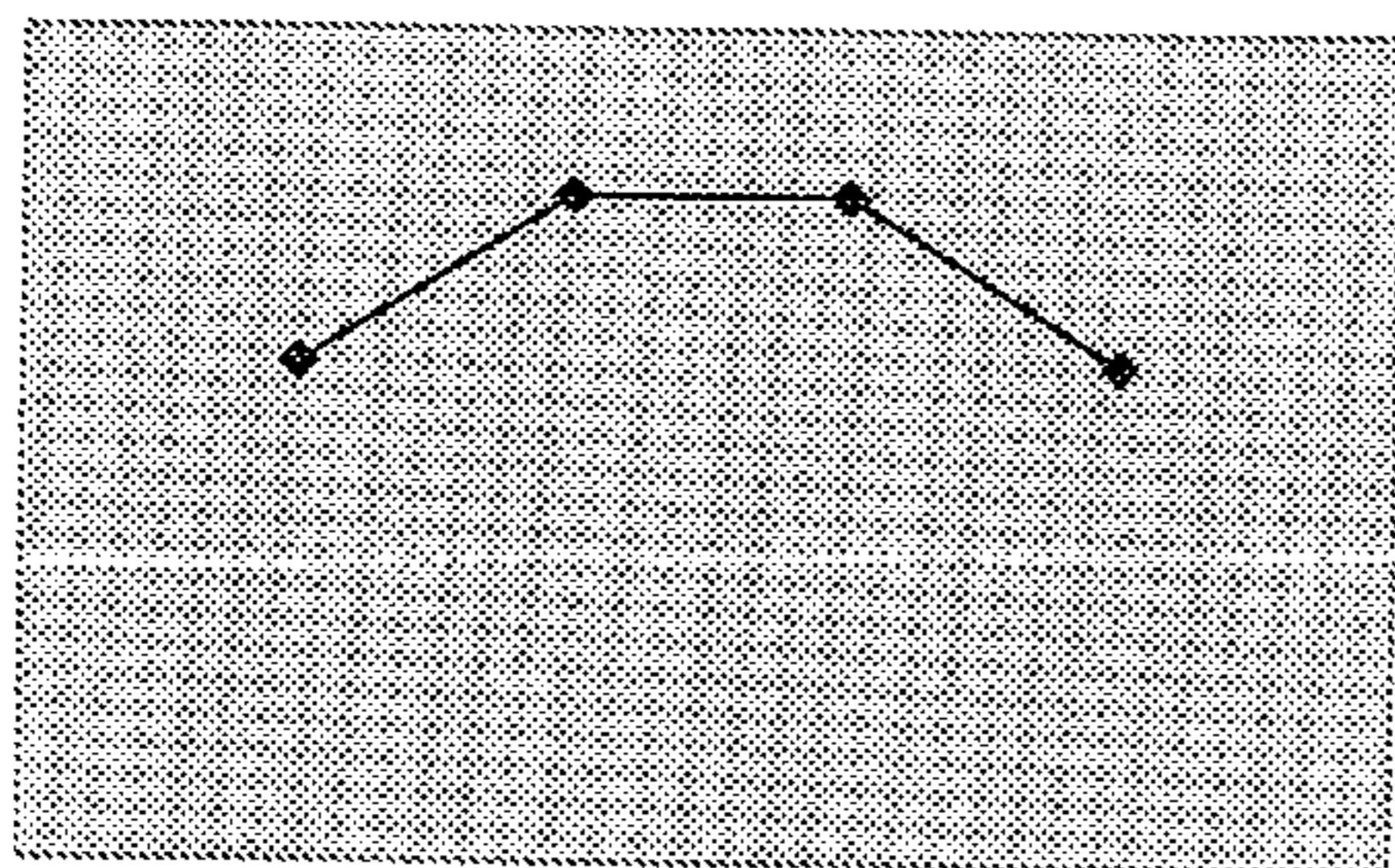
ท่อนที่ 1 วรรคเพลงที่ 23

ทางฆ้อง	- ฟ - ท	- ตี - รั	- รั - รั	- ตี - ท
วงใหญ่	- ต - ท	- ต - ร	- ฟ - ร	- ต - ท

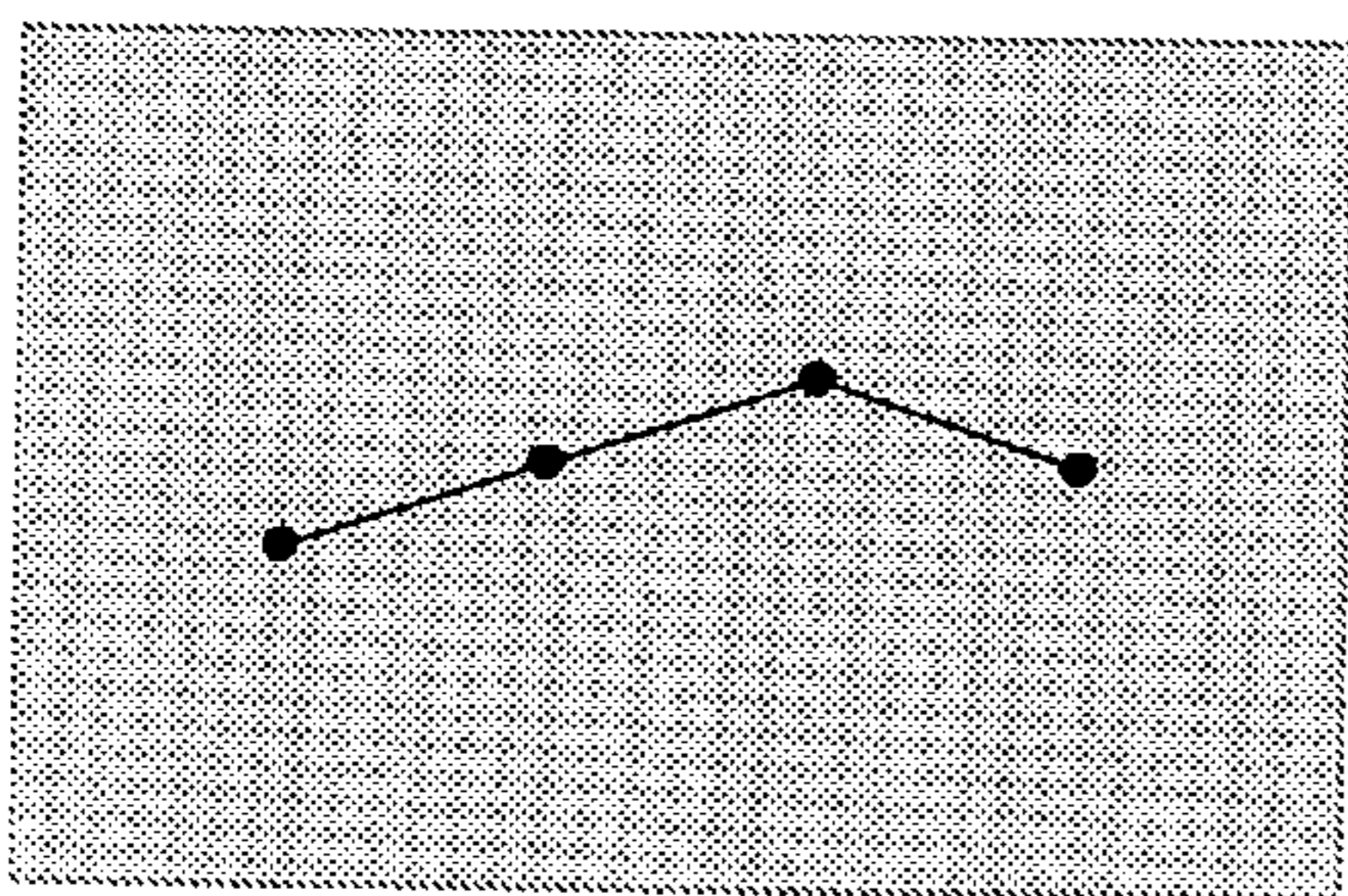
ทางจะเข้	ฟรด -	--- ร	ฟช ฟต	ฟช ลท
	--- ท	ลท ด -	----	----
	----	----	----	----

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 1 วรรคที่ 23 มีเสียง "เร" เป็นเสียงเชื่อมระหว่างวรรคเพลงที่ 22 และ 23 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ที" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ที" "เร" และ "เร" มายังลูกตกเสียง "ที" ซึ่งเป็นเสียงในลำดับที่ 1 ในบันไดเสียง "ที" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ที" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ที" "เร" และ "เร" โดยมีเสียง "ลา" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "ที" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 1 ในบันไดเสียง "ที" เช่นเดียวกัน

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



—●— ทางฆ้องวงใหญ่



—●— ทางจะเข้

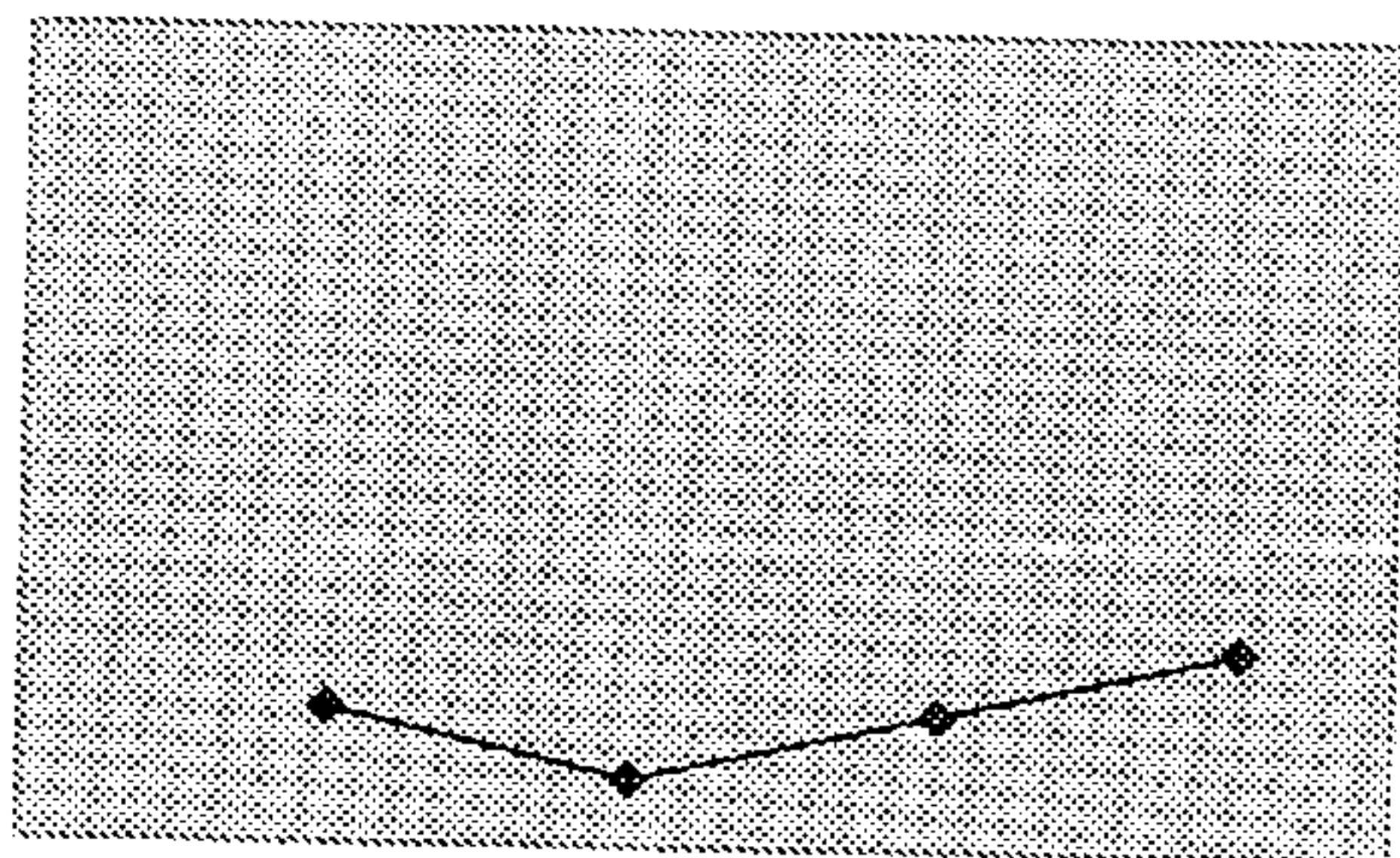
ท่อนที่ 1 วรรคเพลงที่ 24

ทางฆ้อง	- ช - -	พ พ - -	ท ท - -	ตี ตี - รั
วงใหญ่	- ร - ต	- - - ท	- - - ต	- - - ร

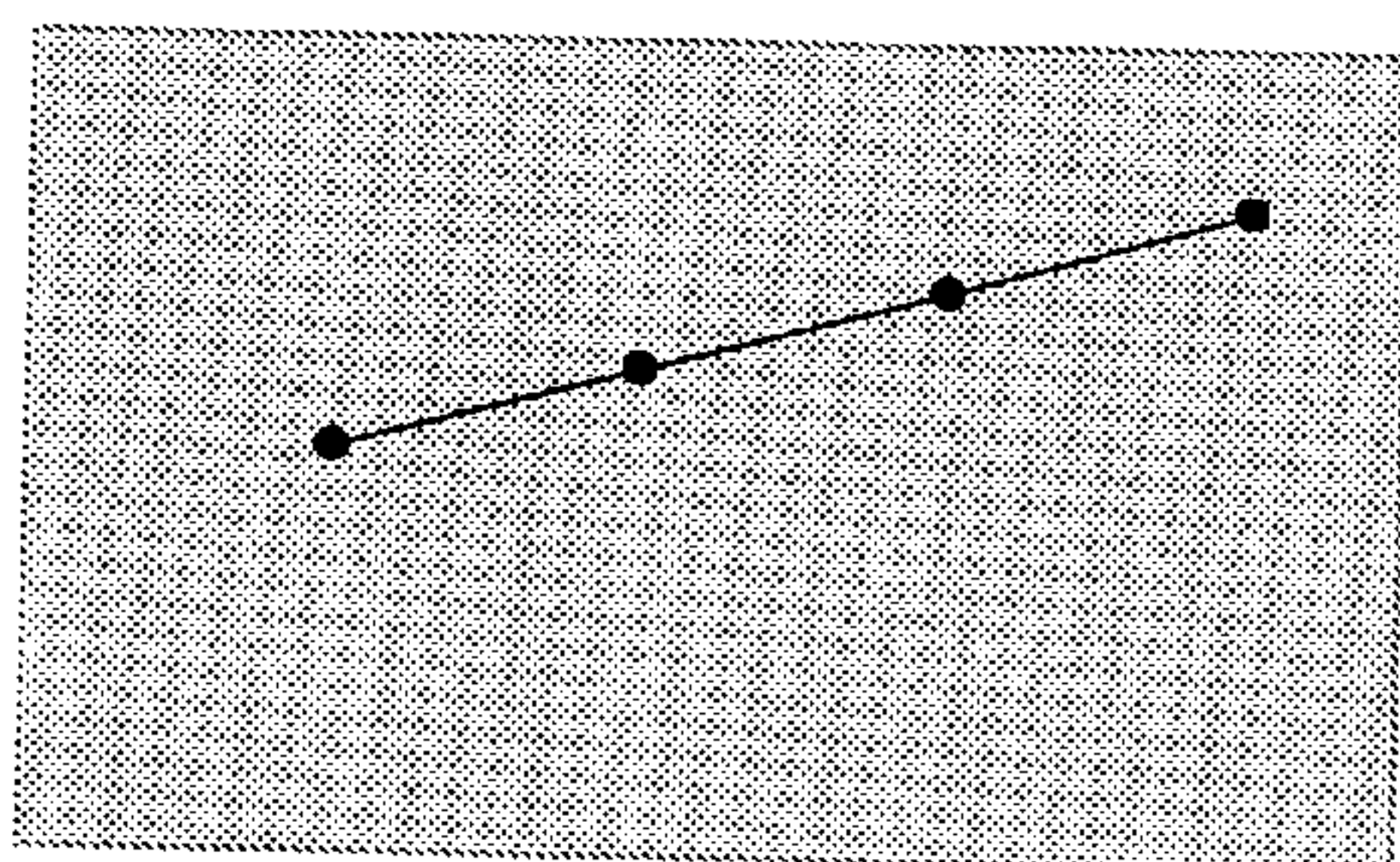
ทางจะเข้	ด พ ช ล	ทลช ลท	ตีทล ทต	รัตีท ตีรั
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 1 วรรคที่ 18 มีเสียง "ที" เป็นเสียงเชื่อมระหว่างวรรคเพลงที่ 23 และ 24 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ที" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "โต" "ที" และ "โต" มายังลูกตกเสียง "เร" ซึ่งเป็นเสียงในลำดับที่ 3 ในบันไดเสียง "ที" ส่วนทางจะเข้ในทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ที" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ลา" "ที" และ "โต" โดยมีเสียง "ลา" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "เร" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 3 ในบันไดเสียง "ที" เช่นเดียวกัน

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



ทางฆ้องวงใหญ่



ทางเดี่ยวจะเข้

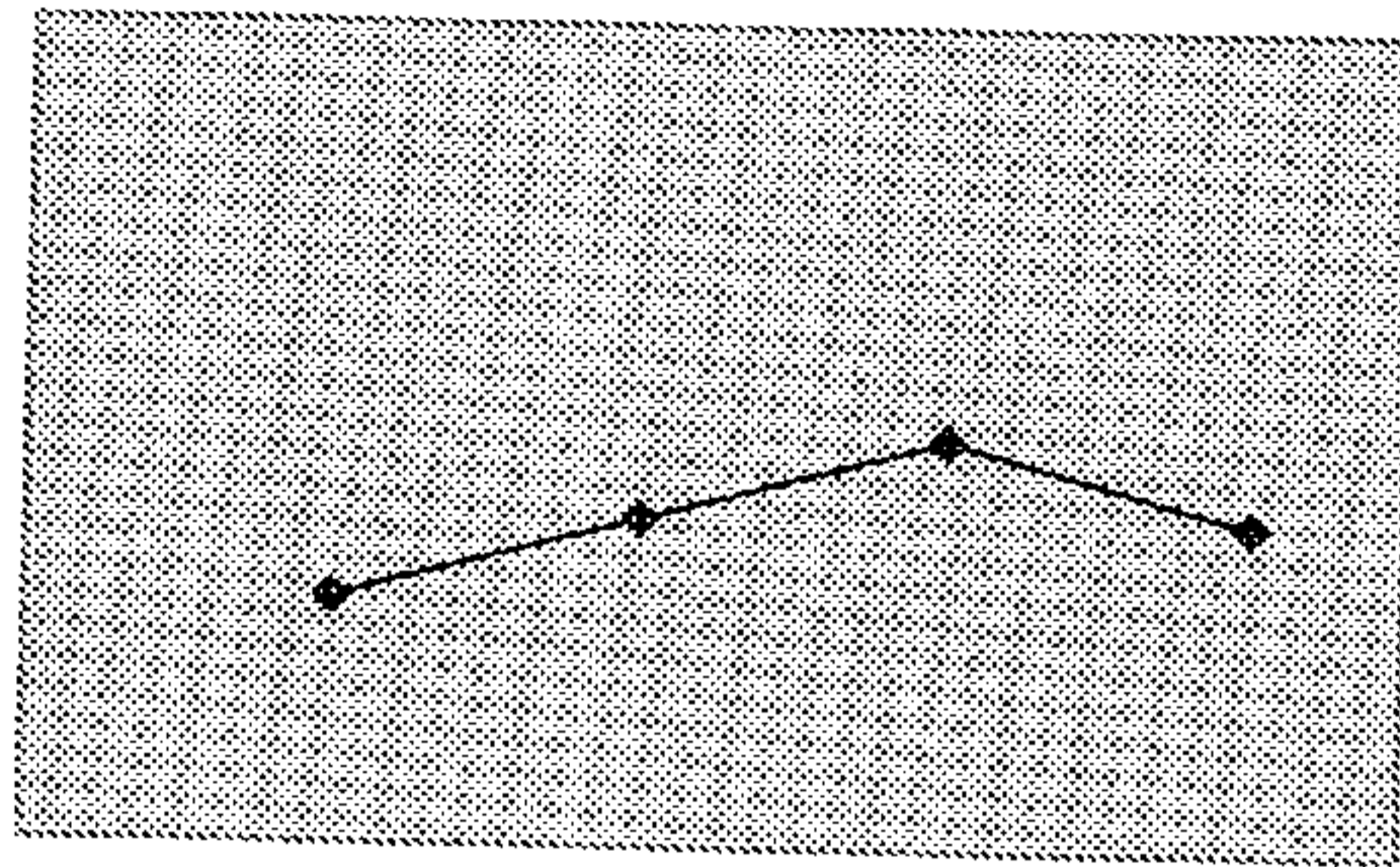
ท่อนที่ 1 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 1

ทางซ้อง	--- ฟ	-- ซ ซ	--- ล	-- ซ ซ
วงใหญ่	--- ฟ	- ซ - -	--- ล	- ซ - -

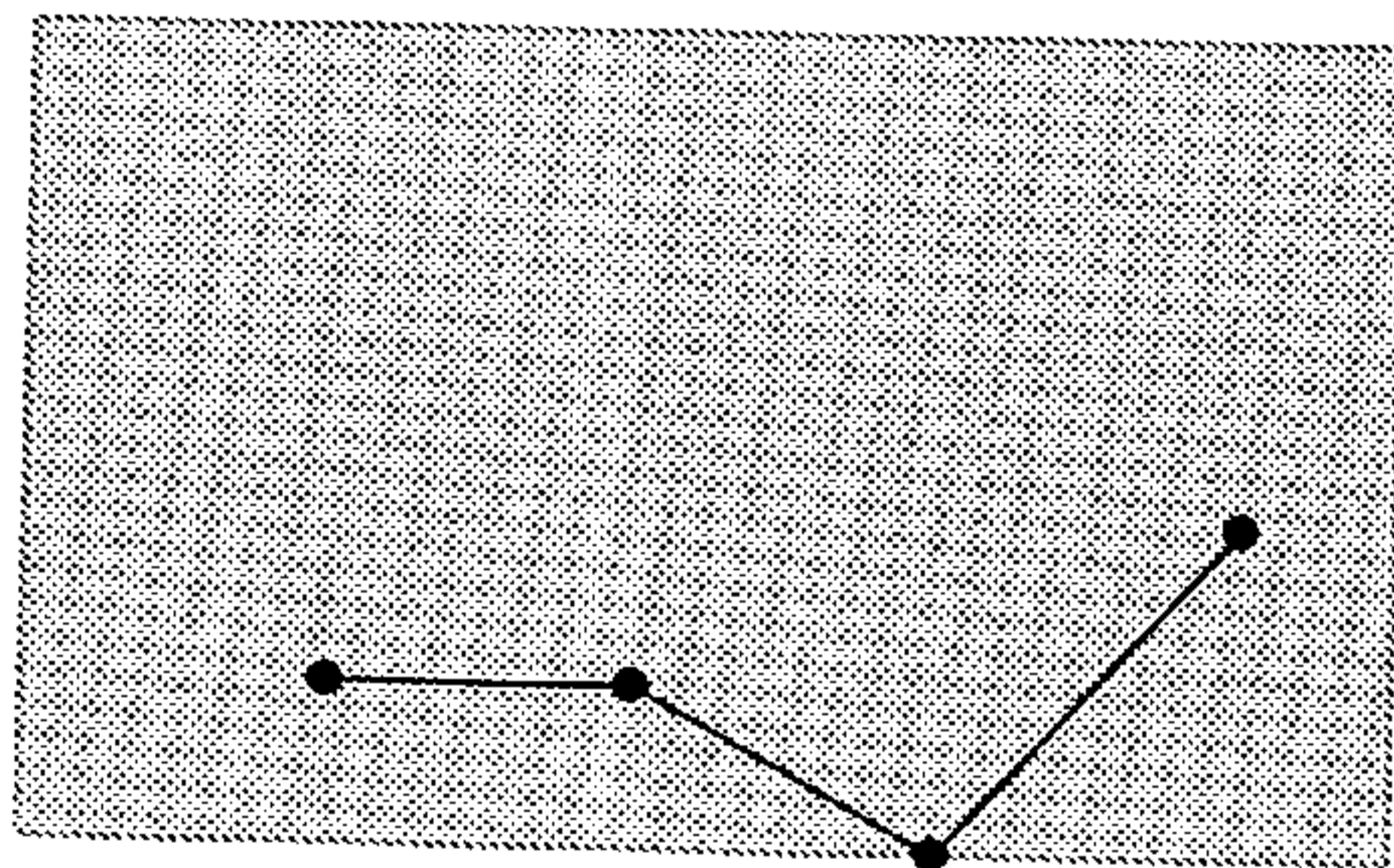
ทางจะเข้	ด ม ร ม	ซ ด ร ม	ม ฟ ซ ล ด	ร ม ฟ ซ
	----	----	----	----
	----	----	----	----

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 1 วรรคที่ 1 มีเสียง "เร" เป็นเสียงเชื่อมระหว่าง วรรคเพลงที่ 24 และ 1 โดยทางซ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ฟา" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียง ในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ฟา" "ซอล" และ "ลา" มายังลูกตกเสียง "ซอล" ซึ่งเป็น เสียงในลำดับที่ 2 ในบันไดเสียง "ฟา" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ฟา" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "มี" "มี" และ "โด" มายังลูกตกเสียง "ซอล" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 2 ในบันไดเสียง "ฟา" เช่นเดียวกัน

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



ทางซ้องวงใหญ่



ทางเดี่ยวจะเข้

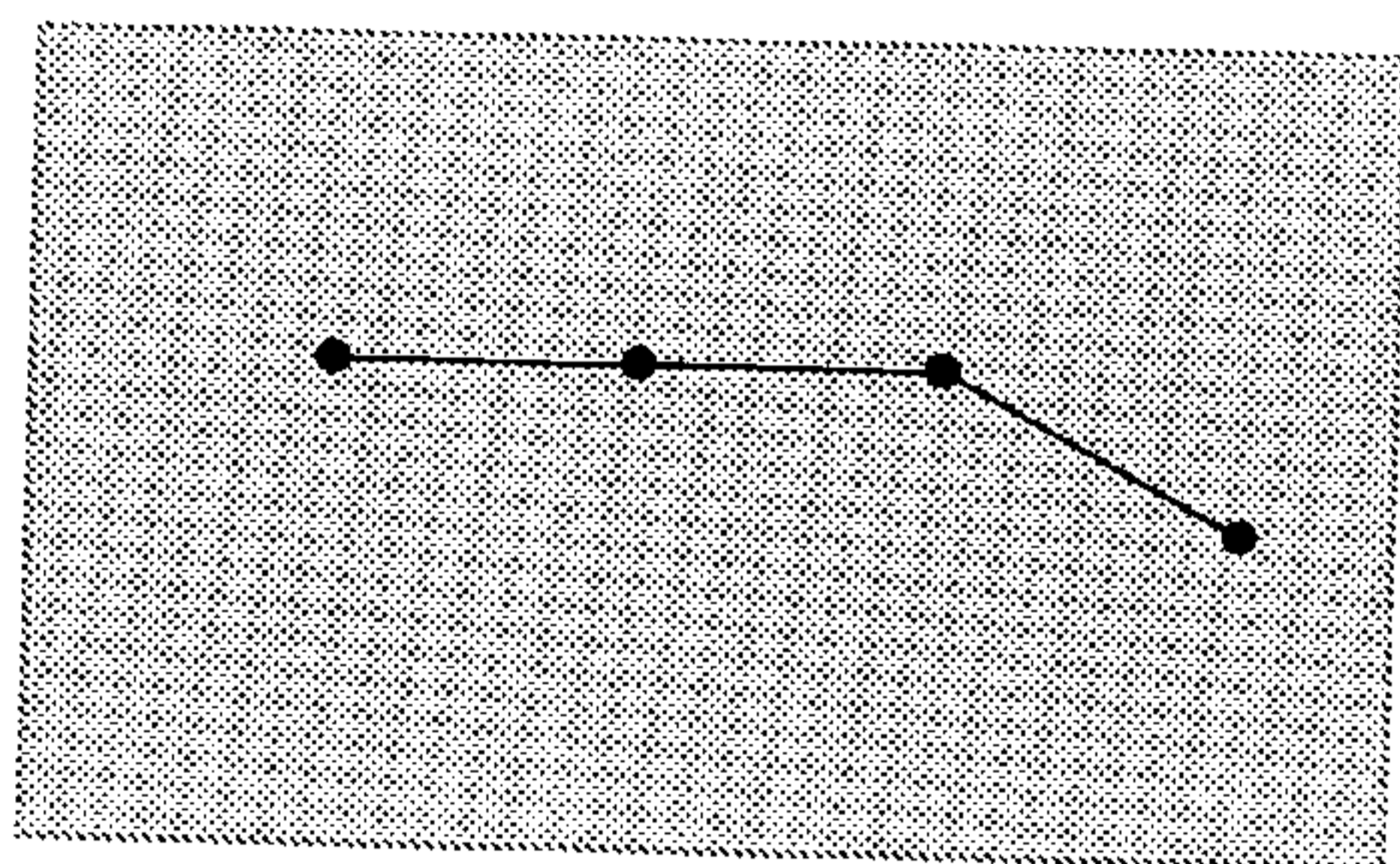
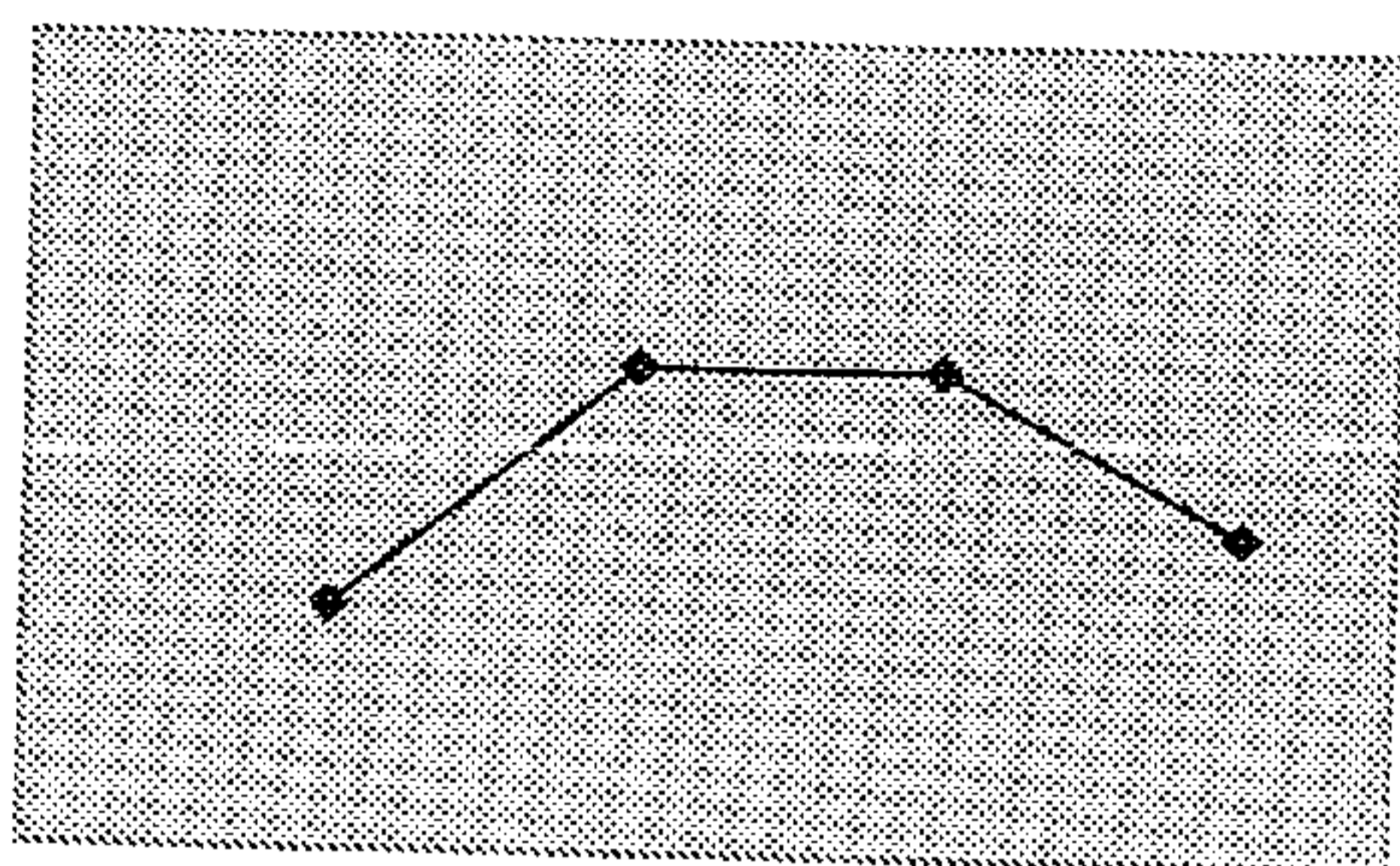
ท่อนที่ 1 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 2

ทางฆ้อง	- ฟ - -	- - ฟ ท	- รี้ ตี้ ท	- ล - ช
วงใหญ่	- ฟ - -	ด - - ท	- ร ต ท	- ล - ช

ทางจะเข้	ฟ ช ล ท	ตี รี้ รี้ ตี้ ท	ฟ ช ล ท	รี้ ตี้ ล ช
	-----	-----	-----	-----
	-----	-----	-----	-----

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 1 วรรคที่ 2 มีเสียง "ซอล" เป็นเสียงเชื่อมระหว่าง วรรคเพลงที่ 1 และ 2 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ที" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงใน จังหวะตกที่ 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ที" และ "ที" โดยมีเสียง "ลา" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "ซอล" ซึ่งเป็นเสียงในลำดับที่ 6 ในบันไดเสียง "ที" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือ บันไดเสียง "ที" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ที" "ที" และ "ลา" โดยมีเสียง "ลา" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "ซอล" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 6 ในบันได เสียง "ที" เช่นเดียวกัน

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง

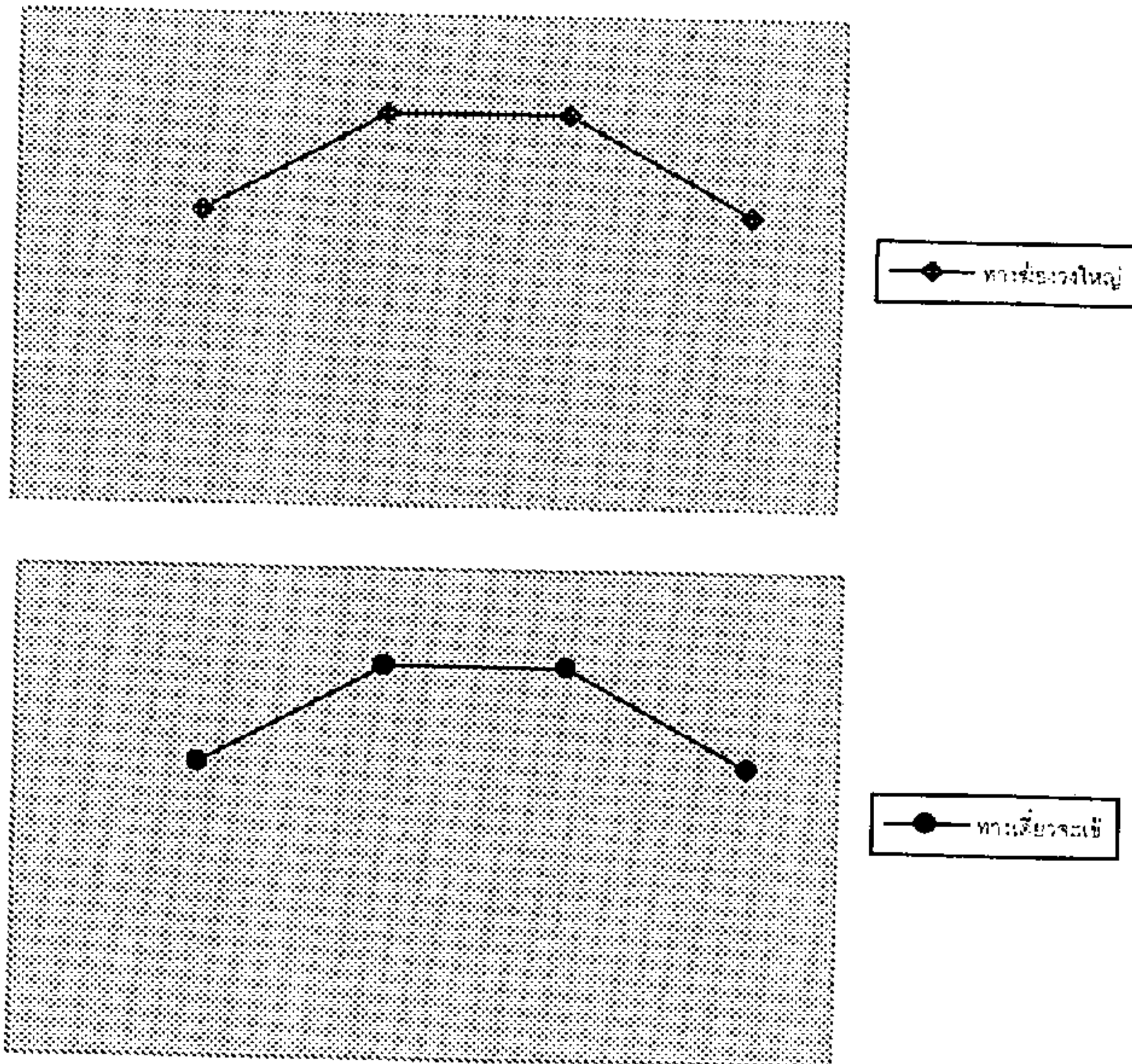


ท่อนที่ 1 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 3

ทางซ้อง	- ฟ - ท	- ตี - รั	- รั - รั	- ตี - ท
วงใหญ่	- ด - ท	- ด - ร	- ฟ - ร	- ด - ท

ทางจะเข้	ฟ ช ล ท	ล ท ตี รั	ช ล ท รั	ตี ท ฟ ท
	-----	-----	-----	-----
	-----	-----	-----	-----

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 1 วรรคที่ 3 มีเสียง "ซอล" เป็นเสียงเชื่อมระหว่าง วรรคเพลงที่ 2 และ 3 โดยทางซ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ที" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงใน จังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ที" "เร" และ "เร" มายังลูกตกเสียง "ที" ซึ่งเป็นเสียงใน ลำดับที่ 1 ในบันไดเสียง "ที" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ที" โดยมีการ เคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ที" "เร" และ "เร" โดยมี เสียง "ลา" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "ที" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 1 ในบันไดเสียง "ที" เช่นเดียวกัน ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง

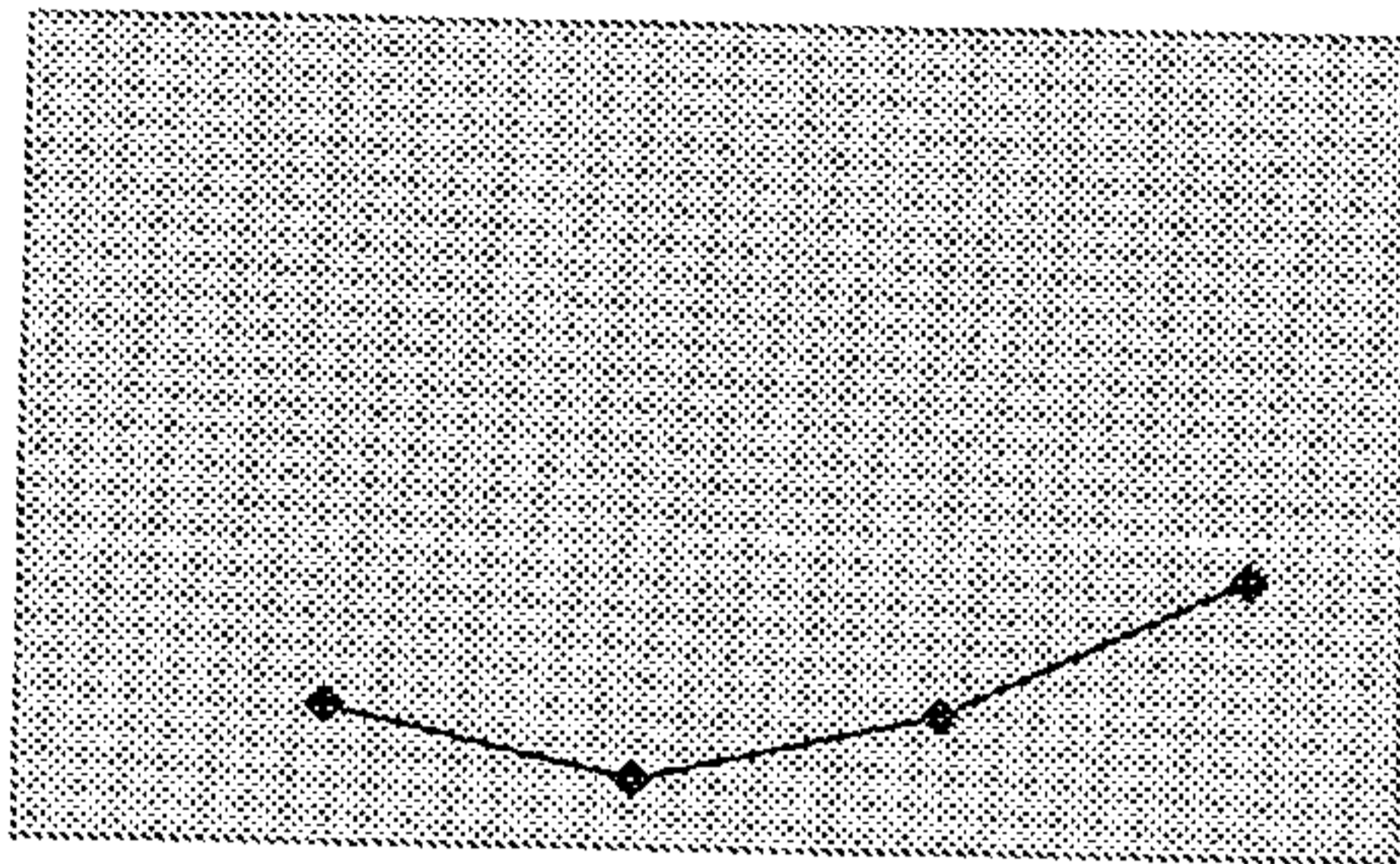


ท่อนที่ 1 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 4

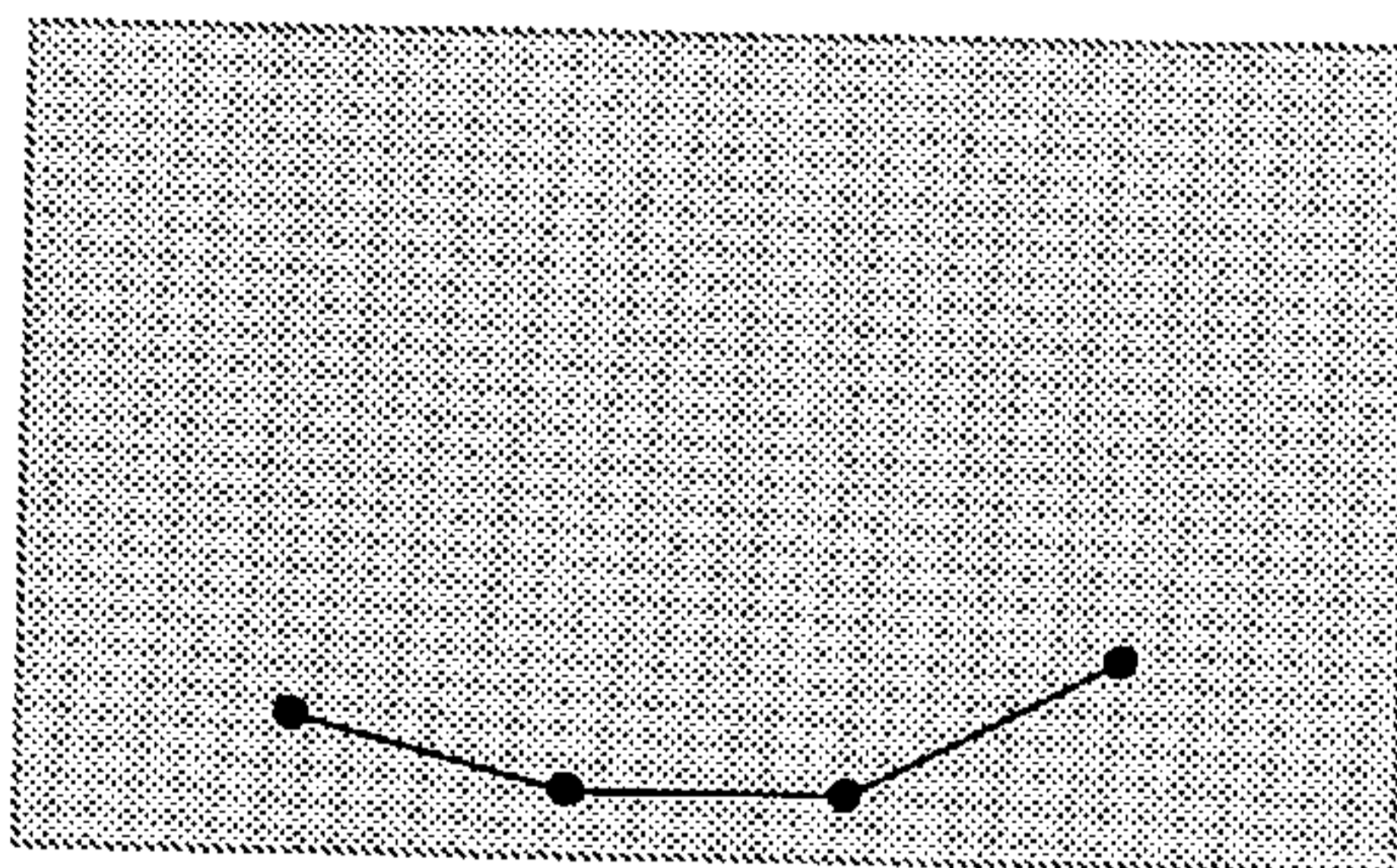
ทางฆ้อง	- ช - -	ฟ ฟ - -	ท ท - -	ตี ตี - รี
วงใหญ่	- ร - ด	- - - ท	- - - ด	- - - ร

ทางจะเข้	ล ช ฟ ต	ฟ ช ล ท	ล ท รั ด ท	ล ช ฟ ร
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 1 วรรคที่ 4 มีเสียง "ที" เป็นเสียงเชื่อมระหว่าง วรรคเพลงที่ 3 และ 4 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ที" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงใน จังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "โด" "ที" และ "โด" มายังลูกตกเสียง "เร" ซึ่งเป็นเสียงใน ลำดับที่ 3 ในบันไดเสียง "ที" ส่วนทางจะเข้ทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ที" โดยมีการ เคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "โด" "ที" และ "ที" โดยมี เสียง "ลา" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "เร" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 3 ในบันไดเสียง "ที" เช่นเดียวกัน ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



ทางฆ้องวงใหญ่



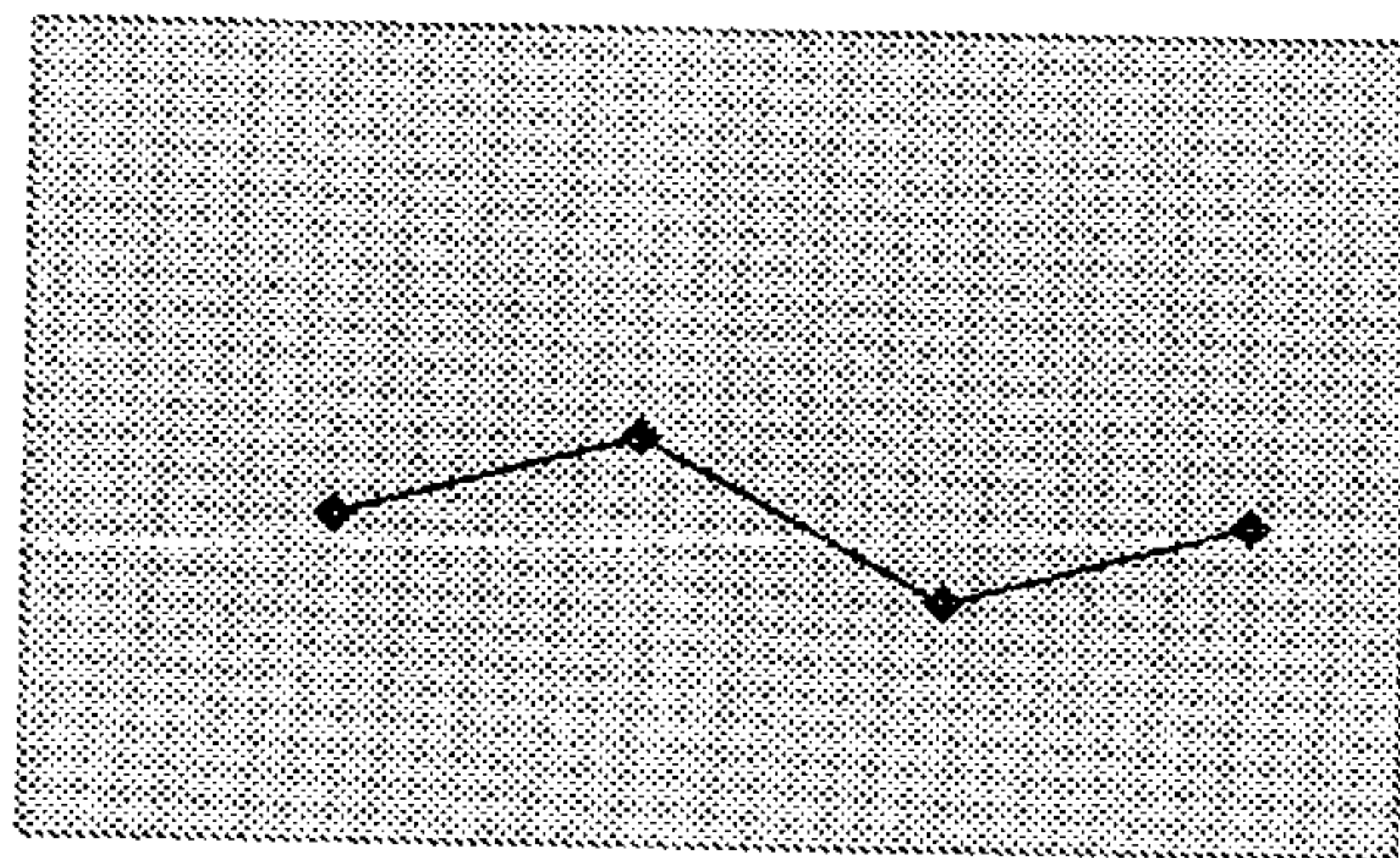
ทางจะเข้

ท่อนที่ 1 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 5

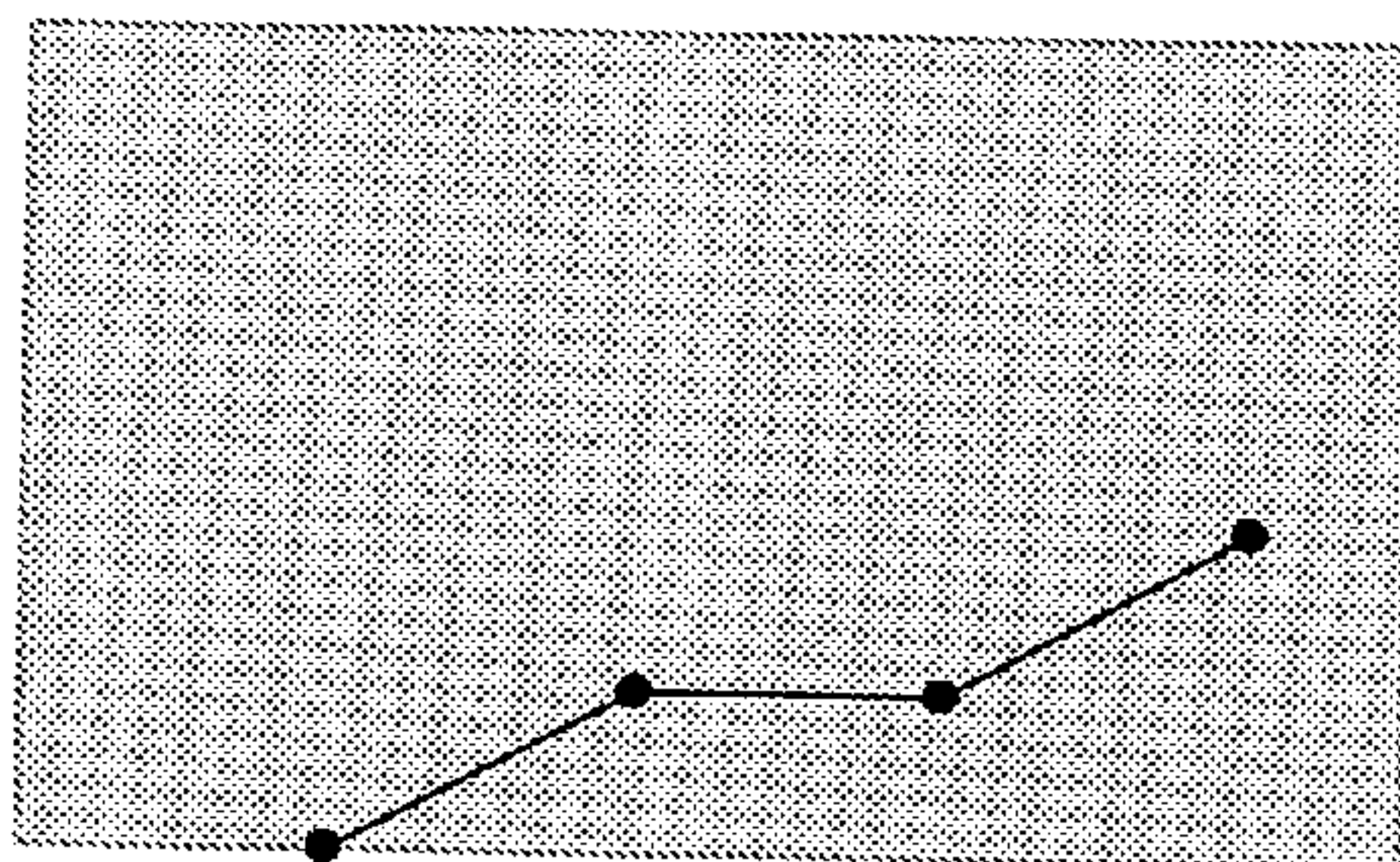
ทางซ้อง	- ร - -	ด ด - -	ร ร - -	ฟ ฟ- ซ
วงใหญ่	- ล - ซ	- - - ล	- - - ฟ	- - - ซ

ทางจะเข้	ด ด - ด	ซ ด ร ม	ฟ ซ ล ม	ฟ ซ ล ซ
	- ด - -	- - - -	- - - -	- - - -
	- ด - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 1 วรรคที่ 5 มีเสียง "เร" เป็นเสียงเชื่อมระหว่าง วรรคเพลงที่ 4 และ 5 โดยทางซ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ฟา" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงใน จังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ซอล" "ลา" และ "ฟา" มายังลูกตกเสียง "ซอล" ซึ่งเป็นเสียง ในลำดับที่ 5 ในบันไดเสียง "ฟา" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ฟา" โดย มีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "โด" "มี" และ "มี" โดยมีเสียง "มี" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "ซอล" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 5 ในบันไดเสียง "ฟา" เช่นเดียวกัน ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



—●— ทางซ้องวงใหญ่



—●— ทางเดี่ยวจะเข้

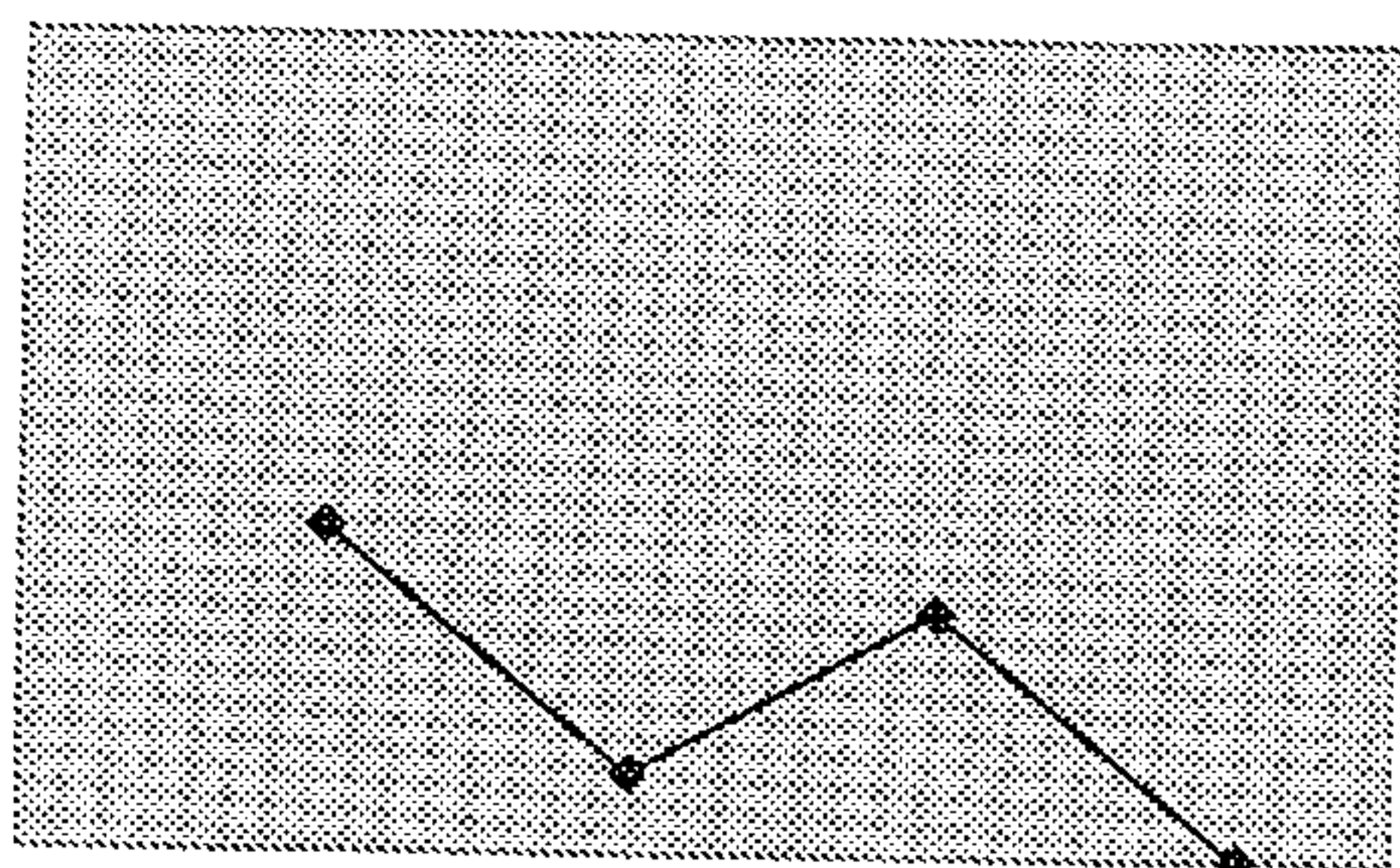
ท่อนที่ 1 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 6

ทางฆ้อง	- - ล -	ล - ช -	ฟ - ช -	ช - ฟ -
วงใหญ่	- - - ช	- ฟ - ร	- ร - ฟ	- ร - ด

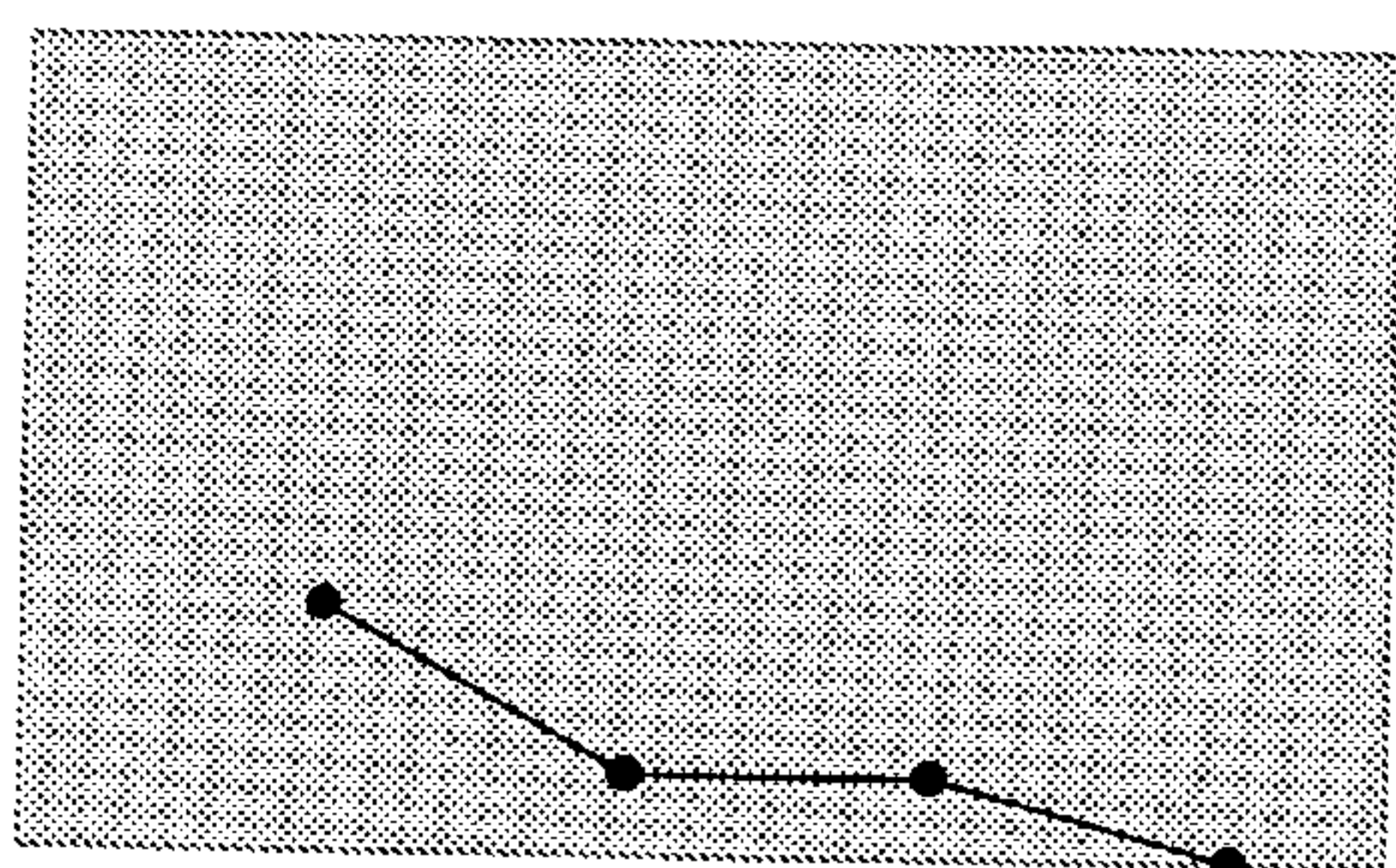
ทางจะเข้	ล ร ํ ต ํ ฟ	ล ช ฟ ร	ฟ ช ล ร	ฟ ช ล ด
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 1 วรรคที่ 6 มีเสียง "ซอล" เป็นเสียงเชื่อมระหว่าง วรรคเพลงที่ 5 และ 6 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ฟา" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงใน จังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ซอล" "เร" และ "ฟา" มายังลูกตกเสียง "โด" ซึ่งเป็นเสียงใน ลำดับที่ 5 ในบันไดเสียง "ฟา" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ฟา" โดยม ีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ฟา" "เร" และ "เร" มายังลูกตกเสียง "โด" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 5 ในบันไดเสียง "ฟา" เช่นเดียวกัน

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



—●— ทางฆ้องวงใหญ่



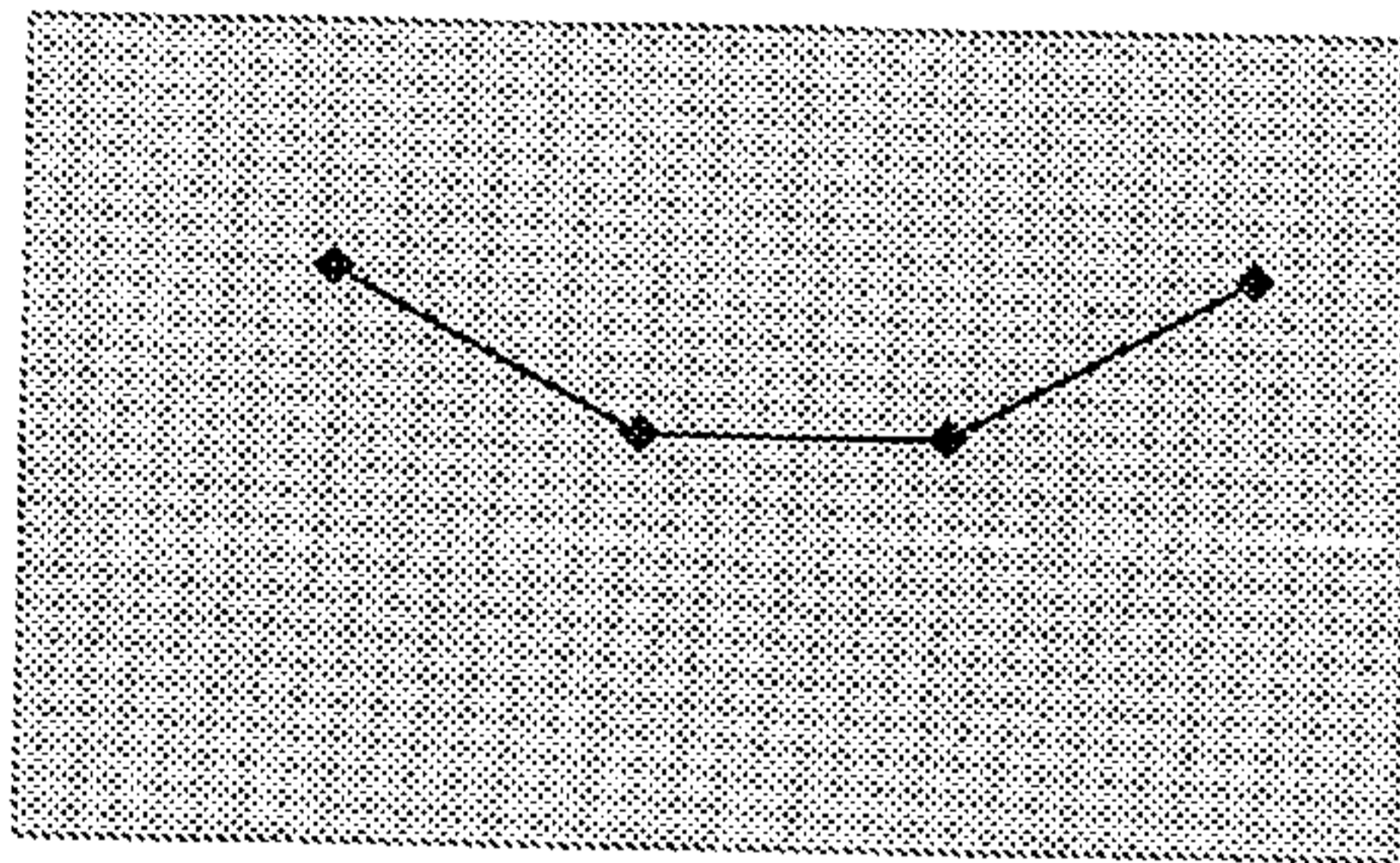
—●— ทางจะเข้

ท่อนที่ 1 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 7

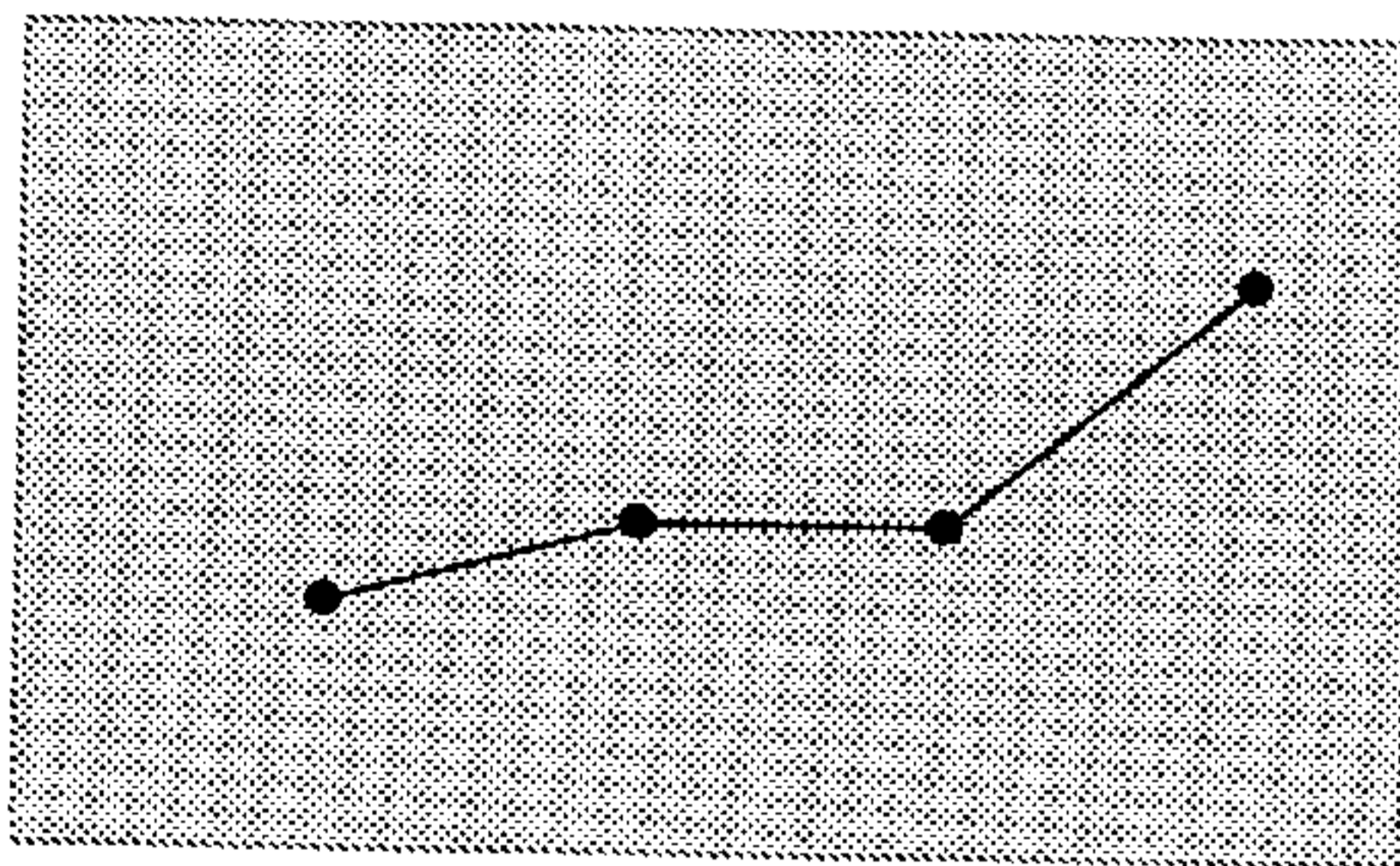
ทางฆ้อง	- ท - ดั	ริ ดั - -	- - ซ ล	- - ท ดั
วงใหญ่	- ฟ - -	- - ท ล	ซ ฟ - -	ซ ล - -

ทางจะเข้	ซ ล ดั ฟ	ด ฟ ซ ล	ท ล ริ ล	ท ดั ริ ดั
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 1 วรรคที่ 7 มีเสียง "โด" เป็นเสียงเชื่อมระหว่าง วรรคเพลงที่ 6 และ 7 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ที" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงใน จังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "โด" "ลา" และ "ลา" มายังลูกตกเสียง "โด" ซึ่งเป็นเสียงใน ลำดับที่ 2 ในบันไดเสียง "ที" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ที" โดยมีการ เคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ฟา" "ลา" และ "ลา" โดยมีเสียง "ลา" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "โด" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 2 ในบันไดเสียง "ที" เช่นเดียวกัน ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



—◆— ทางฆ้องวงใหญ่



—●— ทางเดี่ยวจะเข้

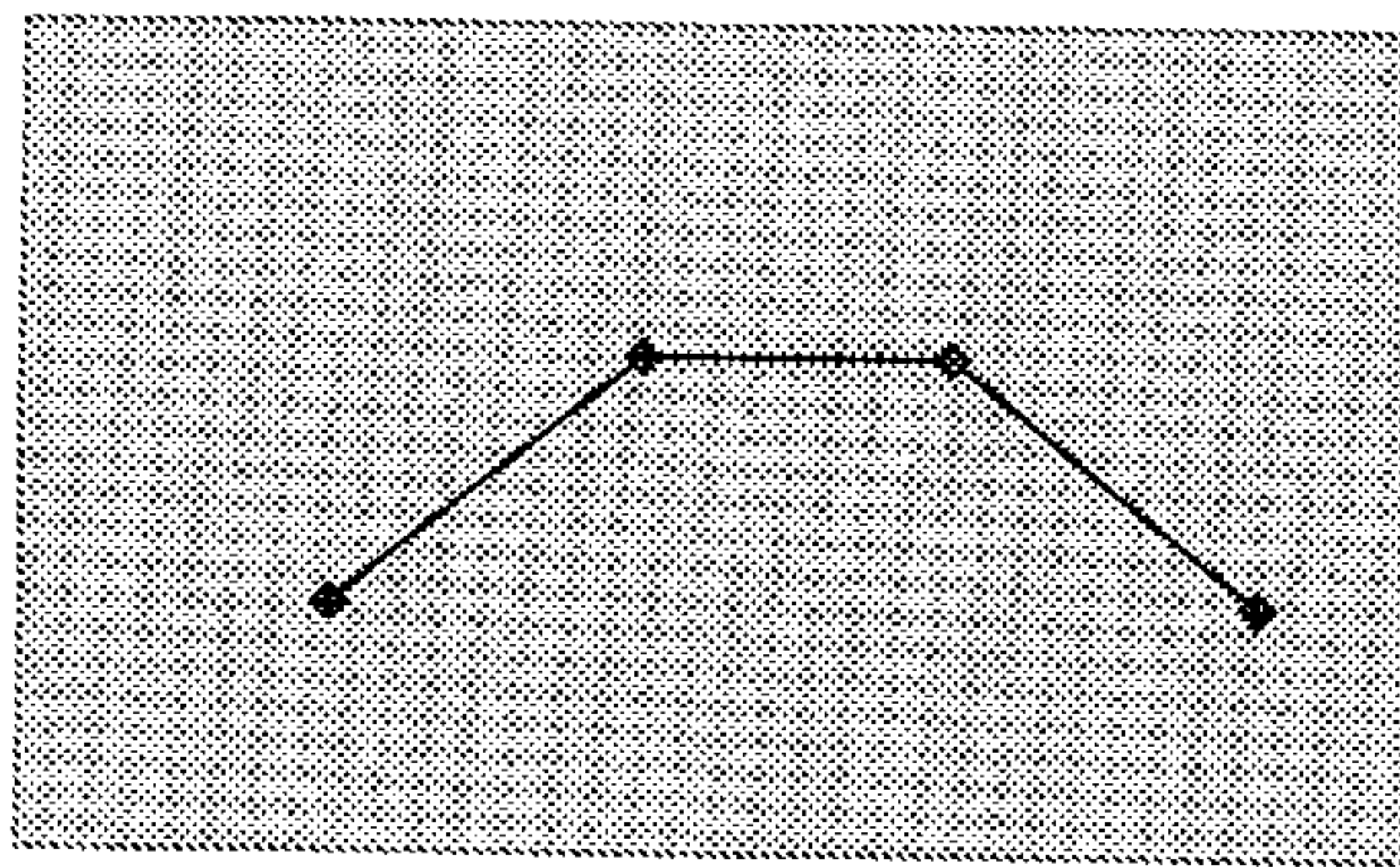
ท่อนที่ 1 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 8

ทางฆ้อง	- ด - ฟ	- ช - ล	- ต - ล	- ช - ฟ
วงใหญ่	- ช - ฟ	- ช - ล	- ด - ล	- ช - ฟ

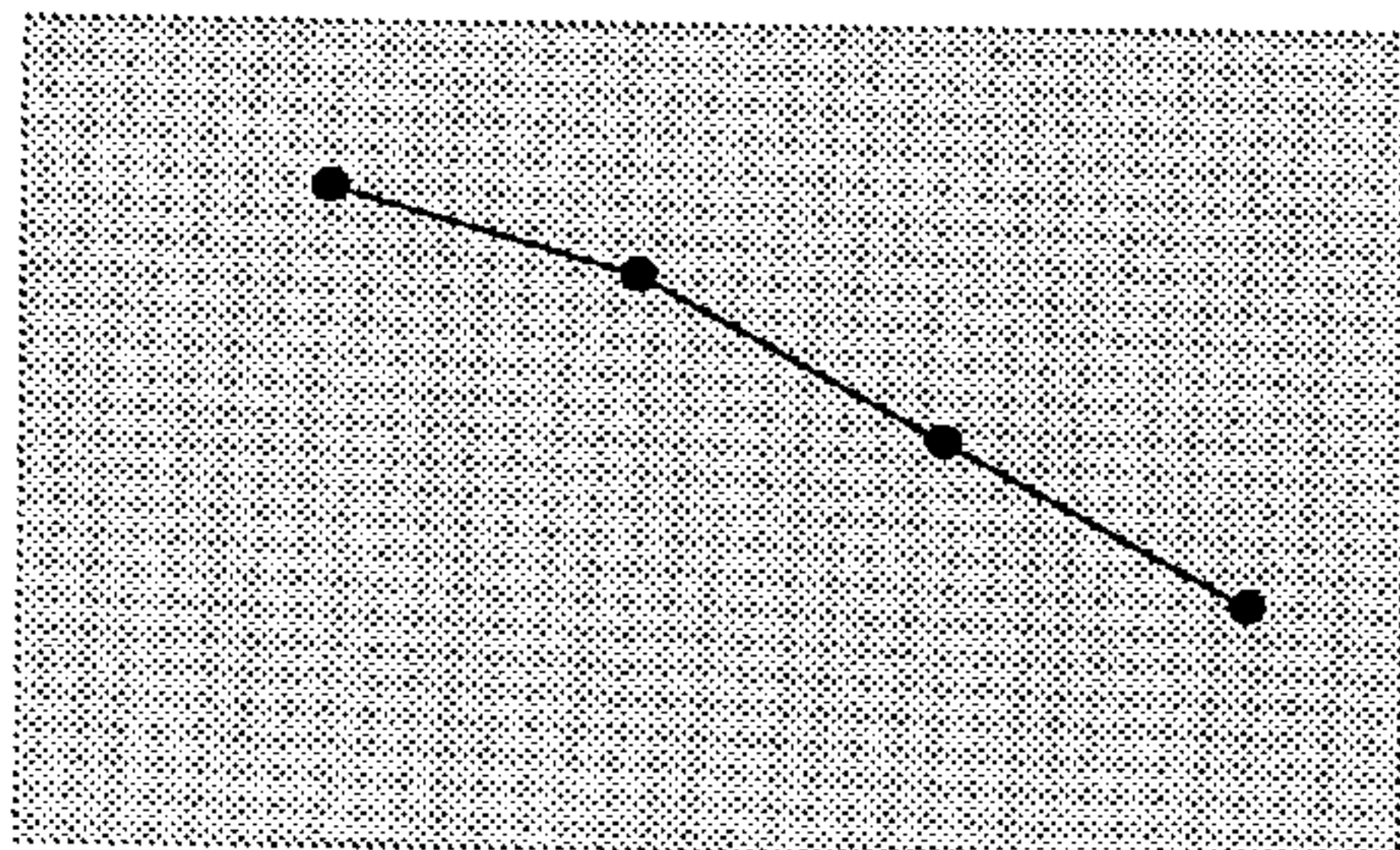
ทางจะเข้	ร มี ต ร	ล ต ช ต	ล ช ฟ ล	ช ฟ ด ฟ
	----	----	----	----
	----	----	----	----

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 1 วรรคที่ 8 มีเสียง "โด" เป็นเสียงเชื่อมระหว่างวรรคเพลงที่ 7 และ 8 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ฟา" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ฟา" "ลา" และ "ลา" มายังลูกตกเสียง "ฟา" ซึ่งเป็นเสียงในลำดับที่ 1 ในบันไดเสียง "ฟา" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ฟา" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "เร" "โด" และ "ลา" โดยมีเสียง "มี" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "ฟา" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 1 ในบันไดเสียง "ฟา" เช่นเดียวกัน

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



—●— ทางฆ้องวงใหญ่



—●— ทางเดี่ยวจะเข้

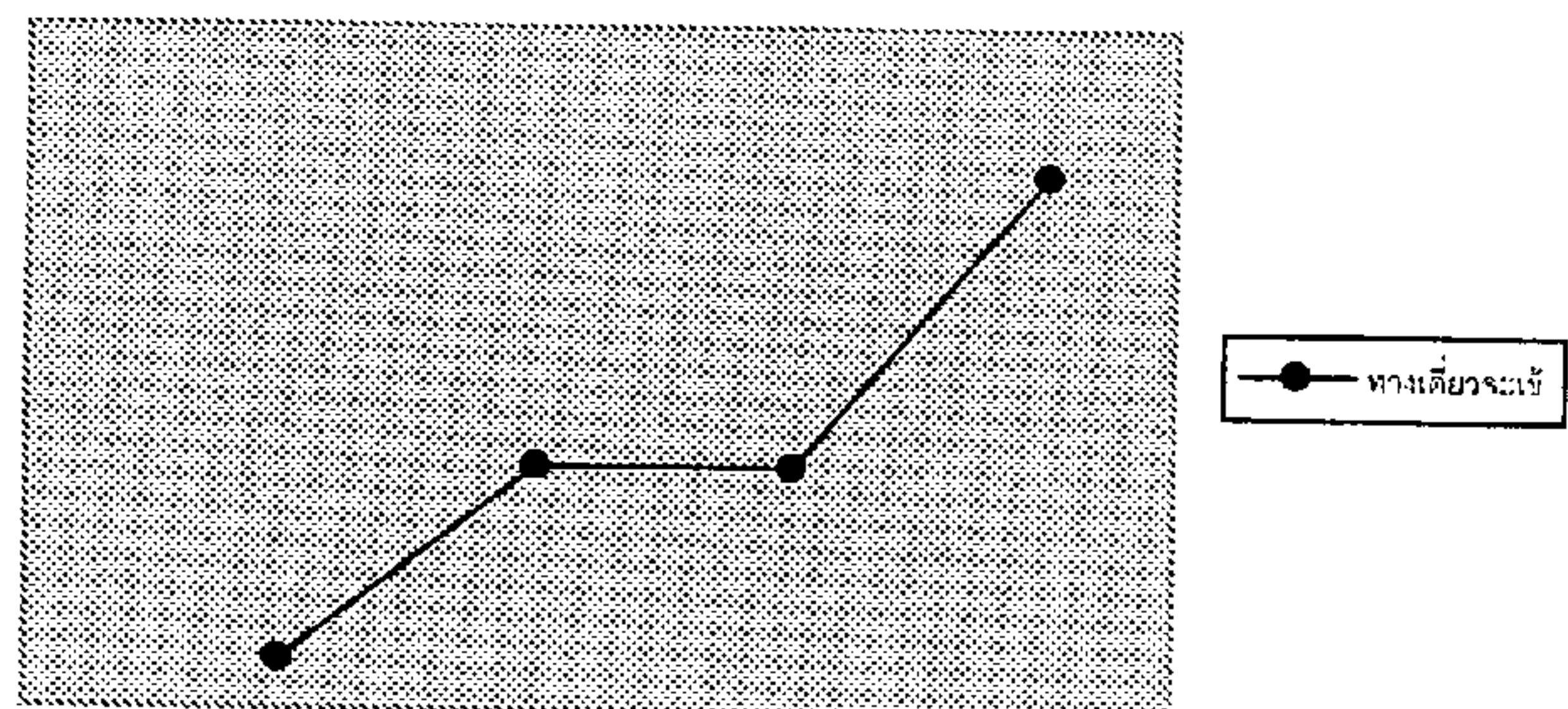
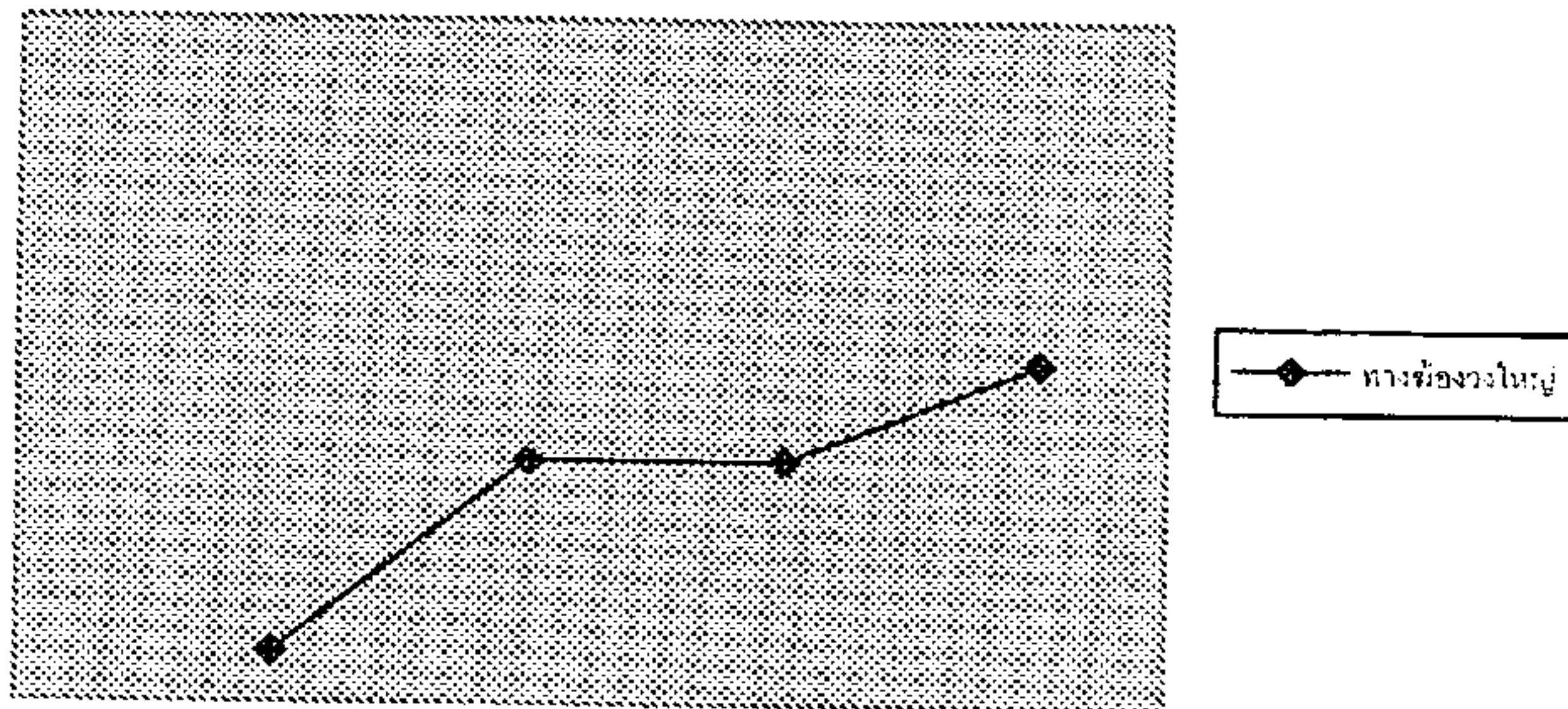
ท่อนที่ 1 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 9

ทางซ้อง	ม ร - -	ด - ด ร	ม ร - -	- - - ฟ
วงใหญ่	- - ด ซ	- ซ - -	- - ด ร	ม ฟ ฟ -

ทางจะเข้	ม ร ด -	ด - ด ร	ม ร ด ร	ม ฟ ซ ด
	- - - ซ	- ซ - -	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 1 วรรคที่ 9 มีเสียง "ฟา" เป็นเสียงเชื่อมระหว่างวรรคเพลงที่ 8 และ 9 โดยทางซ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ฟา" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ซอล" "เร" และ "เร" มายังลูกตกเสียง "ฟา" ซึ่งเป็นเสียงในลำดับที่ 1 ในบันไดเสียง "ฟา" ส่วนทางจะเข้ทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ฟา" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ซอล" "เร" และ "เร" มายังลูกตกเสียง "โด" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 6 ในบันไดเสียง "ฟา"

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



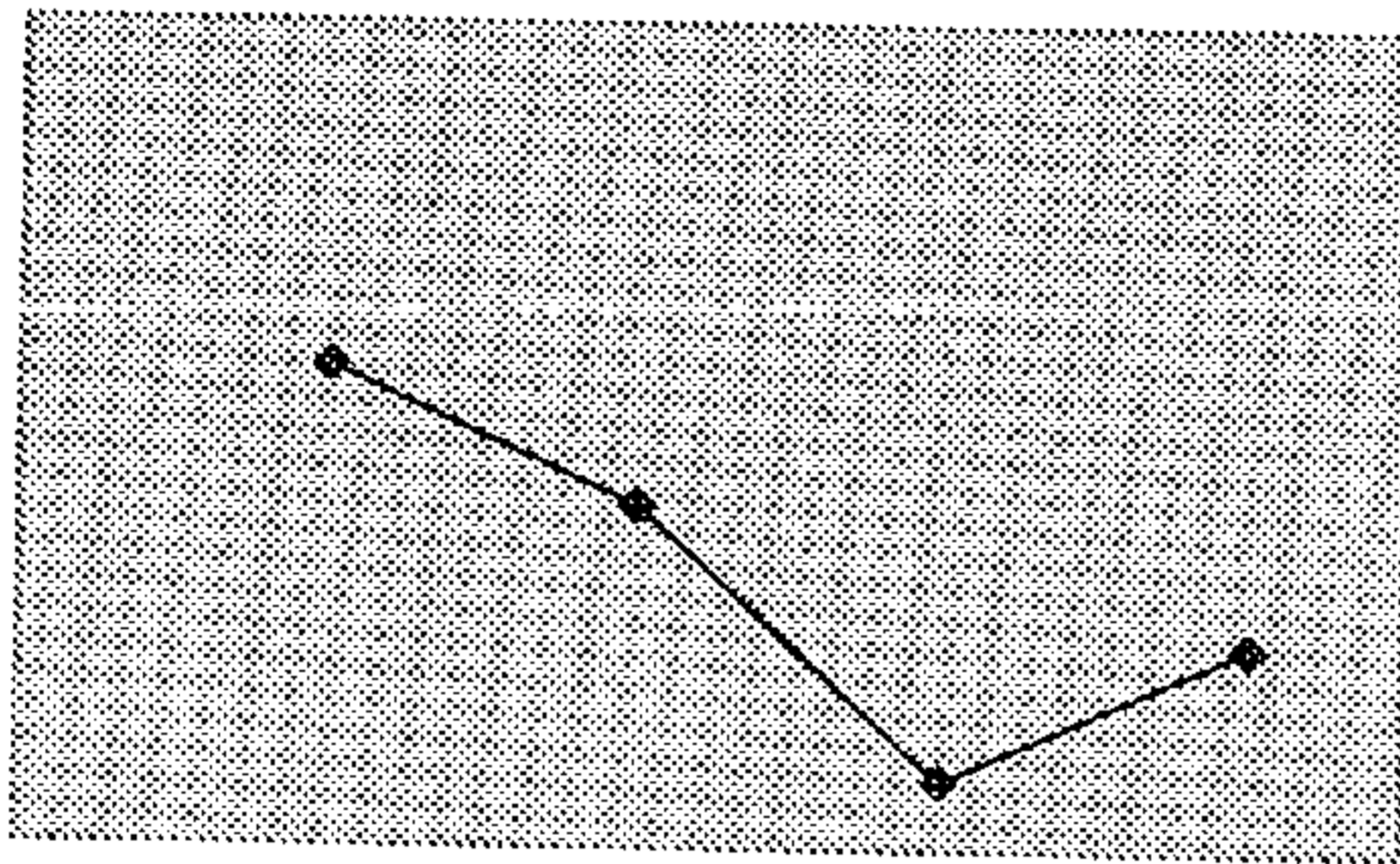
ท่อนที่ 1 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 10

ทางฆ้อง	- ต - ล	- ช - -	ฟ ฟ - -	ม ม - ร
วงใหญ่	- ต - ล	- ช - ฟ	- - - ท	- - - ล

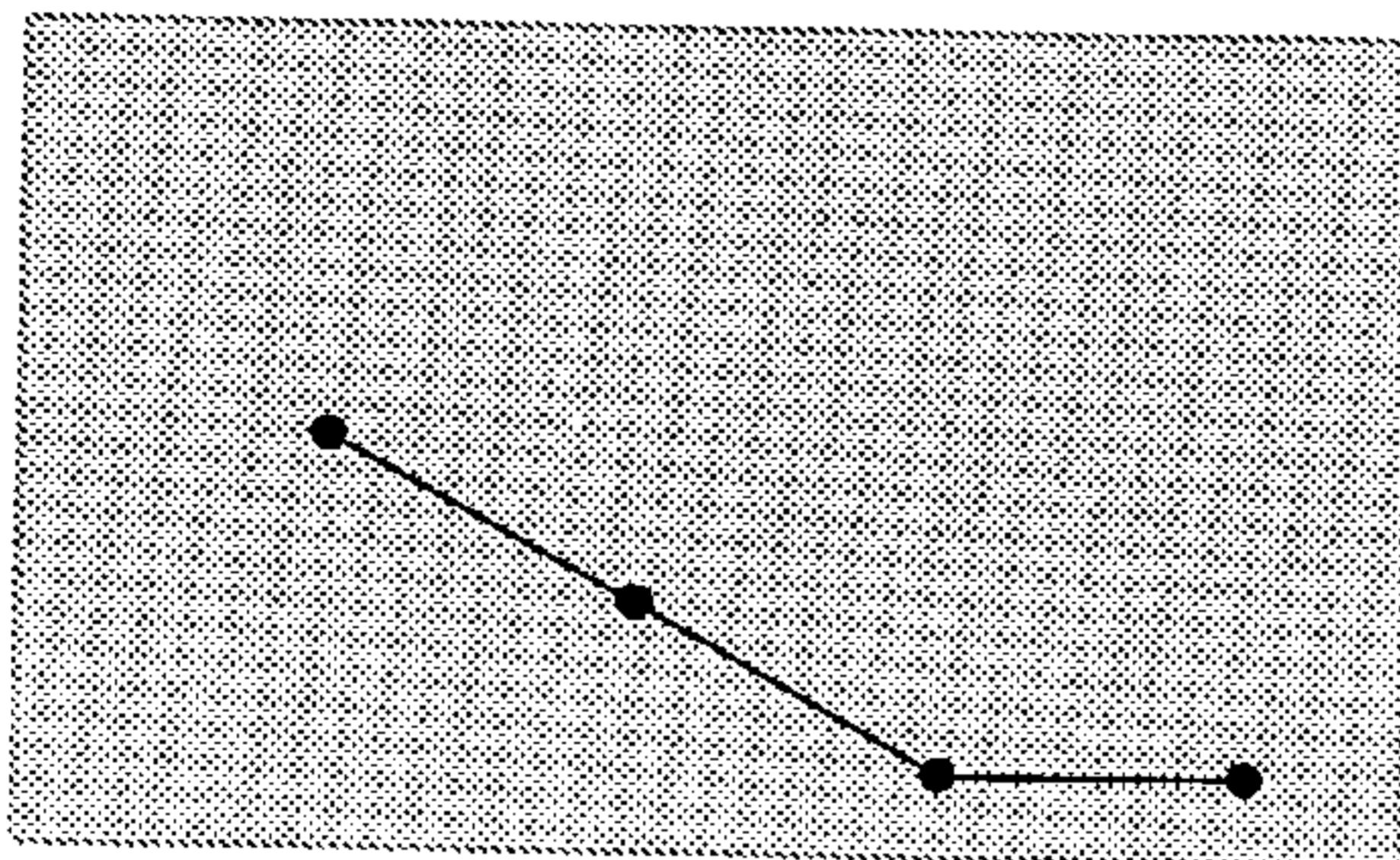
ทางจะเข้	ล ช ฟ ล	ช ฟ ต ฟ	ม ร ต ร	ช ฟ ม ร
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 1 วรรคที่ 10 มีเสียง "ฟา" เป็นเสียงเชื่อมระหว่างวรรคเพลงในทางฆ้องวงใหญ่และเสียง "โต" เป็นเสียงเชื่อมระหว่างวรรคเพลงในทางจะเข้ซึ่งเป็นลักษณะการฝากเสียง ระหว่างวรรคเพลงที่ 9 และ 10 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ฟา" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ลา" "ฟา" และ "ที" มายังลูกตกเสียง "เร" ซึ่งเป็นเสียงในลำดับที่ 6 ในบันไดเสียง "ฟา" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ฟา" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ลา" "ฟา" และ "เร" โดยมีเสียง "มี" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "เร" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 6 ในบันไดเสียง "ฟา" เช่นเดียวกัน

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



◆ ทางฆ้องวงใหญ่



● ทางเดี่ยวจะเข้

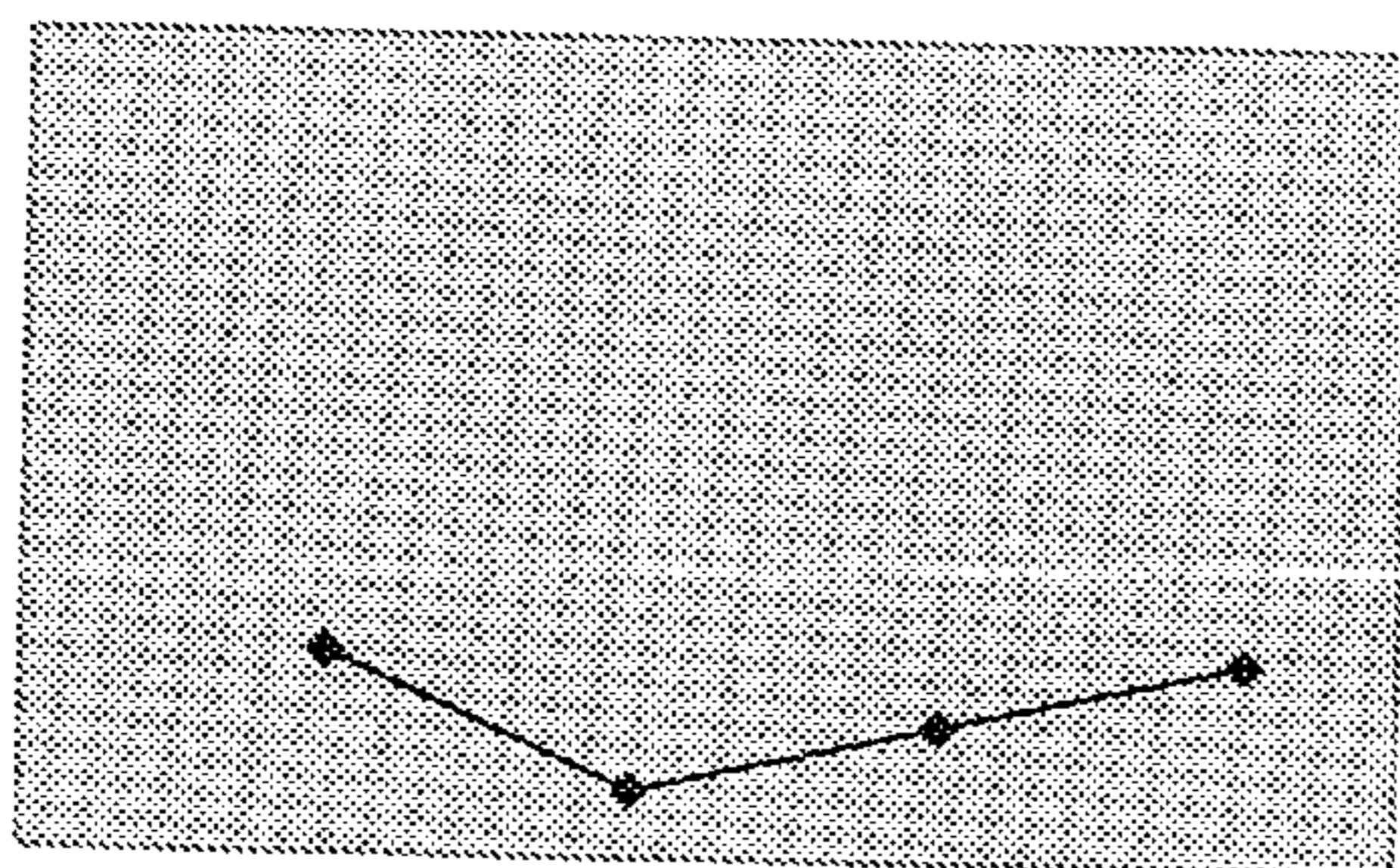
ท่อนที่ 1 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 11

ทางฆ้อง	- ช - -	ฟ ร - -	ท ท - -	ดํ ดํ - รั
วงใหญ่	- - ฟ ร	- - ด ท	- - - ด	- - - ร

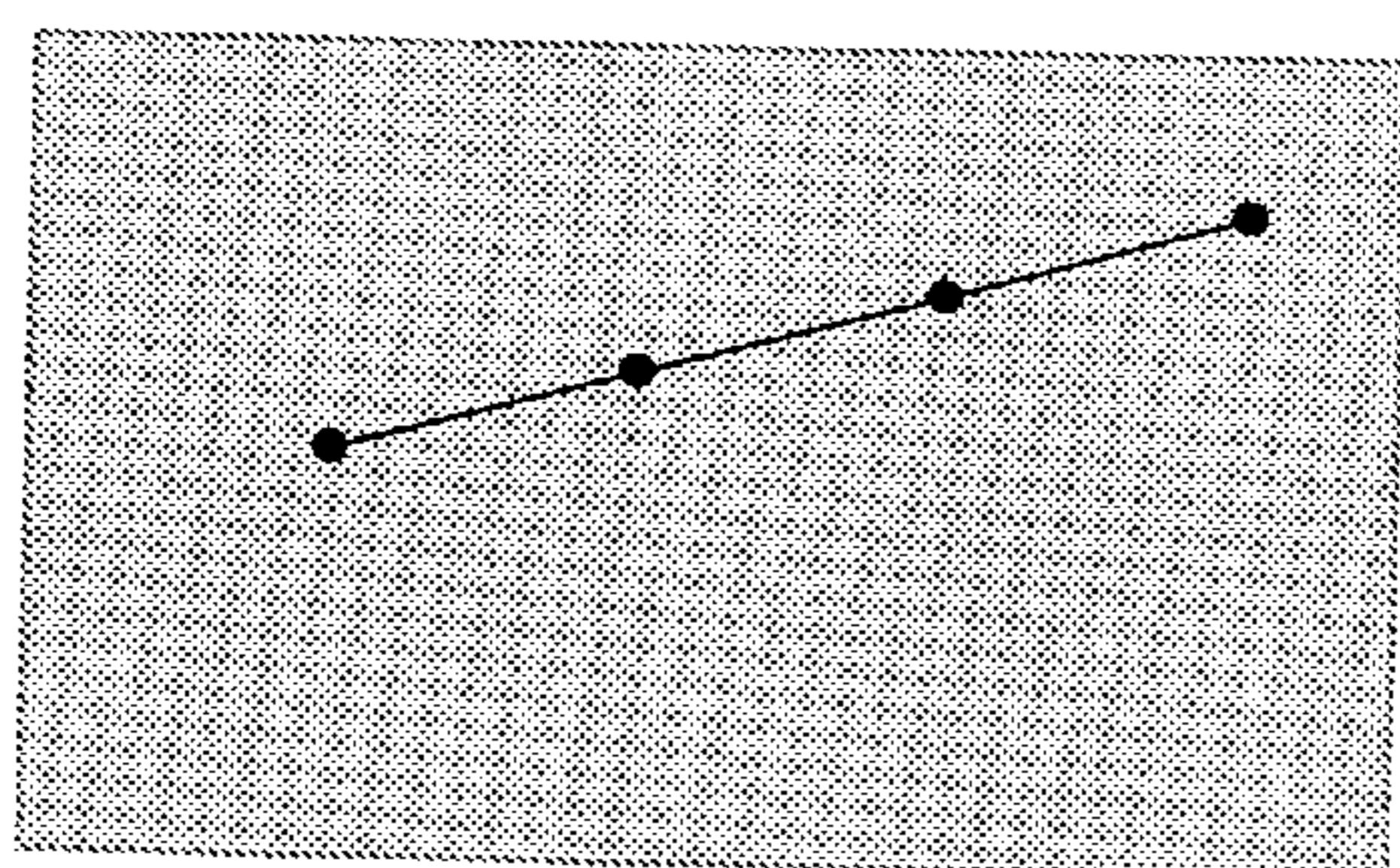
ทางจะเข้	ด ฟ ช ล	ฟ ช ล ท	ช ล ท ดํ	ล ท ดํ รั
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 1 วรรคที่ 11 มีเสียง "เร" เป็นเสียงเชื่อมระหว่าง วรรคเพลงที่ 10 และ 11 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ที" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงใน จังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "เร" "ที" และ "โต" มายังลูกตกเสียง "เร" ซึ่งเป็นเสียงใน ลำดับที่ 3 ในบันไดเสียง "ที" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ที" โดยมีการ เคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ลา" "ลา" และ "โต" โดยมี เสียง "ลา" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "เร" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 3 ในบันไดเสียง "ที" เช่นเดียวกัน

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



ทางฆ้องวงใหญ่



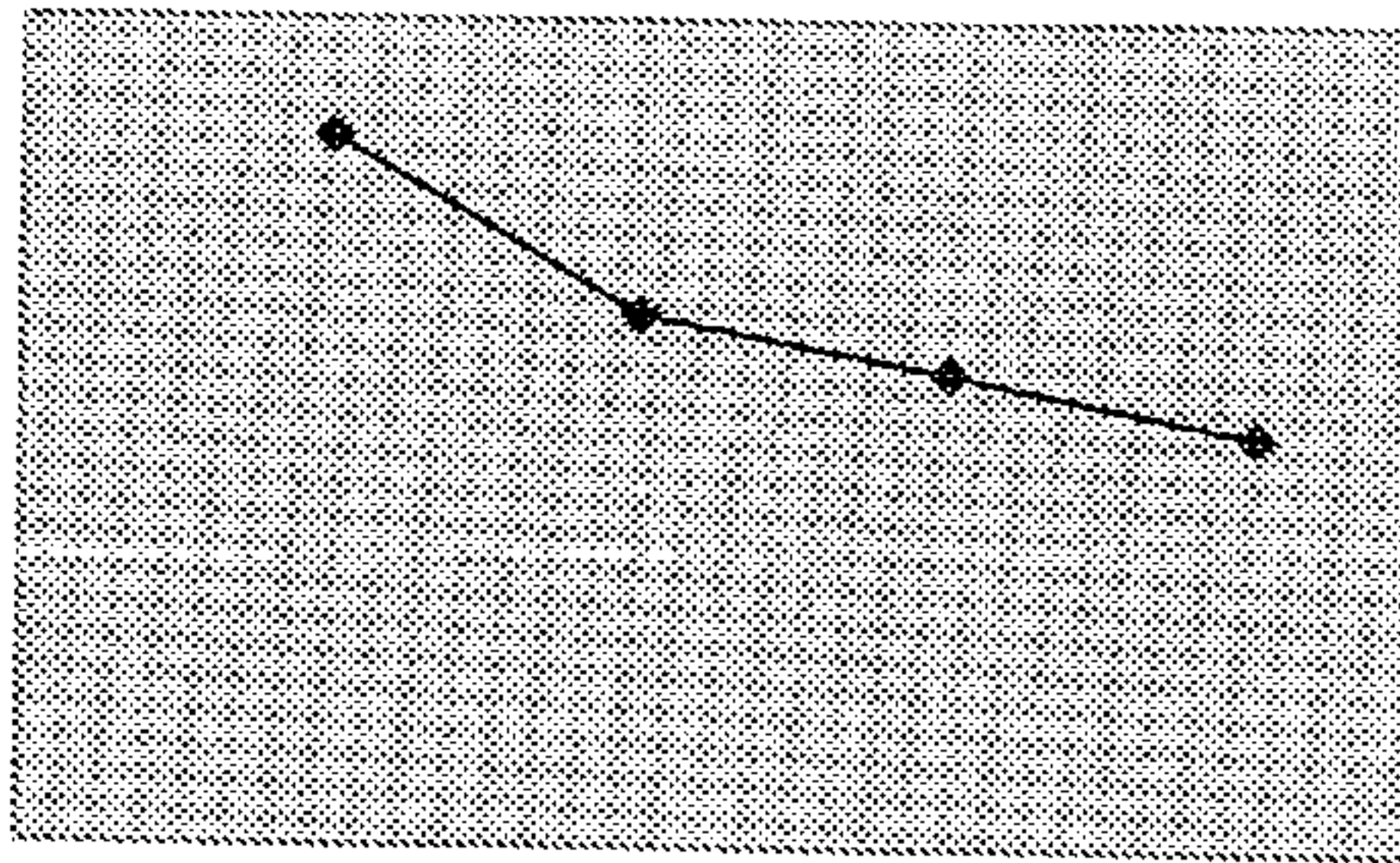
ทางเดี่ยวจะเข้

ท่อนที่ 1 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 12

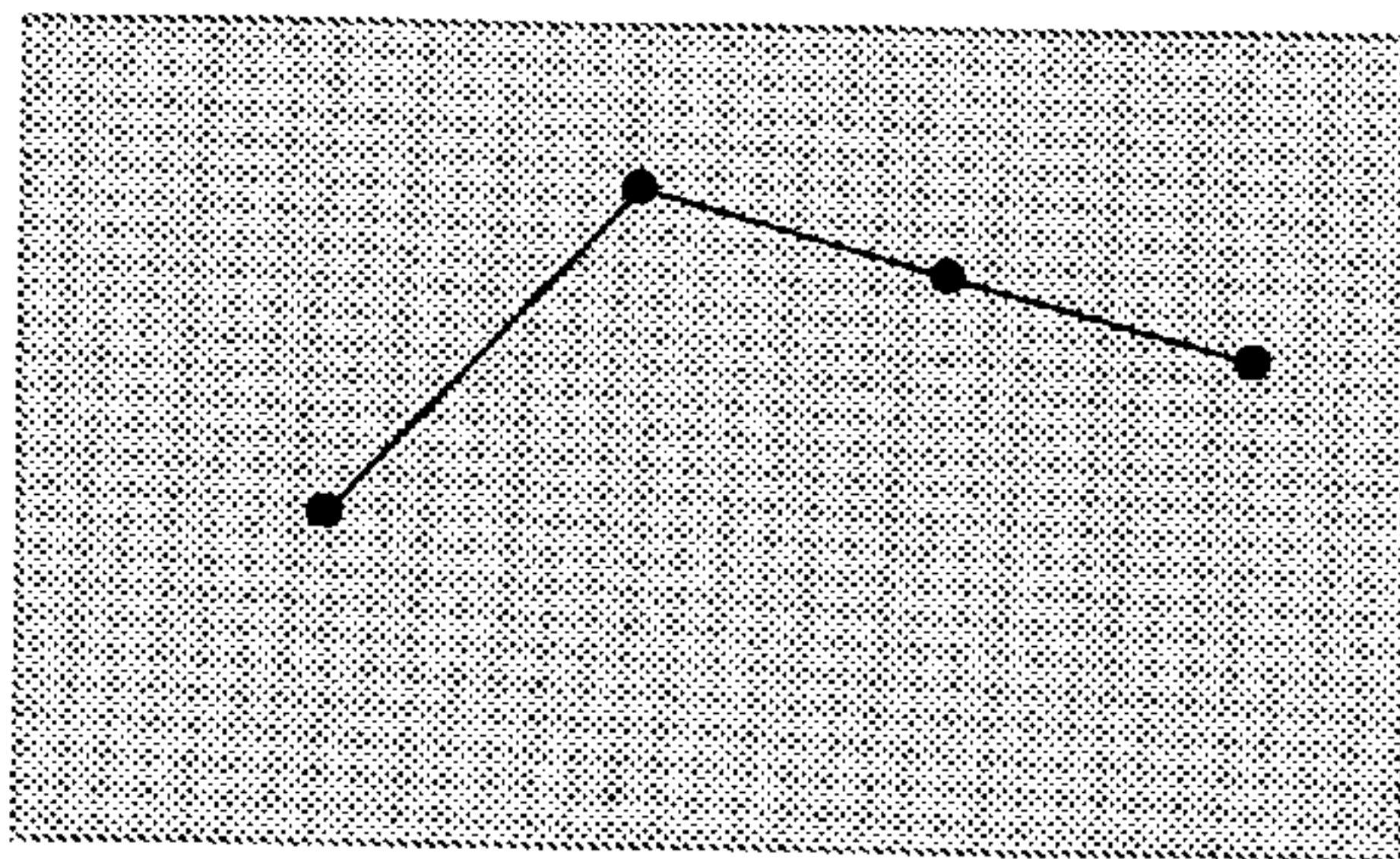
ทางฆ้อง	- รี่ - รี่	- รี่ - -	รี่ รี่ - -	ดี่ ดี่ - ท
วงใหญ่	- ฟ - ซ	- ฟ - ร	- - - ด	- - - ท

ทางจะเข้	ซซซ ล ซ	รี่ปี่ รี่ ดี่ รี่	ดี่ดี่ดี่ ท ดี่	ททท ล ท
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 1 วรรคที่ 12 มีเสียง "เร" เป็นเสียงเชื่อมระหว่าง วรรคเพลงที่ 11 และ 12 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ที" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงใน จังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ซอล" "เร" และ "โด" มายังลูกตกเสียง "ที" ซึ่งเป็นเสียงใน ลำดับที่ในบันไดเสียง "ที" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ที" โดยมีการ เคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ซอล" "เร" และ "โด" โดยมีเสียง "ลา" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "ที" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 1 ในบันไดเสียง "ที" เช่นเดียวกัน ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



ทางฆ้องวงใหญ่



ทางเดี่ยวจะเข้

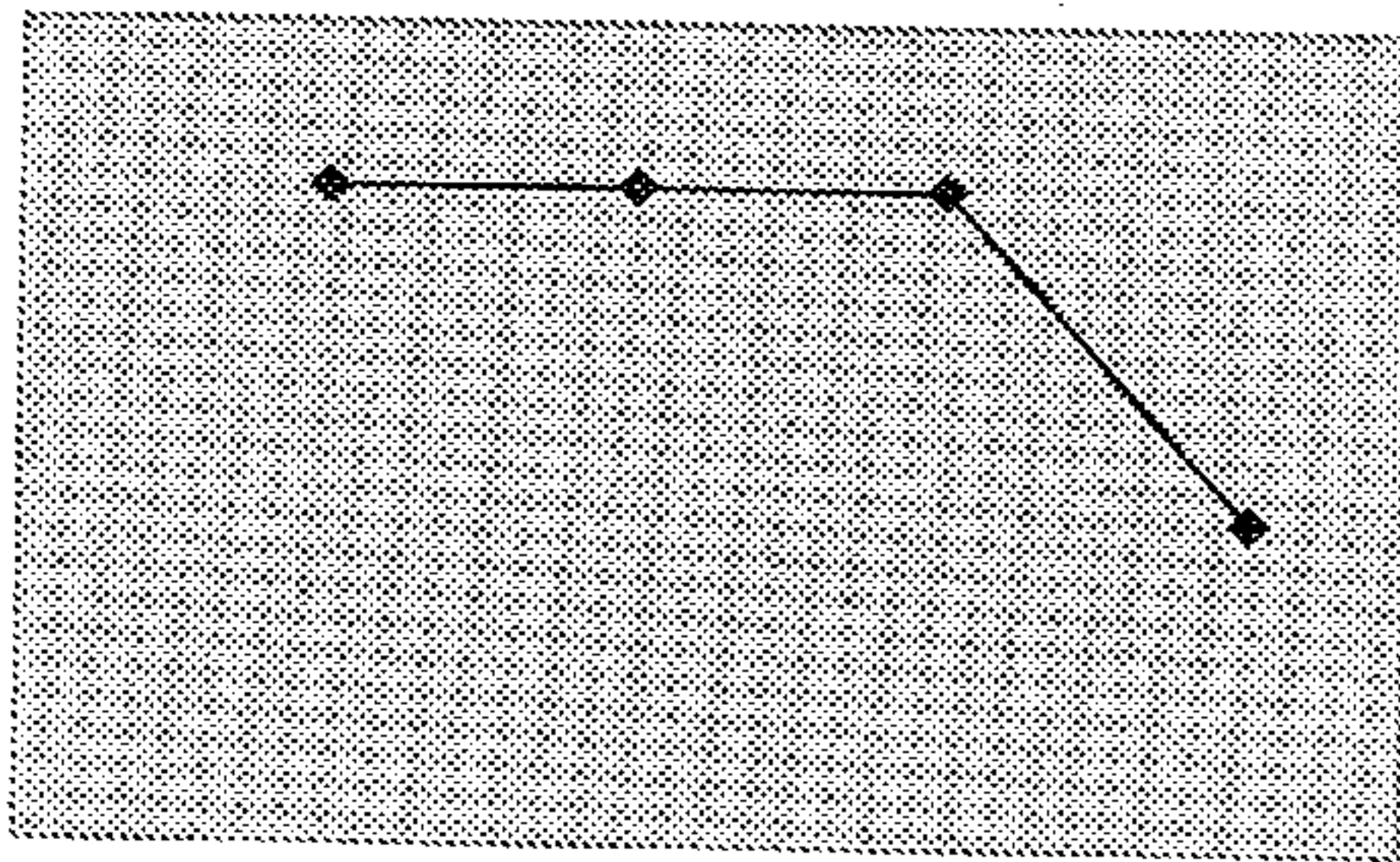
ท่อนที่ 1 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 13

ทางฆ้อง	-- ตํ ร์	ตํ - ตํ ร์	ตํ - ตํ ร์	ตํ ---
วงใหญ่	- ท --	- ท --	- ท --	- ท ล ช

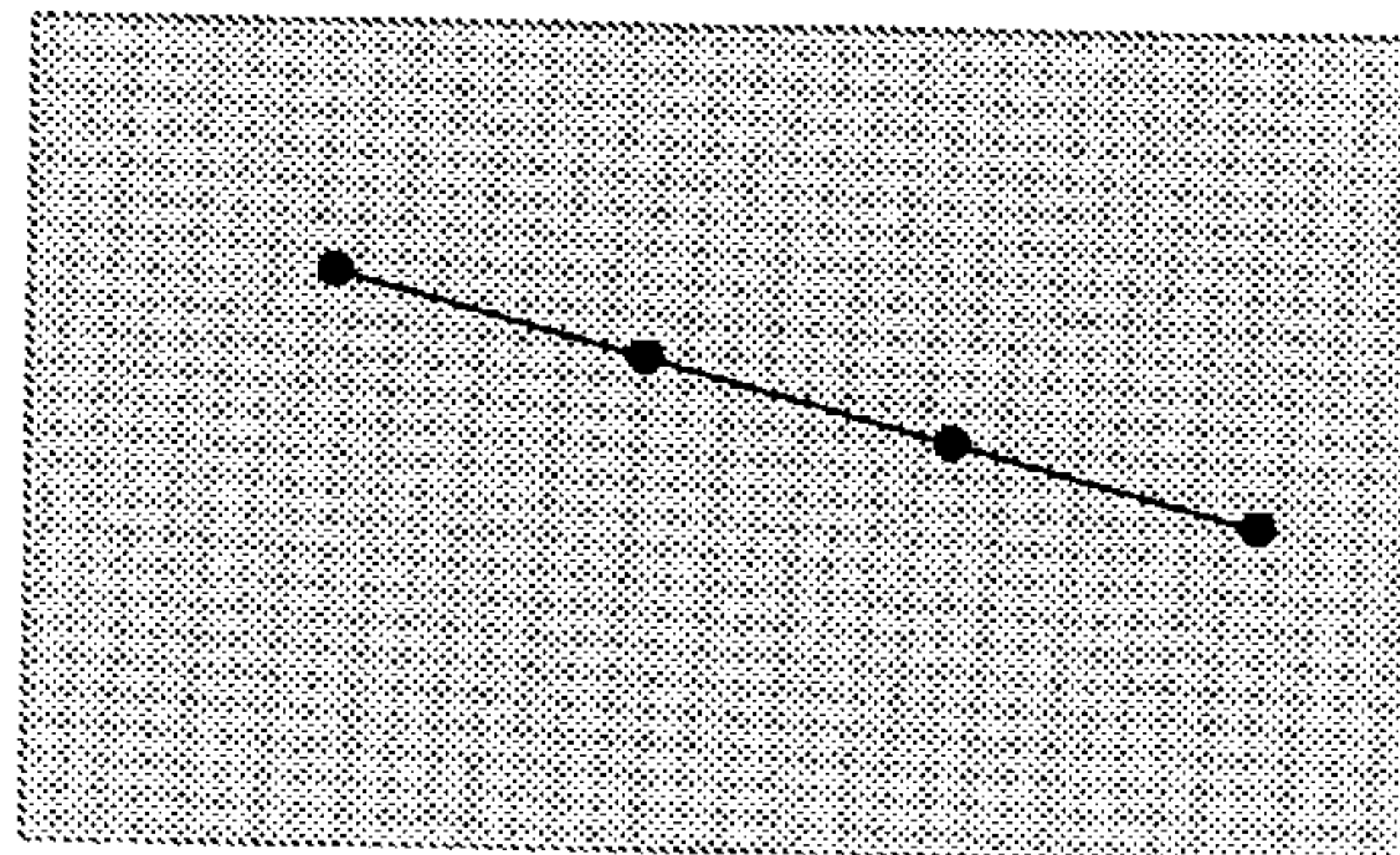
ทางจะเข้	รํ ต รํ ตํ	รํ ต ตํ ท	ตํ ต ท ล	ล ต ล ช
	----	----	----	----
	----	----	----	----

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 1 วรรคที่ 13 มีเสียง "ที" เป็นเสียงเชื่อมระหว่าง วรรคเพลงที่ 12 และ 13 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ที" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงใน จังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "เร" "เร" และ "เร" โดยมีเสียง "ลา" เป็นเสียงจรมายังลูกตก เสียง "ซอล" ซึ่งเป็นเสียงในลำดับที่ 6 ในบันไดเสียง "ที" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกัน คือบันไดเสียง "ที" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือ เสียง "โด" "ที" และ "ลา" โดยมีเสียง "ลา" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "ซอล" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 6 ใน บันไดเสียง "ที" เช่นเดียวกัน

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



◆ ทางฆ้องวงใหญ่



● ทางเดี่ยวจะเข้

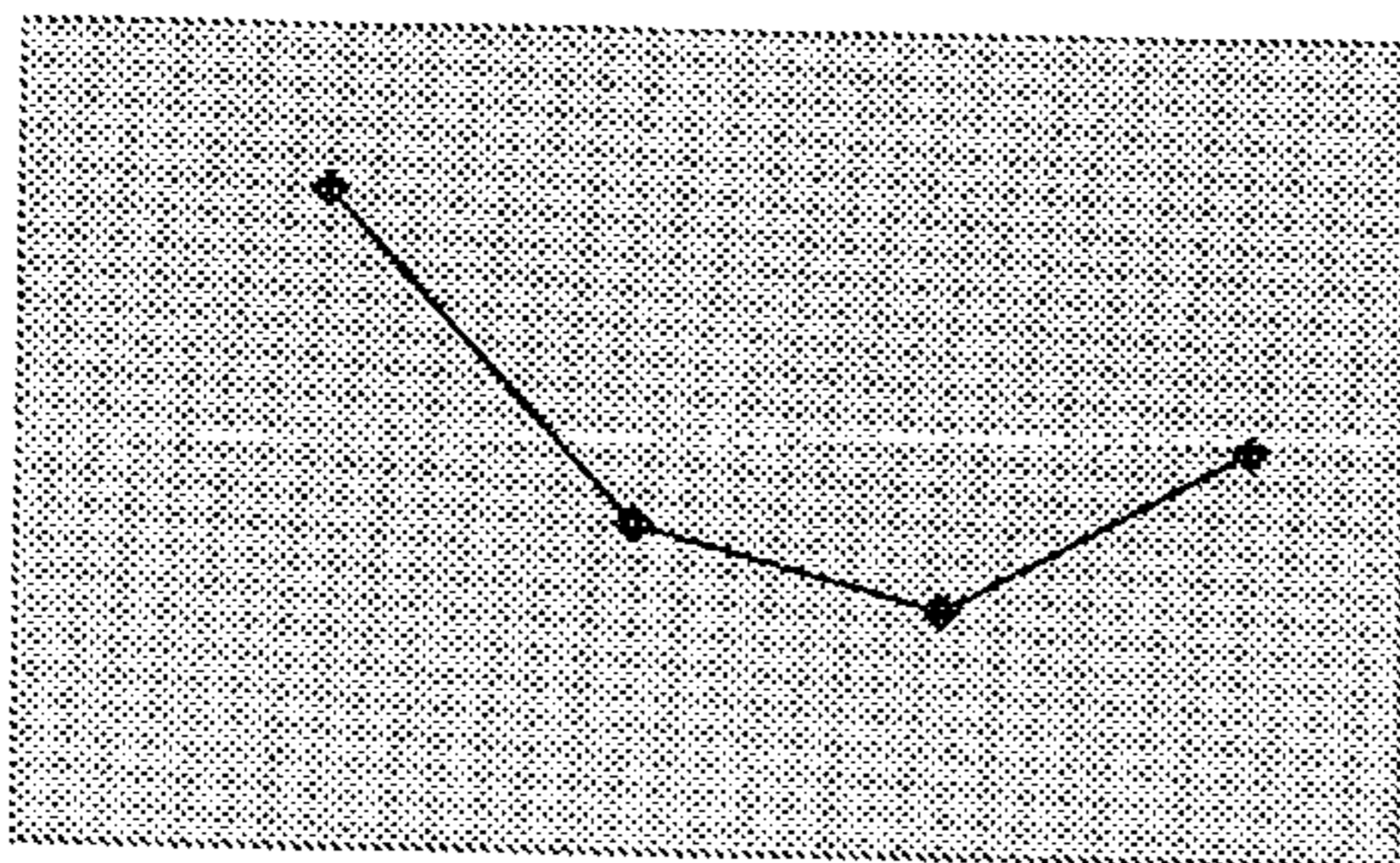
ท่อนที่ 1 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 14

ทางฆ้อง	- ท - รี่	ดํ ท - -	- - - ฟ	- - ซ ล
วงใหญ่	- ฟ - -	- - ล ซ	- ด - -	- ฟ - -

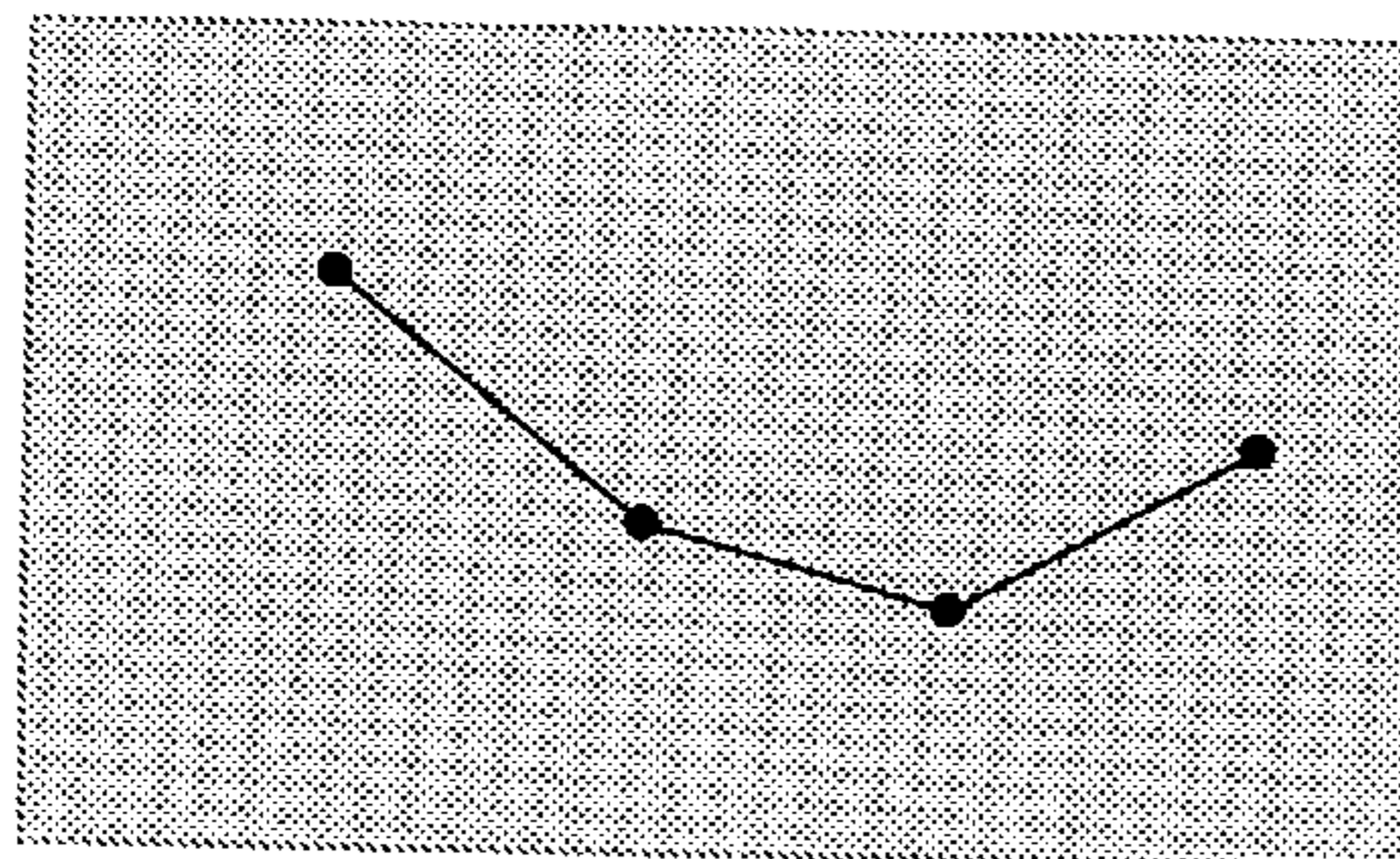
ทางจะเข้	ล ต รี่ ดํ	รี่ ต ล ซ	ล ซ ดํ ฟ	ด ฟ ซ ล
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 1 วรรคที่ 14 มีเสียง "ซอล" เป็นเสียงเชื่อมระหว่างวรรคเพลงที่ 13 และ 14 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ฟา" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "เร" "ซอล" และ "ฟา" โดยมีเสียง "ที" เป็นเสียงจรมายังลูกตกเสียง "ลา" ซึ่งเป็นเสียงในลำดับที่ 3 ในบันไดเสียง "ฟา" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ฟา" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "โด" "ซอล" และ "ฟา" มายังลูกตกเสียง "ลา" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 3 ในบันไดเสียง "ฟา" เช่นเดียวกัน

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



● ทางฆ้องวงใหญ่



● ทางเสียงจะเข้

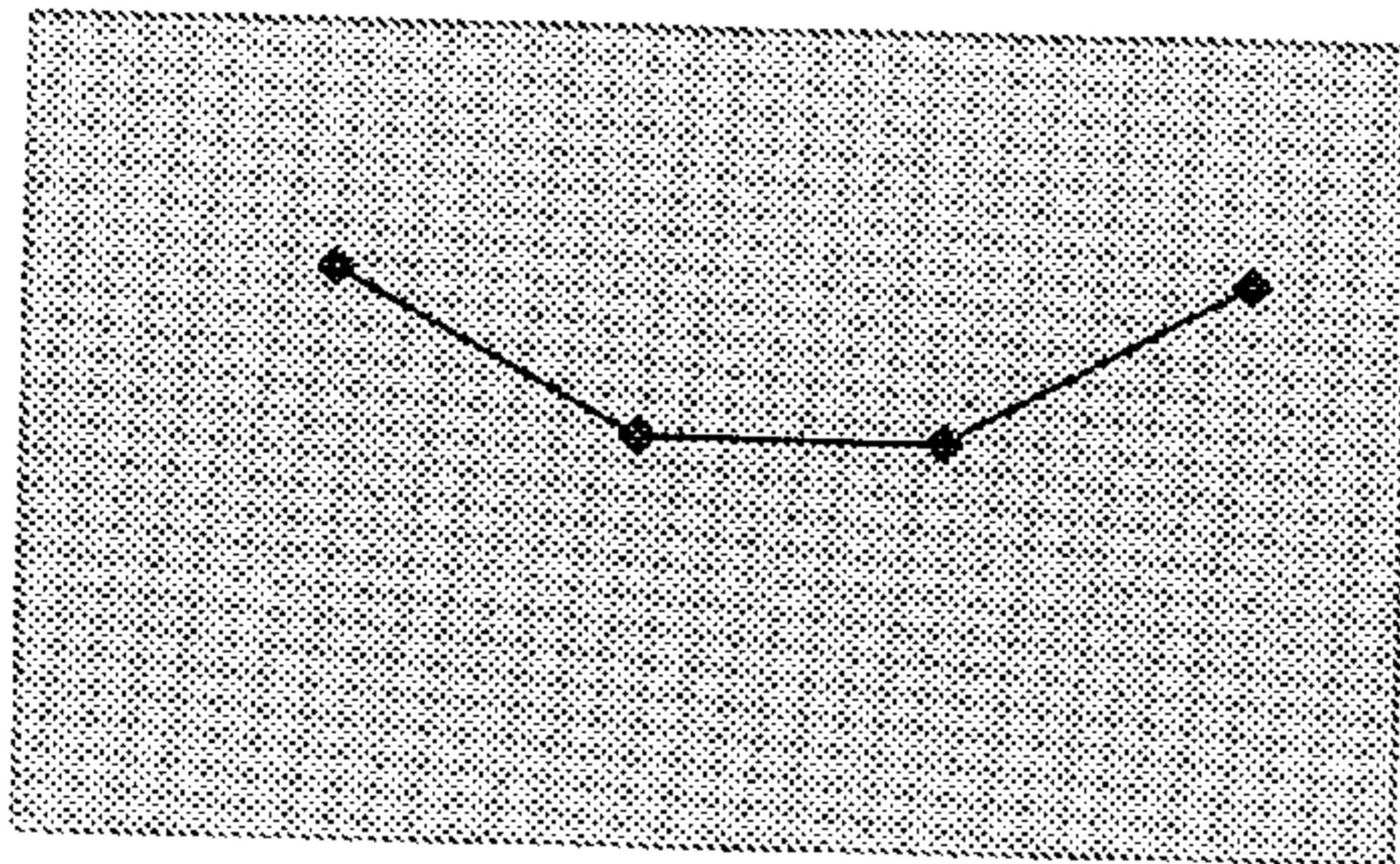
ท่อนที่ 1 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 15

ทางฆ้อง	- ท - ตั	ริ ตั - -	- - ซ ล	- - ท ตั
วงใหญ่	- ฟ - -	- - ท ล	ซ ฟ - -	ซ ล - -

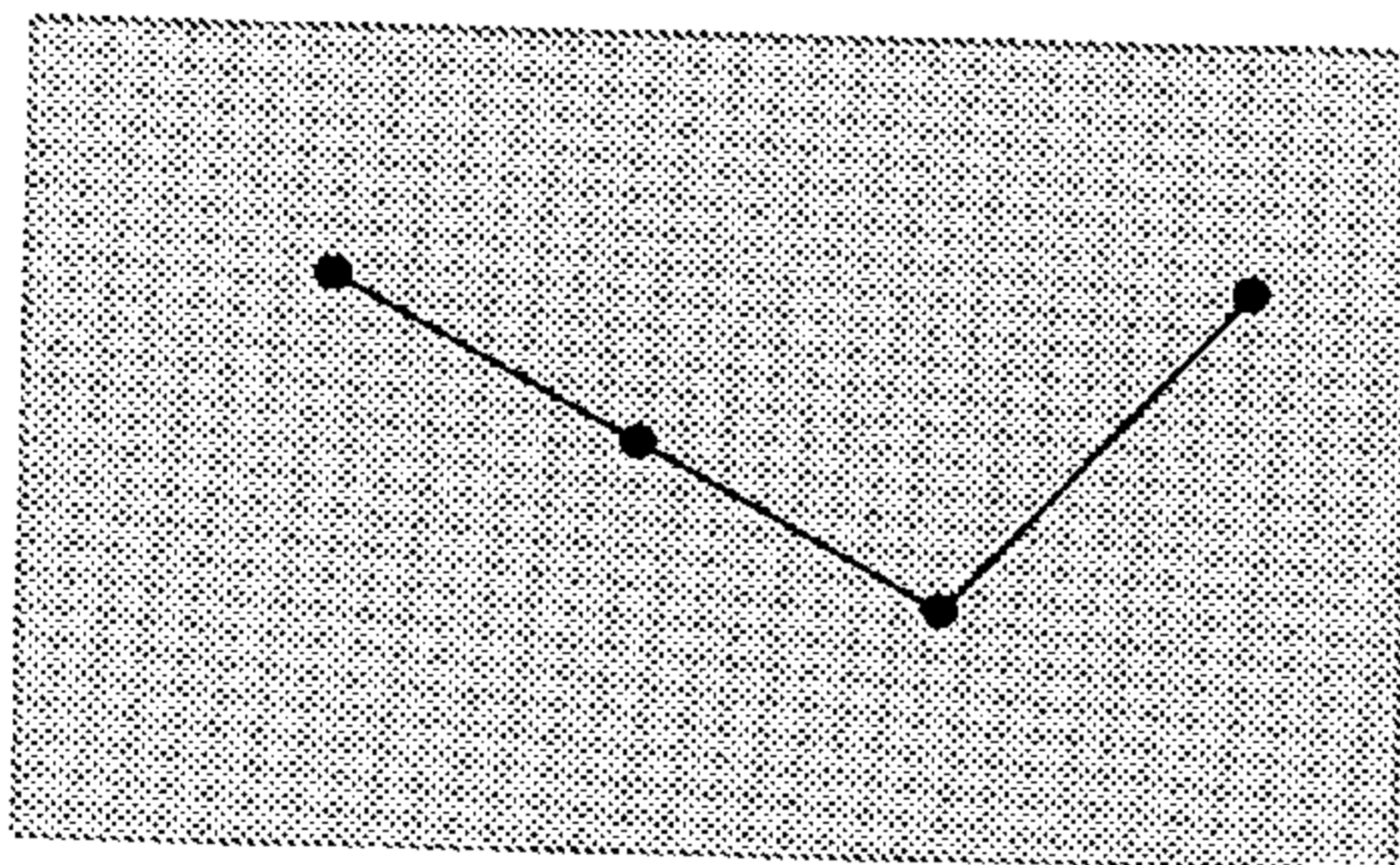
ทางจะเข้	ซ ล ท ตั	ริ ตั ท ล	ซ ฟ ต ฟ	ซ ล ท ตั
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 1 วรรคที่ 15 มีเสียง "ลา" เป็นเสียงเชื่อมระหว่างวรรคเพลงที่ 14 และ 15 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ฟา" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "โด" "ลา" และ "ลา" มายังลูกตกเสียง "โด" ซึ่งเป็นเสียงในลำดับที่ 6 ในบันไดเสียง "5" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่คนละบันไดเสียงในบันไดเสียง "ฟา" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "โด" "ลา" และ "ฟา" มายังลูกตกเสียง "โด" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 5 ในบันไดเสียง "ฟา"

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



◆ ทางฆ้องวงใหญ่



● ทางเดี่ยวจะเข้

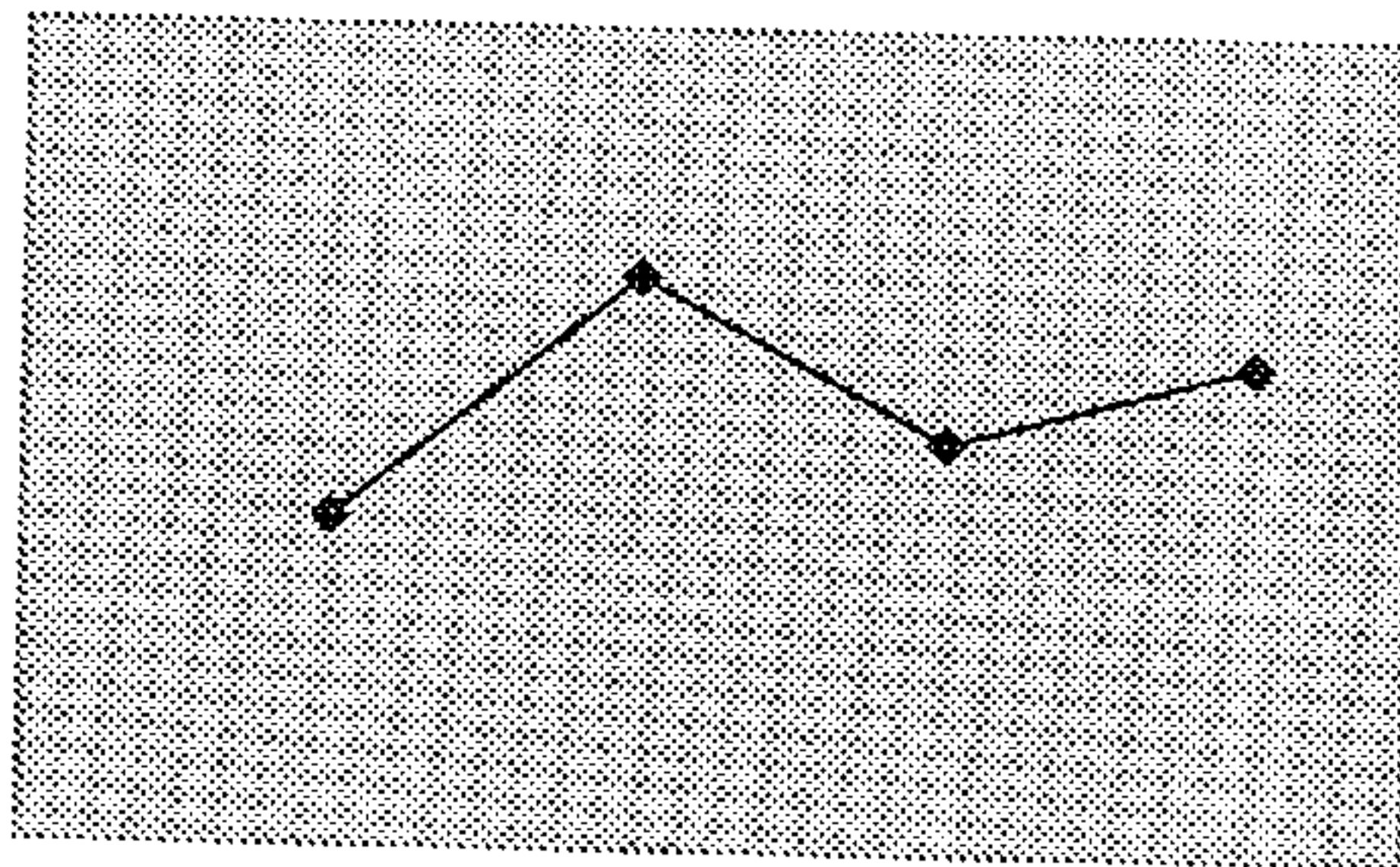
ท่อนที่ 1 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 16

ทางซ้อง	มีริ- ริ -	ริ - ริ -	- ดั ช -	ท ดั -ท
วงใหญ่	- ร - ช	- ช - ดั	ท - - ล	- - - ฟ

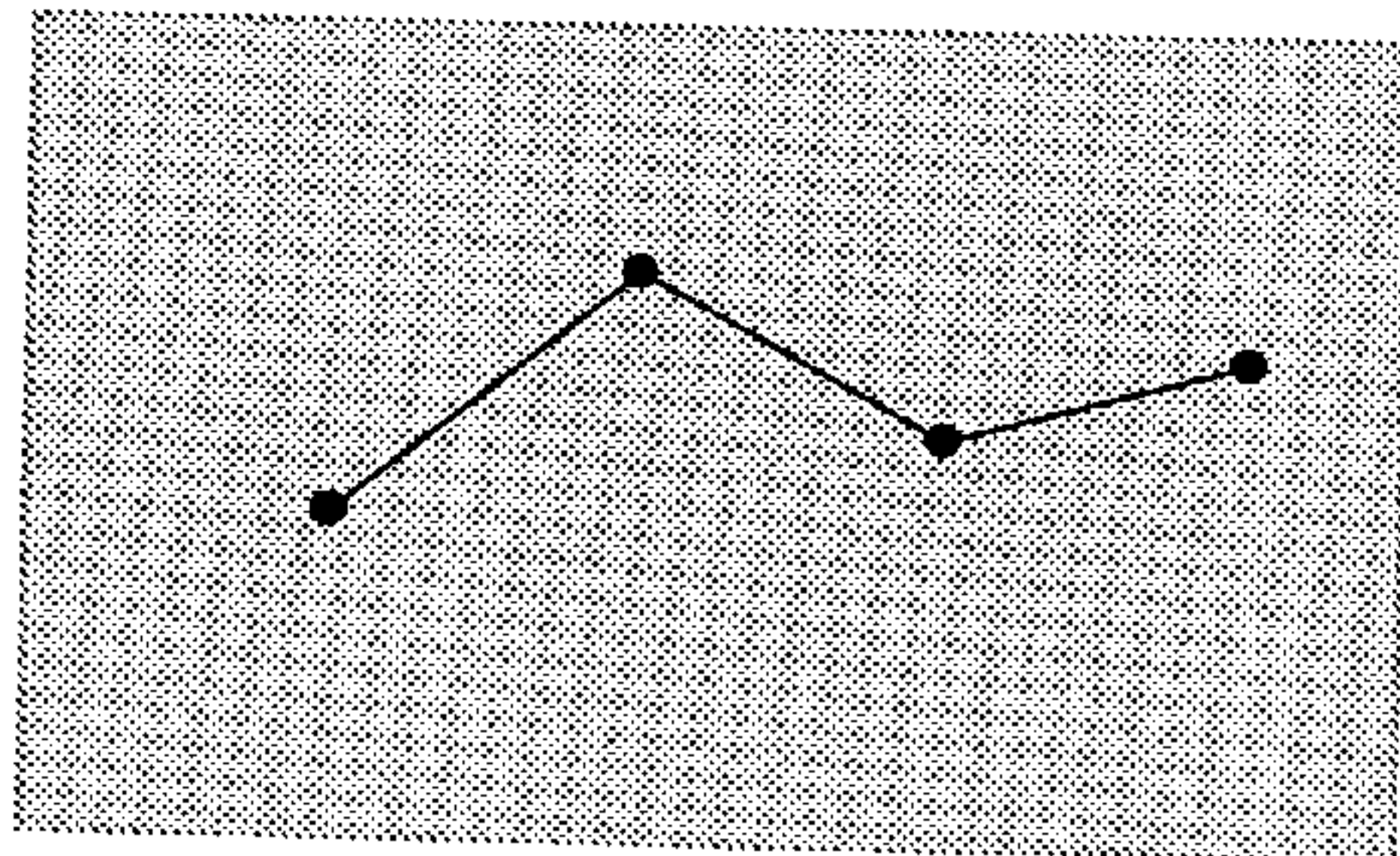
ทางจะเข้	ริ ดั ริ ช	ล ช ริ ดั	ริ ฟ ช ล	ด ริ ดั ท
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 1 วรรคที่ 16 มีเสียง "โด" เป็นเสียงเชื่อมระหว่าง วรรคเพลงที่ 15 และ 16 โดยทางซ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ที" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงใน จังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ซอล" "โด" และ "ลา" มายังลูกตกเสียง "ที" ซึ่งเป็นเสียงใน ลำดับที่ 1 ในบันไดเสียง "ที" ส่วนทางจะเข้ในทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ที" โดยมีการ เคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ซอล" "โด" และ "ลา" โดยมี เสียง "ลา" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "ที" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 1 ในบันไดเสียง "ที" เช่นเดียวกัน

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



ทางซ้องวงใหญ่



ทางจะเข้

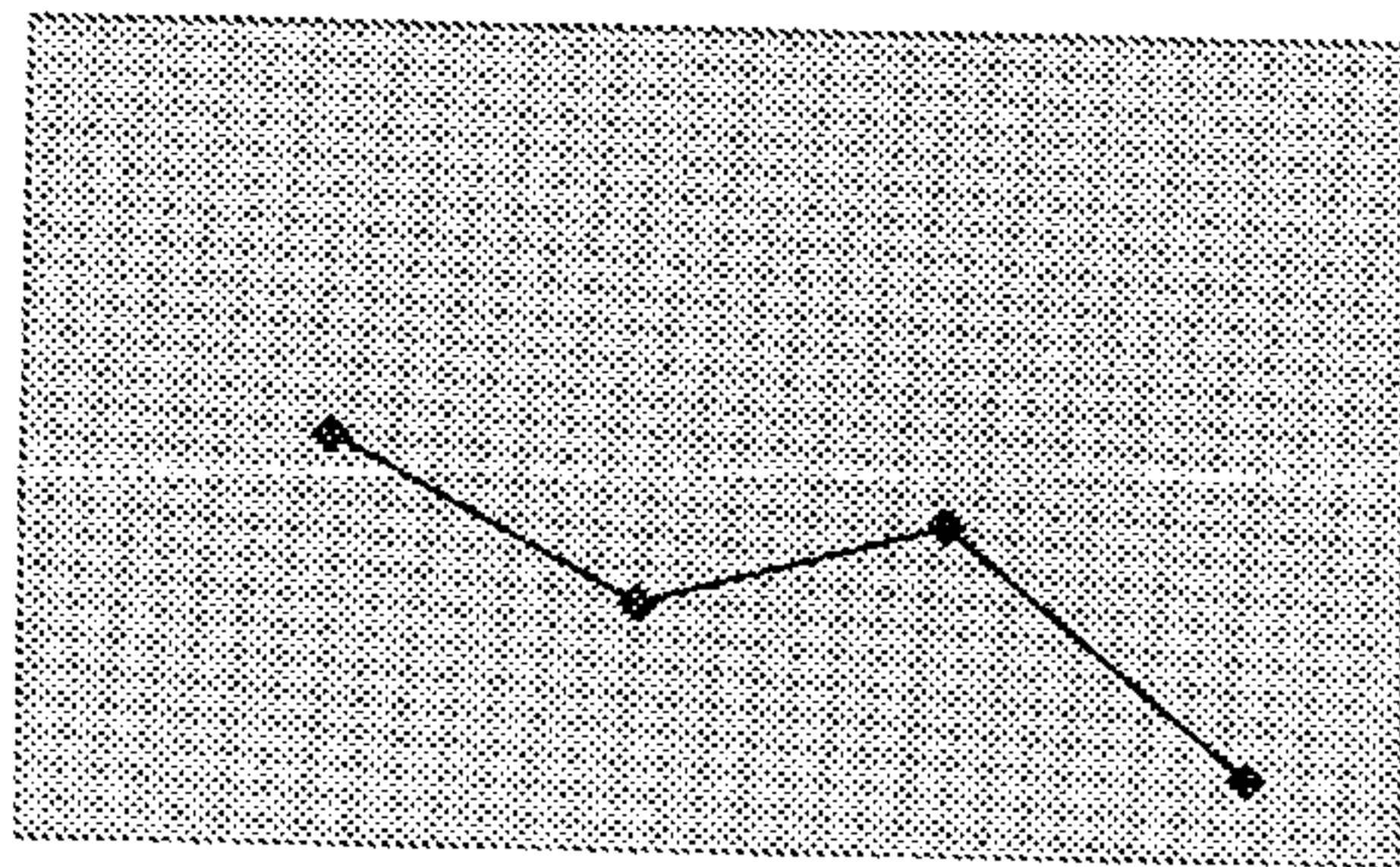
ท่อนที่ 1 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 17

ทางฆ้อง	- ล - ล	ช ช - -	ล ช - ช	ฟ ร - ร
วงใหญ่	- - ช -	- ฟ - ฟ	- - ฟ -	- ล - -

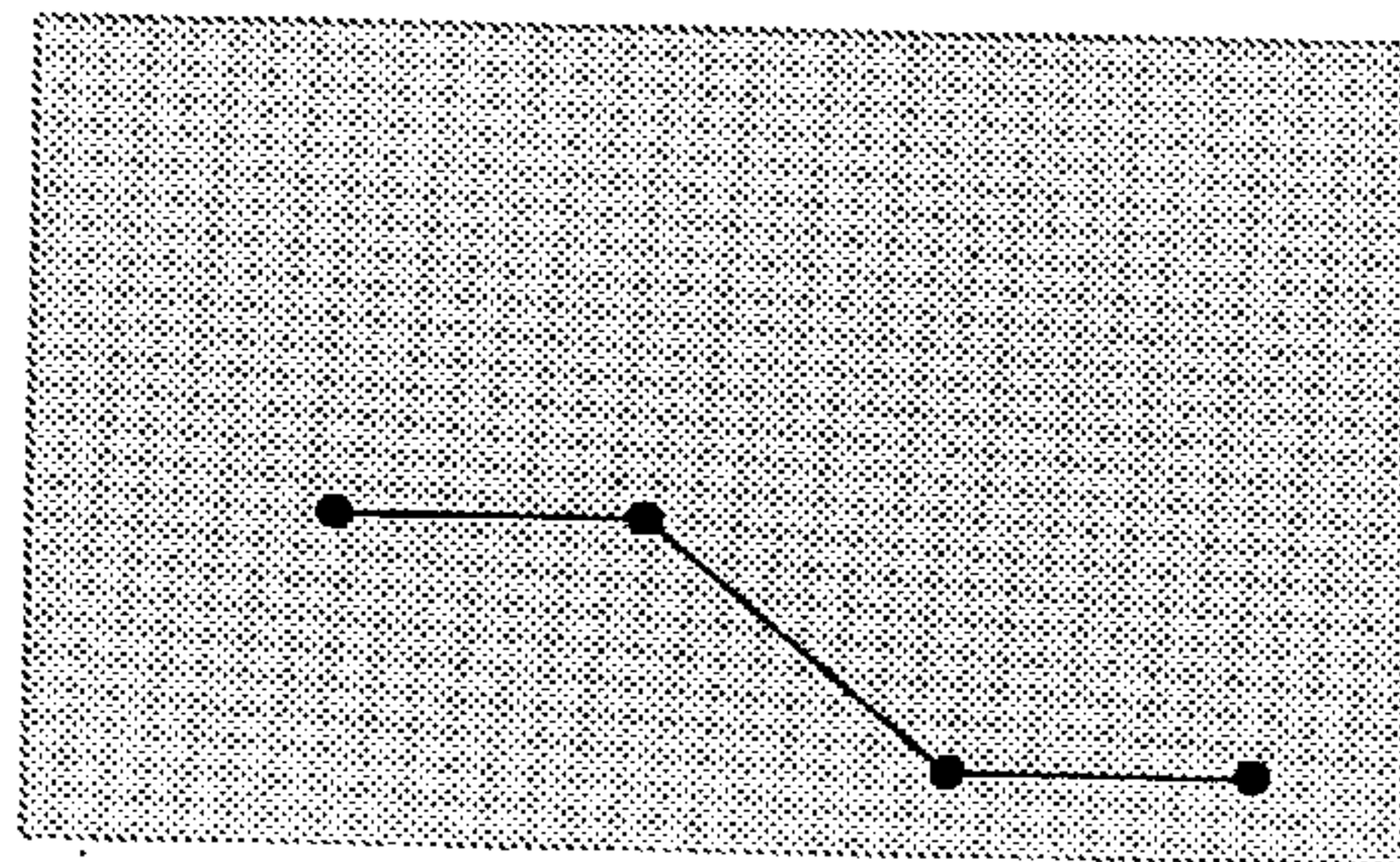
ทางจะเข้	ดํ ท ล ช	ล ช ฟ ช	ล ช ฟ ร	ร ฟ ร ด ร
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 1 วรรคที่ 17 มีเสียง "ที" เป็นเสียงเชื่อมระหว่างวรรคเพลงที่ 16 และ 17 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ฟา" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ลา" "ฟา" และ "ซอล" มายังลูกตกเสียง "เร" ซึ่งเป็นเสียงในลำดับที่ 6 ในบันไดเสียง "ฟา" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ฟา" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ซอล" "ซอล" และ "เร" โดยมีเสียง "ที" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "เร" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 6 ในบันไดเสียง "ที" เช่นเดียวกัน

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



ทางฆ้องวงใหญ่



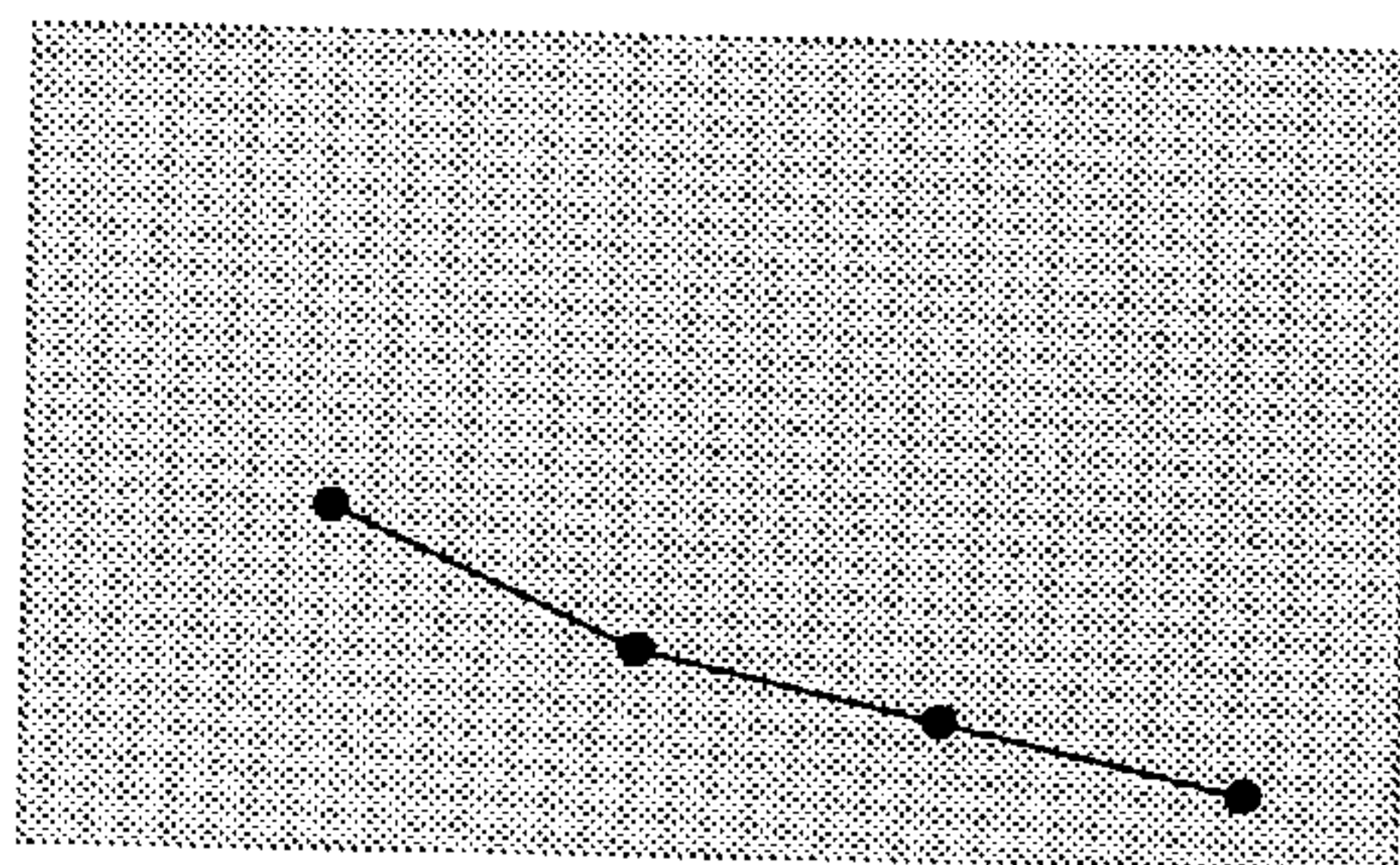
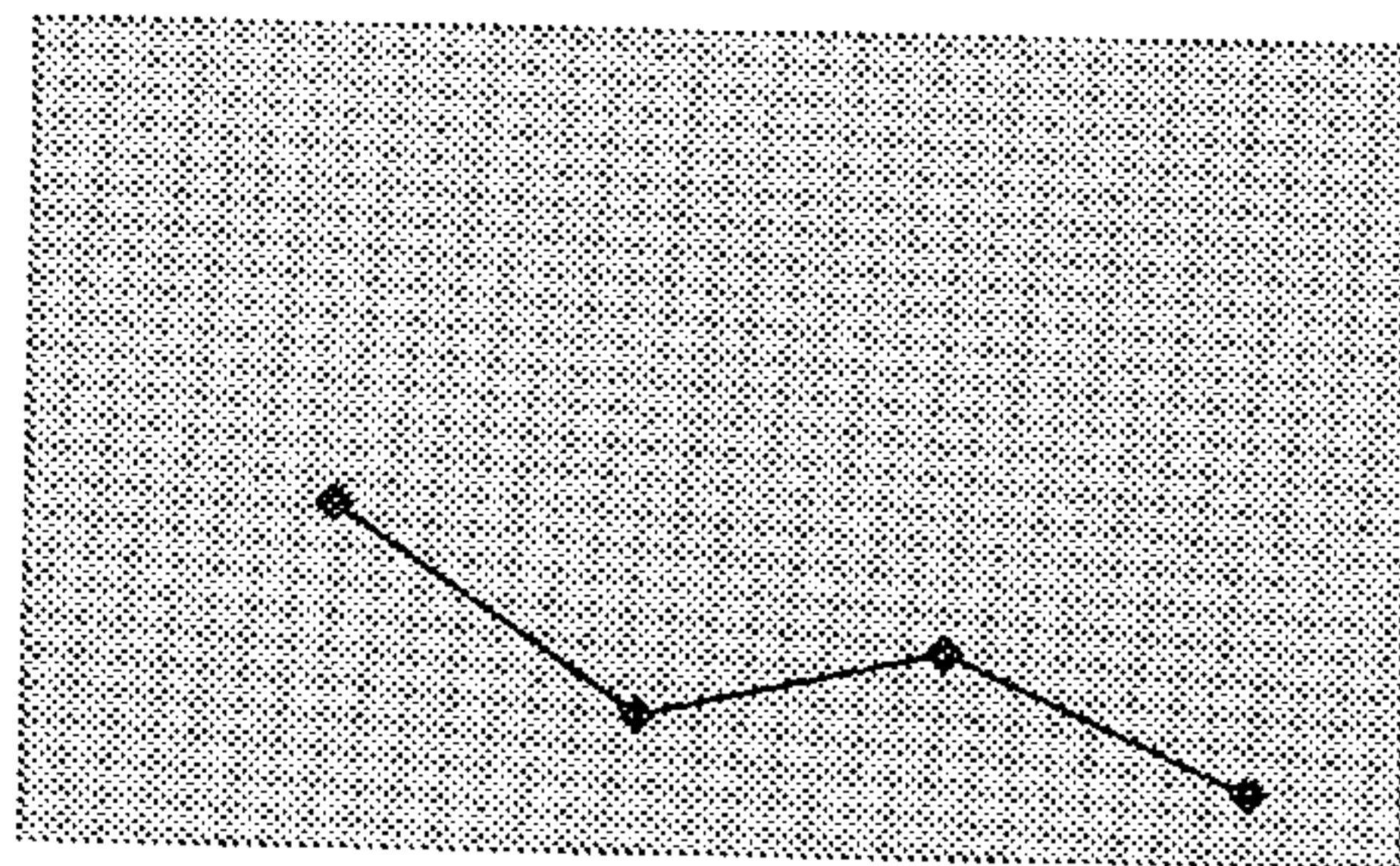
ทางจะเข้

ท่อนที่ 1 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 18

ทางฆ้อง	ซ ฟ- ฟ	ร ต- ต	ฟ ร- ร	ต ต- ท
วงใหญ่	- - ร -	- ท - -	- - ต -	- ท - -

ทางจะเข้	ฟ ต ร ฟ	ร ต ฟ ร	ต - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- ท ร ต	ท ล ต ท
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 1 วรรคที่ 18 มีเสียง "เร" เป็นเสียงเชื่อมระหว่าง วรรคเพลงที่ 17 และ 18 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ที" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงใน จังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ฟา" "โด" และ "เร" มายังลูกตกเสียง "ที" ซึ่งเป็นเสียงใน ลำดับที่ 1 ในบันไดเสียง "ที" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ที" โดยมีการ เคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ฟา" "เร" และ "โด" โดยมี เสียง "ลา" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "ที" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 1 ในบันไดเสียง "ที" เช่นเดียวกัน ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง

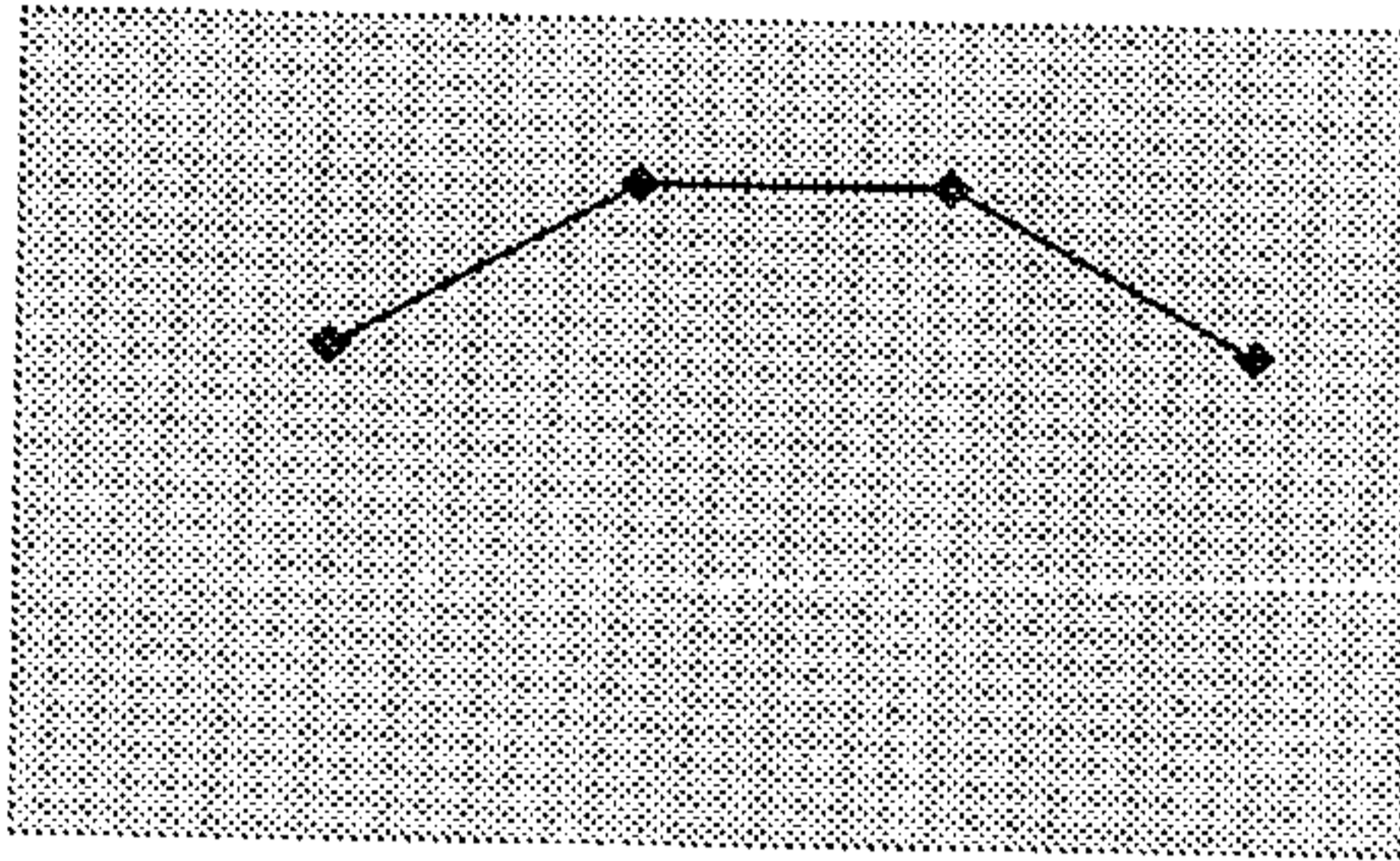


ท่อนที่ 1 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 19

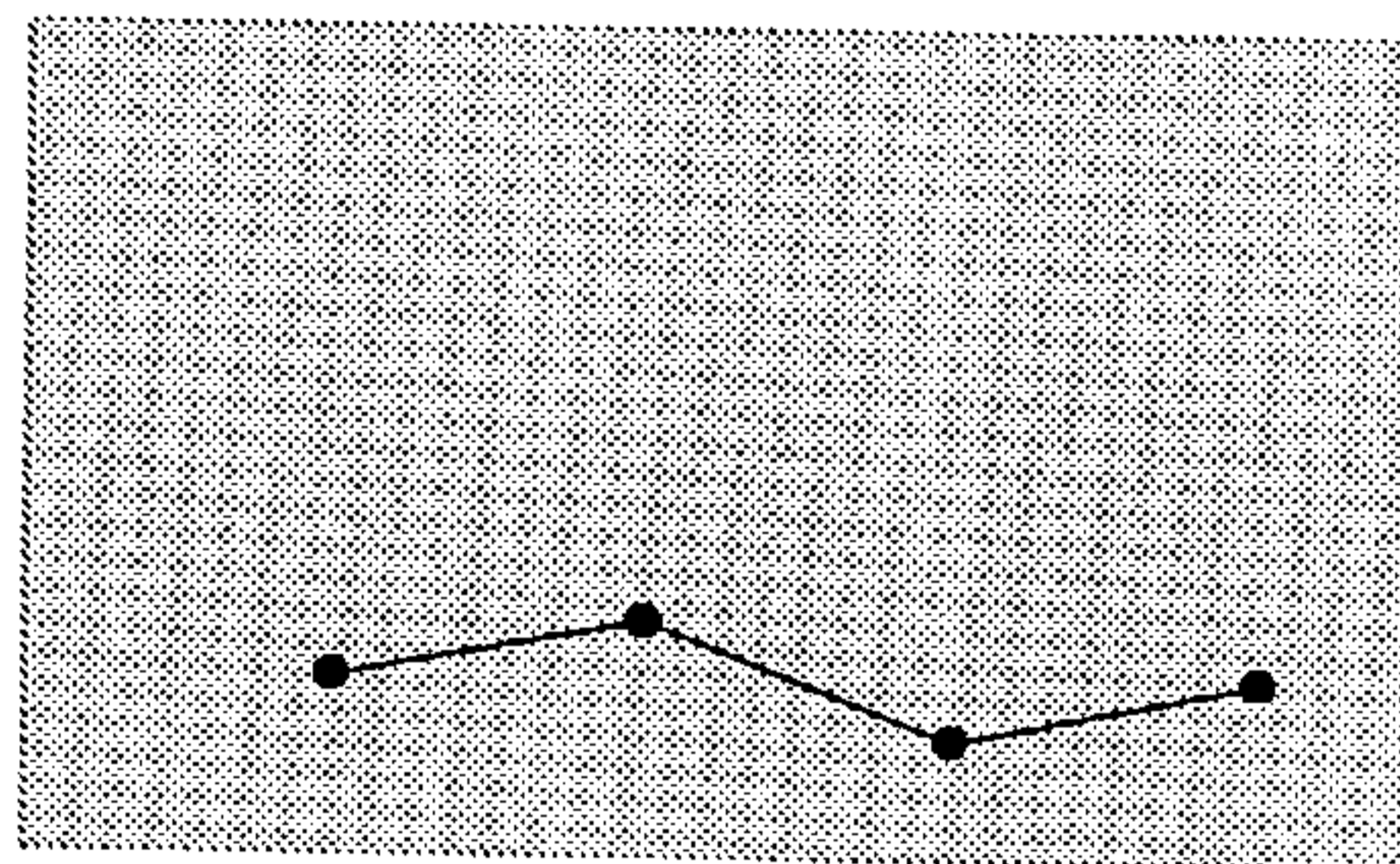
ทางฆ้อง	- ฟ - ท	- ตี - รี่	- รี่ - รี่	- ตี - ท
วงใหญ่	- ด - ท	- ต - ร	- ฟ - ร	- ด - ท

ทางจะเข้	----	----	----	----
	ด ช ล ท	ด ท ร ด	- ด ช ล	ท ล ด ท
	----	----	----	----

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 1 วรรคที่ 19 มีเสียง "ที" เป็นเสียงเชื่อมระหว่าง วรรคเพลงที่ 18 และ 19 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ที" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงใน จังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ที" "เร" และ "เร" มายังลูกตกเสียง "ที" ซึ่งเป็นเสียงใน ลำดับที่ 1 ในบันไดเสียง "ที" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ที" โดยมีการ เคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ที" "โด" และ "ลา" โดยมี เสียง "ลา" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "ที" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 1 ในบันไดเสียง "ที" เช่นเดียวกัน ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



◆ ทางฆ้องวงใหญ่



● ทางจะเข้

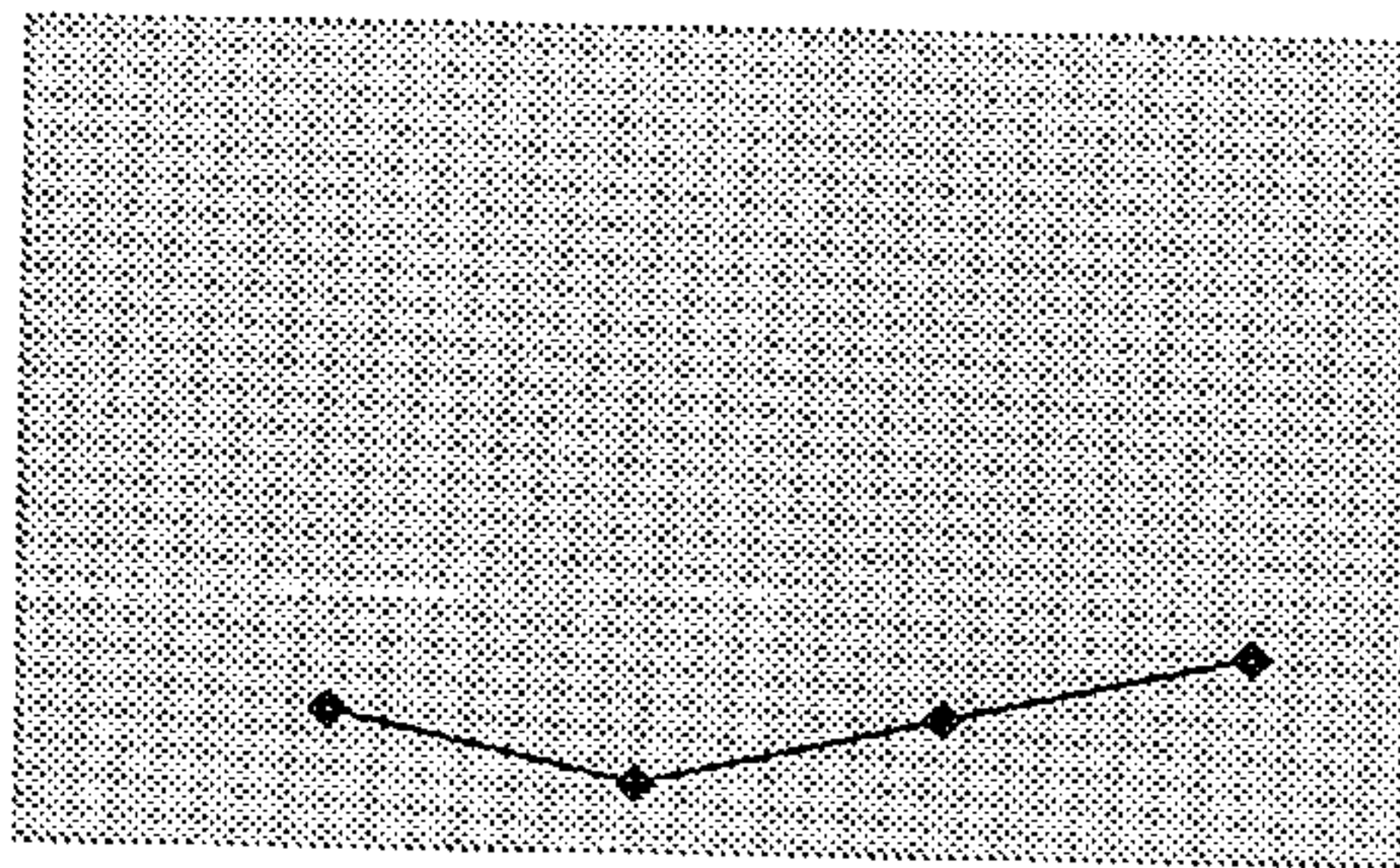
ท่อนที่ 1 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 20

ทางฆ้อง	- ซ - -	ฟ ฟ - -	ท ท - -	ด ด - ร
วงใหญ่	- ร - ด	- - - ท	- - - ด	- - - ร

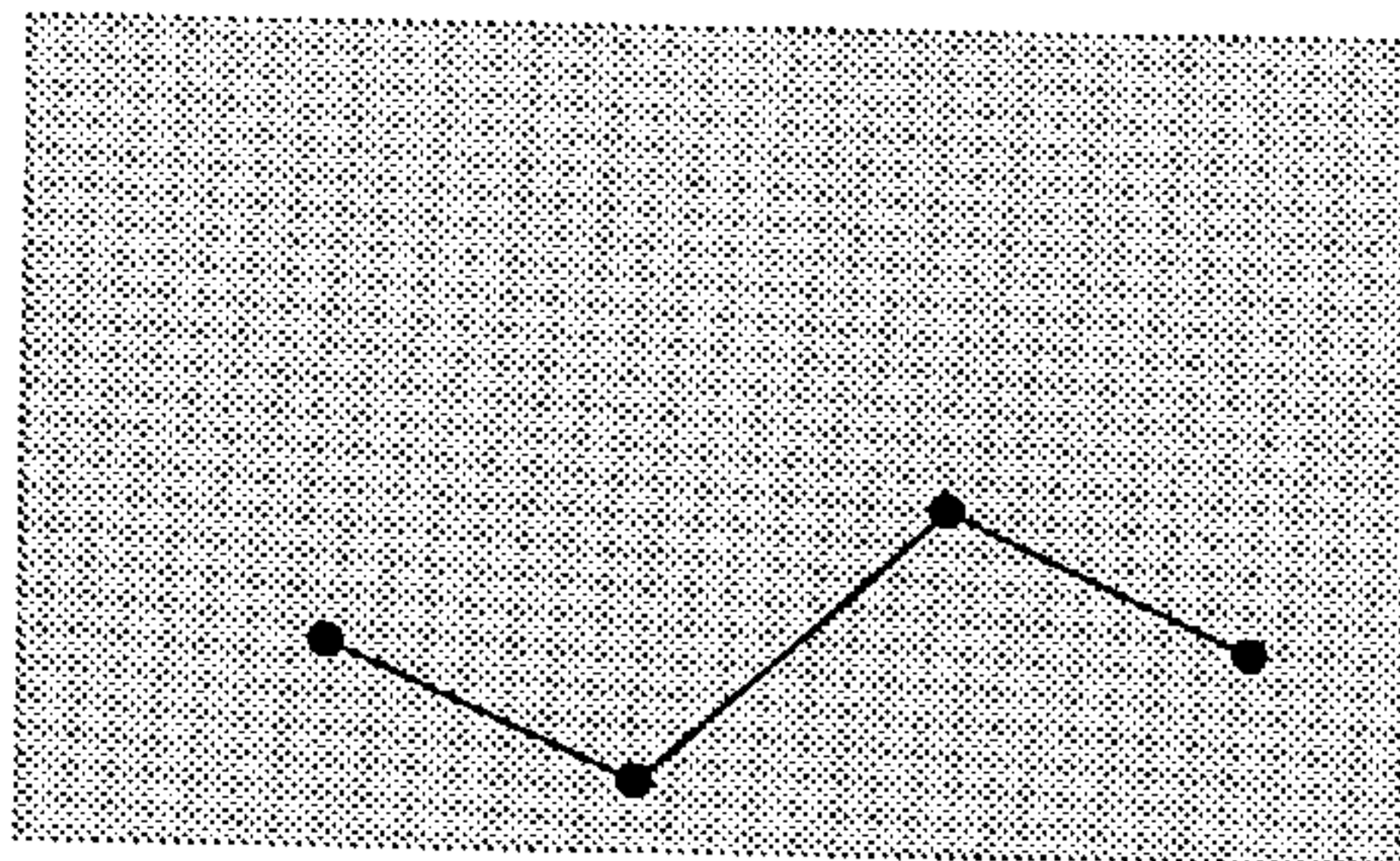
ทางจะเข้	- ซ ฟ ร	ร ฟ ร ด -	ซ ล ซ ฟ	ร ฟ ด ร
	ซ - - -	- - - ท	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 1 วรรคที่ 20 มีเสียง "ที" เป็นเสียงเชื่อมระหว่าง วรรคเพลงที่ 19 และ 20 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ที" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงใน จังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "โด" "ที" และ "โด" มายังลูกตกเสียง "เร" ซึ่งเป็นเสียงใน ลำดับที่ 3 ในบันไดเสียง "ที" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ที" โดยมีการ เคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "เร" "ที" และ "ฟา" โดยมี เสียง "ลา" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "เร" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 3 ในบันไดเสียง "ที" เช่นเดียวกัน

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



◆ ทางฆ้องวงใหญ่



● ทางเดียวจะเข้

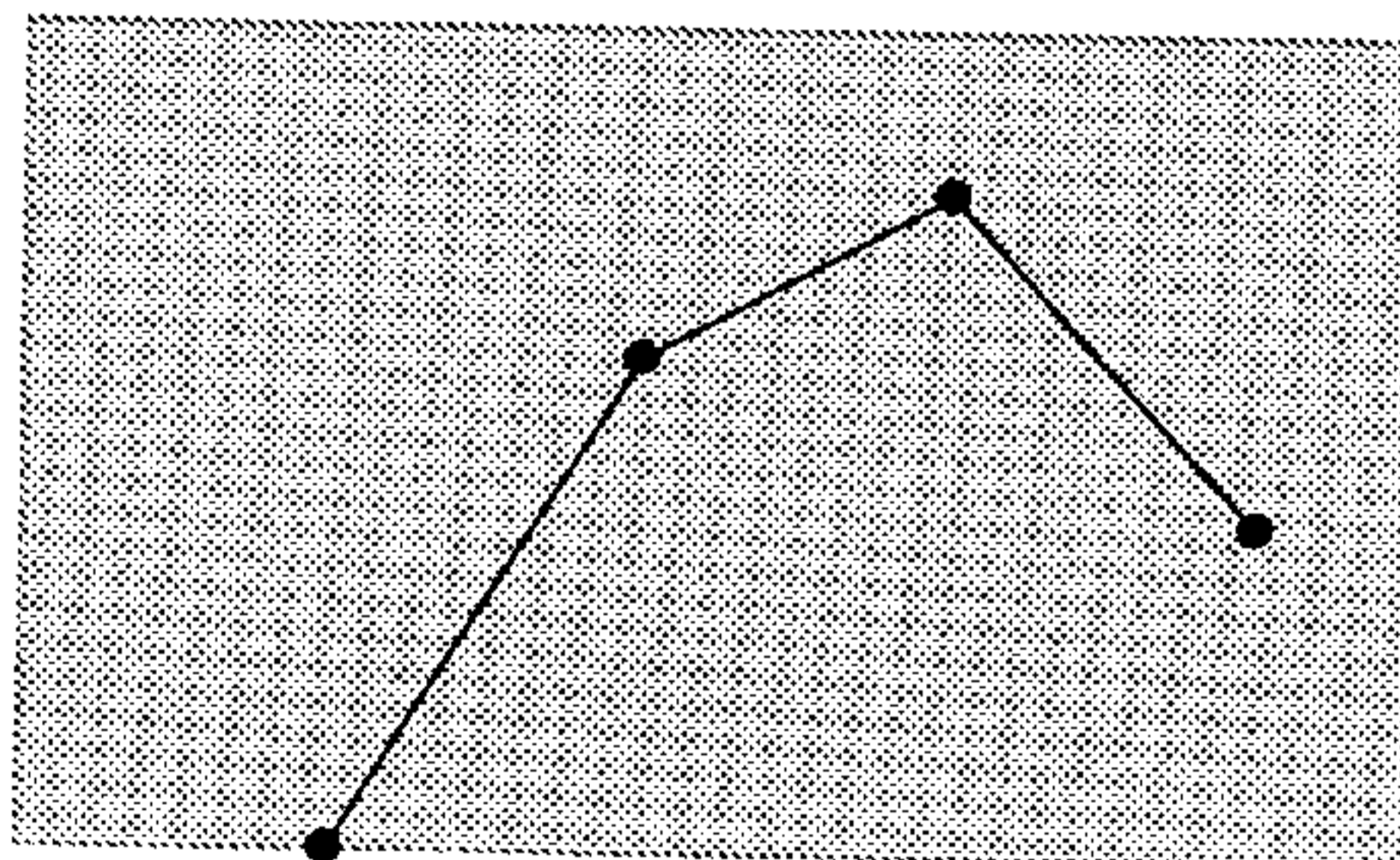
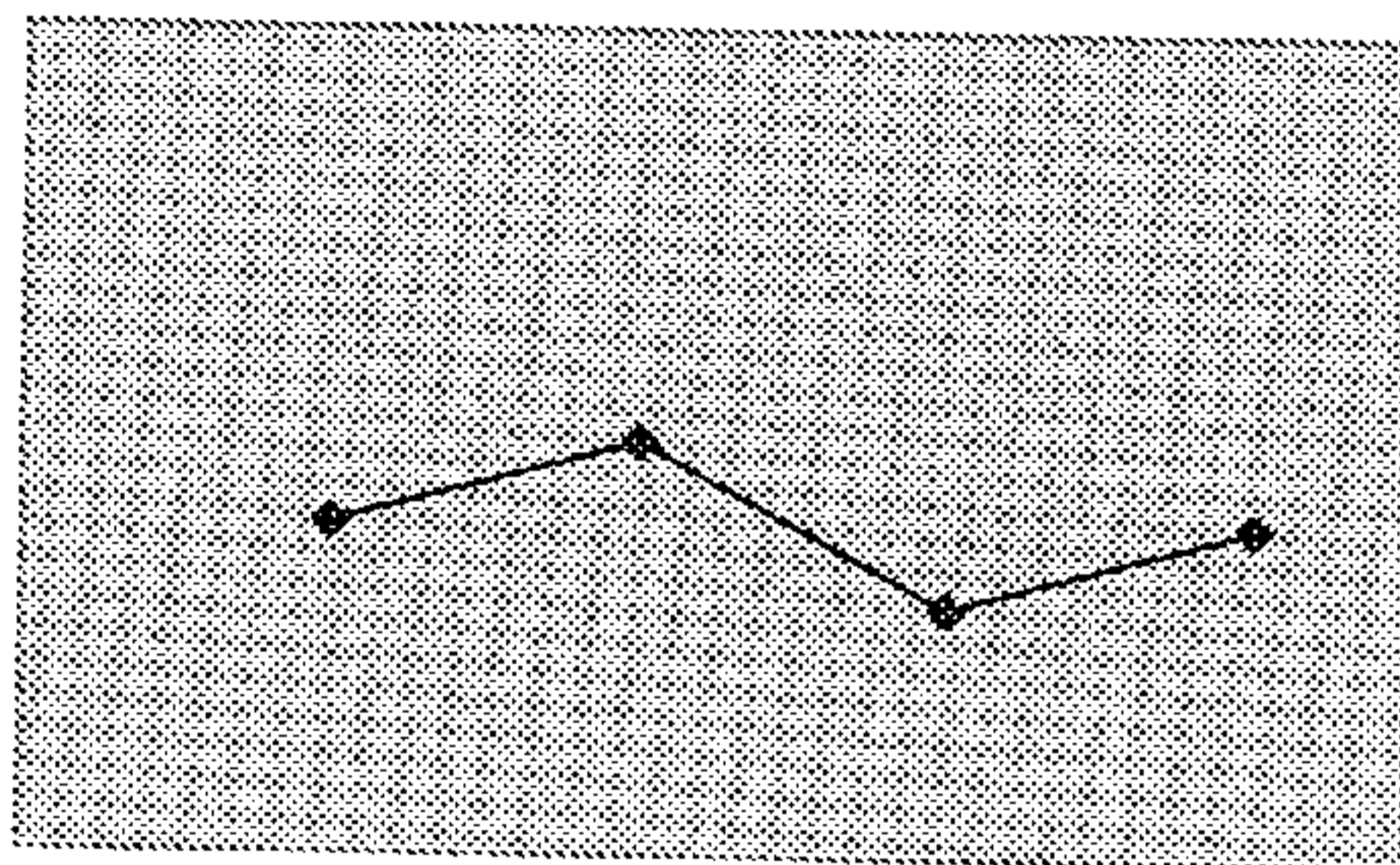
ท่อนที่ 1 เที้ยวกลับ วรรคเพลงที่ 21

ทางฆ้อง	- ร - -	ด ด - -	ร ร - -	พ พ -ช
วงใหญ่	- ล - ช	- - - ล	- - - พ	- - - ช

ทางจะเข้	พ พ พ ด	พ พ พ ท	ล ช ล ร	ด ท ล ช
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 1 วรรคที่ 21 มีเสียง "เร" เป็นเสียงเชื่อมระหว่างวรรคเพลงที่ 20 และ 21 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ฟา" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ซอล" "ลา" และ "ฟา" มายังลูกตกเสียง "ซอล" ซึ่งเป็นเสียงในลำดับที่ 2 ในบันไดเสียง "ซอล" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ซอล" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "โด" "ที" และ "เร" โดยมีเสียง "ที" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "ซอล" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 2 ในบันไดเสียง "ซอล" เช่นเดียวกัน

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



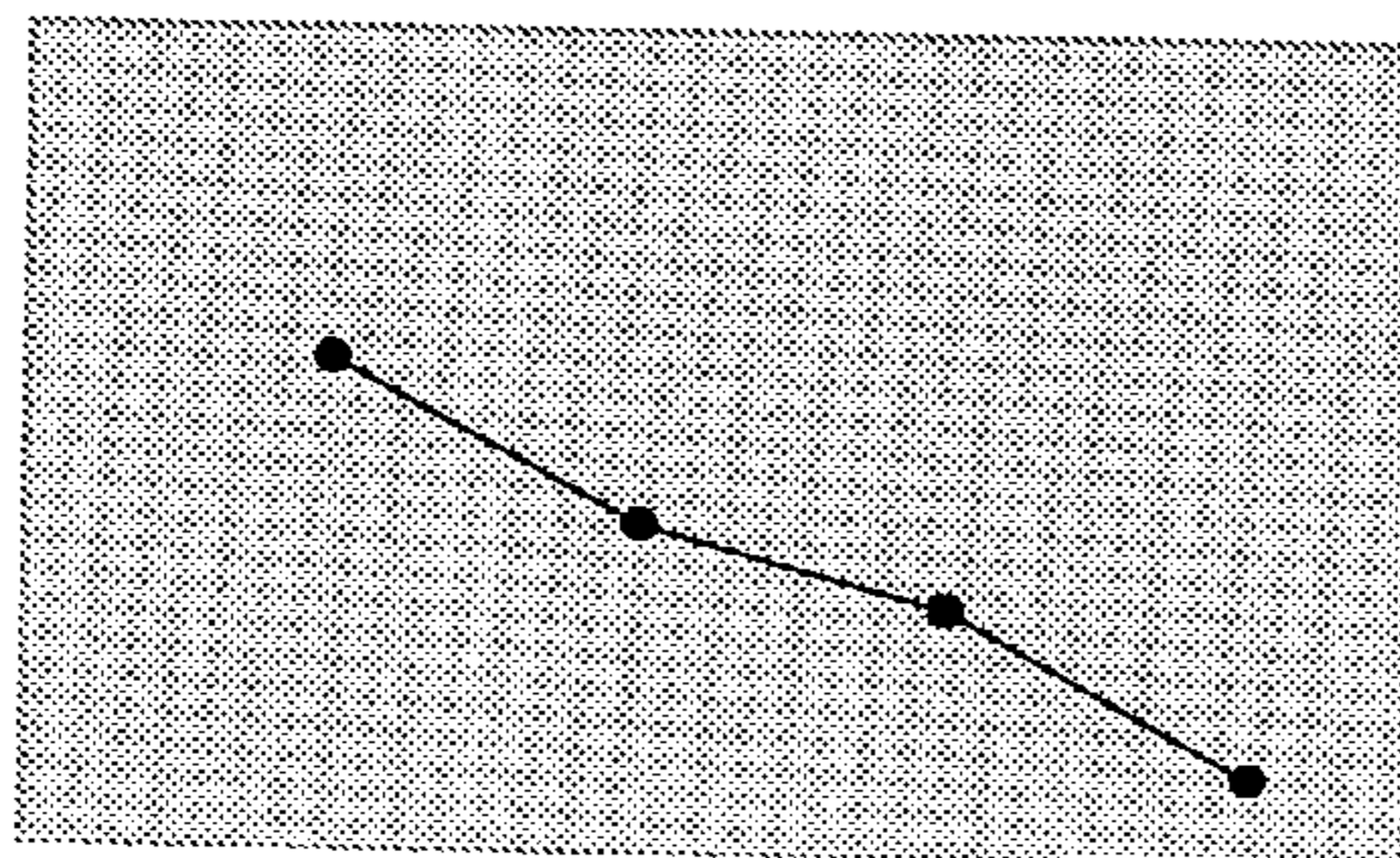
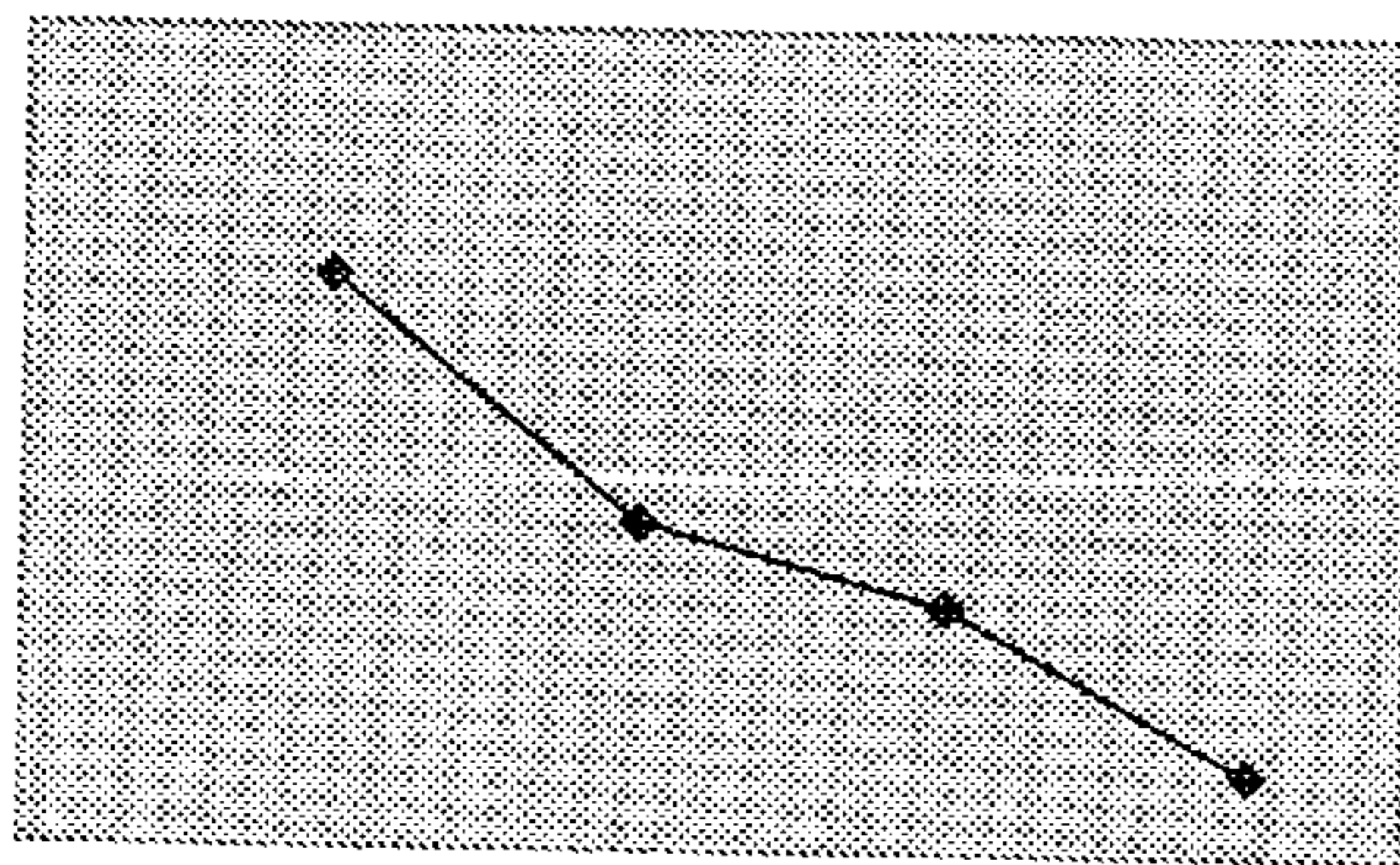
ท่อนที่ 1 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 22

ทางซ้อง	- ล - ดั	- ล - -	ซ ซ - -	ฟ ฟ- ร
วงใหญ่	- ล - ด	- ล - ซ	- - - ฟ	- - - ล

ทางจะเข้	ฟ ซ ล ท	ดั ท ล ซ	ลดั ล ซ ฟ	ล ซ ฟ ร
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 1 วรรคที่ 22 มีเสียง "ซอล" เป็นเสียงเชื่อมระหว่างวรรคเพลงที่ 21 และ 22 โดยทางซ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ฟา" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "โด" "ซอล" และ "ฟา" มายังลูกตกเสียง "เร" ซึ่งเป็นเสียงในลำดับที่ 6 ในบันไดเสียง "ฟา" ส่วนทางจะเข้ทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ฟา" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ที" "ซอล" และ "ฟา" โดยมีเสียง "ที" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "เร" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 6 ในบันไดเสียง "ฟา" เช่นเดียวกัน

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง

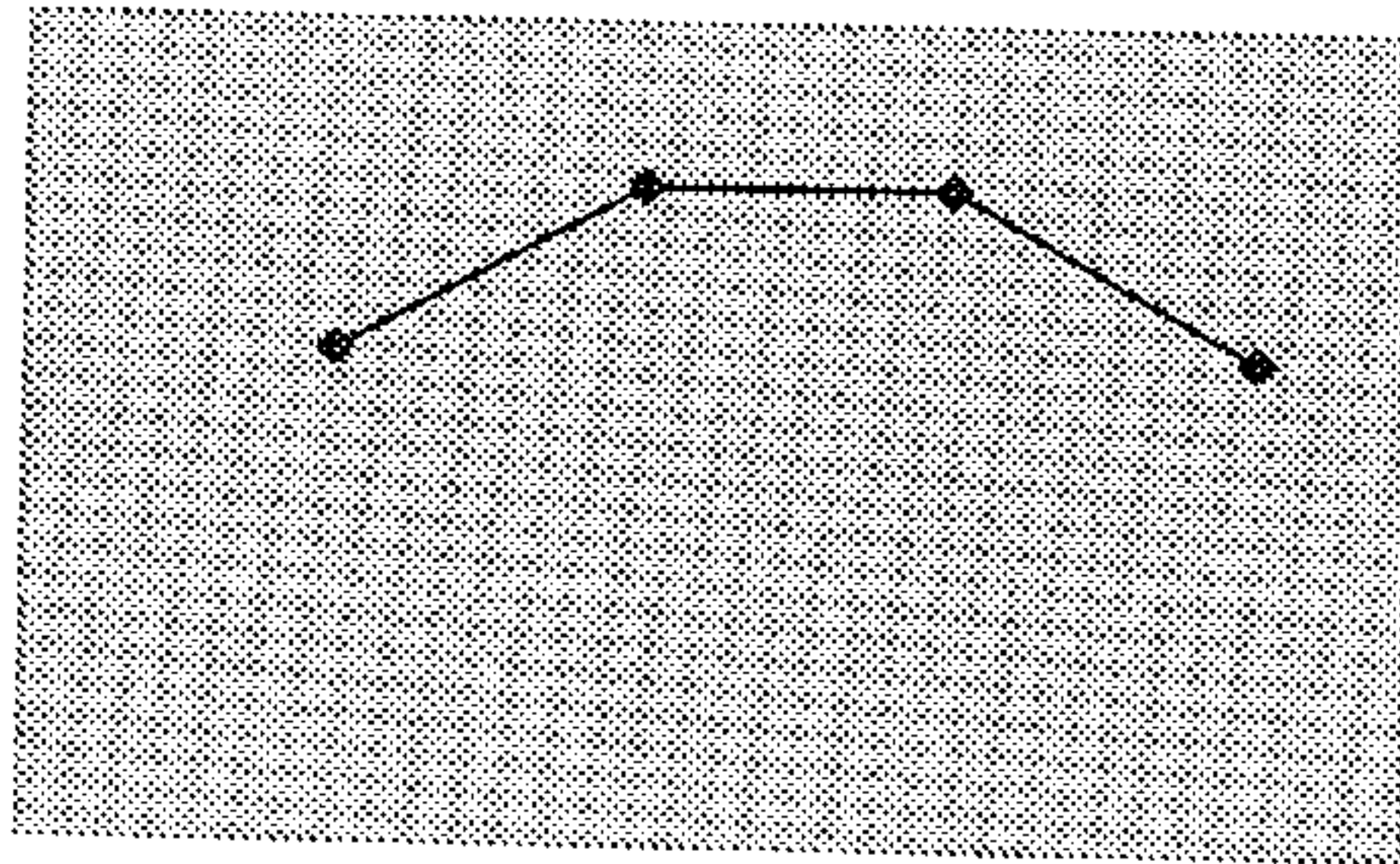


ท่อนที่ 1 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 23

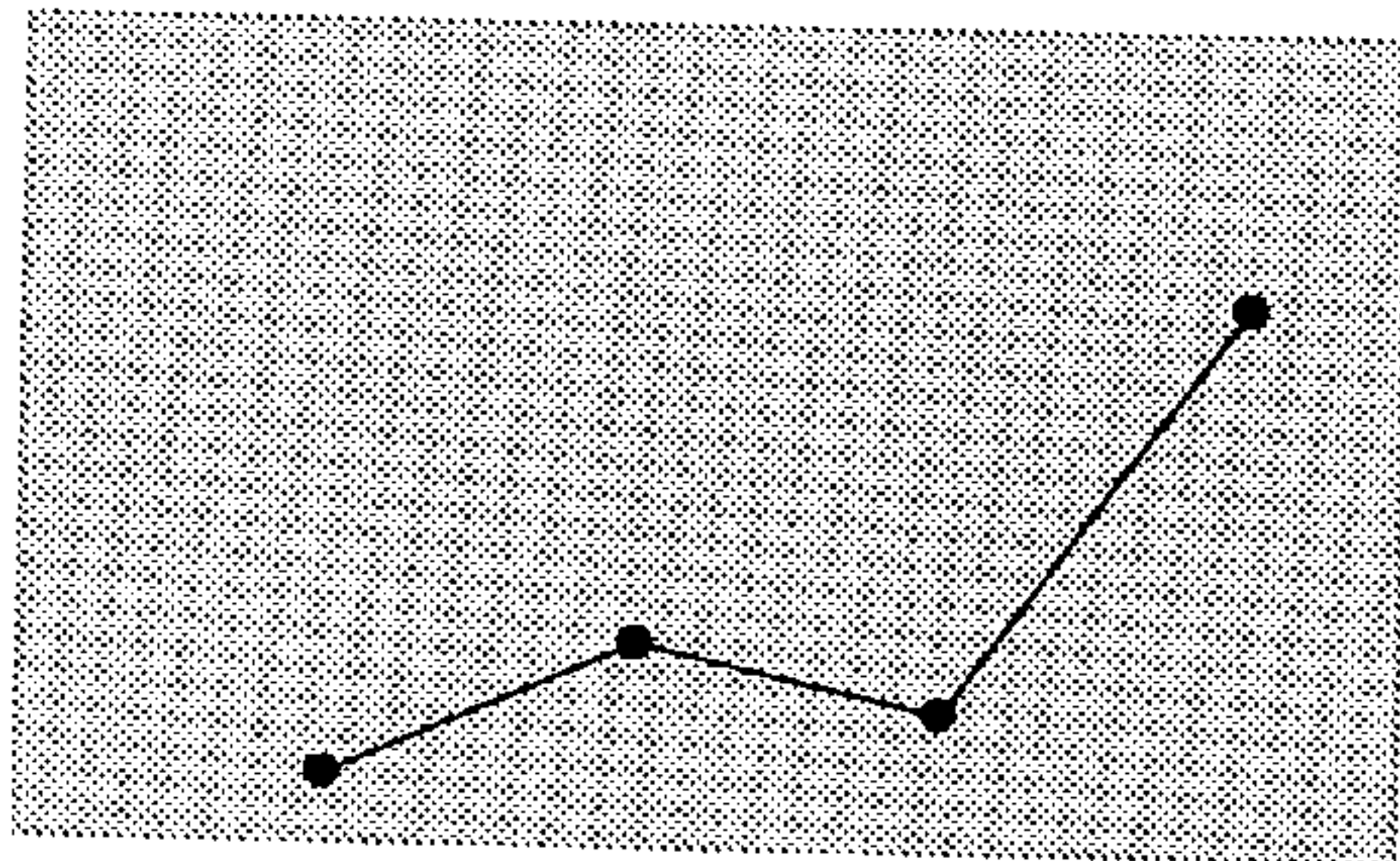
ทางฆ้อง	- ฟ - ท	- ด - ร	- ร - ร	- ด - ท
วงใหญ่	- ด - ท	- ด - ร	- ฟ - ร	- ด - ท

ทางจะเข้	ร ฟ ร ด -	- - - -	ฟ ช ฟ ด	ฟ ช ล ท
	- - - ท	ล ท ด ร	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 1 วรรคที่ 23 มีเสียง "เร" เป็นเสียงเชื่อมระหว่าง วรรคเพลงที่ 22 และ 23 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ที" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงใน จังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ที" "เร" และ "เร" มายังลูกตกเสียง "ที" ซึ่งเป็นเสียงใน ลำดับที่ 1 ในบันไดเสียง "ที" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ที" โดยมีการ เคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ที" "เร" และ "โด" โดยมี เสียง "ลา" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "ที" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 1 ในบันไดเสียง "ที" เช่นเดียวกัน ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



◆ ทางฆ้องวงใหญ่



● ทางเดี่ยวจะเข้

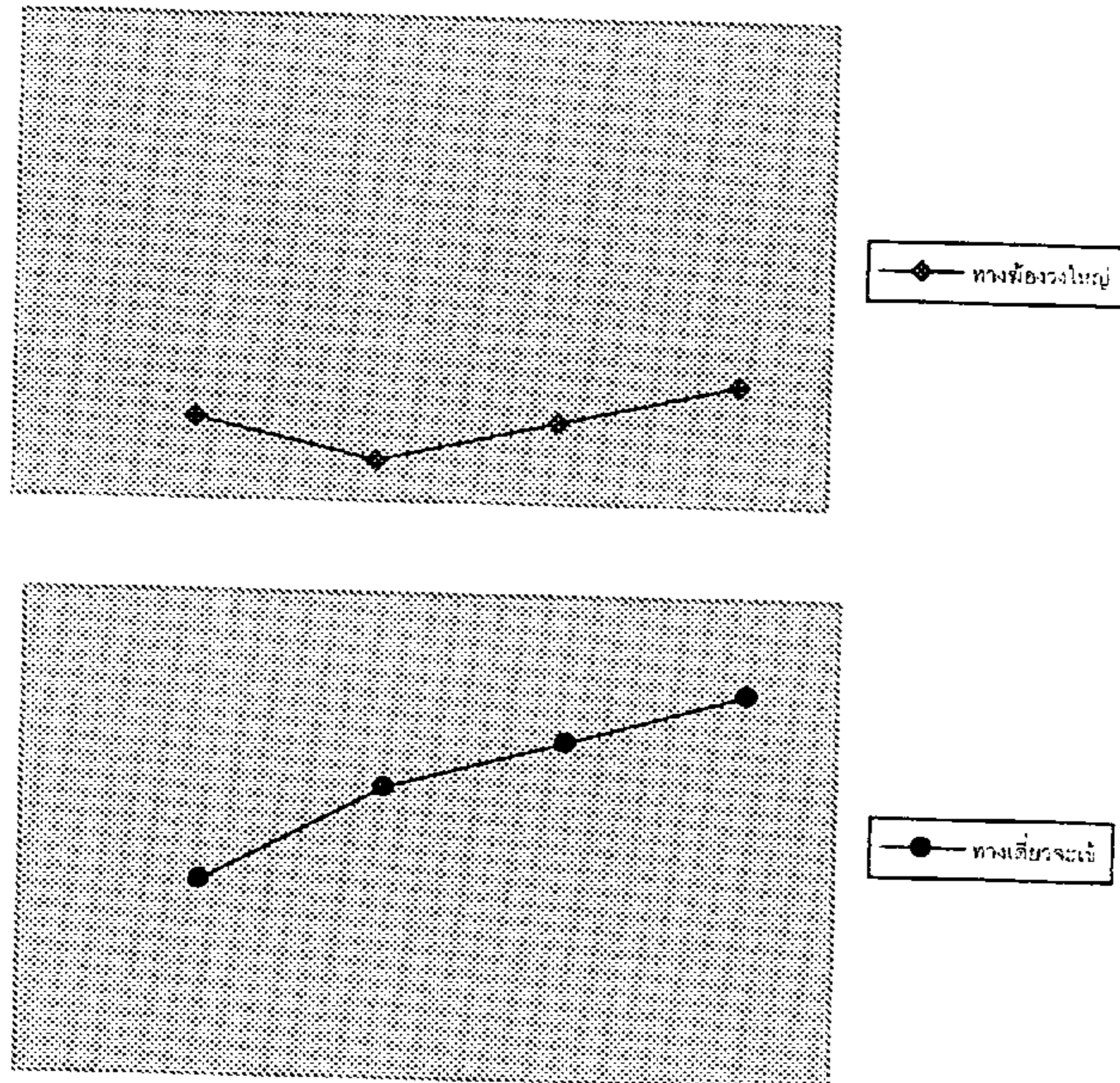
ท่อนที่ 1 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 24

ทางฆ้อง	- ช - -	ฟ ฟ - -	ท ท - -	ดํ ดํ - รํ
วงใหญ่	- ร - ด	- - - ท	- - - ด	- - - ร

ทางจะเข้	- ร - ช	ฟ ช - ท	- - รํ ดํ	ท ดํ - รํ
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 1 วรรคที่ 24 มีเสียง "ที" เป็นเสียงเชื่อมระหว่าง วรรคเพลงที่ 23 และ 24 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ที" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงใน จังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "โด" "ที" และ "โด" มายังลูกตกเสียง "เร" ซึ่งเป็นเสียงใน ลำดับที่ 3 ในบันไดเสียง "ที" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ที" โดยมีการ เคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ซอล" "ที" และ "โด" มายัง ลูกตกเสียง "เร" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 3 ในบันไดเสียง "ที" เช่นเดียวกัน

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



ท่อนที่ 2

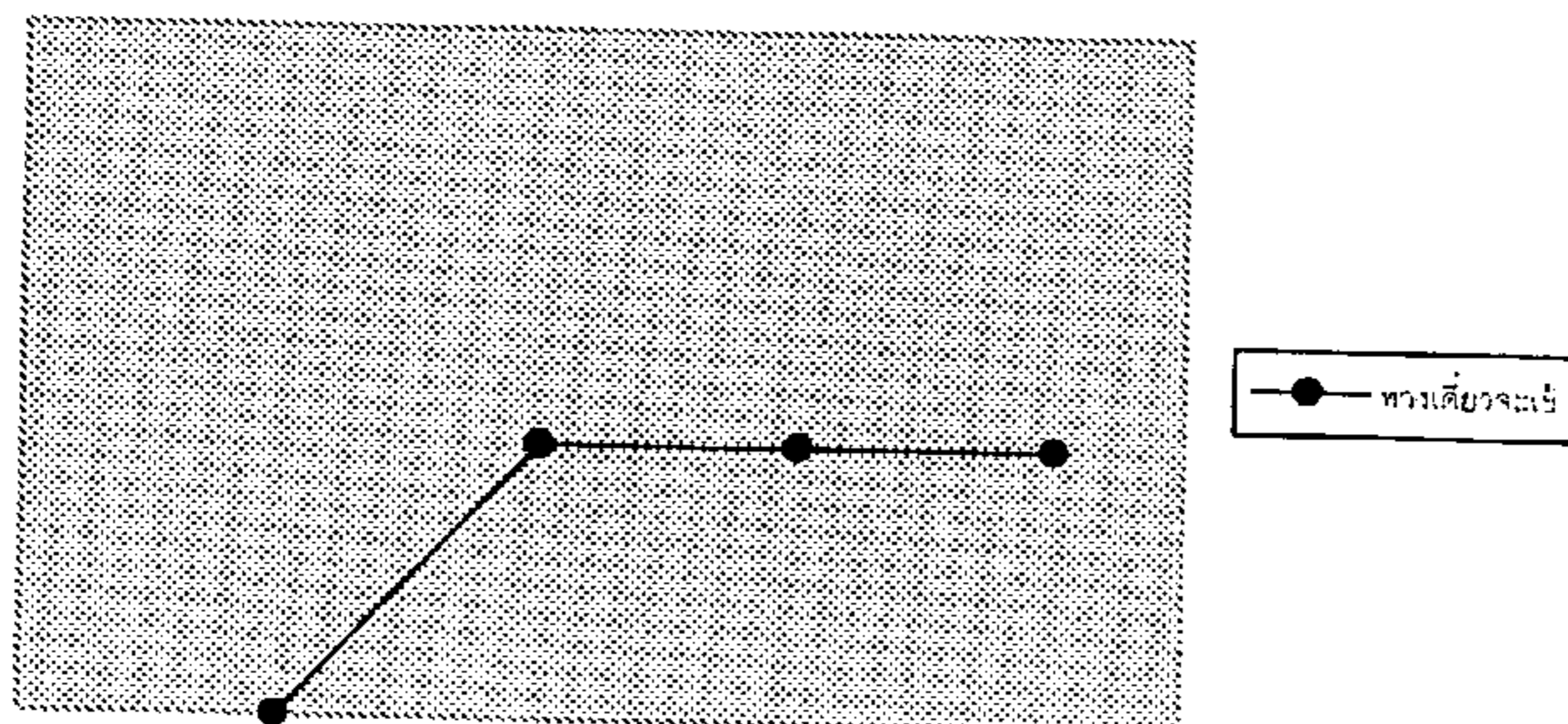
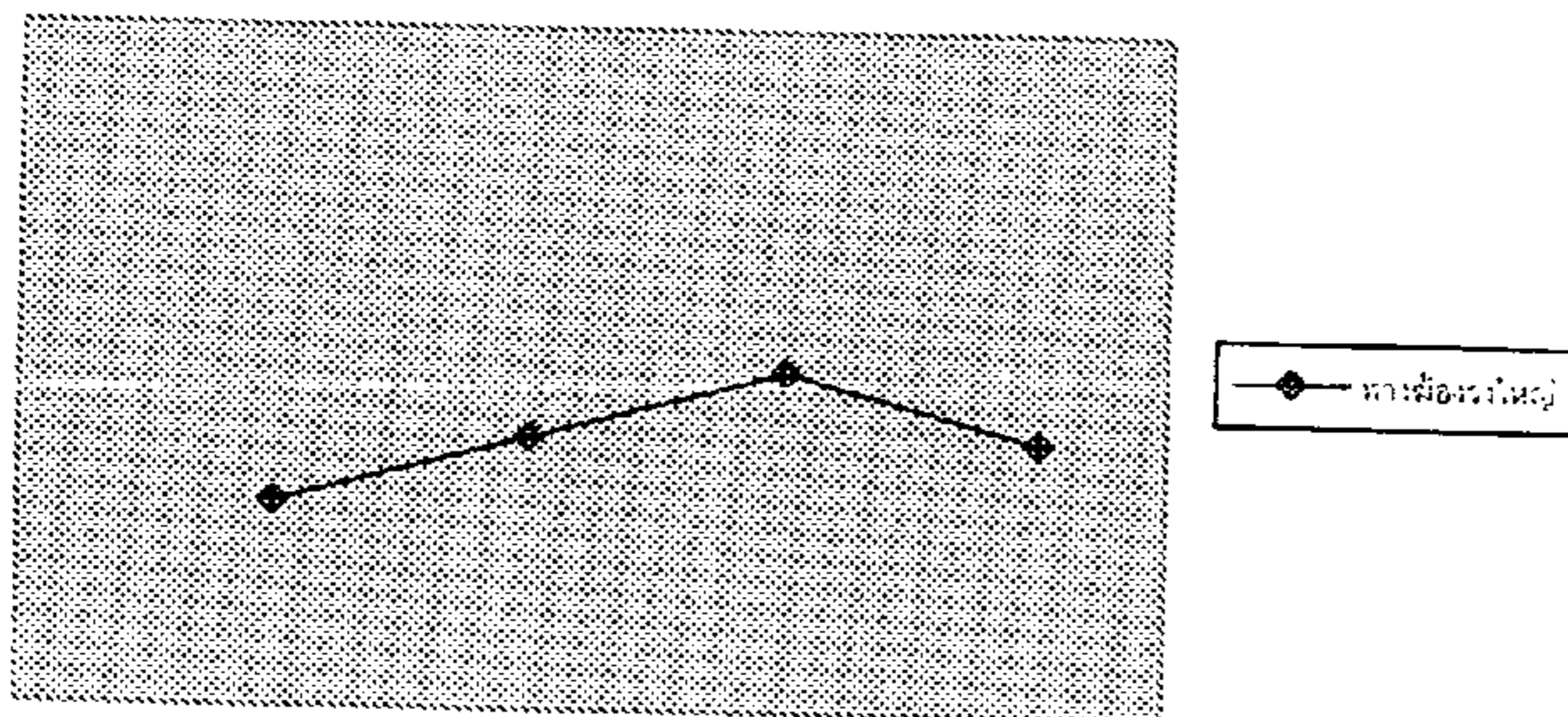
ท่อนที่ 2 วรรคเพลงที่ 1

ทางซ้อง	- - - ฟ	- - ซ ซ	- - - ล	- - ซ ซ
วงใหญ่	- - - ฟ	- ซ - -	- - - ล	- ซ - -

ทางจะเข้	- - - ด	ร ม ฟ ซ	- ล ฟ ซ	- ซ - ซ
	- - - -	- - - -	- - - -	- ซ - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- ซ - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 2 วรรคที่ 1 มีเสียง "เร" เป็นเสียงเชื่อมระหว่างวรรคเพลงที่ 24 และ 1 โดยทางซ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ฟา" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ฟา" "ซอล" และ "ลา" มายังลูกตกเสียง "ซอล" ซึ่งเป็นเสียงในลำดับที่ 2 ในบันไดเสียง "ฟา" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ฟา" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "โด" "ซอล" และ "ซอล" มายังลูกตกเสียง "ซอล" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 2 ในบันไดเสียง "ฟา" เช่นเดียวกัน

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง

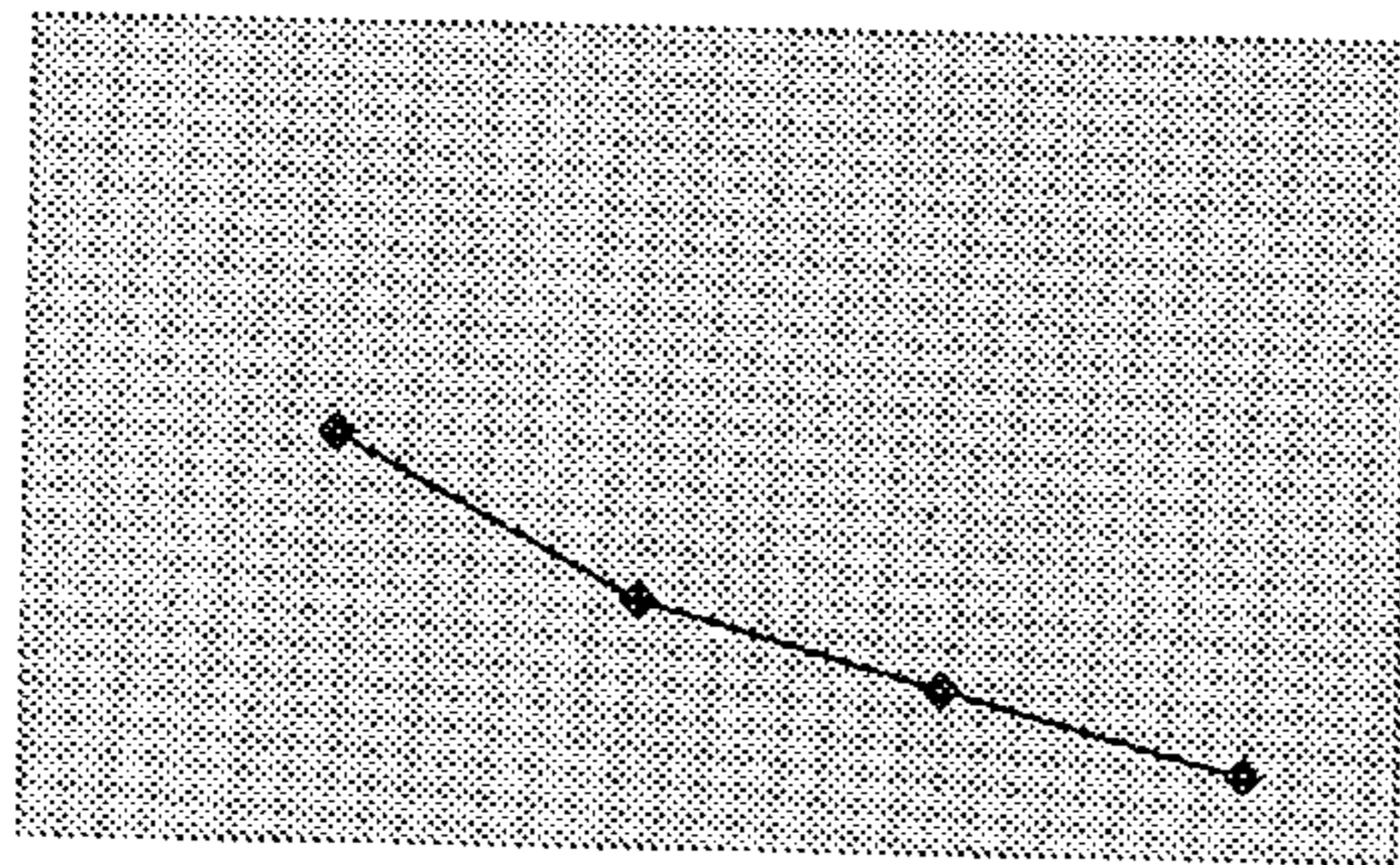


ท่อนที่ 2 วรรคเพลงที่ 2

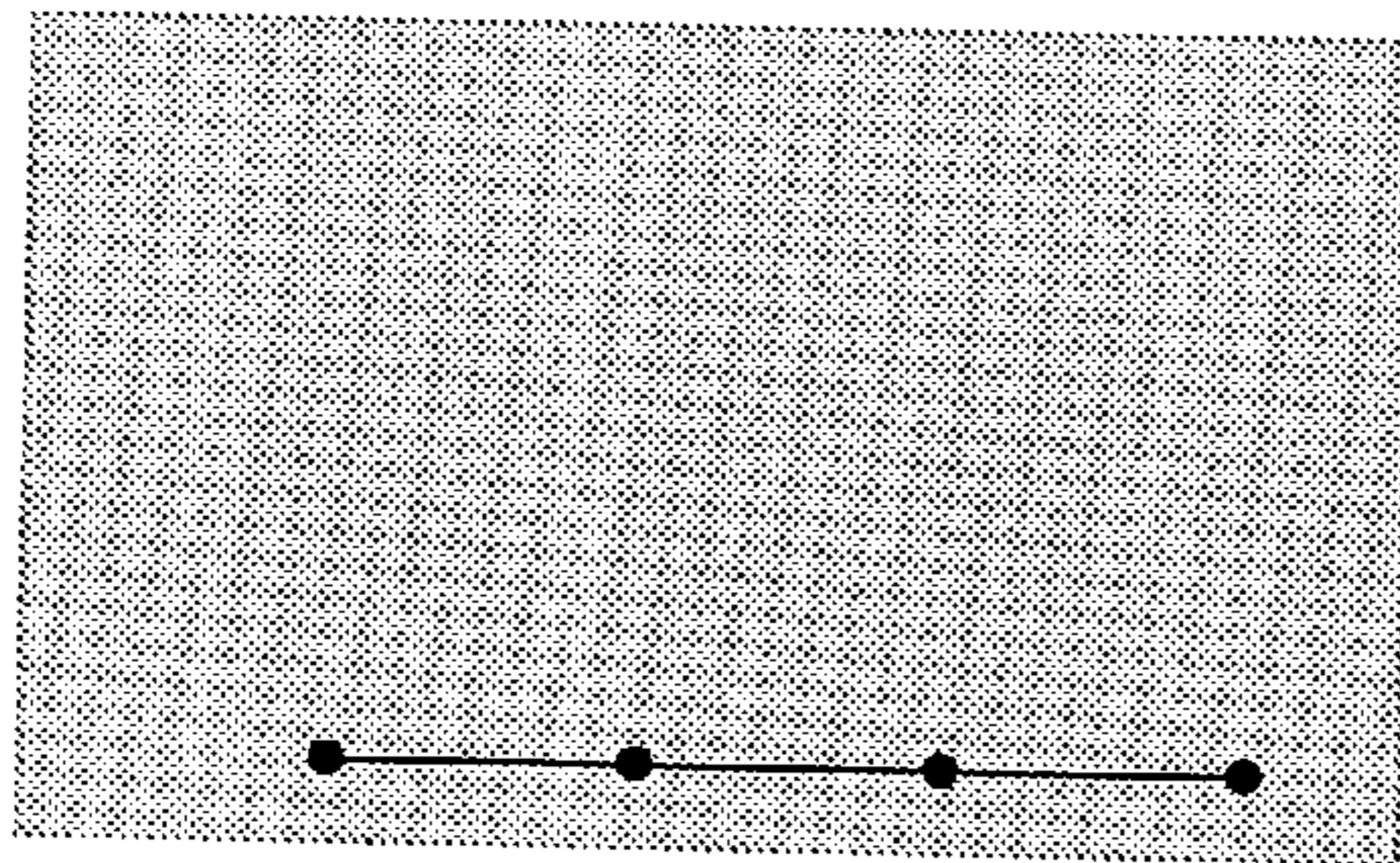
ทางฆ้อง	- ต - ล	- ช - -	ฟ ฟ - -	ม ม - ร
วงใหญ่	- ต - ล	- ช - ฟ	- - - ม	- - - ร

ทางจะเข้	- - ต ร	มรด - ร	- ม ต ร	- ร - ร
	- - - -	- - - -	- - - -	- ช - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- ร - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 2 วรรคที่ 2 มีเสียง "ซอล" เป็นเสียงเชื่อมระหว่าง วรรคเพลงที่ 1 และ 2 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ฟา" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงใน จังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ลา" "ฟา" และ "มี" มายังลูกตกเสียง "เร" ซึ่งเป็นเสียงใน ลำดับที่ 6 ในบันไดเสียง "ฟา" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ฟา" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "เร" "เร" และ "เร" โดยมีเสียง "มี" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "เร" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 6 ในบันไดเสียง "ฟา" เช่นเดียวกัน ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



ทางฆ้องวงใหญ่



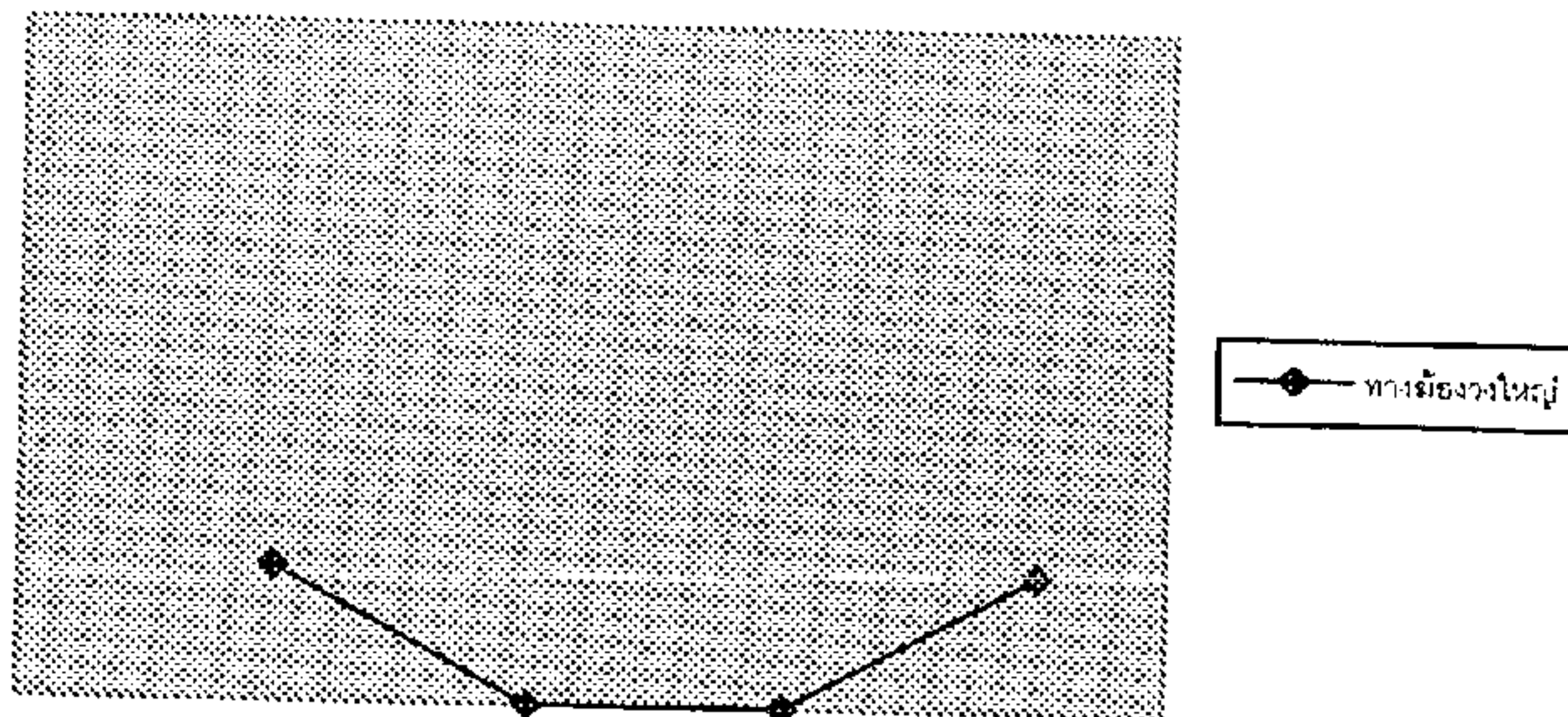
ทางเดี่ยวจะเข้

ท่อนที่ 2 วรรคเพลงที่ 3

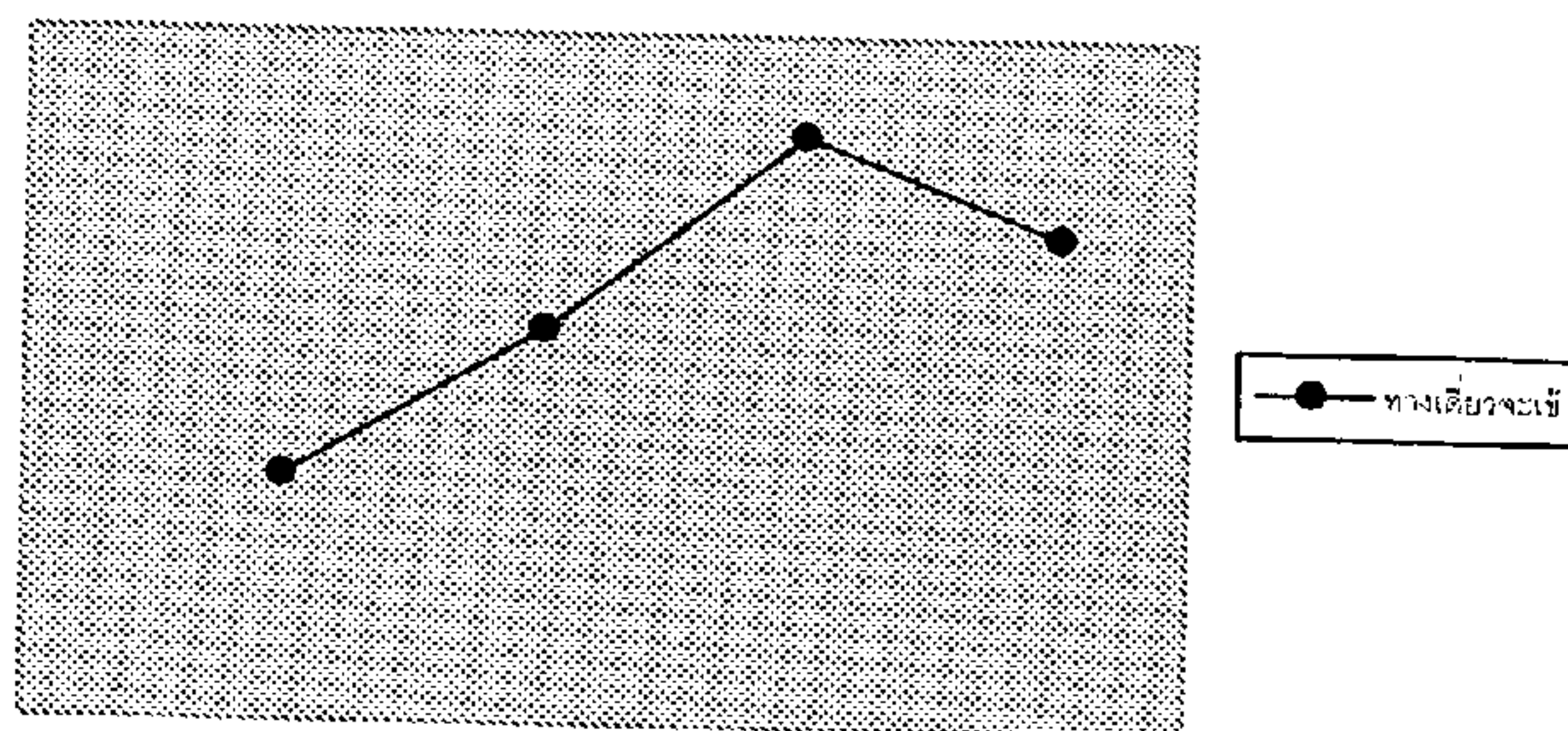
ทางฆ้อง	- ล - -	ช ม - -	- - - -	- - ร ม
วงใหญ่	- - ช ม	- - ร ด	- ช - ด	- ด - -

ทางจะเข้	- ช - ช	ร ช - ด	- - - - ช	- - - - ม
	- ช - -	- - - -	- - - -	- - - -
	- ช - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 2 วรรคที่ 3 มีเสียง "เร" เป็นเสียงเชื่อมระหว่างวรรคเพลงที่ 2 และ 3 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "โด" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "มี" "โด" และ "โด" มายังลูกตกเสียง "มี" ซึ่งเป็นเสียงในลำดับที่ 3 ในบันไดเสียง "โด" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "โด" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ซอล" "โด" และ "ซอล" มายังลูกตกเสียง "มี" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 3 ในบันไดเสียง "โด" เช่นเดียวกัน



ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



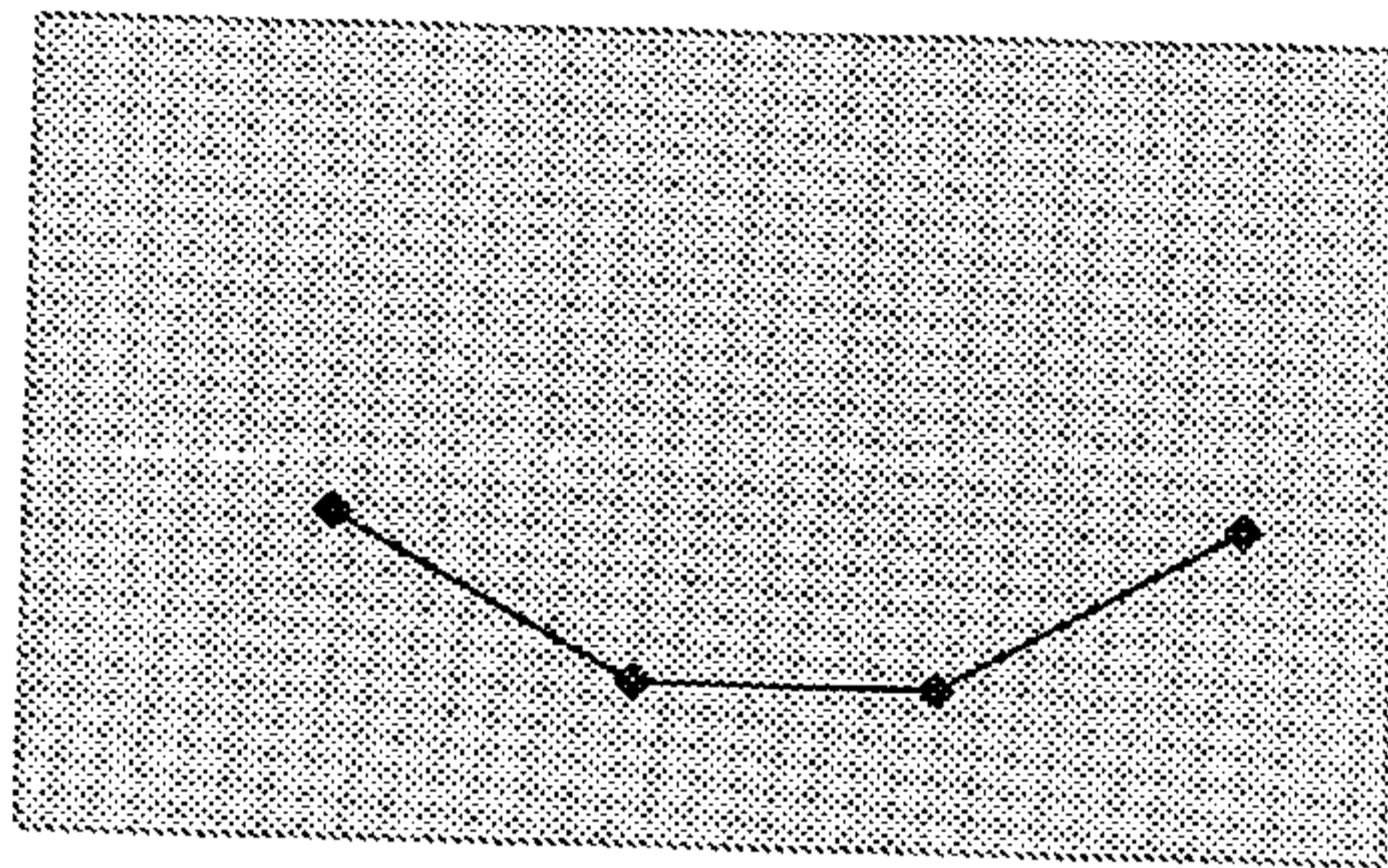
ท่อนที่ 2 วรรคเพลงที่ 4

ทางซ้อง	- ฟ - ช	ล ช - -	- - ร ม	- - - ช
วงใหญ่	- ด - -	- - ฟ ม	ร ด - -	ฟ ช - -

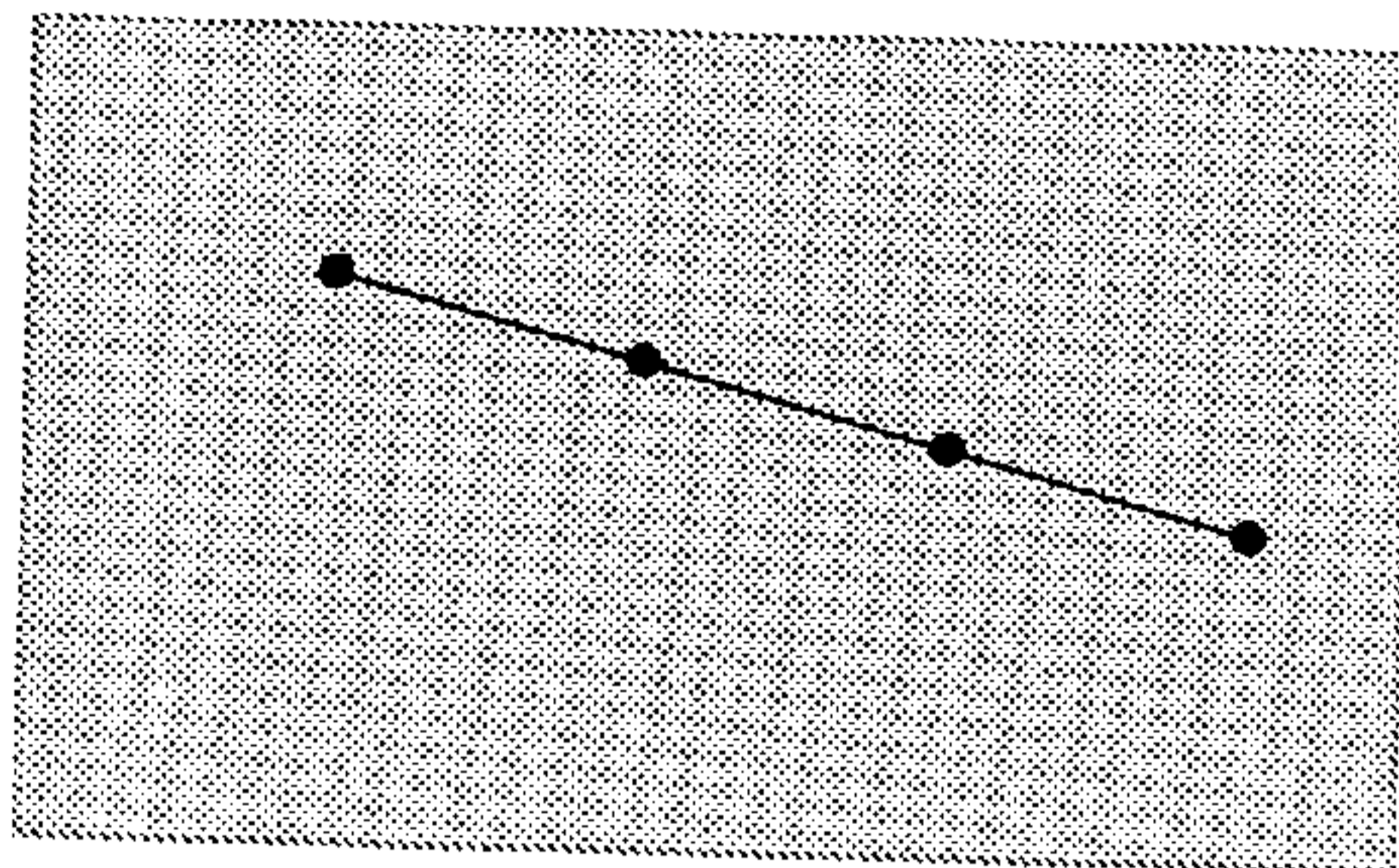
ทางจะเข้	ร้ ม ช้ ต้	ร้ ม ฝ้ ท	ต้ ร้ ม ล	ท ต้ ร้ ช
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 2 วรรคที่ 4 มีเสียง "มี" เป็นเสียงเชื่อมระหว่างวรรคเพลงที่ 3 และ 4 โดยทางซ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "โด" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ซอล" "มี" และ "มี" มายังลูกตกเสียง "ซอล" ซึ่งเป็นเสียงในลำดับที่ 5 ในบันไดเสียง "ซอล" ส่วนทางจะเข้ในทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ซอล" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "โด" "ที" และ "ลา" โดยมีเสียง "ฟา" และ "ที" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "ซอล" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 5 ในบันไดเสียง "โด" เช่นเดียวกัน

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



ทางซ้องวงใหญ่



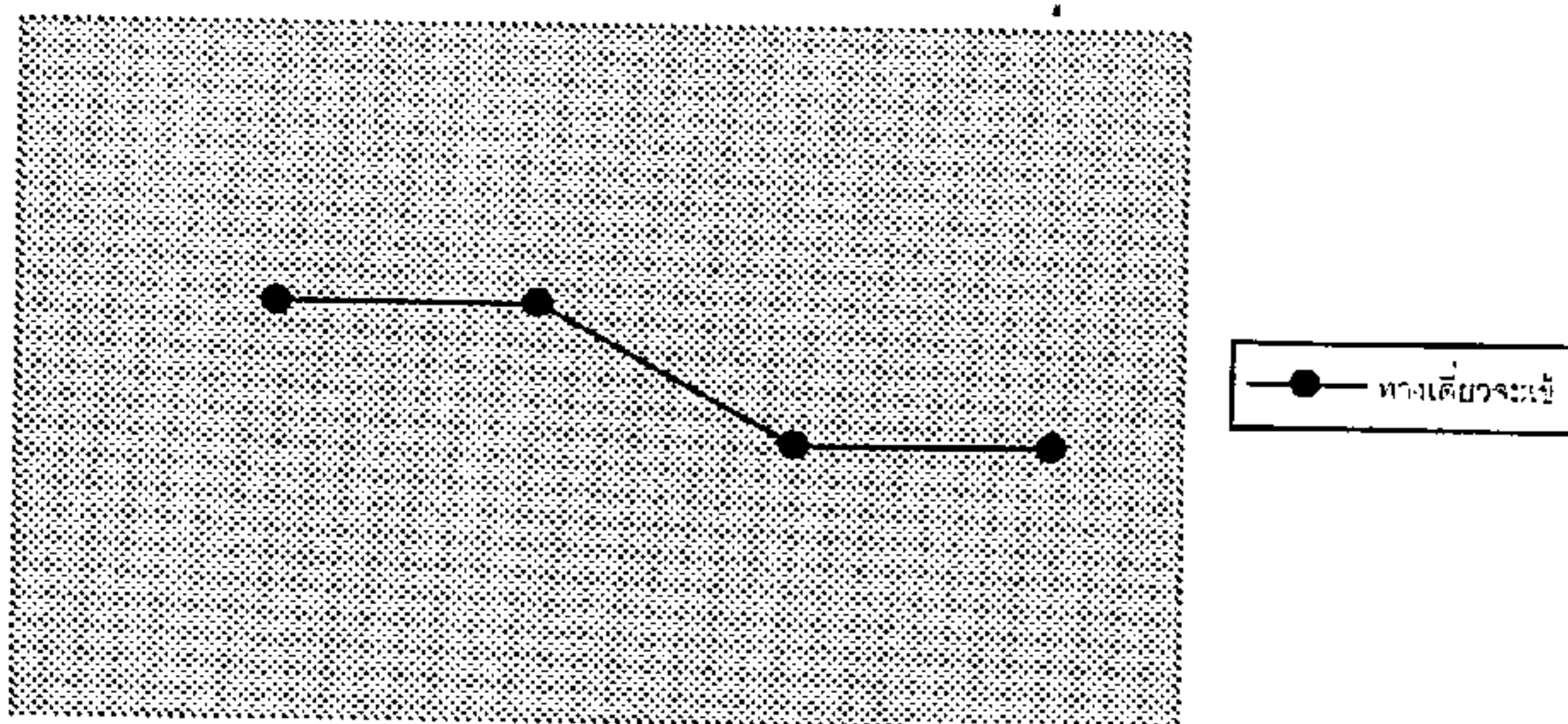
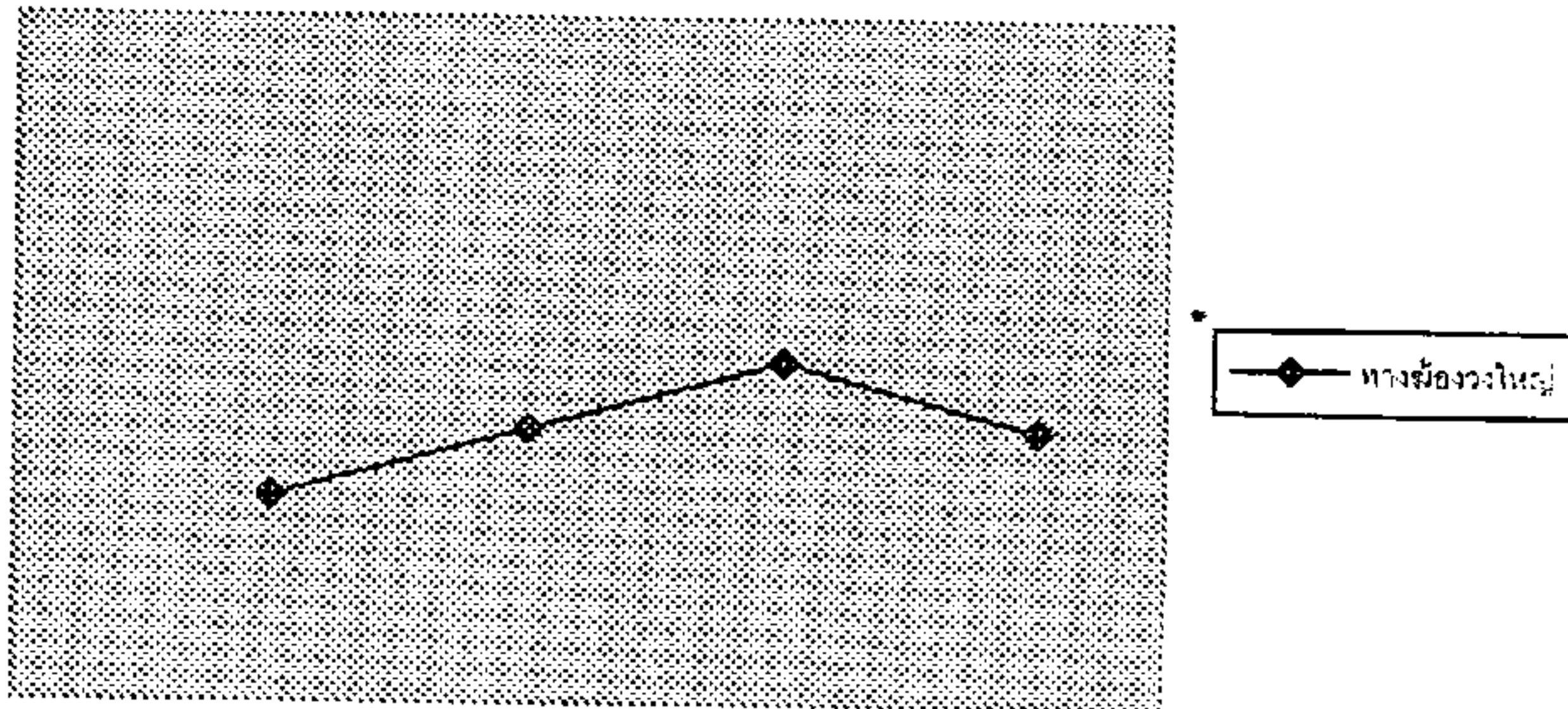
ทางเดี่ยวจะเข้

ท่อนที่ 2 วรรคเพลงที่ 5

ทางฆ้อง	--- ฟ	-- ซ ซ	--- ล	-- ซ ซ
วงใหญ่	--- ฟ	- ซ - -	--- ล	- ซ - -

ทางจะเข้	ฟซล รัตท	ด้ทล รัตท	ด้ทล ทลซ	ลซฟ - ซ
	----	----	----	----
	----	----	----	----

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 2 วรรคที่ 5 มีเสียง "ซอล" เป็นเสียงเชื่อมระหว่างวรรคเพลงที่ 4 และ 5 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ฟา" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ฟา" "ซอล" และ "ลา" มายังลูกตกเสียง "ซอล" ซึ่งเป็นเสียงในลำดับที่ 2 ในบันไดเสียง "ฟา" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ฟา" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ที" "ที" และ "ซอล" โดยมีเสียง "ที" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "ซอล" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 2 ในบันไดเสียง "ฟา" เช่นเดียวกัน ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง

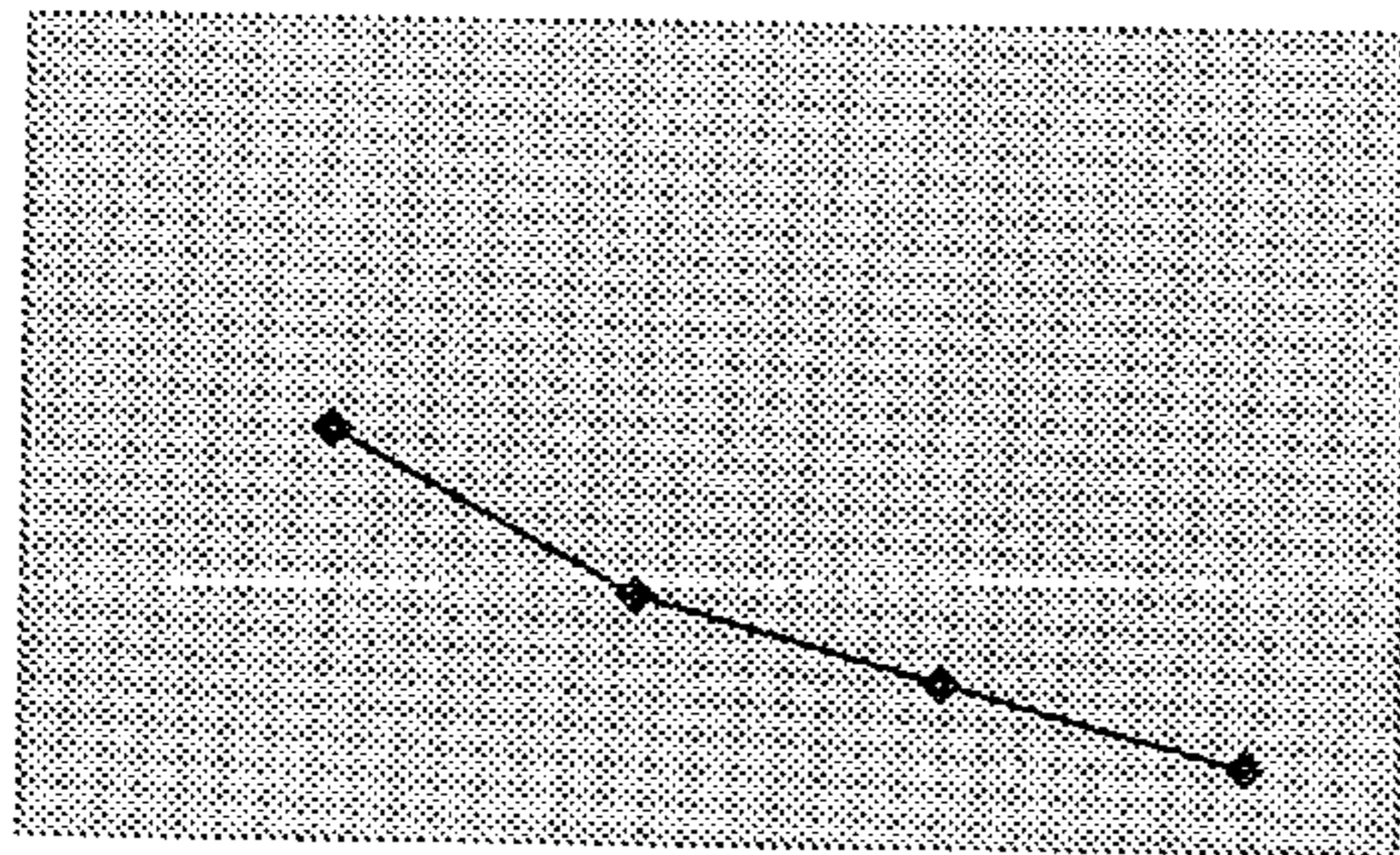


ท่อนที่ 2 วรรคเพลงที่ 6

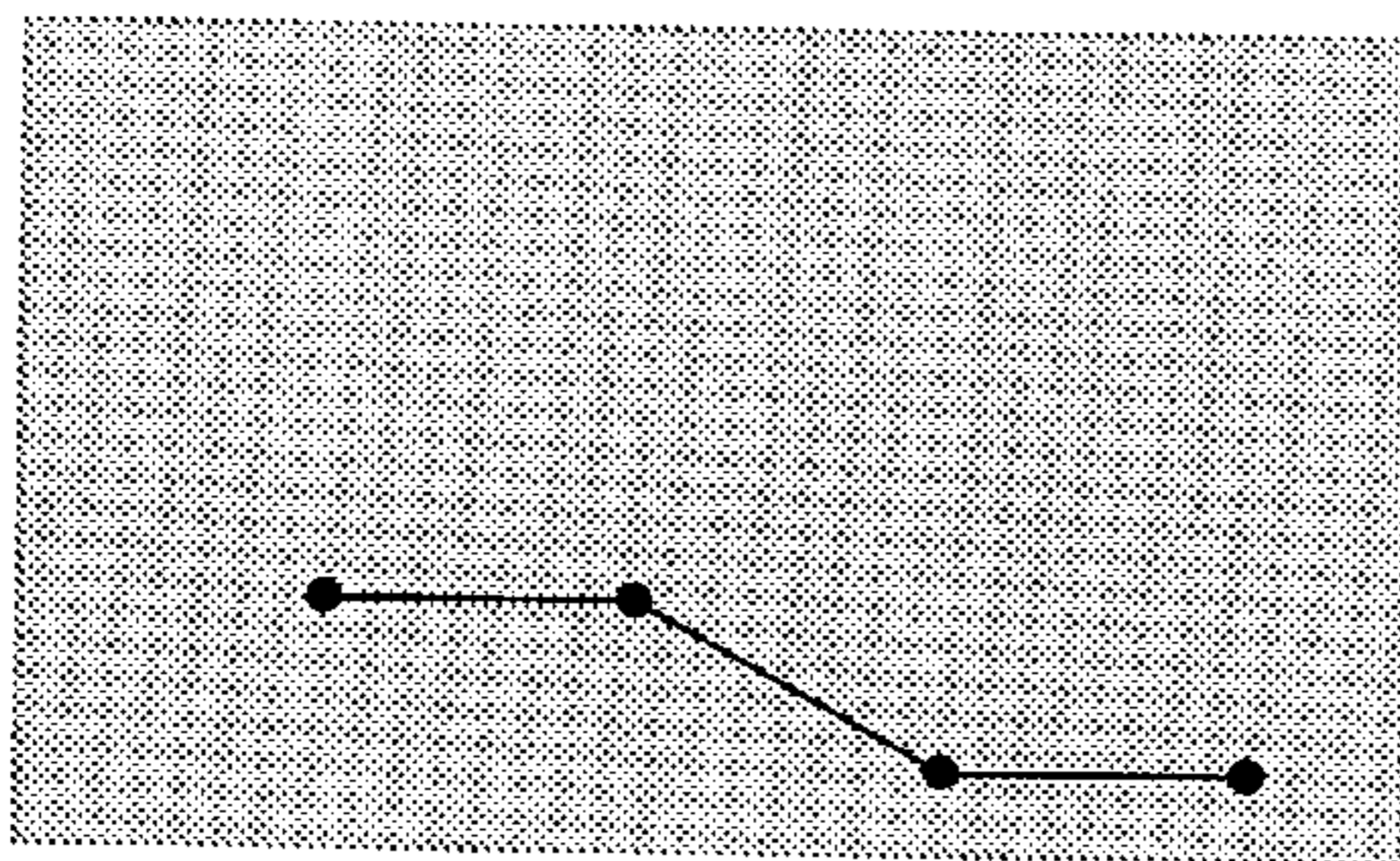
ทางซ้อง	- ต - ล	- ซ - -	ฟ ฟ - -	ม ม - ร
วงใหญ่	- ด - ล	- ซ - ฟ	- - - ม	- - - ร

ทางจะเข้	ร ม ฟ ล ซ ฟ	ซ ฟ ม ล ซ ฟ	ซ ฟ ม ฟ ม ร	ม ร ต - ร
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 2 วรรคที่ 6 มีเสียง "ซอล" เป็นเสียงเชื่อมระหว่างวรรคเพลงที่ 5 และ 6 โดยทางซ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ฟา" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ลา" "ฟา" และ "มี" มายังลูกตกเสียง "เร" ซึ่งเป็นเสียงในลำดับที่ 6 ในบันไดเสียง "ฟา" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ฟา" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ฟา" "ฟา" และ "เร" โดยมีเสียง "มี" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "เร" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 6 ในบันไดเสียง "ฟา" เช่นเดียวกัน ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



—●— ทางซ้องวงใหญ่



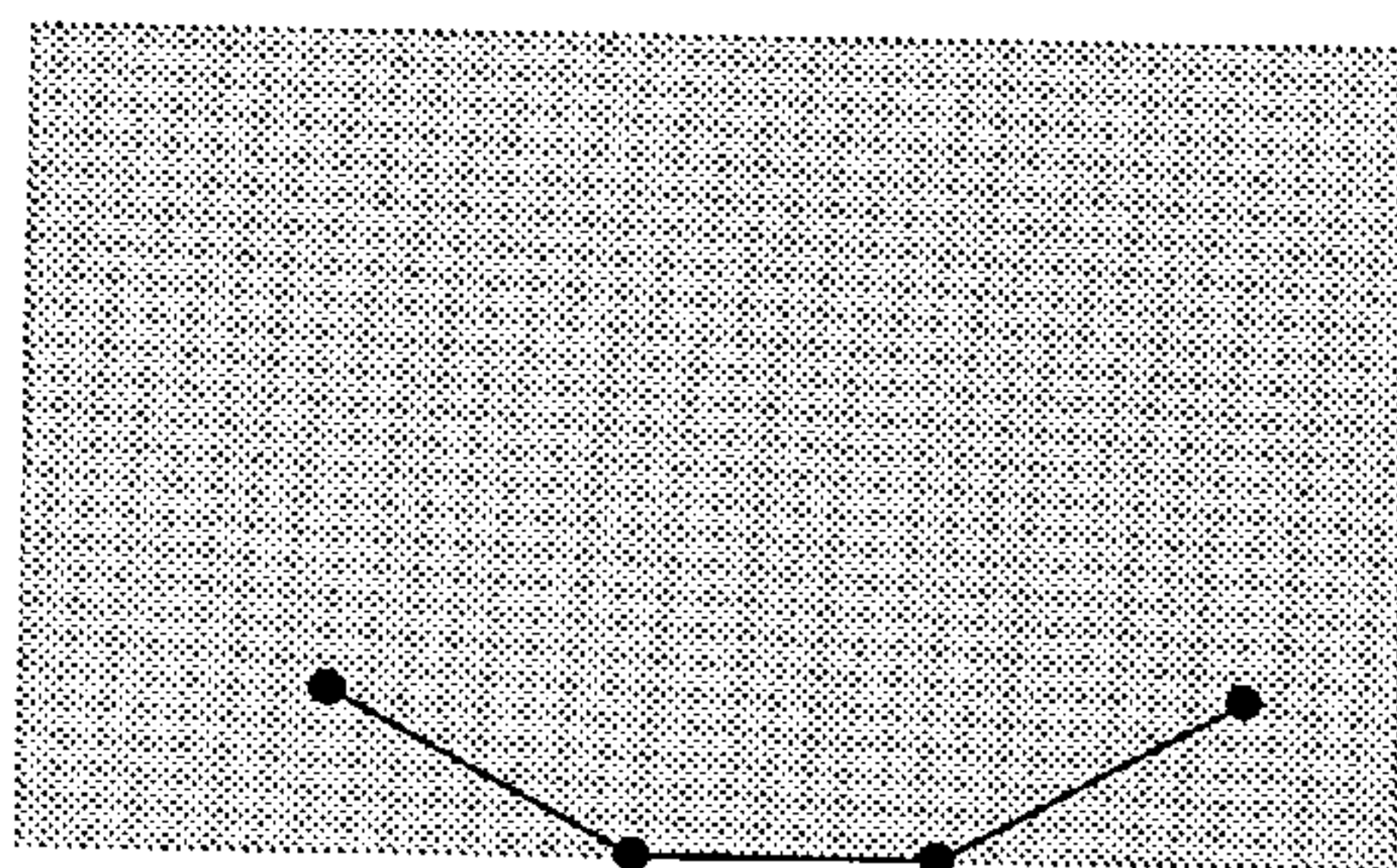
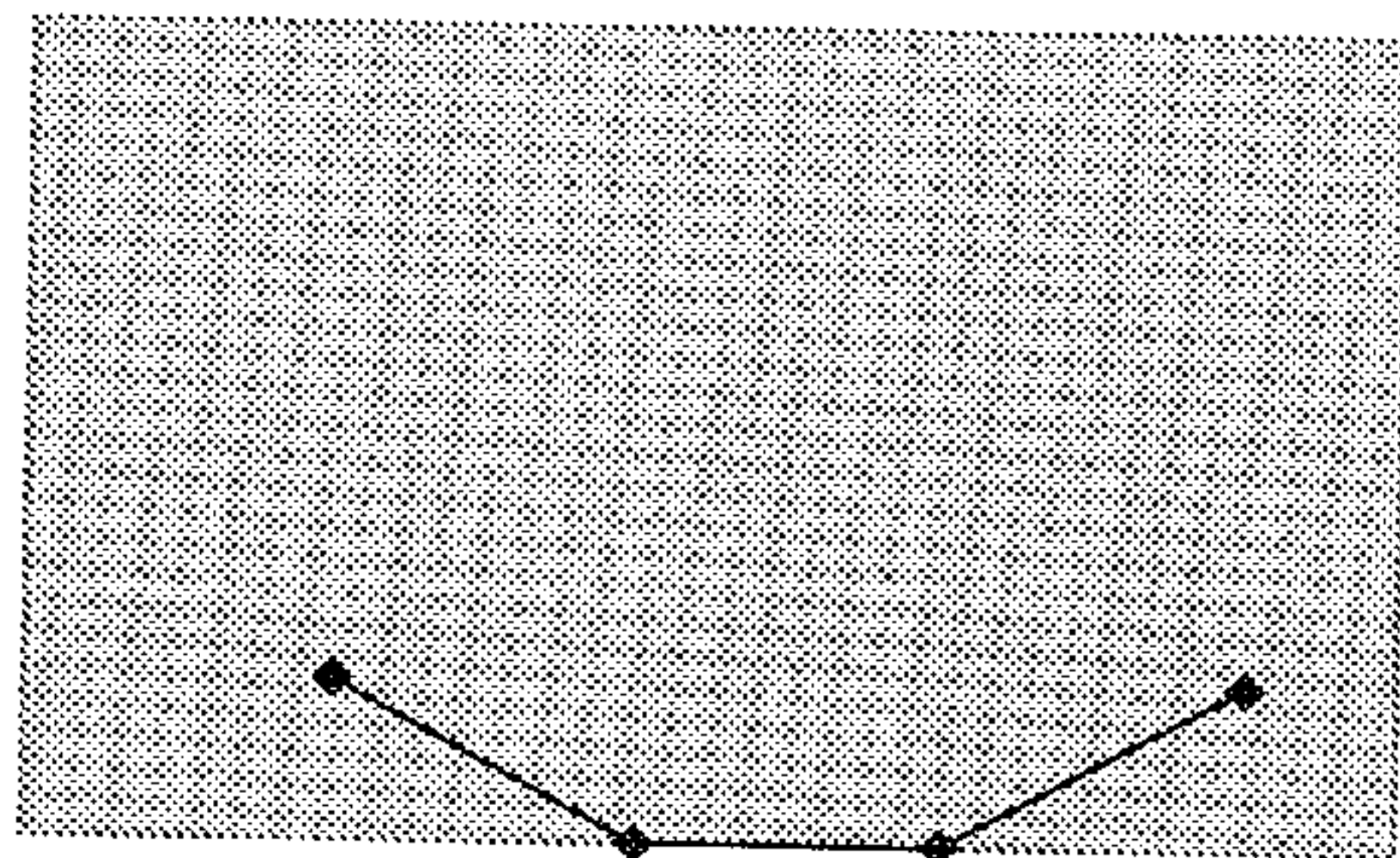
—●— ทางเดี่ยวจะเข้

ท่อนที่ 2 วรรคเพลงที่ 7

ทางฆ้อง	- ล - -	ช ม - -	- - - -	- - ร ม
วงใหญ่	- - ช ม	- - ร ต	- ช - ต	- ต - -

ทางจะเข้	ชลต ลชม	- - - ต	ช ทลช ตทล	รตท - ม
	- - - -	รตล ช -	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 2 วรรคที่ 7 มีเสียง "เร" เป็นเสียงเชื่อมระหว่างวรรคเพลงที่ 6 และ 7 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "โด" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "มี" "โด" และ "โด" มายังลูกตกเสียง "มี" ซึ่งเป็นเสียงในลำดับที่ 3 ในบันไดเสียง "โด" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "โด" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "มี" "โด" และ "ลา" โดยมีเสียง "ที่" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "มี" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 3 ในบันไดเสียง "โด" เช่นเดียวกัน ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



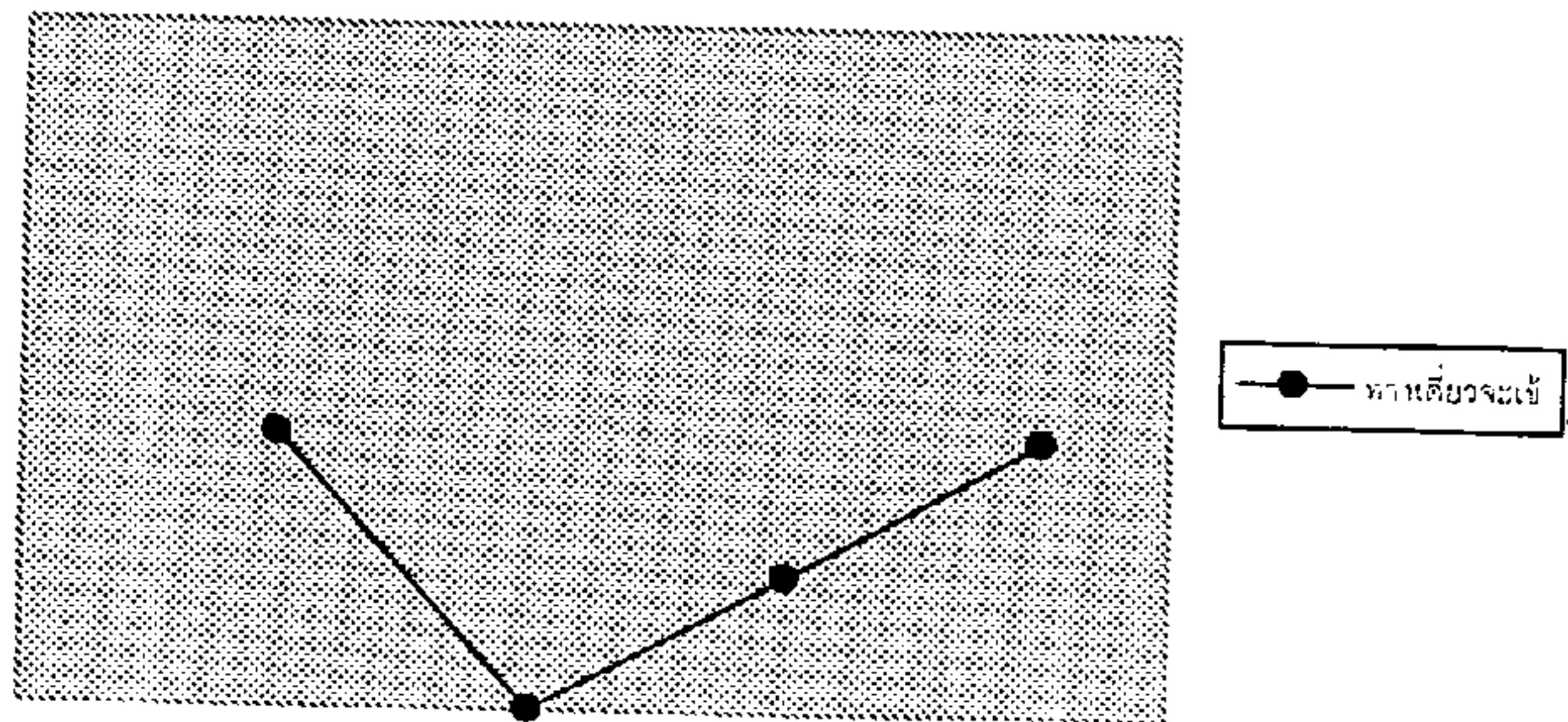
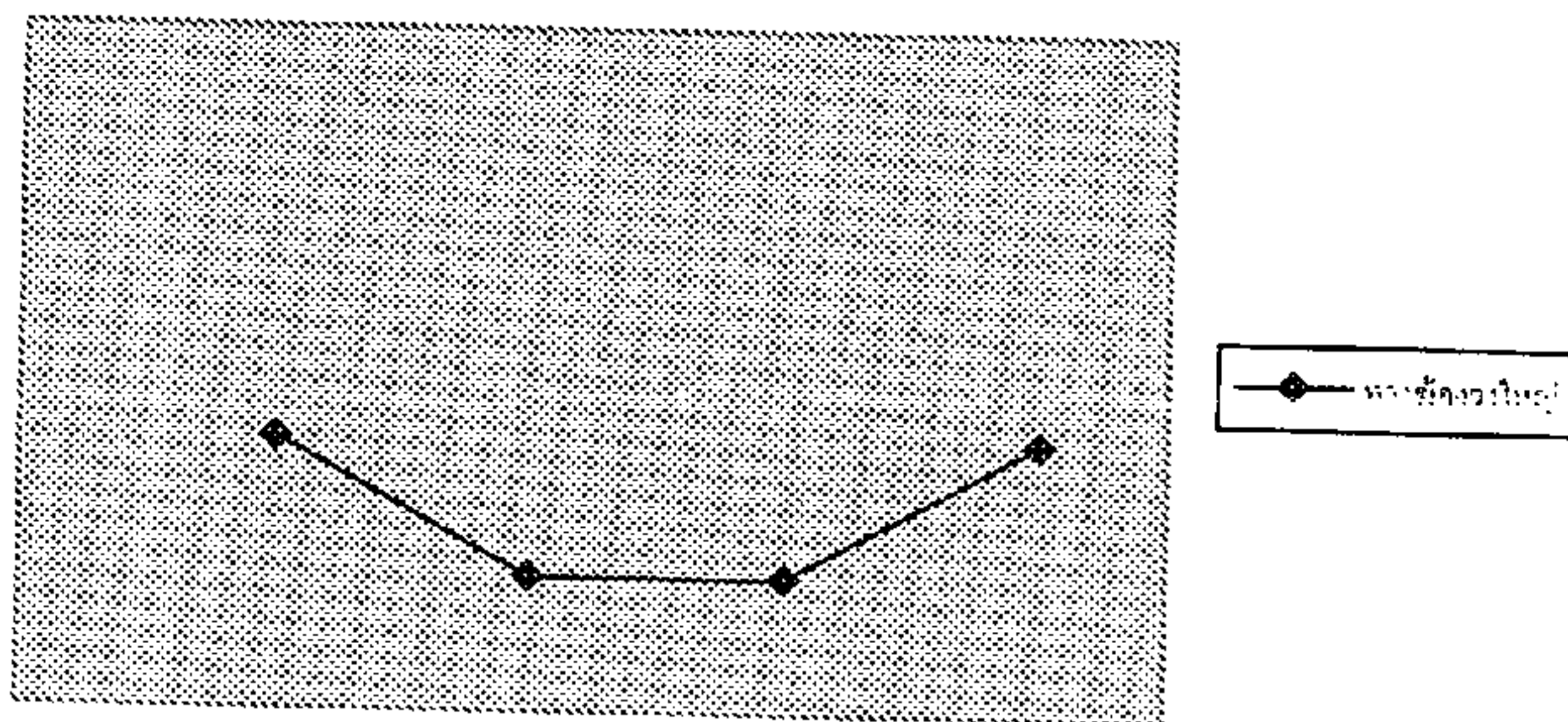
ท่อนที่ 2 วรรคเพลงที่ 8

ทางฆ้อง	- ฟ - ซ	ล ซ - -	- - ร ม	- - - ซ
วงใหญ่	- ด - -	- - ฟ ม	ร ด - -	ฟ ซ - -

ทางจะเข้	ฟซล ดซลซ	ฟซฟ - ด	- ด ร ม	ฟ ซ ล ซ
	- - - -	- - - -	ซ - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 2 วรรคที่ 8 มีเสียง "มี" เป็นเสียงเชื่อมระหว่างวรรคเพลงที่ 7 และ 8 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "โด" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ซอล" "มี" และ "มี" มายังลูกตกเสียง "ซอล" ซึ่งเป็นเสียงในลำดับที่ 5 ในบันไดเสียง "ซอล" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ซอล" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ซอล" "โด" และ "มี" โดยมีเสียง "ฟา" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "ซอล" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 5 ในบันไดเสียง "โด" เช่นเดียวกัน

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง

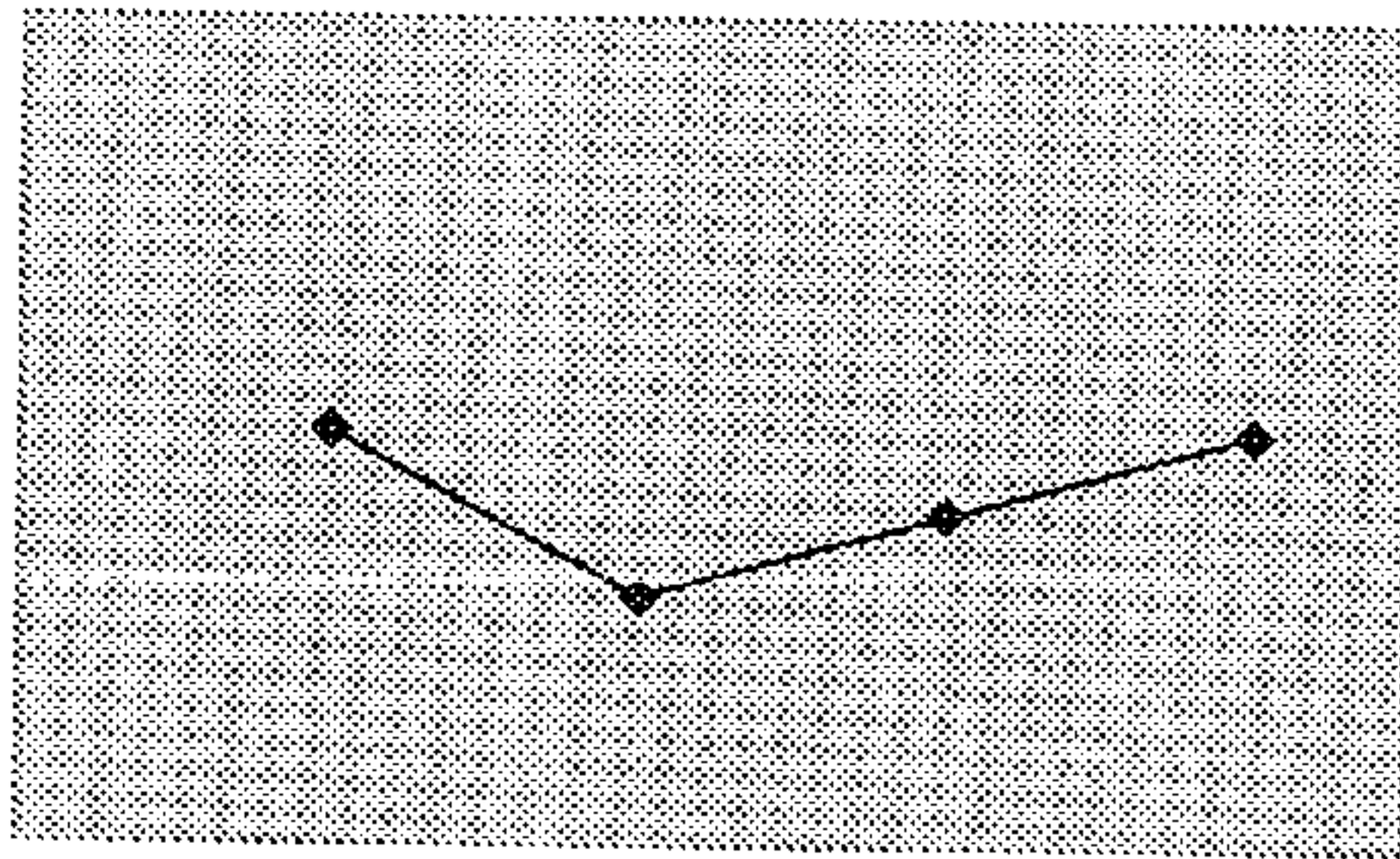


ท่อนที่ 2 วรรคเพลงที่ 9

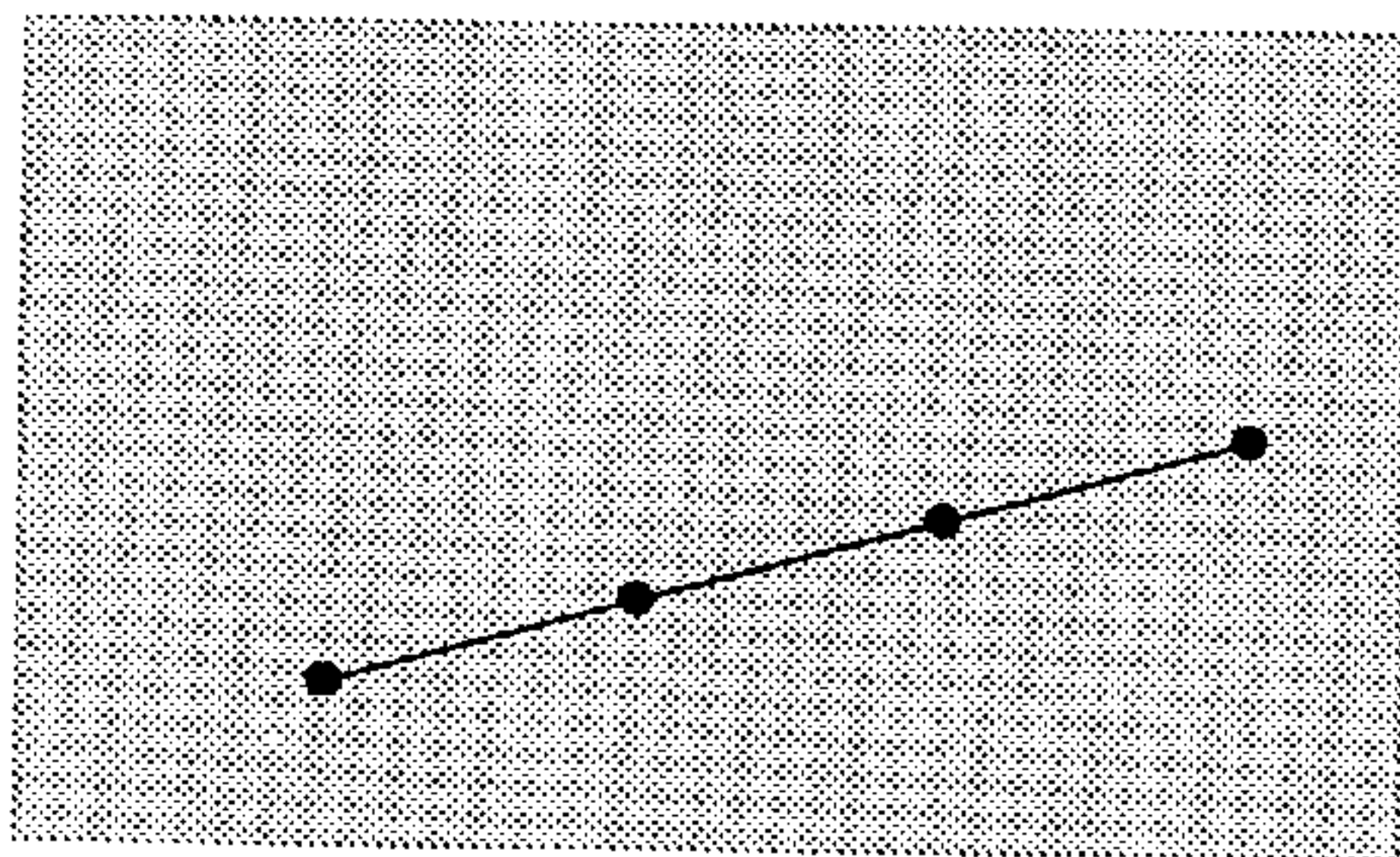
ทางฆ้อง	- ด - ล	- ช - -	ฟ ฟ - -	ซ ซ - ล
วงใหญ่	- ด - ล	- ช - ฟ	- - - ช	- - - ล

ทางจะเข้	ม ๓ ร ๓ ม	พ ๓ ม ๓ พ	ซ ๓ ม ๓ พ ๓ ซ	ล ๓ พ ๓ ซ ๓ ล
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 2 วรรคที่ 9 มีเสียง "ซอล" เป็นเสียงเชื่อมระหว่าง วรรคเพลงที่ 8 และ 9 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ฟา" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงใน จังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ลา" "ฟา" และ "ซอล" มายังลูกตกเสียง "ลา" ซึ่งเป็นเสียง ในลำดับที่ 3 ในบันไดเสียง "ฟา" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ฟา" โดย มีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "มี" "ฟา" และ "ซอล" โดยมีเสียง "มี" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "ลา" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 3 ในบันไดเสียง "ฟา" เช่นเดียวกัน ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



ทางฆ้องวงใหญ่



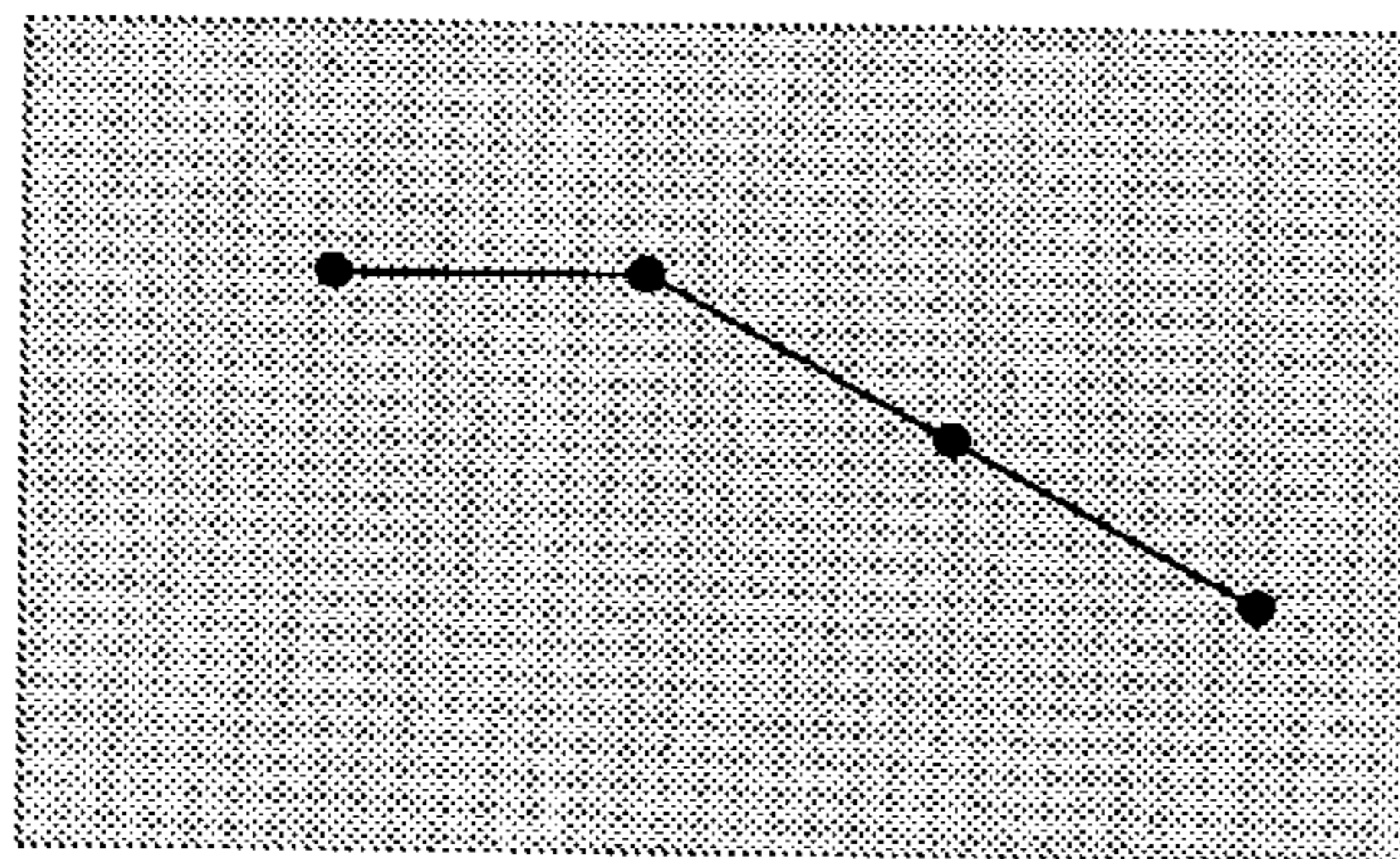
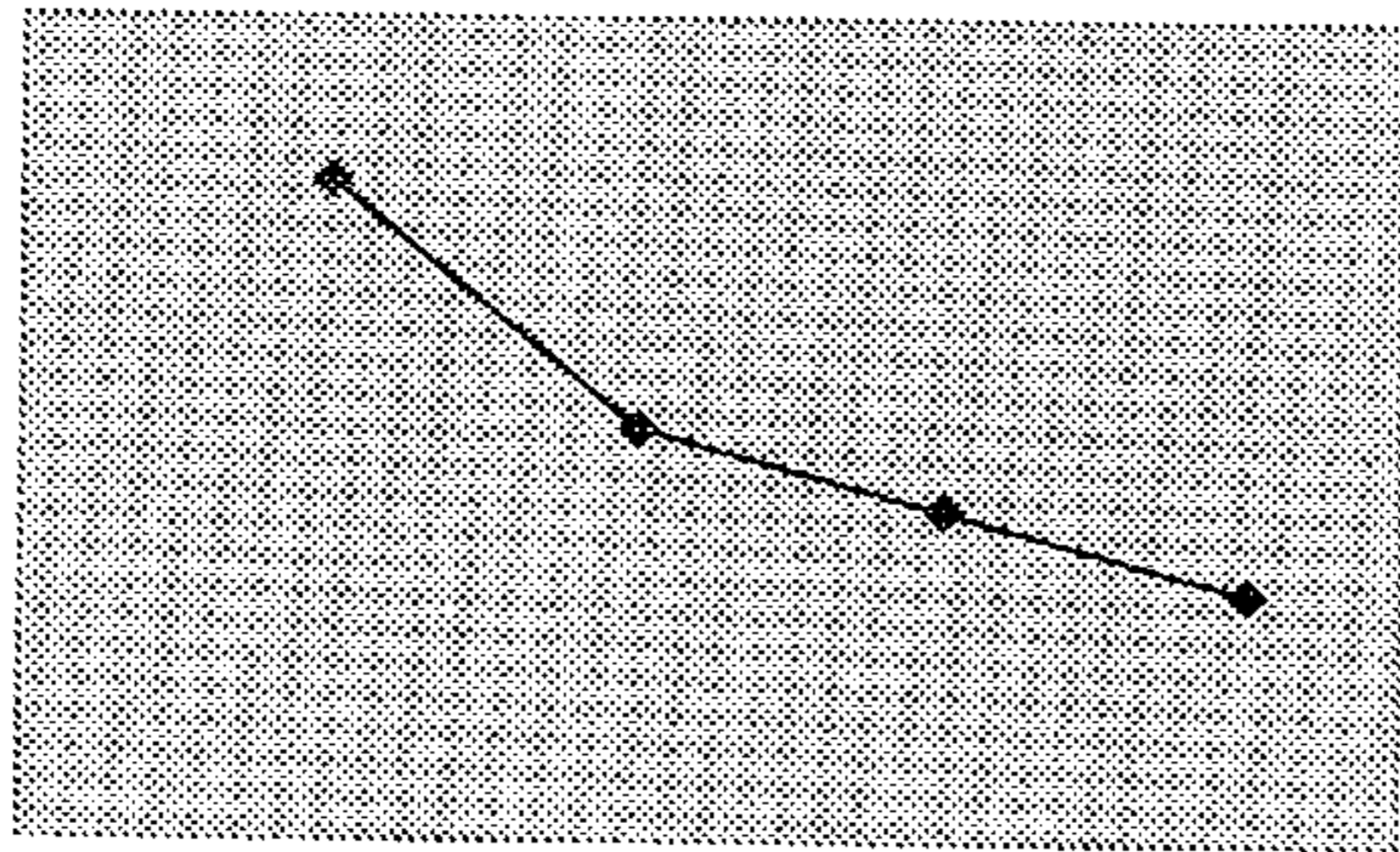
ทางจะเข้

ท่อนที่ 2 วรรคเพลงที่ 10

ทางฆ้อง	- ตี - รั	- ตี - -	ล ล - -	ซ ซ - ฟ
วงใหญ่	- ต - ร	- ต - ล	- - - ซ	- - - ฟ

ทางจะเข้	ตีมี รั ตี	ล ตี ซ ตี	ล ซ ฟ ล	ซ ฟ ต ฟ
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 2 วรรคที่ 10 มีเสียง "ลา" เป็นเสียงเชื่อมระหว่าง วรรคเพลงที่ 9 และ 10 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ฟา" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียง ในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "เร" "ลา" และ "ซอล" มายังลูกตกเสียง "ฟา" ซึ่งเป็นเสียง ในลำดับที่ 1 ในบันไดเสียง "ฟา" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ฟา" โดย มีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "โด" "โด" และ "ลา" โดยมีเสียง "มี" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "ฟา" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 1 ในบันไดเสียง "ฟา" เช่นเดียวกัน ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



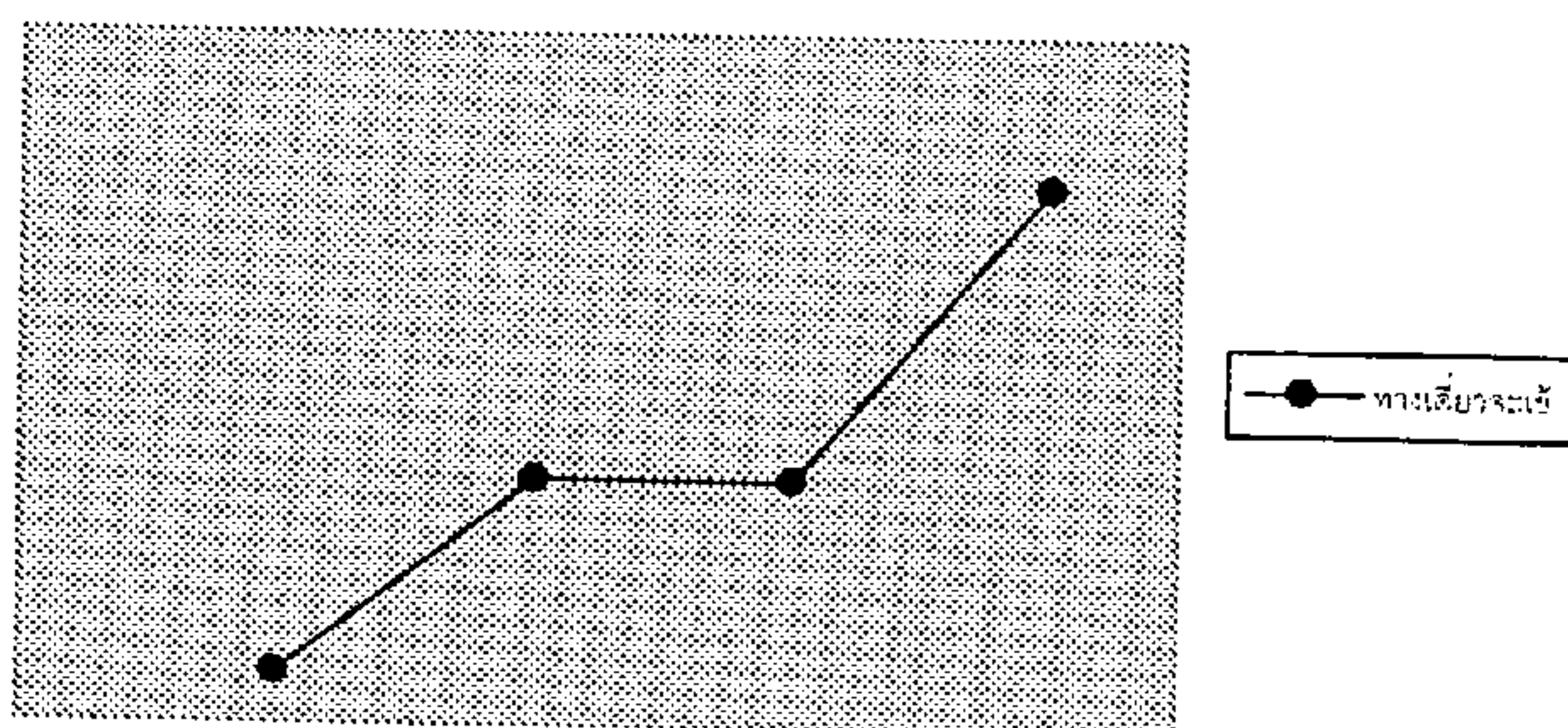
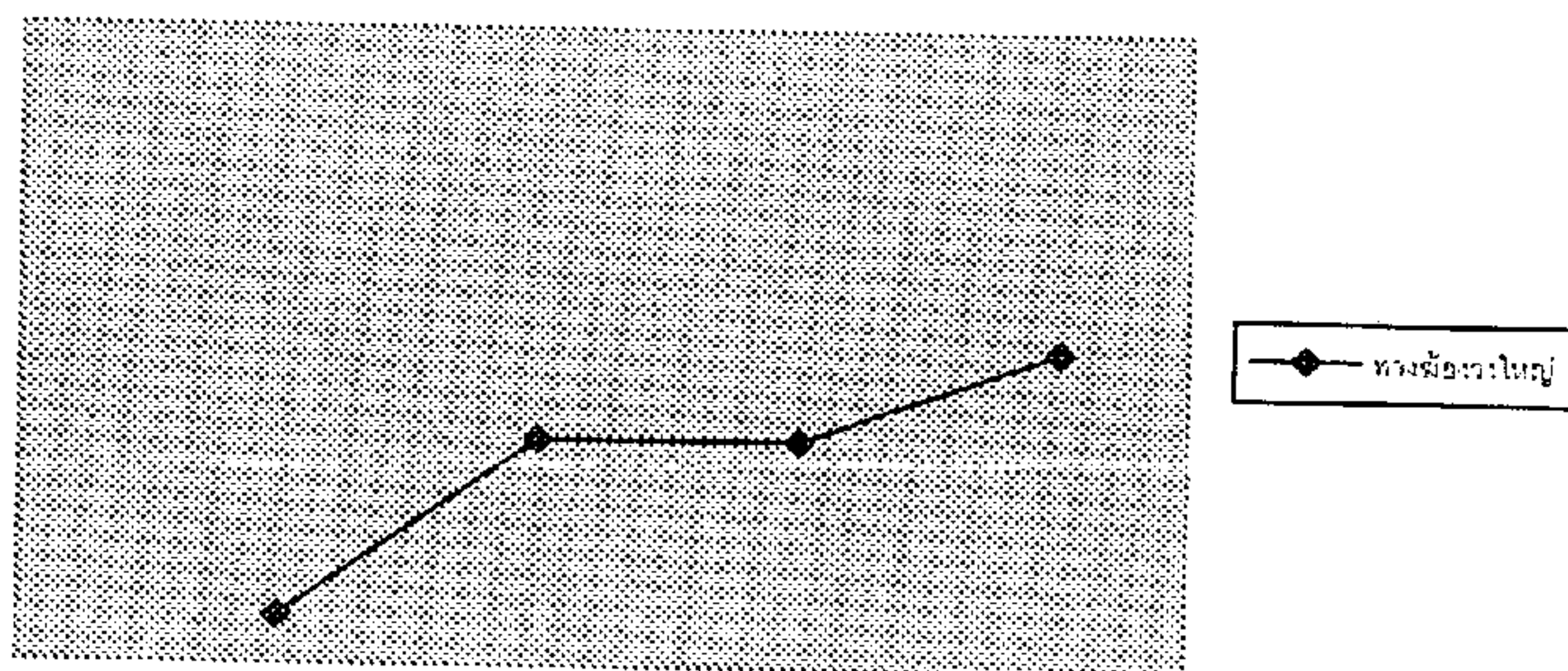
ท่อนที่ 2 วรรคเพลงที่ 11

ทางซ้อง	ม ร - -	ด - ด ร	ม ร - ร	ม ฟ - ฟ
วงใหญ่	- - ด ซ	- ซ - -	- - ด -	- - ฟ -

ทางจะเข้	ม ร ด -	- - - -	ม ร ด ร	ม ฟ ซ ด
	- - - ซ	ด ซ ด ร	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 2 วรรคที่ 11 มีเสียง "ฟา" เป็นเสียงเชื่อมระหว่างวรรคเพลงที่ 10 และ 11 โดยทางซ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ฟา" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ซอล" "เร" และ "เร" มายังลูกตกเสียง "ฟา" ซึ่งเป็นเสียงในลำดับที่ 1 ในบันไดเสียง "ฟา" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ฟา" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ซอล" "เร" และ "เร" โดยมีเสียง "มี" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "ฟา" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 1 ในบันไดเสียง "ฟา" เช่นเดียวกัน

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



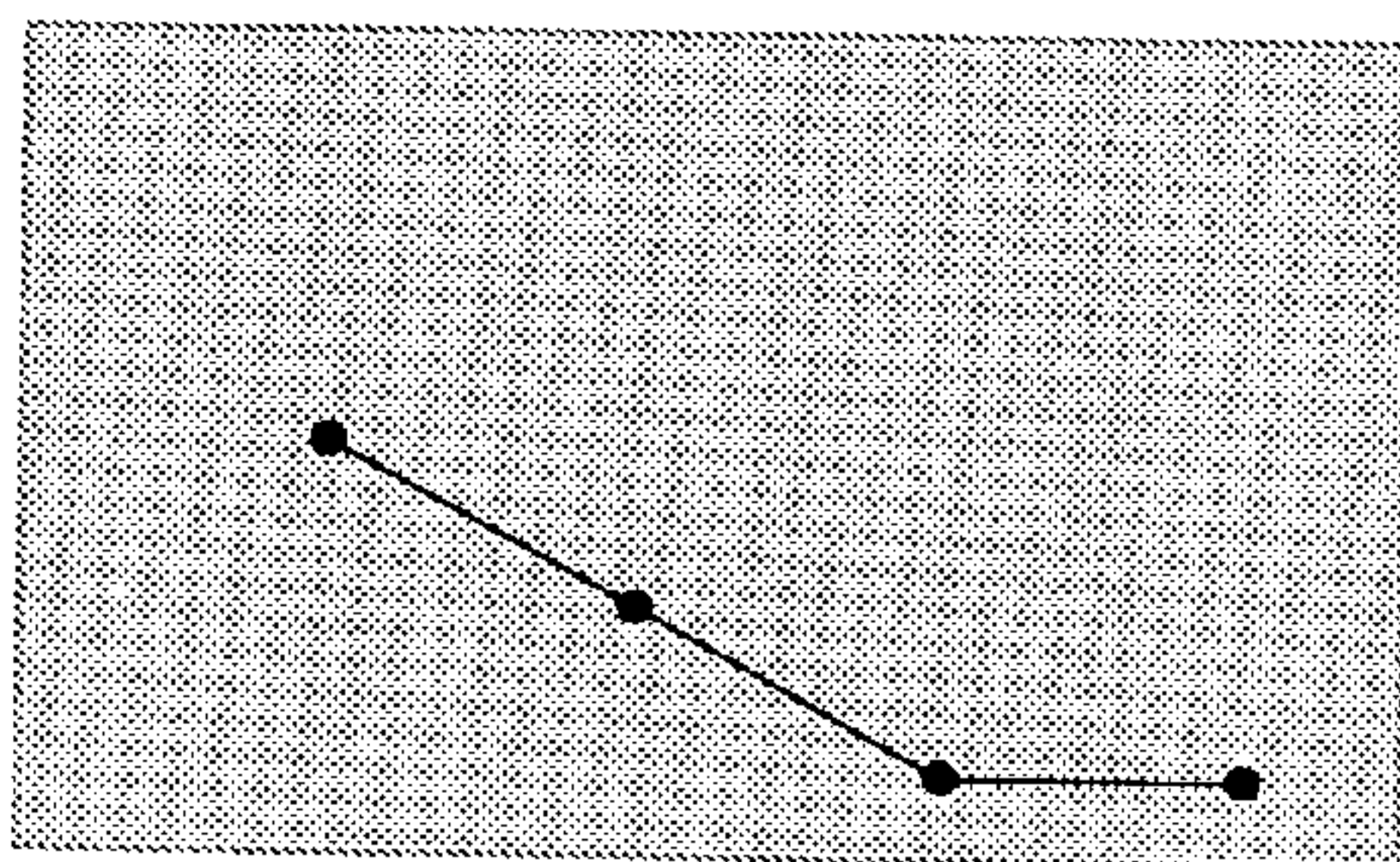
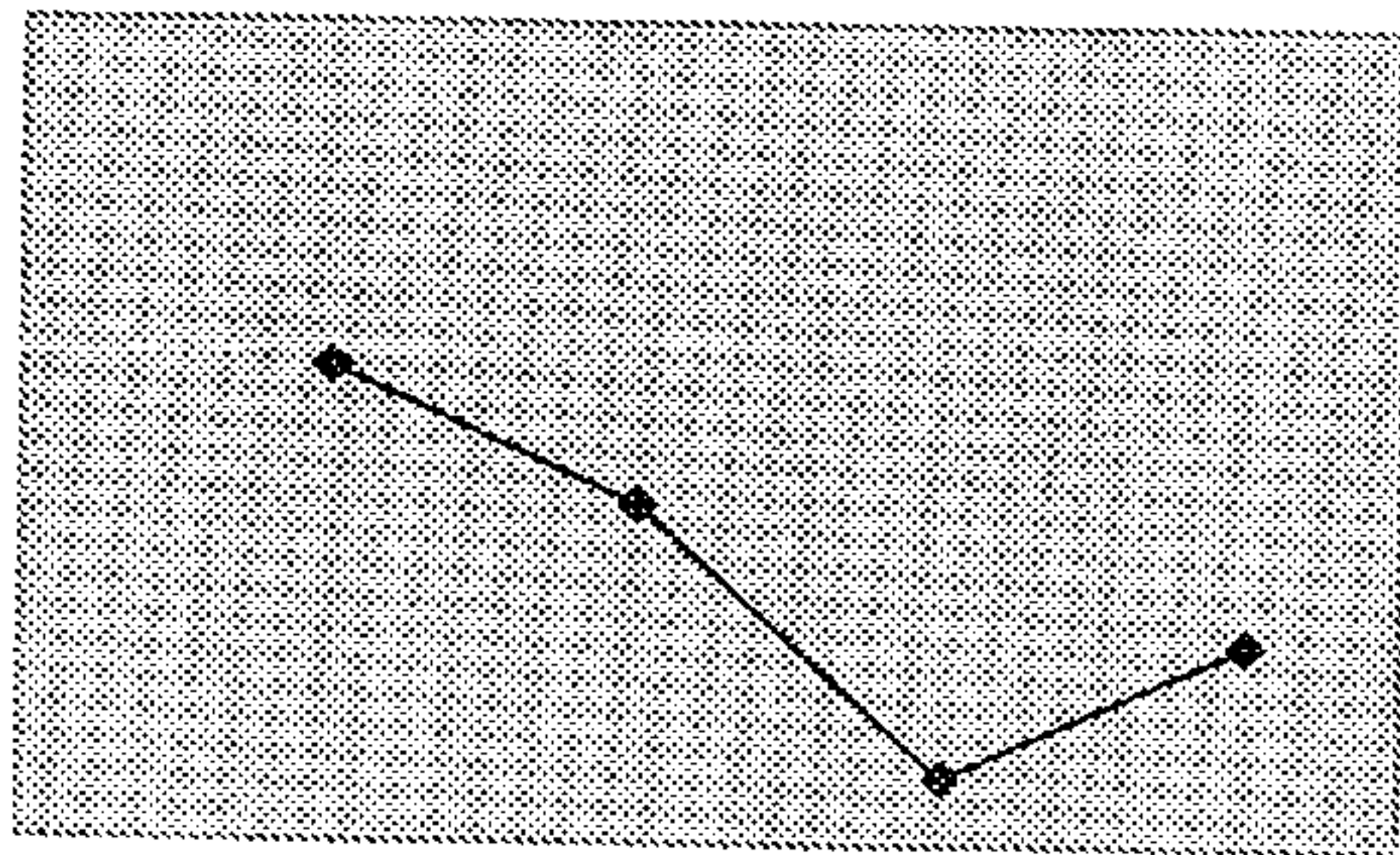
ท่อนที่ 2 วรรคเพลงที่ 12

ทางซ้อง	- ต - ล	- ช - -	ฟ ฟ - -	ม ม - ร
วงใหญ่	- ต - ล	- ช - ฟ	- - - ทุ	- - - ล

ทางจะเข้	ล ช ฟ ล	ช ฟ ต ฟ	ม ร ต ร	ช ฟ ม ร
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 2 วรรคที่ 12 มีเสียง "ฟา" เป็นเสียงเชื่อมระหว่างวรรคเพลงในทางซ้องวงใหญ่ และเสียง "โด" เป็นเสียงเชื่อมระหว่างวรรคเพลงในทางจะเข้โดยเป็นลักษณะการฝากเสียง ระหว่างวรรคที่ 11 และ 12 โดยทางซ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ฟา" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ลา" "ฟา" และ "ที" มายังลูกตกเสียง "เร" ซึ่งเป็นเสียงในลำดับที่ 6 ในบันไดเสียง "ฟา" ส่วนทางจะเข้ที่นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ฟา" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ลา" "ฟา" และ "เร" โดยมีเสียง "มี" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "ฟา" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 6 ในบันไดเสียง "ฟา" เช่นเดียวกัน

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง

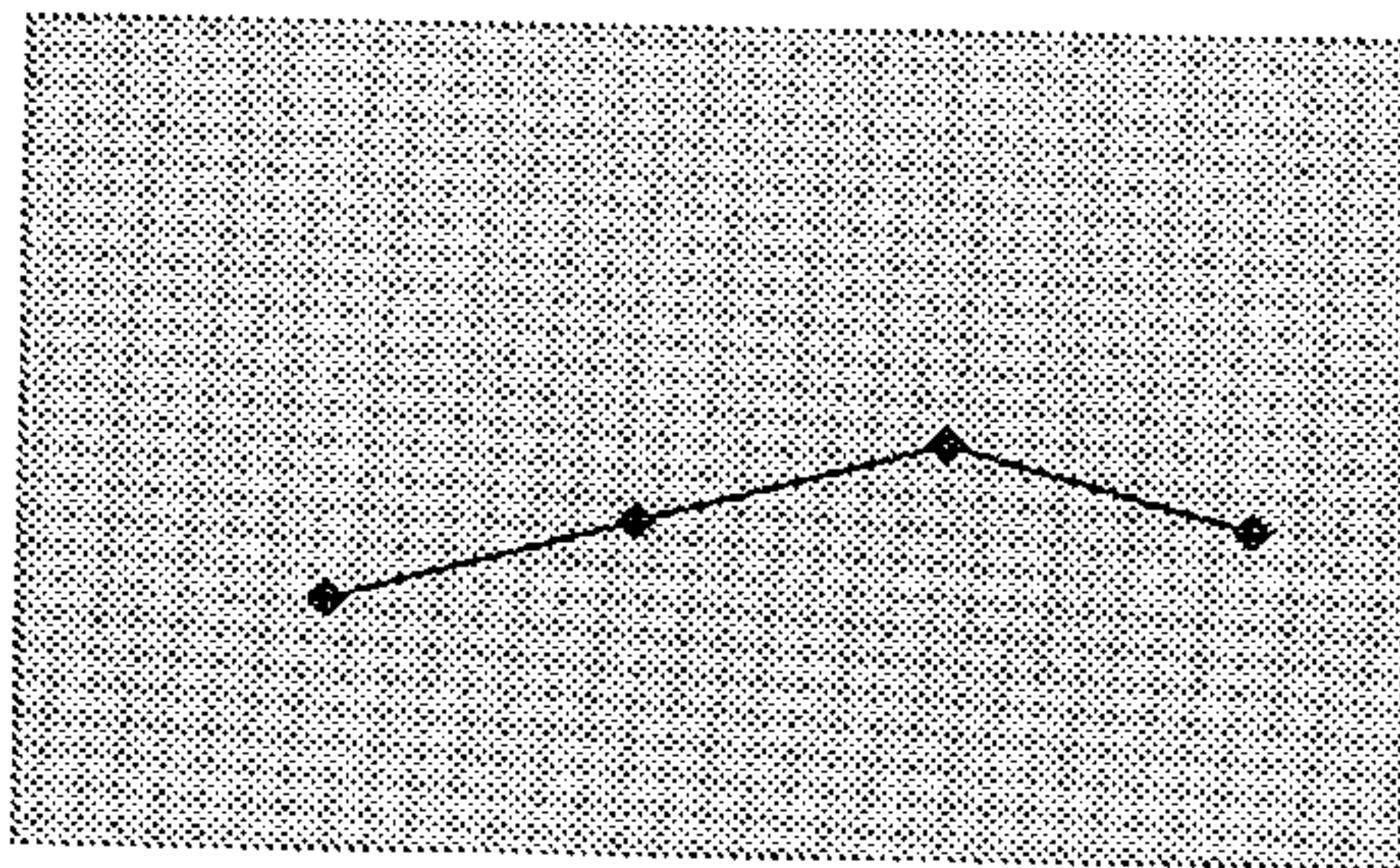


ท่อนที่ 2 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 1

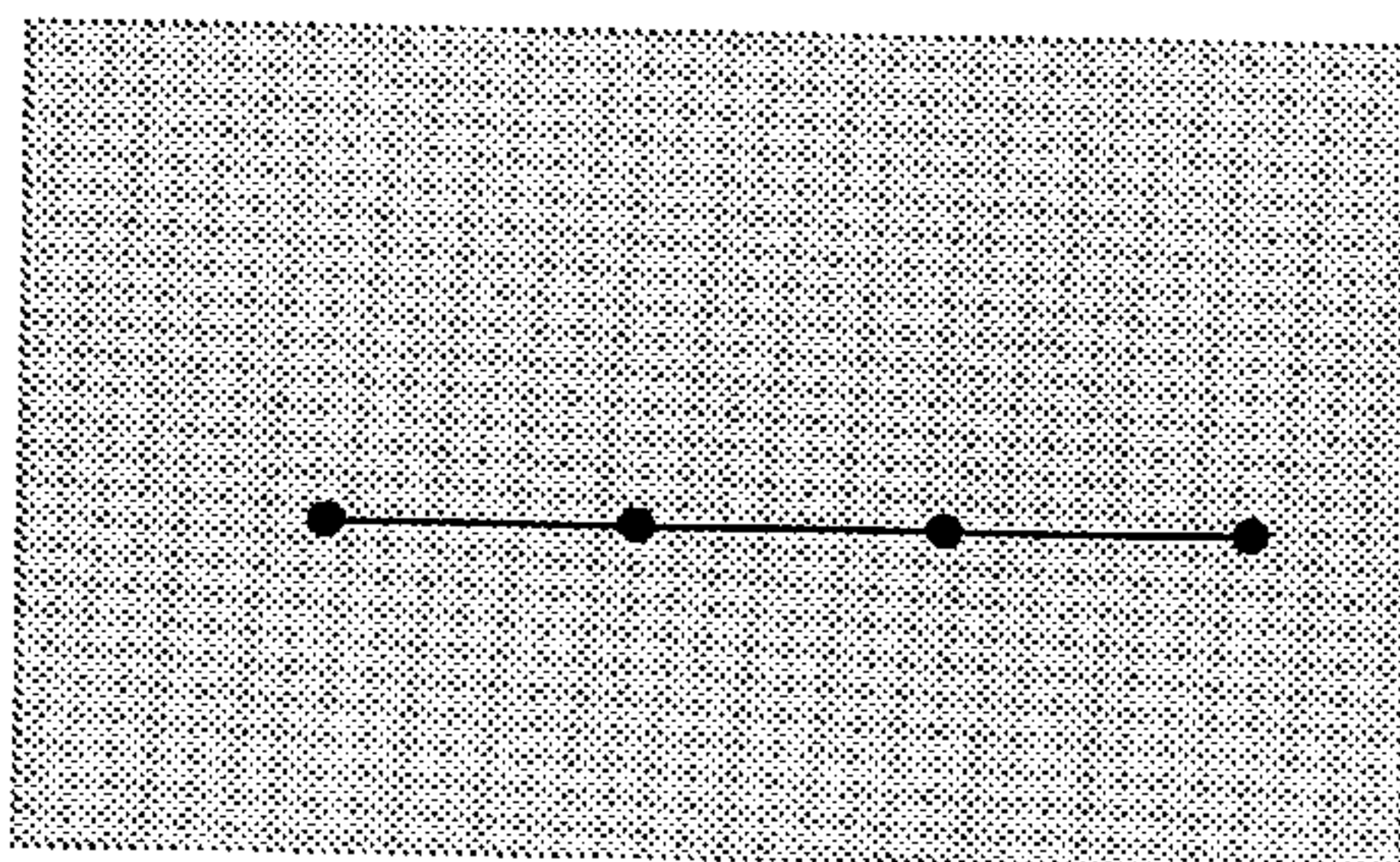
ทางข้อง	--- ฟ	-- ซ ซ	--- ล	-- ซ ซ
วงใหญ่	--- ฟ	- ซ - -	--- ล	- ซ - -

ทางจะเข้	ด ฟ ^{ซซซ}	ซ ล ^{ซซซ}	ซ ต ^{ซซซ}	ซ ล ^{ซซซ}
	----	----	----	----
	----	----	----	----

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 2 วรรคที่ 1 มีเสียง "เร" เป็นเสียงเชื่อมระหว่าง วรรคเพลงที่ 12 และ 1 โดยทางข้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ฟา" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียง ในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ฟา" "ซอล" และ "ลา" มายังลูกตกเสียง "ซอล" ซึ่งเป็น เสียงในลำดับที่ 2 ในบันไดเสียง "ฟา" ส่วนทางจะเข้นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ฟา" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ซอล" "ซอล" และ "ซอล" มายังลูกตกเสียง "ซอล" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 2 ในบันไดเสียง "ฟา" เช่นเดียวกัน ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



ทางข้องวงใหญ่



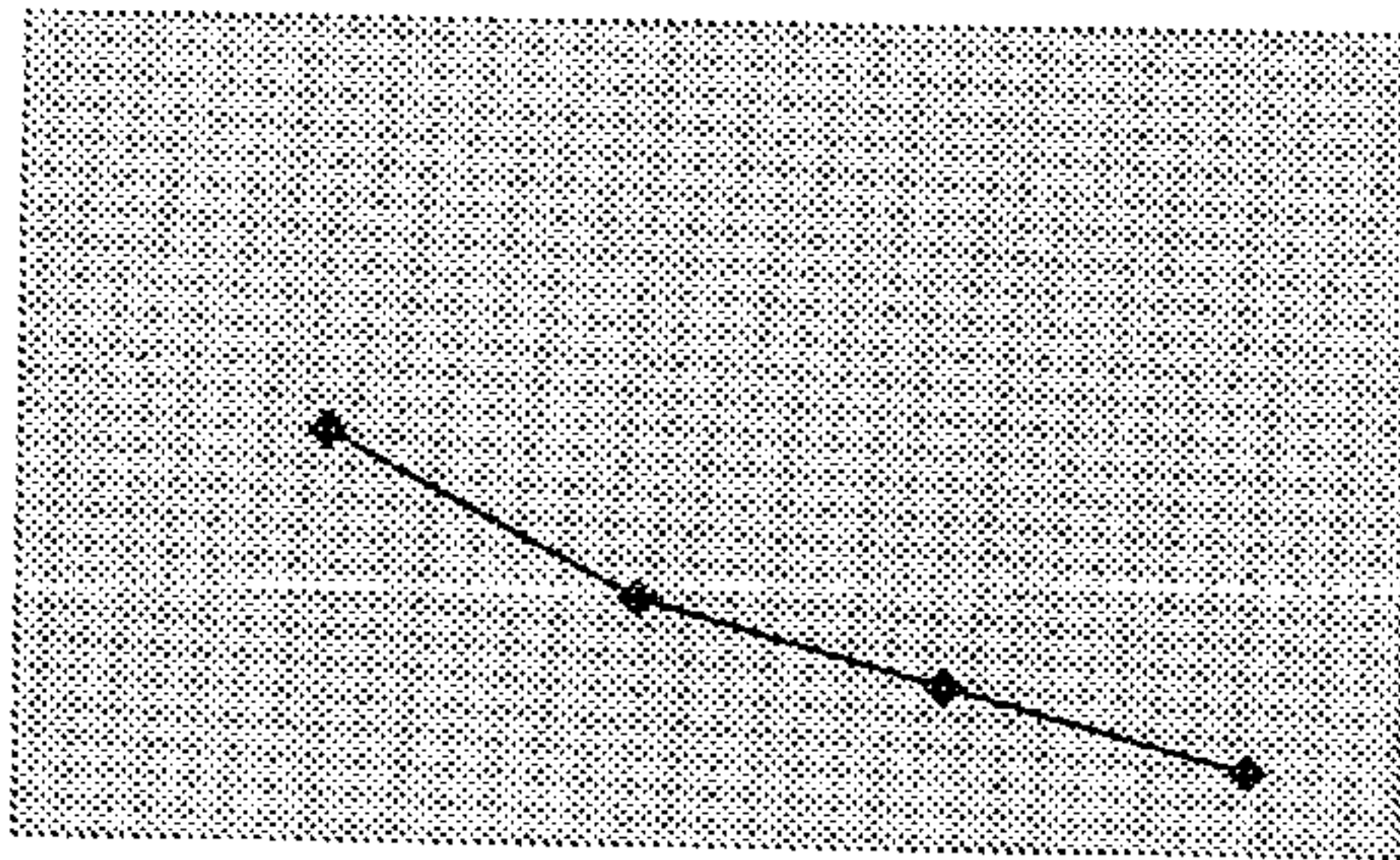
ทางเดี่ยวจะเข้

ท่อนที่ 2 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 2

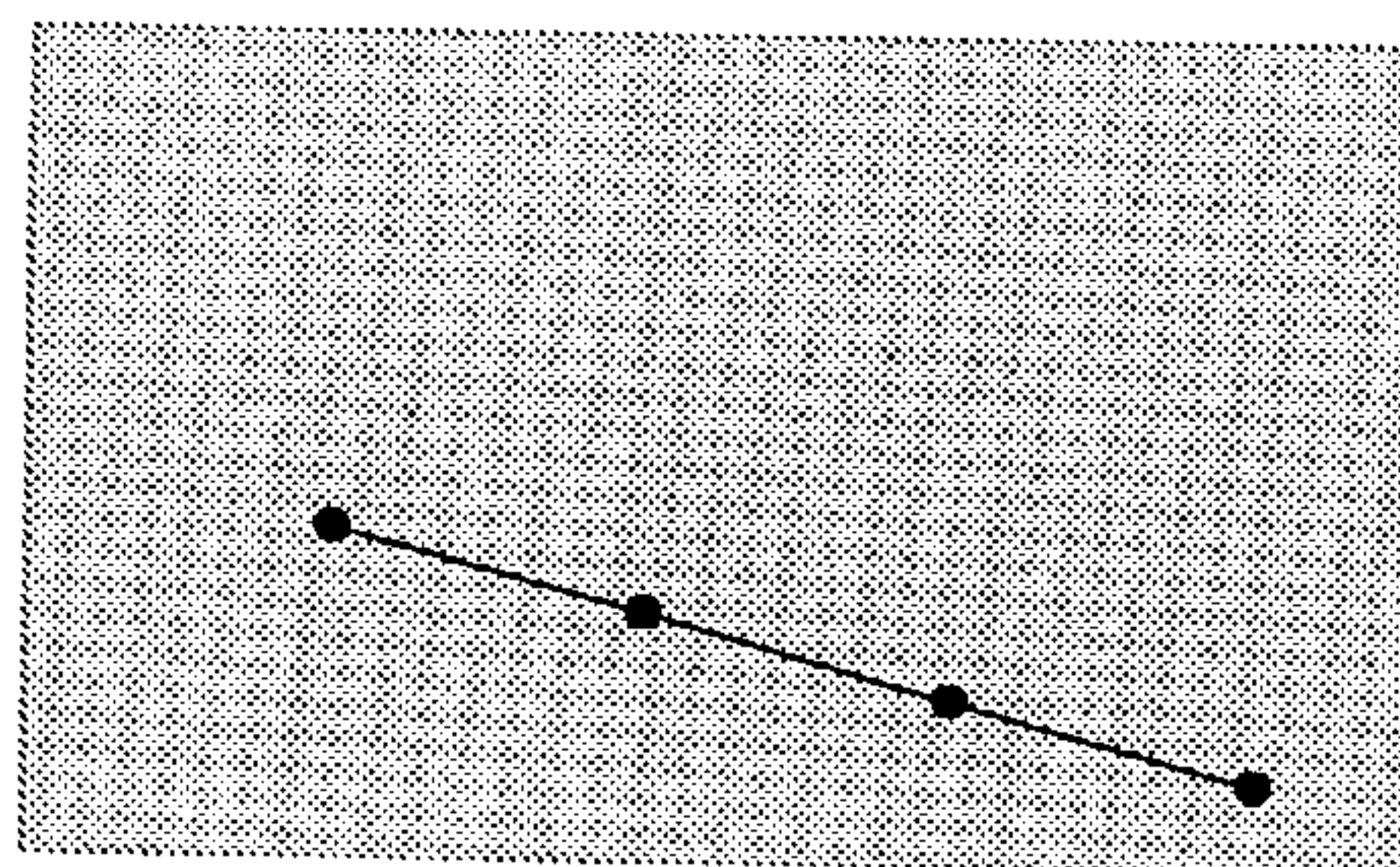
ทางฆ้อง	- ตี - ล	- ซ - -	ฟ ฟ - -	ม ม - ร
วงใหญ่	- ต - ล	- ซ - ฟ	- - - ม	- - - ร

ทางจะเข้	ซ ล ซซซ	ฟ ซ ฟฟฟ	ม ฟ มम्म	ร ม รรร
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 2 วรรคที่ 2 มีเสียง "ซอล" เป็นเสียงเชื่อมระหว่าง วรรคเพลงที่ 1 และ 2 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ฟา" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงใน จังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ลา" "ฟา" และ "มี" มายังลูกตกเสียง "เร" ซึ่งเป็นเสียงใน ลำดับที่ 6 ในบันไดเสียง "ฟา" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ฟา" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ซอล" "ฟา" และ "มี" โดยมีเสียง "มี" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "เร" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 6 ในบันไดเสียง "ฟา" เช่นเดียวกัน ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



ทางฆ้องวงใหญ่



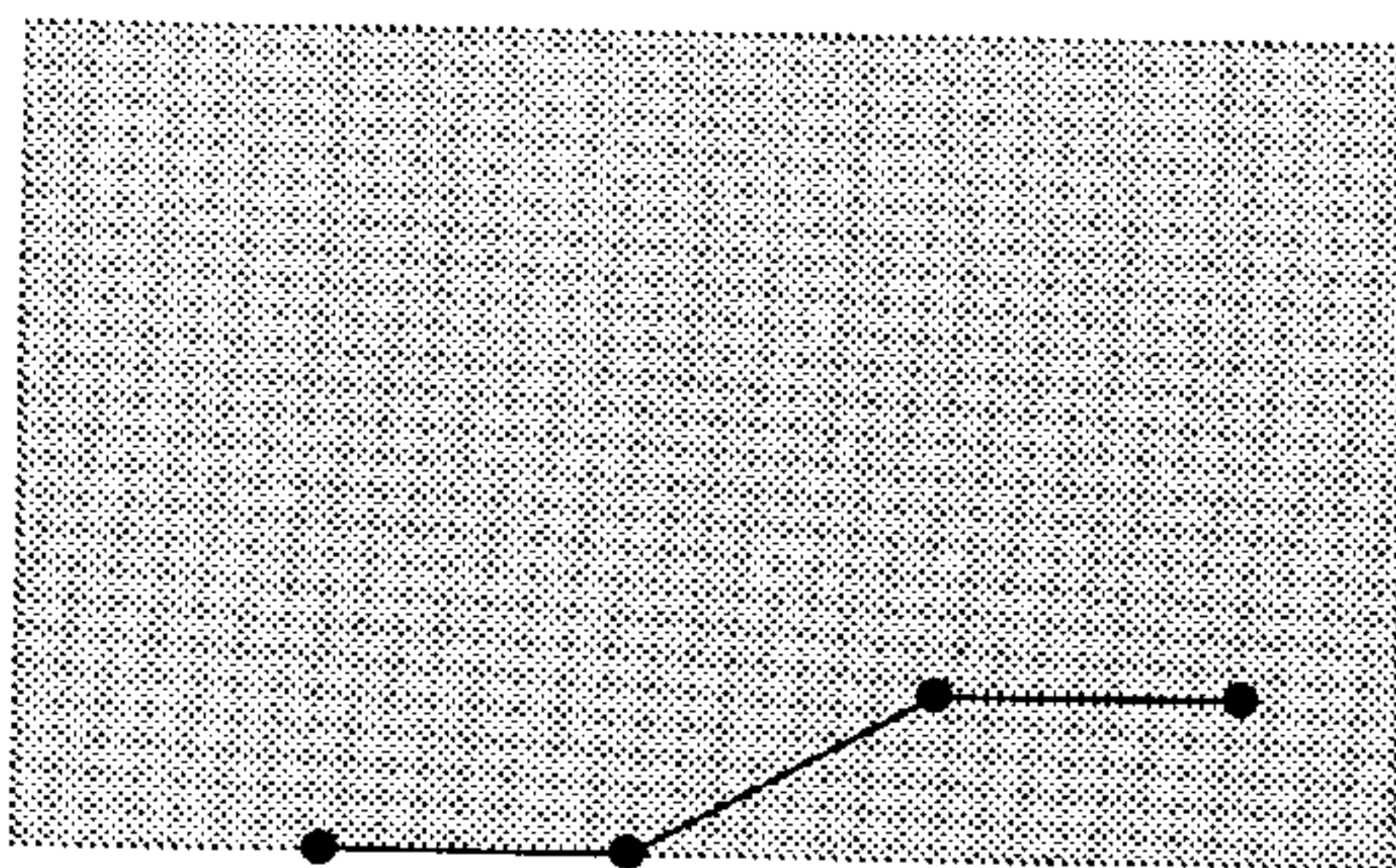
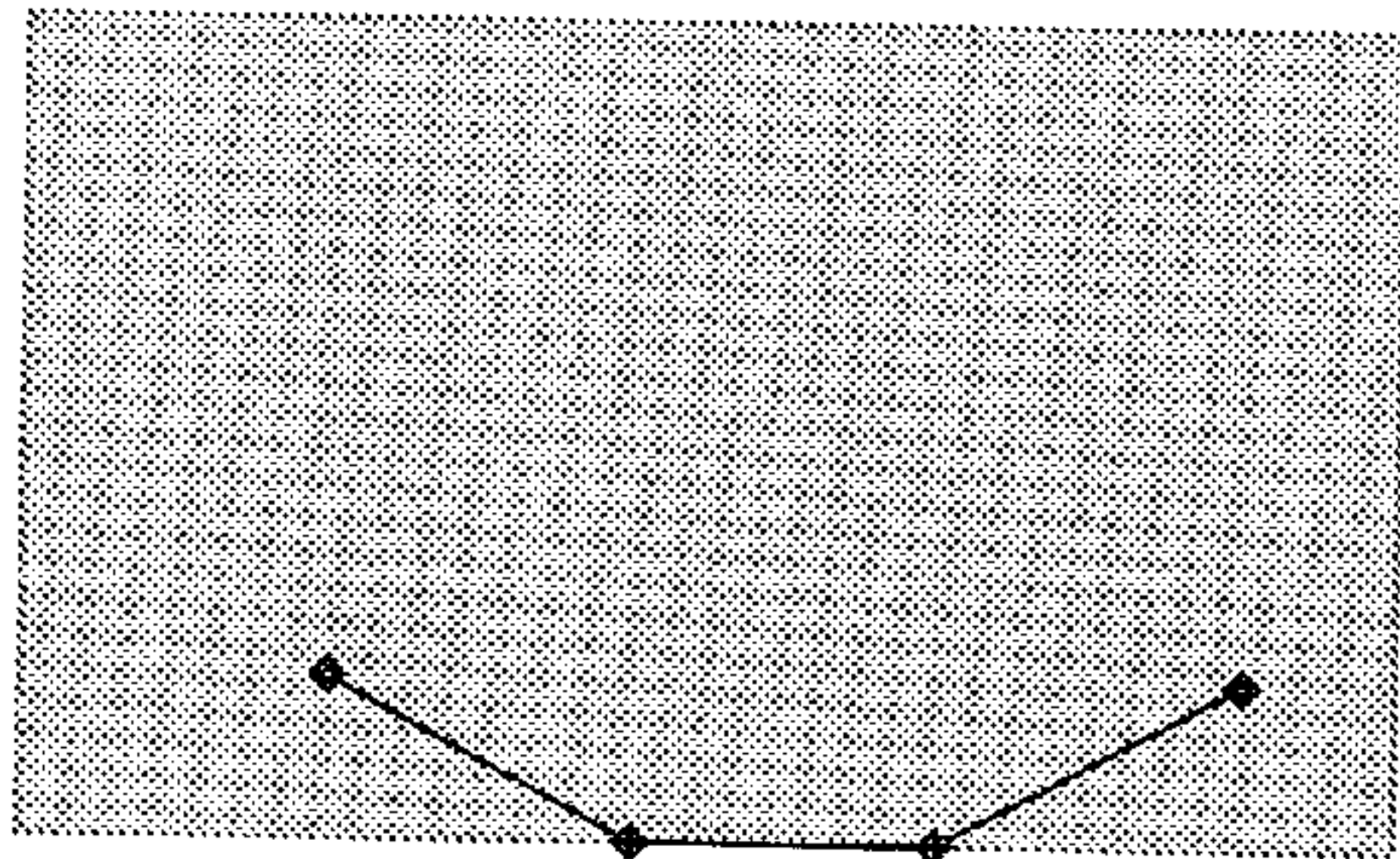
ทางเดี่ยวจะเข้

ท่อนที่ 2 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 3

ทางฆ้อง	- ล - -	ช ม - -	- - - -	- - ร ม
วงใหญ่	- - ช ม	- - ร ต	- ช - ต	- ต - -

ทางจะเข้	- - - -	- ต - ต	ช ต ร ม	ร - - ม
	ด ล ท ต	ท ต - -	- - - -	- - - -
	- - - -	- ต - -	- - - -	- ม - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 2 วรรคที่ 3 มีเสียง "เร" เป็นเสียงเชื่อมระหว่าง วรรคเพลงที่ 2 และ 3 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "โด" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงใน จังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "มี" "โด" และ "โด" มายังลูกตกเสียง "มี" ซึ่งเป็นเสียงใน ลำดับที่ 3 ในบันไดเสียง "โด" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "โด" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "โด" "โด" และ "มี" โดยมีเสียง "ที่" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "มี" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 3 ในบันไดเสียง "โด" เช่นเดียวกัน ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



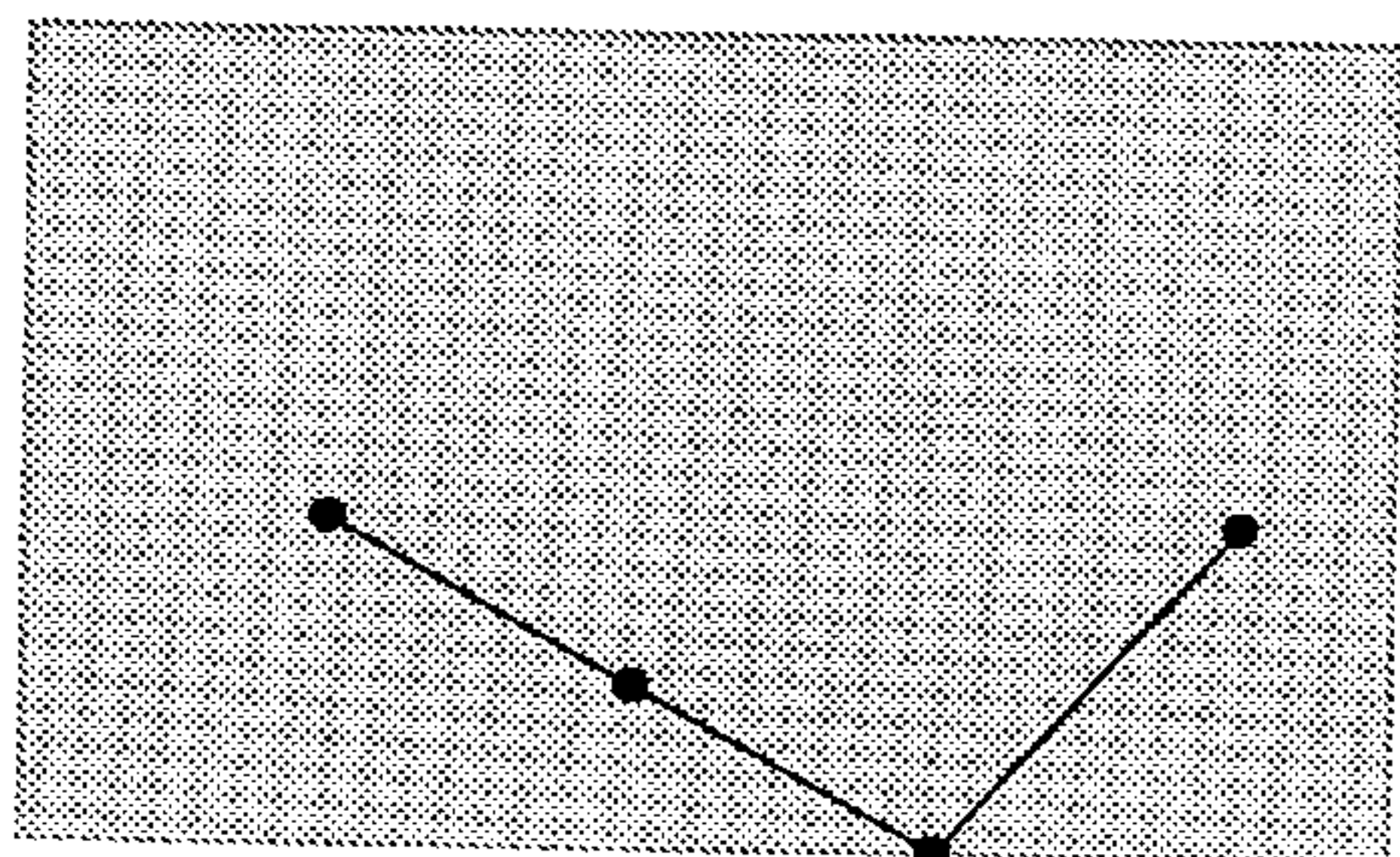
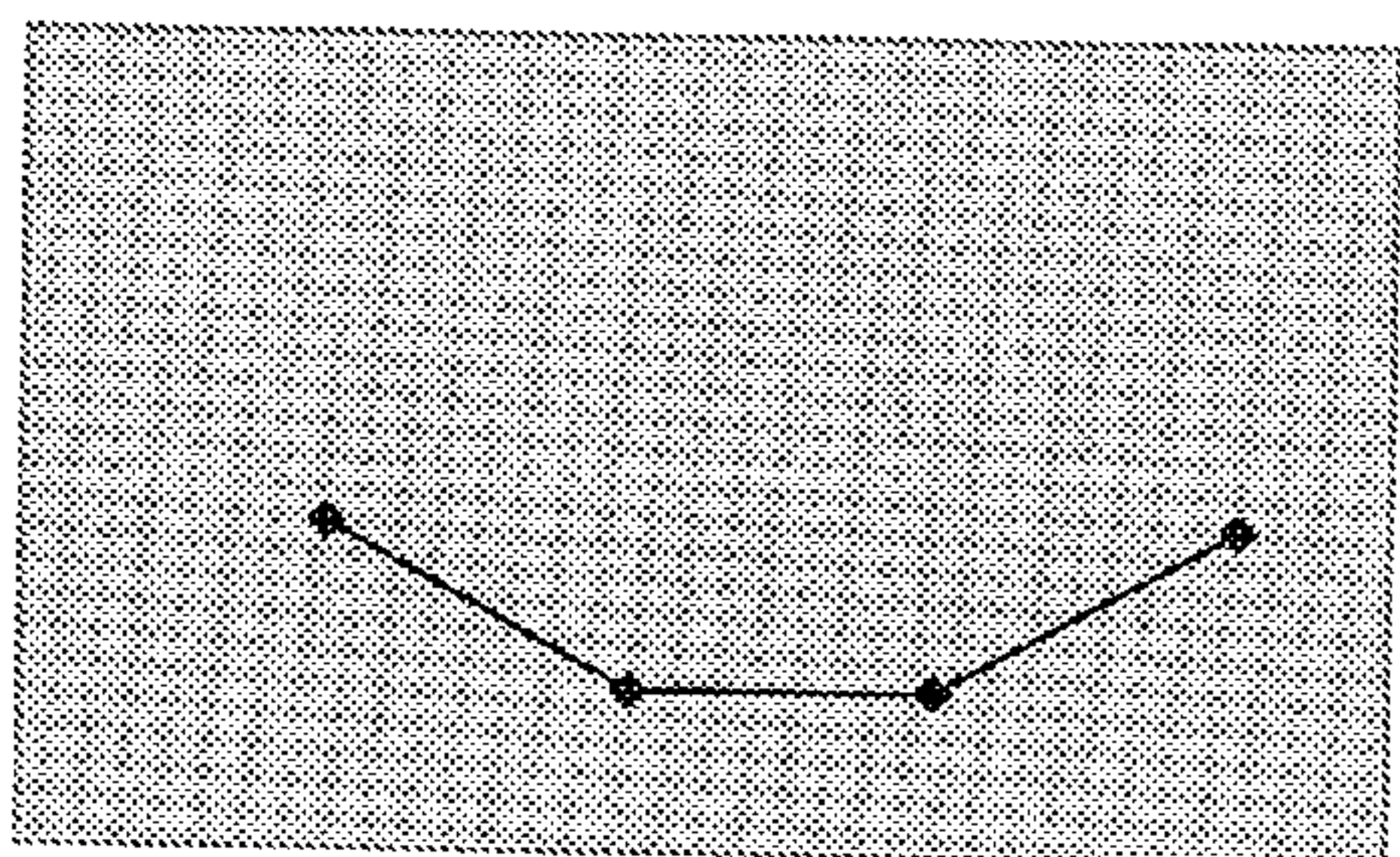
ท่อนที่ 2 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 4

ทางฆ้อง	- ฟ - ช	ล ช - -	- - ร ม	- - - ช
วงใหญ่	- ด - -	- - ฟ ม	ร ด - -	ฟ ช - -

ทางจะเข้	ร ม ฟ ช	ล ช ฟ ม	ร ด ช ด	ร ม ฟ ช
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 2 วรรคที่ 4 มีเสียง "มี" เป็นเสียงเชื่อมระหว่าง วรรคเพลงที่ 3 และ 4 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "โด" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงใน จังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ซอล" "มี" และ "มี" มายังลูกตกเสียง "ซอล" ซึ่งเป็นเสียงใน ลำดับที่ 5 ในบันไดเสียง "ซอล" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ซอล" โดย มีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ซอล" "มี" และ "โด" โดยมีเสียง "ฟา" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "ซอล" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 5 ในบันไดเสียง "โด" เช่นเดียวกัน

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง

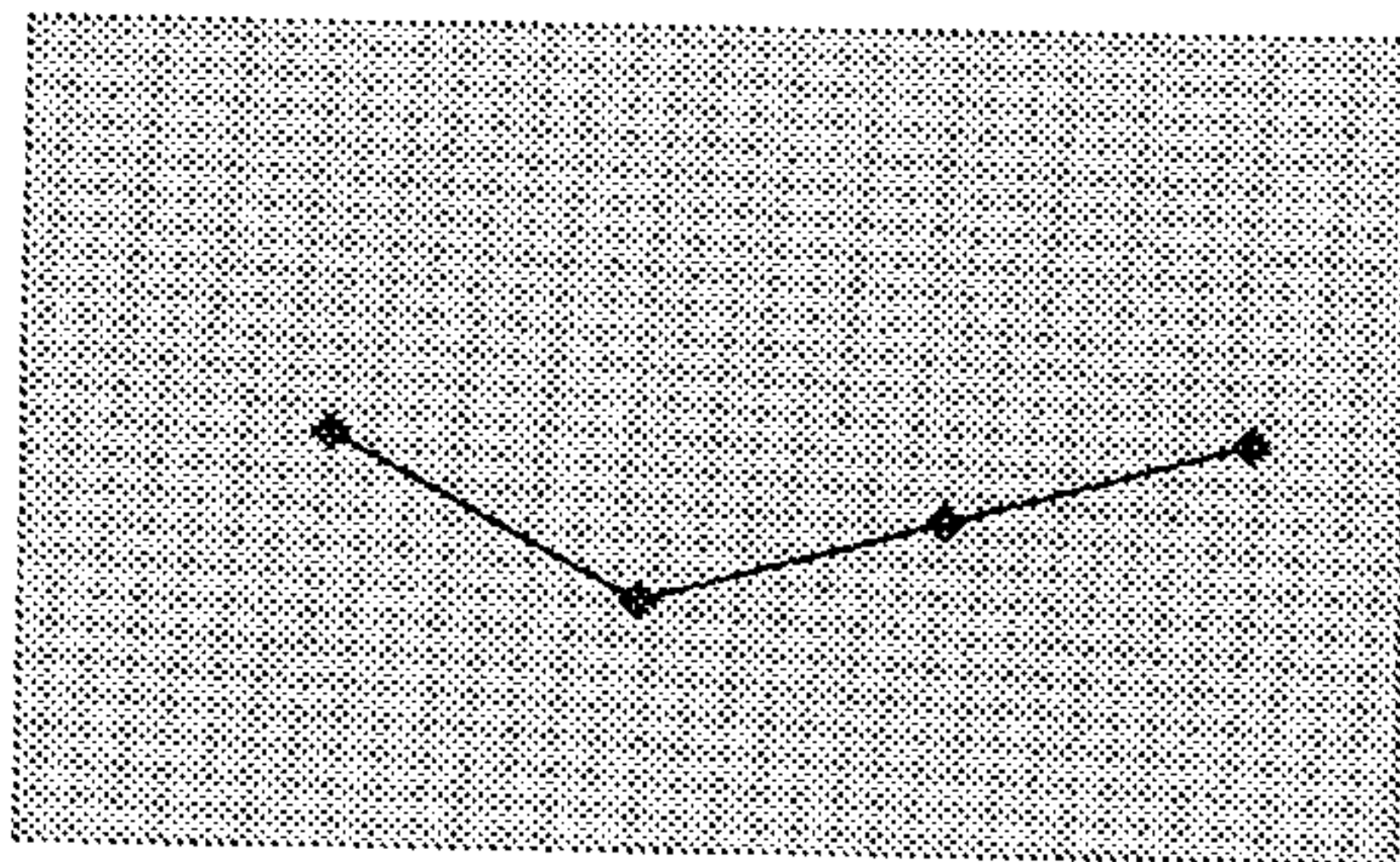


ท่อนที่ 2 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 5

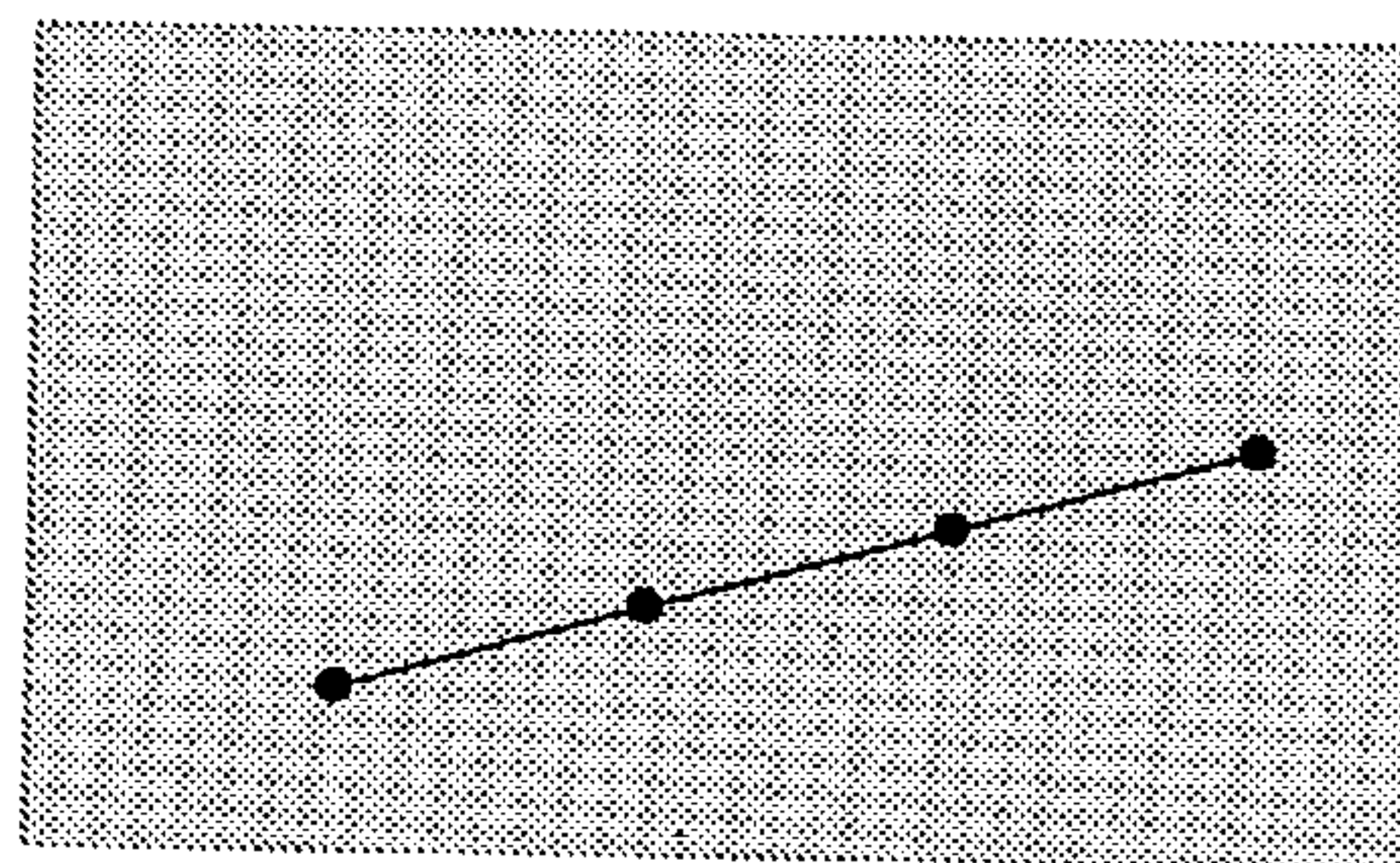
ทางฆ้อง	- ด - ล	- ช - -	พ พ - -	ช ช - ล
วงใหญ่	- ด - ล	- ช - พ	- - - ช	- - - ล

ทางจะเข้	ช ด ร ม	พ ม ร ม พ	ช พ ม พ ช	ล ช พ ช ล
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 2 วรรคที่ 5 มีเสียง "ซอล" เป็นเสียงเชื่อมระหว่าง วรรคเพลงที่ 4 และ 5 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ฟา" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงใน จังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ลา" "ฟา" และ "ซอล" มายังลูกตกเสียง "ลา" ซึ่งเป็นเสียง ในลำดับที่ 3 ในบันไดเสียง "ฟา" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ฟา" โดย มีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "มี" "ฟา" และ "ซอล" โดยมีเสียง "มี" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "ลา" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 3 ในบันไดเสียง "ฟา" เช่นเดียวกัน ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



ทางฆ้องวงใหญ่



ทางเดี่ยวจะเข้

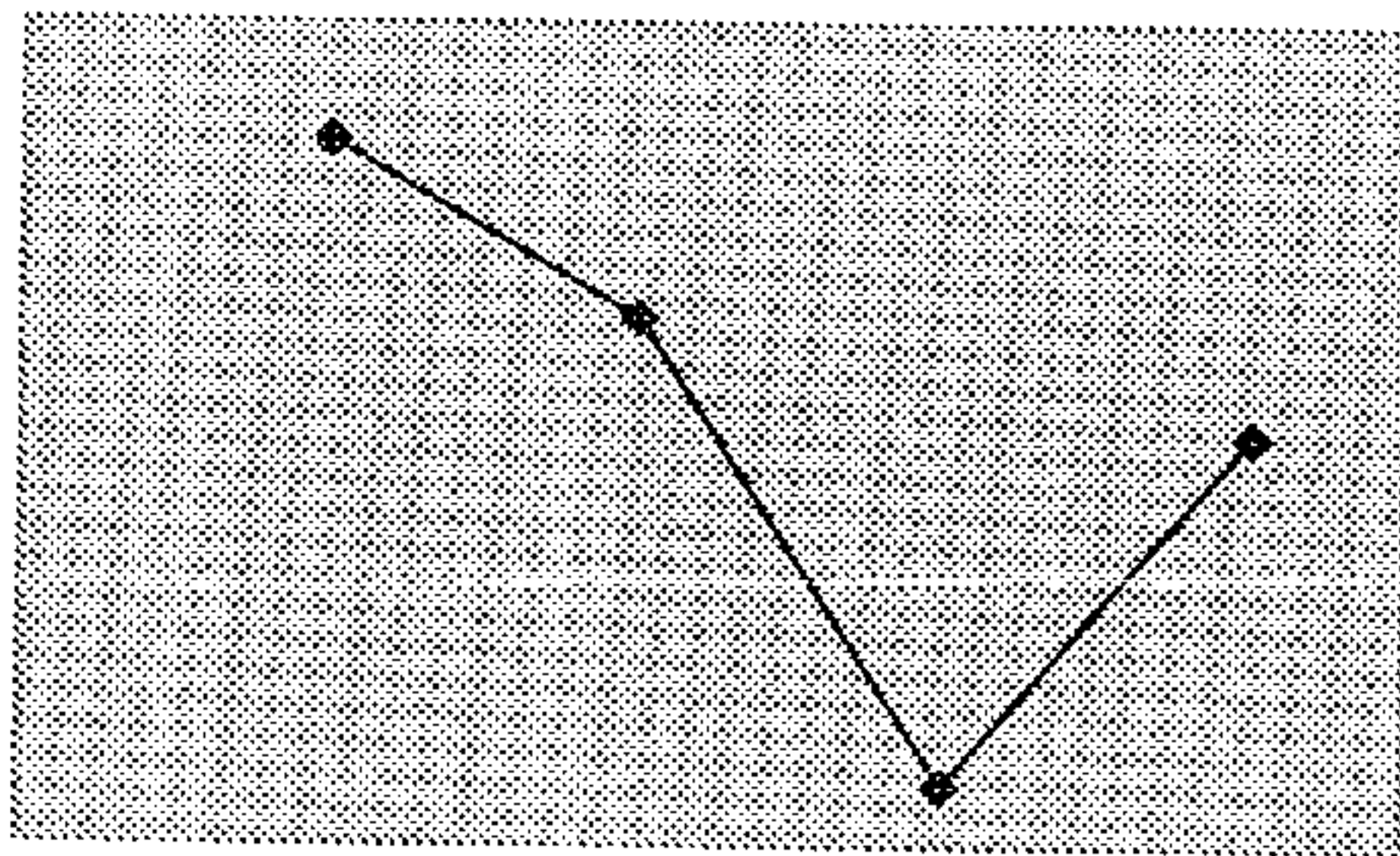
ท่อนที่ 2 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 6

ทางฆ้อง	- ตี - ริ	- ตี - -	ล ล - -	ซ ซ - ฟ
วงใหญ่	- ต - ร	- ต - ล	- - - ซ	- - - ฟ

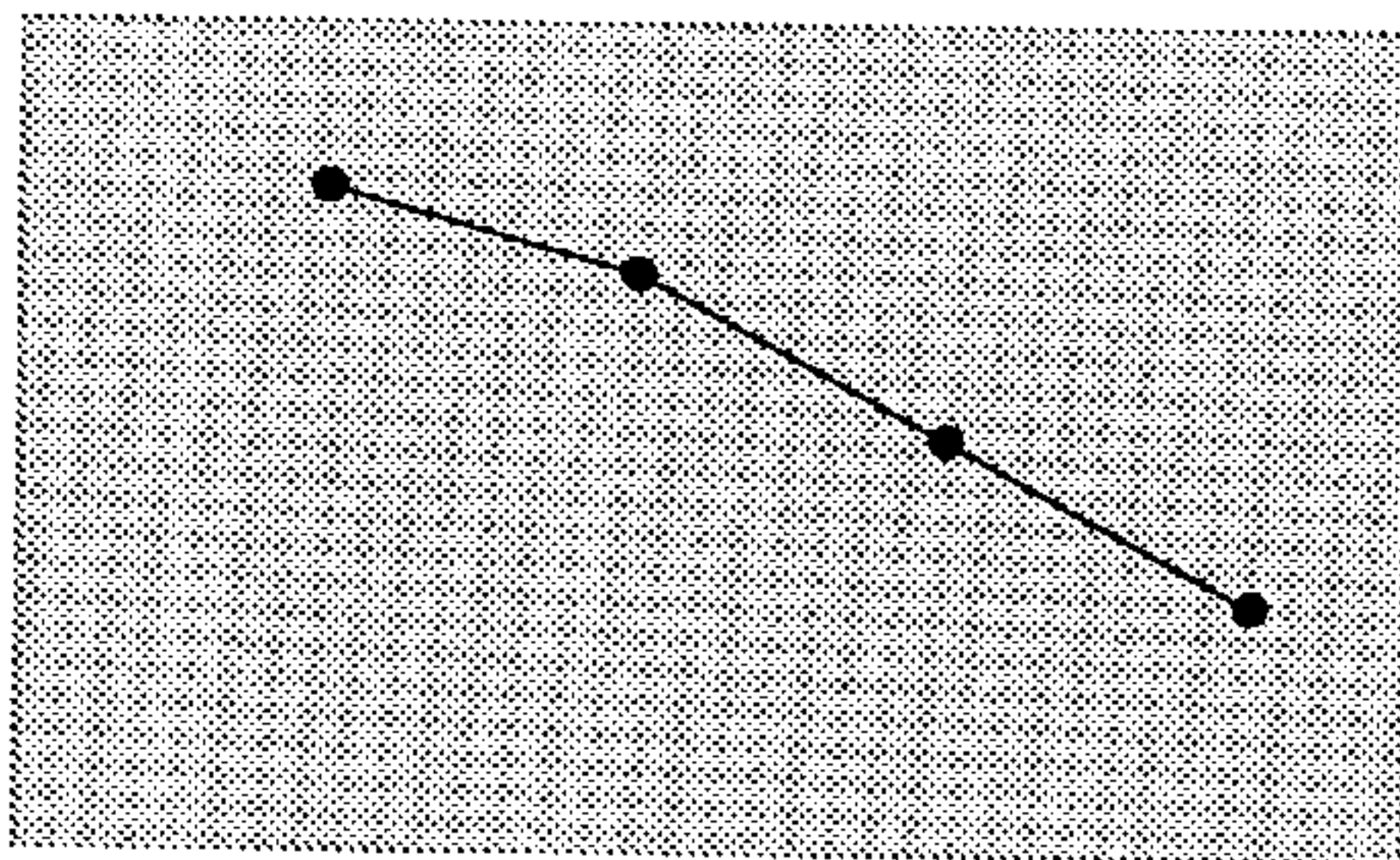
ทางจะเข้	ฟ ซ ล ริ	ตี ล ซ ตี	ล ซ ฟ ล	ซ ฟ ต ฟ
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 2 วรรคที่ 6 มีเสียง "ลา" เป็นเสียงเชื่อมระหว่าง วรรคเพลงที่ 5 และ 6 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ฟา" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงใน จังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "เร" "ลา" และ "ซอล" มายังลูกตกเสียง "ฟา" ซึ่งเป็นเสียง ในลำดับที่ 1 ในบันไดเสียง "ฟา" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ฟา" โดย มีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "เร" "โด" และ "ลา" มายังลูกตกเสียง "ฟา" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 1 ในบันไดเสียง "ฟา" เช่นเดียวกัน

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



—●— ทางฆ้องวงใหญ่



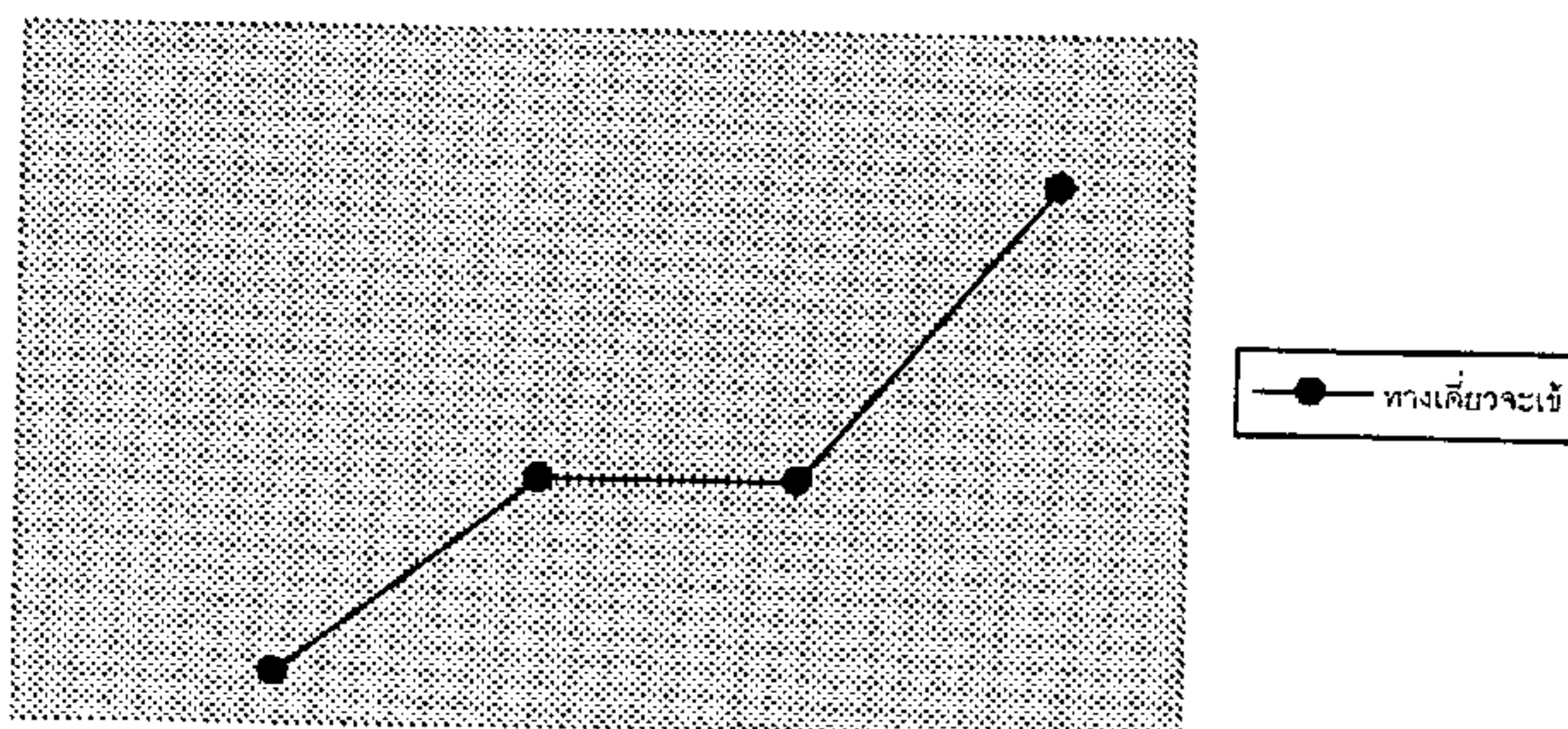
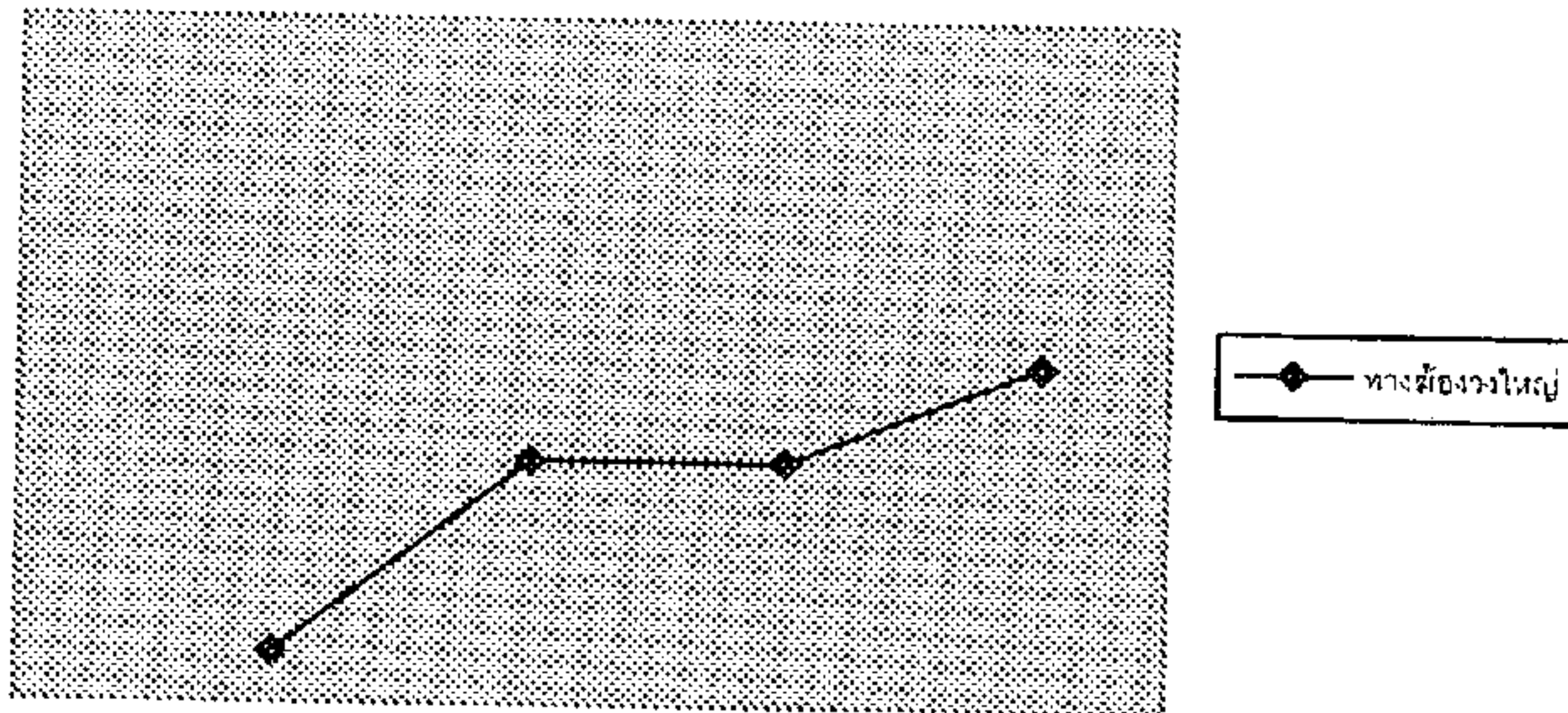
—●— ทางจะเข้

ท่อนที่ 2 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 7

ทางฆ้อง	ม ร - -	ด - ต ร	ม ร - -	- - - ฟ
วงใหญ่	- - ด ช	- ช - -	- - ต ร	ม ฟ ฟ -

ทางจะเข้	ม ร ด -	- - - -	ม ร ต ร	ม ฟ ช ต
	- - - ช	ด ช ต ร	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 2 วรรคที่ 7 มีเสียง "ฟา" เป็นเสียงเชื่อมระหว่าง วรรคเพลงที่ 6 และ 7 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ฟา" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงใน จังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ซอล" "เร" และ "เร" มายังลูกตกเสียง "ฟา" ซึ่งเป็นเสียงใน ลำดับที่ 1 ในบันไดเสียง "ฟา" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ฟา" โดยม ีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ซอล" "เร" และ "เร" โดยมีเสียง "มี" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "ฟา" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 1 ในบันไดเสียง "ฟา" เช่นเดียวกัน ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



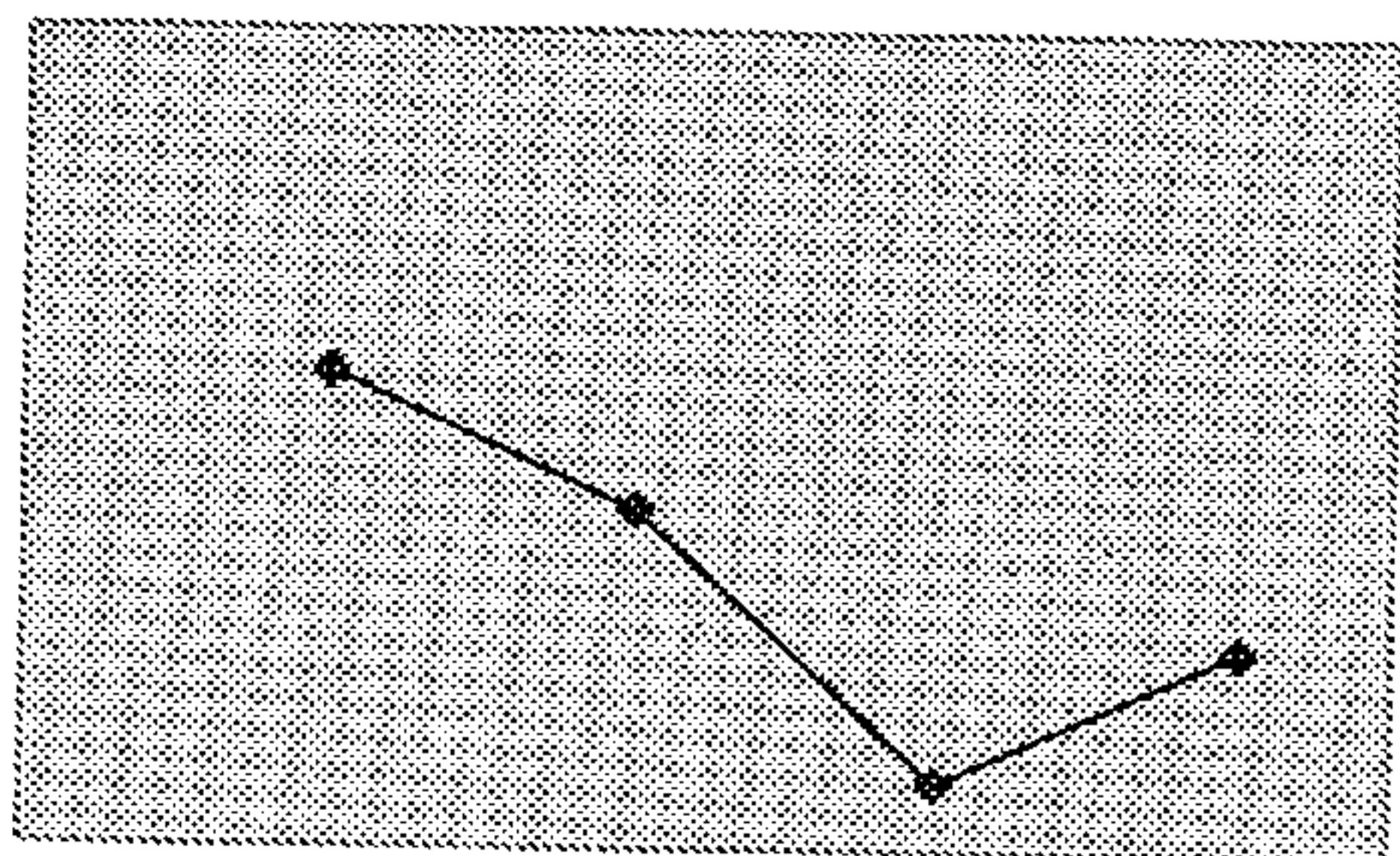
ท่อนที่ 2 เที้ยวกลับ วรรคเพลงที่ 8

ทางซ้อง	- ด - ล	- ช - -	ฟ ฟ - -	ม ม - ร
วงใหญ่	- ด - ล	- ช - ฟ	- - - ท	- - - ล

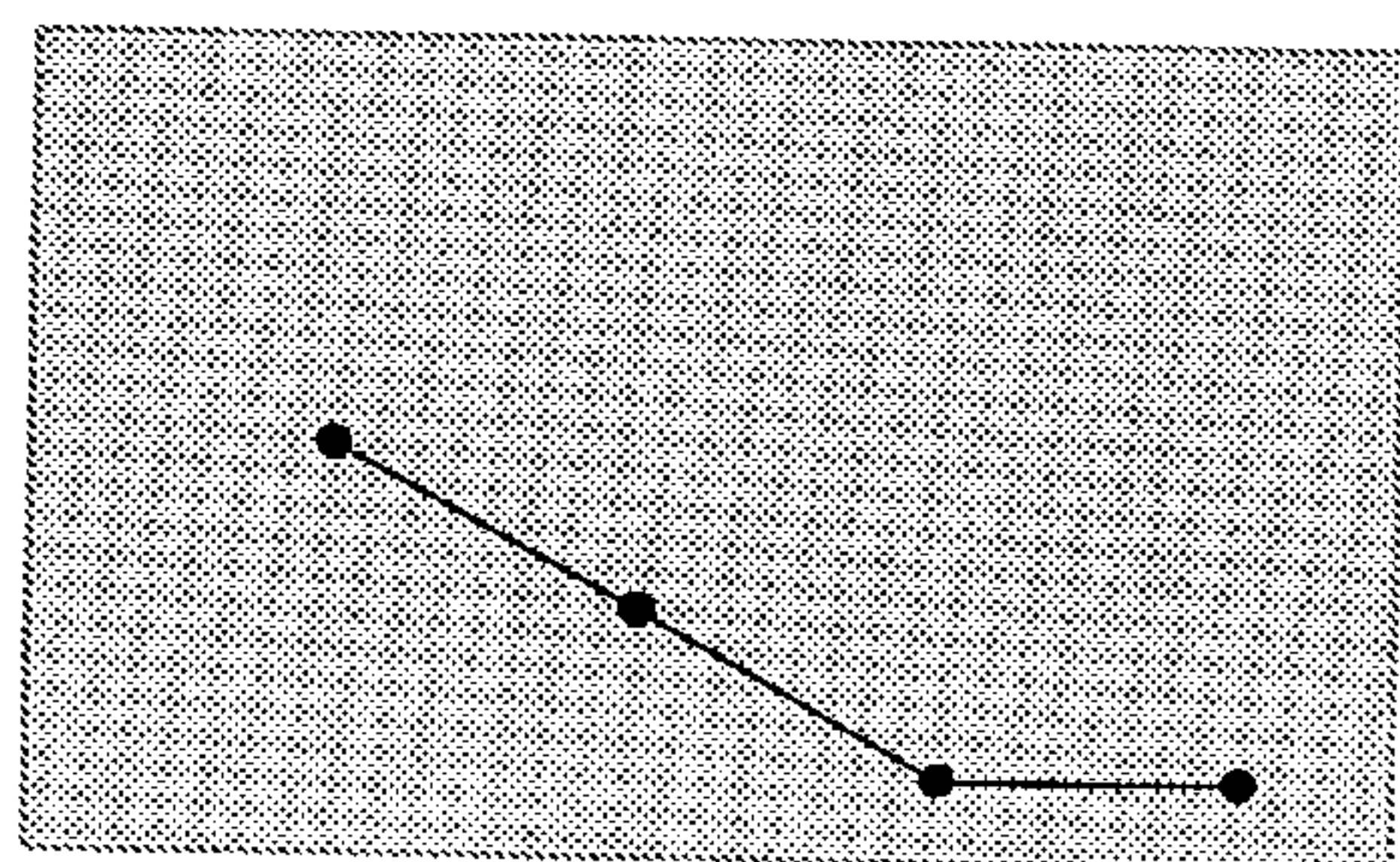
ทางจะเข้	ล ช ฟ ล	ช ฟ ด ฟ	ม ร ต ร	ช ฟ ม ร
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 2 วรรคที่ 8 มีเสียง "ฟา" เป็นเสียงเชื่อมระหว่างวรรคเพลงในทางซ้องวงใหญ่ และเสียง "โด" เป็นเสียงเชื่อมระหว่างวรรคเพลงบนทางจะเข้ซึ่งมีลักษณะเป็นการฝากเสียง ระหว่างวรรคเพลงที่ 7 และ 8 โดยทางซ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ฟา" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ลา" "ฟา" และ "ที" มายังลูกตกเสียง "เร" ซึ่งเป็นเสียงในลำดับที่ 6 ในบันไดเสียง "ฟา" ส่วนทางจะเข้นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ฟา" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ลา" "ฟา" และ "เร" โดยมีเสียง "มี" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "ฟา" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 6 ในบันไดเสียง "ฟา" เช่นเดียวกัน

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



ทางซ้องวงใหญ่



ทางเดี่ยวจะเข้

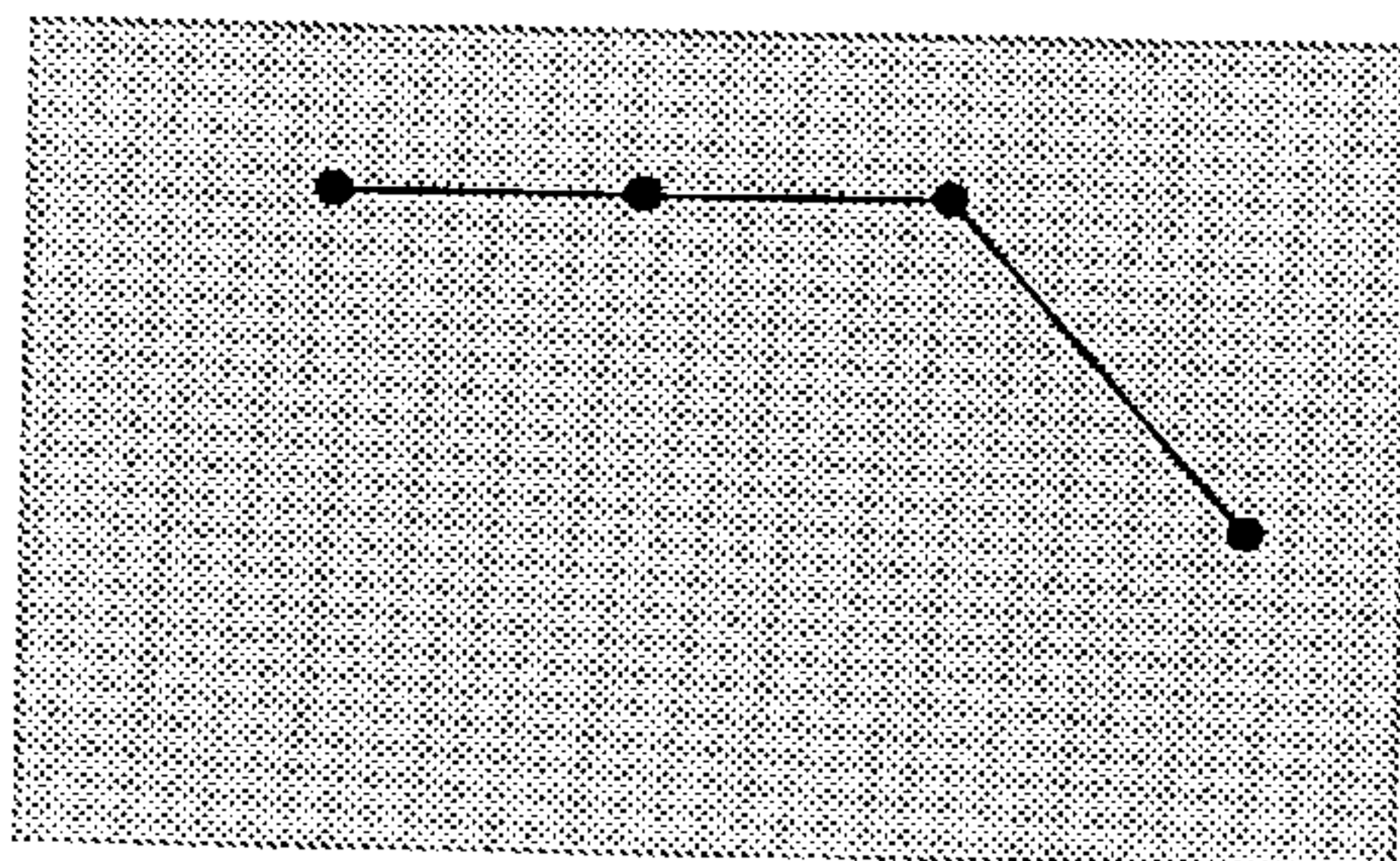
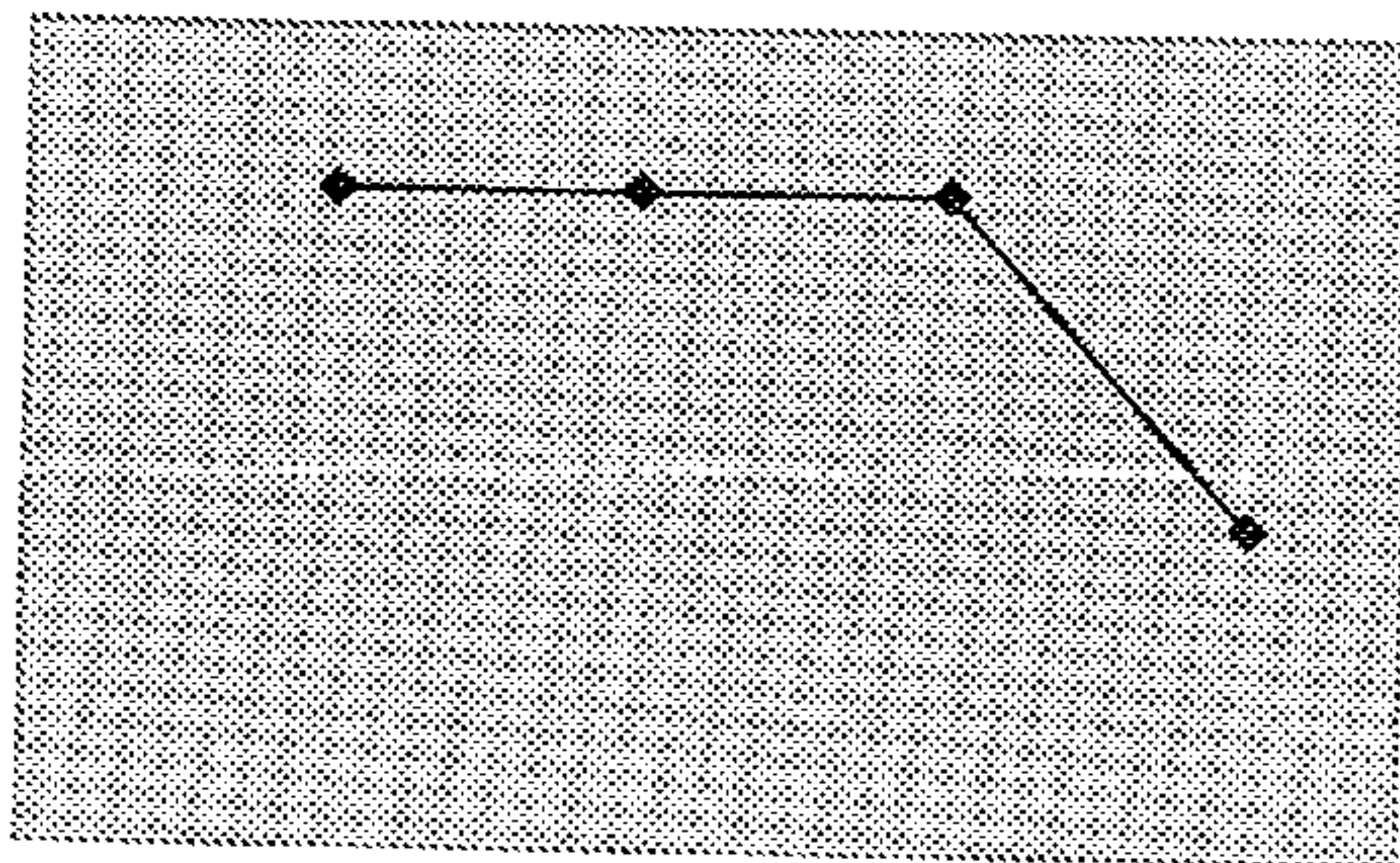
ท่อนที่ 2 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 9

ทางฆ้อง	- - ตั้ รั	ตั้ - ตั้ รั	ตั้ - ตั้ รั	ตั้ - - -
วงใหญ่	- ท - -	- ท - -	- ท - -	- ท ล ช

ทางจะเข้	ด ท ตั้ รั	ตั้ ท ตั้ รั	ตั้ ท ฝั รั	ตั้ ท ล ช
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 2 วรรคที่ 9 มีเสียง "เร" เป็นเสียงเชื่อมระหว่าง วรรคเพลงที่ 8 และ 9 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ที" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงใน จังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "เร" "เร" และ "เร" โดยมีเสียง "ลา" เป็นเสียงจร มายังลูก ตกเสียง "ซอล" ซึ่งเป็นเสียงในลำดับที่ 6 ในบันไดเสียง "ที" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ที" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือ เสียง "เร" "เร" และ "เร" โดยมีเสียง "ลา" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "ซอล" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 6 ใน บันไดเสียง "ที" เช่นเดียวกัน

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



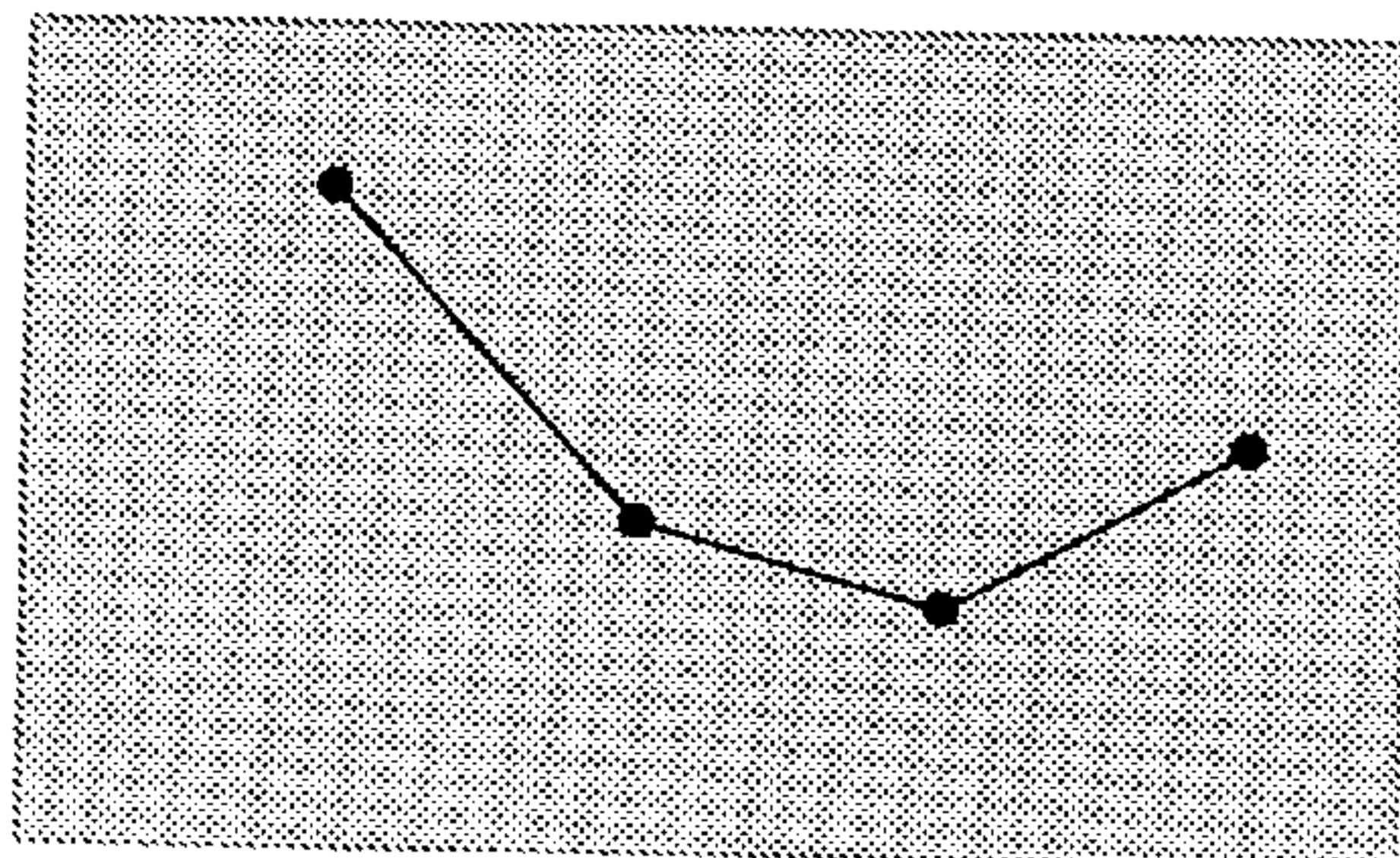
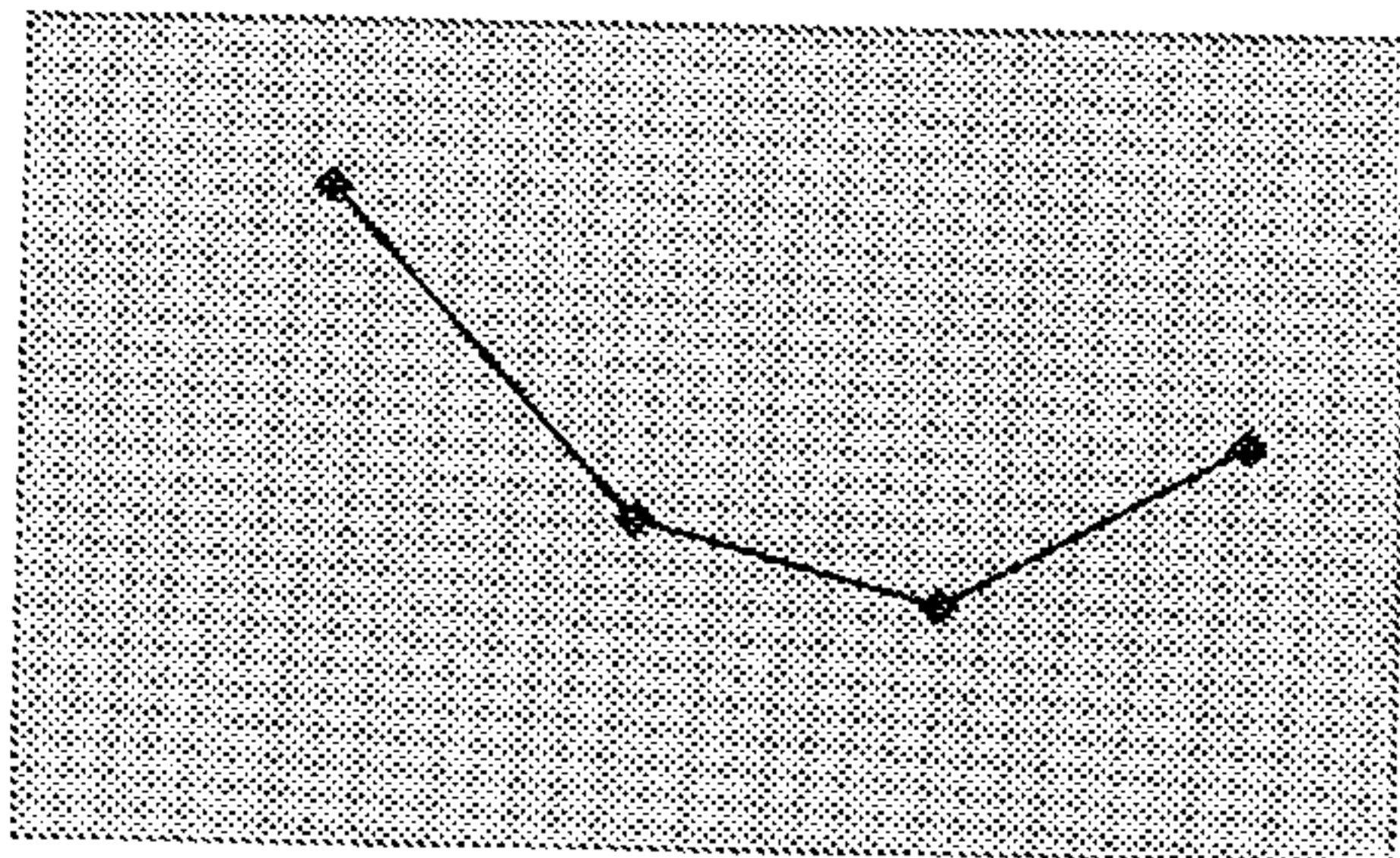
ท่อนที่ 2 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 10

ทางฆ้อง	- ท - ร์	ดํ ท - -	- - - ฟ	- - ซ ล
วงใหญ่	- ฟ - -	- - ล ซ	- ด - -	- ฟ - -

ทางจะเข้	ด ท ดํ ร์	ดํ ท ล ซ	ล ซ ดํ ฟ	ด ฟ ซ ล
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 2 วรรคที่ 10 มีเสียง "ซอล" เป็นเสียงเชื่อมระหว่างวรรคเพลงที่ 9 และ 10 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ฟา" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "เร" "ซอล" และ "ฟา" โดยมีเสียง "ที" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "ลา" ซึ่งเป็นเสียงในลำดับที่ 3 ในบันไดเสียง "ฟา" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ฟา" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "เร" "ซอล" และ "ฟา" โดยมีเสียง "ที" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "ลา" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 3 ในบันไดเสียง "ฟา" เช่นเดียวกัน

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง

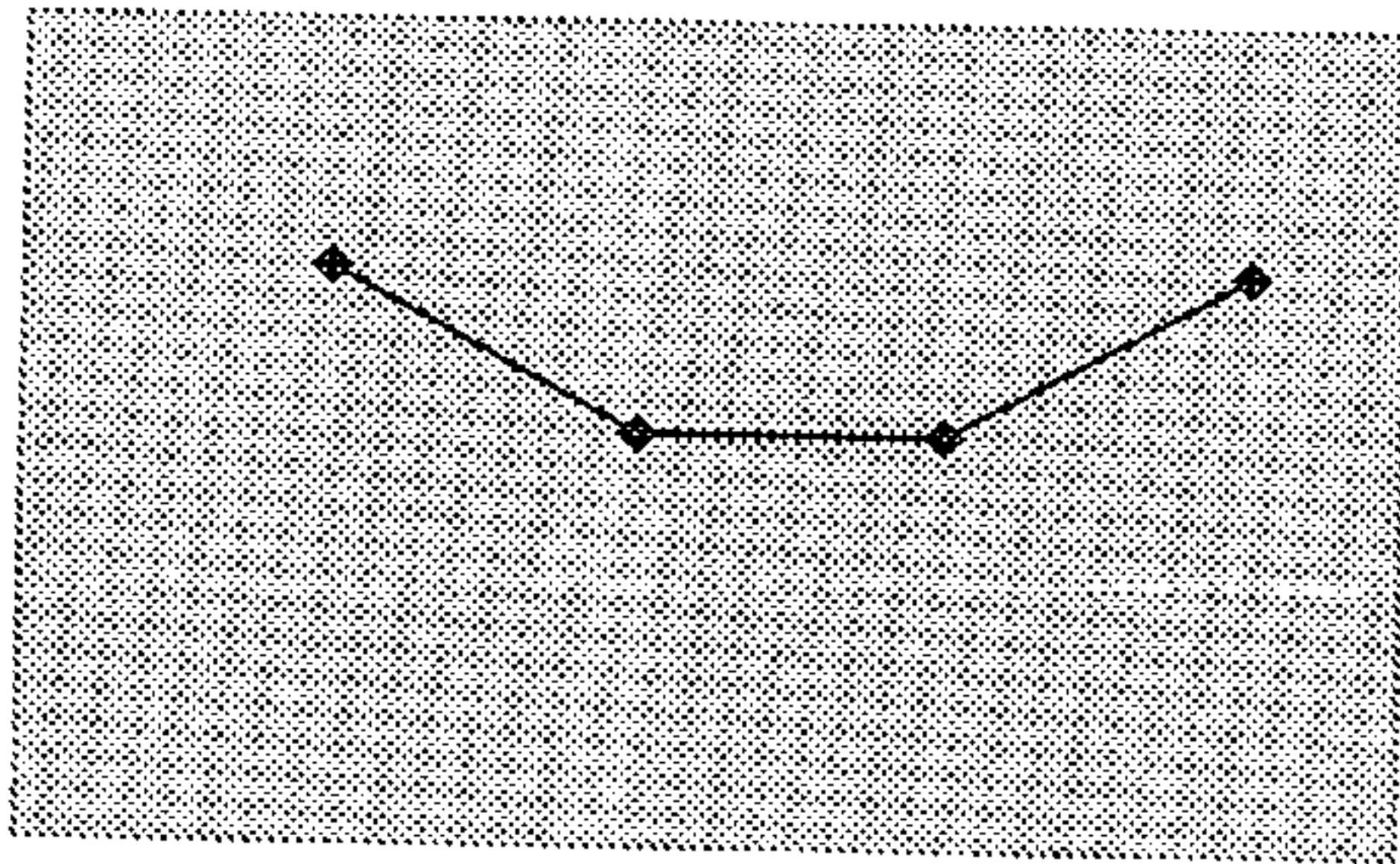


ท่อนที่ 2 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 11

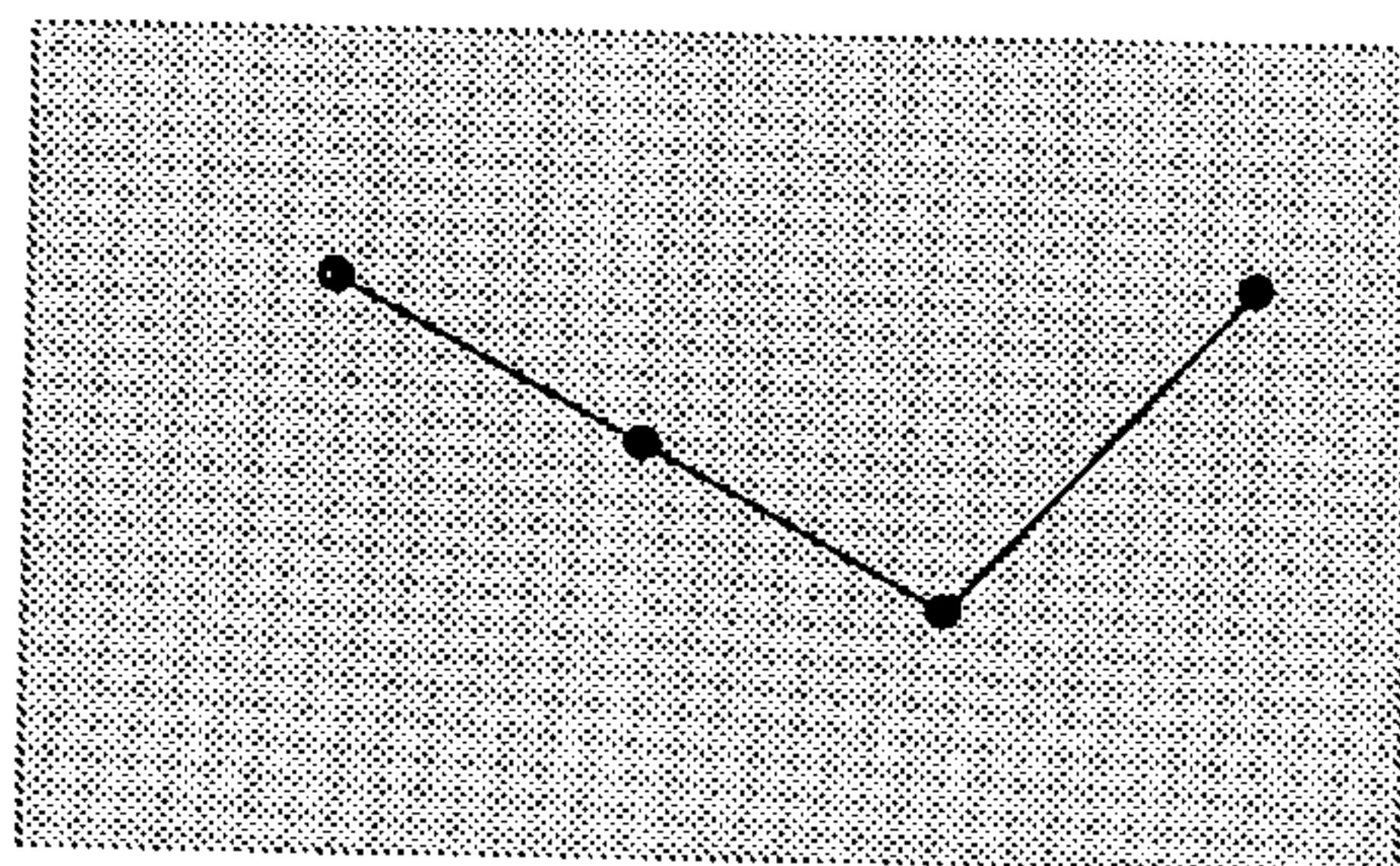
ทางฆ้อง	- ท - ตั	ริ ตั - -	- - ซ ล	- - ท ตั
วงใหญ่	- ฟ - -	- - ท ล	ซ ฟ - -	ซ ล - -

ทางจะเข้	ซ ล ท ตั	ริ ตั ท ล	ซ ฟ ต ฟ	ซ ล ท ตั
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 2 วรรคที่ 11 มีเสียง "ลา" เป็นเสียงเชื่อมระหว่างวรรคเพลงที่ 10 และ 11 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ฟา" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "โด" "ลา" และ "ลา" มายังลูกตกเสียง "โด" ซึ่งเป็นเสียงในลำดับที่ 5 ในบันไดเสียง "ฟา" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ฟา" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "โด" "ลา" และ "ฟา" โดยมีเสียง "ที" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "โด" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 5 ในบันไดเสียง "ฟา" เช่นเดียวกัน ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



◆ ทางฆ้องวงใหญ่



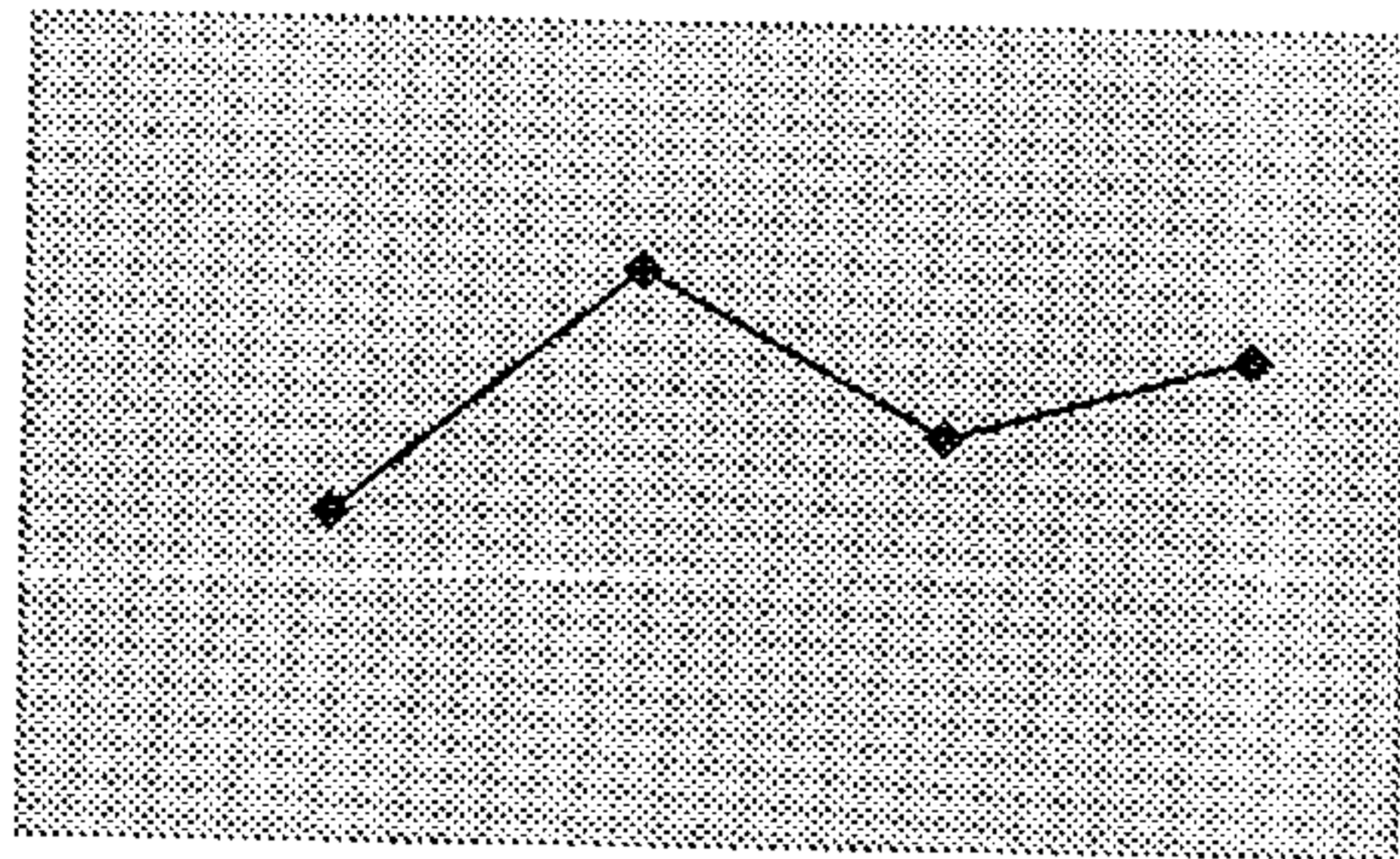
● ทางเค็ยจะเข้

ท่อนที่ 2 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 12

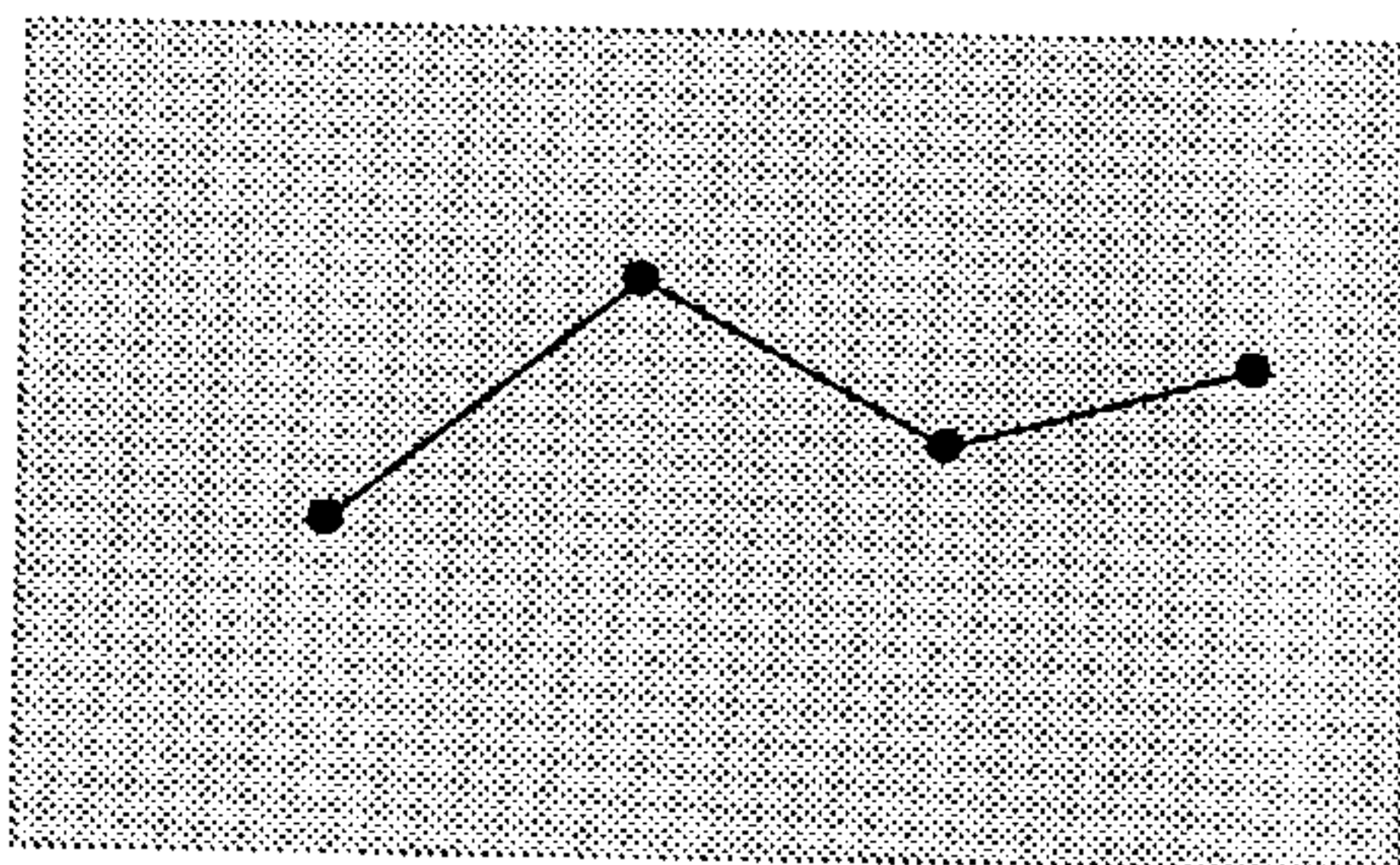
ทางฆ้อง	มีรี- รี่ -	รึ - รึ -	- ตั๊ ช -	ท ตั๊ -ท
วงใหญ่	- ร - ช	- ช - ตั๊	ท - - ล	- - - ฟ

ทางจะเข้	รึ ตั๊ รึ ช	ล ช รึ ตั๊	รึ ฟ ช ล	ท รึ ตั๊ ท
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 2 วรรคที่ 12 มีเสียง "โต" เป็นเสียงเชื่อมระหว่าง วรรคเพลงที่ 11 และ 12 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ที" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงใน จังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ซอล" "โต" และ "ลา" มายังลูกตกเสียง "ที" ซึ่งเป็นเสียงใน ลำดับที่ 1 ในบันไดเสียง "ที" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ที" โดยมีการ เคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ซอล" "โต" และ "ลา" โดยมีเสียง "ลา" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "ที" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 1 ในบันไดเสียง "ที" เช่นเดียวกัน ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



ทางฆ้องวงใหญ่



ทางจะเข้

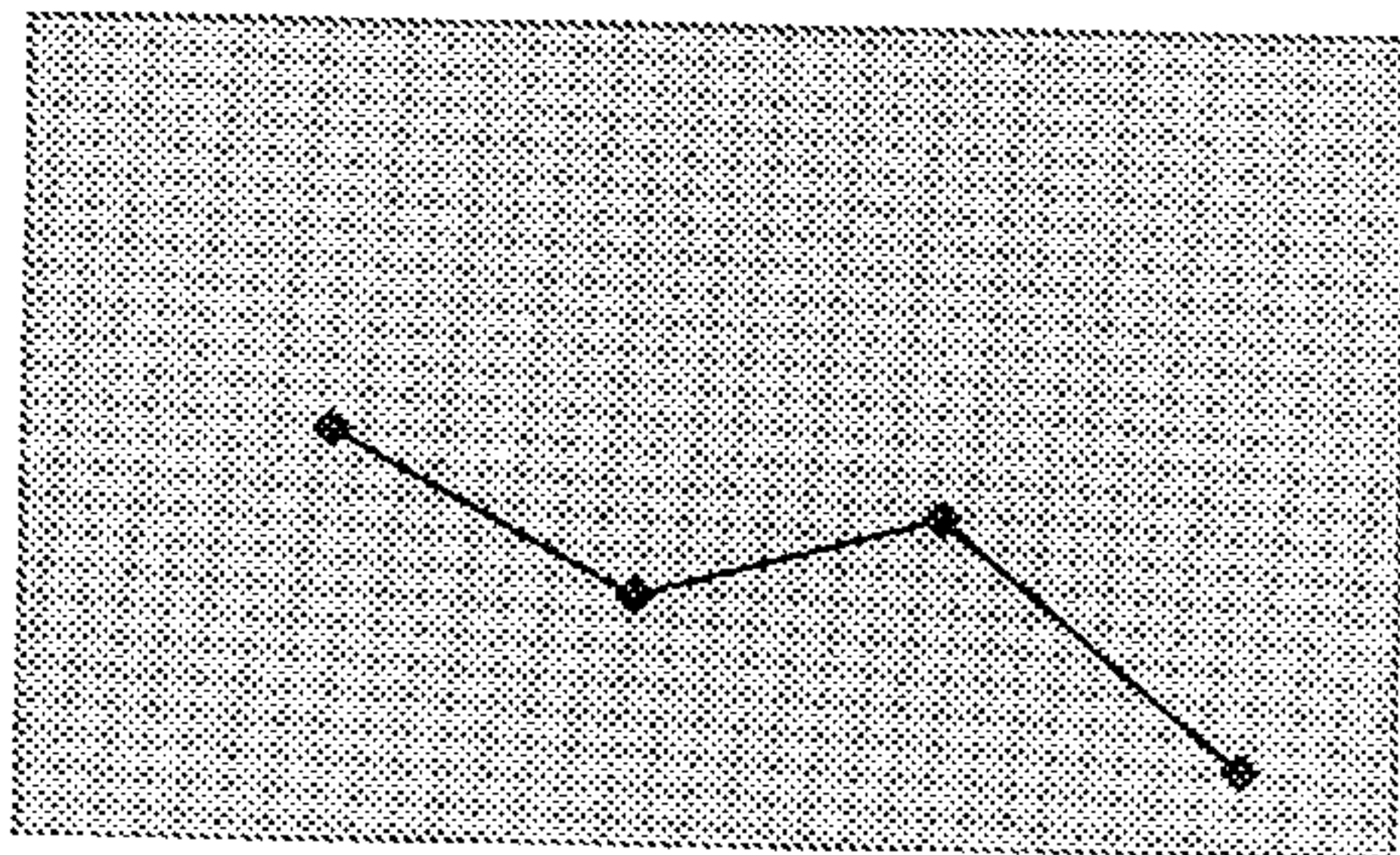
ท่อนที่ 2 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 13

ทางฆ้อง	- ล - ล	ซ ซ - -	ล ซ - ซ	ฟ ร - ร
วงใหญ่	- - ซ -	- ฟ - ฟ	- - ฟ -	- ล - -

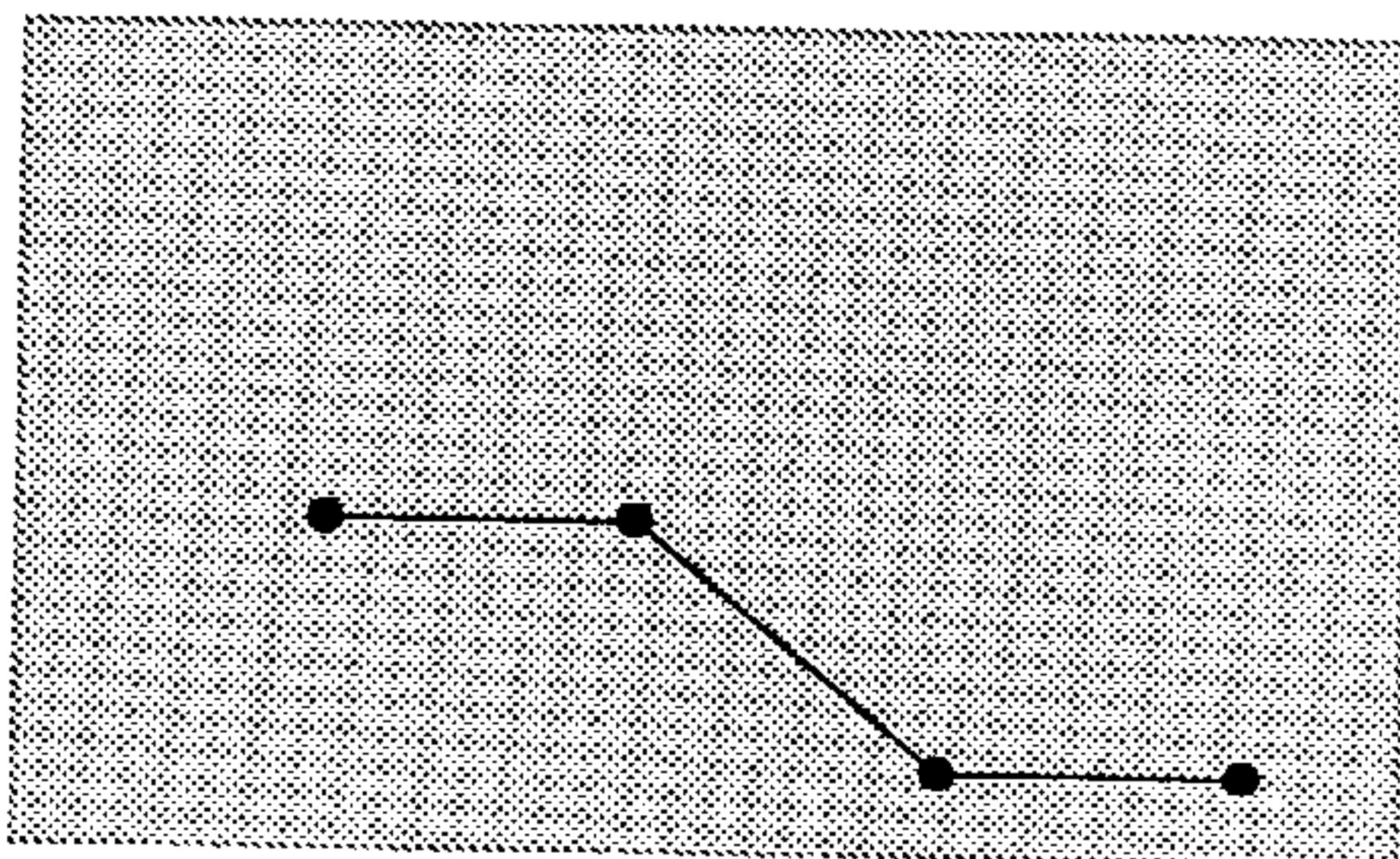
ทางจะเข้	ดํ ท ล ซ	ล ซ ฟ ซ	ล ซ ฟ ร	ฟ ร ด ร
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 2 วรรคที่ 13 มีเสียง "ที" เป็นเสียงเชื่อมระหว่าง วรรคเพลงที่ 12 และ 13 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ฟา" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียง ในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ลา" "ฟา" และ "ซอล" มายังลูกตกเสียง "เร" ซึ่งเป็น เสียงในลำดับที่ 6 ในบันไดเสียง "ฟา" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ฟา" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ซอล" "ซอล" และ "เร" โดยมีเสียง "ที" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "ฟา" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 6 ในบันไดเสียง "ฟา" เช่น เดียวกัน

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



ทางฆ้องวงใหญ่



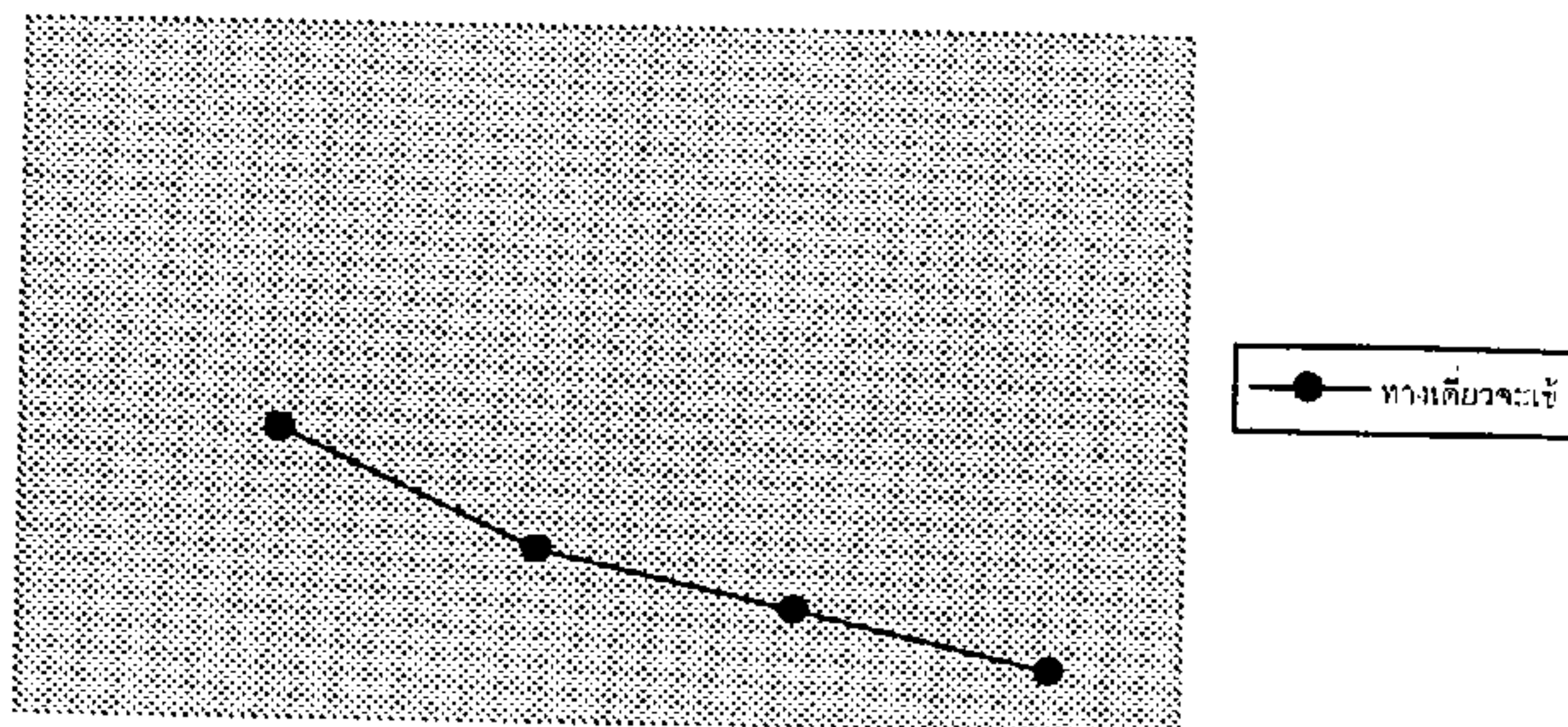
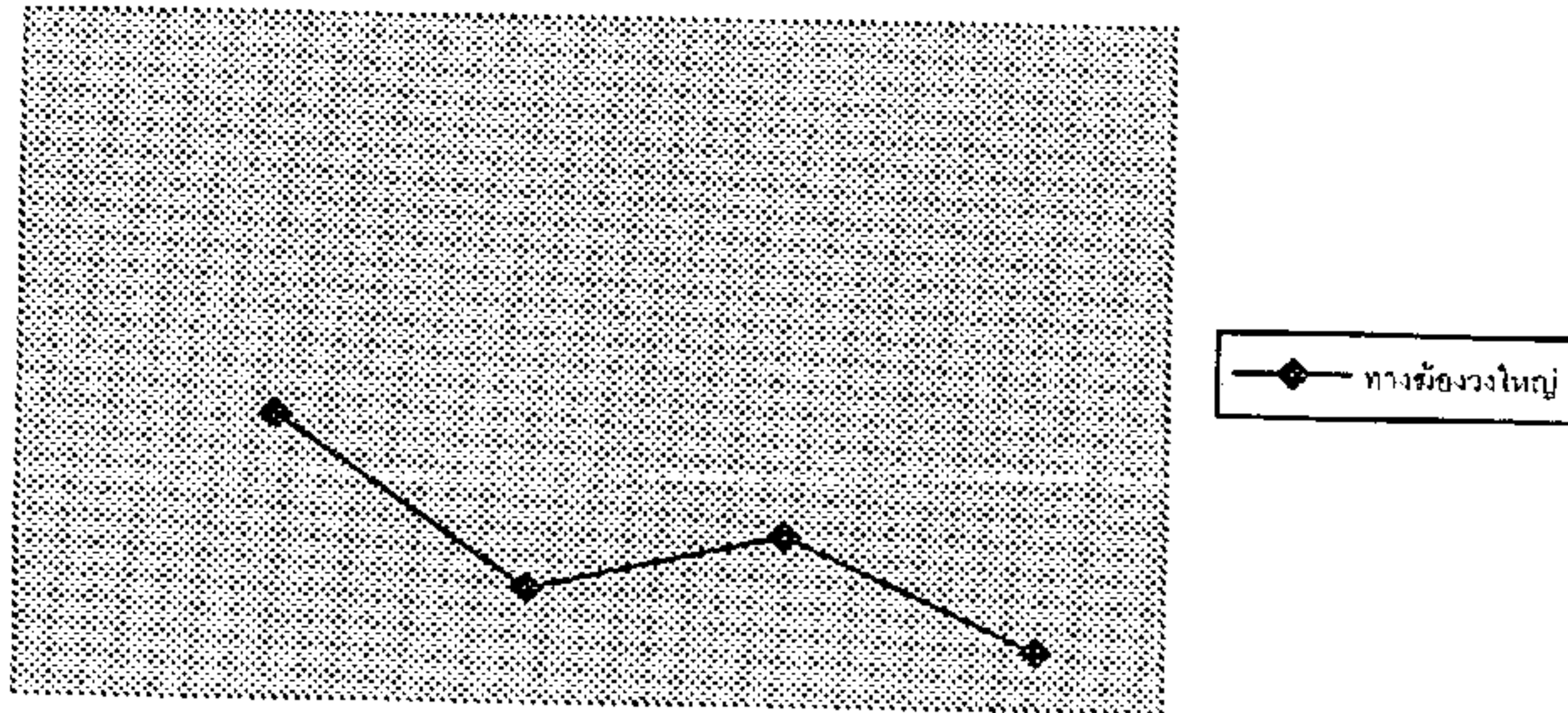
ทางเดี่ยวจะเข้

ท่อนที่ 2 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 14

ทางฆ้อง	ซ ฟ- ฟ	ร ด - ด	ฟ ร - ร	ด ด- ท
วงใหญ่	-- ร -	- ท --	-- ด -	- ท --

ทางจะเข้	ฟ ด ร ฟ	ร ด ฟ ร	ด ---	-----
	-----	-----	- ท ร ด	ท ล ด ท
	-----	-----	-----	-----

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 2 วรรคที่ 14 มีเสียง "เร" เป็นเสียงเชื่อมระหว่าง วรรคเพลงที่ 13 และ 14 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ที" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงใน จังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ฟา" "โด" และ "เร" มายังลูกตกเสียง "ที" ซึ่งเป็นเสียงใน ลำดับที่ 1 ในบันไดเสียง "ที" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ที" โดยมีการ เคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ฟา" "เร" และ "โด" โดยมี เสียง "ลา" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "ที" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 1 ในบันไดเสียง "ที" เช่นเดียวกัน ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง

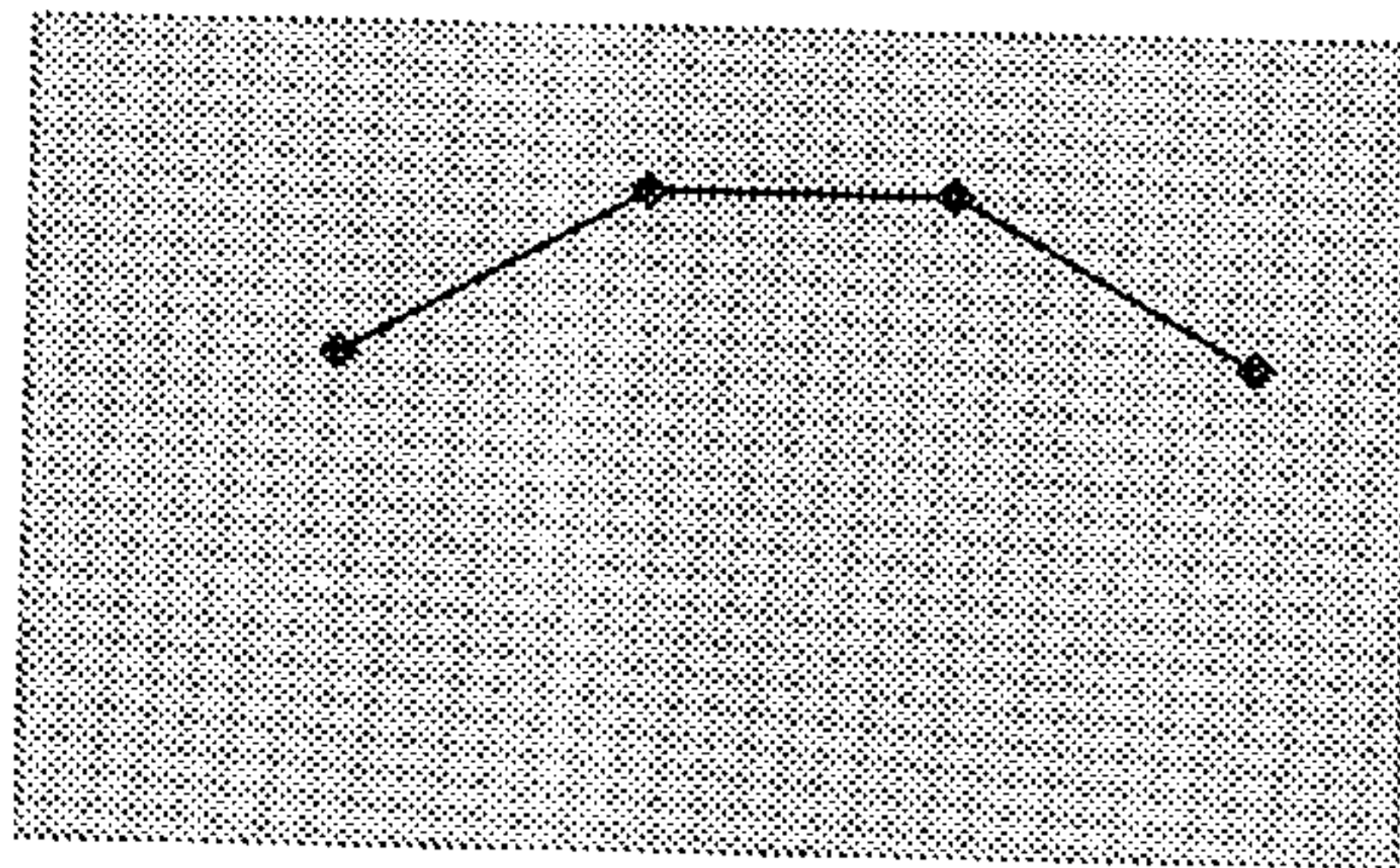


ท่อนที่ 2 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 15

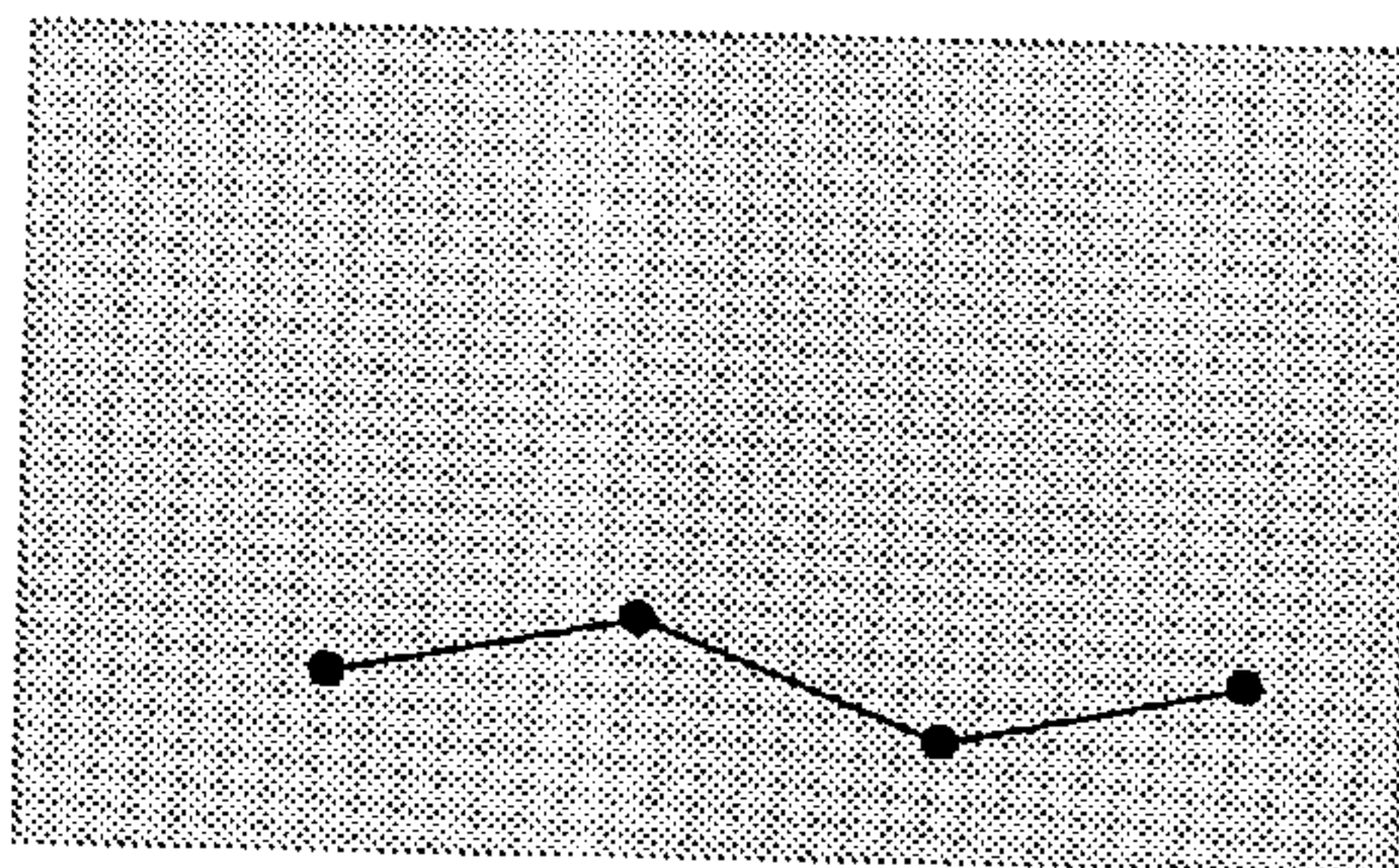
ทางฆ้อง	- ฟ - ท	- ด - ร	- ร - ร	- ด - ท
วงใหญ่	- ต - ท	- ต - ร	- ฟ - ร	- ต - ท

ทางจะเข้	-----	-----	-----	-----
	ด ช ล ท	ด ท ร ด	- ด ช ล	ท ล ด ท
	-----	-----	-----	-----

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 2 วรรคที่ 15 มีเสียง "ที" เป็นเสียงเชื่อมระหว่าง วรรคเพลงที่ 14 และ 15 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ที" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงใน จังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ที" "เร" และ "เร" มายังลูกตกเสียง "ที" ซึ่งเป็นเสียงใน ลำดับที่ 1 ในบันไดเสียง "ที" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ที" โดยมีการ เคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ที" "โต" และ "ลา" โดยมี เสียง "ลา" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "ที" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 1 ในบันไดเสียง "ที" เช่นเดียวกัน ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



ทางฆ้องวงใหญ่



ทางเดี่ยวจะเข้

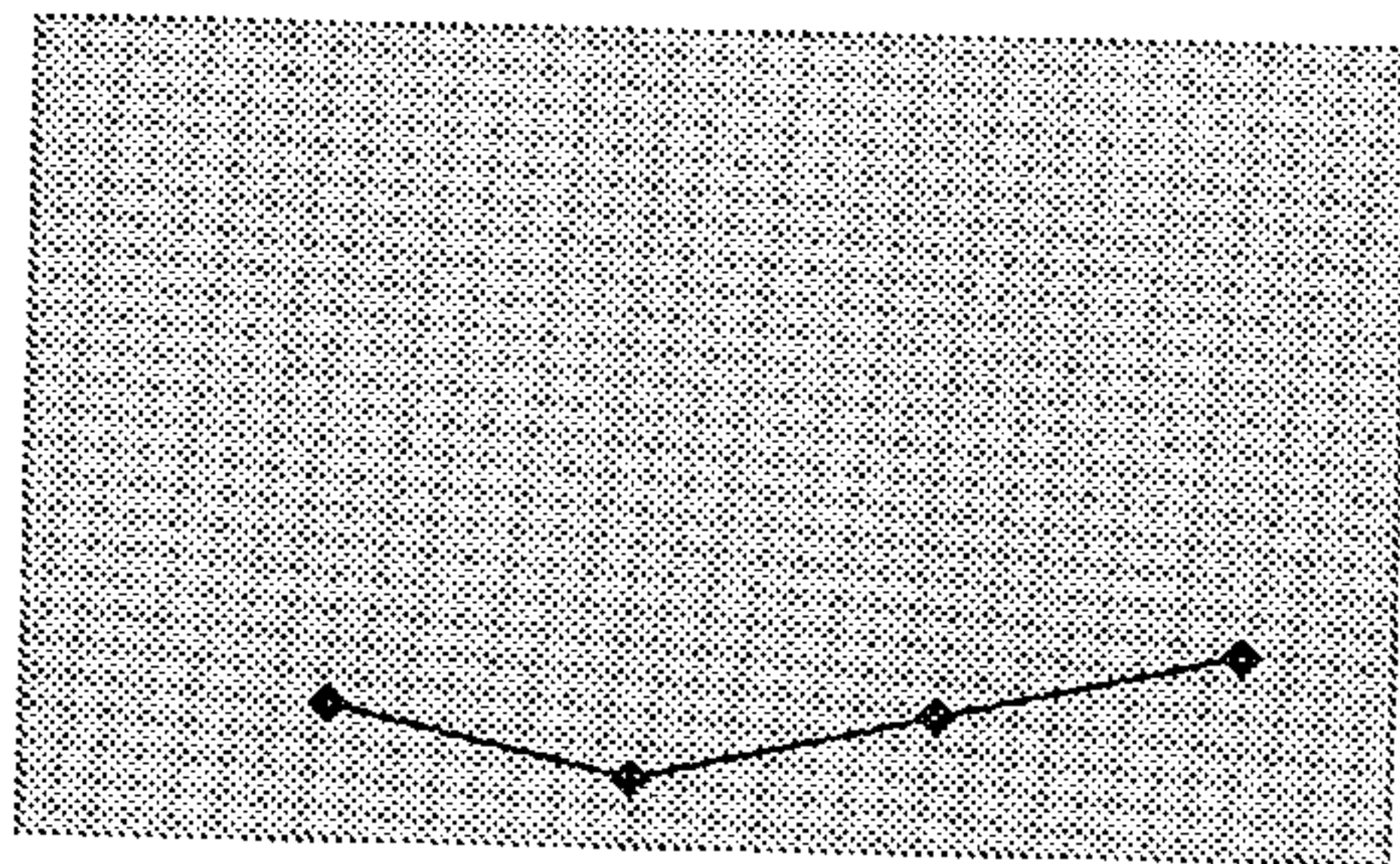
ท่อนที่ 2 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 16

ทางซ้อง	- ซ - -	ฟ ฟ - -	ท ท - -	ต้ ต้ - รั
วงใหญ่	- ร - ด	- - - ท	- - - ด	- - - ร

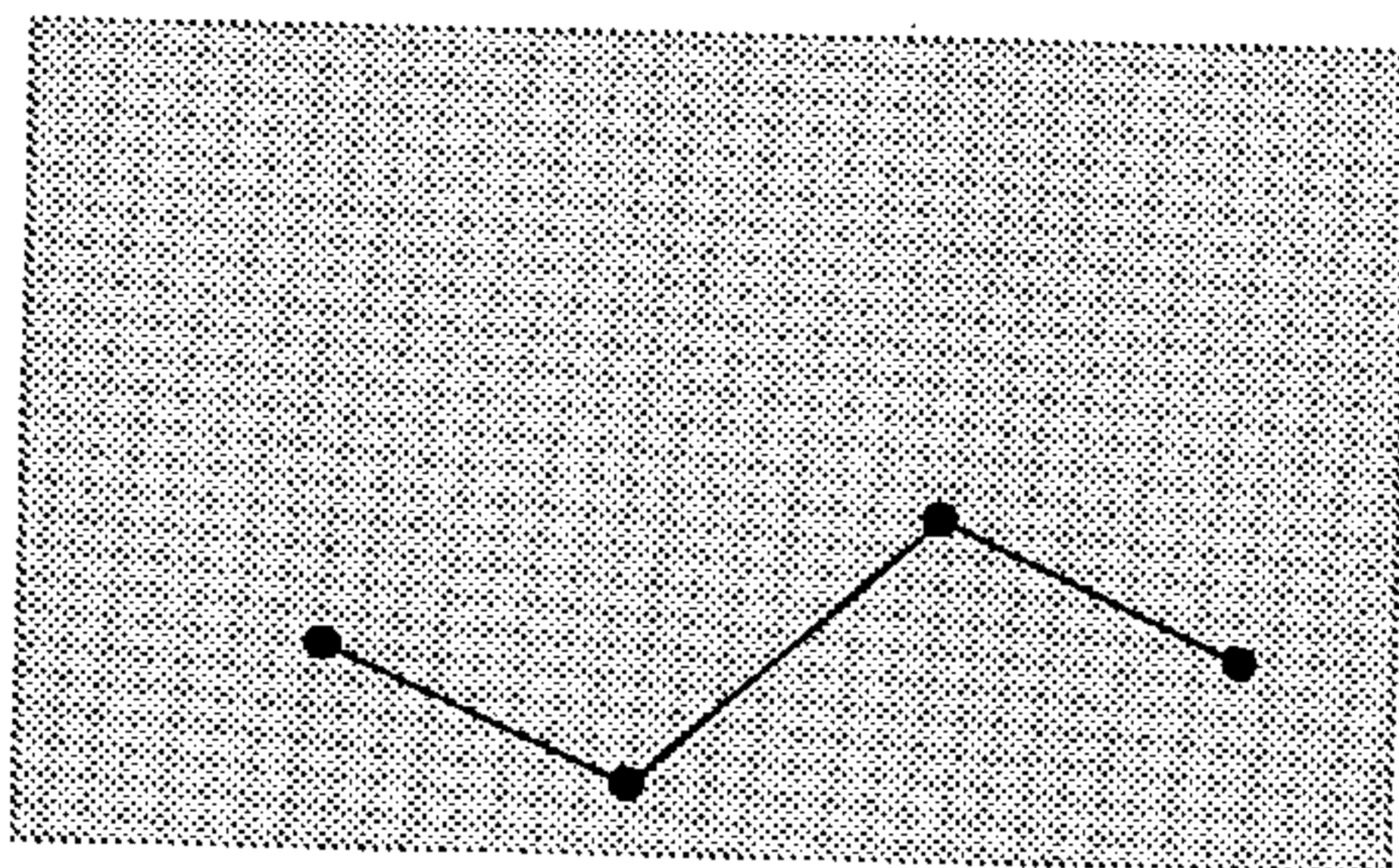
ทางจะเข้	- ซ ฟ ร	ร ฟ รั ด -	ด ล ซ ฟ	ร ฟ ด ร
	ด - - -	- - - ท	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 2 วรรคที่ 16 มีเสียง "ที" เป็นเสียงเชื่อมระหว่างวรรคเพลงที่ 15 และ 16 โดยทางซ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ที" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "โต" "ที" และ "โต" มายังลูกตกเสียง "เร" ซึ่งเป็นเสียงในลำดับที่ 3 ในบันไดเสียง "ที" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ที" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "เร" "ที" และ "ฟา" โดยมีเสียง "ลา" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "เร" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 3 ในบันไดเสียง "ที" เช่นเดียวกัน

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



◆ ทางซ้องวงใหญ่



● ทางเดี่ยวจะเข้

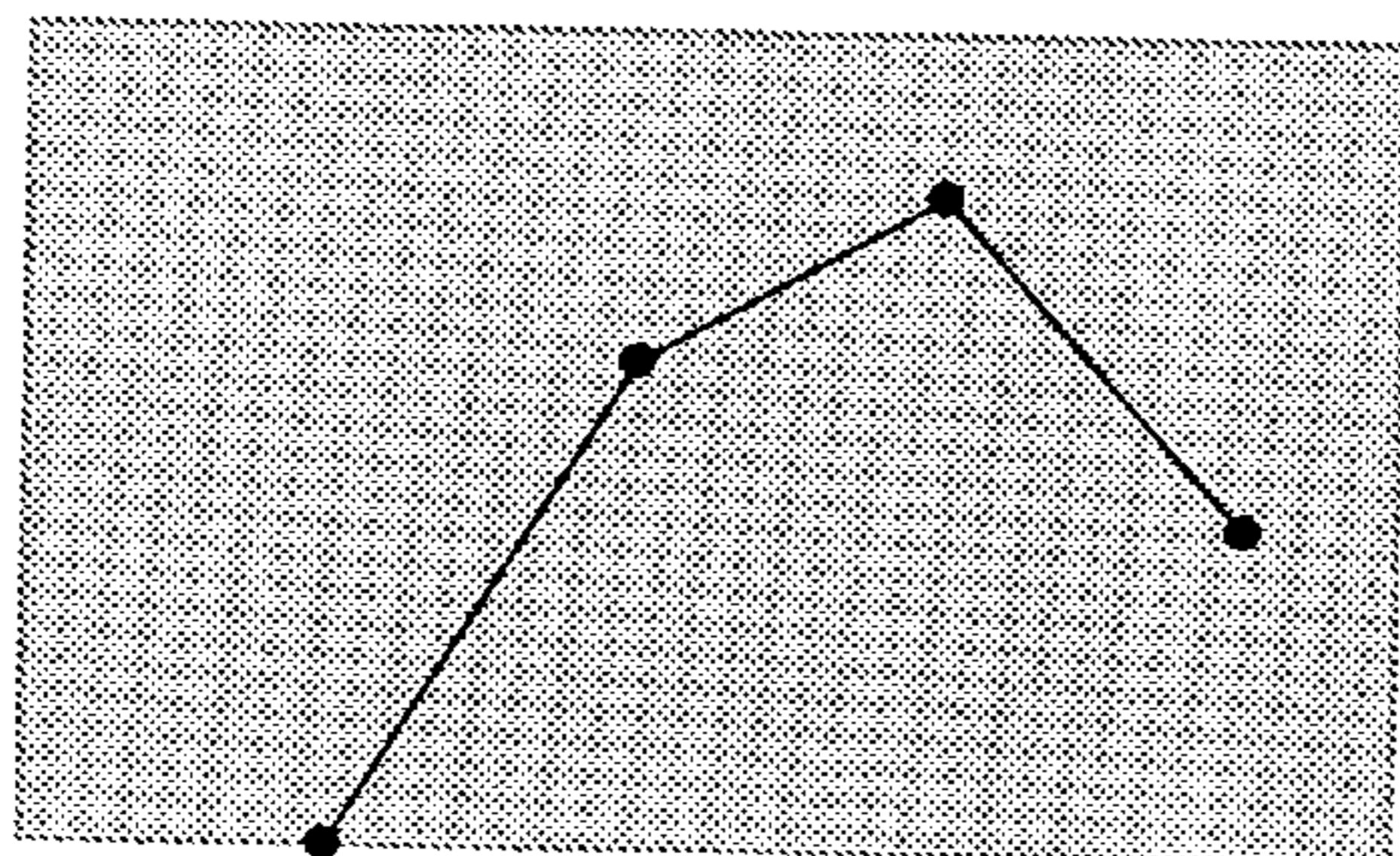
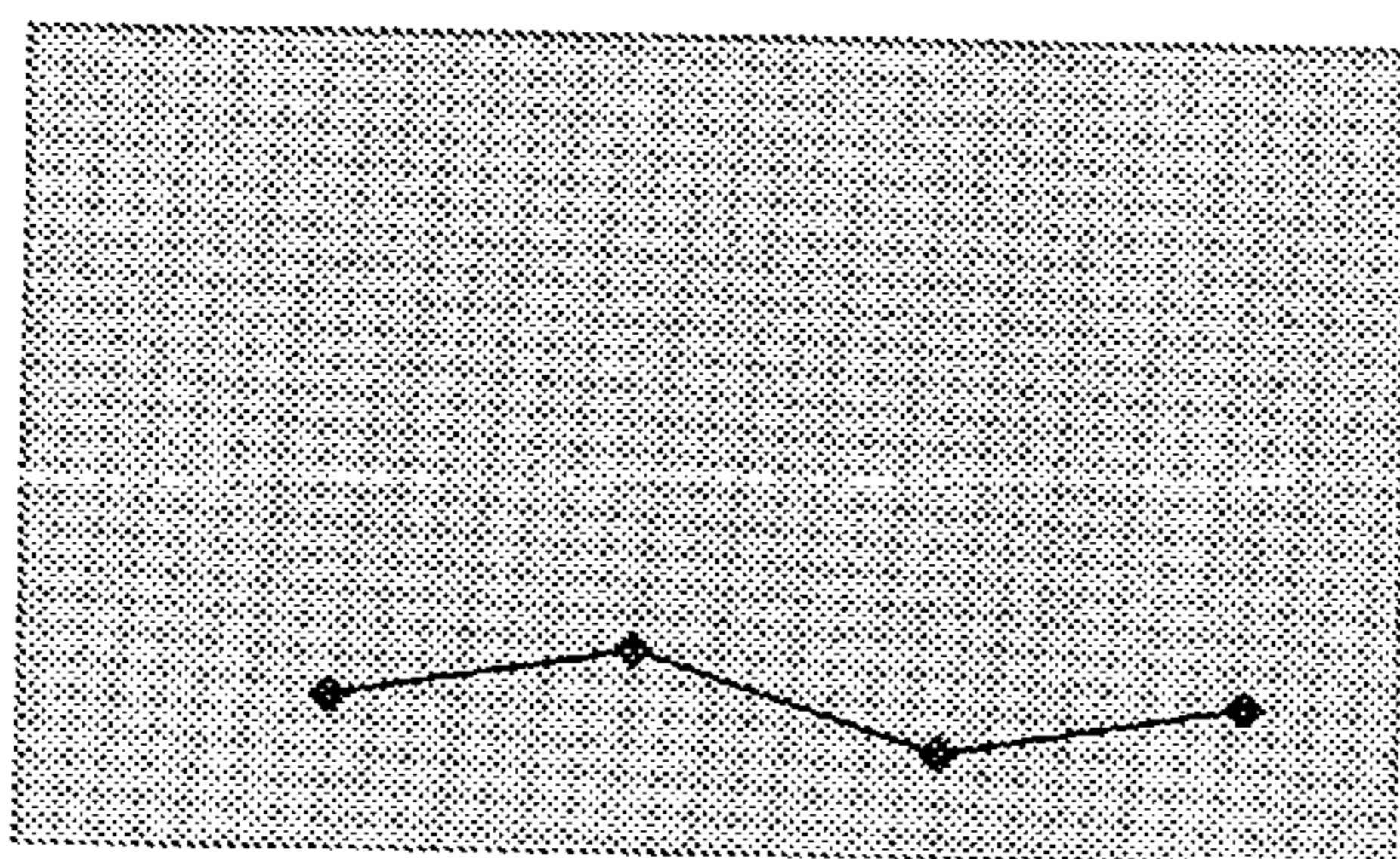
ท่อนที่ 2 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 17

ทางซ้อง	- ร - -	ด ด - -	ร ร - -	ฟ ฟ -ซ
วงใหญ่	- ล - ซ	- - - ล	- - - ฟ	- - - ซ

ทางจะเข้	ฟ ฟ ฟ ด	ฟ ฟ ฟ ท	ล ซ ล ร	ด ท ล ซ
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 2 วรรคที่ 17 มีเสียง "เร" เป็นเสียงเชื่อมระหว่างวรรคเพลงที่ 16 และ 17 โดยทางซ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ฟา" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ซอล" "ลา" และ "ฟา" มายังลูกตกเสียง "ซอล" ซึ่งเป็นเสียงในลำดับที่ 2 ในบันไดเสียง "ซอล" ส่วนทางจะเข้นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ฟา" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "โด" "ที" และ "เร" โดยมีเสียง "ที" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "ซอล" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 2 ในบันไดเสียง "ฟา" เช่นเดียวกัน

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



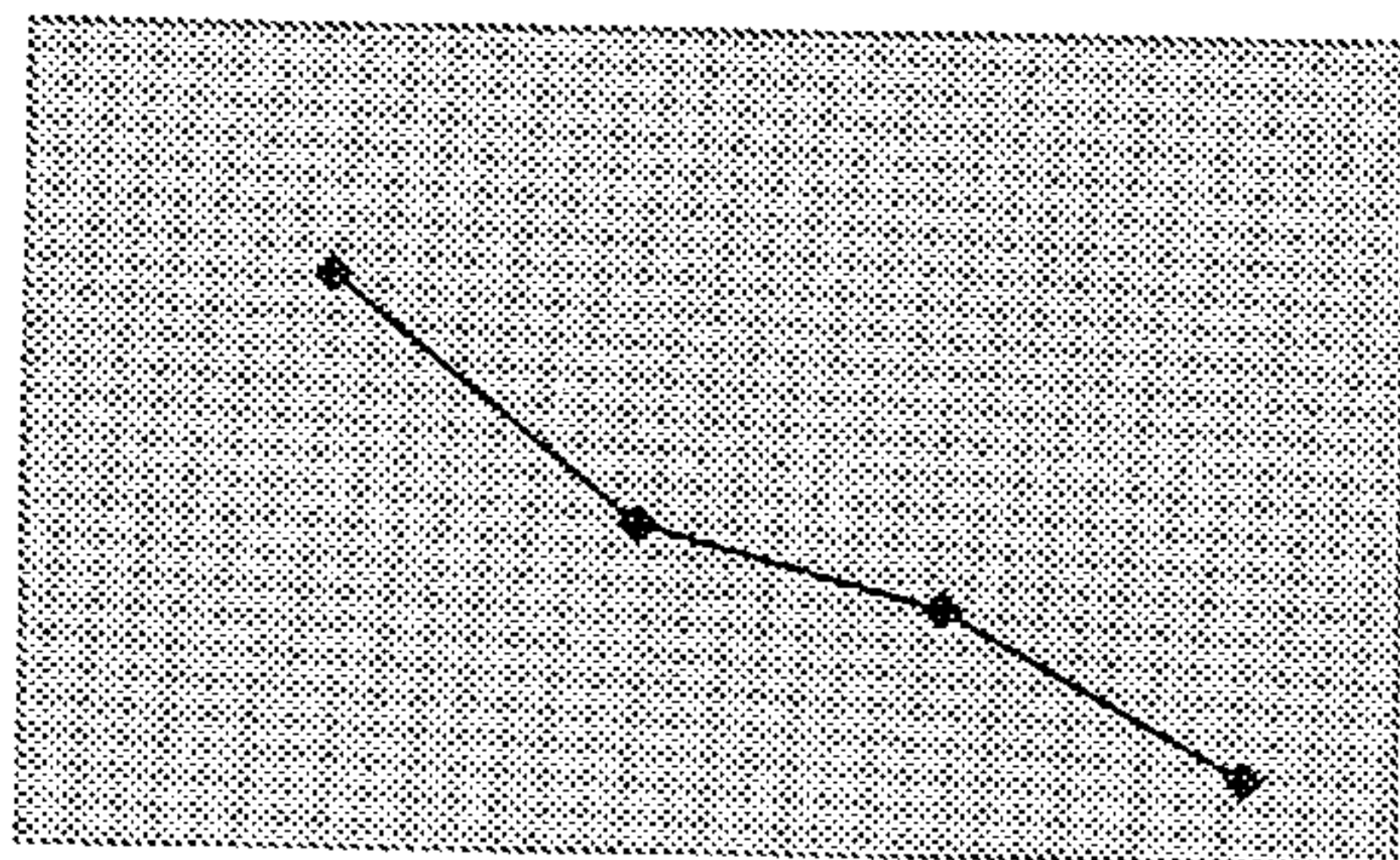
ท่อนที่ 2 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 18

ทางฆ้อง	- ล - ดั	- ล - -	ซ ซ - -	ฟ ฟ- ร
วงใหญ่	- ล - ด	- ล - ซ	- - - ฟ	- - - ล

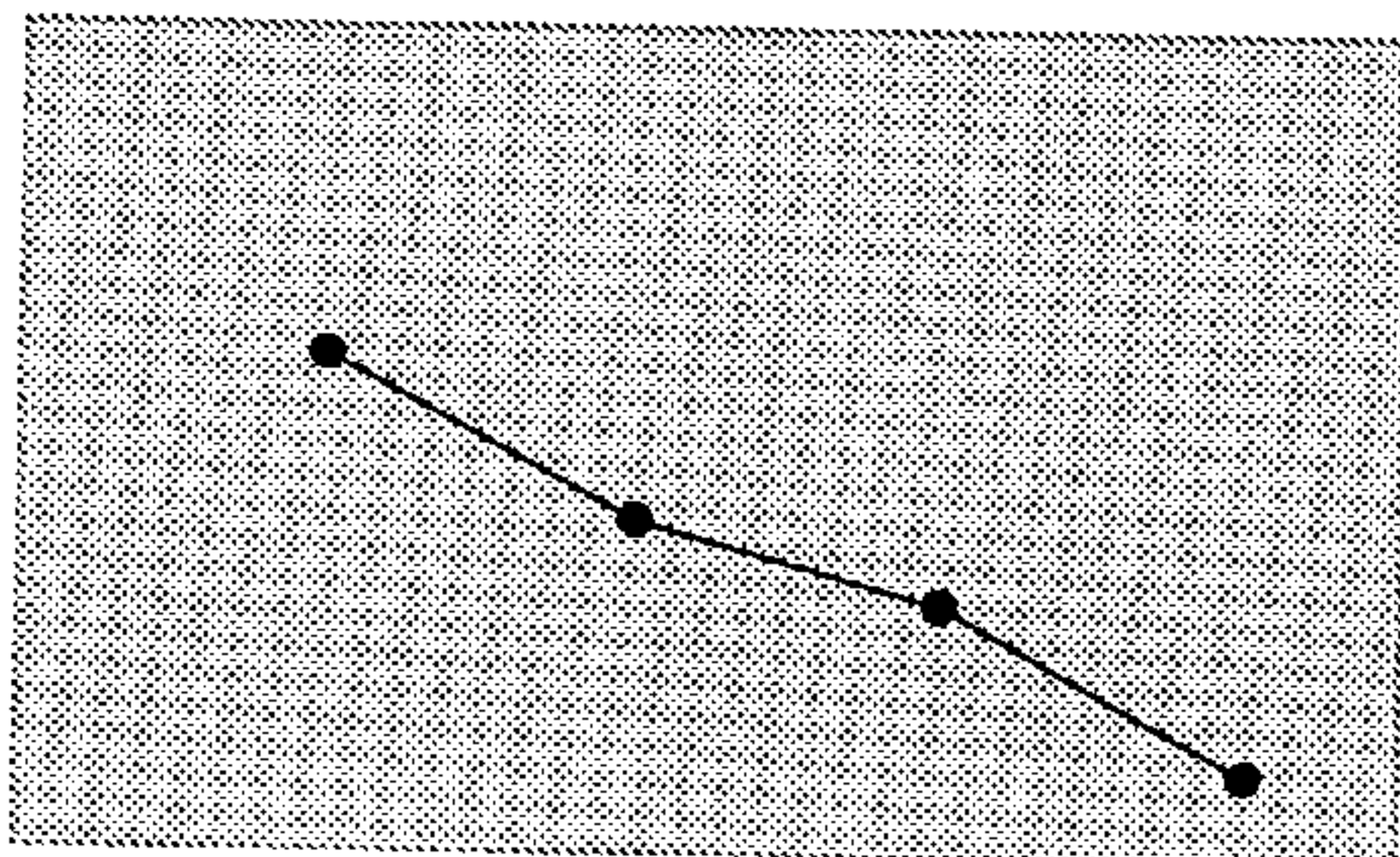
ทางจะเข้	ฟ ซ ล ท	ดั ท ล ซ	ลดั ล ซ ฟ	ล ซ ฟ ร
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 2 วรรคที่ 18 มีเสียง "ซอล" เป็นเสียงเชื่อมระหว่างวรรคเพลงที่ 17 และ 18 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ฟา" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "โด" "ซอล" และ "ฟา" มายังลูกตกเสียง "เร" ซึ่งเป็นเสียงในลำดับที่ 3 ในบันไดเสียง "ฟา" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ฟา" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ที" "ซอล" และ "ฟา" โดยมีเสียง "ที" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "เร" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 3 ในบันไดเสียง "ฟา" เช่นเดียวกัน

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



ทางฆ้องวงใหญ่



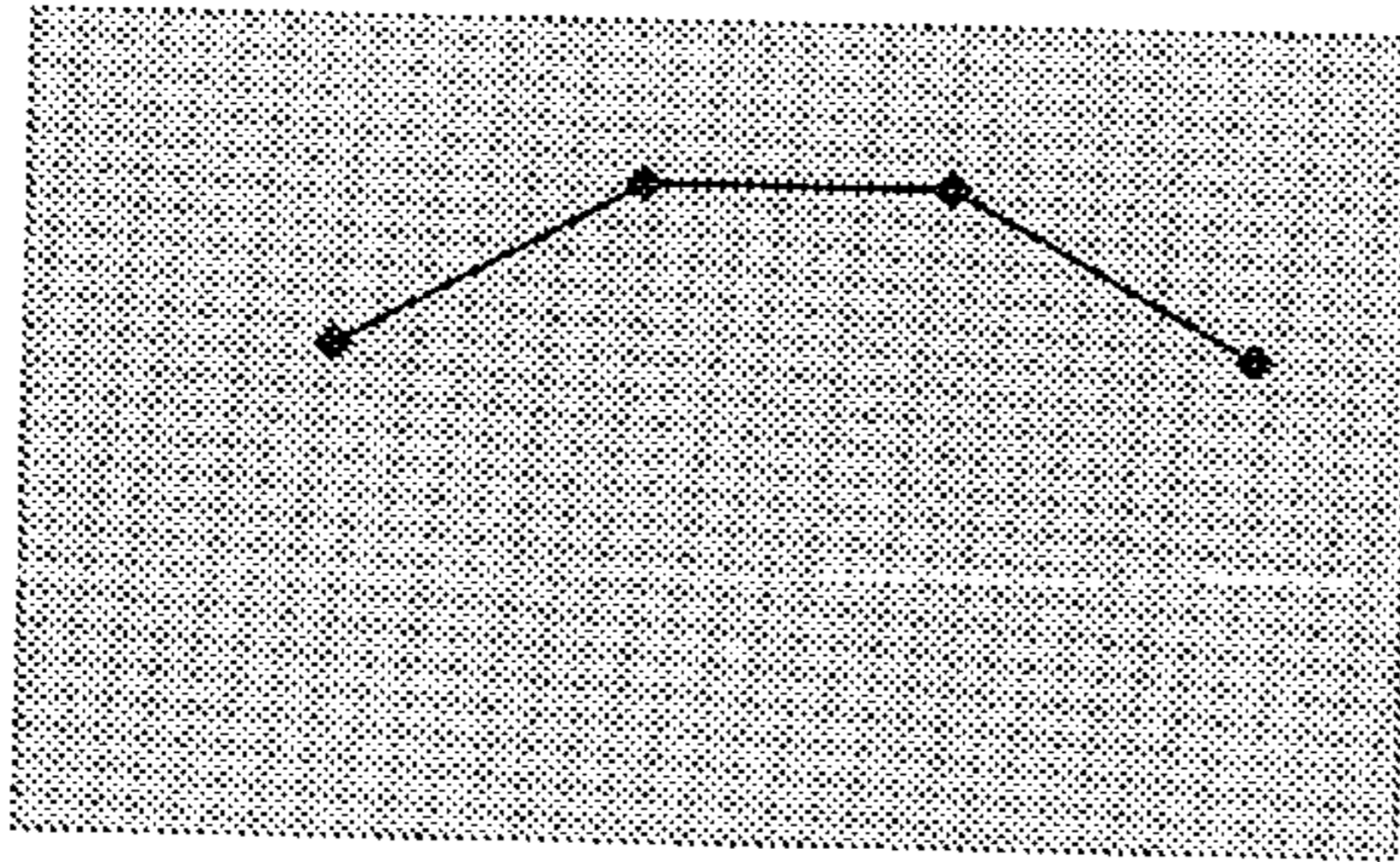
ทางเดี่ยวจะเข้

ท่อนที่ 2 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 19

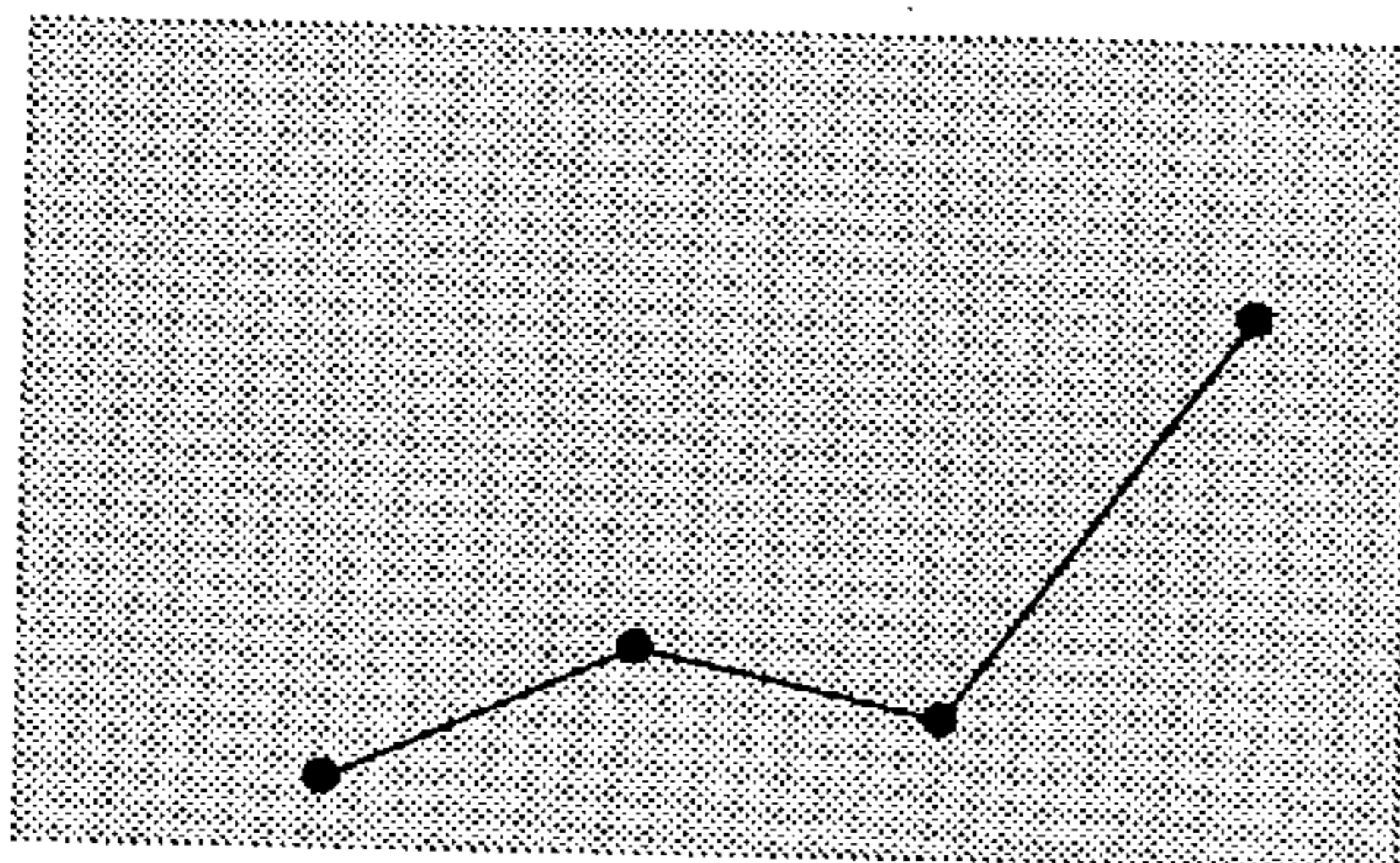
ทางซ้อง	- ฟ - ท	- ตี - รั	- รั - รั	- ตี - ท
วงใหญ่	- ต - ท	- ต - ร	- ฟ - ร	- ต - ท

ทางจะเข้	รพร ต -	-----	ฟชฟต	ฟชลท
	--- ท	ลทต ร	-----	-----
	-----	-----	-----	-----

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 2 วรรคที่ 19 มีเสียง "เร" เป็นเสียงเชื่อมระหว่าง วรรคเพลงที่ 18 และ 19 โดยทางซ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ที" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงใน จังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "โต" "ซอล" และ "ฟา" มายังลูกตกเสียง "ที" ซึ่งเป็นเสียง ในลำดับที่ 1 ในบันไดเสียง "ที" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ที" โดยม ีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ที" "ซอล" และ "ฟา" โดยมีเสียง "ลา" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "ที" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 1 ในบันไดเสียง "ที" เช่นเดียวกัน ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



ทางซ้องวงใหญ่



ทางเดี่ยวจะเข้

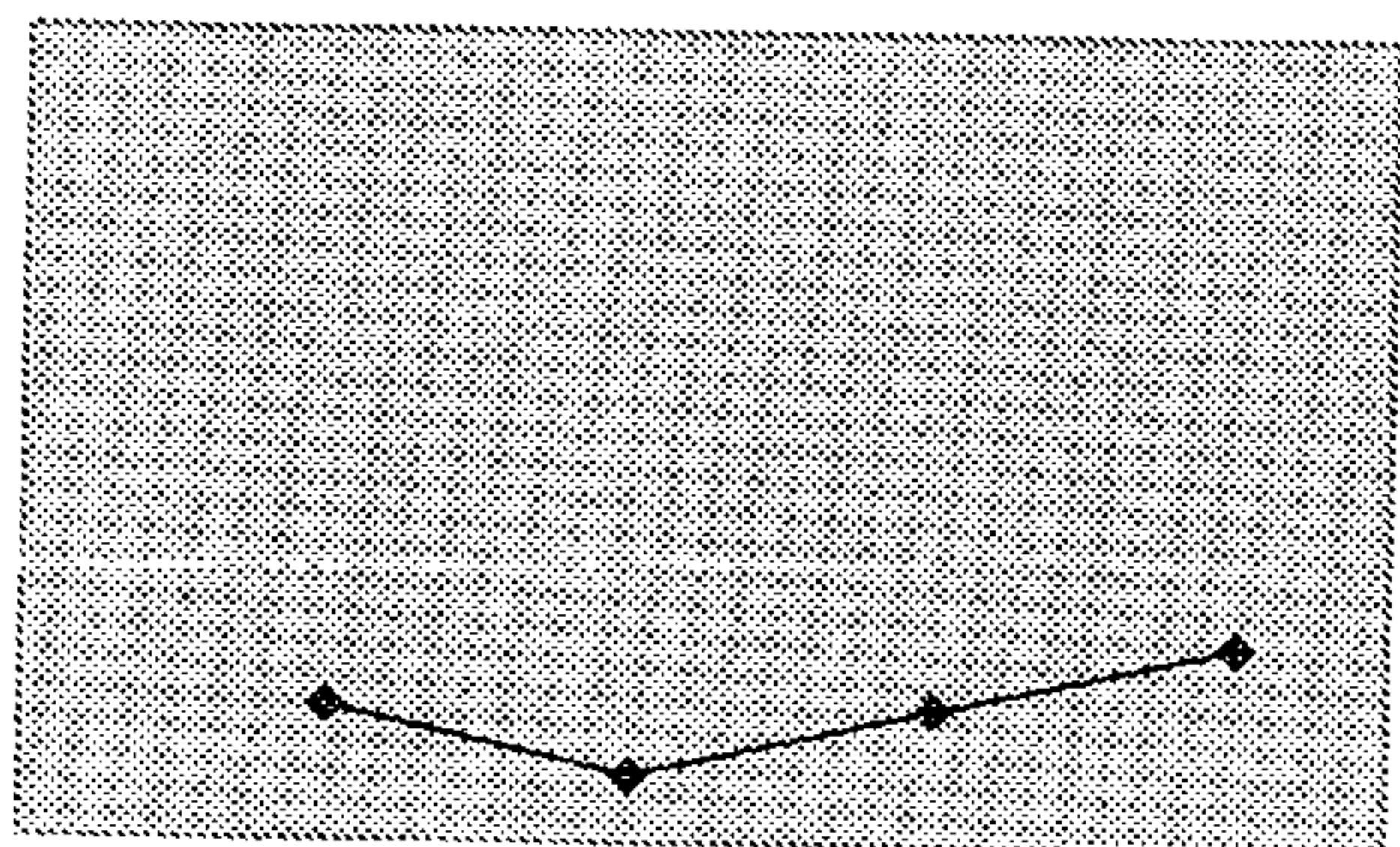
ท่อนที่ 2 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 20

ทางซ้อง	- ซ - -	ฟ ฟ - -	ท ท - -	ด ด - ร
วงใหญ่	- ร - ด	- - - ท	- - - ด	- - - ร

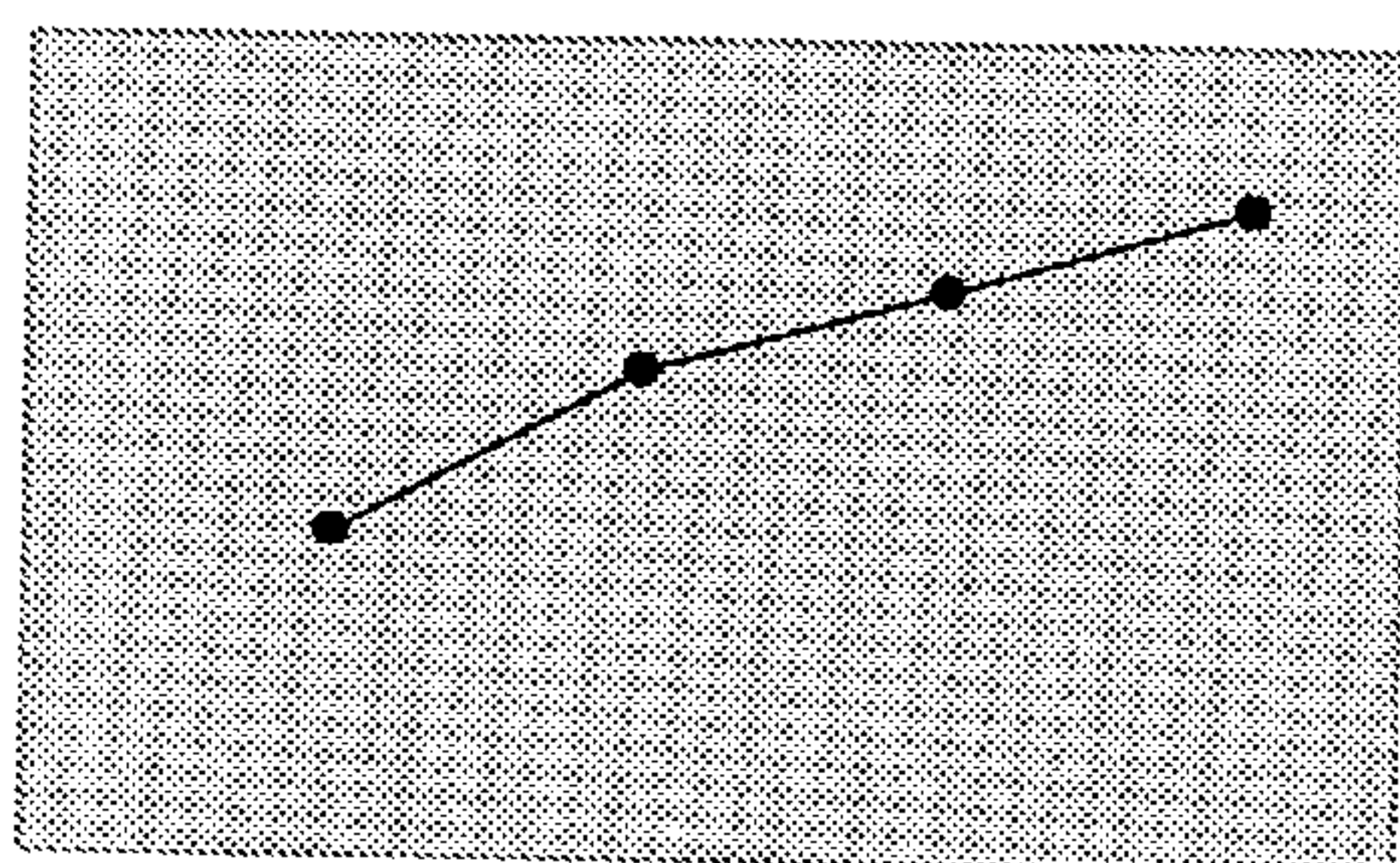
ทางจะเข้	- ร - ซ	ฟ ซ - ท	- - ร ด	ท ด - ร
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 2 วรรคที่ 20 มีเสียง "ที" เป็นเสียงเชื่อมระหว่างวรรคเพลงที่ 19 และ 20 โดยทางซ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ที" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "โต" "ที" และ "โต" มายังลูกตกเสียง "เร" ซึ่งเป็นเสียงในลำดับที่ 3 ในบันไดเสียง "ที" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ที" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ซอล" "ที" และ "โต" มายังลูกตกเสียง "เร" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 3 ในบันไดเสียง "ที" เช่นเดียวกัน

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



—●— ทางซ้องวงใหญ่



—●— ทางเดี่ยวจะเข้

ท่อนที่ 3

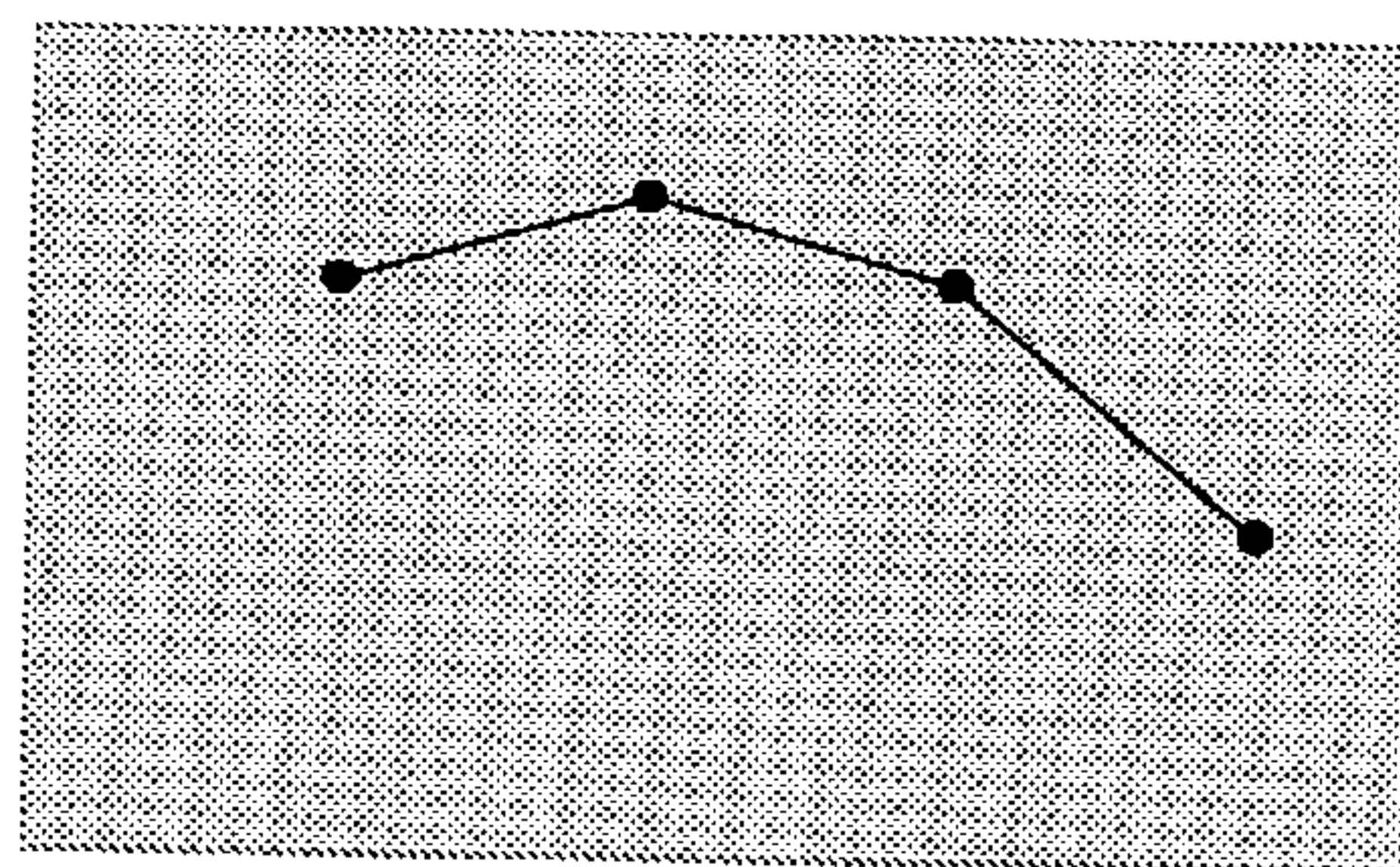
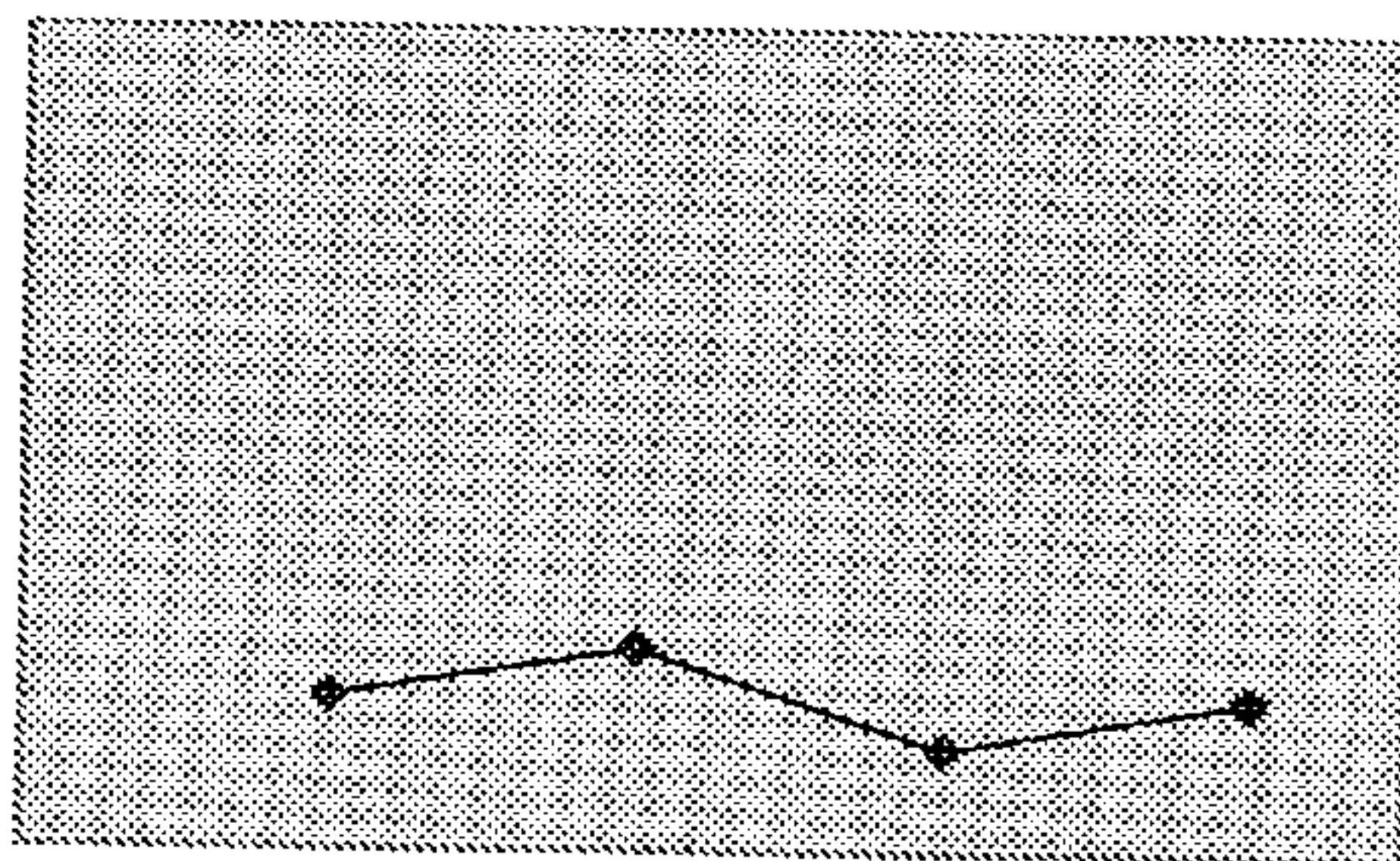
ท่อนที่ 3 วรรคเพลงที่ 1

ทางซ้อง	- ร - -	ด ด - -	ร ร - -	ฟ ฟ -ซ
วงใหญ่	- ล - ซ	- - - ล	- - - ฟ	- - - ซ

ทางจะเข้	- - - ตั	- - - รุ	- - ตั รุ	ตั ท ลทลซ
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 3 วรรคที่ 1 มีเสียง "เร" เป็นเสียงเชื่อมระหว่างวรรคเพลงที่ 20 และ 1 โดยทางซ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ฟา" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ซอล" "ลา" และ "ฟา" มายังลูกตกเสียง "ซอล" ซึ่งเป็นเสียงในลำดับที่ 2 ในบันไดเสียง "ฟา" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ฟา" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "โด" "เร" และ "เร" โดยมีเสียง "ที" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "ซอล" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 2 ในบันไดเสียง "ฟา" เช่นเดียวกัน

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



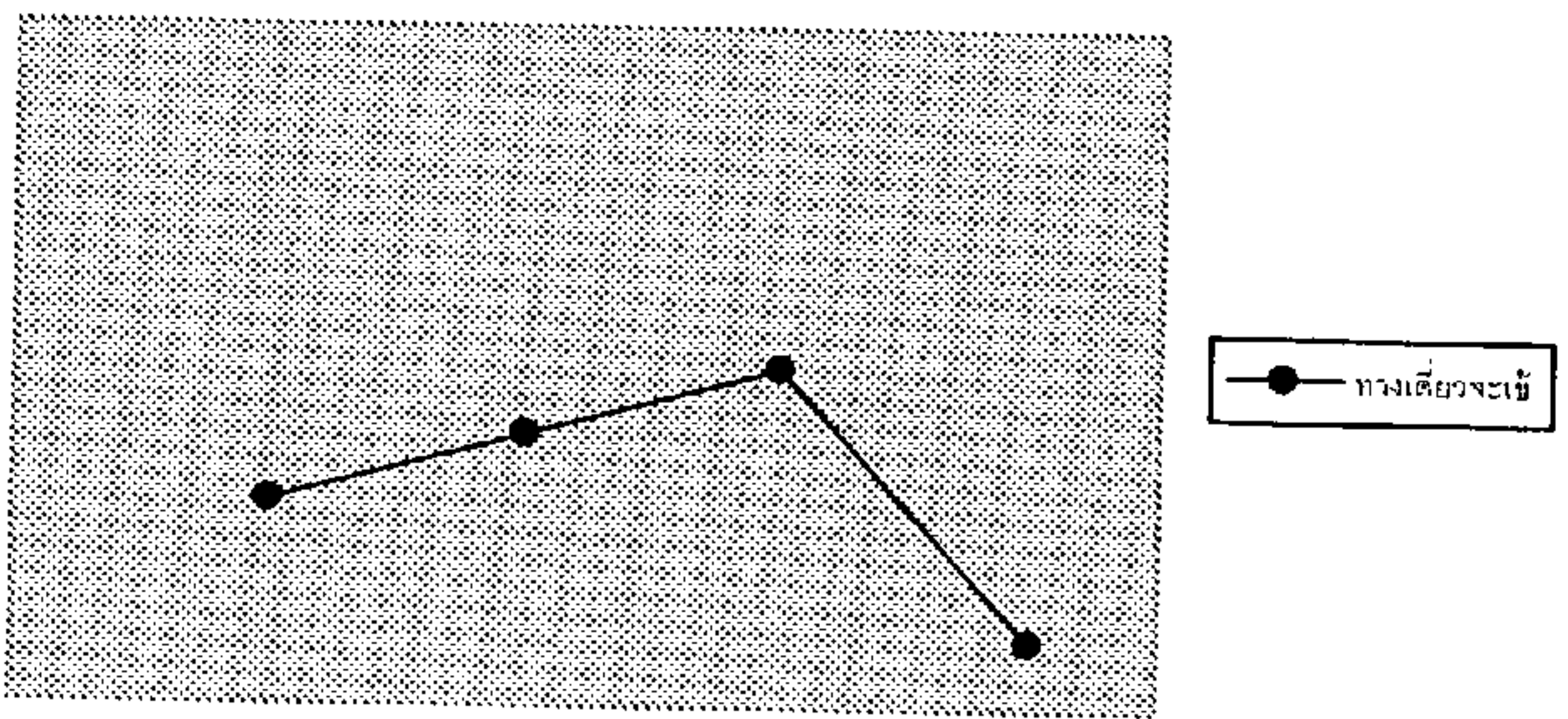
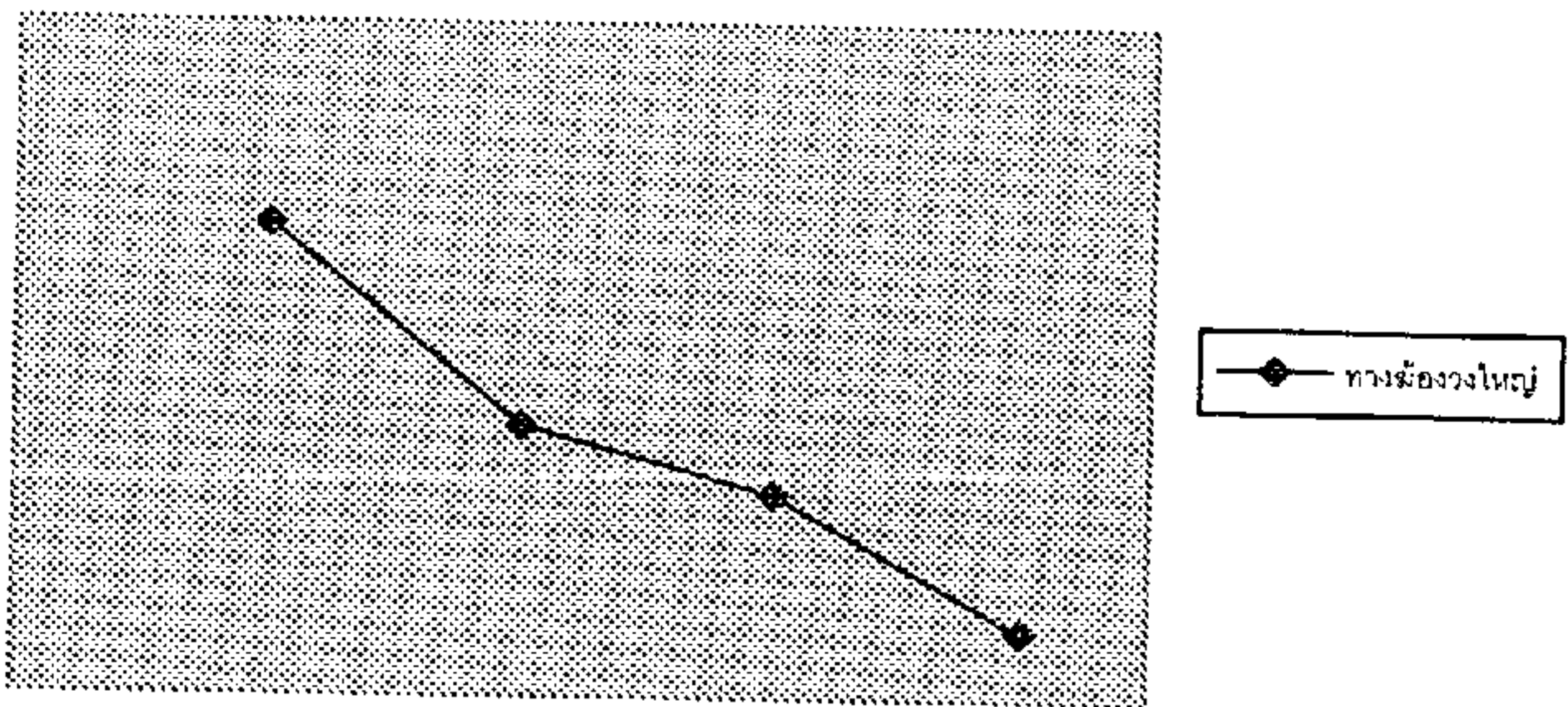
ท่อนที่ 3 วรรคเพลงที่ 2

ทางฆ้อง	- ล - ด	- ล - -	ซ ซ - -	ฟ ฟ- ร
วงใหญ่	- ล - ด	- ล - ซ	- - - ฟ	- - - ล

ทางจะเข้	- - - ฟ	- - - ซ	- - ฟ ล	ซ ฟ ม ร
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 3 วรรคที่ 2 มีเสียง "ซอล" เป็นเสียงเชื่อมระหว่างวรรคเพลงที่ 1 และ 2 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ฟา" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "โด" "ซอล" และ "ฟา" มายังลูกตกเสียง "เร" ซึ่งเป็นเสียงในลำดับที่ 6 ในบันไดเสียง "ฟา" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ฟา" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ฟา" "ซอล" และ "ลา" มายังลูกตกเสียง "เร" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 6 ในบันไดเสียง "ฟา" เช่นเดียวกัน

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



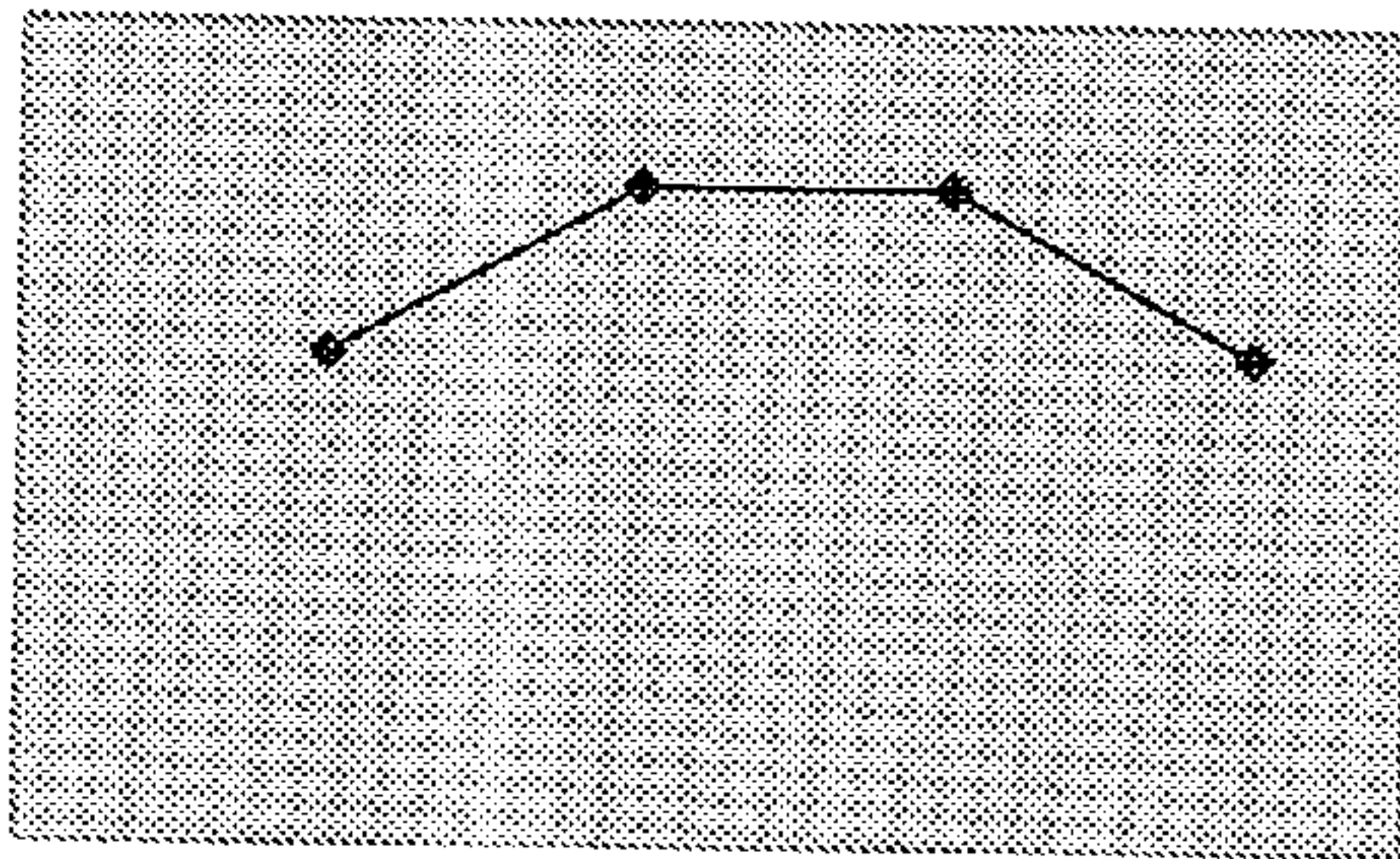
ท่อนที่ 3 วรรคเพลงที่ 3

ทางซ้อง	- ฟ - ท	- ต - รั	- รั - รั	- ต - ท
วงใหญ่	- ด - ท	- ด - ร	- ฟ - ร	- ด - ท

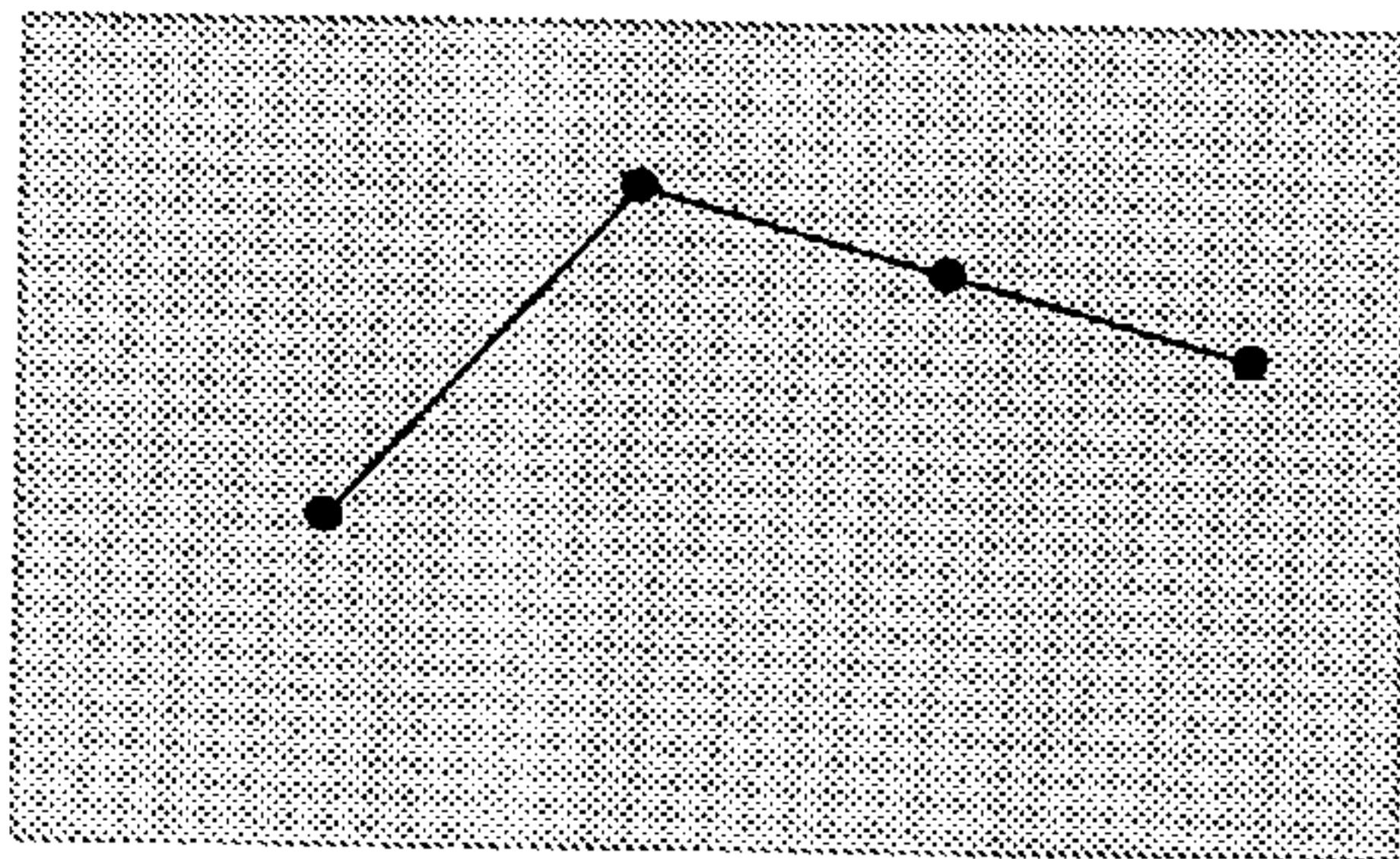
ทางจะเข้	- ซ - ซ	ร ซ - รั	ดัดดี ท ต	รั - รัตีท
- ซ - -	- ซ - -	- - - -	- - - -	- - - -
- - - -	- - - -	- - - -	- ท - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 3 วรรคที่ 3 มีเสียง "เร" เป็นเสียงเชื่อมระหว่างวรรคเพลงที่ 2 และ 3 โดยทางซ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ที" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ที" "เร" และ "เร" มายังลูกตกเสียง "ที" ซึ่งเป็นเสียงในลำดับที่ 1 ในบันไดเสียง "ที" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ที" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ซอล" "เร" และ "โด" มายังลูกตกเสียง "ที" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 1 ในบันไดเสียง "ที" เช่นเดียวกัน

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



ทางซ้องวงใหญ่



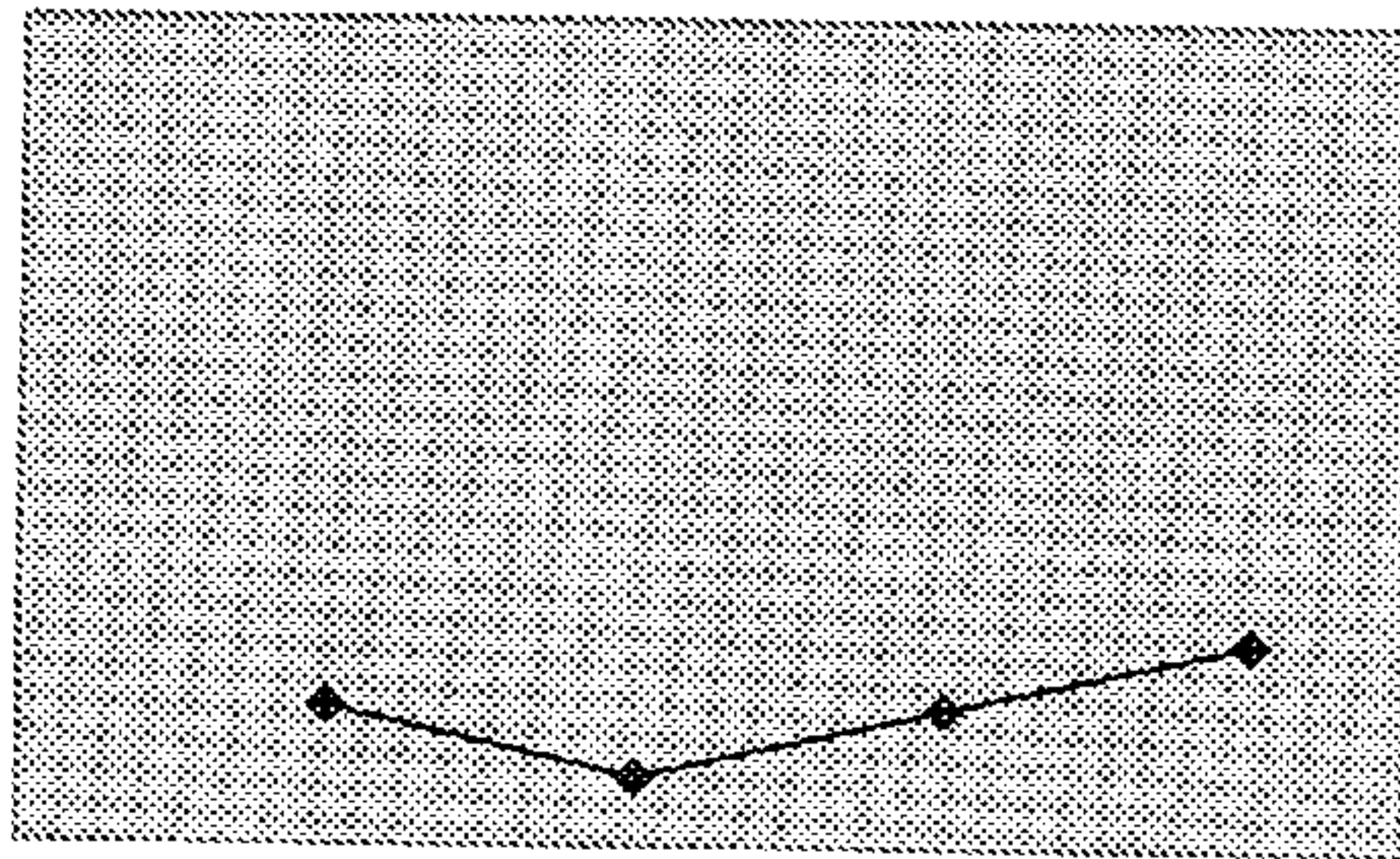
ทางเดี่ยวจะเข้

ท่อนที่ 3 วรรคเพลงที่ 4

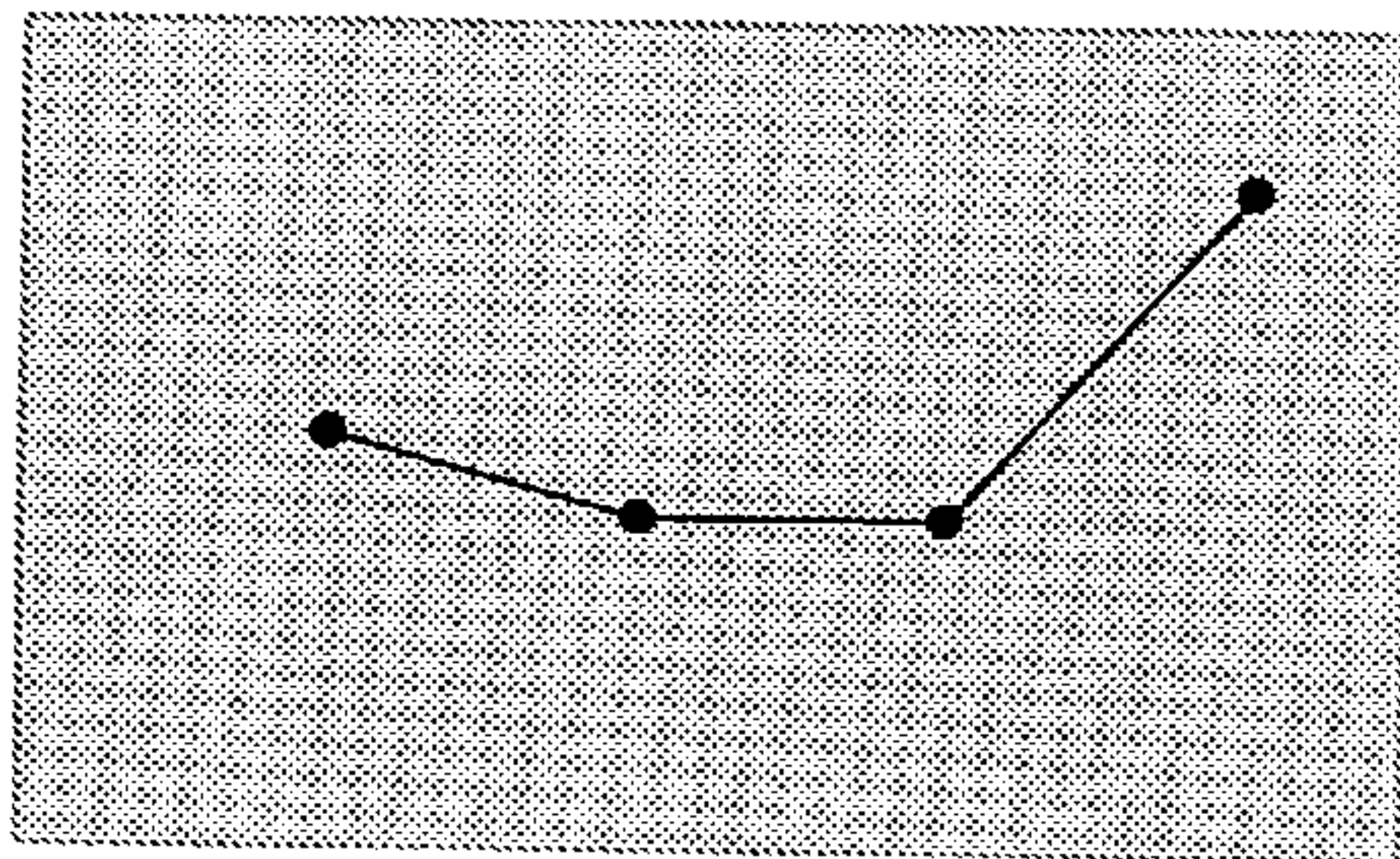
ทางฆ้อง	- ช - -	พ พ - -	ท ท - -	ตี ตี - รั
วงใหญ่	- ร - ด	- - - ท	- - - ด	- - - ร

ทางจะเข้	- ล ช ล	ตี พ - ช	- พ ม ช	ล ท ตี รั
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 3 วรรคที่ 4 มีเสียง "ที" เป็นเสียงเชื่อมระหว่างวรรคเพลงที่ 3 และ 4 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ที" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "โต" "ที" และ "โต" มายังลูกตกเสียง "เร" ซึ่งเป็นเสียงในลำดับที่ 3 ในบันไดเสียง "ที" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ที" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ลา" "ซอล" และ "ซอล" โดยมีเสียง "ลา" และ "มี" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "เร" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 3 ในบันไดเสียง "ที" เช่นเดียวกัน



ทางฆ้องวงใหญ่



ทางเดี่ยวจะเข้

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง

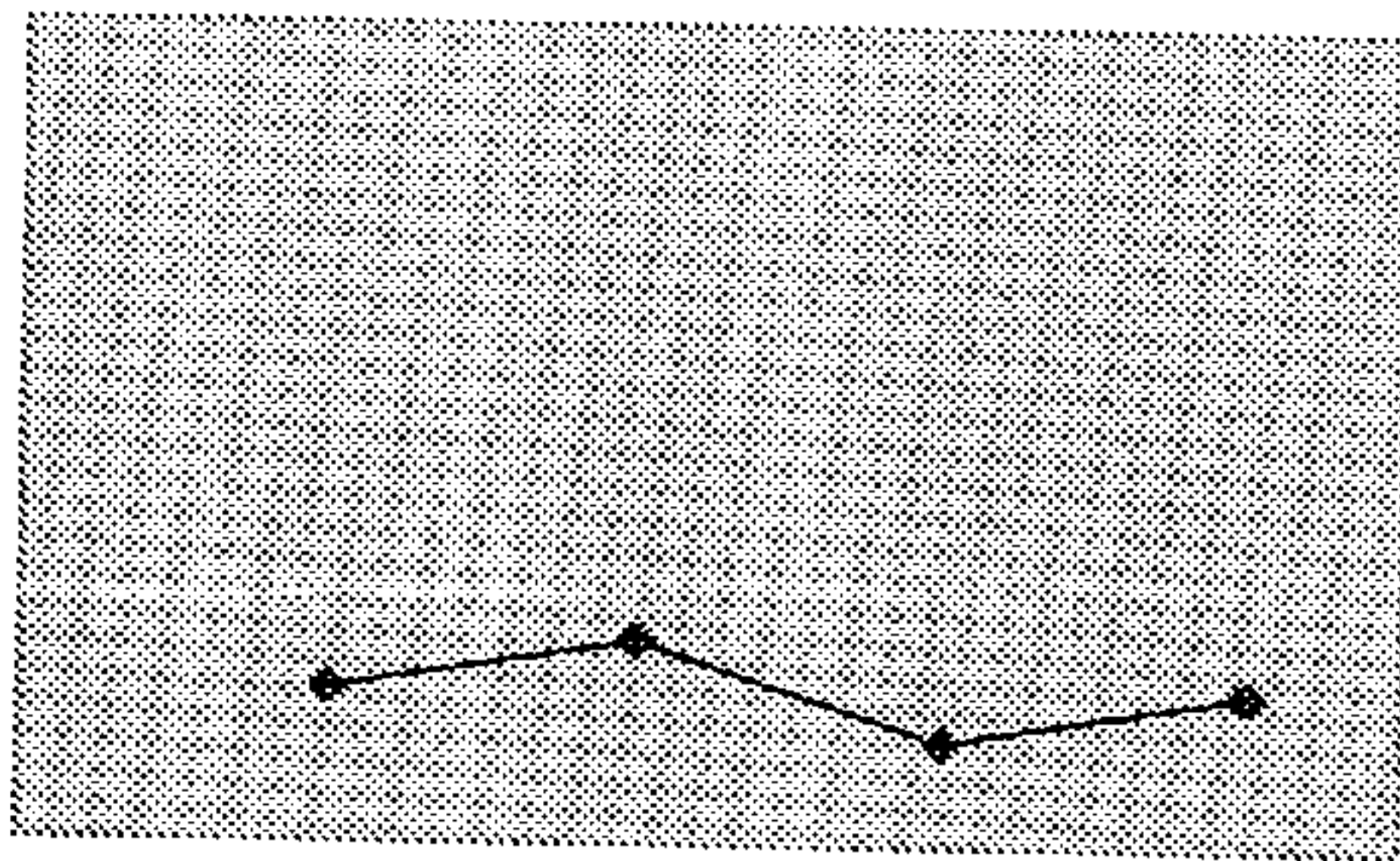
ท่อนที่ 3 วรรคเพลงที่ 5

ทางฆ้อง	- ร - -	ด ด - -	ร ร - -	ฟ ฟ- ซ
วงใหญ่	- ล - ซ	- - - ล	- - - ฟ	- - - ซ

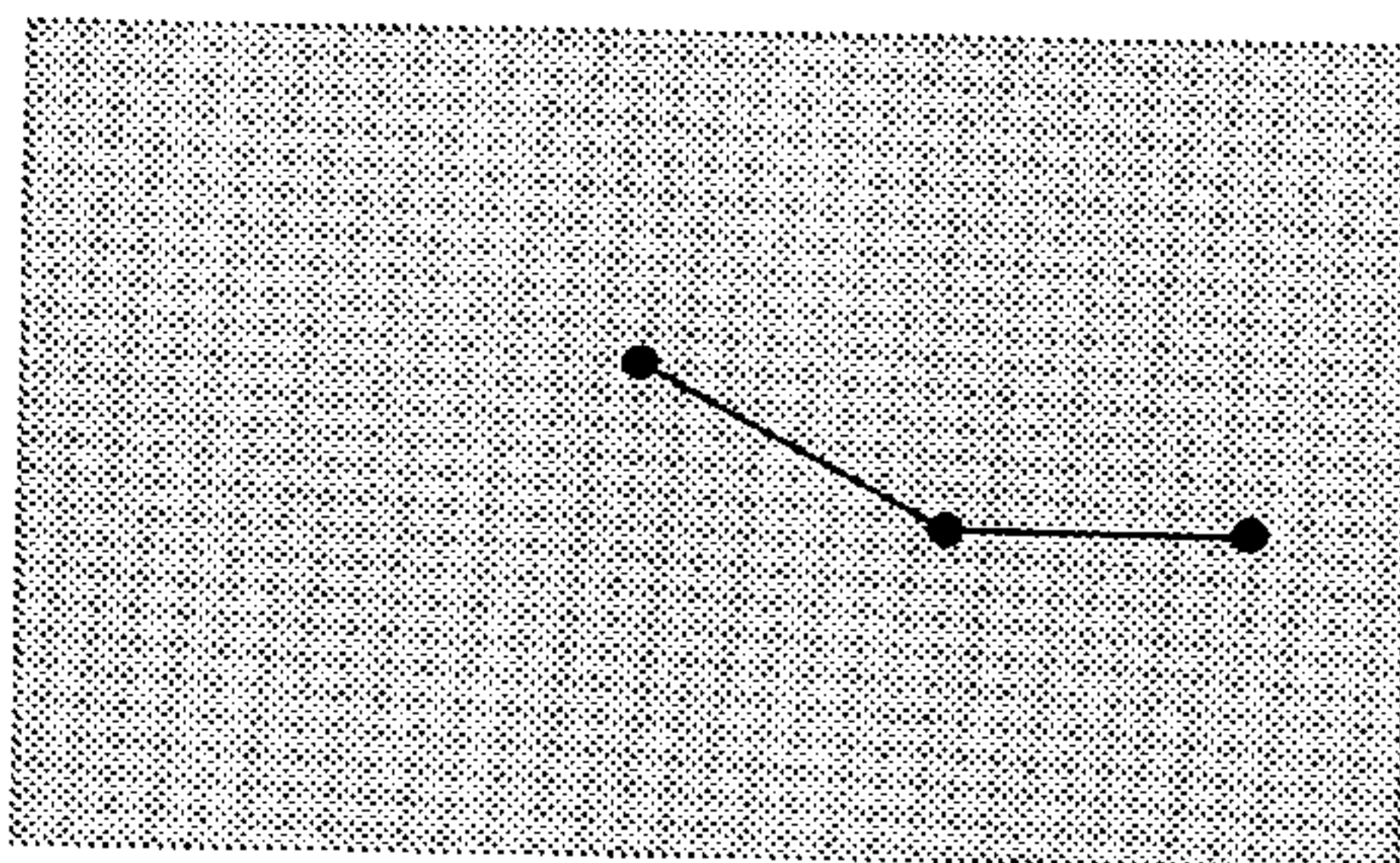
ทางจะเข้	- - - -	รี ฟ้า ด้ ท	ท ด้ ท ล ซ	- - - ซ
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- ซ - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 3 วรรคที่ 5 มีเสียง "เร" เป็นเสียงเชื่อมระหว่างวรรคเพลงที่ 4 และ 5 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ฟา" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ซอล" "ลา" และ "ฟา" มายังลูกตกเสียง "ซอล" ซึ่งเป็นเสียงในลำดับที่ 2 ในบันไดเสียง "ฟา" ส่วนทางจะเข้ในทำนองอยู่ในบันไดเสียง "ที" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ที" และ "ซอล" โดยมีเสียง "ลา" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "ซอล" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 6 ในบันไดเสียง "ที" เช่นเดียวกัน

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



◆ ทางฆ้องวงใหญ่



● ทางเดี่ยวจะเข้

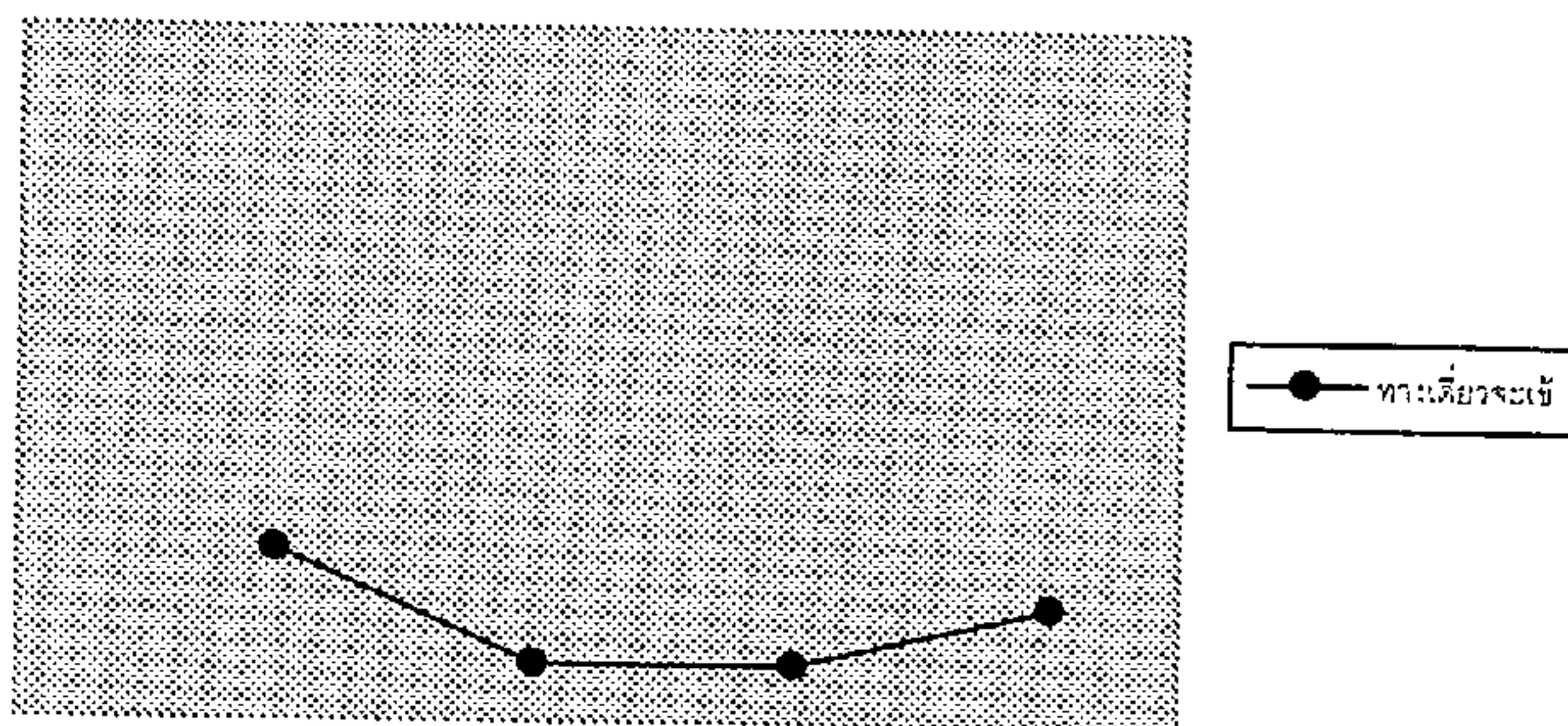
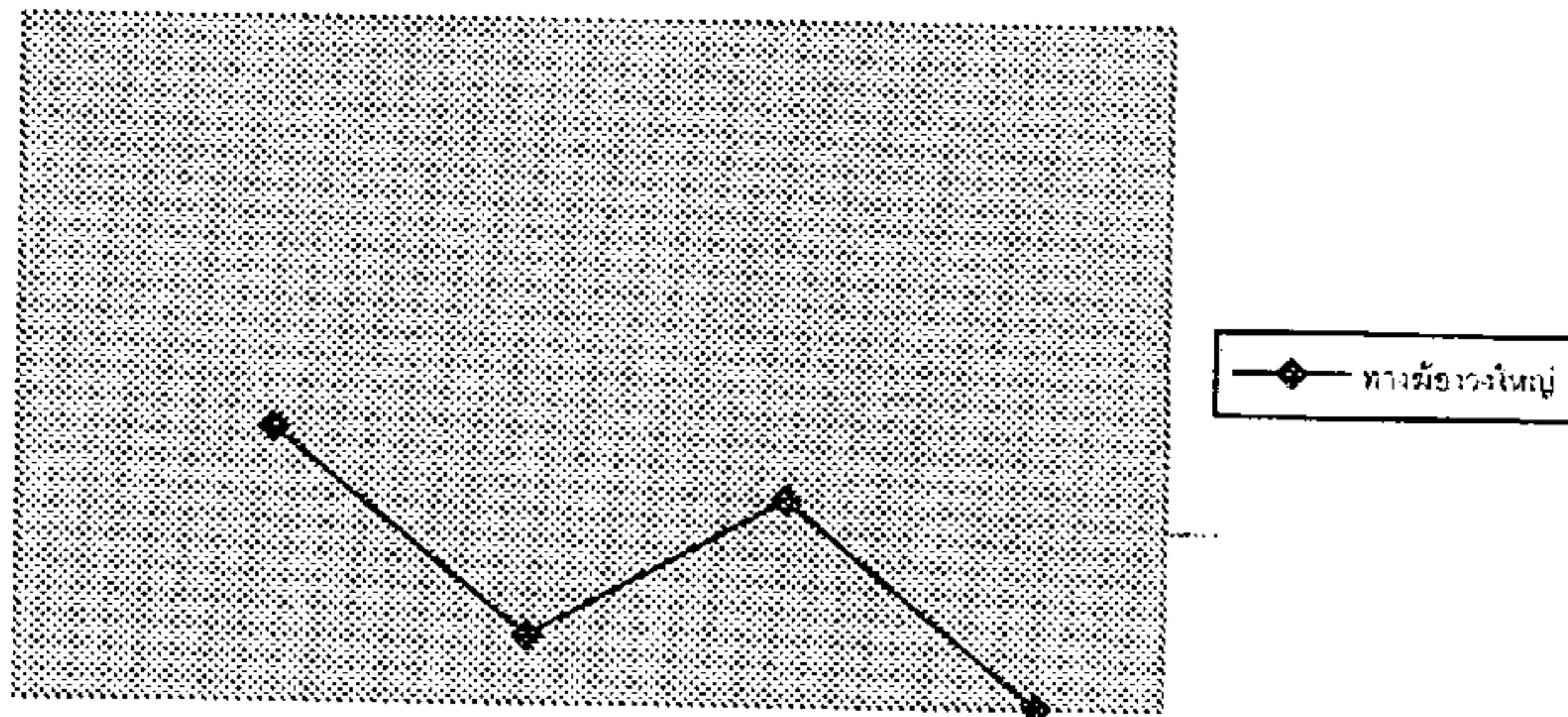
ท่อนที่ 3 วรรคเพลงที่ 6

ทางซ้อง	- - ล -	ล - ซ -	ฟ - ซ -	ซ - ฟ -
วงใหญ่	- - - ซ	- ฟ - ร	- ร - ฟ	- ร - ด

ทางจะเข้	ซลซ ฟ ร	รฟร ด -	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - ท	ด ท ล ท	ด ร ฟ ด
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 3 วรรคที่ 6 มีเสียง "ซอล" เป็นเสียงเชื่อมระหว่างวรรคเพลงที่ 5 และ 6 โดยทางซ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ฟา" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ซอล" "เร" และ "ฟา" มายังลูกตกเสียง "โด" ซึ่งเป็นเสียงในลำดับที่ 5 ในบันไดเสียง "ฟ" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียง "ที" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "เร" "ที" และ "ที" โดยมีเสียง "ลา" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "โด" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 5 ในบันไดเสียง "ฟา" เช่นเดียวกัน

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



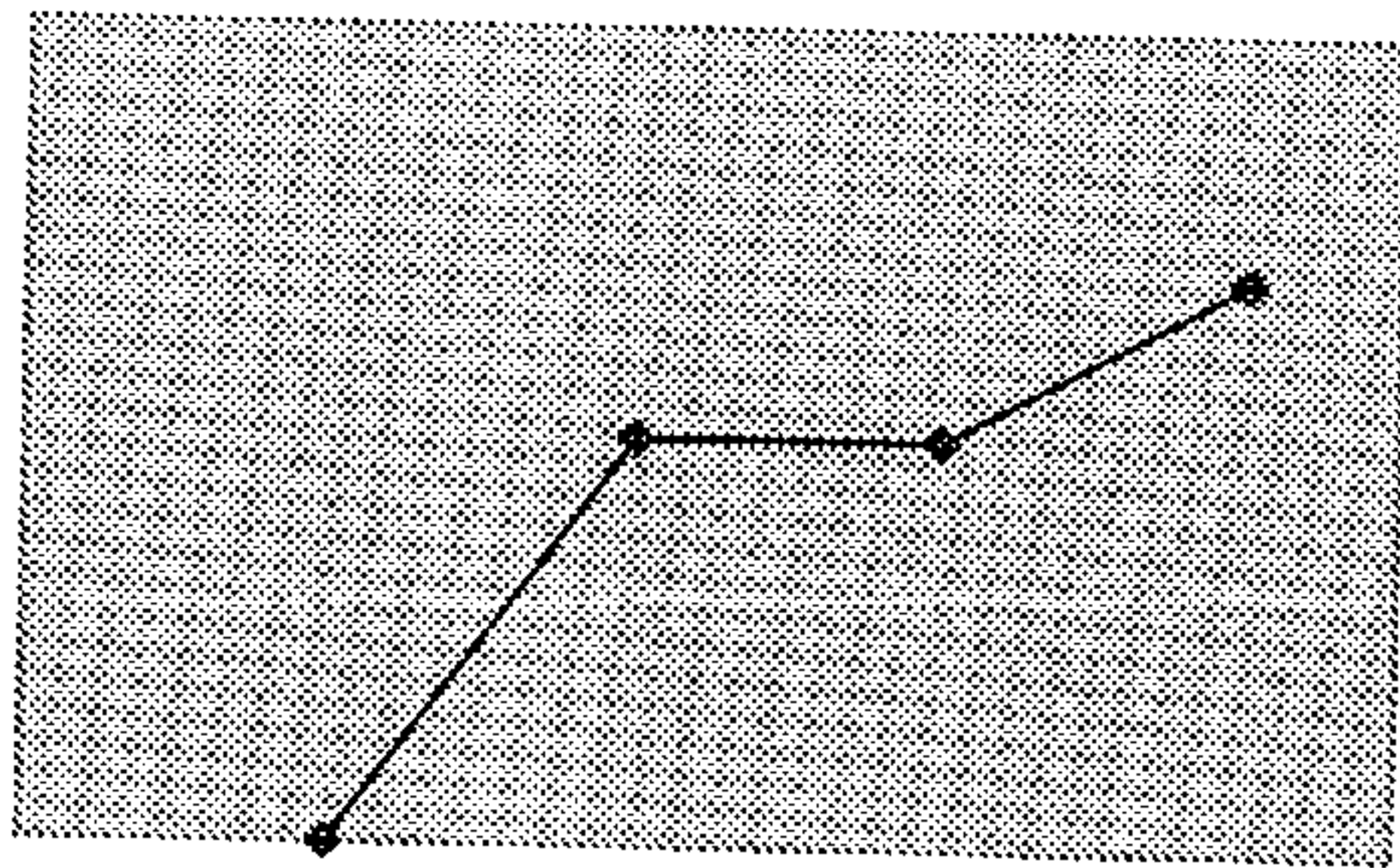
ท่อนที่ 3 วรรคเพลงที่ 7

ทางฆ้อง	-- ฟ -	ร ด --	-- ซ ล	-- ท ด
วงใหญ่	- ร - ด	-- ท ล	ซ ฟ --	ซ ล --

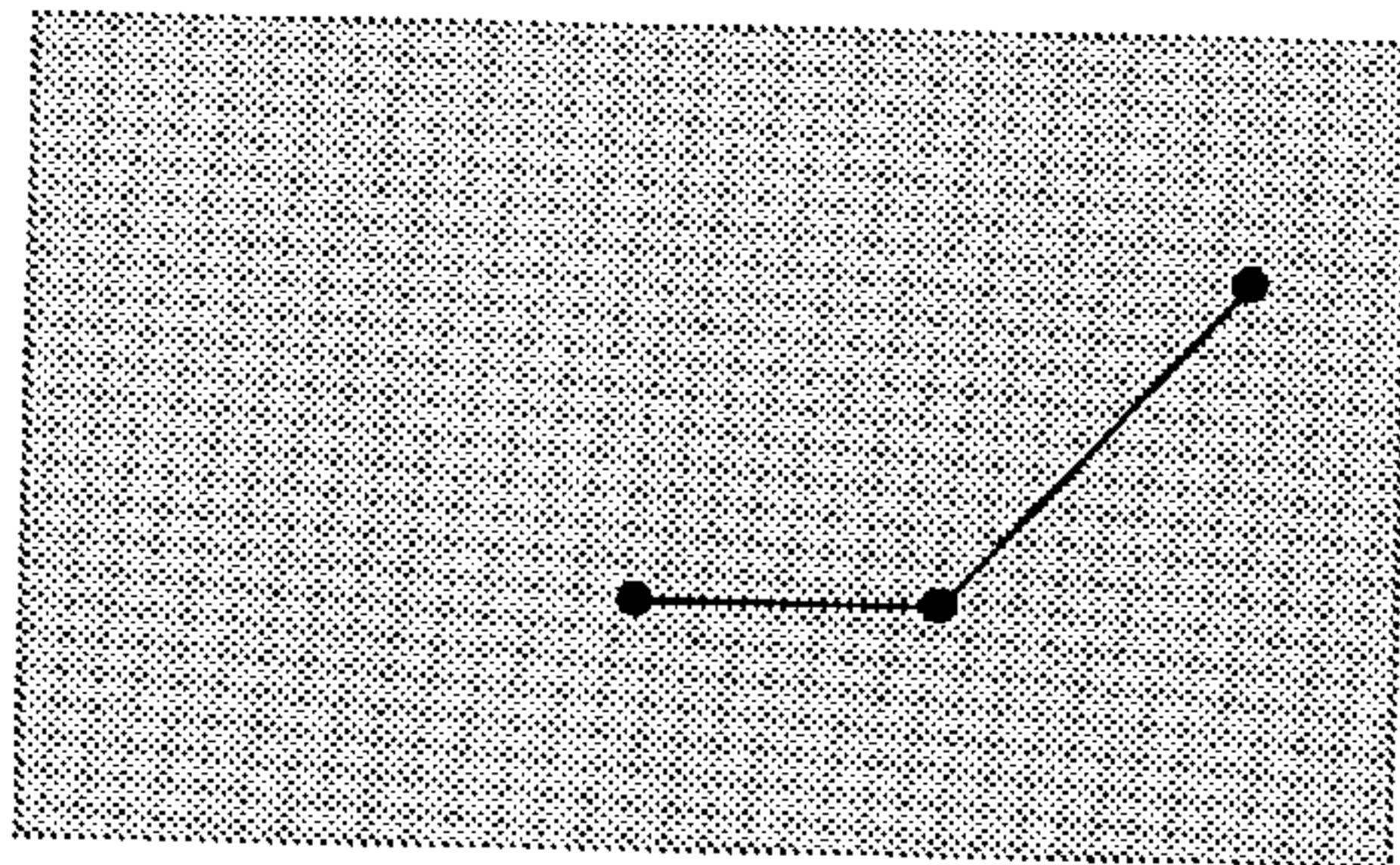
ทางจะเข้	----	ซ ล ด ฟ	----	ซ ล ท ท
	----	----	----	----
	----	----	----	----

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 3 วรรคที่ 7 มีเสียง "โด" เป็นเสียงเชื่อมระหว่างวรรคเพลงที่ 6 และ 7 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ที" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "โด" "ลา" และ "ลา" มายังลูกตกเสียง "โด" ซึ่งเป็นเสียงในลำดับที่ 2 ในบันไดเสียง "ที" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ที" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 2 ของวรรคเพลงคือเสียง "ฟา" โดยมีเสียง "ลา" เป็นเสียงจรมายังลูกตกเสียง "โด" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 2 ในบันไดเสียง "ที" เช่นเดียวกัน

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



ทางฆ้องวงใหญ่



ทางเดี่ยวจะเข้

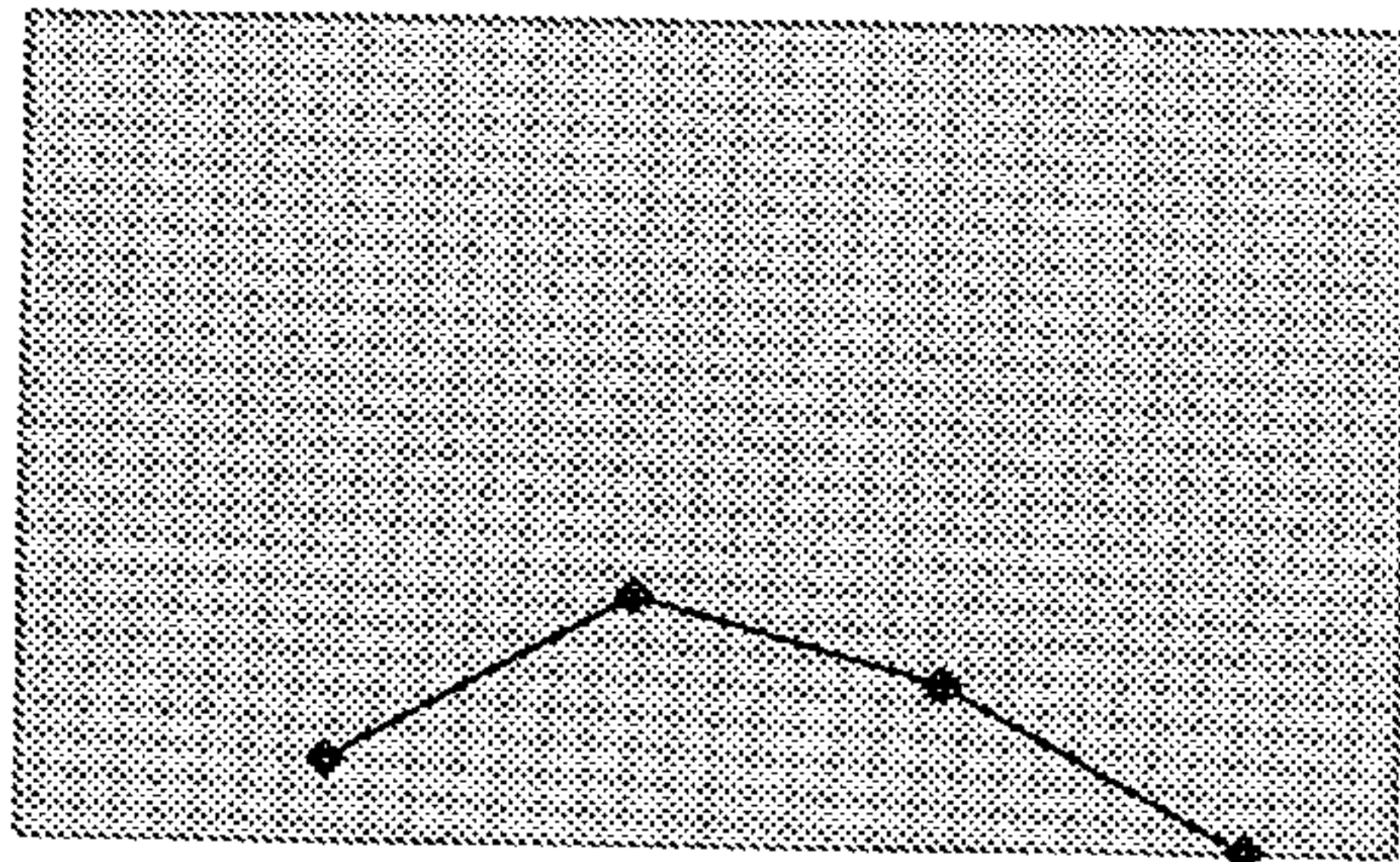
ท่อนที่ 3 วรรคเพลงที่ 8

ทางฆ้อง	ร - ด ร	-- ม ฟ	- ซ ฟ -	พ ม --
วงใหญ่	- ท --	ด ร --	ม -- ม	-- ร ด

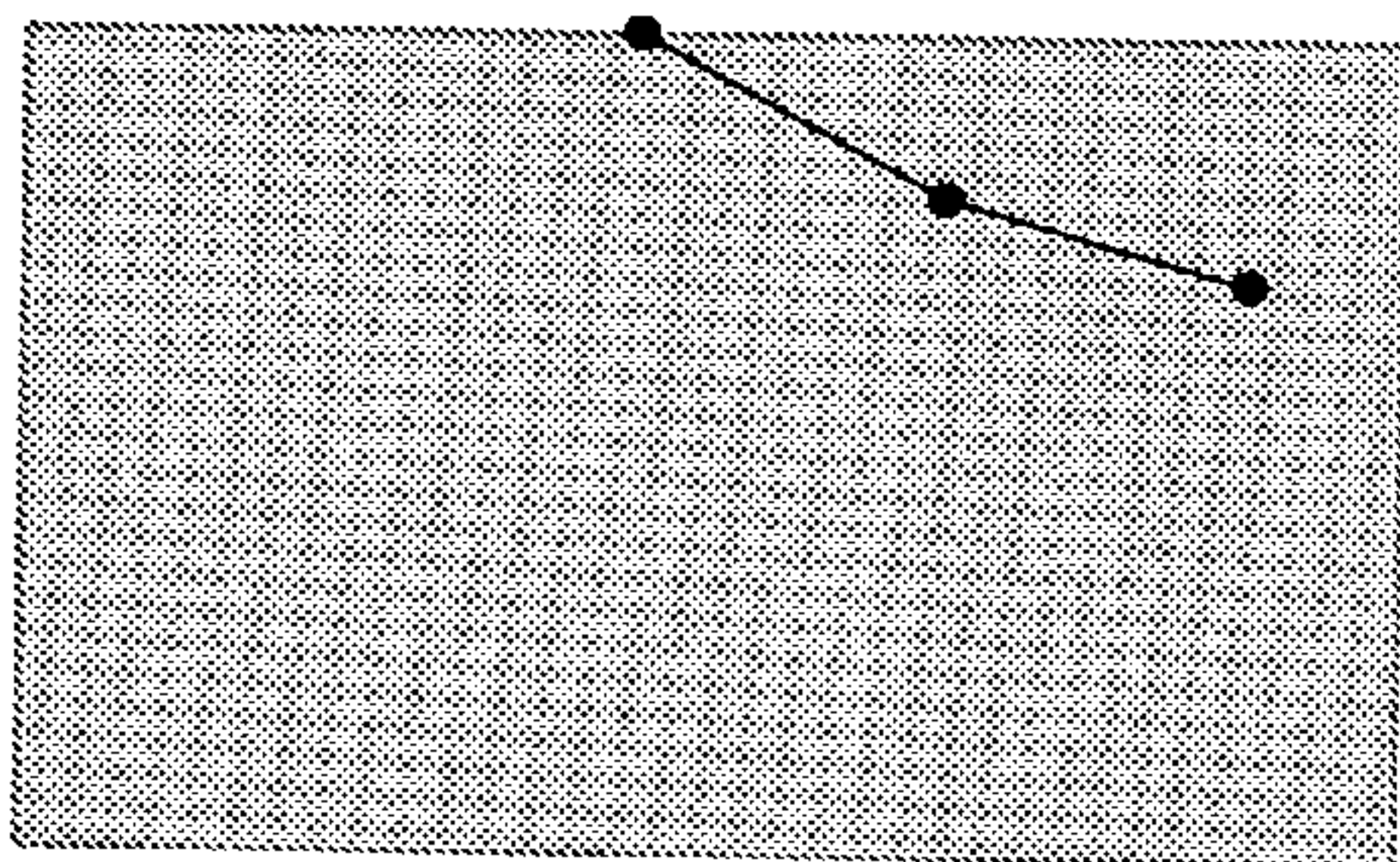
ทางจะเข้	----	ท ตี รี ฟ	รี ตี ฟี ร	ตี ท รี รตี
	----	----	----	----
	----	----	----	----

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 3 วรรคที่ 8 มีเสียง "โด" เป็นเสียงเชื่อมระหว่างวรรคเพลงที่ 7 และ 8 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ที" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "เร" "ฟา" และ "มี" มายังลูกตกเสียง "โด" ซึ่งเป็นเสียงในลำดับที่ 2 ในบันไดเสียง "ที" ส่วนทางจะเข้นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ที" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ฟา" และ "เร" มายังลูกตกเสียง "โด" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 2 ในบันไดเสียง "ที" เช่นเดียวกัน

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



◆ ทางฆ้องวงใหญ่



● ทางเดี่ยวจะเข้

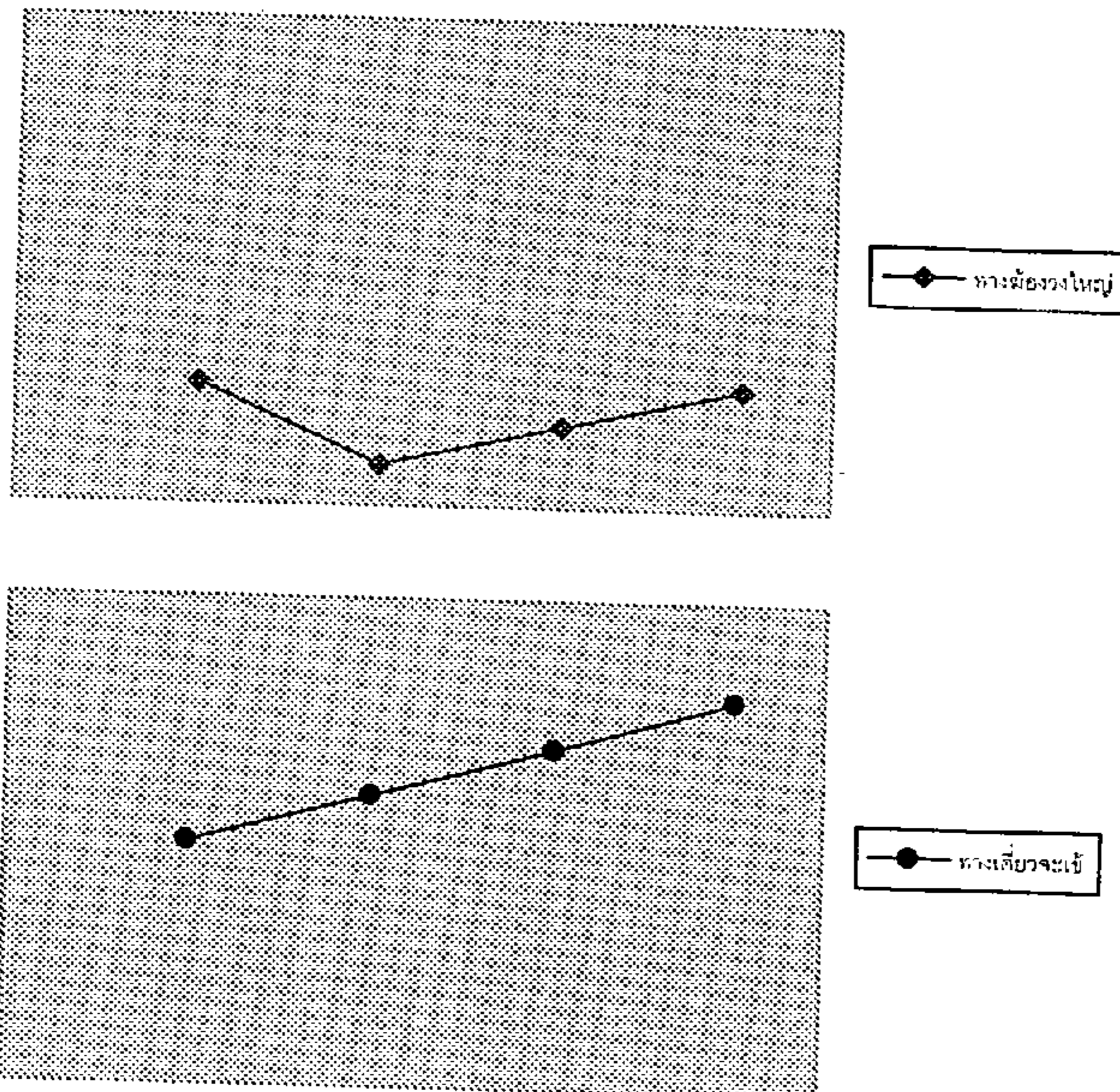
ท่อนที่ 3 วรรคเพลงที่ 9

ทางฆ้อง	- ช - -	ฟ ร - -	ท ท - -	ดํ ดํ - รั
วงใหญ่	- - ฟ ร	- - ด ท	- - - ด	- - - ร

ทางจะเข้	- ฟ - ล	ลชฟ ช ท	ทลช ล ดํ	ดํทล ท รั
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 3 วรรคที่ 9 มีเสียง "โด" เป็นเสียงเชื่อมระหว่างวรรคเพลงที่ 8 และ 9 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ที" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "เร" "ที" และ "โด" มายังลูกตกเสียง "เร" ซึ่งเป็นเสียงในลำดับที่ 3 ในบันไดเสียง "ที" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ที" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ลา" "ที" และ "โด" โดยมีเสียง "ลา" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "เร" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 2 ในบันไดเสียง "ที" เช่นเดียวกัน

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



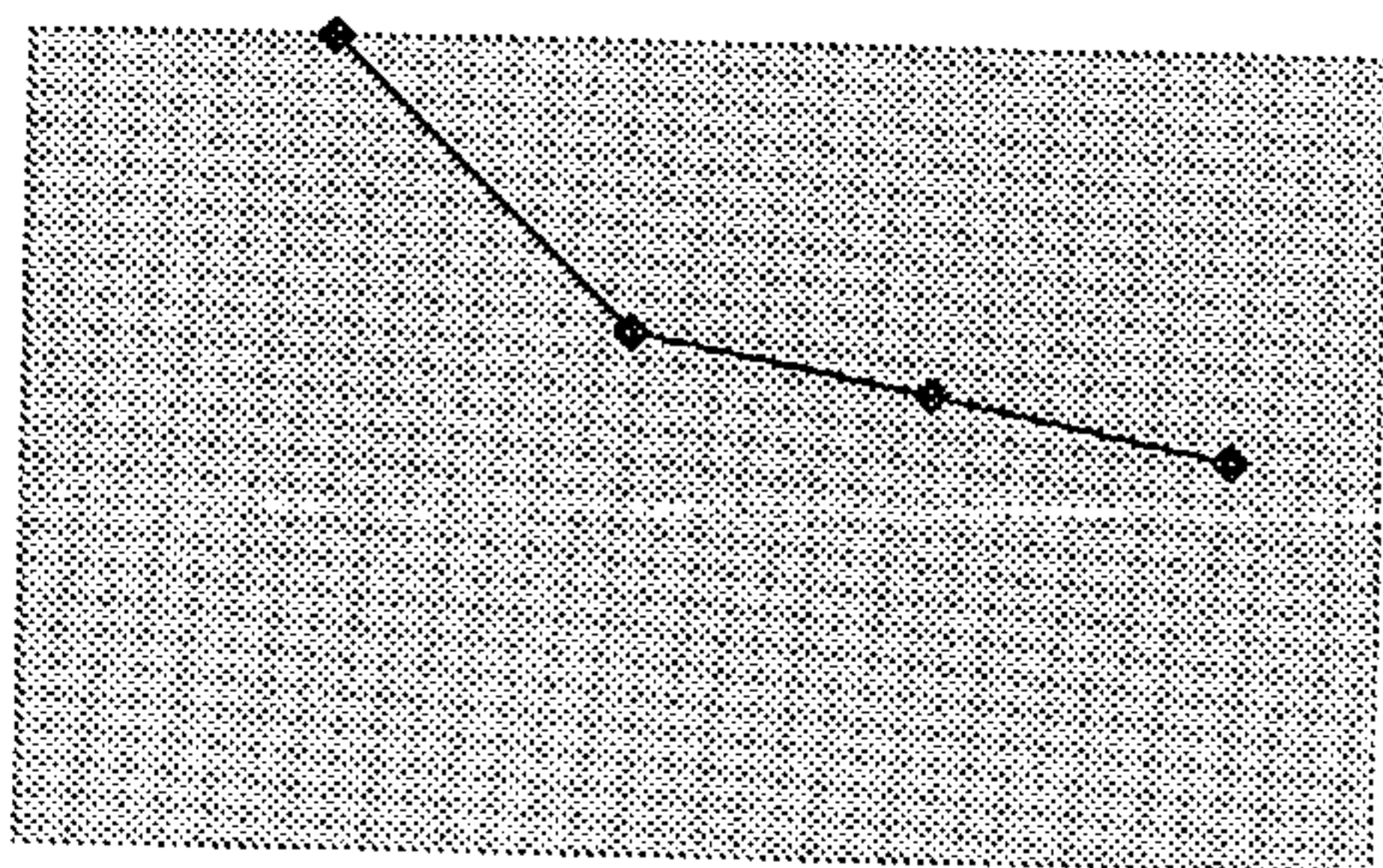
ท่อนที่ 3 วรรคเพลงที่ 10

ทางซ้อง	- รี้ - รี้	- รี้ - -	รี้ รี้ - -	ดี้ ดี้ - ท
วงใหญ่	- ฟ - ซ	- ฟ - ร	- - - ด	- - - ท

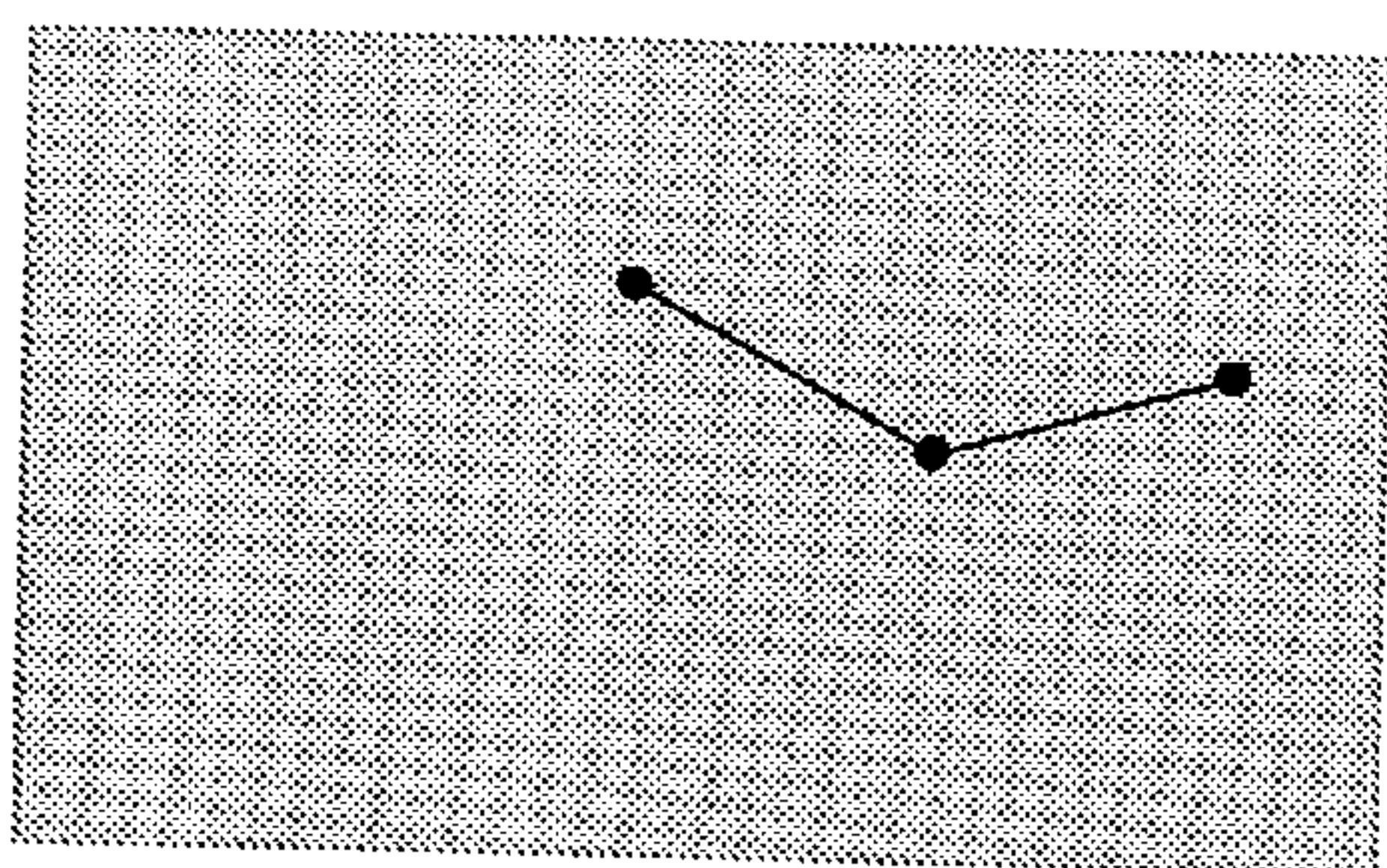
ทางจะเข้	- - - -	ฟี้ ท รี้ ดี้	ท ล ซ ล	ซ ฟ ซ ท
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 3 วรรคที่ 10 มีเสียง "เร" เป็นเสียงเชื่อมระหว่างวรรคเพลงที่ 9 และ 10 โดยทางซ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ที" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ซอล" "เร" และ "โด" มายังลูกตกเสียง "ที" ซึ่งเป็นเสียงในลำดับที่ 1 ในบันไดเสียง "ที" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ที" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "โด" และ "ลา" โดยมีเสียง "ลา" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "ที" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 1 ในบันไดเสียง "ที" เช่นเดียวกัน

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



—●— ทางซ้องวงใหญ่



—●— ทางเดี่ยวจะเข้

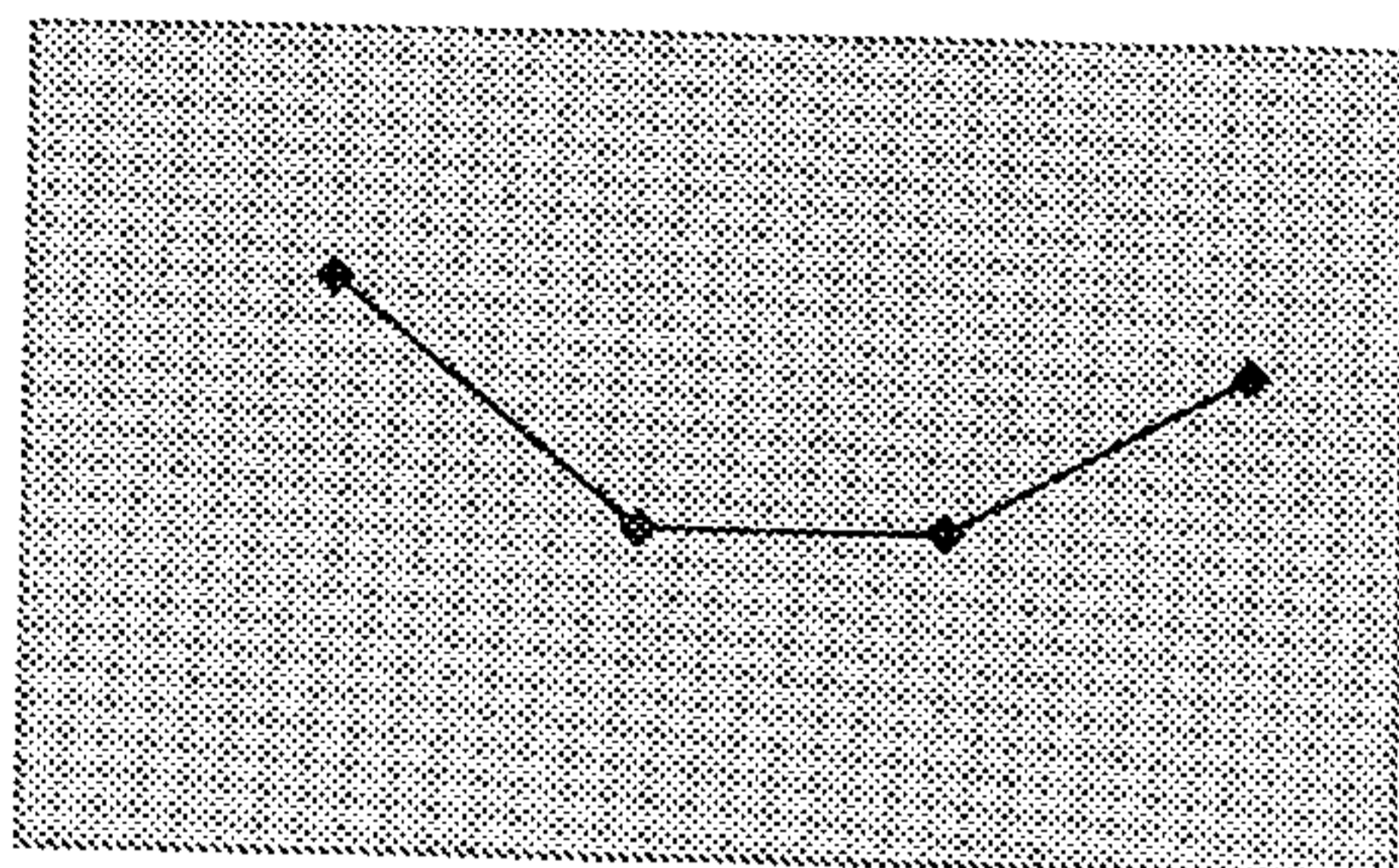
ท่อนที่ 3 วรรคเพลงที่ 11

ทางฆ้อง	- ตั - ตั	ริ ตั - -	ท - - ซ	ท ตั - ตั
วงใหญ่	- - ท -	- - ท ซ	- ซ พ -	- - - ท

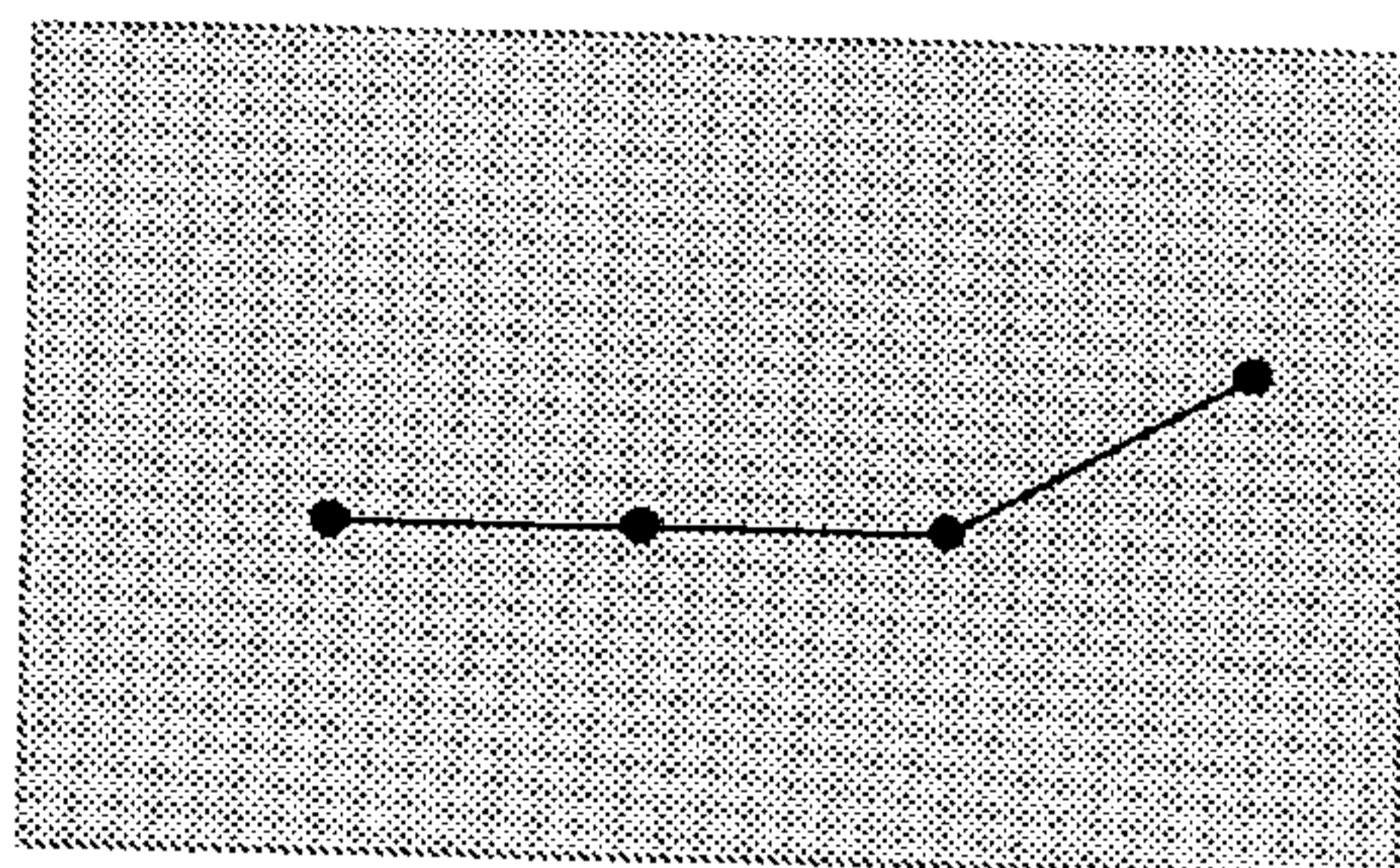
ทางจะเข้	- ร ฟ ล ซ	- ร ฟ ล ซ	- ร ฟ ล ซ	พ ท ท ท ท
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 3 วรรคที่ 11 มีเสียง "ที" เป็นเสียงเชื่อมระหว่างวรรคเพลงที่ 10 และ 11 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ที" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "โด" "ซอล" และ "ซอล" มายังลูกตกเสียง "ที" ซึ่งเป็นเสียงในลำดับที่ 1 ในบันไดเสียง "ที" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ที" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ซอล" "ซอล" และ "ซอล" โดยมีเสียง "ลา" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "ที" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 1 ในบันไดเสียง "ที" เช่นเดียวกัน

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



ทางฆ้องวงใหญ่



ทางเดี่ยวจะเข้

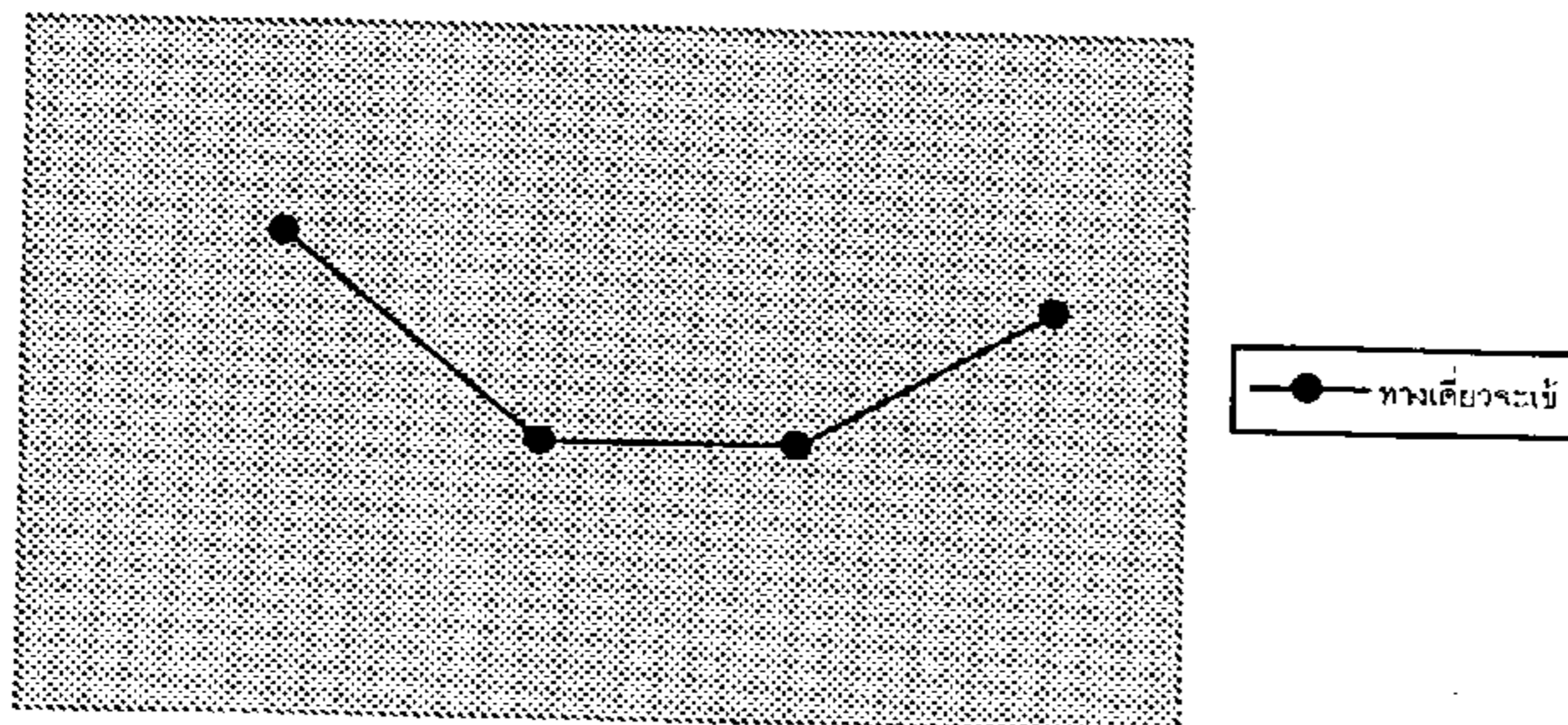
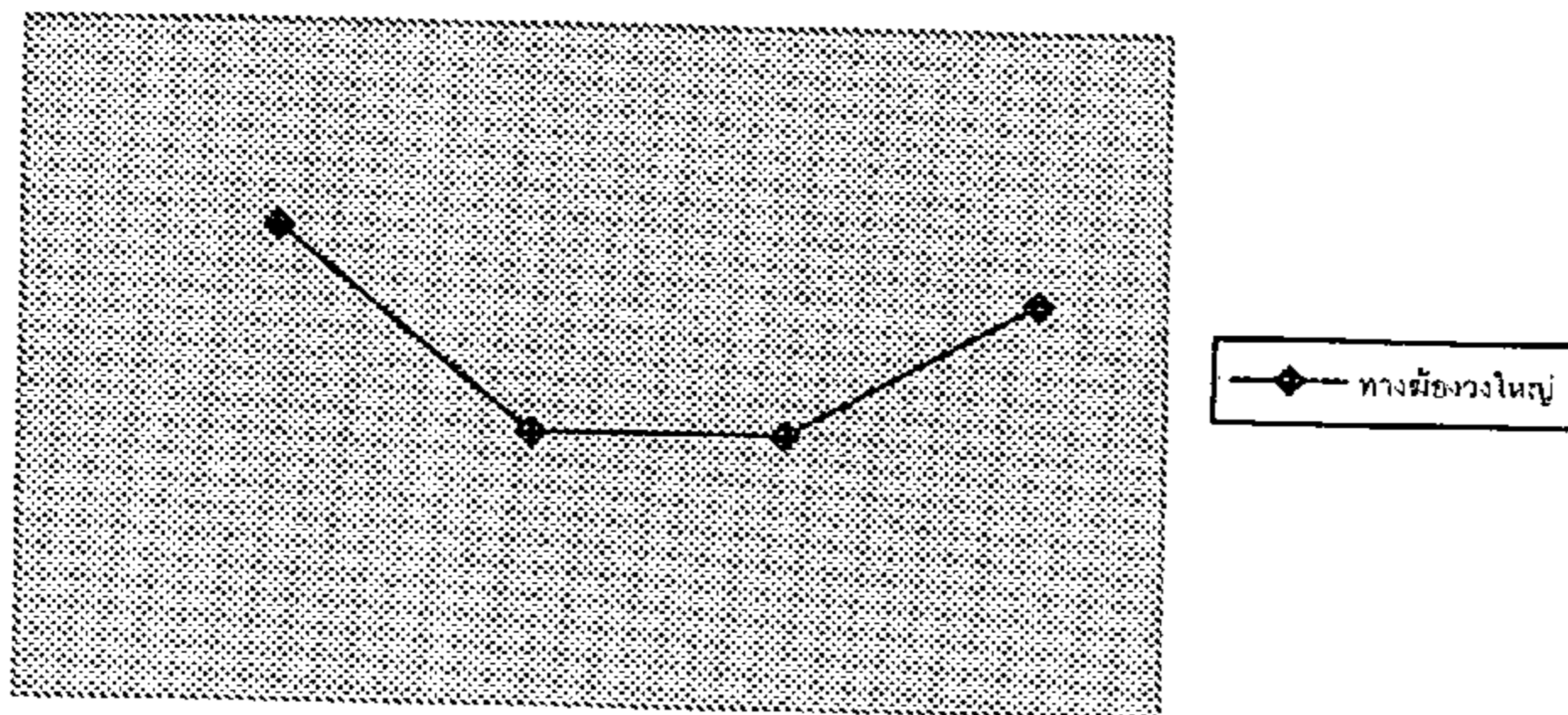
ท่อนที่ 3 วรรคเพลงที่ 12

ทางฆ้อง	- ตั - ตั	ริ ตั - -	ท - - ซ	ท ตั - ตั
วงใหญ่	- - ท -	- - ท ซ	- ซ ฟ -	- - - ท

ทางจะเข้	ตัริ ตั ท ตั	ริ ตั ท ซ	ซฟริ ฟ ซ	ฟ ท ททท
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 3 วรรคที่ 12 มีเสียง "ที" เป็นเสียงเชื่อมระหว่างวรรคเพลงที่ 11 และ 12 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ที" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "โด" "ซอล" และ "ซอล" มายังลูกตกเสียง "ที" ซึ่งเป็นเสียงในลำดับที่ 1 ในบันไดเสียง "ที" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ที" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ซอล" "ซอล" และ "ซอล" โดยมีเสียง "ลา" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "ที" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 1 ในบันไดเสียง "ที" เช่นเดียวกัน

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



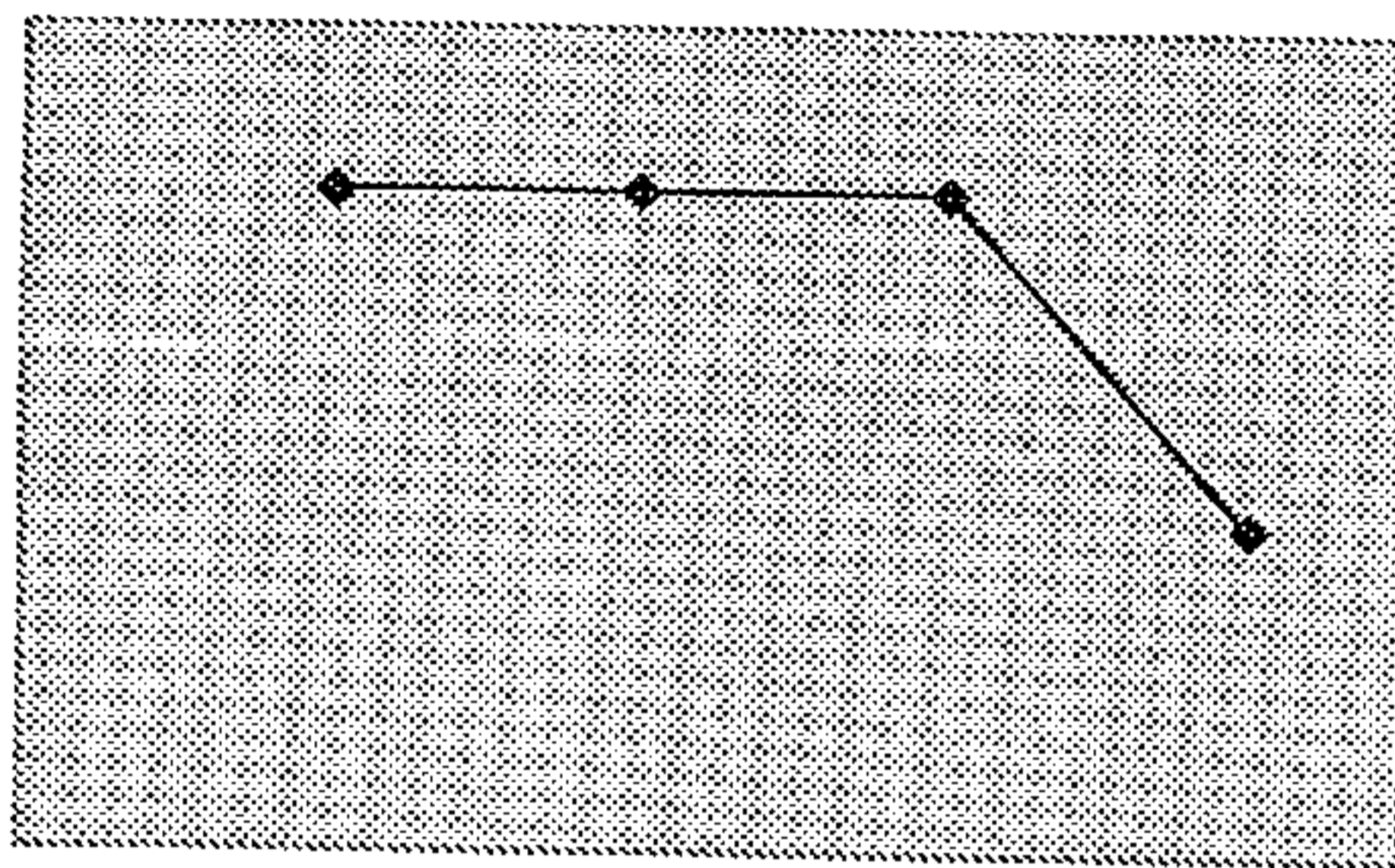
ท่อนที่ 3 วรรคเพลงที่ 13

ทางซ้อง	- - ตั๊ รี่	ตั๊ - ตั๊ รี่	ตั๊ - ตั๊ รี่	ตั๊ - - -
วงใหญ่	- ท - -	- ท - -	- ท - -	- ท ล ซ

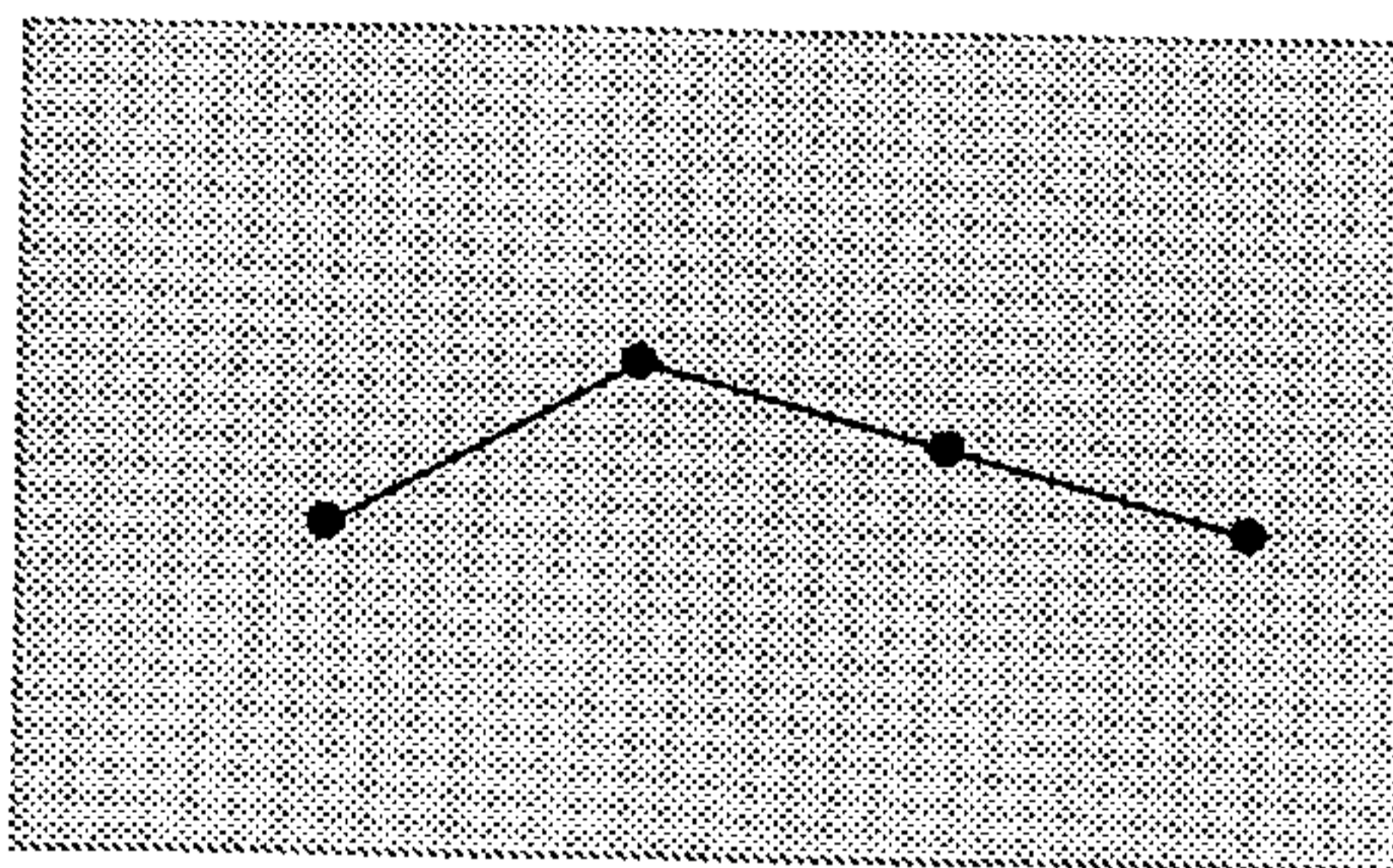
ทางจะเข้	ซพร ฟ ซ	ฟ ท ททท	ลซฟ ซ ล	ฟ ซ ซซซ
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 3 วรรคที่ 13 มีเสียง "ที" เป็นเสียงเชื่อมระหว่างวรรคเพลงที่ 12 และ 13 โดยทางซ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ที" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "เร" "เร" และ "เร" โดยมีเสียง "ลา" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "ซอล" ซึ่งเป็นเสียงในลำดับที่ 6 ในบันไดเสียง "ที" ส่วนทางจะเข้นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ที" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ซอล" "ที" และ "ลา" โดยมีเสียง "ลา" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "ซอล" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 6 ในบันไดเสียง "ที" เช่นเดียวกัน

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



—●— ทางซ้องวงใหญ่



—●— ทางเดี่ยวจะเข้

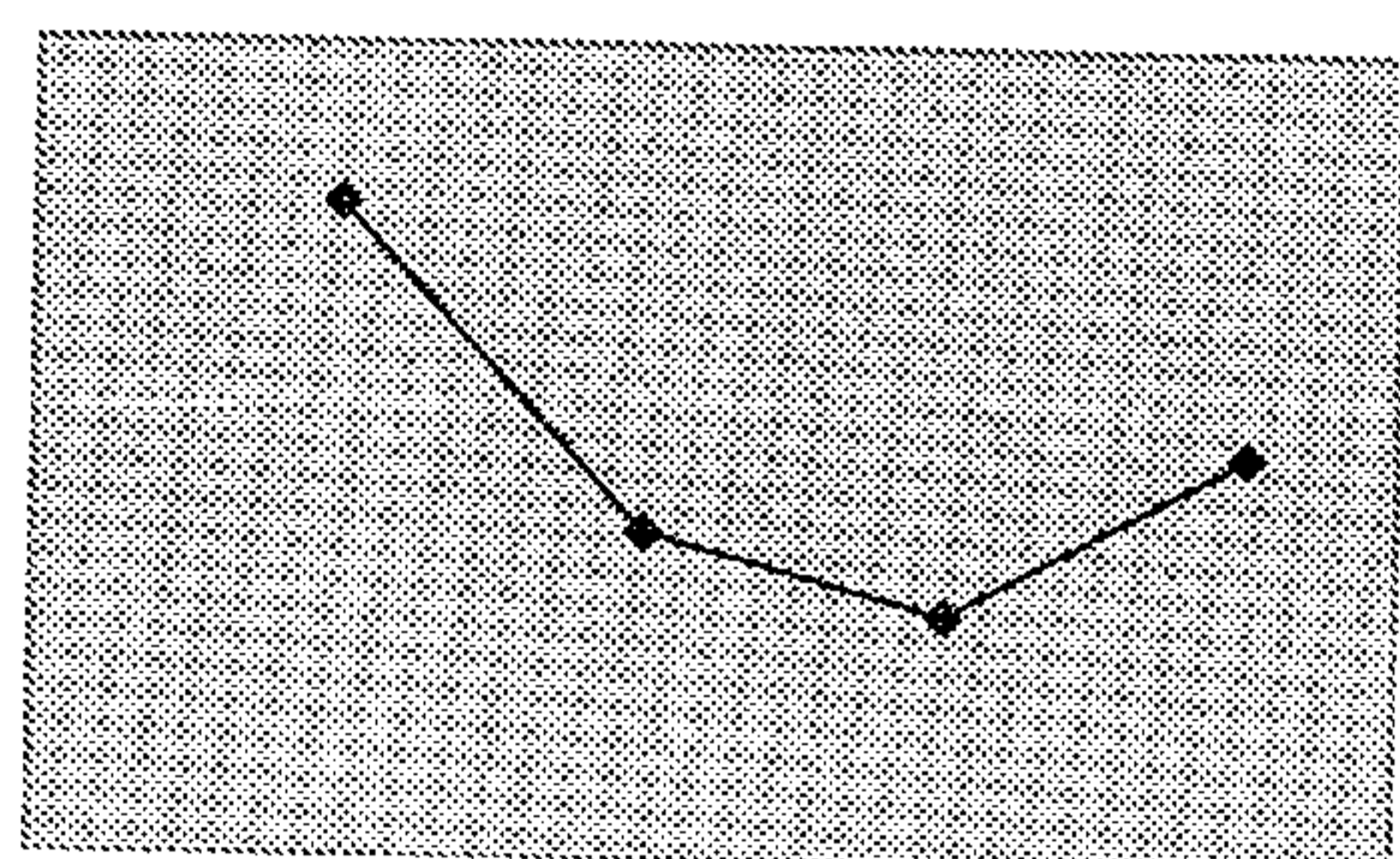
ท่อนที่ 3 วรรคเพลงที่ 14

ทางซ้อง	- ท - รั	ดํ ท - -	- - - ฟ	- - ซ ล
วงใหญ่	- ฟ - -	- - ล ซ	- ด - -	- ฟ - -

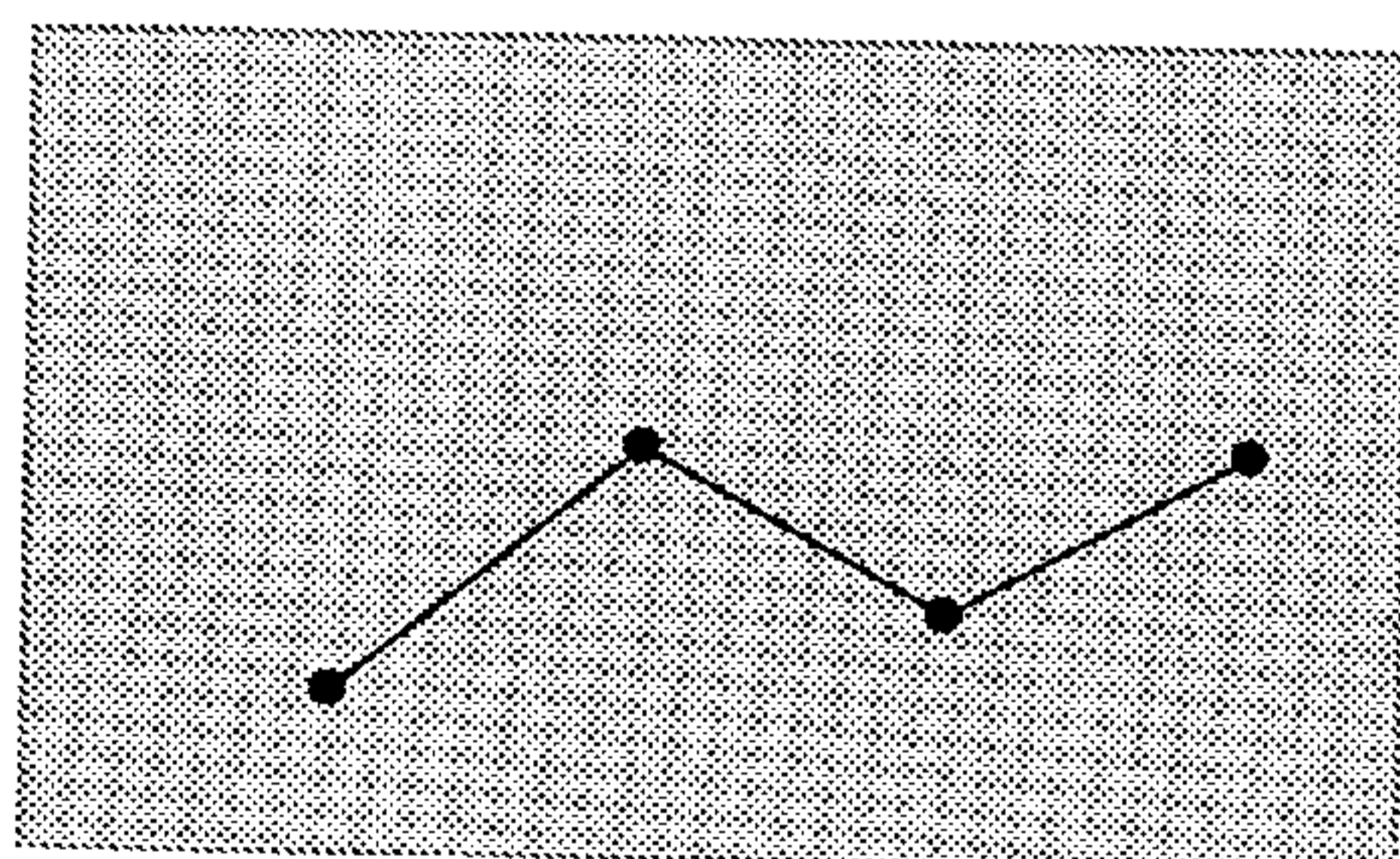
ทางจะเข้	ต ร ต ม	ร ฟ ม ล	ต ม ร ฟ	ม ซ ฟ ล
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 3 วรรคที่ 14 มีเสียง "ซอล" เป็นเสียงเชื่อมระหว่างวรรคเพลงที่ 13 และ 14 โดยทางซ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ฟา" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "เร" "ซอล" และ "ฟา" มายังลูกตกเสียง "ลา" ซึ่งเป็นเสียงในลำดับที่ 3 ในบันไดเสียง "ฟา" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ฟา" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "มี" "ลา" และ "ฟา" โดยมีเสียง "มี" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "ลา" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 3 ในบันไดเสียง "ฟา" เช่นเดียวกัน

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



—●— ทางซ้องวงใหญ่



—●— ทางเดี่ยวจะเข้

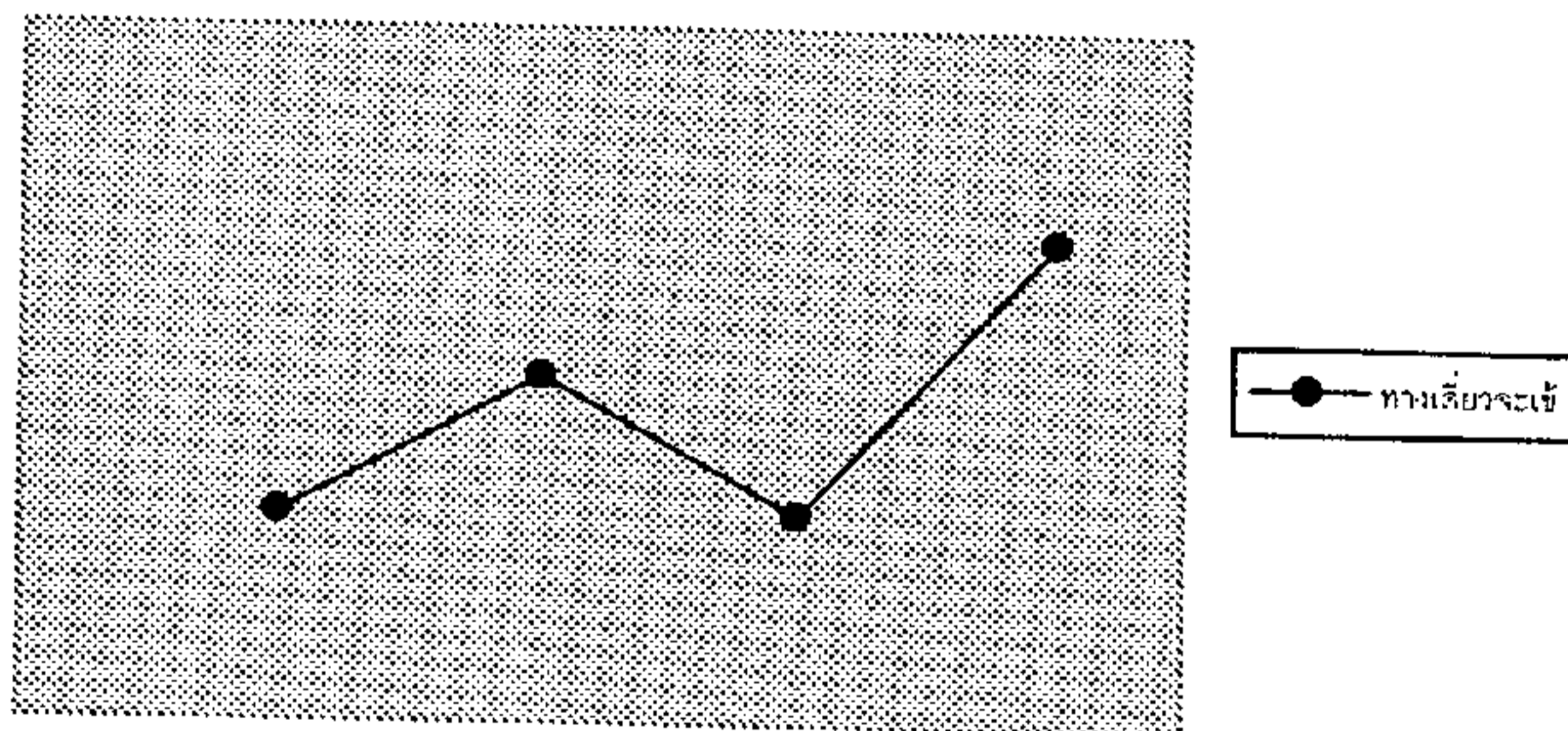
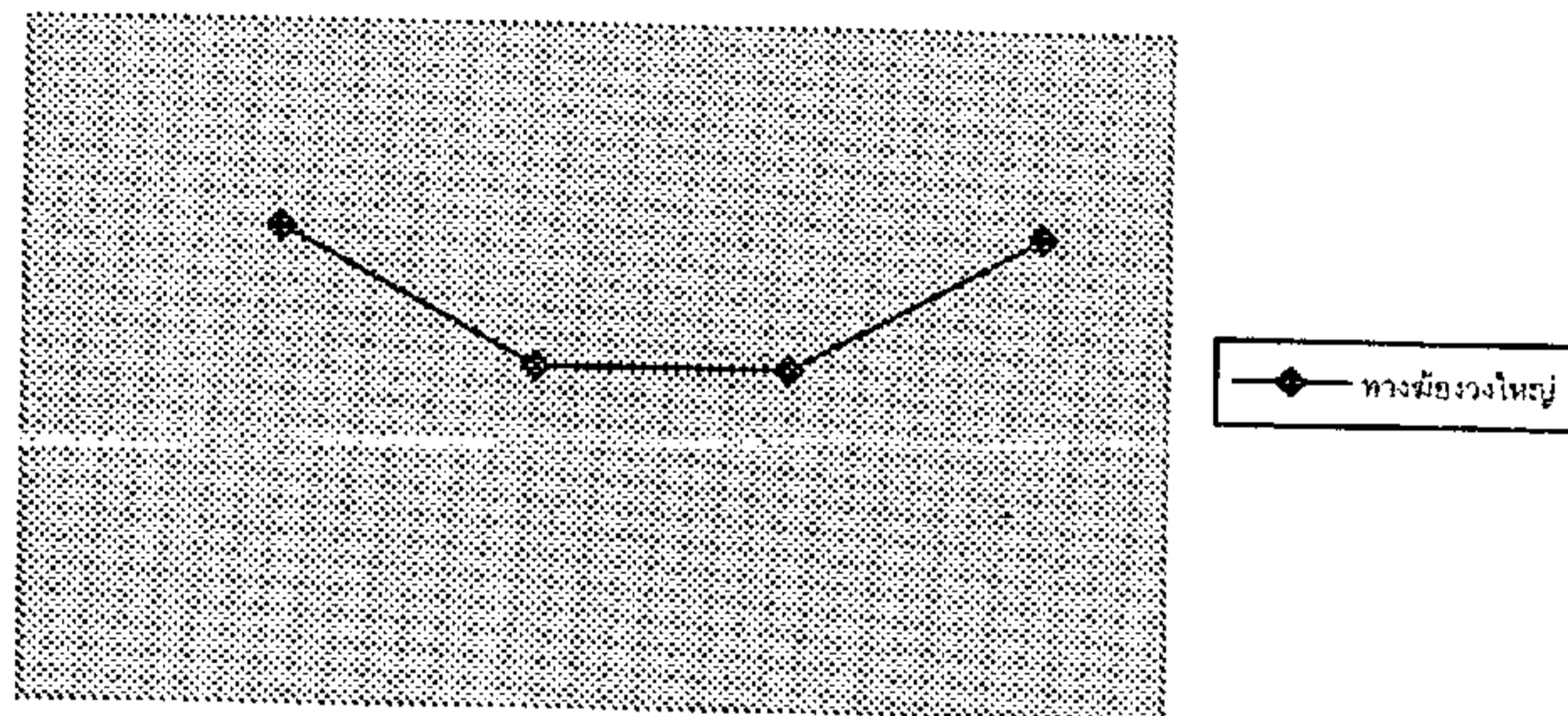
ท่อนที่ 3 วรรคเพลงที่ 15

ทางฆ้อง	- ท - ดั	ริ ดั - -	- - ซ ล	- - ท ดั
วงใหญ่	- ฟ - -	- - ท ล	ซ ฟ - -	ซ ล - -

ทางจะเข้	ดั ฟฟฟฟ	ด ฟ ซ ล	ท ริ ดั ท ฟ	ซ ล ท ดั
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 3 วรรคที่ 15 มีเสียง "ลา" เป็นเสียงเชื่อมระหว่างวรรคเพลงที่ 14 และ 15 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ฟา" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "โด" "ลา" และ "ลา" มายังลูกตกเสียง "โด" ซึ่งเป็นเสียงในลำดับที่ 5 ในบันไดเสียง "ที" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียง "ฟา" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ฟา" "ลา" และ "ฟา" โดยมีเสียง "ที" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "โด" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 5 ในบันไดเสียง "ฟา" เช่นเดียวกัน

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



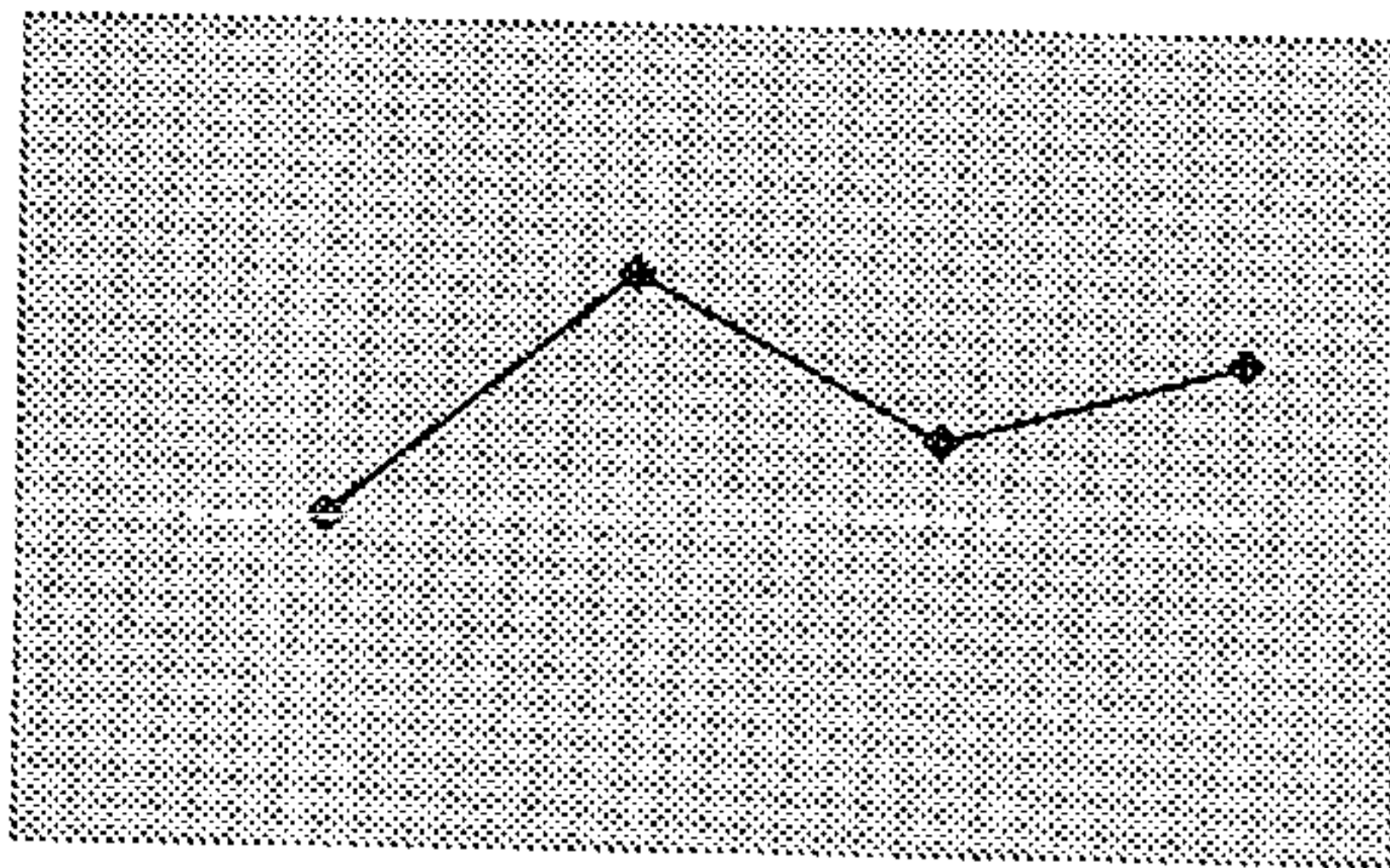
ท่อนที่ 3 วรรคเพลงที่ 16

ทางฆ้อง	มีรี- รี่ -	รี่ - รี่ -	- ตี่ ซ -	ท ตี่ - ท
วงใหญ่	- ร - ซ	- ซ - ตี่	ท - - ล	- - - ฟ

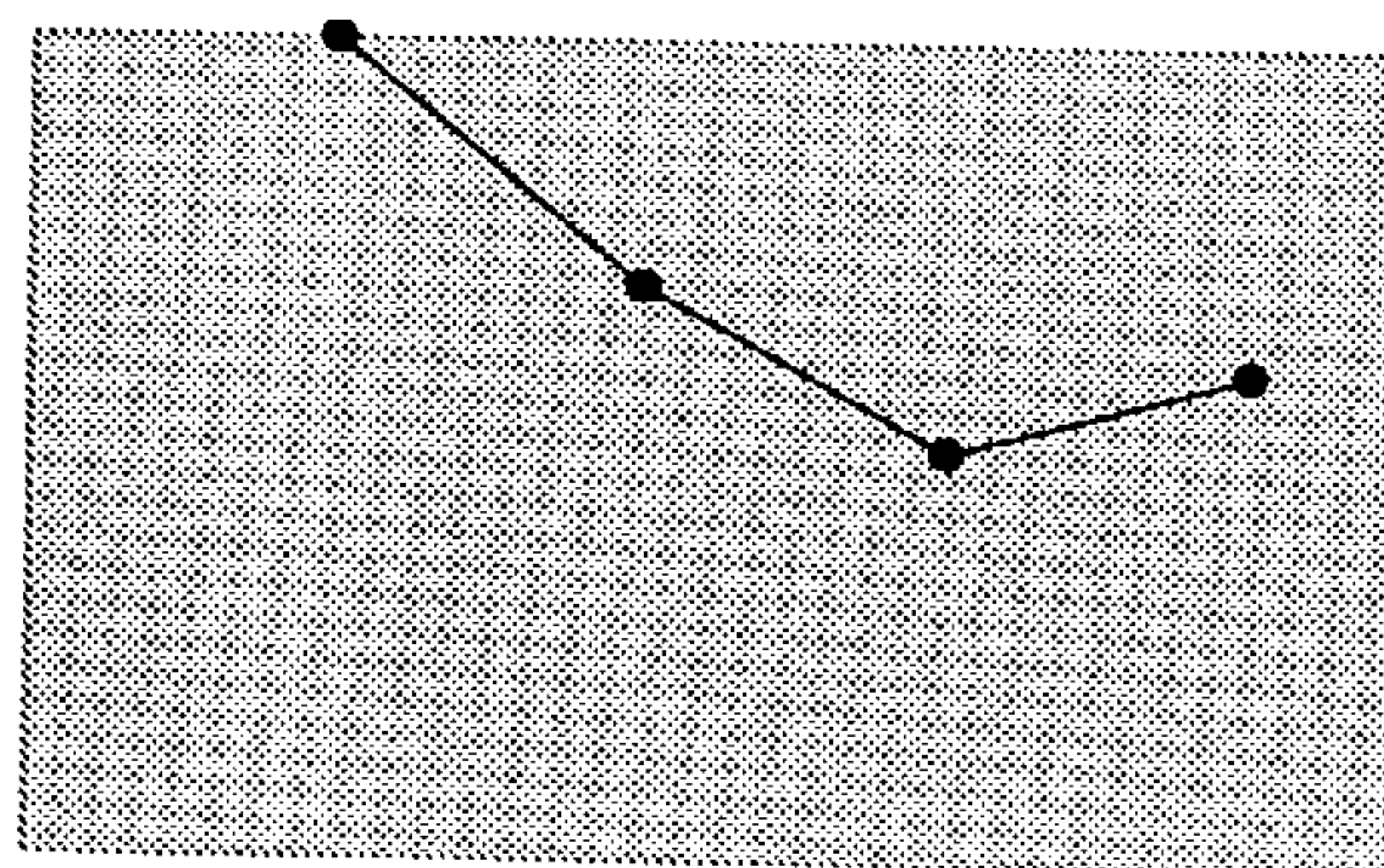
ทางจะเข้	- รี่ - ฟี่	- รี่ - ตี่	ท ล ซ ล	ซ ฟ ซ ท
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 3 วรรคที่ 16 มีเสียง "โด" เป็นเสียงเชื่อมระหว่างวรรคเพลงที่ 15 และ 16 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ที" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ซอล" "โด" และ "ลา" มายังลูกตกเสียง "ที" ซึ่งเป็นเสียงในลำดับที่ 1 ในบันไดเสียง "ที" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ที" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ฟา" "โด" และ "ลา" โดยมีเสียง "ลา" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "ที" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 1 ในบันไดเสียง "ที" เช่นเดียวกัน

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



—●— ทางฆ้องวงใหญ่



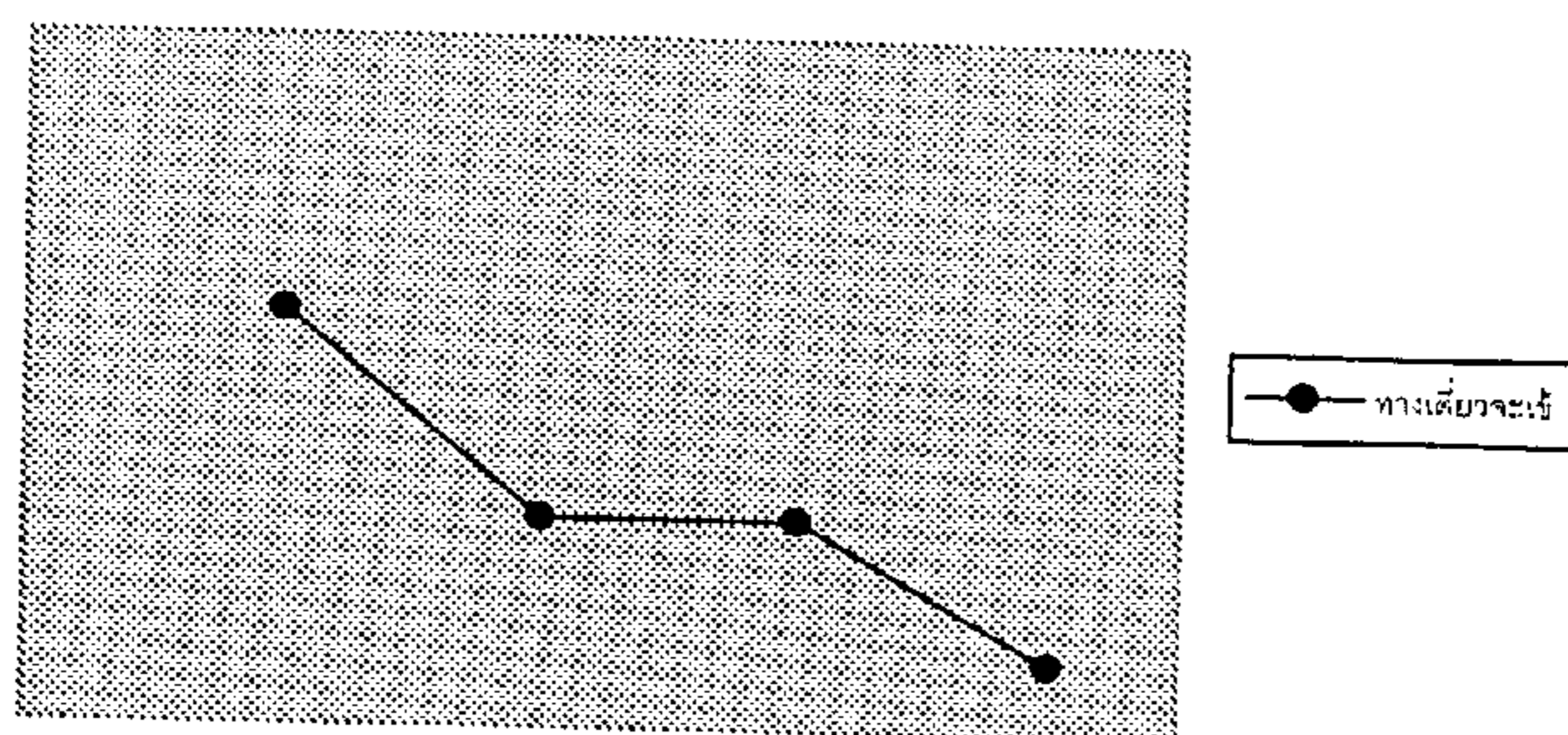
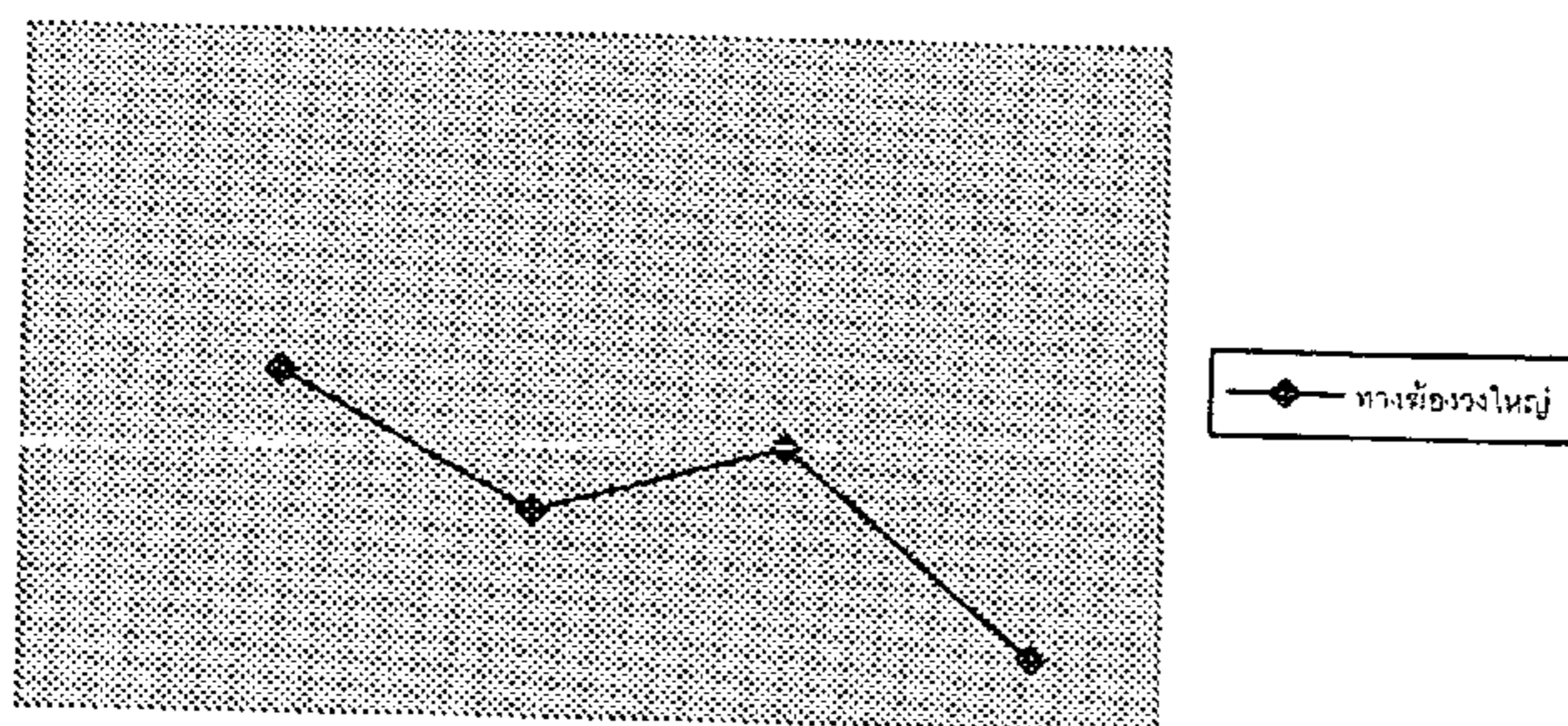
—●— ทางจะเข้

ท่อนที่ 3 วรรคเพลงที่ 17

ทางฆ้อง	- ล - ล	ซ ซ - -	ล ซ - ซ	ฟ ร - ร
วงใหญ่	- - ซ -	- ฟ - ฟ	- - ฟ -	- ล - -

ทางจะเข้	- - - ท	ท - - ฟ	ด ล ซ ฟ	ด - - ร
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
	- ท - -	- ด - -	- - - -	- ด - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 3 วรรคที่ 17 มีเสียง "ที" เป็นเสียงเชื่อมระหว่างวรรคเพลงที่ 16 และ 17 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ฟา" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ลา" "ฟา" และ "ฟา" มายังลูกตกเสียง "เร" ซึ่งเป็นเสียงในลำดับที่ 6 ในบันไดเสียง "ฟา" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ฟา" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ที" "ฟา" และ "ฟา" โดยมีเสียง "ที" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "เร" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 6 ในบันไดเสียง "ฟา" เช่นเดียวกันทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง

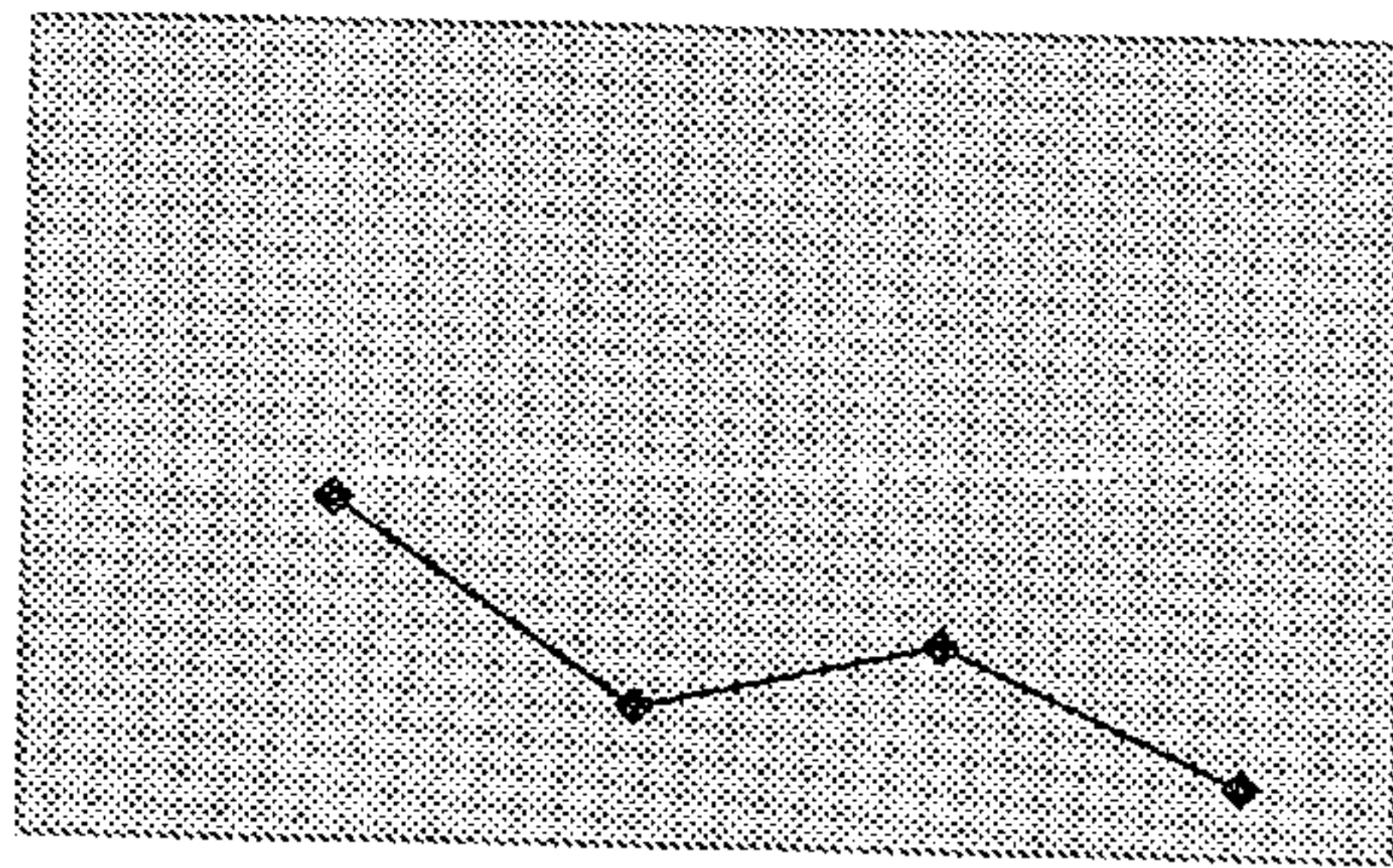


ท่อนที่ 3 วรรคเพลงที่ 18

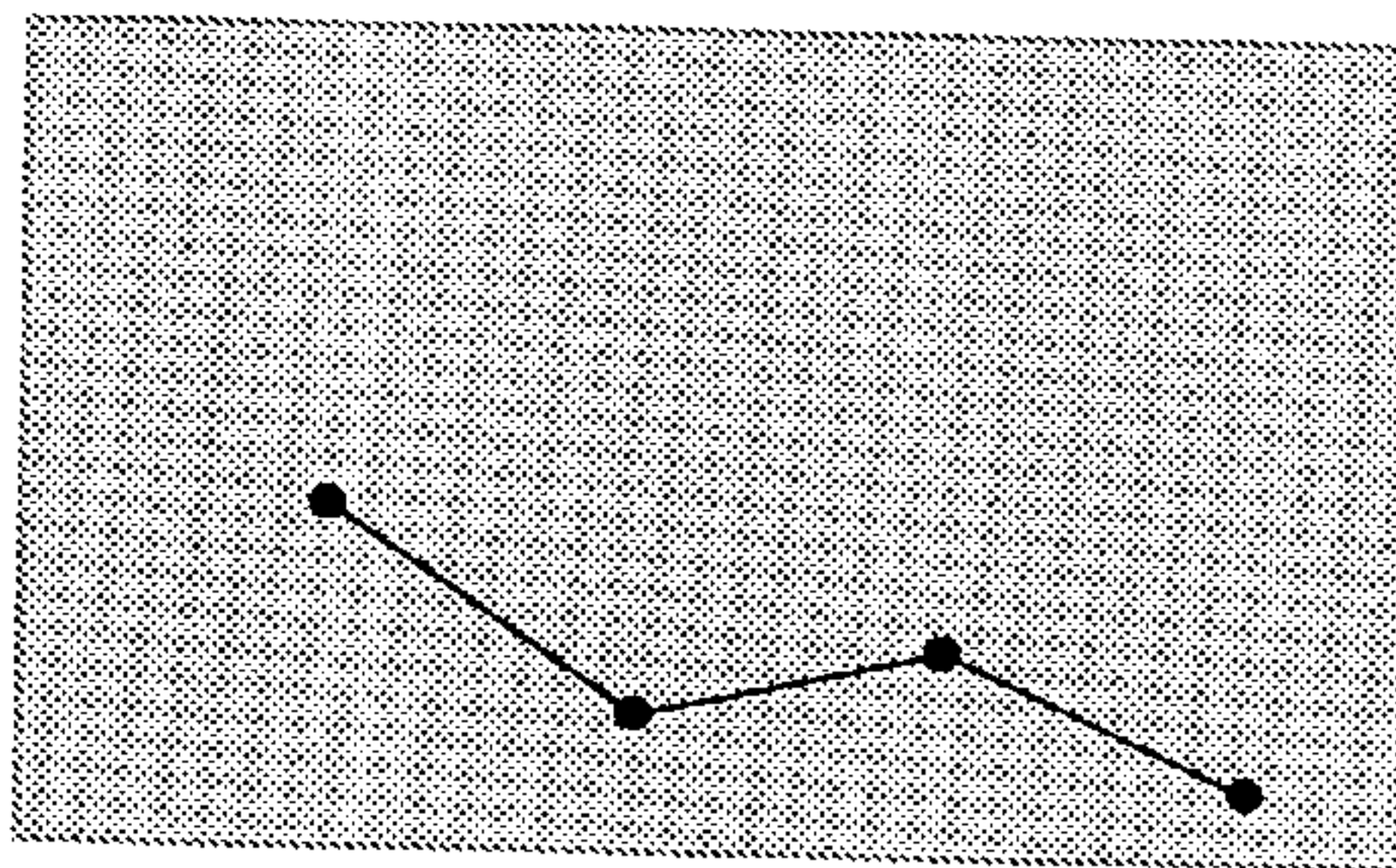
ทางฆ้อง	ซ ฟ- ฟ	ร ด - ด	ฟ ร - ร	ด ต- ท
วงใหญ่	-- ร -	- ท --	-- ด -	- ท --

ทางจะเข้	ด ล ซ ฟ	ด - - ด	ฟ ซ ฟ ร	ด - - ท
	-----	-----	-----	-----
	-----	- ด - -	-----	- ด ท -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 3 วรรคที่ 18 มีเสียง "เร" เป็นเสียงเชื่อมระหว่างวรรคเพลงที่ 17 และ 18 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ที" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ฟา" "โด" และ "เร" มายังลูกตกเสียง "ที" ซึ่งเป็นเสียงในลำดับที่ 1 ในบันไดเสียง "ที" ส่วนทางจะเข้ทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ที" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ฟา" "โด" และ "เร" โดยมีเสียง "ลา" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "ที" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 1 ในบันไดเสียง "ที" เช่นเดียวกัน ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



ทางฆ้องวงใหญ่



ทางเดี่ยวจะเข้

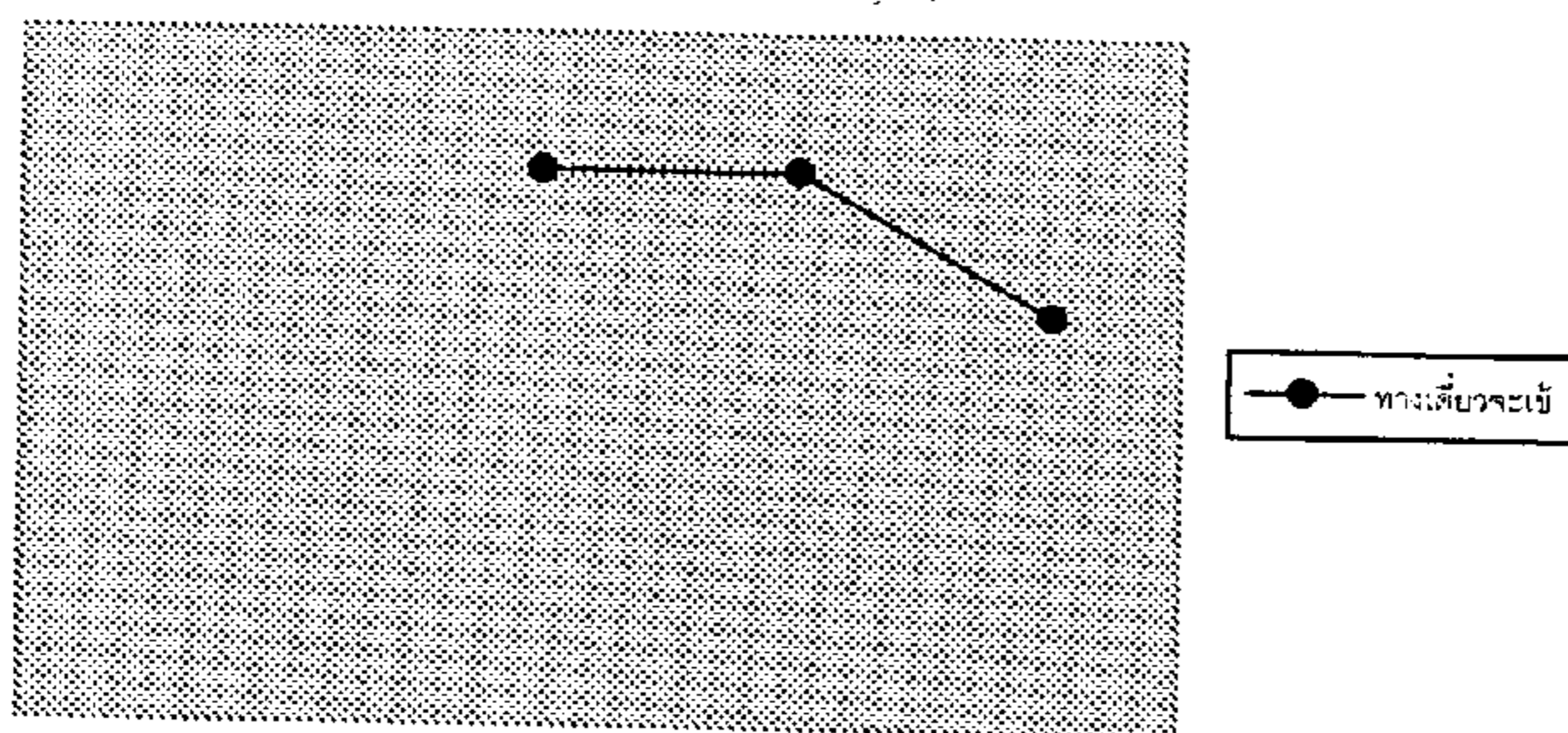
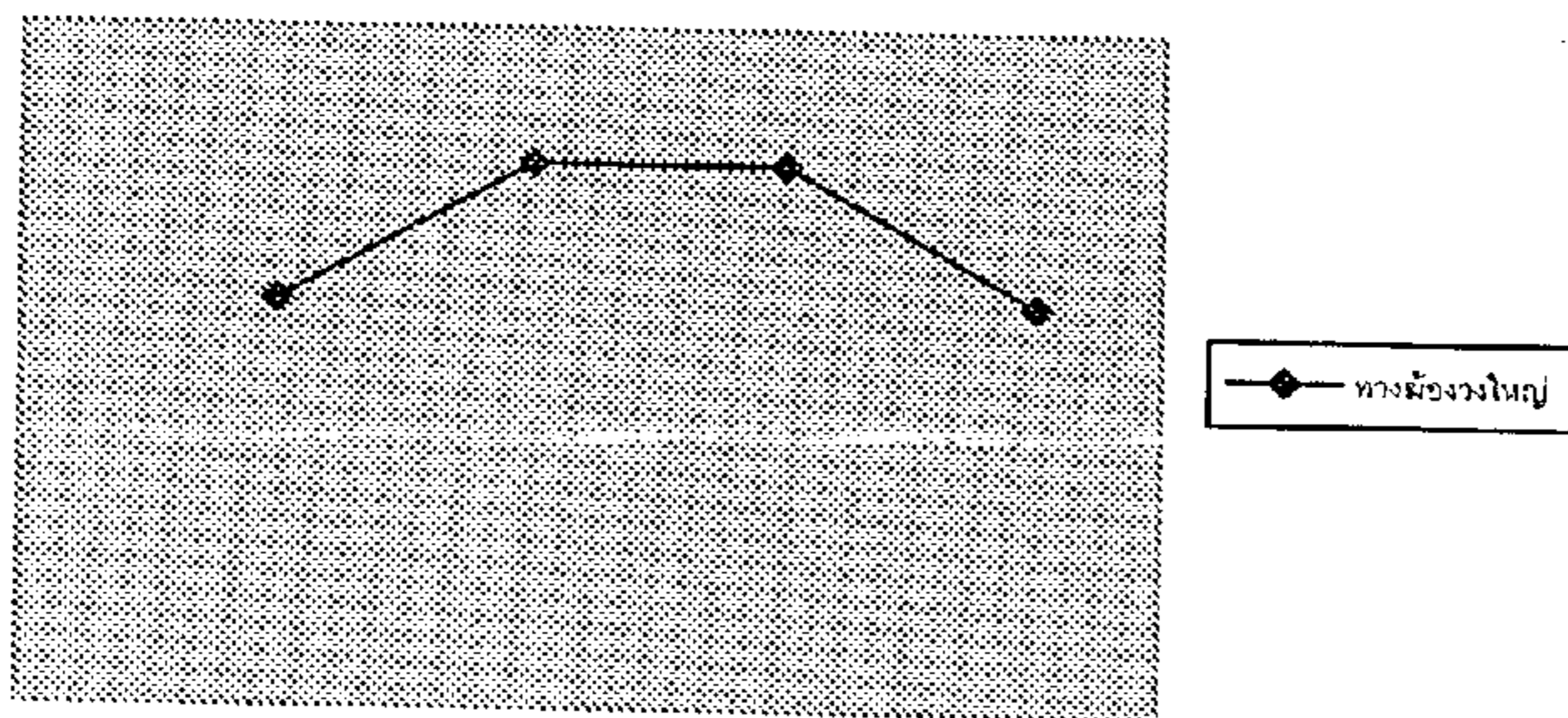
ท่อนที่ 3 วรรคเพลงที่ 19

ทางฆ้อง	- ฟ - ท	- ต - รั	- รั - รั	- ต - ท
วงใหญ่	- ต - ท	- ต - ร	- ฟ - ร	- ต - ท

ทางจะเข้	----	ฟ ท ต รั	-- รั รั	ต ท ล ท
	----	----	----	----
	----	----	----	----

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 3 วรรคที่ 19 มีเสียง "ที" เป็นเสียงเชื่อมระหว่างวรรคเพลงที่ 18 และ 19 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ที" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ที" "เร" และ "เร" มายังลูกตกเสียง "ที" ซึ่งเป็นเสียงในลำดับที่ 1 ในบันไดเสียง "ที" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ที" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "เร" และ "เร" โดยมีเสียง "ลา" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "ที" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 1 ในบันไดเสียง "ที" เช่นเดียวกัน

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



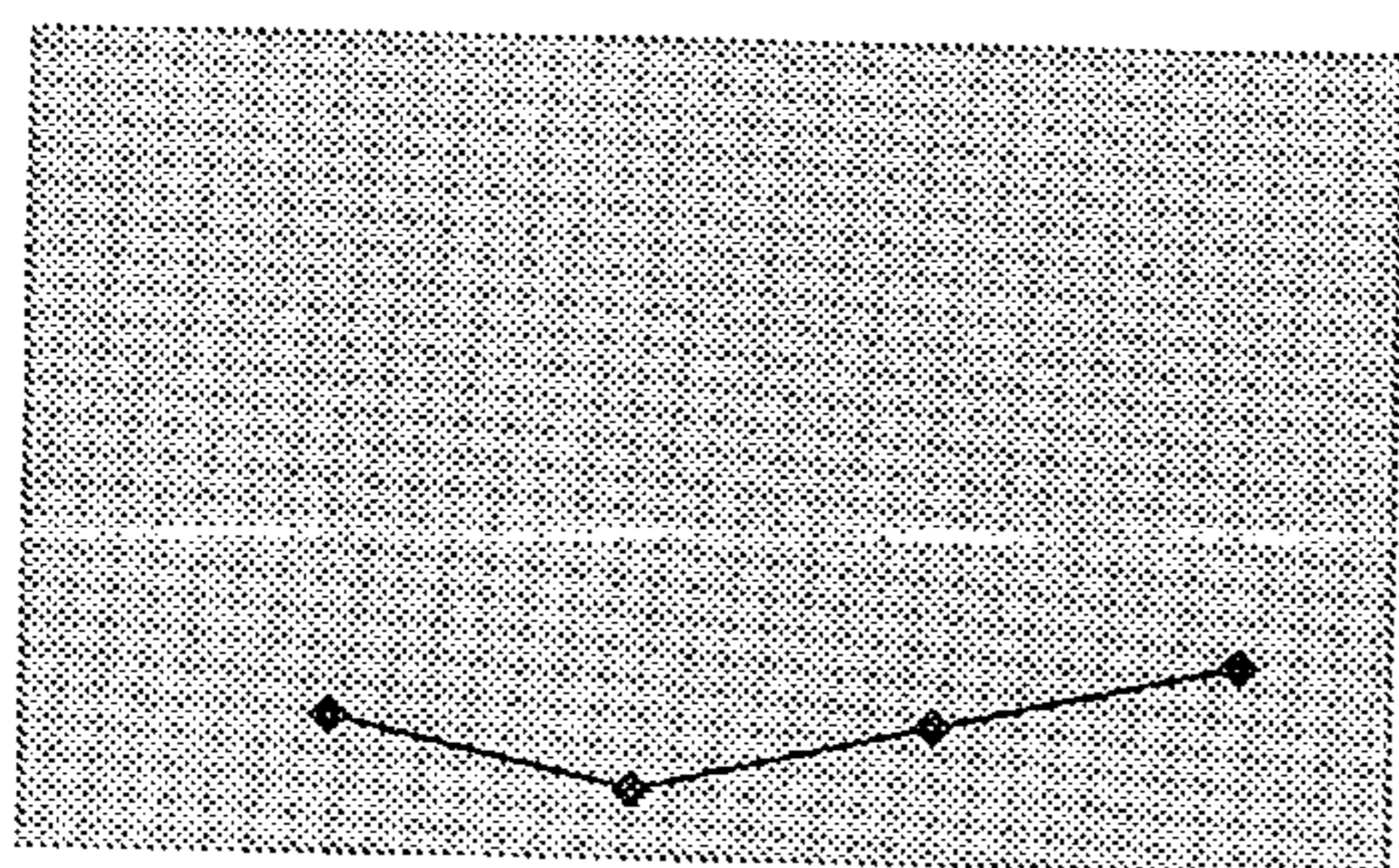
ท่อนที่ 3 วรรคเพลงที่ 20

ทางฆ้อง	- ช - -	ฟ ฟ - -	ท ท - -	ตี ตี - รั
วงใหญ่	- ร - ต	- - - ท	- - - ต	- - - ร

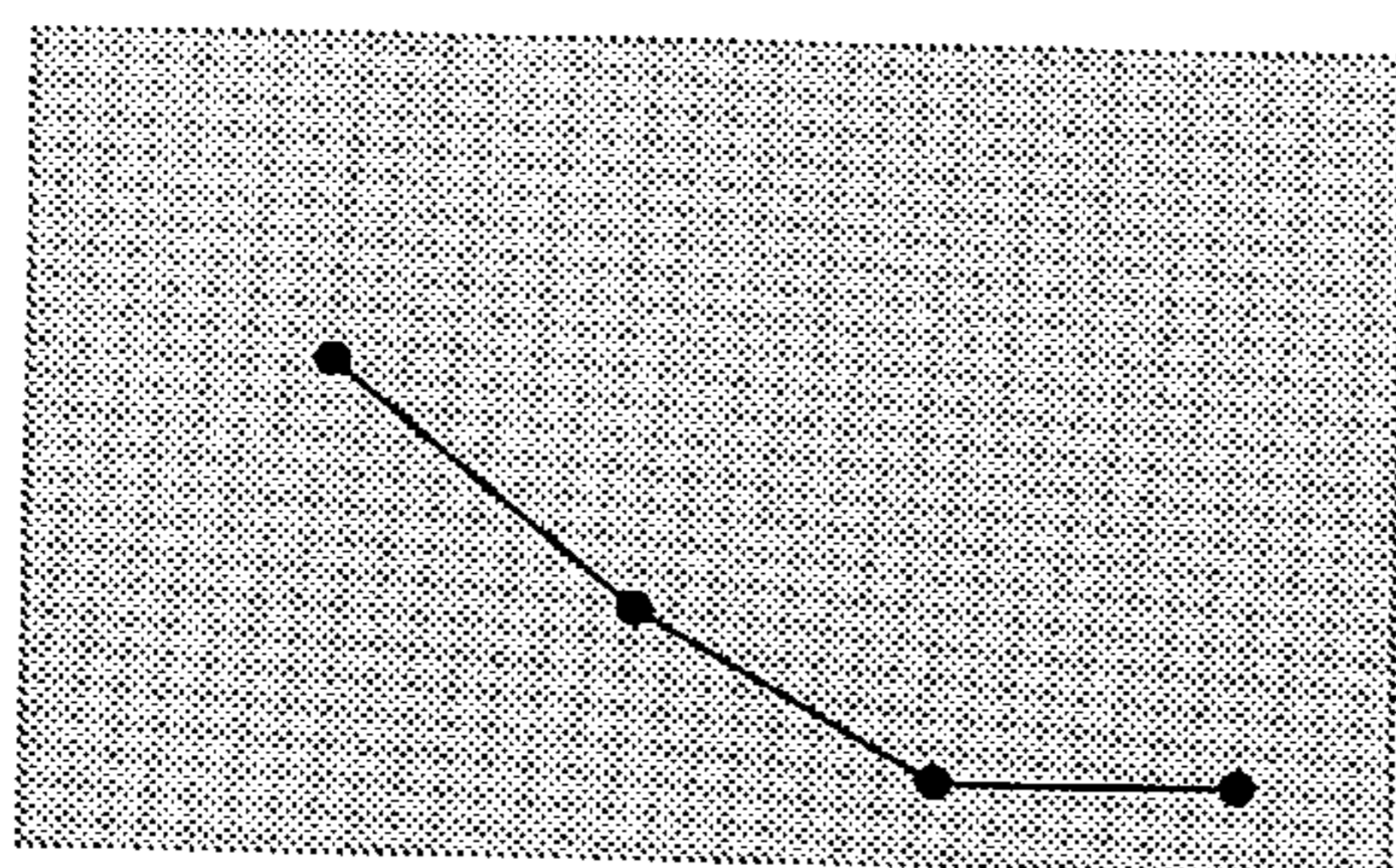
ทางจะเข้	- - รัตีท	ล ช ฟลชฟ	ชพม ฟมร	มรด - ร
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 3 วรรคที่ 20 มีเสียง "ที" เป็นเสียงเชื่อมระหว่างวรรคเพลงที่ 19 และ 20 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ที" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "โต" "ที" และ "โต" มายังลูกตกเสียง "เร" ซึ่งเป็นเสียงในลำดับที่ 3 ในบันไดเสียง "ที" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ที" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ที" "ฟา" และ "เร" โดยมีเสียง "ลา" และ "มี" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "เร" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 3 ในบันไดเสียง "ที" เช่นเดียวกัน

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



—●— ทางฆ้องวงใหญ่



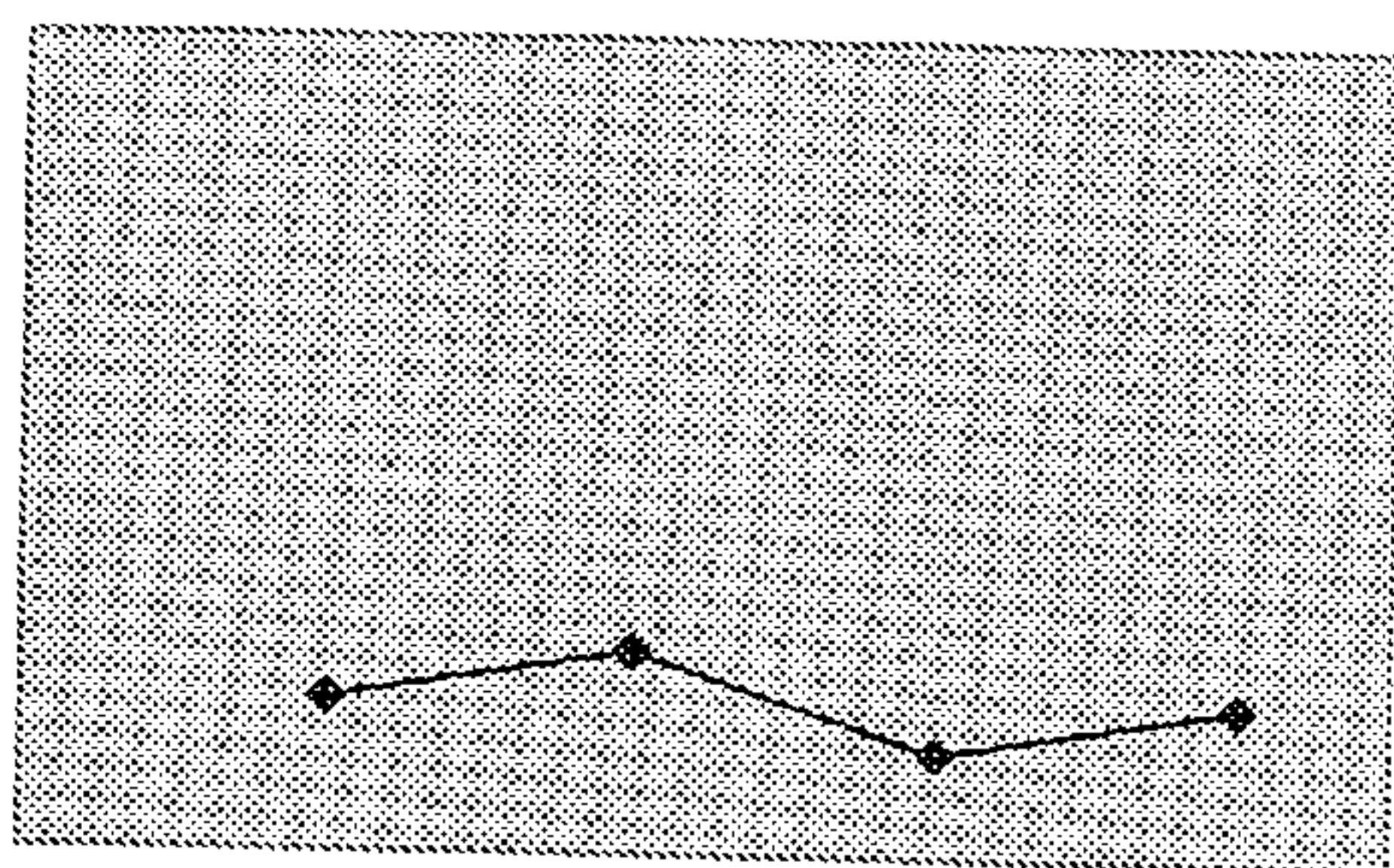
—●— ทางจะเข้

ท่อนที่ 3 วรรคเพลงที่ 21

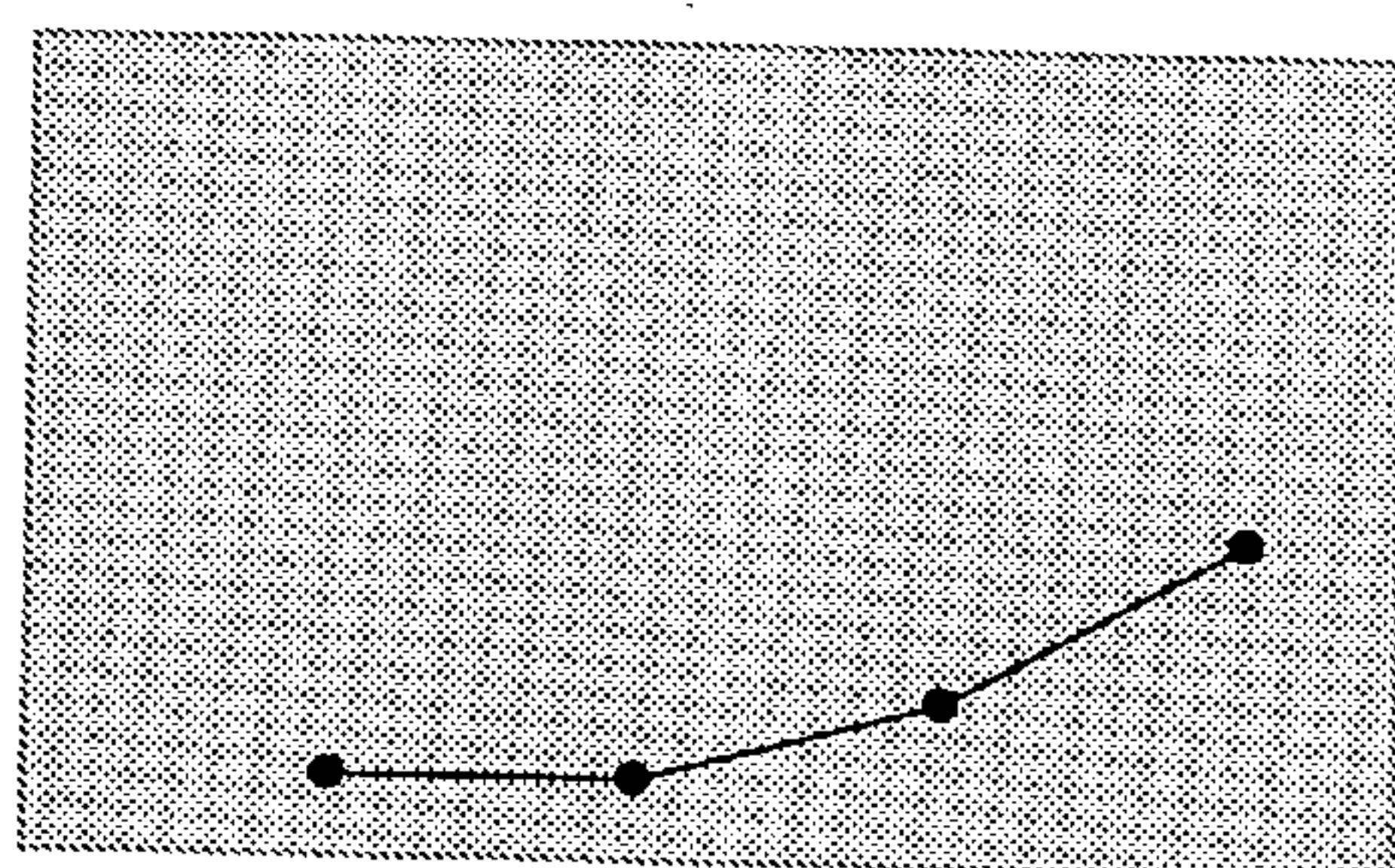
ทางฆ้อง	- ร - -	ด ด - -	ร ร - -	ฟ ฟ - ซ
วงใหญ่	- ล - ซ	- - - ล	- - - ฟ	- - - ซ

ทางจะเข้	ร - - ร	ร - - ร	- ด ร ม	ฟ ซ - ซ
	- - - -	- - - -	ซ - - -	- ซ - -
	- ร - -	- ร - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 3 วรรคที่ 21 มีเสียง "เร" เป็นเสียงเชื่อมระหว่างวรรคเพลงที่ 20 และ 21 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ฟา" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ซอล" "ลา" และ "ฟา" มายังลูกตกเสียง "ซอล" ซึ่งเป็นเสียงในลำดับที่ 2 ในบันไดเสียง "ฟา" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ฟา" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "เร" "เร" และ "มี" โดยมีเสียง "มี" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "ซอล" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 2 ในบันไดเสียง "ฟา" เช่นเดียวกันทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



ทางฆ้องวงใหญ่



ทางเดี่ยวจะเข้

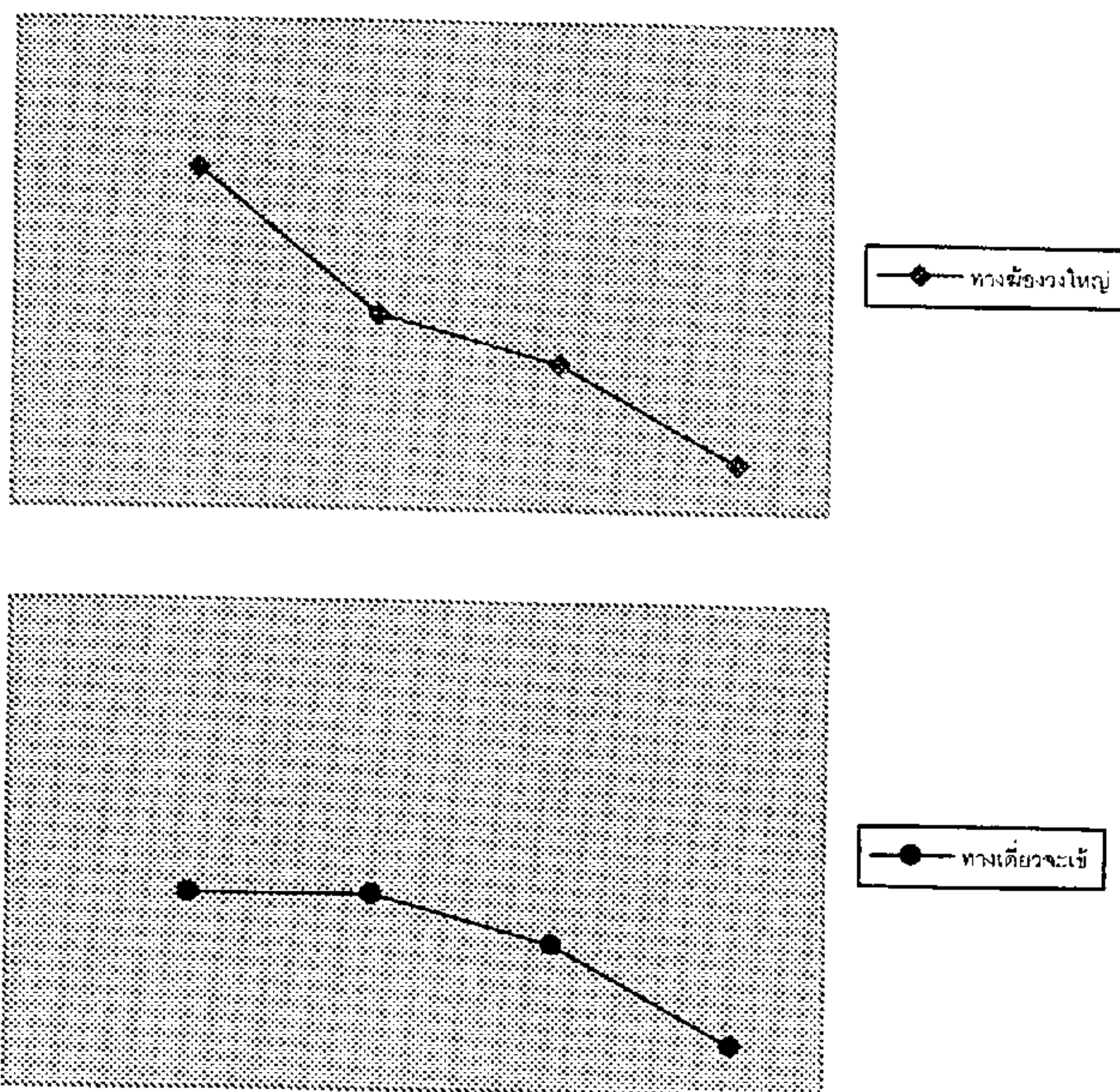
ท่อนที่ 3 วรรคเพลงที่ 22

ทางฆ้อง	- ล - ต	- ล - -	ซ ซ - -	ฟ ฟ- ร
วงใหญ่	- ล - ต	- ล - ซ	- - - ฟ	- - - ล

ทางจะเข้	ซ ซ - ซ	ซ ซ - ซ	ฟ ล ซ ฟ	ม - วรร
	- ซ - -	- ซ - -	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- ร - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 3 วรรคที่ 22 มีเสียง "ซอล" เป็นเสียงเชื่อมระหว่างวรรคเพลงที่ 21 และ 22 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ฟา" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "โด" "ซอล" และ "ฟา" มายังลูกตกเสียง "เร" ซึ่งเป็นเสียงในลำดับที่ 6 ในบันไดเสียง "ฟา" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ฟา" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ซอล" "ซอล" และ "ฟา" โดยมีเสียง "มี" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "เร" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 6 ในบันไดเสียง "ฟา" เช่นเดียวกัน

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง

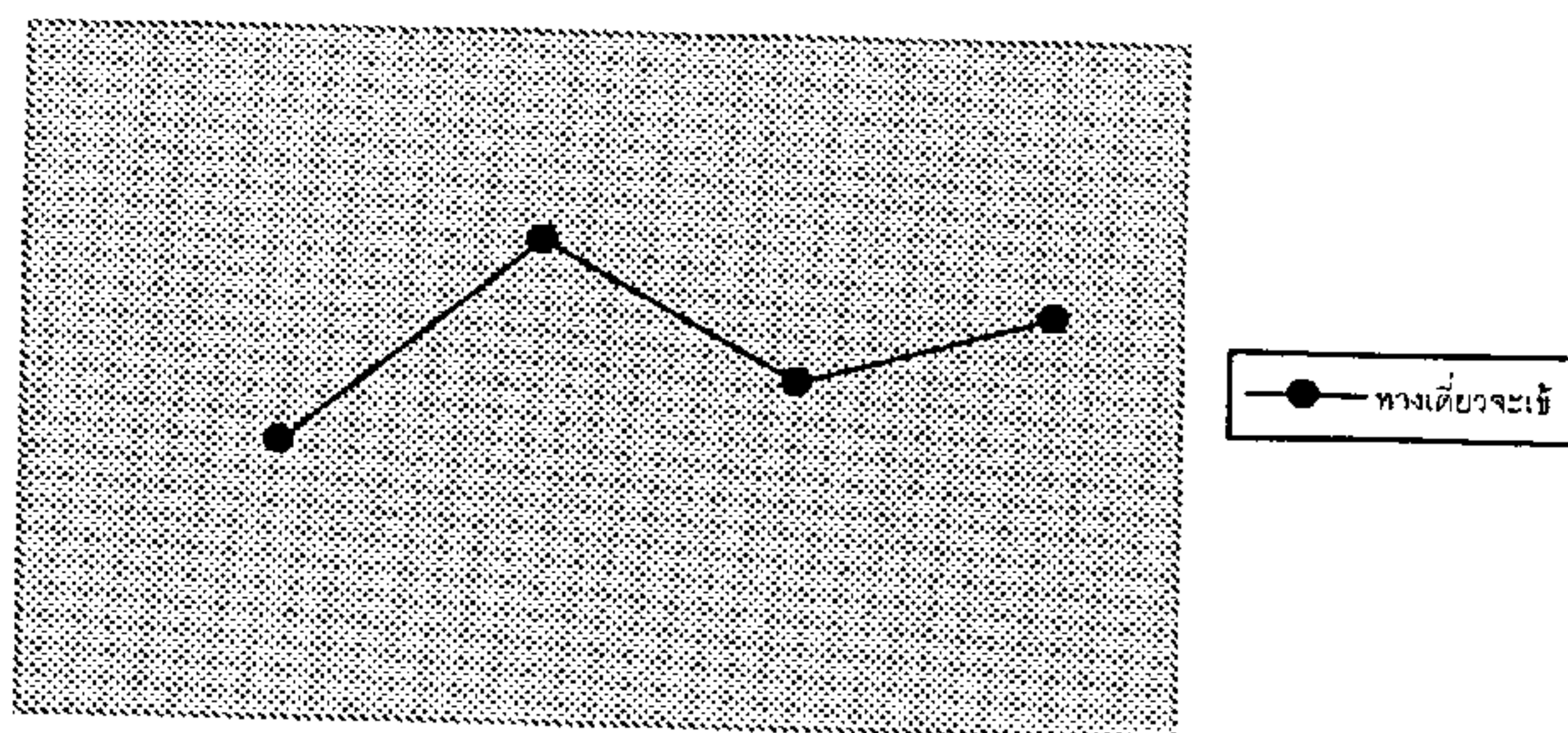
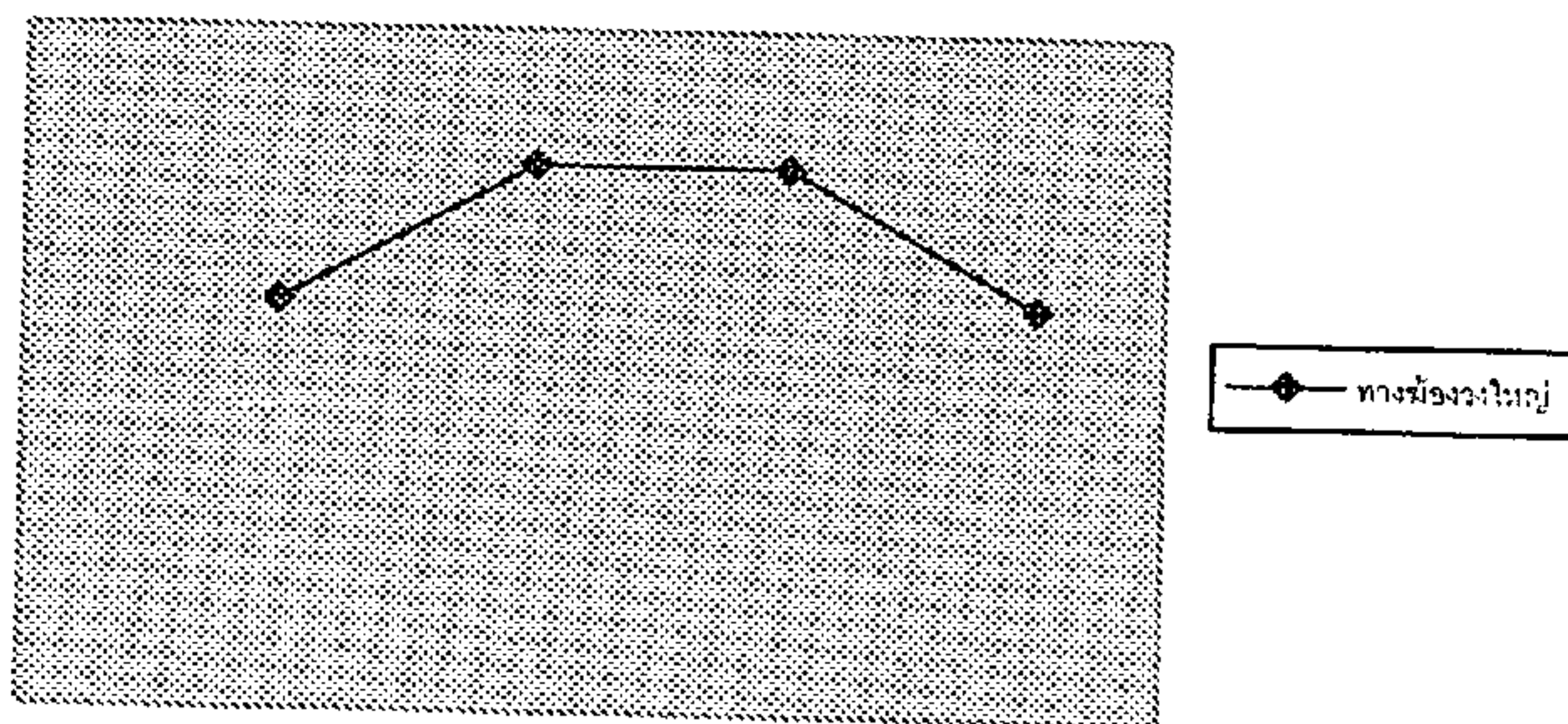


ท่อนที่ 3 วรรคเพลงที่ 23

ทางฆ้อง	- ฟ - ท	- ตี - ริ	- ริ - ริ	- ตี - ท
วงใหญ่	- ต - ท	- ต - ร	- ฟ - ร	- ต - ท

ทางจะเข้	ซซซ ริ ซ	ริ ซ ริ ตี	ท ล ซ ล	ท ริ ตี ท
	----	----	----	----
	----	----	----	----

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 3 วรรคที่ 23 มีเสียง "เร" เป็นเสียงเชื่อมระหว่างวรรคเพลงที่ 22 และ 23 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ที" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ที" "เร" และ "เร" มายังลูกตกเสียง "ที" ซึ่งเป็นเสียงในลำดับที่ 1 ในบันไดเสียง "ที" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ที" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ซอล" "โด" และ "ลา" โดยมีเสียง "ลา" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "ที" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 1 ในบันไดเสียง "ที" เช่นเดียวกัน ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง

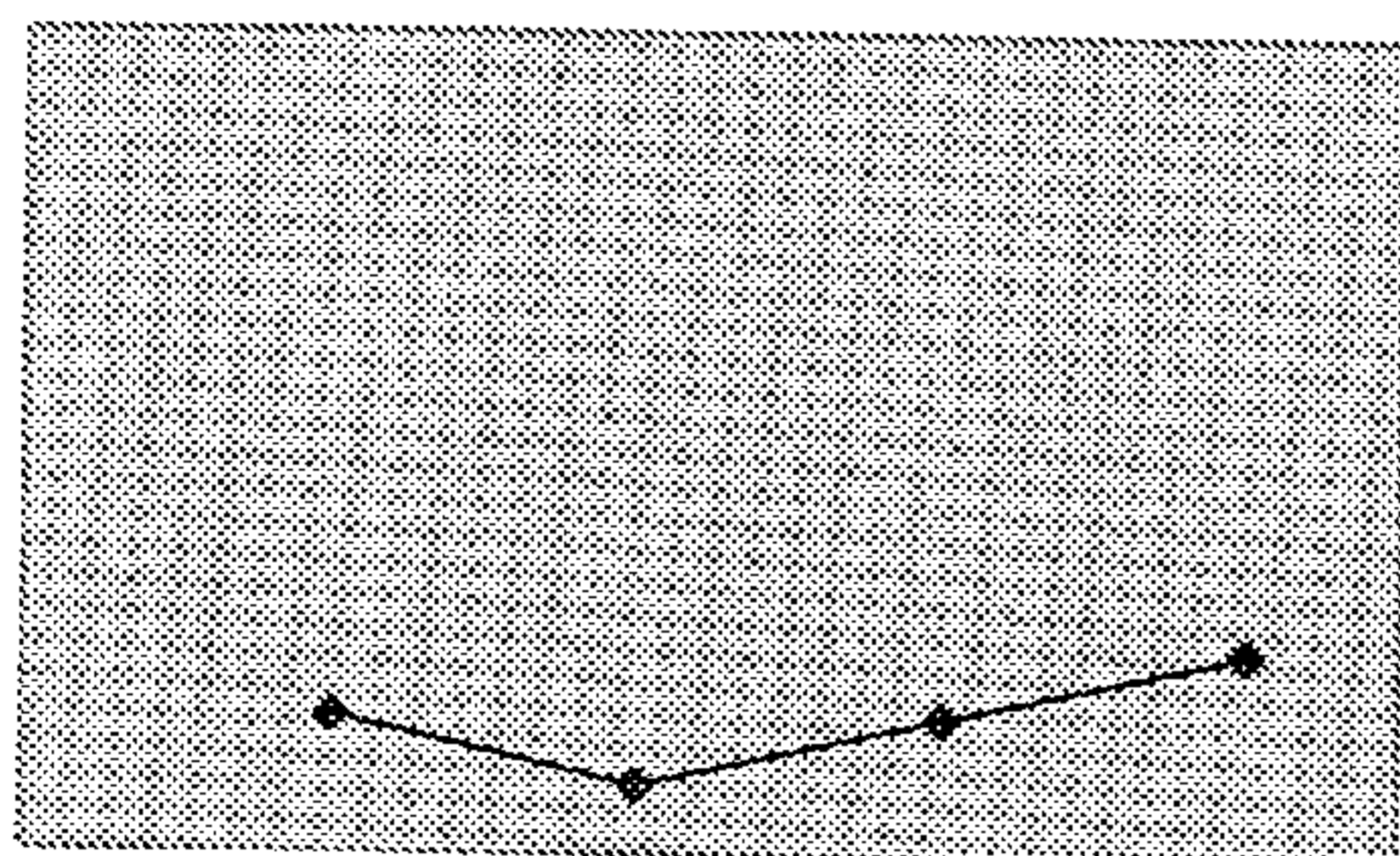


ท่อนที่ 3 วรรคเพลงที่ 24

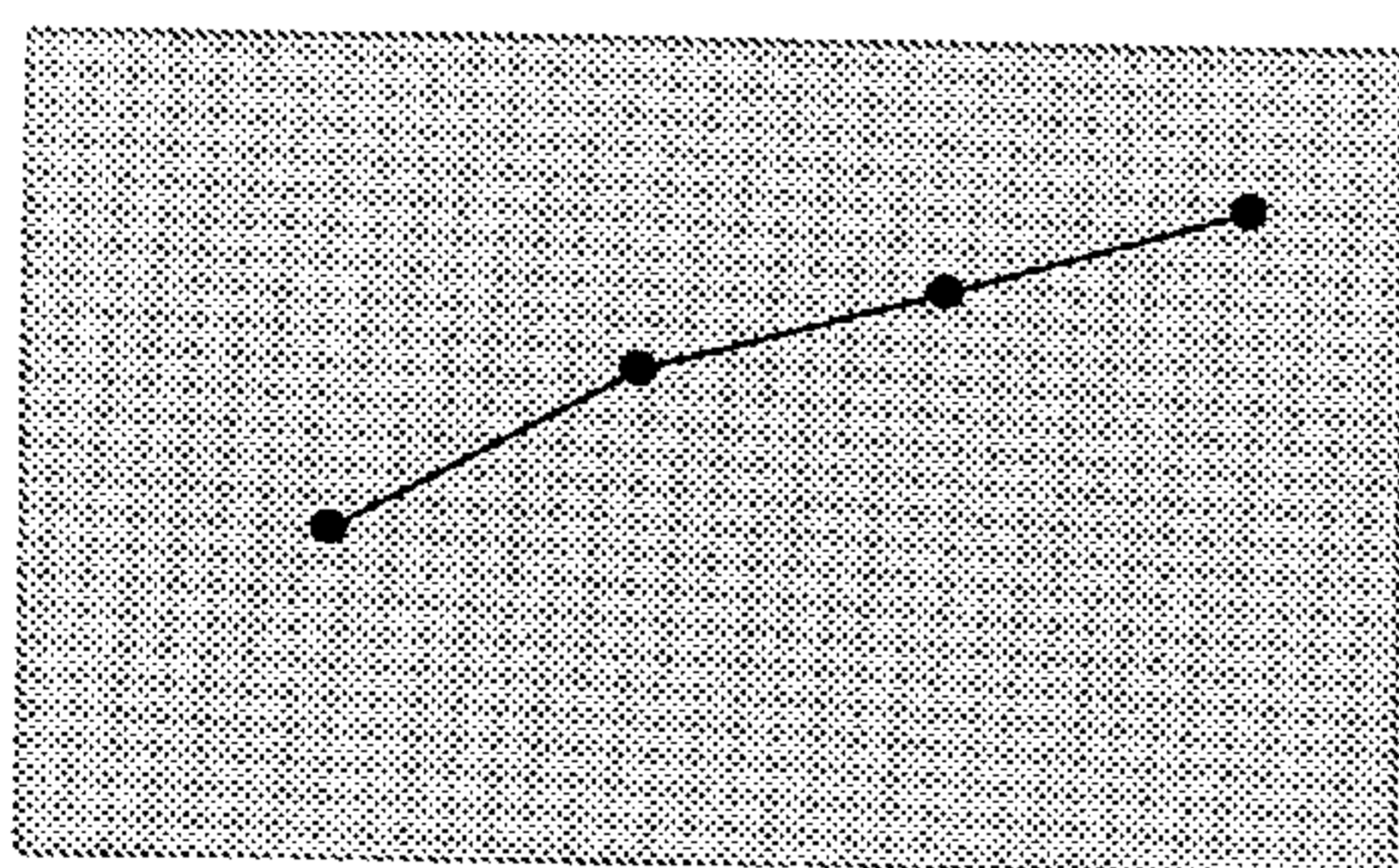
ทางซ้อง	- ซ - -	ฟ ฟ - -	ท ท - -	ดํ ดํ - รํ
วงใหญ่	- ร - ด	- - - ท	- - - ด	- - - ร

ทางจะเข้	- ร - ซ	ฟ ซ - ท	- ดํ - ซํ	- ฟ - รํ
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 3 วรรคที่ 24 มีเสียง "ที" เป็นเสียงเชื่อมระหว่างวรรคเพลงที่ 23 และ 24 โดยทางซ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ที" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "โต" "ที" และ "โต" มายังลูกตกเสียง "เร" ซึ่งเป็นเสียงในลำดับที่ 3 ในบันไดเสียง "ที" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ที" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ซอล" "ที" และ "ซอล" มายังลูกตกเสียง "เร" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 3 ในบันไดเสียง "ที" เช่นเดียวกัน

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง

—●— ทางซ้องวงใหญ่



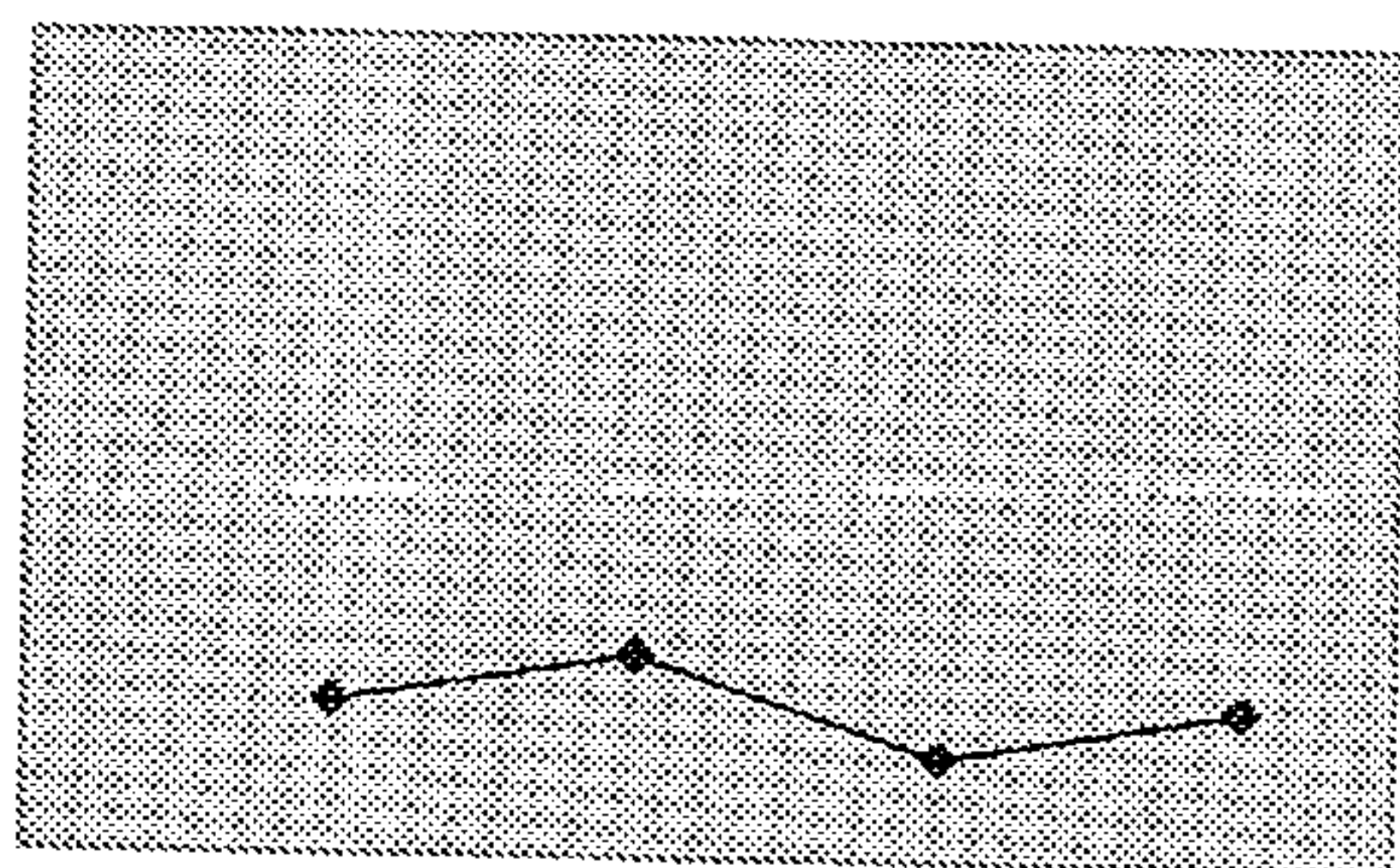
—●— ทางเดี่ยวจะเข้

ท่อนที่ 3 เทียบกลับวรรคเพลงที่ 1

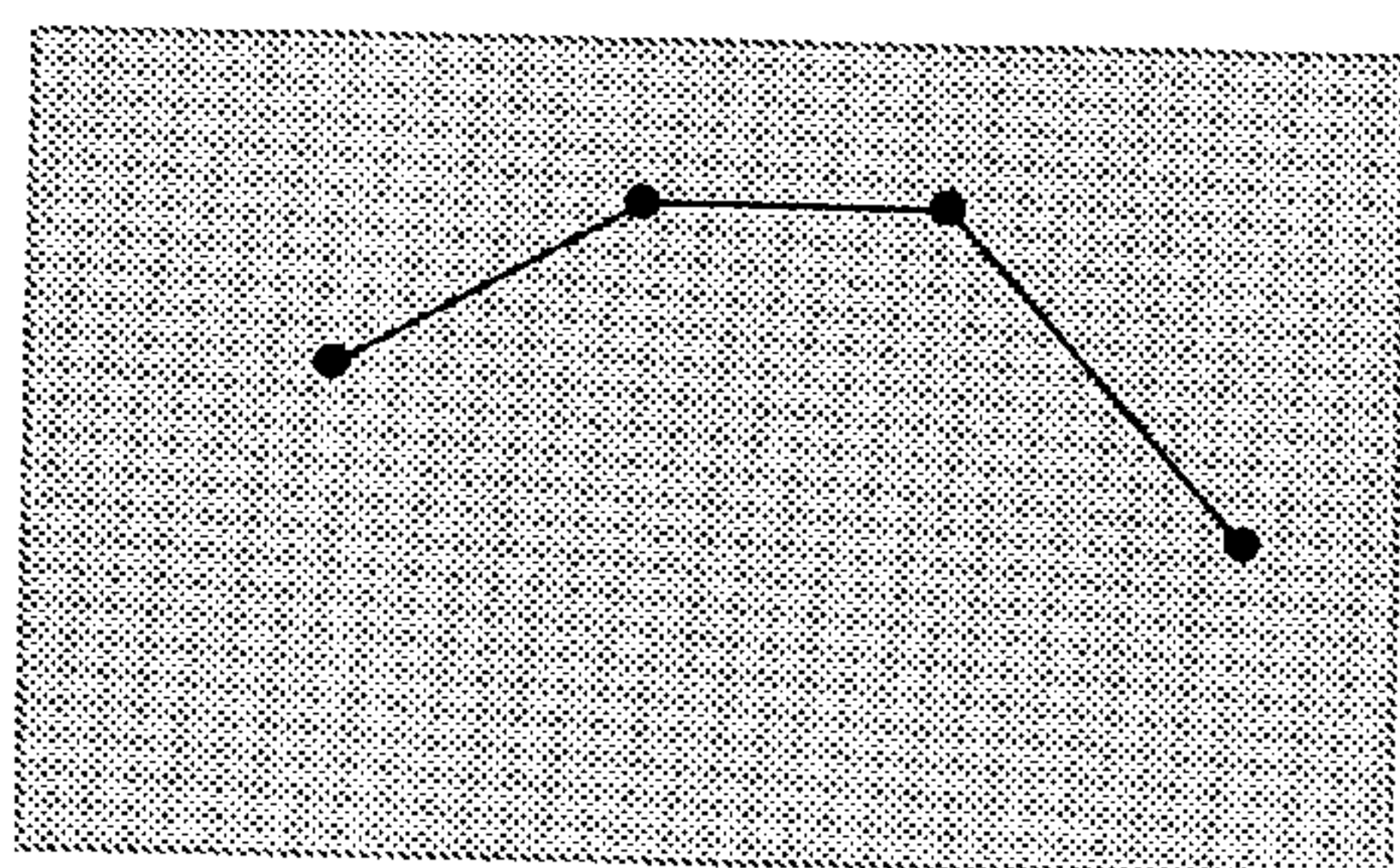
ทางฆ้อง	- ร - -	ด ด - -	ร ร - -	ฟ ฟ - ซ
วงใหญ่	- ล - ซ	- - - ล	- - - ฟ	- - - ซ

ทางจะเข้	ฟ รั ฟ ฑ	ด รั ด รั	ฟ รั ด รั	ด ฑ ล ซ
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 3 วรรคที่ 1 มีเสียง "เร" เป็นเสียงเชื่อมระหว่างวรรคเพลงที่ 24 และ 1 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ฟา" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ซอล" "ลา" และ "ฟา" มายังลูกตกเสียง "ซอล" ซึ่งเป็นเสียงในลำดับที่ 2 ในบันไดเสียง "ฟา" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ฟา" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ที" "เร" และ "เร" โดยมีเสียง "ที" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "ซอล" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 2 ในบันไดเสียง "ฟา" เช่นเดียวกัน



ทางฆ้องวงใหญ่



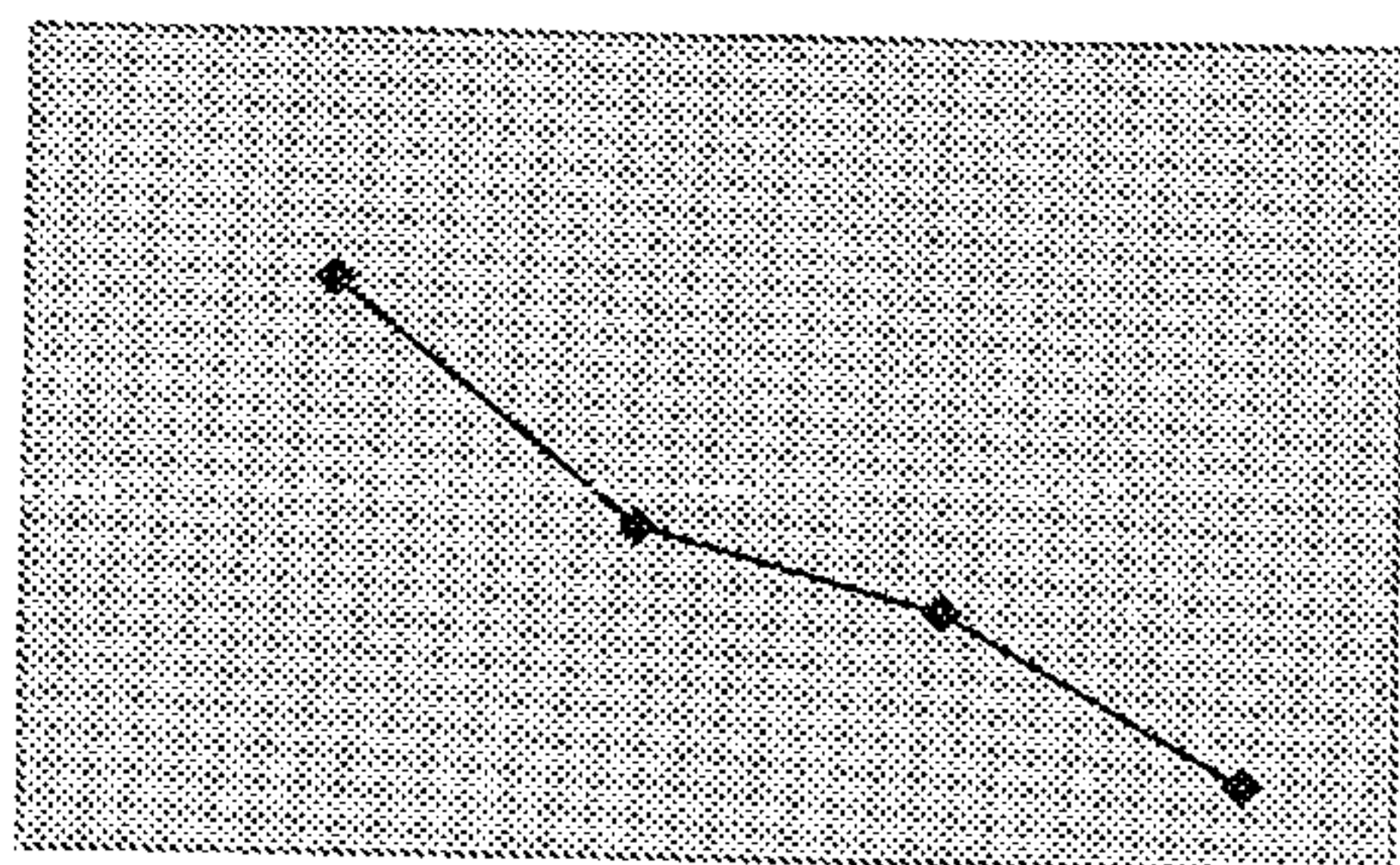
ทางเสียงจะเข้

ท่อนที่ 3 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 2

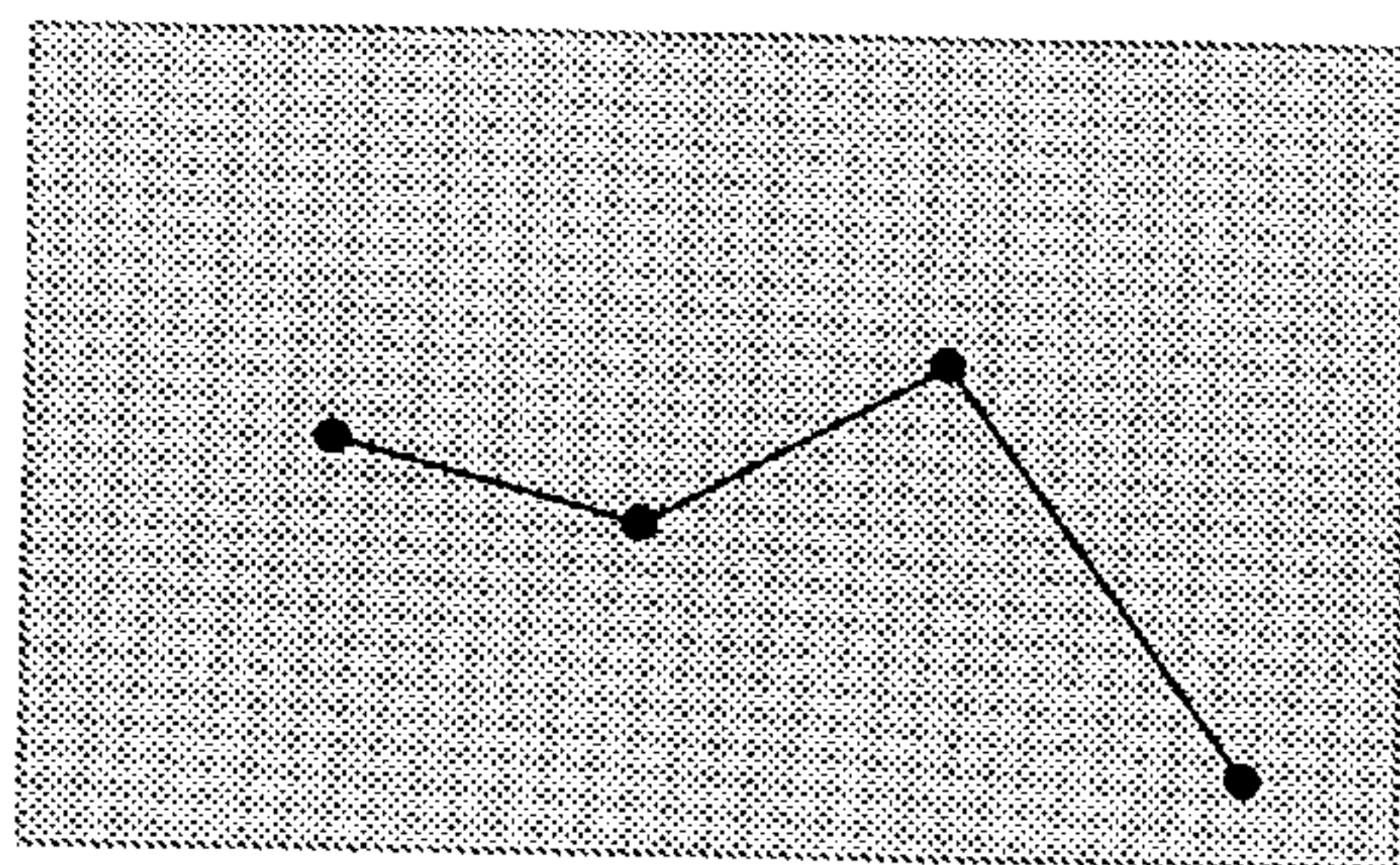
ทางฆ้อง	- ล - ตั	- ล - -	ซ ซ - -	ฟ ฟ- ร
วงใหญ่	- ล - ต	- ล - ซ	- - - ฟ	- - - ล

ทางจะเข้	ทตริ ต ล	ทตริ ต ซ	ซลท ตั ท	ล ซ ฟ ร
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 3 วรรคที่ 2 มีเสียง "ซอล" เป็นเสียงเชื่อมระหว่าง วรรคเพลงที่ 1 และ 2 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ฟา" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงใน จังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "โด" "ซอล" และ "ฟา" มายังลูกตกเสียง "เร" ซึ่งเป็นเสียง ในลำดับที่ 6 ในบันไดเสียง "ฟา" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ฟา" โดย มีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ลา" "ซอล" และ "ที" โดยมีเสียง "ที" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "เร" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 6 ในบันไดเสียง "ฟา" เช่นเดียวกัน ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



—●— ทางฆ้องวงใหญ่



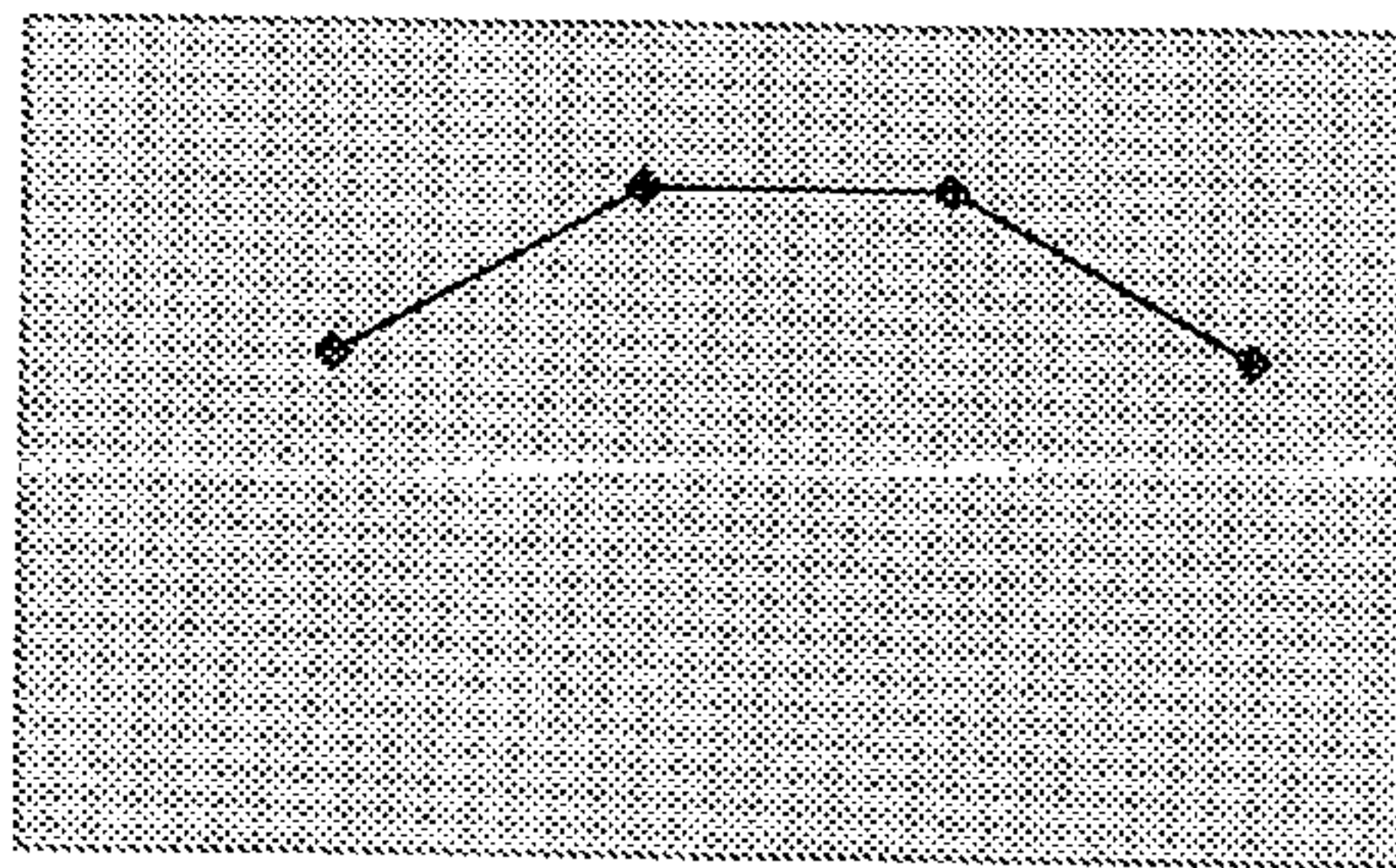
—●— ทางจะเข้

ท่อนที่ 3 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 3

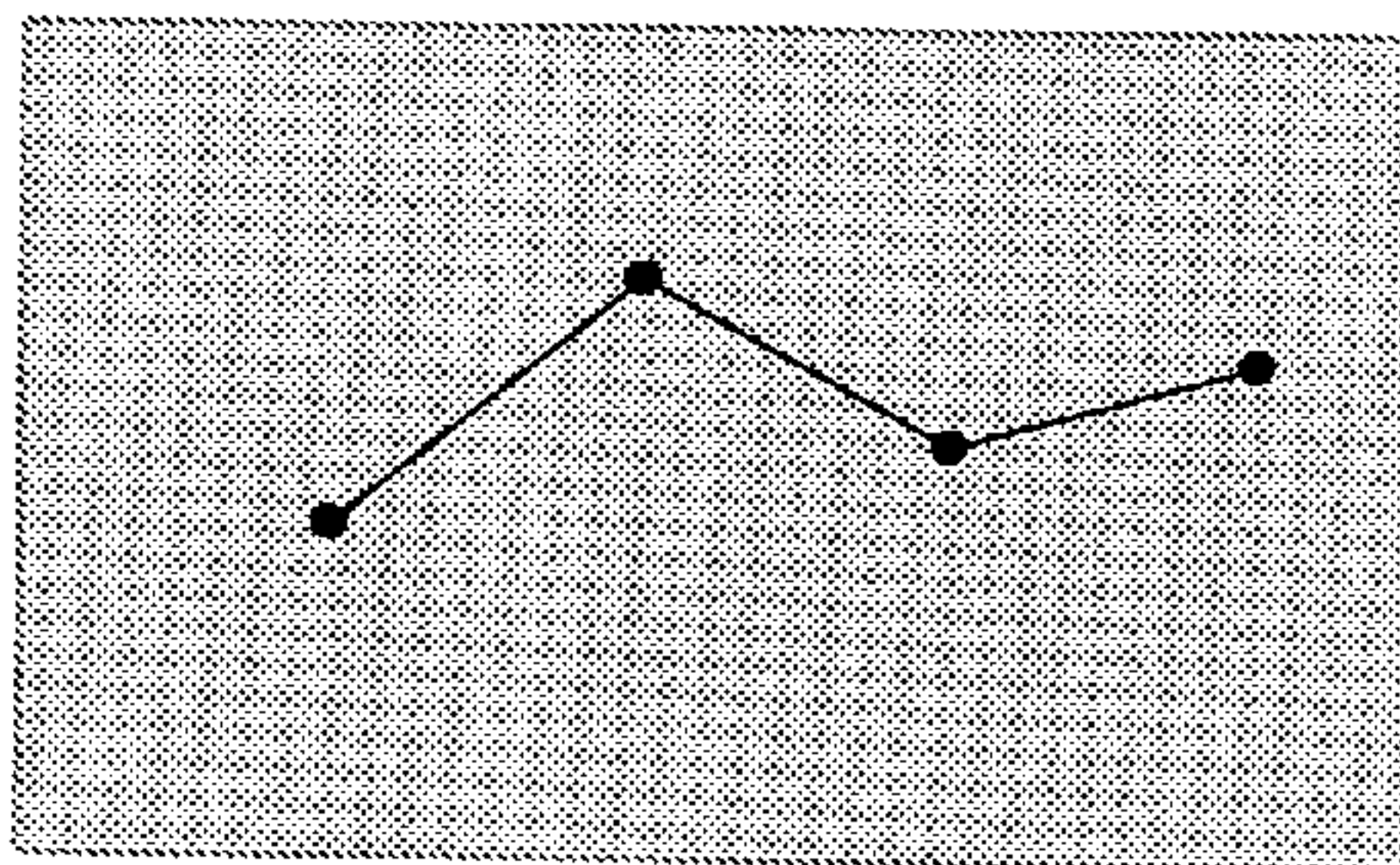
ทางซ้อง	- ฟ - ท	- ตี - รี่	- รี่ - รี่	- ตี - ท
วงใหญ่	- ด - ท	- ด - ร	- ฟ - ร	- ด - ท

ทางจะเข้	ซซซ รี่ ซ	รี่ ซ รี่ ตี	ท ล ซ ล	ท รี่ ตี ท
	-----	-----	-----	-----
	-----	-----	-----	-----

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 3 วรรคที่ 3 มีเสียง "เร" เป็นเสียงเชื่อมระหว่าง วรรคเพลงที่ 2 และ 3 โดยทางซ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ที" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงใน จังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ที" "เร" และ "เร" มายังลูกตกเสียง "ที" ซึ่งเป็นเสียงใน ลำดับที่ 1 ในบันไดเสียง "ที" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ที" โดยมีการ เคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ซอล" "โด" และ "ลา" โดยมีเสียง "ลา" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "ที" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 1 ในบันไดเสียง "ที" เช่นเดียวกัน ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



ทางซ้องวงใหญ่



ทางจะเข้

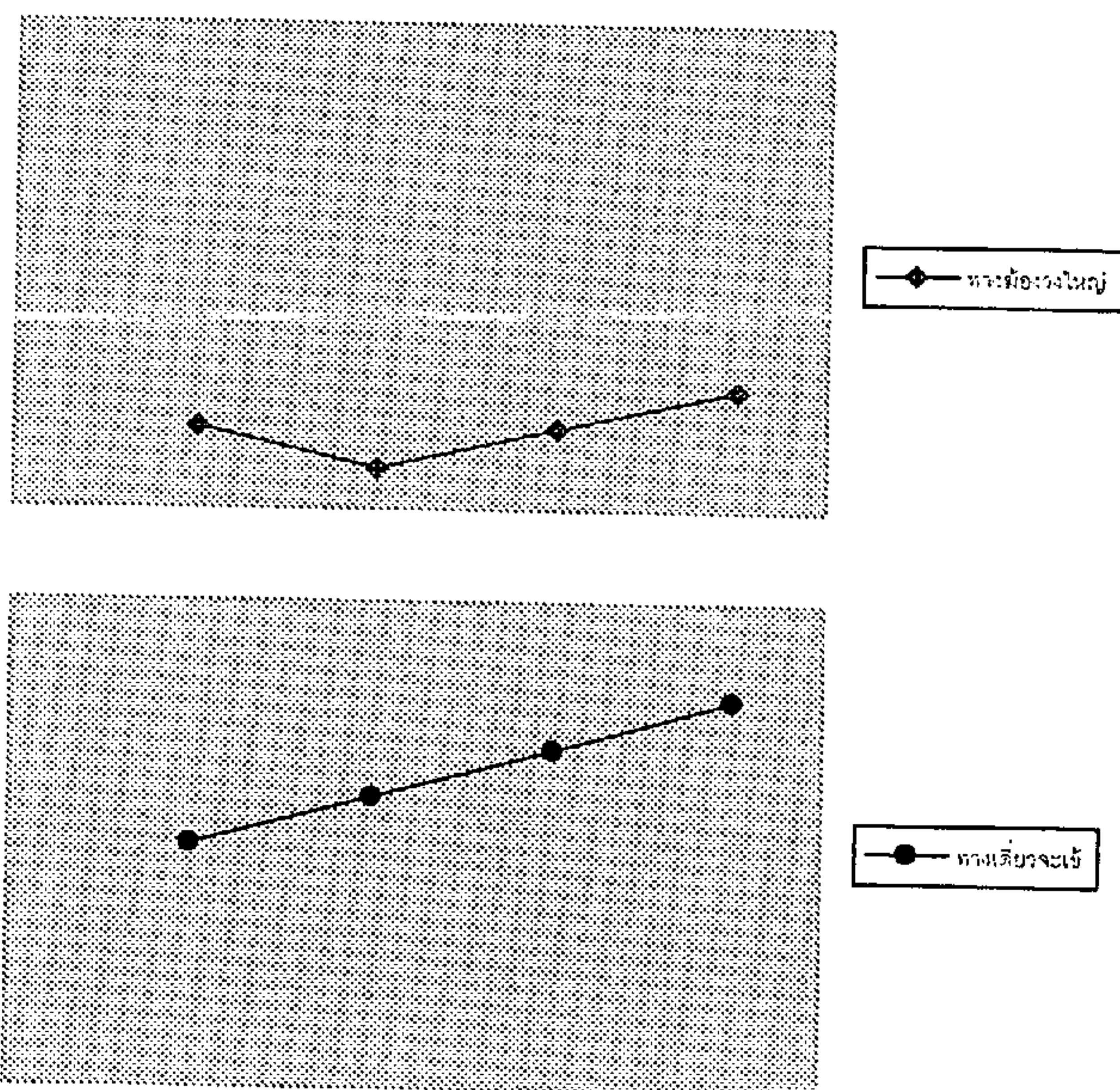
ท่อนที่ 3 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 4

ทางฆ้อง	- ช - -	ฟ ฟ - -	ท ท - -	ตี ตี - รี่
วงใหญ่	- ร - - ด	- - - ท	- - - ด	- - - ร

ทางจะเข้	ด ฟ ช ล	ทลช ล ท	ตีทล ท ตี	รี่ปตี ตี รี่
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 3 วรรคที่ 4 มีเสียง "ที" เป็นเสียงเชื่อมระหว่างวรรคเพลงที่ 3 และ 4 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ที" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "โด" "ที" และ "โด" มายังลูกตกเสียง "เร" ซึ่งเป็นเสียงในลำดับที่ 3 ในบันไดเสียง "ที" ส่วนทางจะเข้ในทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ที" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ลา" "ที" และ "โด" โดยมีเสียง "ลา" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "เร" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 3 ในบันไดเสียง "ที" เช่นเดียวกัน

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



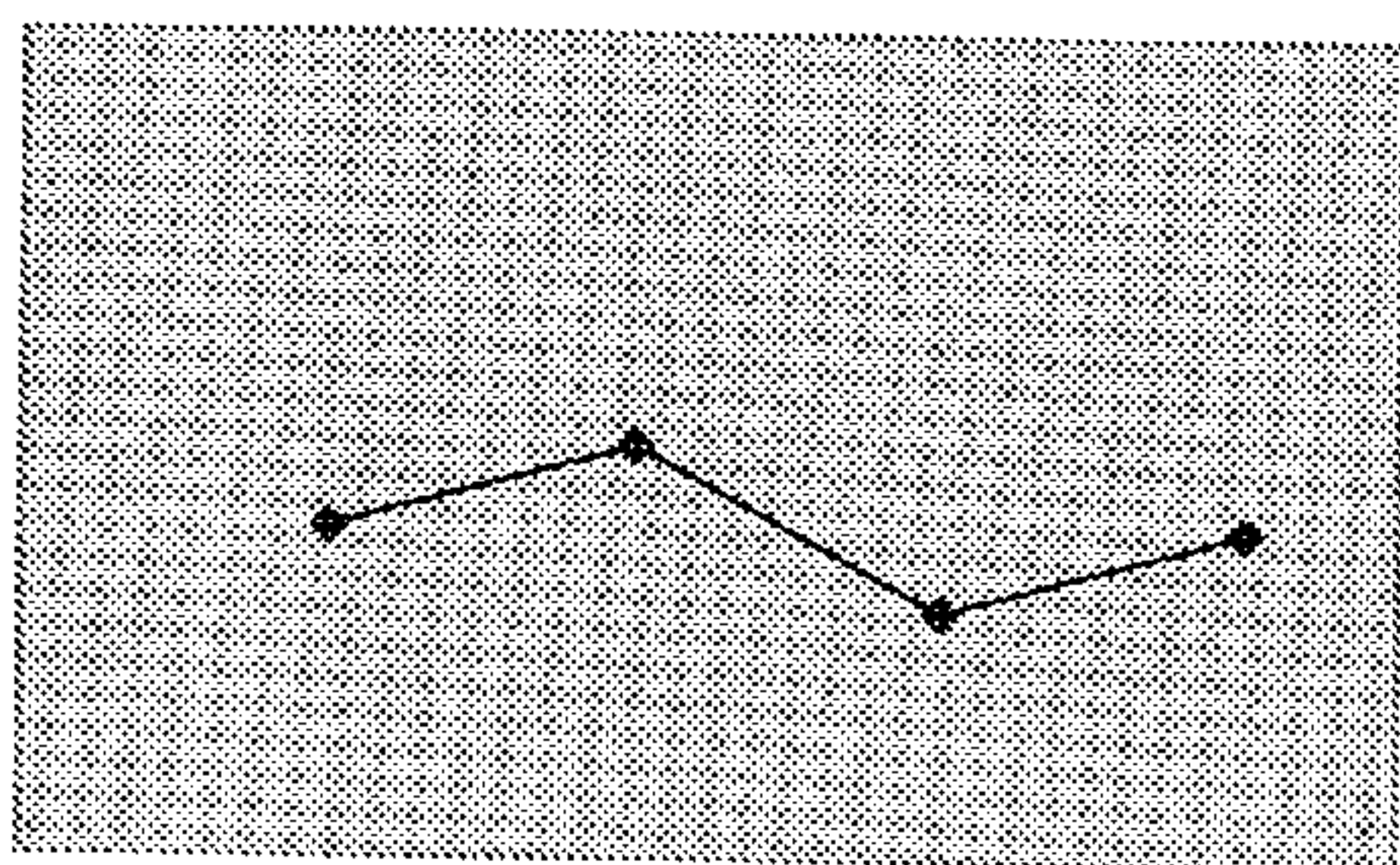
ท่อนที่ 3 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 5

ทางฆ้อง	- ร - -	ด ด - -	ร ร - -	ฟ ฟ- ซ
วงใหญ่	- ล - ซ	- - - ล	- - - ฟ	- - - ซ

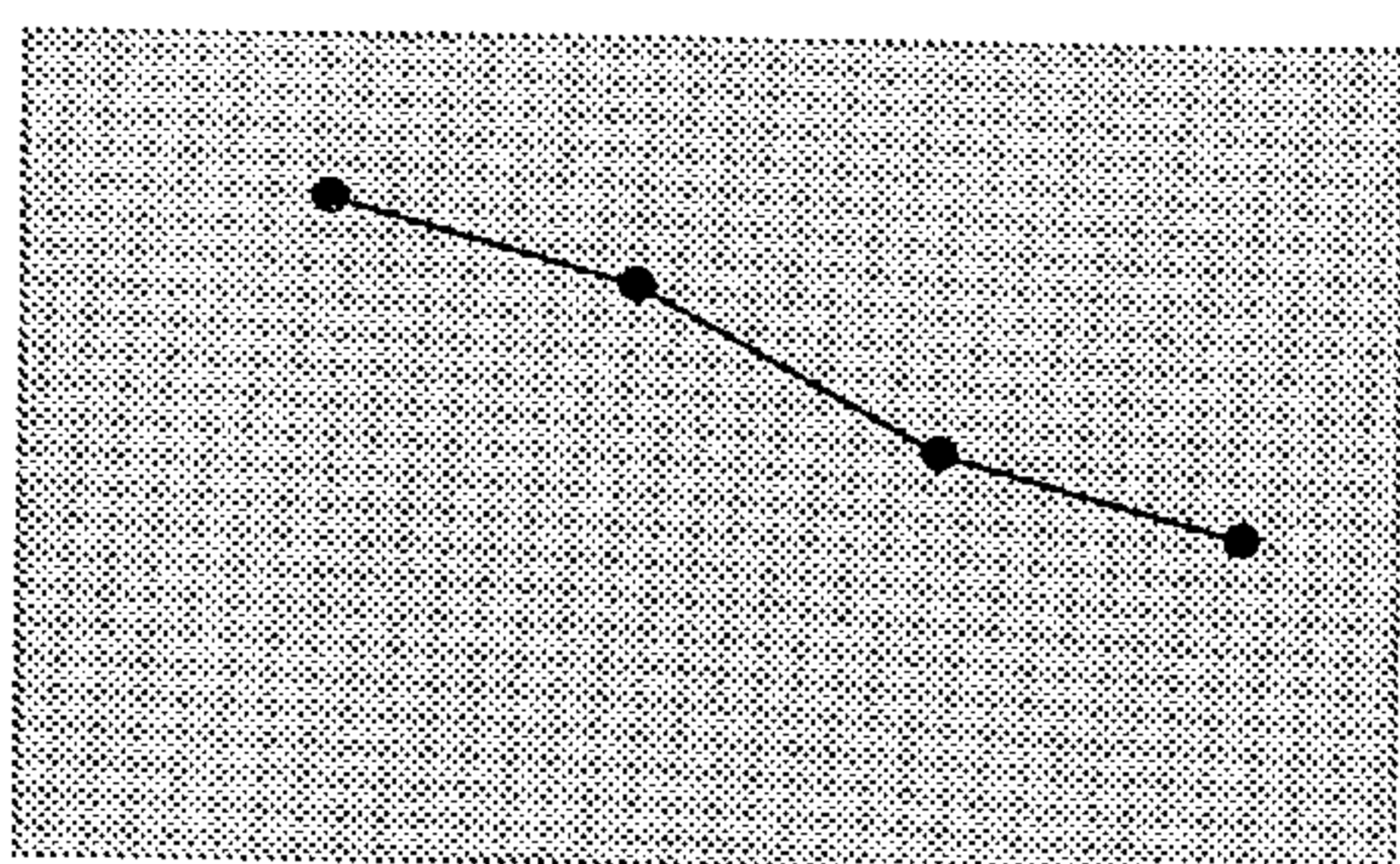
ทางจะเข้	ล ท ตั ร์	ซ ล ท ตั	ม ฟ ซ ล	ร ม ฟ ซ
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 3 วรรคที่ 5 มีเสียง "เร" เป็นเสียงเชื่อมระหว่างวรรคเพลงที่ 4 และ 5 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ฟา" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ซอล" "ลา" และ "ฟา" มายังลูกตกเสียง "ซอล" ซึ่งเป็นเสียงในลำดับที่ 2 ในบันไดเสียง "ฟา" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียง "ที" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "เร" "โด" และ "ลา" โดยมีเสียง "ลา" และ "มี" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "ซอล" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 6 ในบันไดเสียง "ที"

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



—●— ทางฆ้องวงใหญ่



—●— ทางจะเข้วงจะเข้

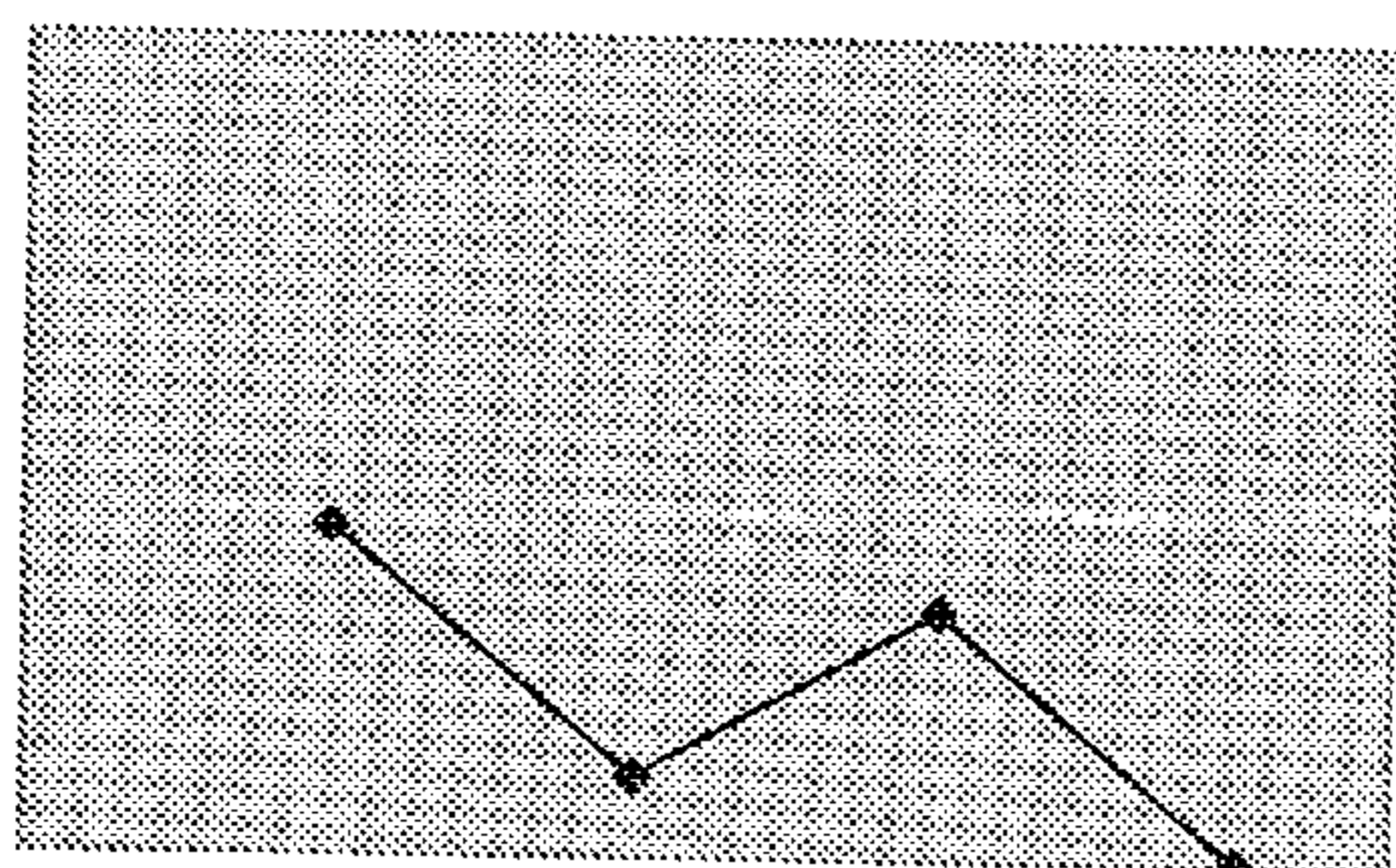
ท่อนที่ 3 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 6

ทางฆ้อง	- - ล -	ล - ช -	ฟ - ช -	ช - ฟ -
วงใหญ่	- - - ช	- ฟ - ร	- ร - ฟ	- ร - ด

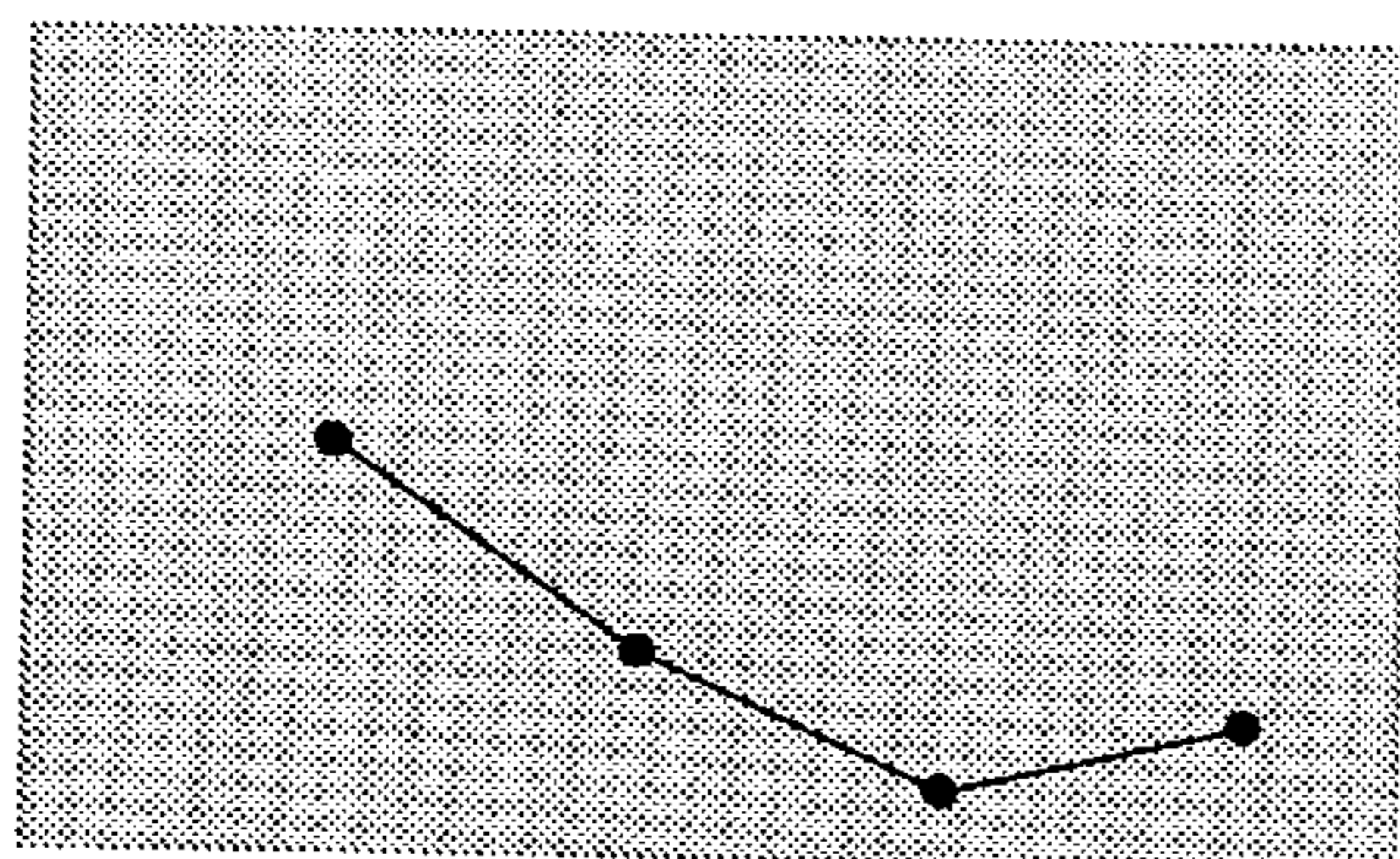
ทางจะเข้	ด ร ฟ ช	ล ช ฟ ร	ร ฟ ร ด -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - ท	ด ท ร ด
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 3 วรรคที่ 6 มีเสียง "ซอล" เป็นเสียงเชื่อมระหว่าง วรรคเพลงที่ 5 และ 6 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ฟา" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงใน จังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ซอล" "เร" และ "ฟา" มายังลูกตกเสียง "โด" ซึ่งเป็นเสียง ในลำดับที่ 5 ในบันไดเสียง "ฟ" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียง "ที" โดยมีการเคลื่อนที่ของ ทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ซอล" "เร" และ "ที" โดยมีเสียง "ลา" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "โด" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 5 ในบันไดเสียง "ฟา" เช่นเดียวกัน

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



ทางฆ้องวงใหญ่



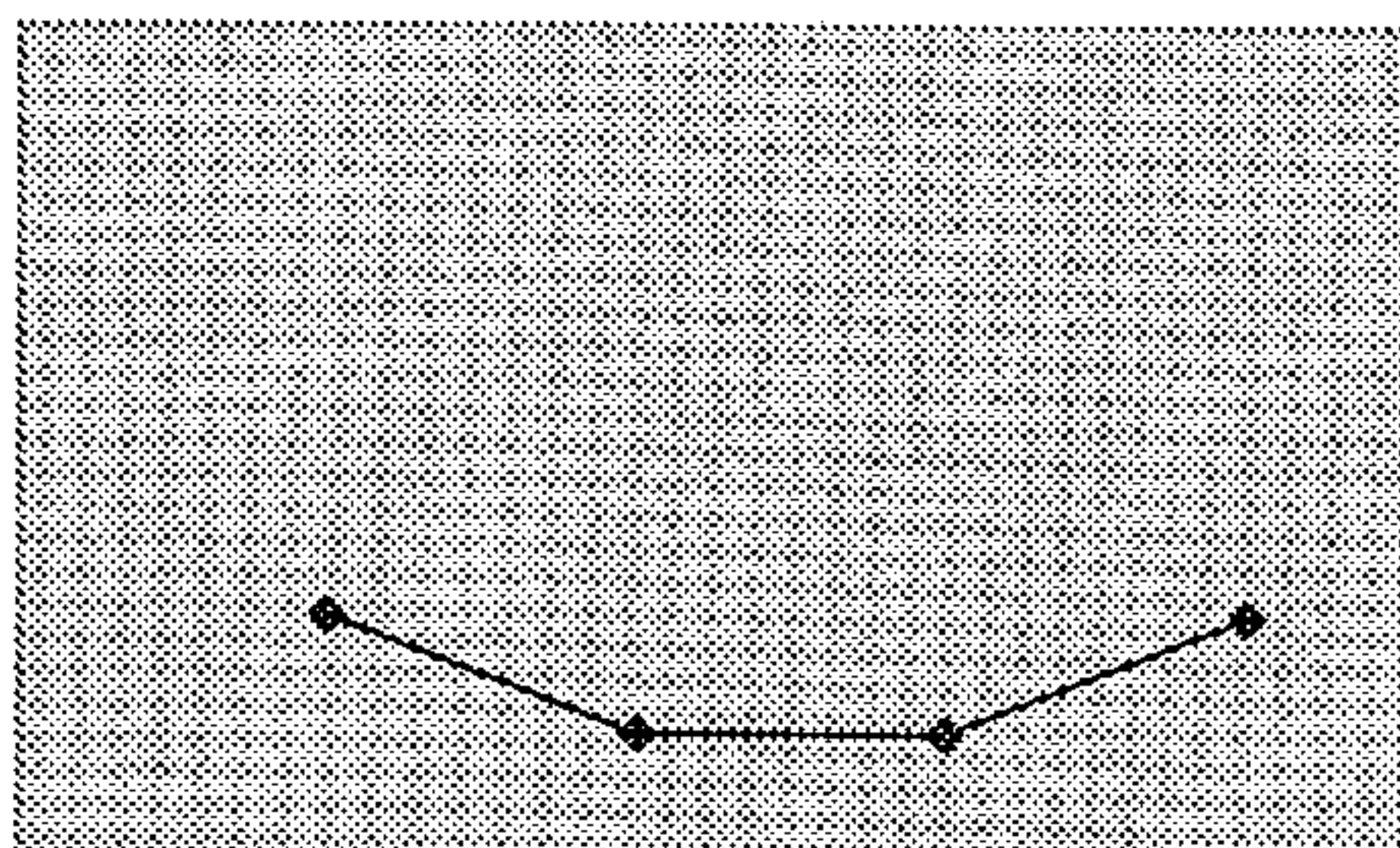
ทางเดี่ยวจะเข้

ท่อนที่ 3 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 7

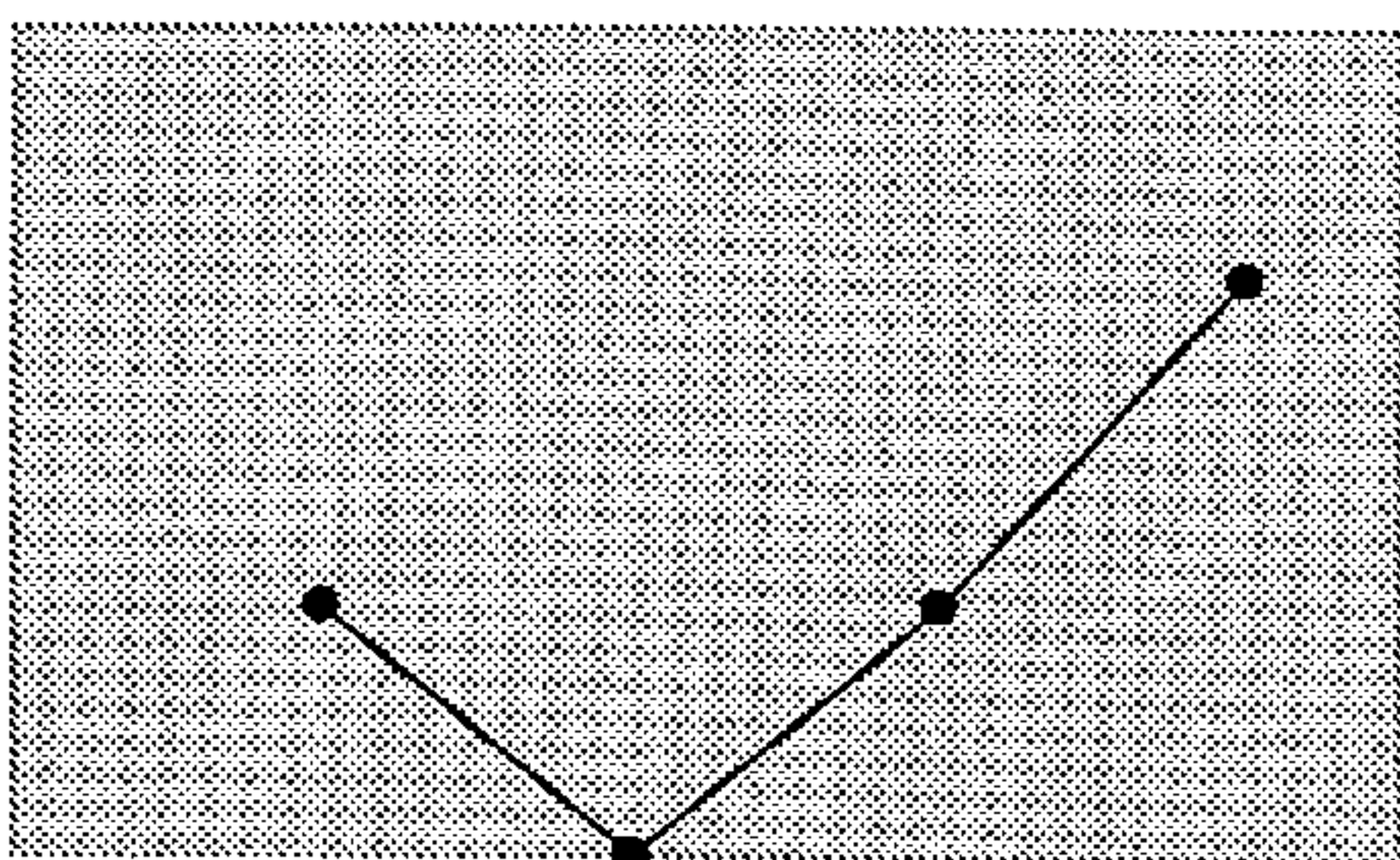
ทางฆ้อง	-- ฟ -	ร ด --	-- ช ล	-- ทุ ด
วงใหญ่	- ร - ด	-- ทุ ล	ช ฟ --	ช ล --

ทางจะเข้	----	----	----	----
	ท ล ช -	----	----	- ล ท ด
	--- ฟ	ล ช ฟ ด	ฟฟฟ ดฟ	ช ---

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 3 วรรคที่ 7 มีเสียง "โด" เป็นเสียงเชื่อมระหว่าง วรรคเพลงที่ 6 และ 7 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ที" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงใน จังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "โด" "ลา" และ "ลา" มายังลูกตกเสียง "โด" ซึ่งเป็นเสียงใน ลำดับที่ 2 ในบันไดเสียง "ที" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ที" โดยมีการ เคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ฟา" "โด" และ "ฟา" โดยมี เสียง "ลา" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "โด" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 2 ในบันไดเสียง "ที" เช่นเดียวกัน ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



●— ทาฆ้องวงใหญ่



●— ทางเดี่ยวจะเข้

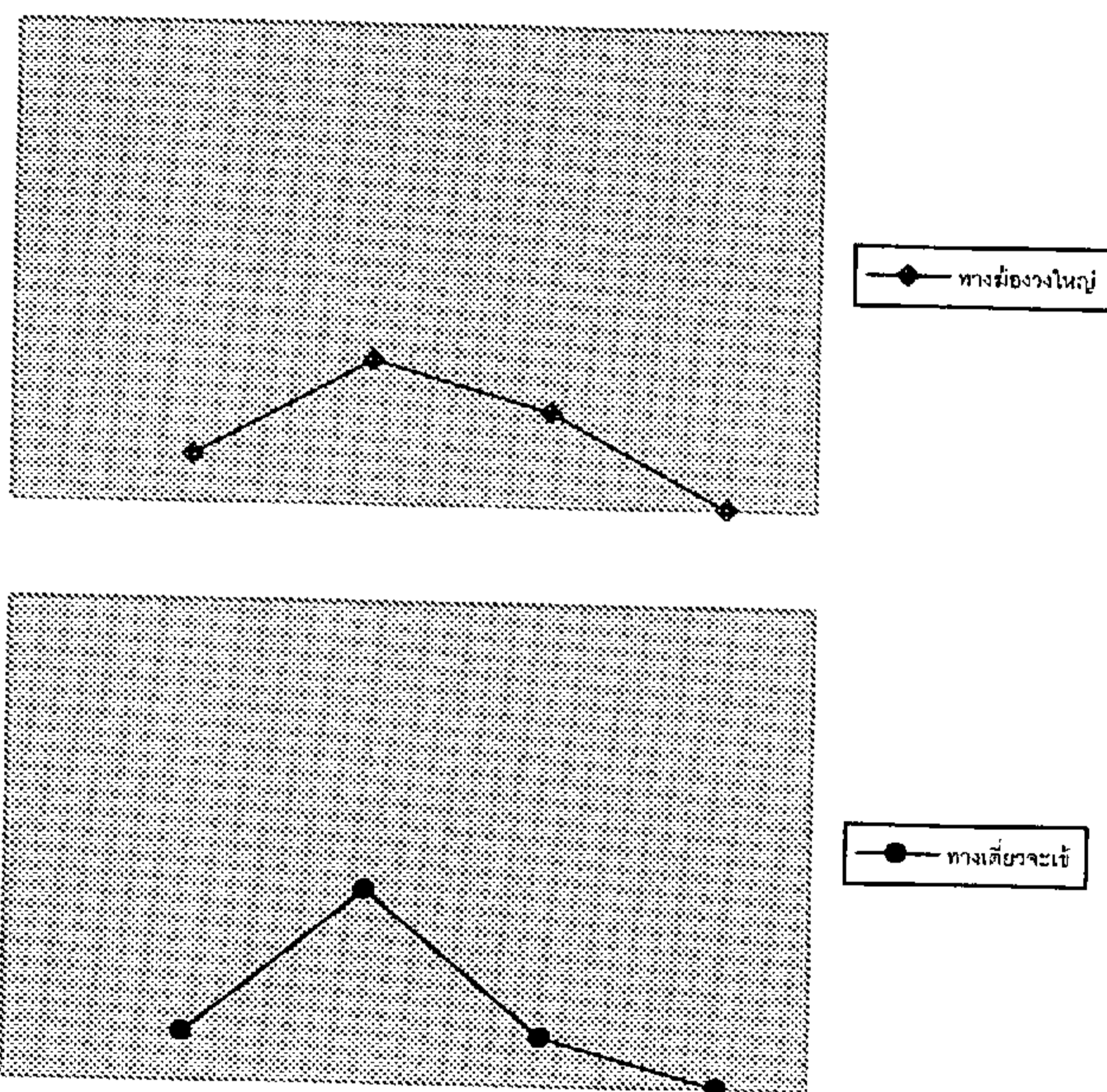
ท่อนที่ 3 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 8

ทางซ้อง	ร - ต ร	- - ม ฟ	- ช ฟ -	ฟ ม - -
วงใหญ่	- ท - -	ด ร - -	ม - - ม	- - ร ด

ทางจะเข้	- - - ร	ต ร ฟช	ล ช ฟ ร	ช ฟ ร ด
	ช ล ด -	- - - -	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 3 วรรคที่ 8 มีเสียง "โด" เป็นเสียงเชื่อมระหว่าง วรรคเพลงที่ 7 และ 8 โดยทางซ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ที" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงใน จังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "เร" "ฟา" และ "มี" มายังลูกตกเสียง "โด" ซึ่งเป็นเสียงใน ลำดับที่ 2 ในบันไดเสียง "ที" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียง "ฟา" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนอง ผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "เร" "ซอล" และ "เร" มายังลูกตกเสียง "โด" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 5 ในบันไดเสียง "ฟา"

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง

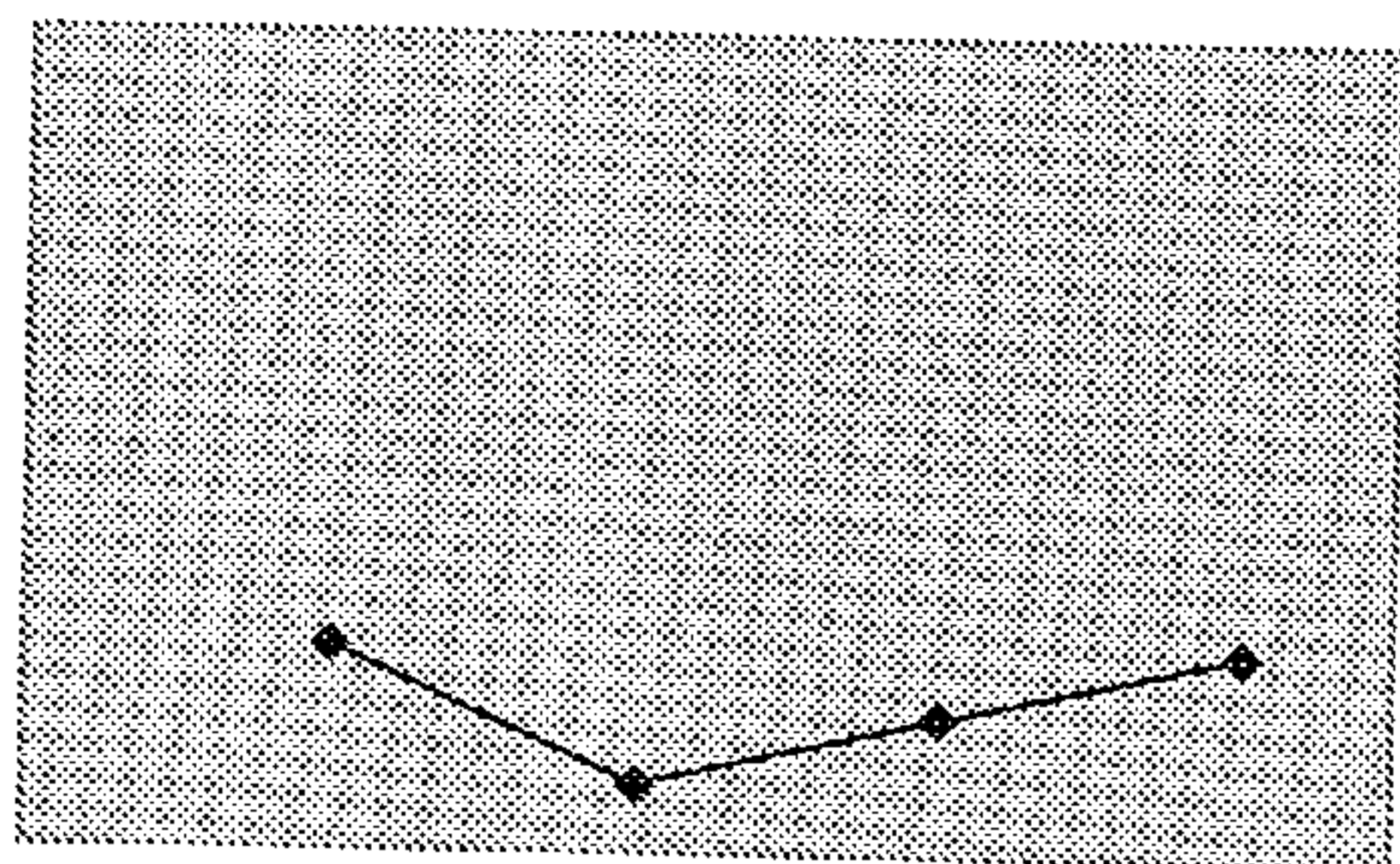


ท่อนที่ 3 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 9

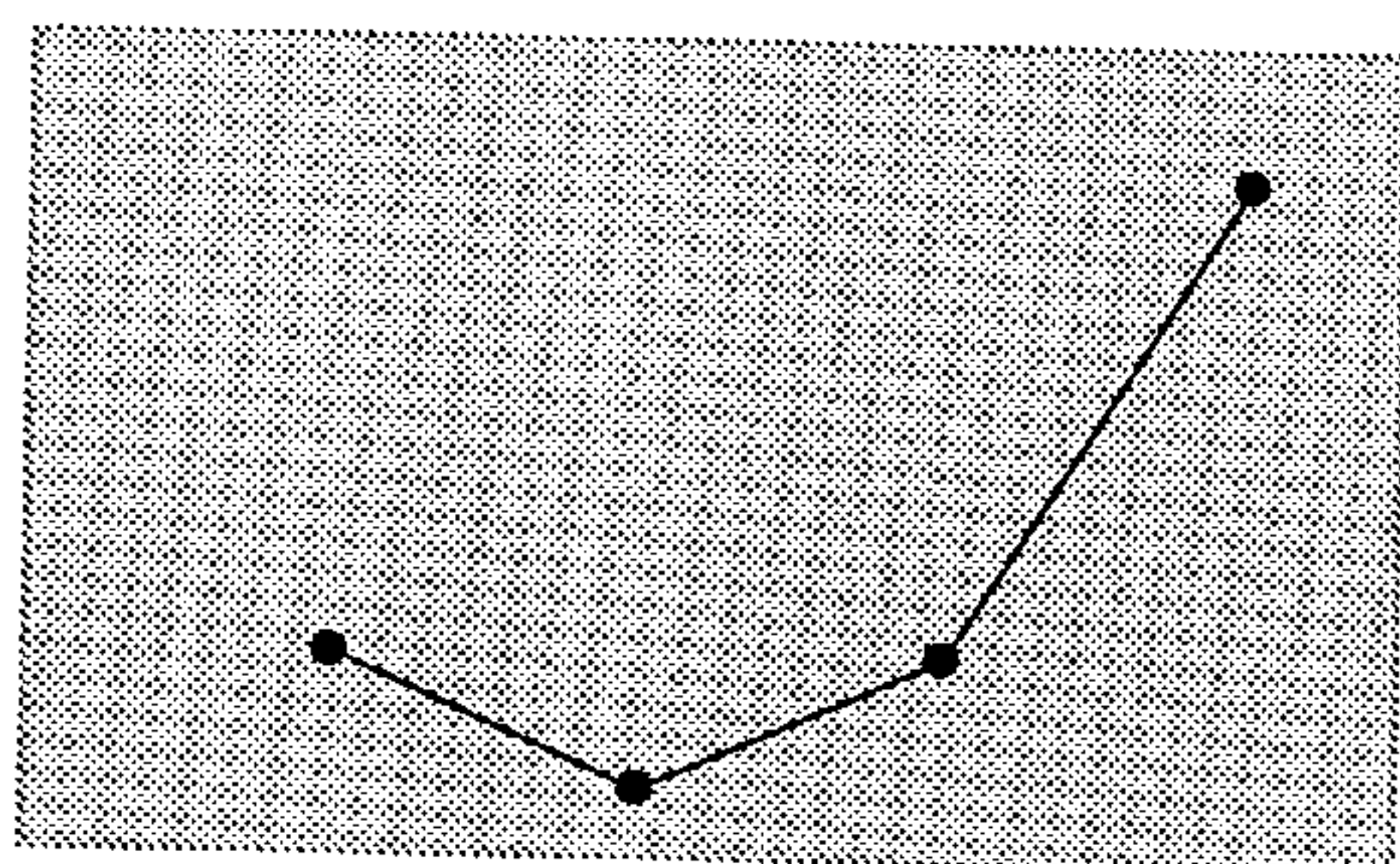
ทางฆ้อง	- ซ - -	ฟ ร - -	ท ท - -	ดํ ดํ - รํ
วงใหญ่	- - ฟ ร	- - ด ท	- - - ด	- - - ร

ทางจะเข้	ฟ ซ ฟ ร	ฟ ซ ฟ ท	ซ ล ซ ร	ซ ล ซ รํ
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 3 วรรคที่ 9 มีเสียง "โด" เป็นเสียงเชื่อมระหว่าง วรรคเพลงที่ 8 และ 9 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ที" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงใน จังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "เร" "ที" และ "โด" มายังลูกตกเสียง "เร" ซึ่งเป็นเสียงใน ลำดับที่ 3 ในบันไดเสียง "ที" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ที" โดยมีการ เคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "เร" "ที" และ "เร" โดยมี เสียง "ลา" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "เร" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 2 ในบันไดเสียง "ที" เช่นเดียวกัน ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



ทางฆ้องวงใหญ่



ทางเดี่ยวจะเข้

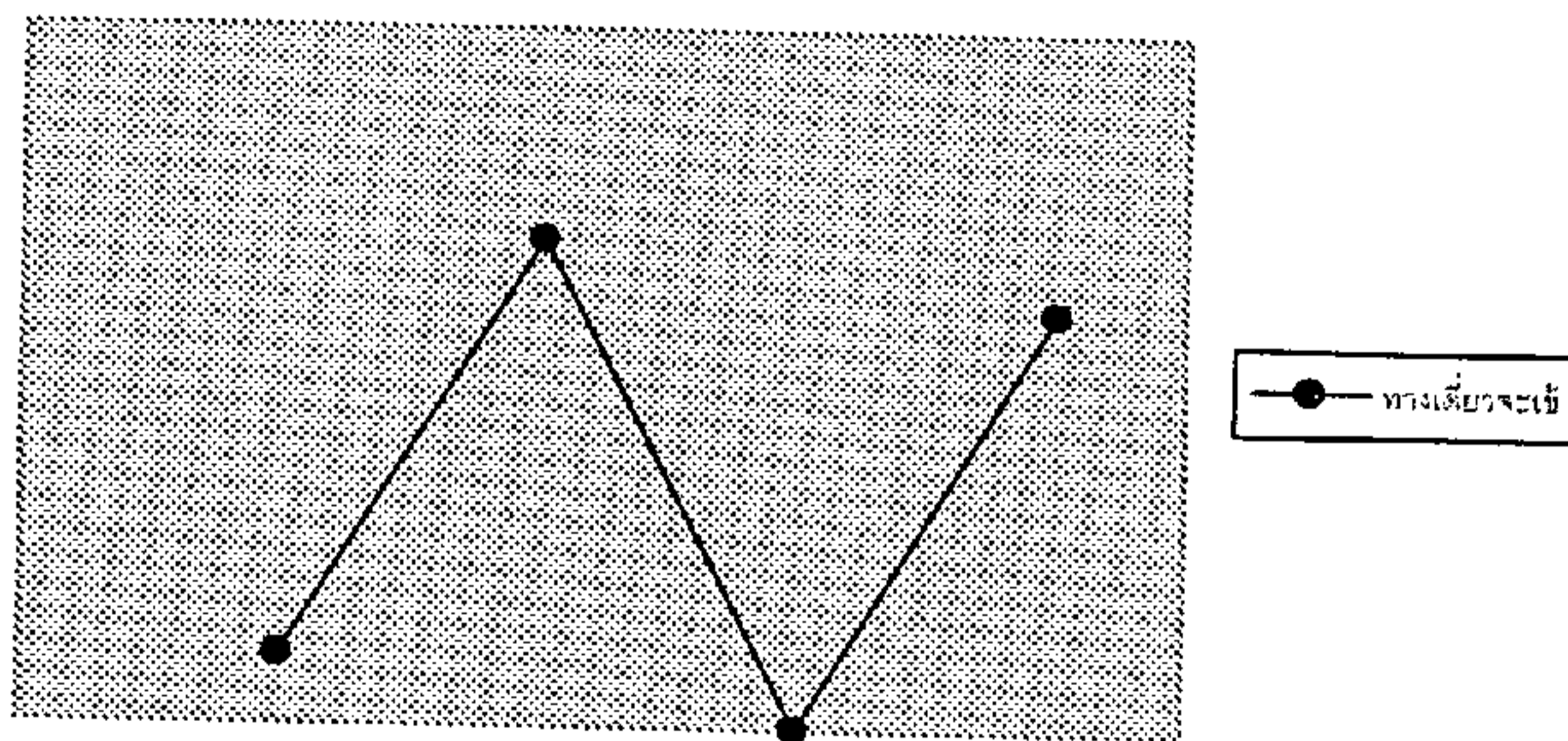
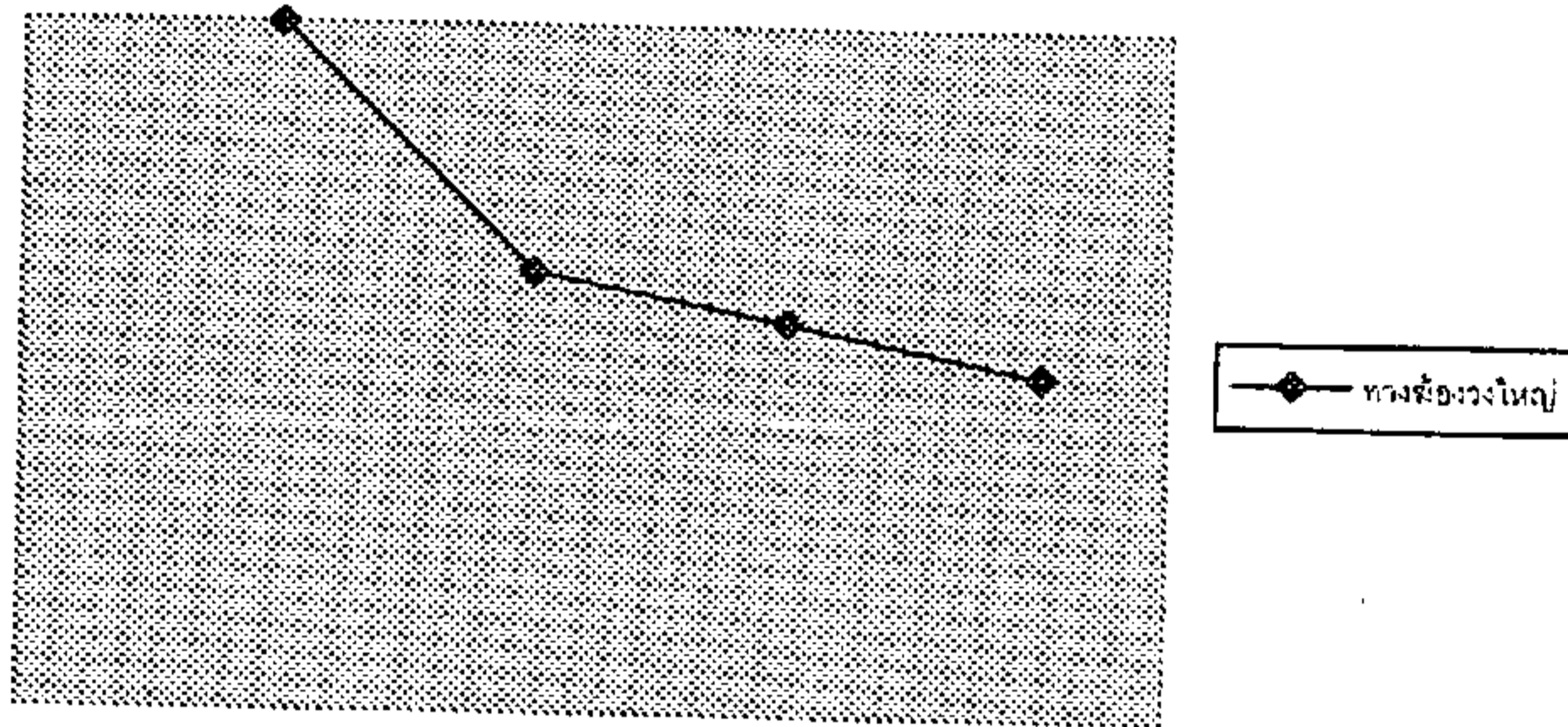
ท่อนที่ 3 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 10

ทางฆ้อง	- รี่ - รี่	- รี่ - -	รึ รึ - -	ตี ตี - ท
วงใหญ่	- ฟ - ซ	- ฟ - ร	- - - ด	- - - ท

ทางจะเข้	ซ ล ซ ร	ซ ล ซ ตี	ฟ ซ ฟ ด	ฟ ซ ฟ ท
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 3 วรรคที่ 10 มีเสียง "เร" เป็นเสียงเชื่อมระหว่าง วรรคเพลงที่ 9 และ 10 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ที" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงใน จังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ซอล" "เร" และ "โด" มายังลูกตกเสียง "ที" ซึ่งเป็นเสียงใน ลำดับที่ 1 ในบันไดเสียง "ที" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ที" โดยมีการ เคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ซอล" "โด" และ "โด" โดยมี เสียง "ลา" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "ที" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 1 ในบันไดเสียง "ที" เช่นเดียวกัน

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



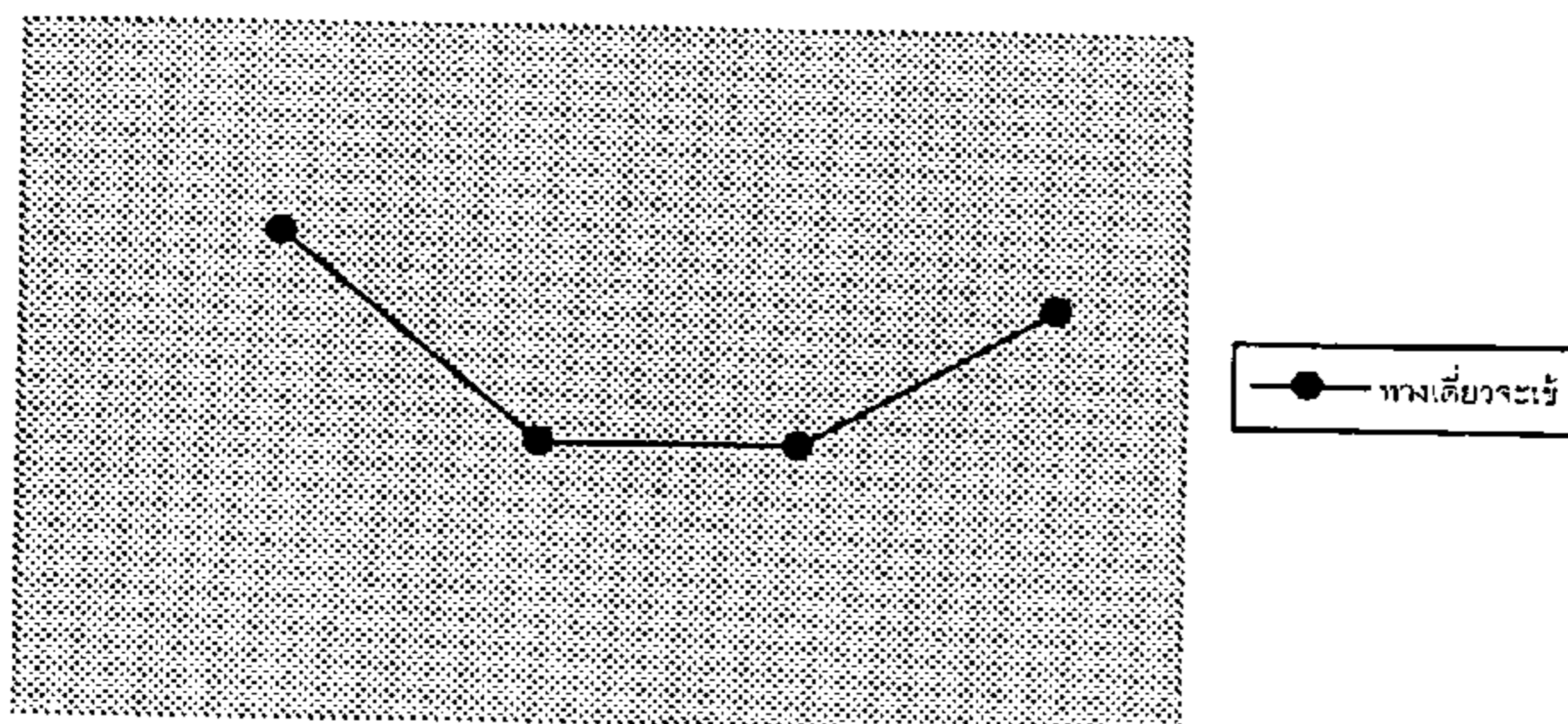
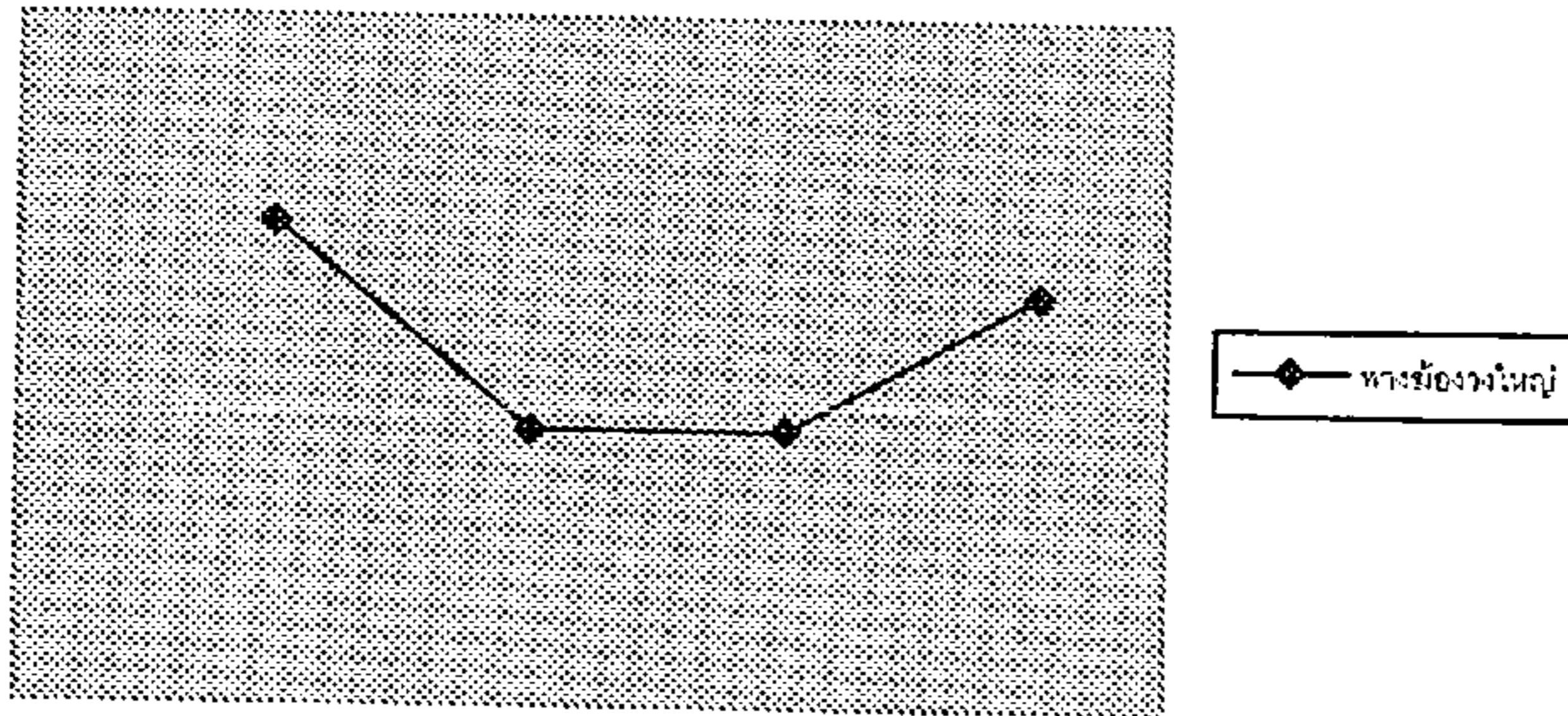
ท่อนที่ 3 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 11

ทางฆ้อง	- ตั - ตั	ริ ตั - -	ท - - ซ	ท ตั - ตั
วงใหญ่	- - ท -	- - ท ซ	- ซ ฟ -	- - - ท

ทางจะเข้	ริ ตั ท ตั	ริ ตั ท ซ	ซ ฟ ริ ฟ ซ	ต ริ ตั ท
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 3 วรรคที่ 11 มีเสียง "ที" เป็นเสียงเชื่อมระหว่าง วรรคเพลงที่ 10 และ 11 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ที" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงใน จังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "โด" "ซอล" และ "ซอล" มายังลูกตกเสียง "ที" ซึ่งเป็นเสียง ในลำดับที่ 1 ในบันไดเสียง "ที" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ที" โดยม ี การเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "โด" "ซอล" และ "ซอล" มายังลูกตกเสียง "ที" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 1 ในบันไดเสียง "ที" เช่นเดียวกัน

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



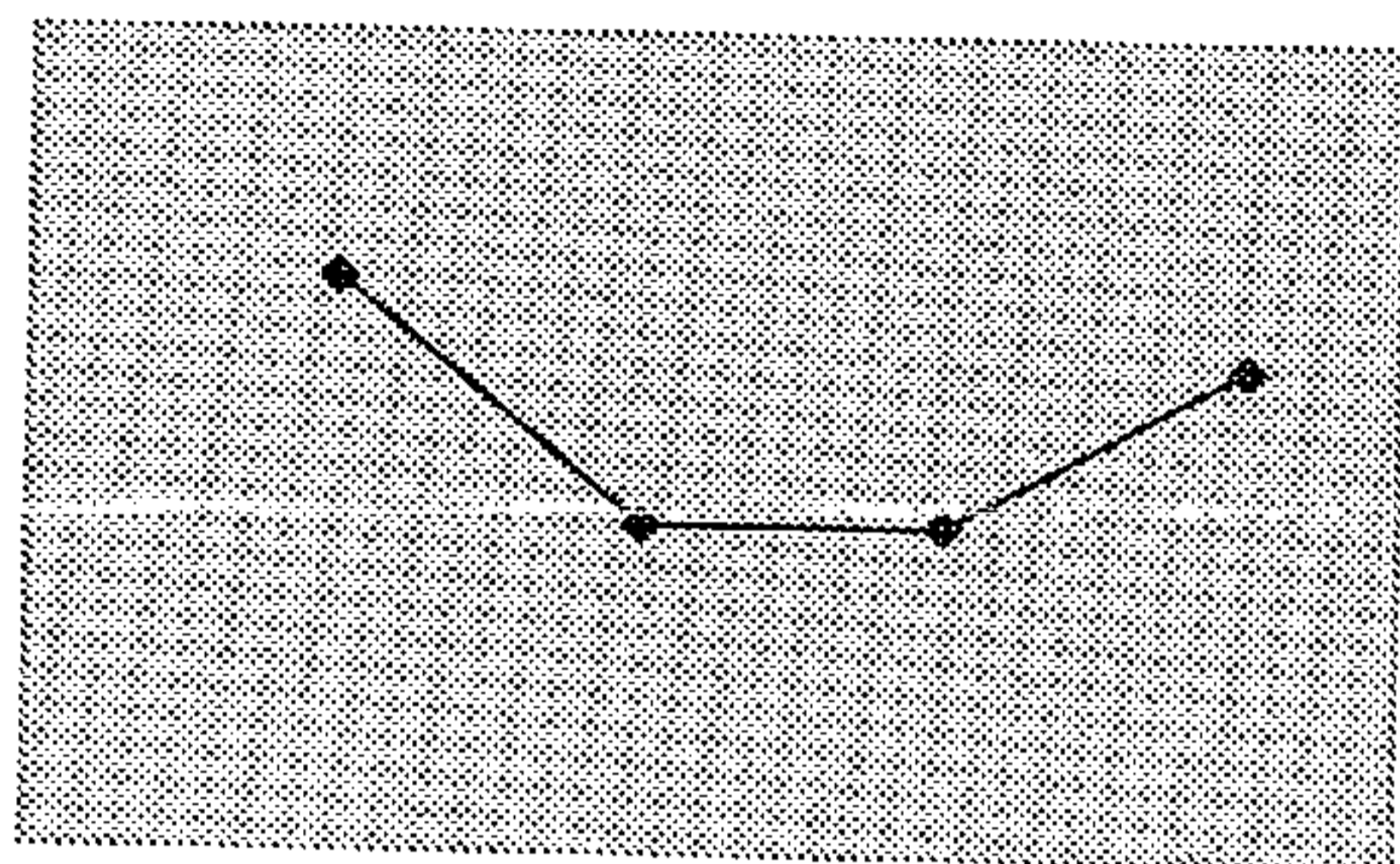
ท่อนที่ 3 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 12

ทางฆ้อง	- ตั - ตั	ริ ตั - -	ท - - ซ	ท ตั - ตั
วงใหญ่	- - ท -	- - ท ซ	- ซ ฟ -	- - - ท

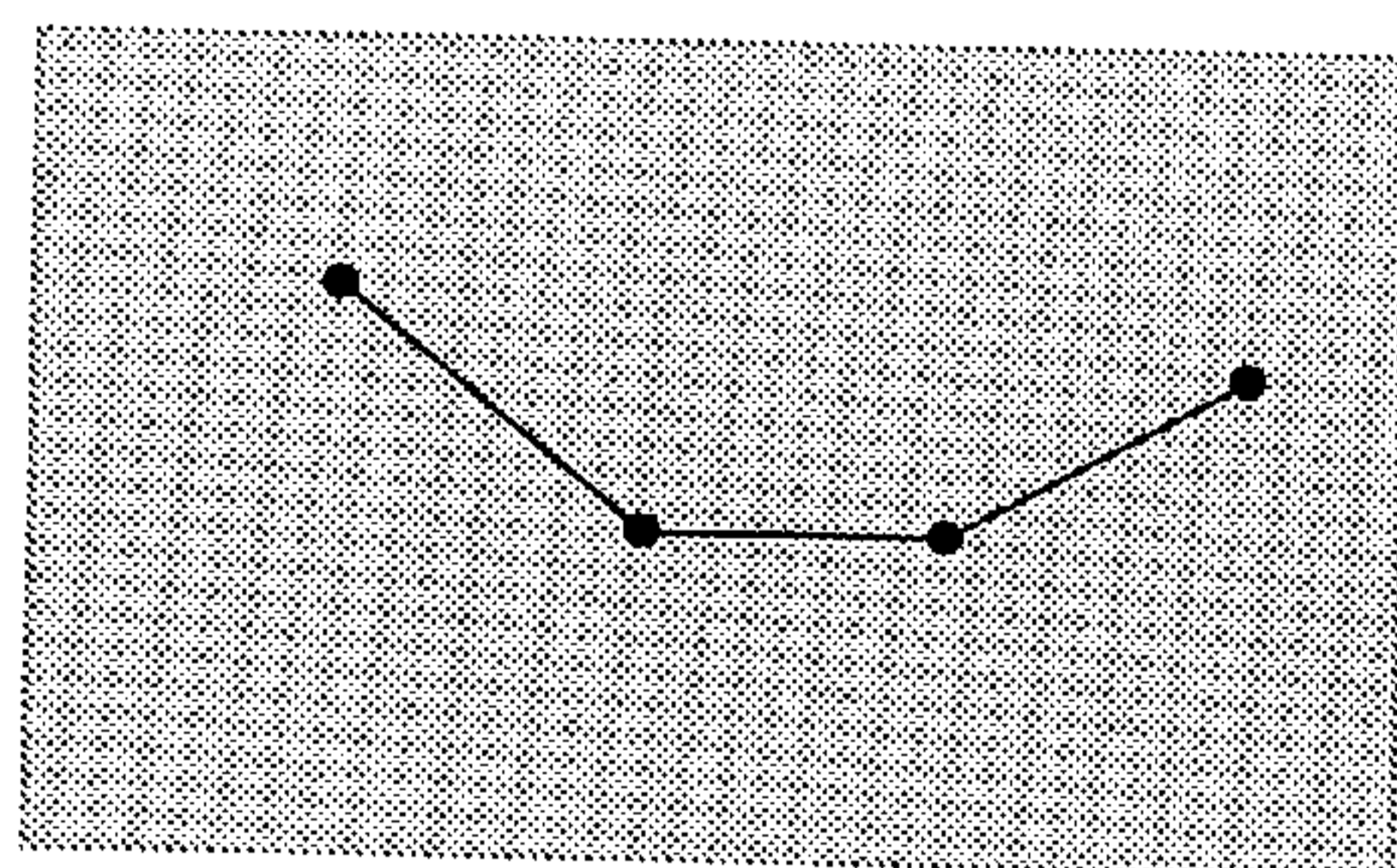
ทางจะเข้	ริ ตั ท ตั	ริ ตั ท ซ	ด ร ฟ ซ	ด ริ ตั ท
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 3 วรรคที่ 12 มีเสียง "ที" เป็นเสียงเชื่อมระหว่าง วรรคเพลงที่ 11 และ 12 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ที" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงใน จังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "โด" "ซอล" และ "ซอล" มายังลูกตกเสียง "ที" ซึ่งเป็นเสียง ในลำดับที่ 1 ในบันไดเสียง "ที" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ที" โดยมื การเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "โด" "ซอล" และ "ซอล" มายังลูกตกเสียง "ที" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 1 ในบันไดเสียง "ที" เช่นเดียวกัน

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



◆ ทางฆ้องวงใหญ่



● ทางเดี่ยวจะเข้

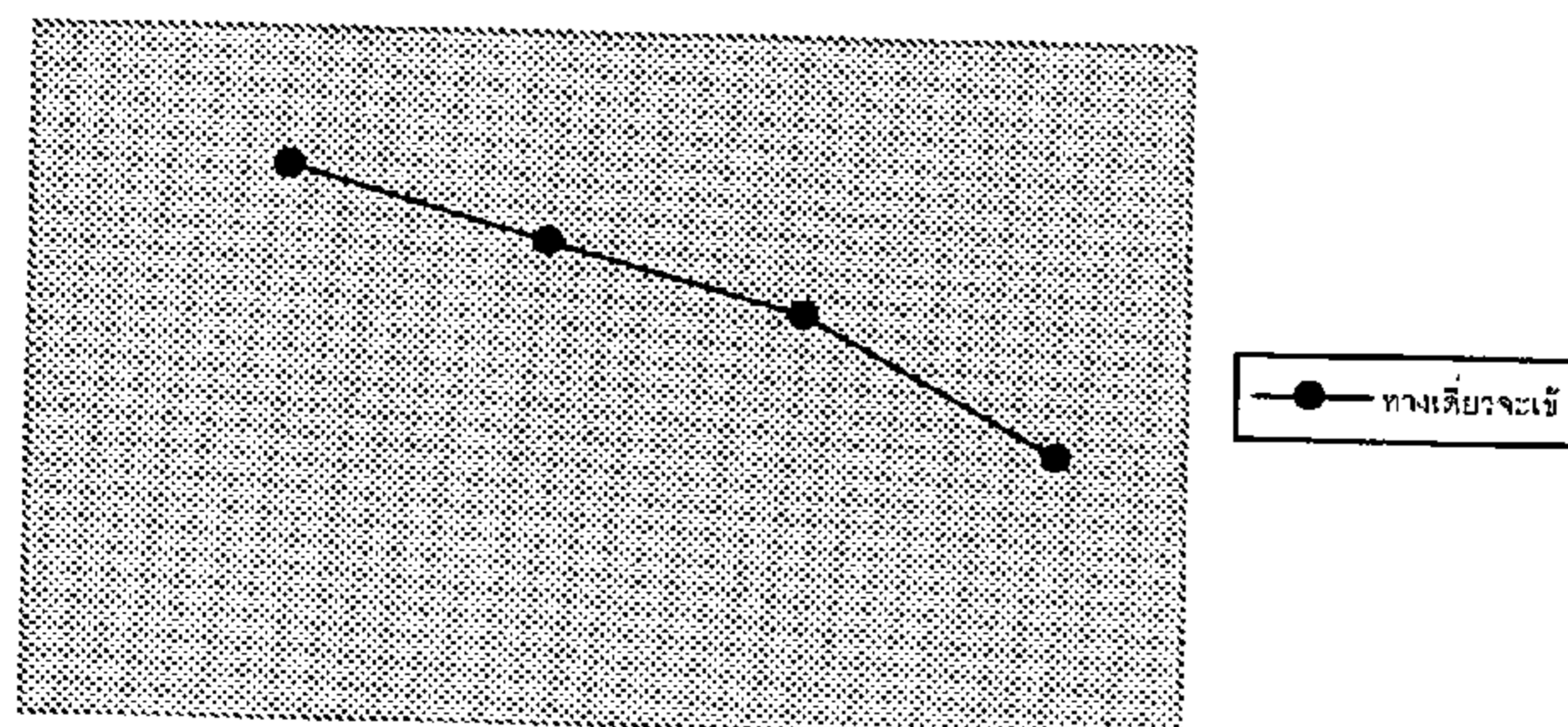
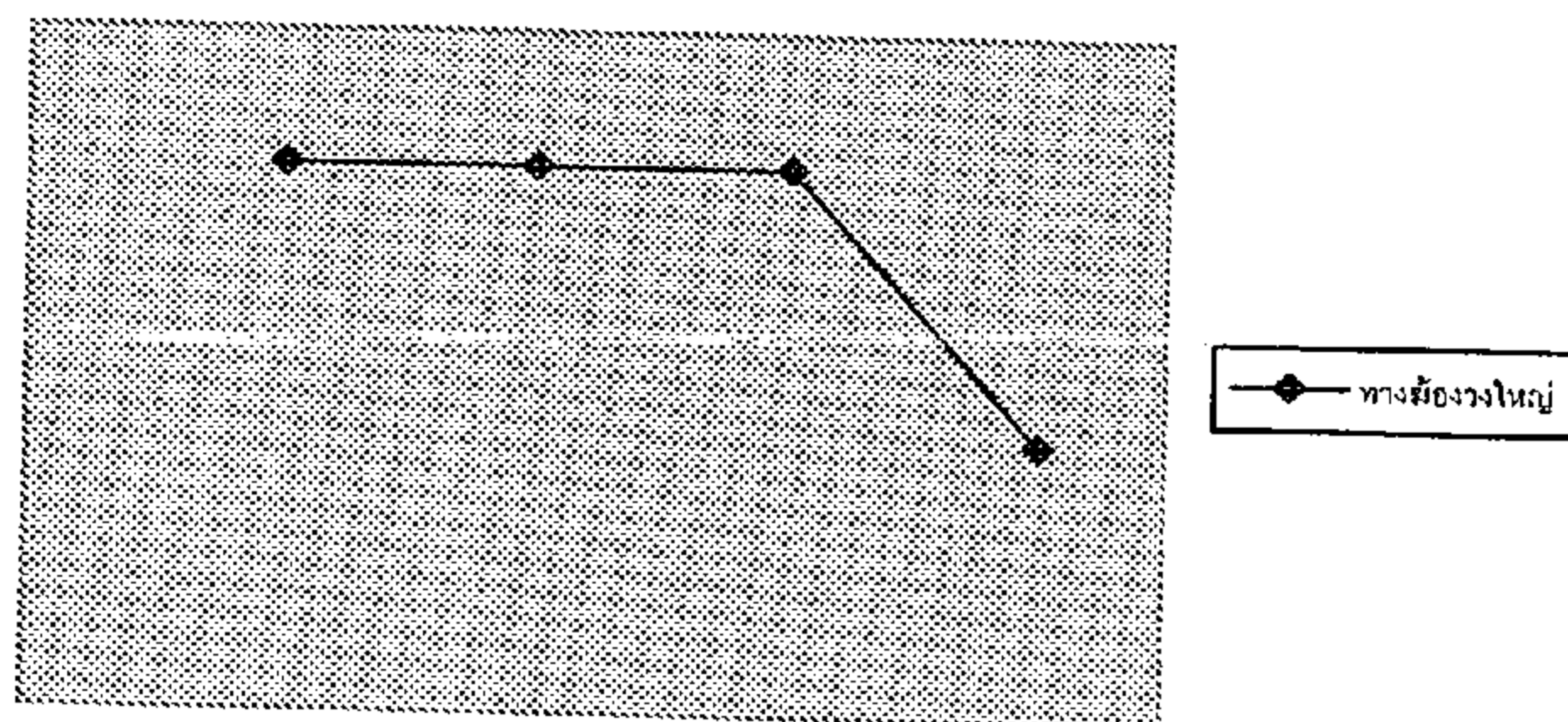
ท่อนที่ 3 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 13

ทางฆ้อง	- - ตั ร์	ตั - ตั ร์	ตั - ตั ร์	ตั - - -
วงใหญ่	- ท - -	- ท - -	- ท - -	- ท ล ช

ทางจะเข้	รั ตั ท ร์	รั ตั ท ล ตั	ตั ท ล ช ท	ท ล ช ฟ ช
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 3 วรรคที่ 13 มีเสียง "ที" เป็นเสียงเชื่อมระหว่างวรรคเพลงที่ 12 และ 13 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ที" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "เร" "เร" และ "เร" โดยมีเสียง "ลา" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "ซอล" ซึ่งเป็นเสียงในลำดับที่ 6 ในบันไดเสียง "ที" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ที" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "เร" "โด" และ "ที" โดยมีเสียง "ลา" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "ซอล" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 6 ในบันไดเสียง "ที" เช่นเดียวกัน

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



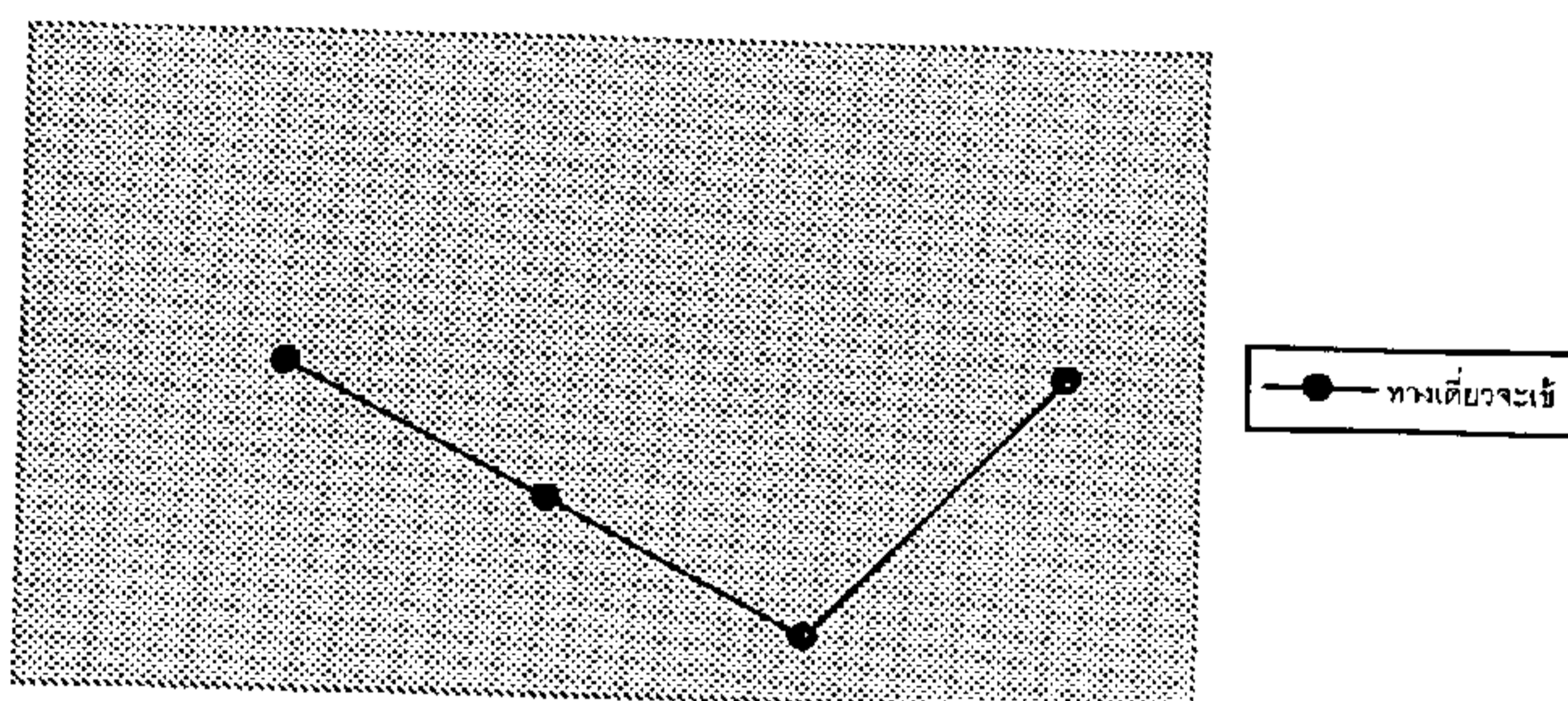
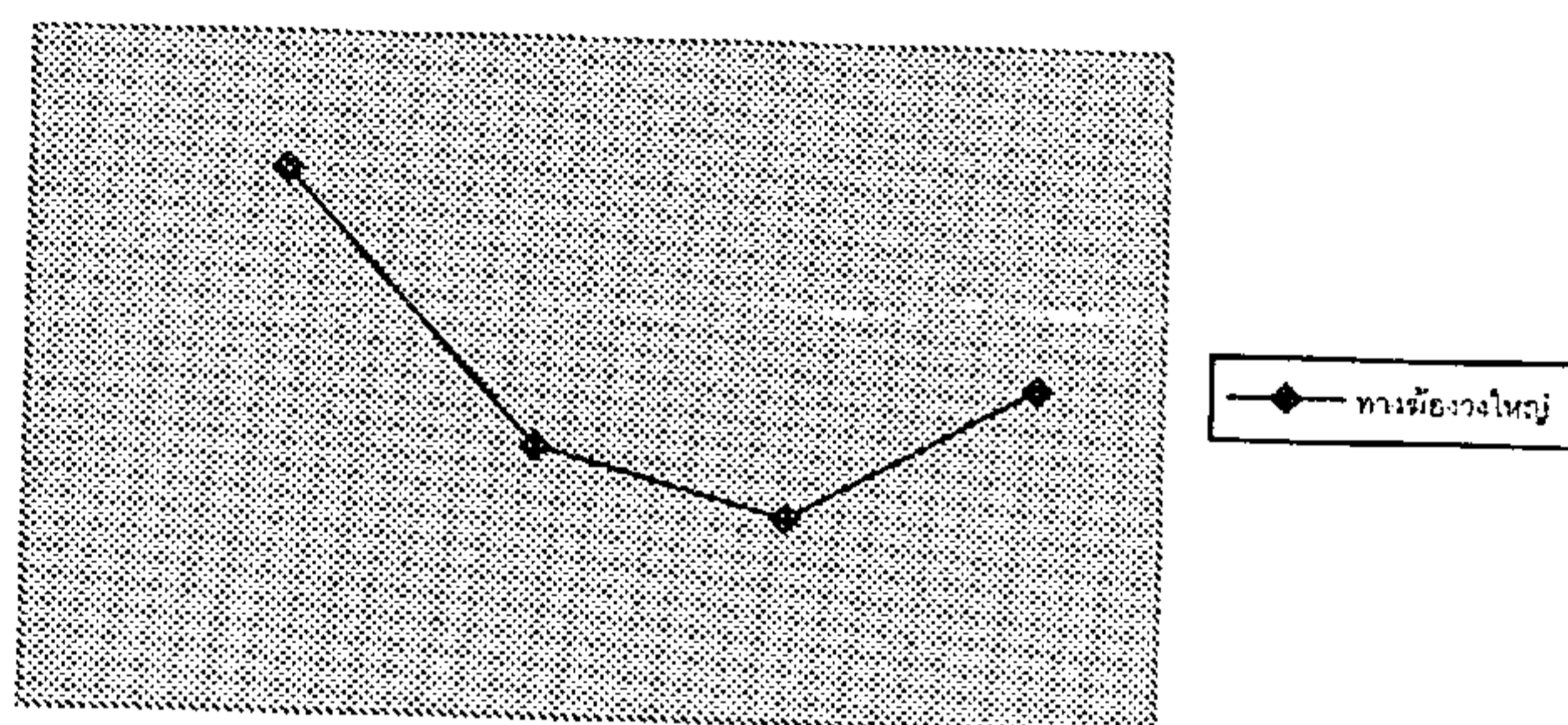
ท่อนที่ 3 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 14

ทางฆ้อง	- ท - รี่	ดํ ท - -	- - - ฟ	- - ซ ล
วงใหญ่	- ฟ - -	- - ล ซ	- ด - -	- ฟ - -

ทางจะเข้	ด รี่ ดํ ล	ล ดํ ล ซ ฟ	ม ร ด ร	ม ฟ ซ ล
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 3 วรรคที่ 14 มีเสียง "ซอล" เป็นเสียงเชื่อมระหว่างวรรคเพลงที่ 13 และ 14 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ฟา" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "เร" "ซอล" และ "ฟา" มายังลูกตกเสียง "ลา" ซึ่งเป็นเสียงในลำดับที่ 3 ในบันไดเสียง "ฟา" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ฟา" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ลา" "ฟา" และ "เร" โดยมีเสียง "มี" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "ลา" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 3 ในบันไดเสียง "ฟา" เช่นเดียวกัน

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



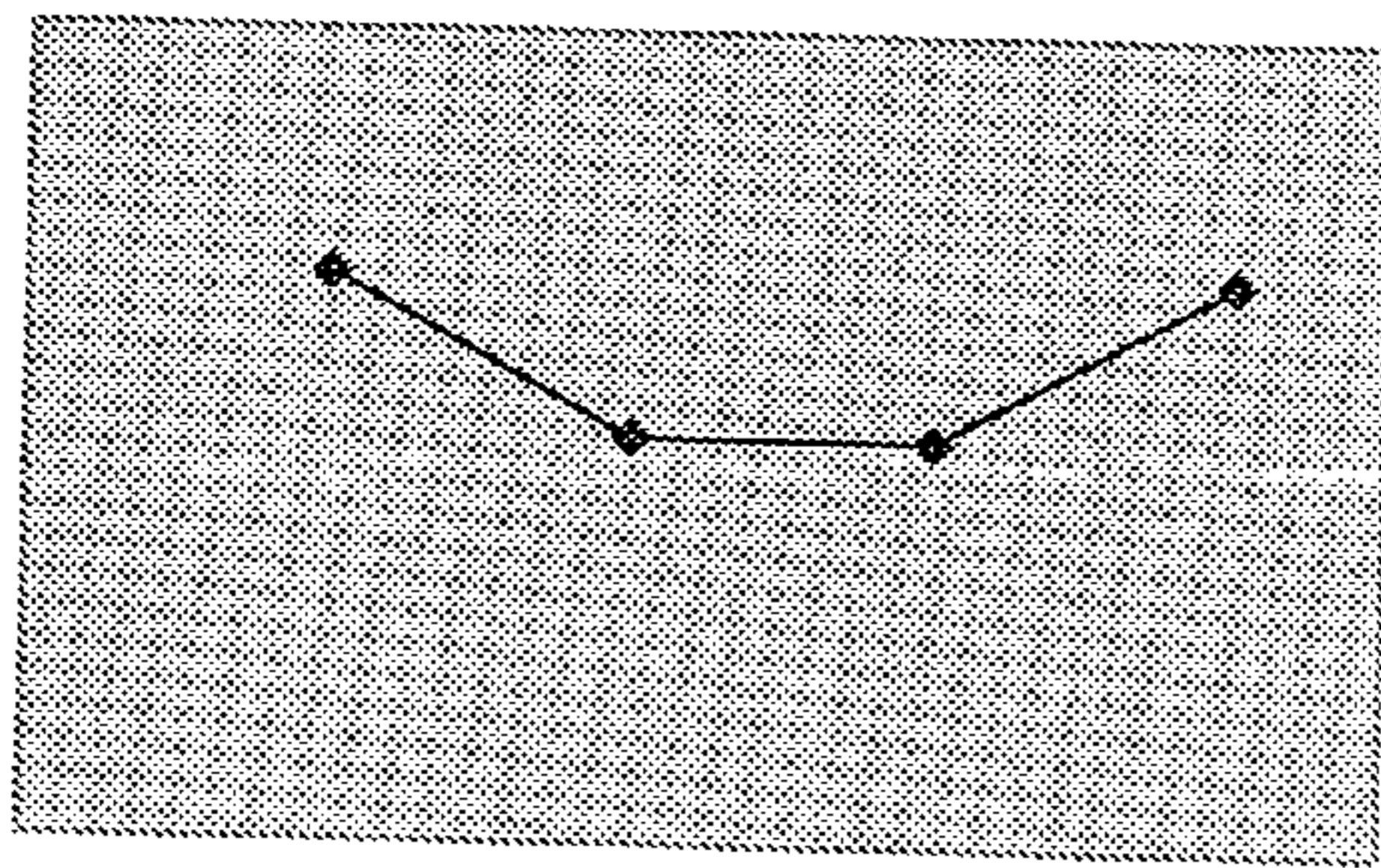
ท่อนที่ 3 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 15

ทางซ้อง	- ท - ตั	รื ตั - -	- - ซ ล	- - ท ตั
วงใหญ่	- ฟ - -	- - ท ล	ซ ฟ - -	ซ ล - -

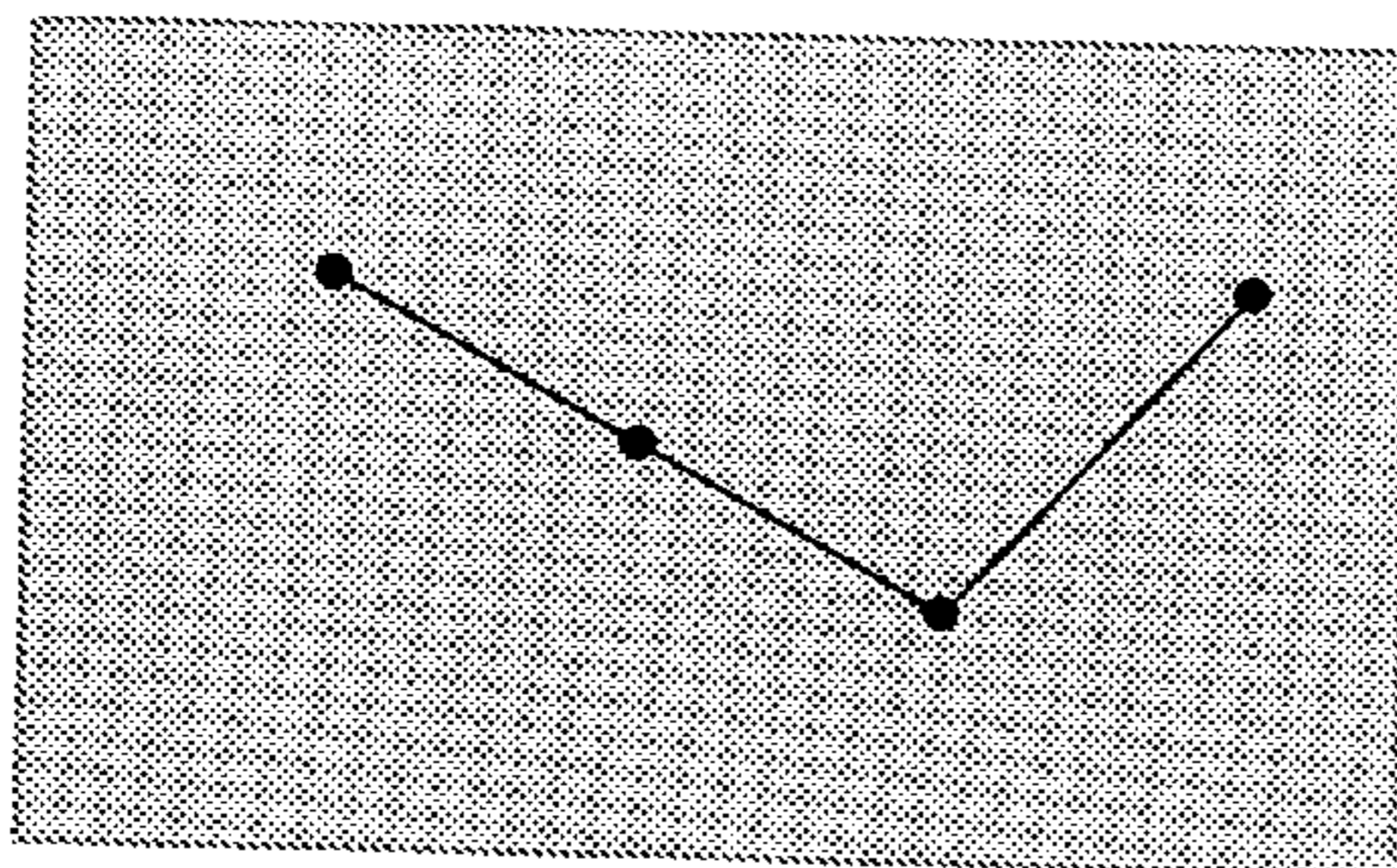
ทางจะเข้	ซ ล ท ตั	รื ตั ท ล	ซ ฟ ต ฟ	ซ ล ท ตั
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 3 วรรคที่ 15 มีเสียง "ลา" เป็นเสียงเชื่อมระหว่าง วรรคเพลงที่ 14 และ 15 โดยทางซ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ฟา" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียง ในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "โด" "ลา" และ "ลา" มายังลูกตกเสียง "โด" ซึ่งเป็นเสียง ในลำดับที่ 5 ในบันไดเสียง "ฟา" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียง "ฟา" โดยมีการเคลื่อนที่ของ ทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "โด" "ลา" และ "ฟา" โดยมีเสียง "ที" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "โด" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 5 ในบันไดเสียง "ฟา" เช่นเดียวกัน

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



ทางซ้องวงใหญ่



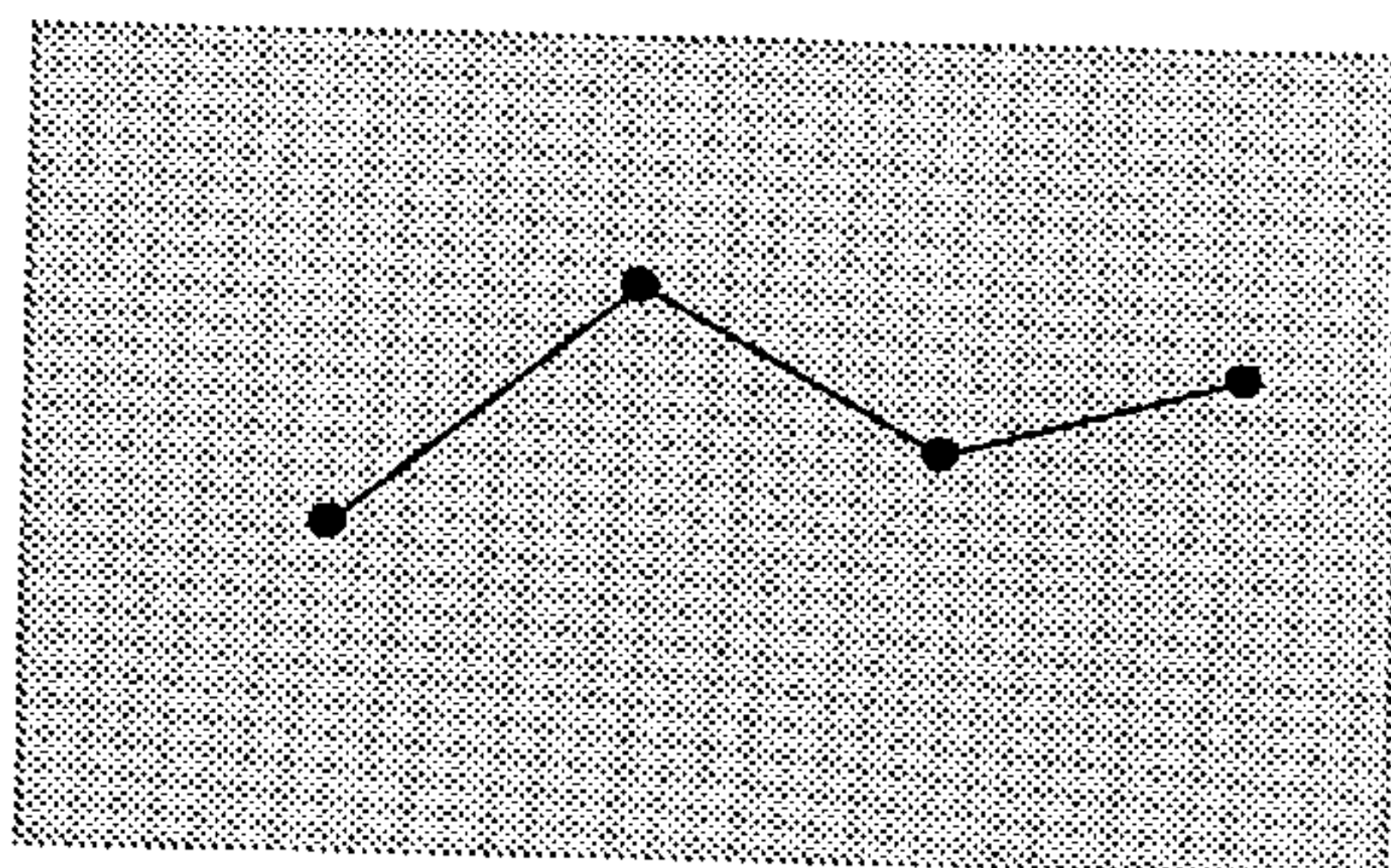
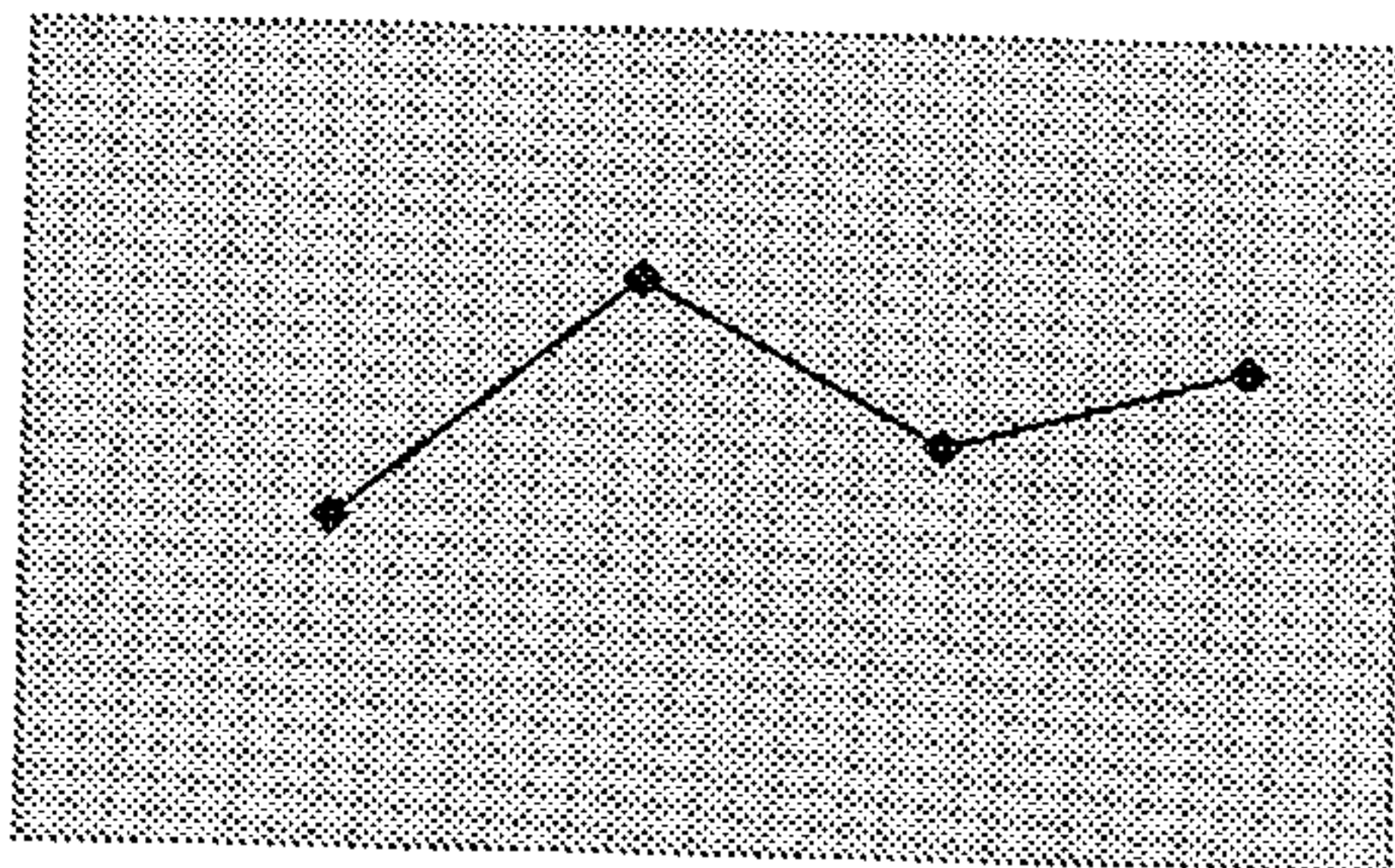
ทางเดี่ยวจะเข้

ท่อนที่ 3 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 16

ทางฆ้อง	มีริ- ริ -	ริ - ริ -	- ตั ช -	ท ตั -ท
วงใหญ่	- ร - ช	- ช - ตั	ท - - ล	- - - ฟ

ทางจะเข้	ริ ตั ริ ช	ล ช ริ ตั	ริ ฟ ช ล	ด ริ ตั ท
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 3 วรรคที่ 16 มีเสียง "โต" เป็นเสียงเชื่อมระหว่าง วรรคเพลงที่ 15 และ 16 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ที" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงใน จังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ซอล" "โต" และ "ลา" มายังลูกตกเสียง "ที" ซึ่งเป็นเสียงใน ลำดับที่ 1 ในบันไดเสียง "ที" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ที" โดยมีการ เคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ซอล" "โต" และ "ลา" โดยมี เสียง "ลา" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "ที" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 1 ในบันไดเสียง "ที" เช่นเดียวกัน ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



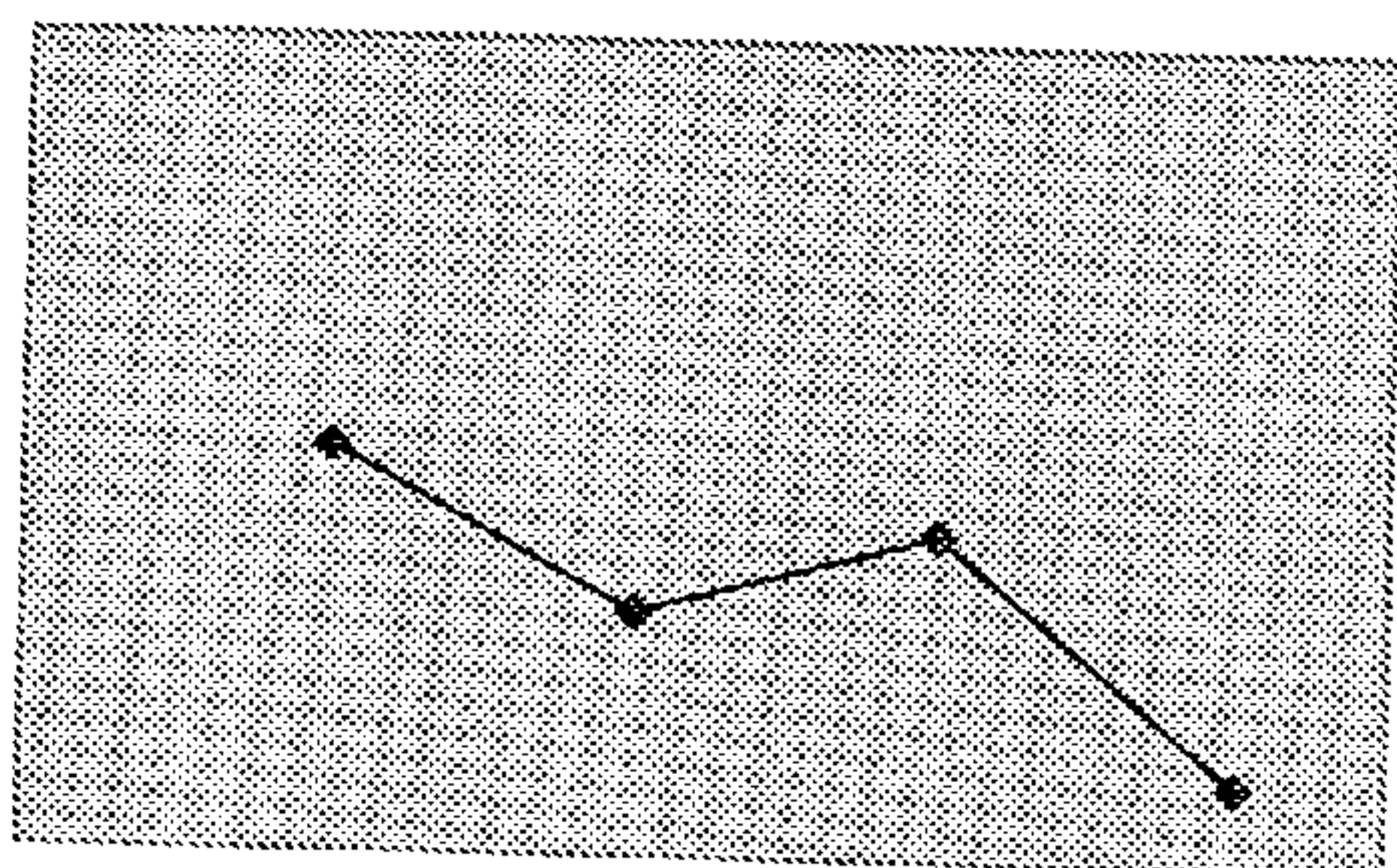
ท่อนที่ 3 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 17

ทางซ้อง	- ล - ล	ซ ซ - -	ล ซ - ซ	ฟ ร - ร
วงใหญ่	- - ซ -	- ฟ - ฟ	- - ฟ -	- ล - -

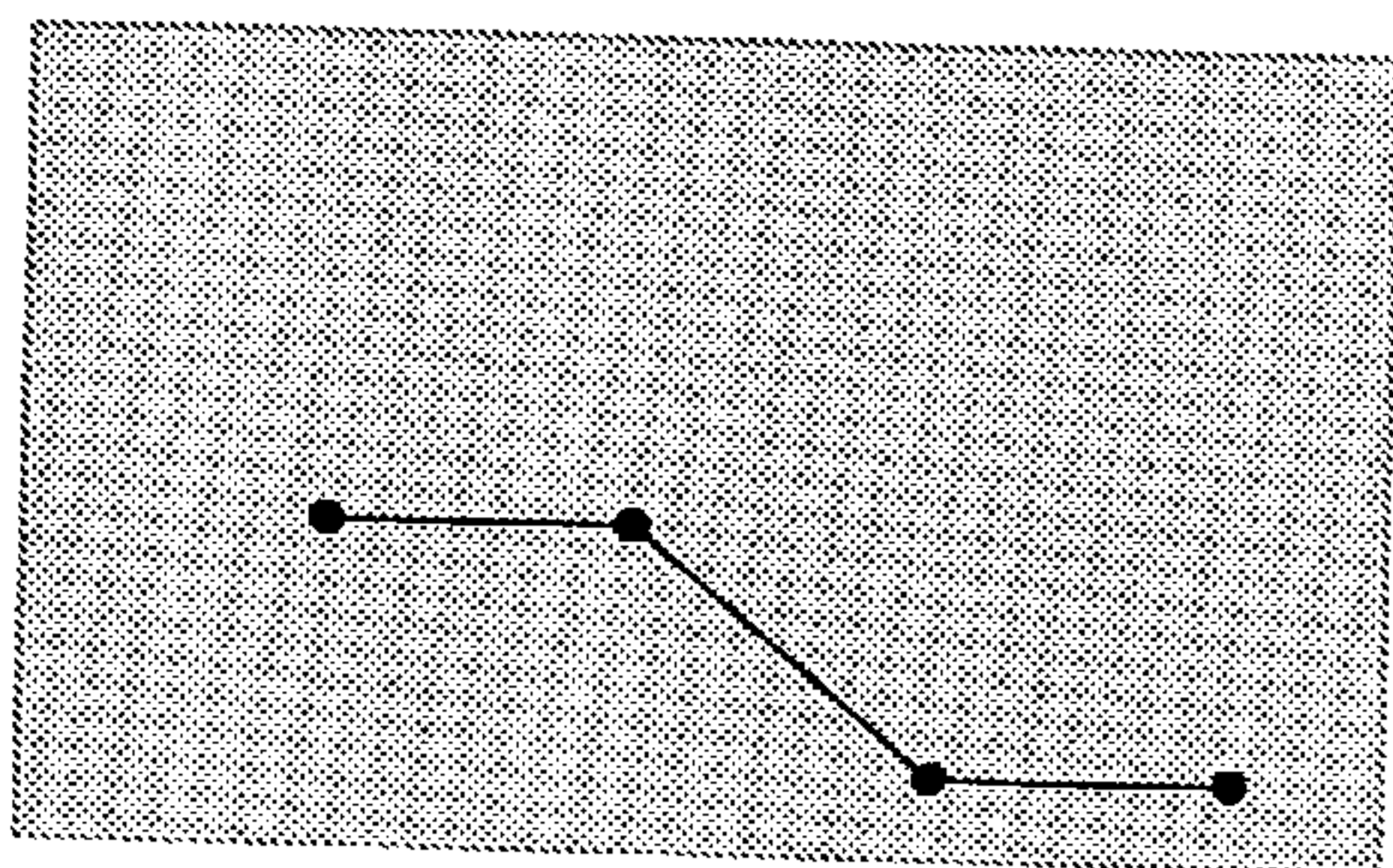
ทางจะเข้	ดํ ท ล ซ	ล ซ ฟ ซ	ล ซ ฟ ร	ฟ ร ด ร
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 3 วรรคที่ 17 มีเสียง "ที" เป็นเสียงเชื่อมระหว่างวรรคเพลงที่ 16 และ 17 โดยทางซ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ฟา" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ลา" "ฟา" และ "ฟา" มายังลูกตกเสียง "เร" ซึ่งเป็นเสียงในลำดับที่ 6 ในบันไดเสียง "ฟา" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ฟา" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ซอล" "ซอล" และ "เร" โดยมีเสียง "ที" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "เร" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 6 ในบันไดเสียง "ฟา" เช่นเดียวกัน

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



—●— ทางซ้องวงใหญ่



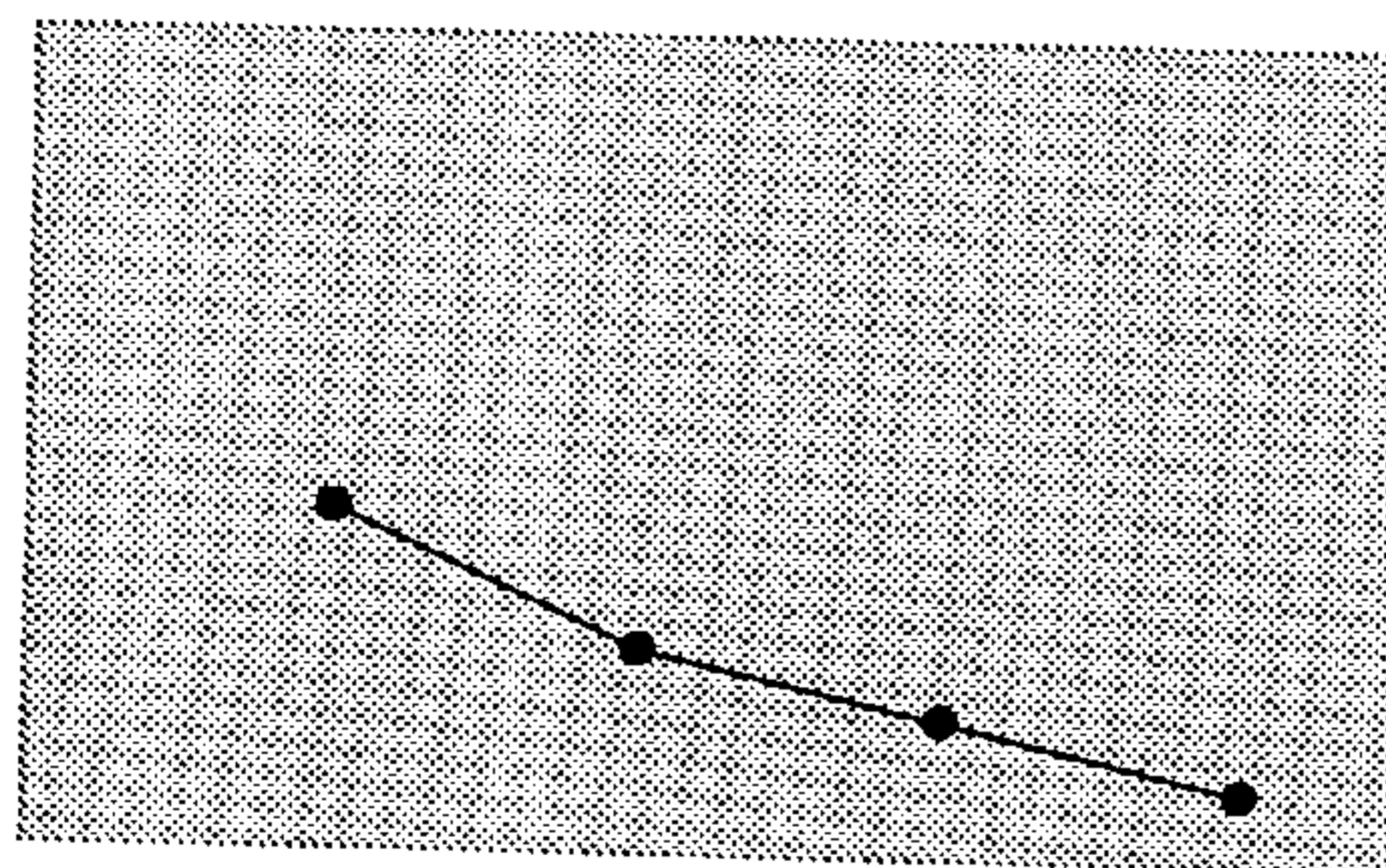
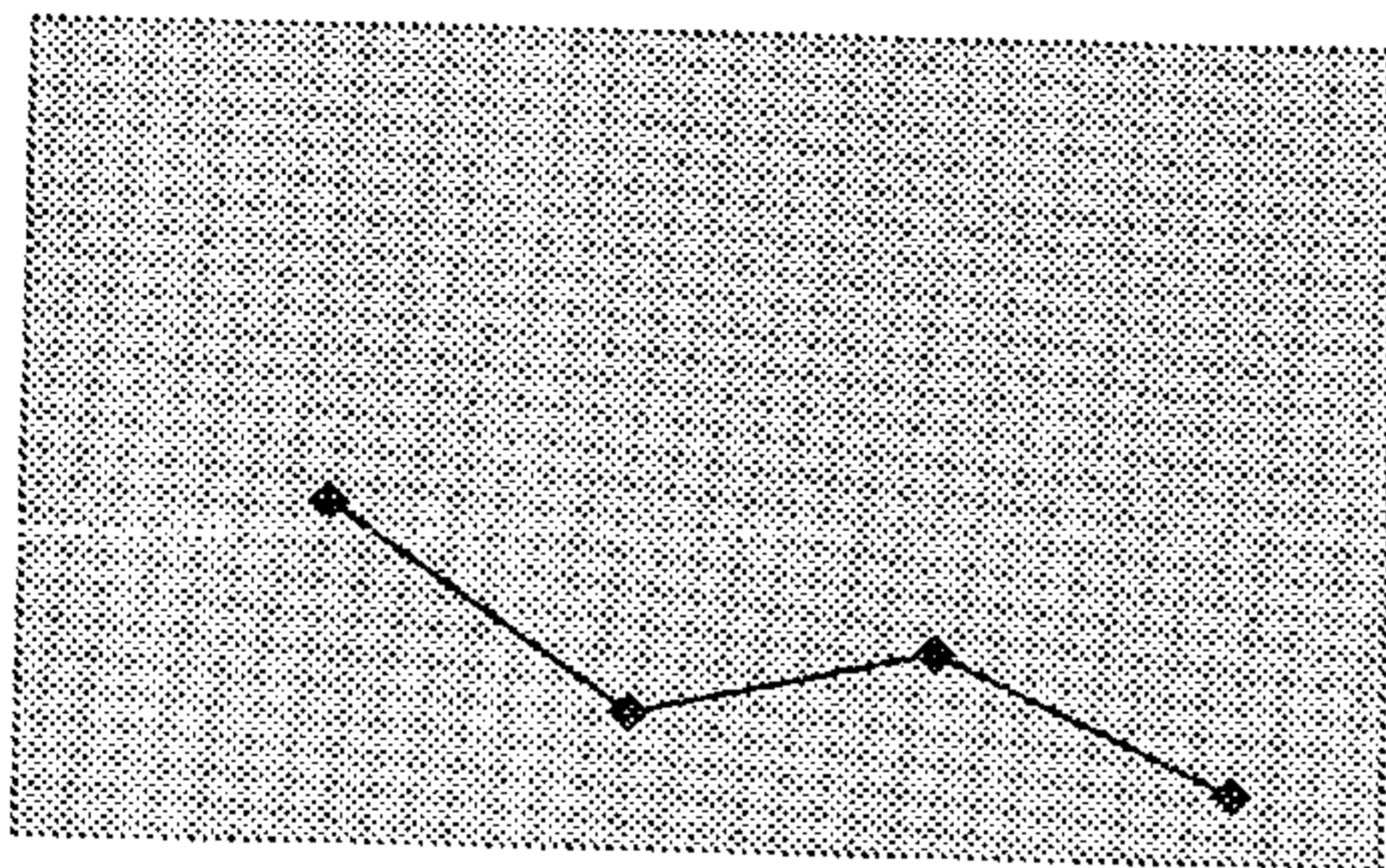
—●— ทางเดี่ยวจะเข้

ท่อนที่ 3 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 18

ทางฆ้อง	ซ ฟ- ฟ	ร ด - ด	พ ร - ร	ด ต- ท
วงใหญ่	-- ร -	- ท --	-- ด -	- ท --

ทางจะเข้	ฟ ต ร ฟ	ร ด ฟ ร	ด ---	-----
	-----	-----	- ท ร ด	ท ล ต ท
	-----	-----	-----	-----

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 3 วรรคที่ 18 มีเสียง "เร" เป็นเสียงเชื่อมระหว่าง วรรคเพลงที่ 17 และ 18 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ที" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงใน จังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ฟา" "โด" และ "เร" มายังลูกตกเสียง "ที" ซึ่งเป็นเสียงใน ลำดับที่ 1 ในบันไดเสียง "ที" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ที" โดยมีการ เคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ฟา" "เร" และ "โด" โดยมี เสียง "ลา" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "ที" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 1 ในบันไดเสียง "ที" เช่นเดียวกัน ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง

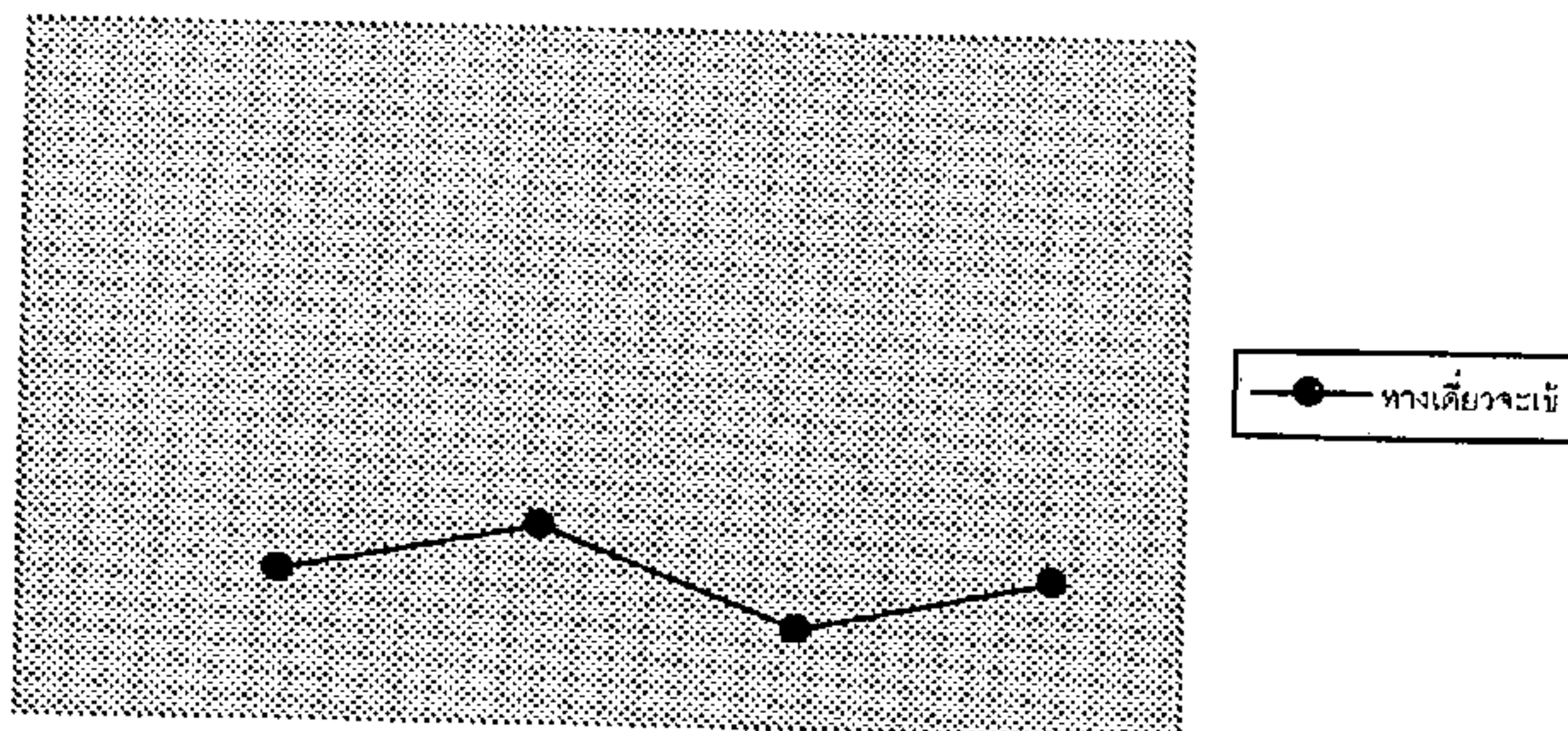
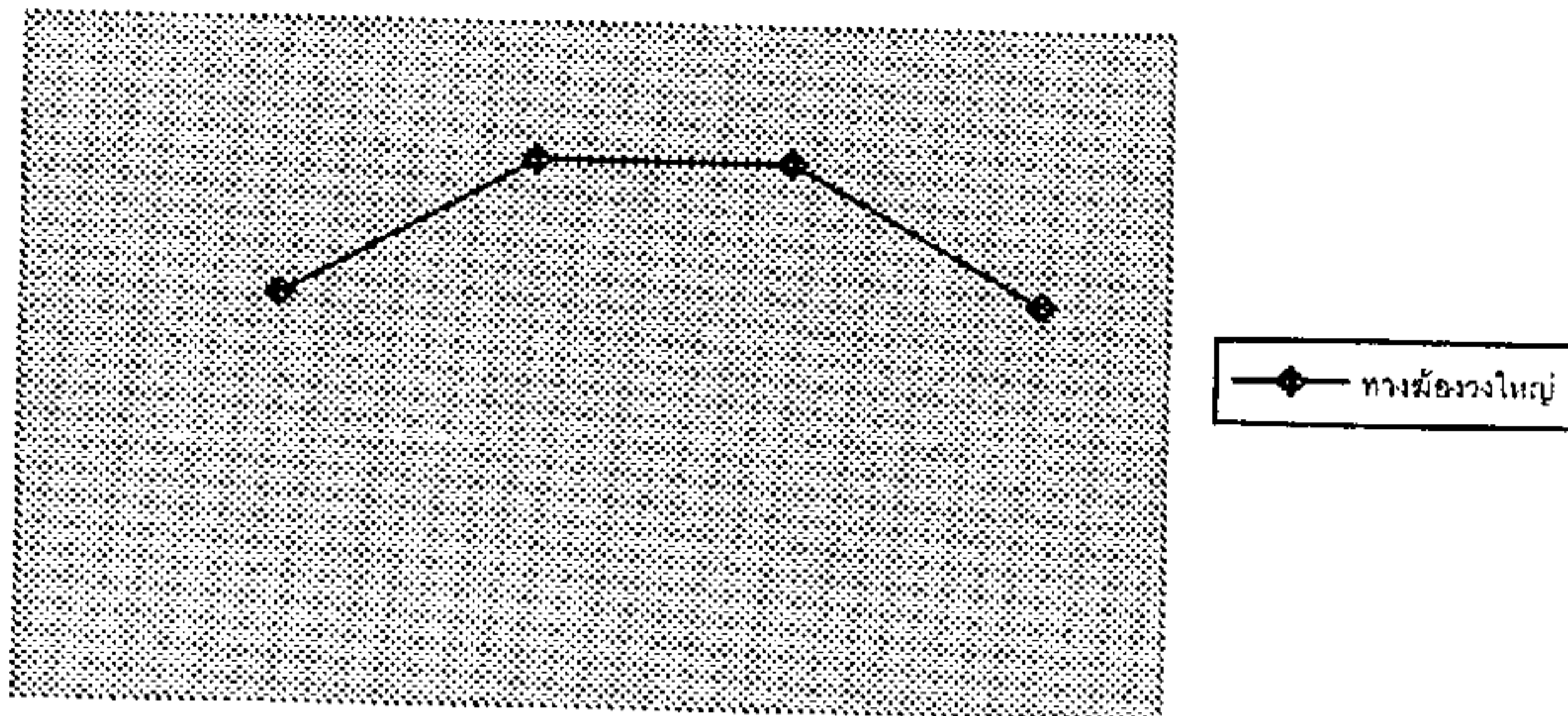


ท่อนที่ 3 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 19

ทางฆ้อง	- ฟ - ท	- ตี - รั	- รั - รั	- ตี - ท
วงใหญ่	- ต - ท	- ต - ร	- ฟ - ร	- ต - ท

ทางจะเข้	-----	-----	-----	-----
	ต ช ล ท	ต ท ร ต	- ต ช ล	ท ล ต ท
	-----	-----	-----	-----

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 3 วรรคที่ 19 มีเสียง "ที" เป็นเสียงเชื่อมระหว่าง วรรคเพลงที่ 18 และ 19 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ที" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงใน จังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ที" "เร" และ "เร" มายังลูกตกเสียง "ที" ซึ่งเป็นเสียงใน ลำดับที่ 1 ในบันไดเสียง "ที" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ที" โดยมีการ เคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ที" "โต" และ "ลา" โดยมี เสียง "ลา" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "ที" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 1 ในบันไดเสียง "ที" เช่นเดียวกัน ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



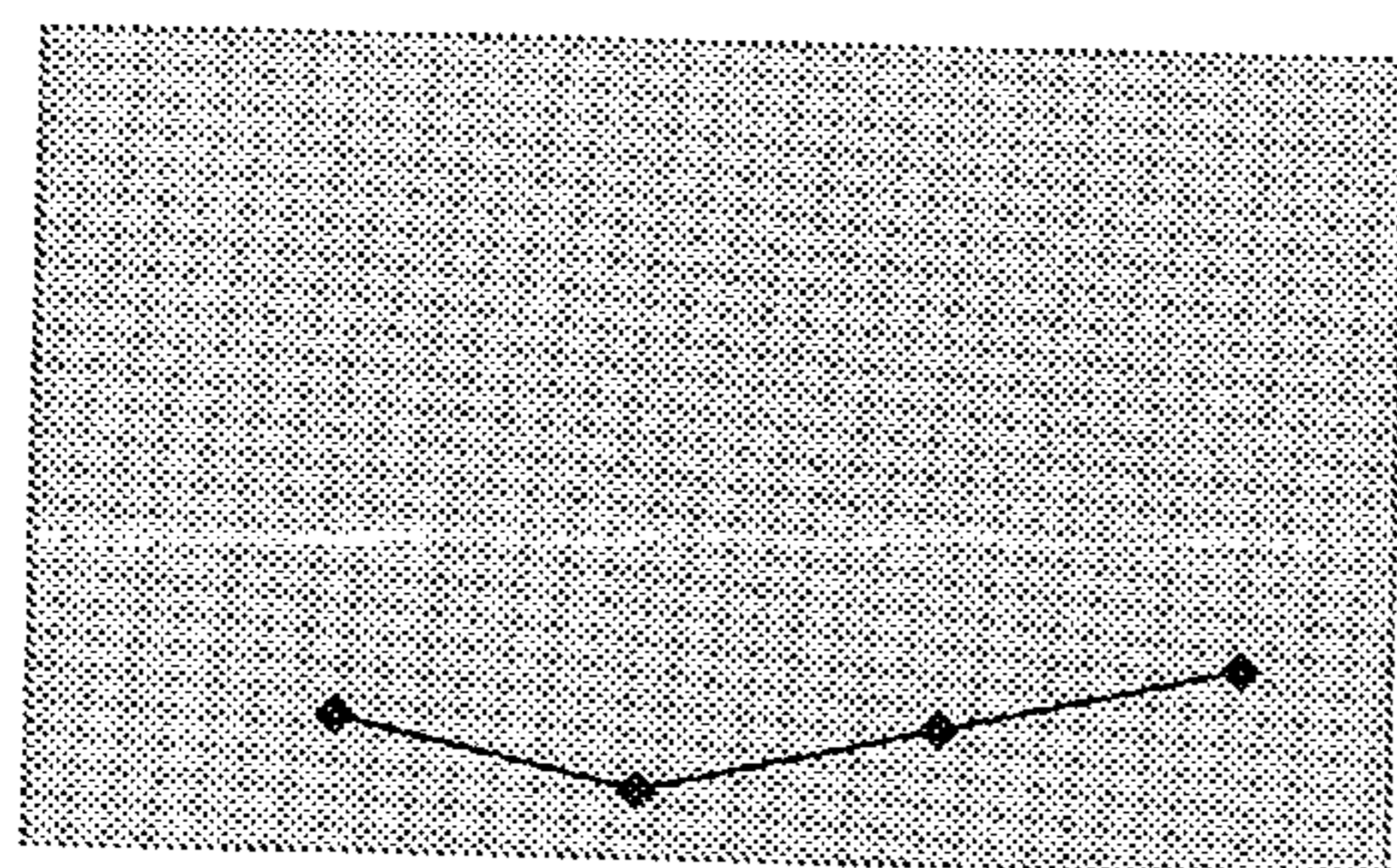
ท่อนที่ 3 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 20

ทางฆ้อง	- ซ - -	ฟ ฟ - -	ท ท - -	ดี ดี - ร
วงใหญ่	- ร - ด	- - - ท	- - - ด	- - - ร

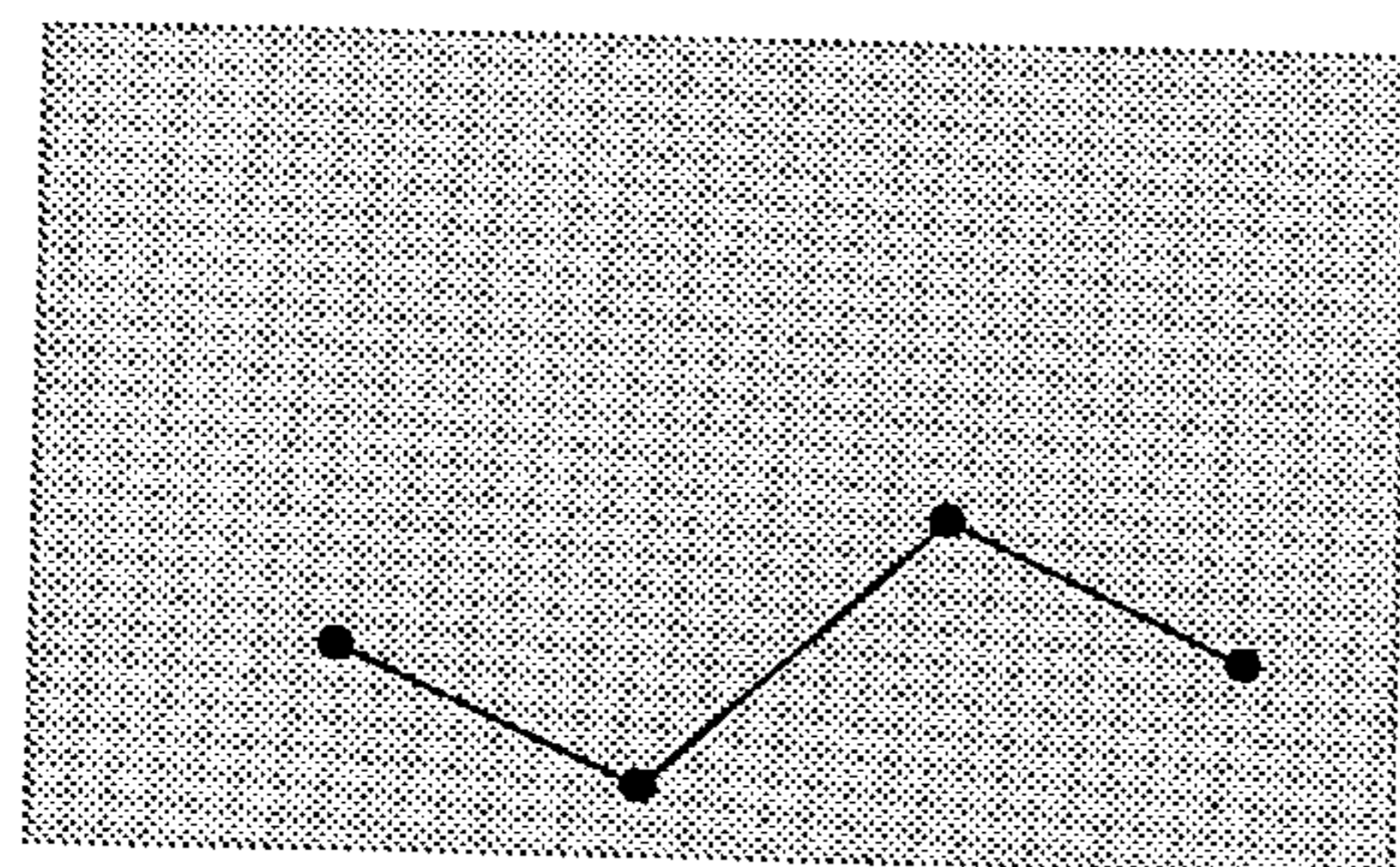
ทางจะเข้	- ซ ฟ ร	ร ฟ ร ด -	ด ล ซ ฟ	ร ฟ ด ร
	ด - - -	- - - ท	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 3 วรรคที่ 20 มีเสียง "ที" เป็นเสียงเชื่อมระหว่าง วรรคเพลงที่ 19 และ 20 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ที" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงใน จังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "โด" "ที" และ "โด" มายังลูกตกเสียง "เร" ซึ่งเป็นเสียงใน ลำดับที่ 3 ในบันไดเสียง "ที" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ที" โดยมีการ เคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ที" "ฟา" และ "เร" โดยมี เสียง "ลา" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "เร" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 3 ในบันไดเสียง "ที" เช่นเดียวกัน

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



—●— ทางฆ้องวงใหญ่



—●— ทางเดี่ยวจะเข้

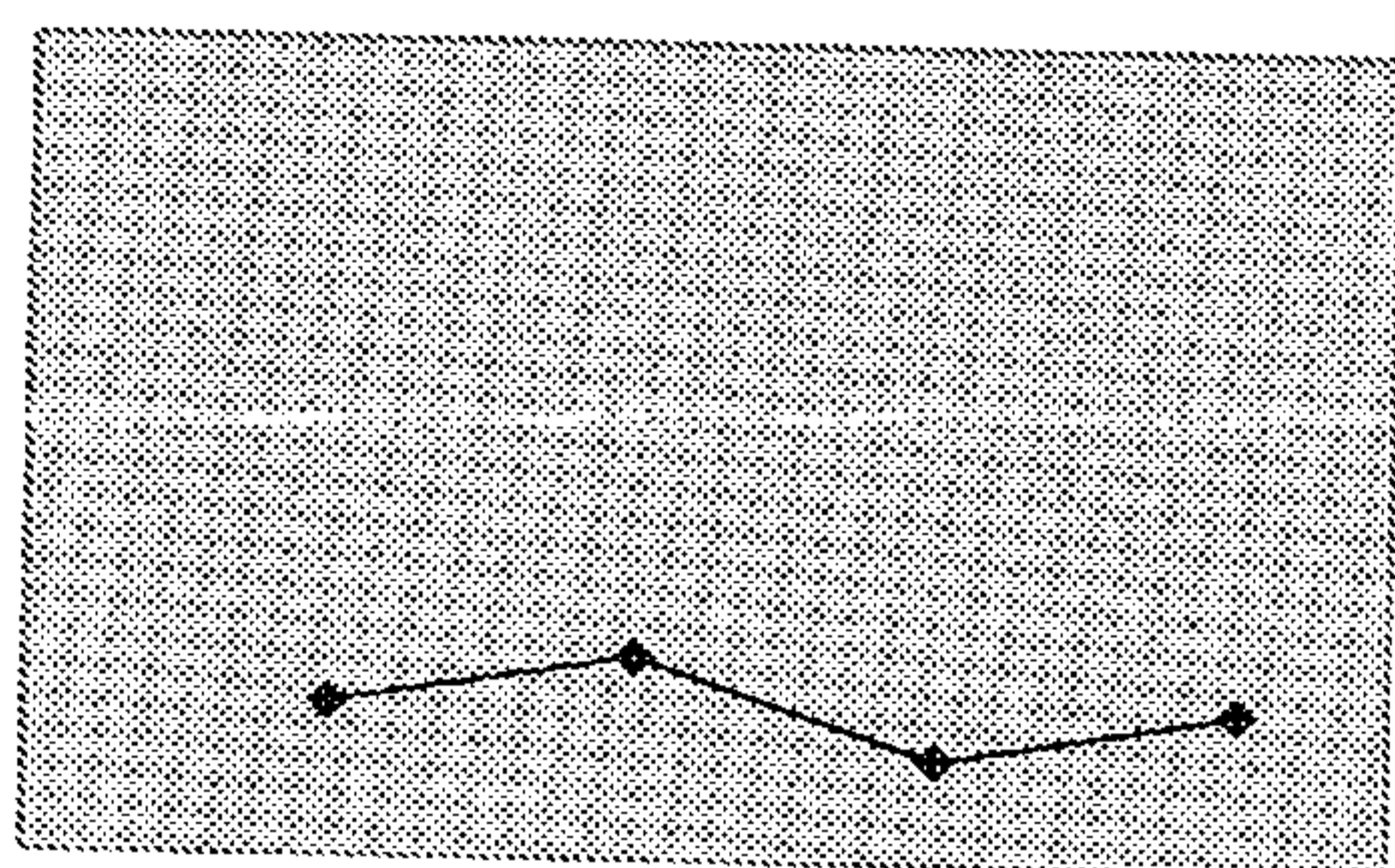
ท่อนที่ 3 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 21

ทางฆ้อง	- ร - -	ด ด - -	ร ร - -	ฟ ฟ - ช
วงใหญ่	- ล - ช	- - - ล	- - - ฟ	- - - ช

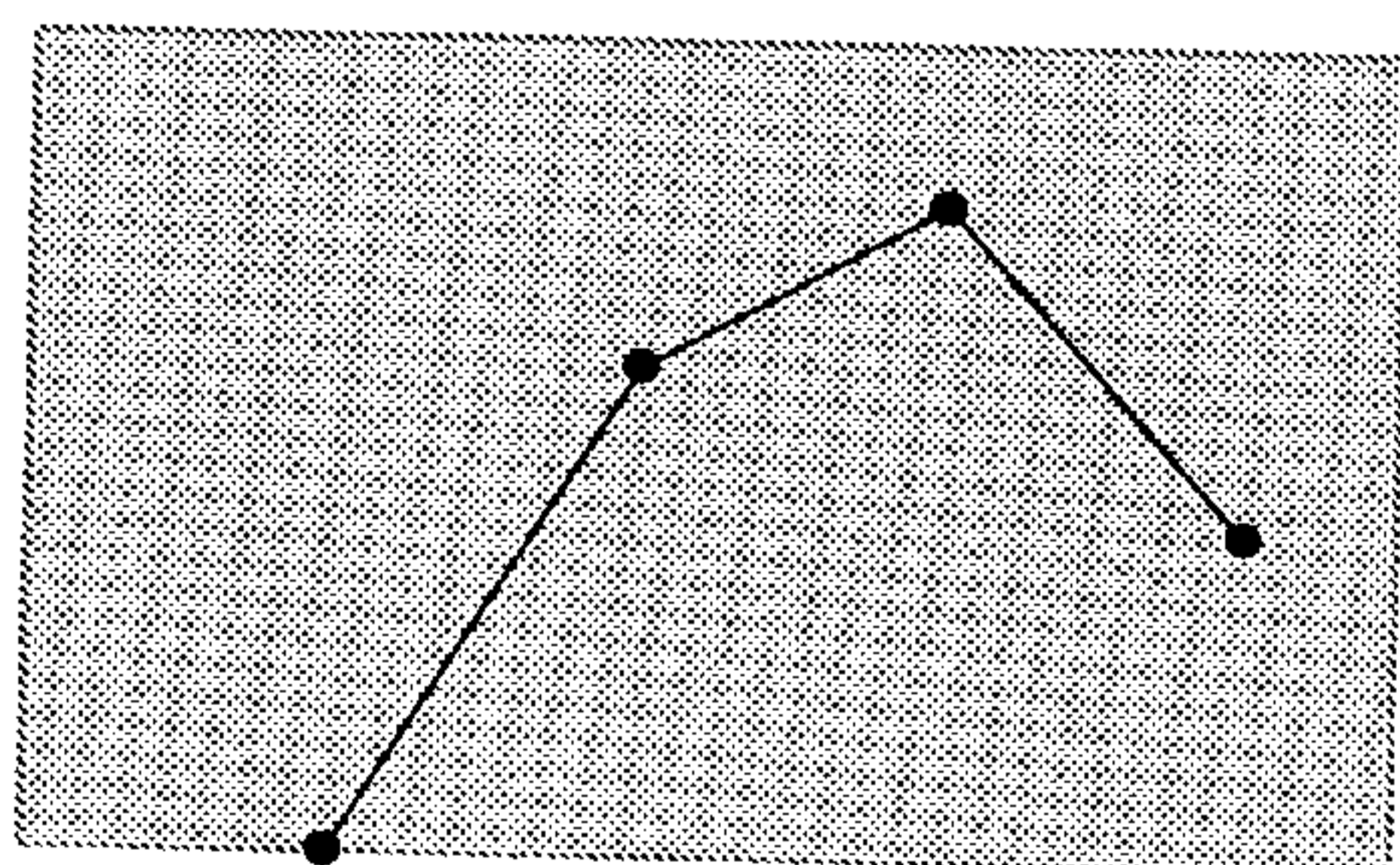
ทางจะเข้	ฟ ฟ ฟ ด	ฟ ฟ ฟ ท	ล ช ล ร์	ด ทุ ล ช
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 3 วรรคที่ 21 มีเสียง "เร" เป็นเสียงเชื่อมระหว่าง วรรคเพลงที่ 20 และ 21 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ฟา" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียง ในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ซอล" "ลา" และ "ฟา" มายังลูกตกเสียง "ซอล" ซึ่งเป็นเสียงในลำดับที่ 2 ในบันไดเสียง "ฟา" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ฟา" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "โด" "ที" และ "เร" โดยมีเสียง "ที" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "ซอล" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 2 ในบันไดเสียง "ฟา" เช่นเดียวกัน

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



ทางฆ้องวงใหญ่



ทางเดี่ยวจะเข้

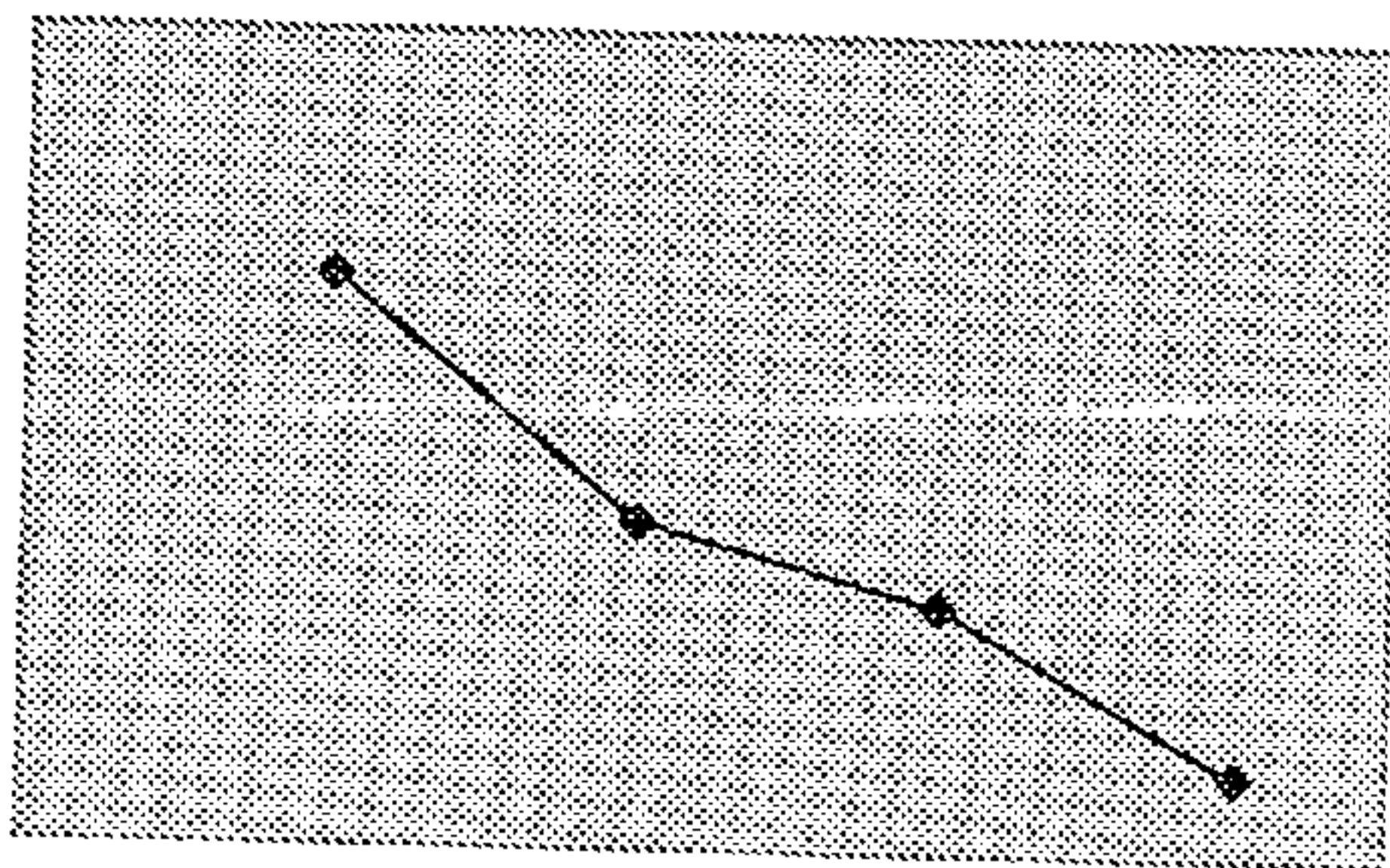
ท่อนที่ 3 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 22

ทางฆ้อง	- ล - ดั	- ล - -	ช ช - -	ฟ ฟ- ร
วงใหญ่	- ล - ด	- ล - ช	- - - ฟ	- - - ล

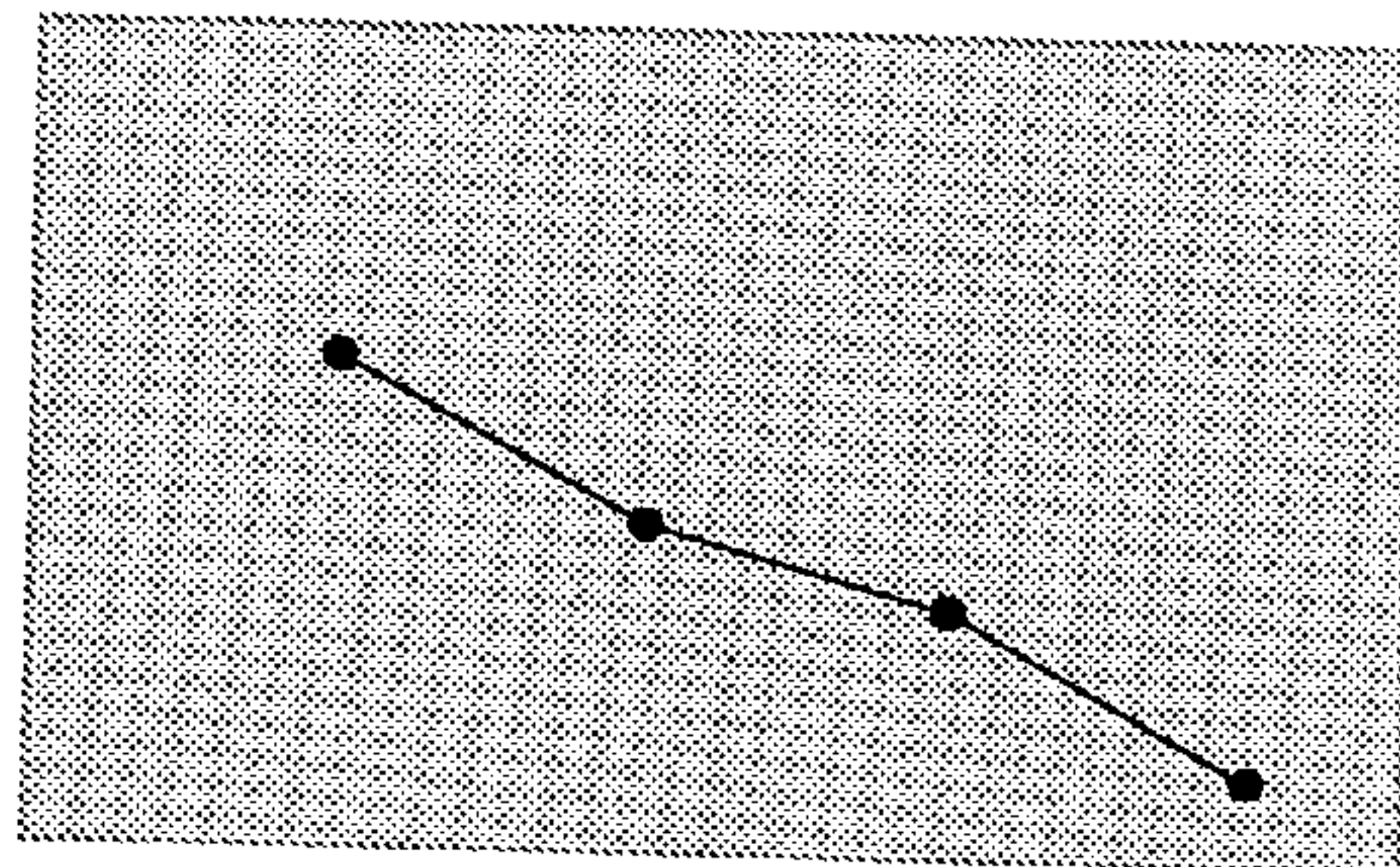
ทางจะเข้	ฟ ช ล ท	ดั ท ล ช	ลัดล ช ฟ	ล ช ฟ ร
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 3 วรรคที่ 22 มีเสียง "ซอล" เป็นเสียงเชื่อมระหว่างวรรคเพลงที่ 21 และ 22 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ฟา" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "โด" "ซอล" และ "ฟา" มายังลูกตกเสียง "เร" ซึ่งเป็นเสียงในลำดับที่ 6 ในบันไดเสียง "ฟา" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ฟา" โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ซอล" "ซอล" และ "ฟา" โดยมีเสียง "ที" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "เร" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 6 ในบันไดเสียง "ฟา" เช่นเดียวกัน

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



—●— ทางฆ้องวงใหญ่



—●— ทางเดี่ยวจะเข้

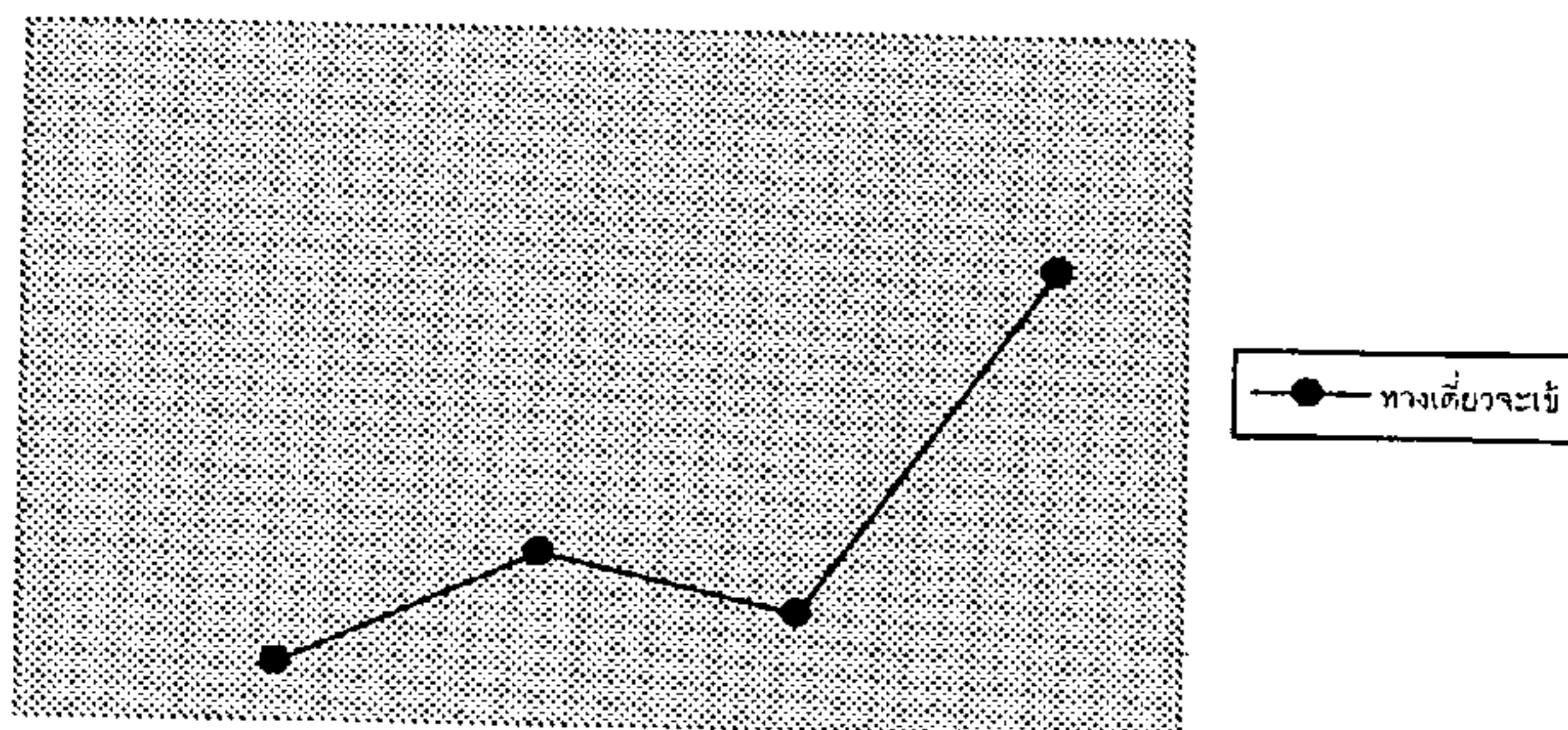
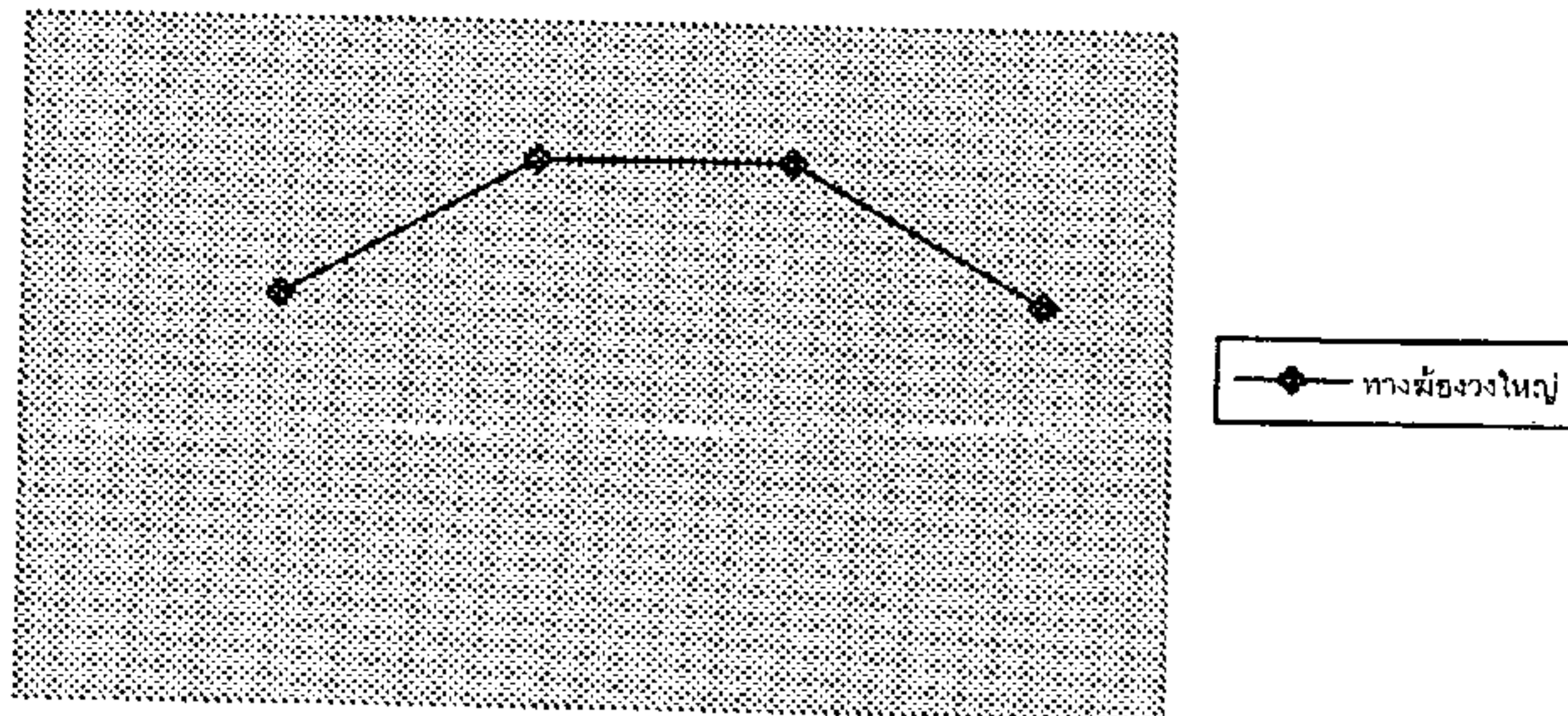
ท่อนที่ 3 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 23

ทางฆ้อง	- ฟ - ท	- ตี - รั	- รั - รั	- ตี - ท
วงใหญ่	- ต - ท	- ต - ร	- ฟ - ร	- ต - ท

ทางจะเข้	รพร ต -	- - - -	ฟช ฟต	ฟช ลท
	- - - ท	ลท ตร	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 3 วรรคที่ 23 มีเสียง "เร" เป็นเสียงเชื่อมระหว่าง วรรคเพลงที่ 22 และ 23 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ที" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงใน จังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ที" "เร" และ "เร" มายังลูกตกเสียง "ที" ซึ่งเป็นเสียงใน ลำดับที่ 1 ในบันไดเสียง "ที" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ที" โดยมีการ เคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ที" "เร" และ "โด" โดยมี เสียง "ลา" เป็นเสียงจร มายังลูกตกเสียง "ที" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 1 ในบันไดเสียง "ที" เช่นเดียวกัน

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



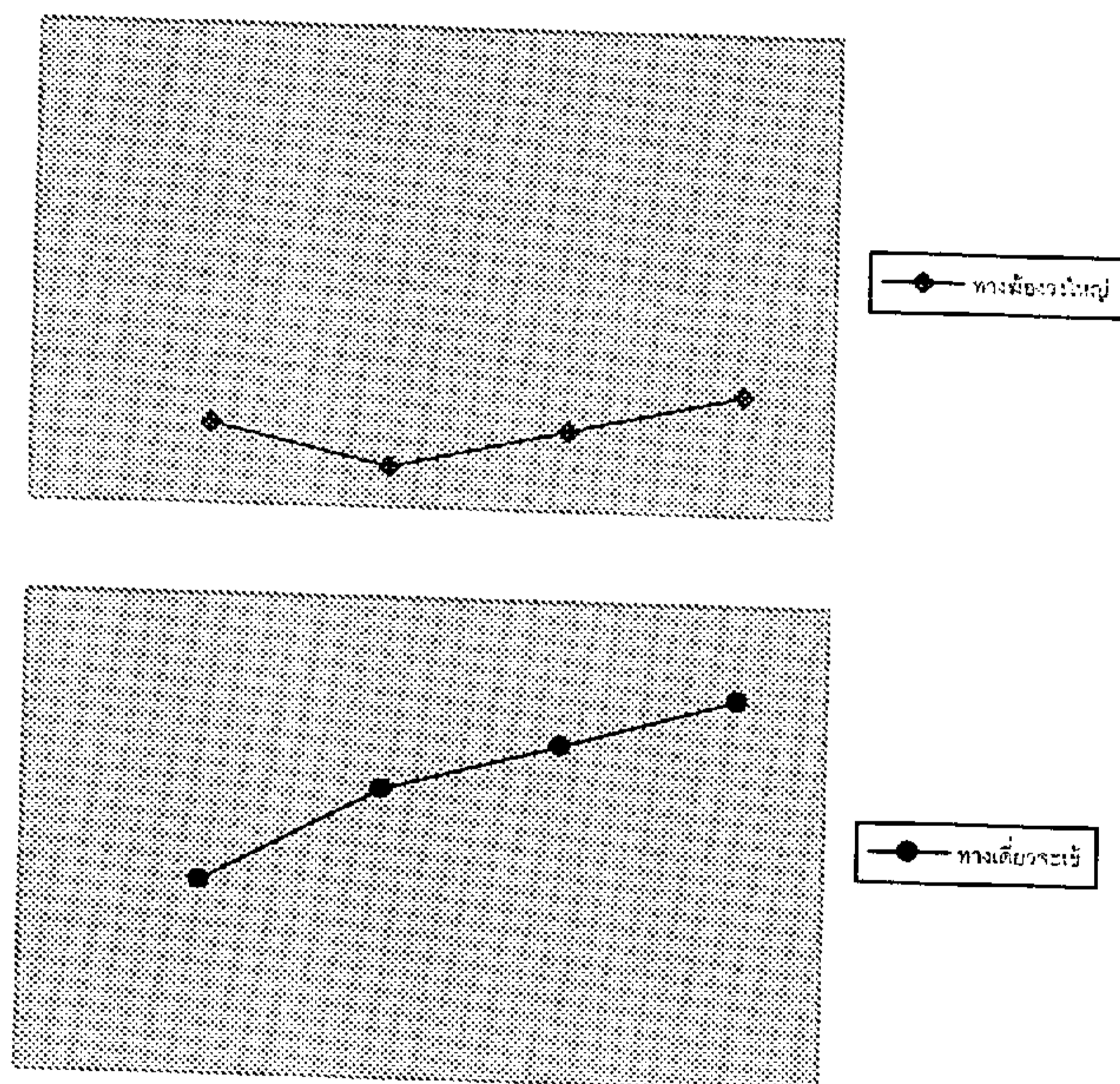
ท่อนที่ 3 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 24

ทางฆ้อง	- ซ - -	ฟ ฟ - -	ท ท - -	ด ด - ร
วงใหญ่	- ร - ด	- - - ท	- - - ด	- - - ร

ทางจะเข้	- ร - ซ	ฟ ซ - ท	- - ร ด	ท ด - ร
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ทำนองในท่อนที่ 3 วรรคที่ 24 มีเสียง "ที" เป็นเสียงเชื่อมระหว่าง วรรคเพลงที่ 23 และ 24 โดยทางฆ้องวงใหญ่อยู่ในบันไดเสียง "ที" ซึ่งมีการเคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงใน จังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "โด" "ที" และ "โด" มายังลูกตกเสียง "เร" ซึ่งเป็นเสียงใน ลำดับที่ 3 ในบันไดเสียง "ที" ส่วนทางจะเข้ นั้นทำนองอยู่ในบันไดเสียงเดียวกันคือบันไดเสียง "ที" โดยมีการ เคลื่อนที่ของทำนองผ่านเสียงในจังหวะตกที่ 1, 2 และ 3 ของวรรคเพลงคือเสียง "ซอล" "ที" และ "โด" มายัง ลูกตกเสียง "เร" ซึ่งเป็นเสียงลำดับที่ 3 ในบันไดเสียง "ที" เช่นเดียวกัน

ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง



จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้านบันไดเสียงและลูกตกของเพลงแขกมอญอัตราจังหวะสามชั้นทางฆ้องวงใหญ่และทางเดี่ยวจะเข้ บรรเลงโดยครูทองดี สุจริตกุล สามารถสรุปผลความสัมพันธ์ได้ดังตารางต่อไปนี้

สรุปการวิเคราะห์บันไดเสียงและลูกตกเพลงแขกมอญท่อนที่ 1 เที้ยวแรก

วรรคที่	ฆ้องวงใหญ่		จะเข้	
	บันไดเสียง	ลูกตก	บันไดเสียง	ลูกตก
1	ฟา	ซอล	ฟา	ซอล
2	ที	ซอล	ที	ซอล
3	ที	ที	ที	ที
4	ที	เร	ที	เร
5	ฟา	ซอล	ฟา	ซอล
6	ฟา	โด	ฟา	โด
7	ที	โด	ที	โด
8	ฟา	ฟา	ฟา	ฟา
9	ฟา	ฟา	ฟา	ฟา
10	ฟา	เร	ฟา	เร
11	ที	เร	ที	เร
12	ที	ที	ที	ที
13	ที	ซอล	ที	ซอล
14	ฟา	ลา	ฟา	ลา
15	ฟา	โด	ฟา	โด
16	ที	ที	ที	ที
17	ฟา	เร	ฟา	เร
18	ที	ที	ที	ที
19	ที	ที	ที	ที
20	ที	เร	ที	เร
21	ฟา	ซอล	ฟา	ซอล
22	ฟา	เร	ฟา	เร
23	ที	ที	ที	ที
24	ที	เร	ที	เร

สรุปการวิเคราะห์บันไดเสียงและลูกตกเพลงแขกมอญท่อนที่ 1 เทียบกลับ

วรรคที่	ฆ้องวงใหญ่		จะเข้	
	บันไดเสียง	ลูกตก	บันไดเสียง	ลูกตก
1	ฟา	ซอล	ฟา	ซอล
2	ที	ซอล	ที	ซอล
3	ที	ที	ที	ที
4	ที	เร	ที	เร
5	ฟา	ซอล	ฟา	ซอล
6	ฟา	โด	ฟา	โด
7	ที	โด	ที	โด
8	ฟา	ฟา	ฟา	ฟา
9	ฟา	ฟา	ฟา	โด
10	ฟา	เร	ฟา	เร
11	ที	เร	ที	เร
12	ที	ที	ที	ที
13	ที	ซอล	ที	ซอล
14	ฟา	ลา	ฟา	ลา
15	ฟา	โด	ฟา	โด
16	ที	ที	ที	ที
17	ฟา	เร	ฟา	เร
18	ที	ที	ที	ที
19	ที	ที	ที	ที
20	ที	เร	ที	เร
21	ฟา	ซอล	ฟา	ซอล
22	ฟา	เร	ฟา	เร
23	ที	ที	ที	ที
24	ที	เร	ที	เร

สรุปการวิเคราะห์บันไดเสียงและลูกตกเพลงแขกมอญท่อนที่ 2 เที้ยวแรก

วรรคที่	ฆ้องวงใหญ่		จะเข้	
	บันไดเสียง	ลูกตก	บันไดเสียง	ลูกตก
1	ฟา	ซอล	ฟา	ซอล
2	ฟา	เร	ฟา	เร
3	โด	มี	โด	มี
4	โด	ซอล	โด	ซอล
5	ฟา	ซอล	ฟา	ซอล
6	ฟา	เร	ฟา	เร
7	โด	มี	โด	มี
8	โด	ซอล	โด	ซอล
9	ฟา	ลา	ฟา	ลา
10	ฟา	ฟา	ฟา	ฟา
11	ฟา	ฟา	ฟา	โด
12	ฟา	เร	ฟา	เร
13	ที	ซอล	x	x
14	ฟา	ลา	x	x
15	ฟา	โด	x	x
16	ที	ที	x	x
17	ฟา	เร	x	x
18	ที	ที	x	x
19	ที	ที	x	x
20	ที	เร	x	x
21	ฟา	ซอล	x	x
22	ฟา	เร	x	x
23	ที	ที	x	x
24	ที	เร	x	x

หมายเหตุ

เครื่องหมาย X หมายถึงการตัดทอนเพลง

สรุปการวิเคราะห์บันไดเสียงและลูกตกเพลงแขกมอญท่อนที่ 2 เทียบกลับ

วรรคที่	ฆ้องวงใหญ่		จะเข้	
	บันไดเสียง	ลูกตก	บันไดเสียง	ลูกตก
1	ฟา	ซอล	ฟา	ซอล
2	ฟา	เร	ฟา	เร
3	โด	มี	โด	มี
4	โด	ซอล	โด	ซอล
5	ฟา	ซอล	x	x
6	ฟา	เร	x	x
7	โด	มี	x	x
8	โด	ซอล	x	x
9	ฟา	ลา	ฟา	ลา
10	ฟา	ฟา	ฟา	ฟา
11	ฟา	ฟา	ฟา	โด
12	ฟา	เร	ฟา	เร
13	ที	ซอล	ที	ซอล
14	ฟา	ลา	ฟา	ลา
15	ฟา	โด	ฟา	โด
16	ที	ที	ที	ที
17	ฟา	เร	ฟา	เร
18	ที	ที	ที	ที
19	ที	ที	ที	ที
20	ที	เร	ที	เร
21	ฟา	ซอล	ฟา	ซอล
22	ฟา	เร	ฟา	เร
23	ที	ที	ที	ที
24	ที	เร	ที	เร

หมายเหตุ

เครื่องหมาย X หมายถึงการตัดทอนเพลง

สรุปการวิเคราะห์บันไดเสียงและลูกตกเพลงแขกมอญท่อนที่ 3 เที้ยวแรก

วรรคที่	ฆ้องวงใหญ่		จะเข้	
	บันไดเสียง	ลูกตก	บันไดเสียง	ลูกตก
1	ฟา	ซอล	ฟา	ซอล
2	ฟา	เร	ฟา	เร
3	ที	ที	ที	ที
4	ที	เร	ที	เร
5	ฟา	ซอล	ที	ซอล
6	ฟา	โด	ที	โด
7	ที	โด	ที	โด
8	ที	โด	ที	โด
9	ที	เร	ที	เร
10	ที	ที	ที	ที
11	ที	ที	ที	ที
12	ที	ที	ที	ที
13	ที	ซอล	ที	ซอล
14	ฟา	ลา	ฟา	ลา
15	ฟา	โด	ฟา	โด
16	ที	ที	ที	ที
17	ฟา	เร	ฟา	เร
18	ที	ที	ที	ที
19	ที	ที	ที	ที
20	ที	เร	ที	เร
21	ฟา	ซอล	ฟา	ซอล
22	ฟา	เร	ฟา	เร
23	ที	ที	ที	ที
24	ที	เร	ที	เร

สรุปการวิเคราะห์บันไดเสียงและลูกตกเพลงแขกมอญท่อนที่ 3 เทียบกลับ

วรรคที่	ฆ้องวงใหญ่		จะเข้	
	บันไดเสียง	ลูกตก	บันไดเสียง	ลูกตก
1	ฟา	ซอล	ฟา	ซอล
2	ฟา	เร	ฟา	เร
3	ที	ที	ที	ที
4	ที	เร	ที	เร
5	ฟา	ซอล	ที	ซอล
6	ฟา	โด	ฟา	โด
7	ที	โด	ที	โด
8	ที	โด	ที	โด
9	ที	เร	ที	เร
10	ที	ที	ที	ที
11	ที	ที	ที	ที
12	ที	ที	ที	ที
13	ที	ซอล	ที	ซอล
14	ฟา	ลา	ฟา	ลา
15	ฟา	โด	ฟา	โด
16	ที	ที	ที	ที
17	ฟา	เร	ฟา	เร
18	ที	ที	ที	ที
19	ที	ที	ที	ที
20	ที	เร	ที	เร
21	ฟา	ซอล	ฟา	ซอล
22	ฟา	เร	ฟา	เร
23	ที	ที	ที	ที
24	ที	เร	ที	เร

จากตารางการวิเคราะห์ดังกล่าวสามารถสรุปผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้านบันไดเสียงและลูกตกของเพลงแขกมอญอัตราจังหวะสามชั้นทางฆ้องวงใหญ่และทางเดี่ยวจะเข้ บรรเลงโดยครูทองดี สุจริตกุล ได้ดังต่อไปนี้

1. กลุ่มทำนองที่อยู่ในบันไดเสียงเดียวกันและลูกตกเสียงเดียวกัน ได้แก่
 - ท่อนที่ 1 วรรคเพลงที่ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24
 - เทียบกลับท่อนที่ 1 วรรคเพลงที่ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24
 - ท่อนที่ 2 วรรคเพลงที่ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12
 - เทียบกลับท่อนที่ 2 วรรคเพลงที่ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20
 - ท่อนที่ 3 วรรคเพลงที่ 1, 2, 3, 4, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24
 - เทียบกลับท่อนที่ 3 วรรคเพลงที่ 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24
2. กลุ่มทำนองที่อยู่ในบันไดเสียงเดียวกัน ลูกตกคนละเสียง ได้แก่
 - ท่อนที่ 1 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 9
 - ท่อนที่ 2 วรรคเพลงที่ 11
 - เทียบกลับท่อนที่ 2 วรรคเพลงที่ 11
3. กลุ่มทำนองที่อยู่คนละบันไดเสียง ลูกตกเสียงเดียวกัน ได้แก่
 - ท่อนที่ 3 วรรคเพลงที่ 5, 6
 - เทียบกลับท่อนที่ 3 วรรคเพลงที่ 5

โดยจากการศึกษาไม่ปรากฏกลุ่มทำนองที่อยู่คนละบันไดเสียง ลูกตกคนละเสียงในระหว่างเพลงเดี่ยวแขกมอญอัตราจังหวะสามชั้น ทางจะเข้ บรรเลงโดยครูทองดี สุจริตกุล และทางฆ้องวงใหญ่ จึงสรุปได้ว่าเพลงเดี่ยวแขกมอญอัตราจังหวะสามชั้น ทางจะเข้ บรรเลงโดยครูทองดี สุจริตกุล และทางฆ้องวงใหญ่ มีความสัมพันธ์กันระหว่างทำนองหลักและทำนองแปรอย่างชัดเจน ซึ่งเป็นลักษณะเด่นของทางบรรเลงเพลงเดี่ยวแขกมอญ อัตราจังหวะสามชั้น ทางจะเข้ บรรเลงโดยครูทองดี สุจริตกุลที่มีลักษณะท่วงทำนองในการบรรเลงคล้ายคลึงกับทางบรรเลงฆ้องวงใหญ่ไม่ว่าจะเป็นด้านลูกตก ด้านบันไดเสียง และด้านกระสวนทำนองเพลงซึ่งมีลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองส่วนใหญ่เคลื่อนที่ไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งความแตกต่างในด้านกลุ่มทำนองที่อยู่ในบันไดเสียงเดียวกันแต่ลูกตกคนละเสียงในเทียบกลับท่อนที่ 1 วรรคเพลงที่ 9, ท่อนที่ 2 วรรคเพลงที่ 11 และเทียบกลับท่อนที่ 2 วรรคเพลงที่ 11 ซึ่งในทางฆ้องวงใหญ่ลงเสียงลูกตกเสียง “ฟา” ในทางจะเข้ลงลูกตกเสียง “โต” นั้นเป็นเทคนิคการแปรทำนองในลักษณะของการฝากเสียง ไม่ลงลูกตกตามทำนองเพลงหลัก ซึ่งทำให้เกิดความโดดเด่นในเรื่องของทำนองซึ่งเป็นจุดเด่นของทางบรรเลงเพลงแขกมอญ อัตราจังหวะสามชั้น ทางเดี่ยวจะเข้ บรรเลงโดยครูทองดี สุจริตกุล และสำหรับกลุ่มทำนองที่อยู่คนละบันไดเสียง แต่ลูกตกเสียงเดียวกันซึ่งปรากฏในท่อนที่ 3 วรรคเพลงที่ 5 และ 6 และเทียบกลับท่อนที่ 3 วรรคเพลงที่ 5 นั้น เป็นลักษณะของการแปรทำนองตามเจตนาของผู้คิดค้นทางเดี่ยวโดยเปลี่ยนบันไดเสียงในวรรคเพลงดังกล่าวซึ่งสามารถแปรทำนองให้ปรากฏได้ทั้งบันไดเสียง “ฟา” และบันไดเสียง “ที”

4.3 เทคนิคการบรรเลงเพลงแขกมอญ อัตราจังหวะสามชั้น ทางเดี่ยวจะเข้ บรรเลงโดย ครูทองดี สุจริตกุล

ในการศึกษาเทคนิคการบรรเลงเพลงเดี่ยวแขกมอญอัตราจังหวะสามชั้น ทางจะเข้ บรรเลงโดยครูทองดี สุจริตกุล ได้วิเคราะห์ข้อมูลออกมาในรูปแบบเชิงพรรณนาโดยแบ่งการศึกษาเทคนิคการบรรเลงจะเข้ ออกเป็นวรรคเพลงดังผลการศึกษาวเคราะห์ต่อไปนี้

ท่อนที่ 1 วรรคเพลงที่ 1

----	- ฟ- ซซซ	ด ฟ ซ ล	ดํ ซ- ซซซ
----	-----	-----	- ซ - -
----	-----	-----	-----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดสะบัดเสียงเดี่ยว, ดัดเก็บ และ ดัดควบเสียง (กระทบ) สองสาย

ในวรรคเพลงนี้เป็นวรรคเพลงขึ้นต้นบทเพลงมีการใช้เทคนิคสะบัดเสียงเดี่ยวโดยใช้สายเอกนมที่ 3 เสียง “ฟา” เป็นเสียงขึ้นต้นจากนั้นจึงใช้การสะบัดเสียงเดี่ยวที่สายเอกนมที่ 4 เสียง “ซอล” ในห้องเพลงที่ 2 แล้วจึงเดินทำนองดัดเก็บไล่ไปทางเสียงสูงในห้องเพลงที่ 3 จากนั้นในห้องเพลงที่ 4 จึงมีการใช้เทคนิคการดัดควบเสียง (กระทบสองสาย) ที่เสียง “ซอล” โดยเริ่มต้นจากการใช้ไม้ดีดดีดออกเสียง “โด” สูงแล้วจึงกดที่นมที่ 4 เสียง “ซอล” สายเอกแล้วดัดควบสองสายในนมที่ 4 สายเอกและสายเปล่าสายทุ้ม จากนั้นจึงดัดสะบัดเสียงเดี่ยวที่เสียง “ซอล” สายเอกเป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 1 วรรคเพลงที่ 2

ด ฟ ซ ล	ดํทล รัดท	ฟ ซ ล ท	รัดท ล ซ
----	-----	-----	-----
----	-----	-----	-----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ และดัดสะบัดเสียงสามเสียง

ในวรรคเพลงนี้เป็นการดำเนินทำนองโดยดำเนินทำนองโดยใช้การดัดเก็บไล่ไปทางเสียงสูงในห้องที่แรกของวรรคเพลงแล้วจึงดัดสะบัดเสียงสามเสียงเป็นจำนวนสองชุดในห้องเพลงที่ 2 แล้วจึงดัดเก็บไล่ไปทางเสียงสูงอีกครั้งในห้องเพลงที่ 3 จากนั้นจึงสะบัดเสียงสามเสียงทำนองไล่ไปทางเสียงสูงแล้วจึงดัดเก็บเป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 1 วรรคเพลงที่ 3

ฟซล ซ ฟ	ร รรมฟ ร	ด - - -	-----
----	-----	- ท ร ด	ท ล ด ท
----	-----	-----	-----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ และดัดสะบัดเสียงสามเสียง

ในวรรคเพลงนี้เป็นการดำเนินทำนองโดยใช้เทคนิคการสะบัดเสียงสามเสียงไล่ไปทางเสียงสูง แล้วจึงดัดเก็บอีกสองเสียงในห้องที่ 1 และ 2 สำหรับในห้องเพลงที่ 3 เป็นการดัดเก็บโดยดัดสายเปล่าสายเอก จากนั้นจึงวางนิ้วและดัดสายทุ้มในเสียง ที, เร และ โด เรียงตามลำดับและในห้องที่ 4 เป็นการดำเนินทำนองดัดเก็บในสายทุ้มเป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 1 วรรคเพลงที่ 4

ลชฟ ทลช	ดัทล รัตท	ฟชลทต -ท	ล ช ฟ ร
-----	-----	-----	-----
-----	-----	-----	-----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ, ดัดขยี้ และดัดสะบัดเสียงสามเสียง

ในวรรคเพลงนี้ห้องที่ 1 และ 2 เป็นการใช้เทคนิคการสะบัดสามเสียงเป็นจำนวน 2 ชุดในแต่ละห้องเพลงโดยมีลักษณะการดำเนินทำนองไล่ลงมาเสียงต่ำจากนั้นจึงใช้เทคนิคการขยี้เสียงในห้องเพลงที่ 3 แล้วจึงดำเนินทำนองดัดเก็บในห้องเพลงที่ 4 โดยมีลักษณะการดำเนินทำนองไล่ไปทางเสียงต่ำเป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 1 วรรคเพลงที่ 5

- ด ดดด	ช ด ร ม	รมฟชลชฟม	รดรมชล-ช
ช - - -	-----	-----	-----
-----	-----	-----	-----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ, ดัดขยี้ และดัดสะบัดเสียงเสียงเดียว

ในวรรคเพลงนี้เริ่มด้วยการดัดสายเปล่าสายทุ้มจากนั้นจึงดัดสายเปล่าสายเอกแล้วทำการสะบัดเสียงเดียวจำนวน 1 ชุดที่สายเปล่าสายเอกเสียง “โด” ในห้องเพลงที่ 1 จากนั้นจึงดำเนินทำนองดัดเก็บลักษณะดำเนินทำนองไล่ไปทางเสียงสูงในห้องเพลงที่ 2 แล้วจึงทำการดัดขยี้ในห้องเพลงที่ 3 และ 4 เป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 1 วรรคเพลงที่ 6

ฟชล ด ช	ด - ลชฟ ร	รพร ด -	-----
-----	-----	--- ท	ด ท ร ด
-----	-----	-----	-----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ, ดัดสะบัดเสียงสองเสียง และดัดสะบัดเสียงสามเสียง

ในวรรคเพลงนี้เริ่มด้วยการดัดสะบัดเสียงสามเสียงจำนวน 1 ชุดในลักษณะดำเนินทำนองไล่ไปทางเสียงสูงแล้วจึงดัดเก็บอีกสองเสียง(จังหวะย่อย)ในห้องเพลงที่ 1 จากนั้นจึงทำการดัดสายเอกนมที่ 7 ในลักษณะจังหวะยกแล้วจึงทำการสะบัดเสียงสามเสียงอีกครั้งในห้องเพลงที่ 2 สำหรับในห้องเพลงที่ 3 ใช้การดัดสะบัดเสียงสองเสียงที่สายเอกนมที่ 1 และ 3 เสียง เร และ ฟา จากนั้นจึงดัดเก็บสองเสียงที่สายเปล่าสายเอกสายเปล่าเสียง “โด” และสายทุ้มนมที่ 2 เสียง ที จากนั้นจึงดัดเก็บสายทุ้มในห้องเพลงที่ 4 เป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 1 วรรคเพลงที่ 7

-----	-----	-----	-----
ท ด ร ฟ ด	ฟ ร ด ท ด	ท ล ช ล	ท ด ร ด
-----	-----	-----	-----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ และติดสะบัดเสียงสามเสียง

ในวรรคเพลงนี้เป็นการดำเนินทำนองในสายทุ้มโดยเริ่มจากการติดสะบัดเสียงสามเสียงจำนวน 1 ชุด ในห้องเพลงที่ 1 แล้วจึงดัดเก็บอีกสองเสียง จากนั้นในห้องเพลงที่ 2 เป็นการดัดเก็บจำนวนหนึ่งเสียงที่สายทุ้มนมที่ 5 เสียง ฟา จึงทำการสะบัดเสียงสามเสียงจำนวน 1 ชุด แล้วจึงดัดเก็บอีกหนึ่งเสียงที่สายทุ้มนมที่ 3 เสียง โด แล้วจึงดัดเก็บในห้องเพลงที่ 3 และ 4 เป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 1 วรรคเพลงที่ 8

- ล - ดั	- ล - ช	ฟ ม ร ม	ด ม ร ฟ
-----	-----	-----	-----
-----	-----	-----	-----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดรัว และดัดเก็บ

ในวรรคเพลงนี้เริ่มจากการดัดรัวในห้องเพลงที่ 1 และ 2 มีลักษณะทำนองไล่ไปทางเสียงสูงจากสายเอกนมที่ 5 ไปยังนมที่ 7 จากนั้นย้อนกลับมานมที่ 5 อีกครั้งไล่ไปทางเสียงต่ำสู่นมที่ 4 จากนั้นจึงดำเนินทำนองดัดเก็บในห้องเพลงที่ 3 และ 4 เป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 1 วรรคเพลงที่ 9

- - ลชฟ	ม ร ด -	- ด - ม	ร ม ร ฟ
-----	---- ช	-----	-----
-----	-----	-----	-----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ, ดัดรัว และติดสะบัดเสียงสามเสียง

ในวรรคเพลงนี้เริ่มจากการสะบัดเสียงสามเสียงจำนวน 1 ชุด ในลักษณะไล่ไปทางเสียงต่ำในห้องเพลงที่ 1 แล้วจึงดัดเก็บในห้องเพลงที่ 2 โดยมีการติดไล่เสียงจากนมที่ 2 ไปยังสายเปล่าของสายเอกเสียง มี เร และ โด ตามลำดับไปยังสายเปล่าของสายทุ้มเสียง ซอล แล้วจึงทำการดัดรัวที่สายเปล่า และ นมที่ 2 ของสายเอกตามลำดับในห้องเพลงที่ 3 แล้วดัดเก็บดำเนินทำนองในห้องเพลงที่ 4 เป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 1 วรรคเพลงที่ 10

--- ด	ร ม ร ฟ	- ร ม ฟ ด	ร ม ด ร
----	----	----	----
----	----	----	----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ, ดัดรว และดัดสะบัดเสียงสามเสียง

ในวรรคเพลงนี้เริ่มต้นจากการดัดรวสายเอกสายเปล่าเสียง โด ในห้องเพลงที่ 1 แล้วดัดเก็บดำเนินทำนองไล่ไปทางเสียงสูงในห้องเพลงที่ 2 แล้วเว้นจังหวะ 1 จังหวะย่อยในห้องเพลงที่ 3 จากนั้นจึงทำการสะบัดเสียงสามเสียงจำนวน 1 ชุดไล่ไปทางเสียงสูงจึงค่อยดัดเก็บอีกหนึ่งเสียง สำหรับห้องเพลงที่ 4 เป็นการดัดเก็บดำเนินทำนองไล่ไปทางเสียงต่ำเป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 1 วรรคเพลงที่ 11

ลชฟ ทลช	ดัทล รัดัท	ฟชลชฟชท	ชฟชดัทลท
----	----	----	----
----	----	----	----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดสะบัดเสียงสามเสียง และ ดัดขยี้

ในวรรคเพลงนี้เริ่มด้วยการดัดสะบัดสามเสียงสองชุดต่อหนึ่งห้องเพลงในห้องเพลงที่ 1 และ 2 โดยมีลักษณะการดำเนินทำนองไล่ไปทางเสียงต่ำแล้วจึงทำการดัดขยี้ในห้องเพลงที่ 3 และ 4 เป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 1 วรรคเพลงที่ 12

ฟชล ช ด	ช ทลช ร	ฟ ด ร ด	ฟชลทด -ท
----	----	----	----
----	----	----	----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ, ดัดขยี้ และดัดสะบัดเสียงสามเสียง

ในวรรคเพลงนี้เริ่มจากการดัดสะบัดสามเสียงจำนวน 1 ชุดแล้วตามด้วยการดัดเก็บอีกสองเสียงในห้องเพลงที่ 1 แล้วจึงทำการดัดเก็บหนึ่งเสียงจึงค่อยดัดสะบัดสามเสียงอีกครั้งจึงดัดเก็บในเสียงตามจังหวะในห้องเพลงที่ 2 ในห้องเพลงที่ 3 เป็นการดัดเก็บดำเนินทำนองไล่ไปทางเสียงต่ำบนสายเอกแล้วจึงค่อยดัดขยี้ในห้องเพลงที่ 4 เป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 1 วรรคเพลงที่ 13

รื ดั ท ฟื	รื ดั ท รื	รื ดั ท ฟ ท	ล ช ฟ ช
----	----	----	----
----	----	----	----

เทคนิคที่ปรากฏ ตีตเก็บ และตีตสะบัดเสียงสามเสียง

ในวรรคเพลงนี้ห้องเพลงที่ 1 และ 2 เป็นการดำเนินทำนองตีตเก็บสายเอกในรูปลักษณะสลับฟันปลากระโดดเสียงสลับกับจากนั้นจึงทำการสะบัดเสียงสามเสียงที่สายเอกจำนวน 1 ชุด แล้วจึงตีตเก็บเก็บอีกสองเสียงในห้องเพลงที่ 3 ส่วนห้องเพลงที่ 4 เป็นการดำเนินทำนองตีตเก็บอีกครั้งเป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 1 วรรคเพลงที่ 14

ด ม มรด	ร ช ชฟม	ฟ ล ลชฟ	ช ดั ดัทล
----	----	----	----
----	----	----	----

เทคนิคที่ปรากฏ ตีตเก็บ และตีตสะบัดเสียงสามเสียง

ในวรรคเพลงนี้เริ่มจากการตีตเก็บสองเสียง(สองจังหวะย่อย) ในสายเอกแล้วจึงตีตสะบัดเสียงสามเสียงจำนวน 1 ชุดโดยมีลักษณะการไล่เสียงไปทางเสียงต่ำโดยมีรูปแบบกระสวนจังหวะเดียวกันในแต่ละห้องเพลง

ท่อนที่ 1 วรรคเพลงที่ 15

รื ดั ท ฟ	ด ฟ ช ล	ท รื ดั ท ฟ	ช ล ท ดั
----	----	----	----
----	----	----	----

เทคนิคที่ปรากฏ ตีตเก็บ และตีตสะบัดเสียงสามเสียง

ในวรรคเพลงนี้เริ่มด้วยการตีตเก็บสายเอกดำเนินทำนองไล่ไปทางเสียงต่ำในห้องเพลงที่ 1 จากนมที่ 8 ไปยังนมที่ 7, 5 และ 3 ตามลำดับจากนั้นจึงตีตเก็บสายเอกไล่ไปทางเสียงสูงในห้องเพลงที่ 2 จากสายเอกสายเปล่าไปยังนมที่ 3, 4 และ 5 ตามลำดับแล้วจึงตีตเก็บหนึ่งเสียงหนึ่งจังหวะย่อยจากนั้นตีตสะบัดเสียงสามเสียงจำนวน 1 ชุดไล่ไปทางเสียงต่ำสายเอกแล้วตีตเก็บอีกหนึ่งเสียงหนึ่งจังหวะย่อยในห้องเพลงที่ 3 จากนั้นในห้องเพลงที่ 4 เป็นการตีตเก็บสายเอกดำเนินทำนองไล่ไปทางเสียงสูงเป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 1 วรรคเพลงที่ 16

- รี้ - ฟี	- รี้ - ตี้	ท ล ช ล	ช ฟ ช ท
-----	-----	-----	-----
-----	-----	-----	-----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดรัว และติดเก็บ

ในวรรคเพลงนี้เริ่มจากการดัดรัวในห้องเพลงที่ 1 และ 2 โดยมีลักษณะทำนองไล่ไปยังเสียงสูงแล้วย้อนลงมาเสียงต่ำเริ่มจากสายเอกนมที่ 8 ไปยังนมที่ 10 และกลับมานมที่ 8 อีกครั้งเพื่อลงสู่เสียงต่ำที่ นมที่ 7 จากนั้นจึงดำเนินทำนองติดเก็บในห้องเพลงที่ 3 และ 4 เป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 1 วรรคเพลงที่ 17

ด ล ลชฟ	ด ร ฟ ช	ล ลดล ช	ฟ ลชฟ ร
-----	-----	-----	-----
-----	-----	-----	-----

เทคนิคที่ปรากฏ ติดเก็บ, ติดสะบัดสองเสียง และติดสะบัดเสียงสามเสียง

ในวรรคเพลงนี้เริ่มด้วยการติดเก็บเป็นจำนวนสองเสียงจากนั้นจึงค่อยติดสะบัดสายเสียงจำนวน 1 ชุดโดยมีการดำเนินทำนองไล่ไปทางเสียงต่ำในห้องเพลงที่ 1 จากนั้นจึงดำเนินทำนองติดเก็บสายเอกไล่ไปทางเสียงสูงในห้องเพลงที่ 2 สำหรับห้องเพลงที่ 3 เป็นการติดเก็บหนึ่งเสียง แล้วจึงติดสะบัดสองเสียงที่นมที่ 5 และนมที่ 7 เสียง ลา และ โด(สูง) สายเอก และติดเก็บอีกหนึ่งเสียง ในห้องเพลงที่ 4 เป็นการติดเก็บหนึ่งเสียงแล้วจึงทำการสะบัดสามเสียงจำนวน 1 ชุด และติดเก็บอีกหนึ่งเสียงโดยมีการดำเนินทำนองไล่ไปทางเสียงต่ำในสายเอก

ท่อนที่ 1 วรรคเพลงที่ 18

ร ร ร ร -	ร ช ฟ ร ด	-----	-----
---- ช	-----	ท - ช ล	ท ร ด ท
-----	-----	- ฟ - -	-----

เทคนิคที่ปรากฏ ติดเก็บ, ติดสะบัดเสียงเดี่ยวและติดสะบัดเสียงสามเสียง

ในวรรคเพลงนี้เริ่มจากการสะบัดเสียงเดี่ยวที่นมที่ 2 เสียง เร สายเอกจากนั้นจึงติดเก็บที่เสียงเดิมแล้วค่อยติดเก็บสายเปล่าสายทุ้มในจังหวะตกของห้องเพลง ในห้องเพลงที่ 2 เป็นการติดเก็บหนึ่งเสียงแล้วจึงทำการสะบัดสามเสียงจำนวน 1 ชุด และติดเก็บอีกหนึ่งเสียงโดยมีการดำเนินทำนองไล่ไปทางเสียงต่ำในสายเอก ในห้องเพลงที่ 3 เป็นการติดลงเสียงในสายทุ้มและสายลวดโดยใช้การติดเก็บจากสายทุ้มนมที่ 3 ไปสู่สายลวดนมที่ 3 แล้วย้อนกลับมาสายทุ้มสายเปล่าและนมที่ 1 ตามลำดับ และในห้องเพลงที่ 4 ใช้การติดเก็บบนสายทุ้มเป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 1 วรรคเพลงที่ 19

- ร วรร	ด ร ฟ ช	ล ช ฟ ช	ล ร วรร
ช - - -	- - - -	- - - -	- - - -
- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

เทคนิคที่ปรากฏ ตีตเก็บ, ตีตสะบัดเสียงเดี่ยวและตีตสะบัดเสียงสามเสียง

ในวรรคเพลงนี้เริ่มต้นด้วยการตีตเก็บสายเปล่าในสายทุ้มแล้วจึงเคลื่อนมาบนสายเอกนมที่ 2 จากนั้นจึงใช้เทคนิคการสะบัดเสียงเดี่ยวที่สายเอกนมที่ 2 ในห้องเพลงที่ 1 แล้วจึงดำเนินทำนองตีตเก็บสายเอกโดยไล่ไปทางเสียงสูงในห้องเพลงที่ 2 สำหรับห้องเพลงที่ 3 เป็นการตีตเก็บโดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองไล่กลับมายังเสียงต่ำ และจบวรรคเพลงด้วยการตีตเก็บสองเสียงแล้วจึงตีตสะบัดสามเสียงไล่ลงเสียงต่ำในห้องเพลงที่ 4 เป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 1 วรรคเพลงที่ 20

ด ฟ ช ล	ด ทลทรรด์ท	ฟชลทด-ท	ล ช ฟ ร
- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

เทคนิคที่ปรากฏ ตีตเก็บ และตีตขยี้

ในวรรคเพลงนี้เริ่มด้วยการตีตเก็บบนสายเอกทำนองไล่ไปทางเสียงสูงในห้องเพลงที่ 1 แล้วจึงตีตขยี้ในห้องเพลงที่ 2 และ 3 และจบวรรคเพลงด้วยการตีตเก็บอีกครั้งในห้องเพลงที่ 4 โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองไล่ไปทางเสียงต่ำบนสายเอก

ท่อนที่ 1 วรรคเพลงที่ 21

- - - -	ด ชลชฟร	- - ชฟร	ด ลดัล ช
ช ล ด ร	- - - -	ดทล - -	- - - -
- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

เทคนิคที่ปรากฏ ตีตเก็บ, ตีตขยี้, ตีตสะบัดสองเสียงและตีตสะบัดเสียงสามเสียง

ในวรรคเพลงนี้เริ่มจากการตีตเก็บสายทุ้มดำเนินทำนองไล่ไปทางเสียงสูงจากสายทุ้มสายเปล่าไล่ไปนมที่ 1, 3 และ 4 ตามลำดับ ในห้องเพลงที่ 1 จากนั้นจึงตีตขยี้ในห้องเพลงที่ 2 และต่อด้วยการสะบัดเสียงสามเสียงเป็นจำนวนสองชุดในห้องเพลงที่ 3 โดยมีลักษณะไล่เสียงลงมาสู่เสียงต่ำ และจบวรรคเพลงด้วยการตีตเก็บหนึ่งเสียง จึงตีตสะบัดสองเสียง สายเอกระหว่างนมที่ 5 และ นมที่ 7 แล้วจึงตีตเก็บอีกหนึ่งเสียงบนนมที่ 4 ของสายเอกเป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 1 วรรคเพลงที่ 22

--- ร	ด ร ฟ ช	ล ล ด ล ช	ฟ ล ช ฟ ร
ช ล ด -	-----	-----	-----
-----	-----	-----	-----

เทคนิคที่ปรากฏ ติดเก็บ, ติดสะบัดสองเสียงและติดสะบัดเสียงสามเสียง

ในวรรคเพลงนี้เริ่มต้นด้วยการติดเก็บสายทุ้มเป็นจำนวนสามเสียง(สามจังหวะย่อย) แล้วจึงติดเก็บสายเอกนมที่ 2 อีกหนึ่งเสียงโดยเริ่มจากสายทุ้มสายเปล่าไปสู่นมที่ 1 และ 4 แล้วติดสายเอกนมที่ 1 ตามลำดับในห้องเพลงที่ 1 แล้วจึงติดเก็บสายเอกในห้องเพลงที่ 2 โดยมีลักษณะการดำเนินทำนองไล่ไปเสียงสูง ตากสายเปล่าไปยังนมที่ 1, 3 และ 4 แล้วจึงติดเก็บหนึ่งเสียงจึงติดสะบัดสองเสียงระหว่างนมที่ 5 และ นมที่ 7 ของสายเอกในห้องเพลงที่ 3 จากนั้นจบวรรคเพลงด้วยการติดเก็บหนึ่งเสียงแล้วติดสะบัดสามเสียงและจบลงด้วยการติดเก็บสายเอกนมที่ 2 เป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 1 วรรคเพลงที่ 23

ฟ ร ด -	--- ร	ฟ ช ฟ ด	ฟ ช ล ท
--- ท	ล ท ด -	-----	-----
-----	-----	-----	-----

เทคนิคที่ปรากฏ ติดเก็บ

ในวรรคเพลงนี้เป็นการดำเนินทำนองโดยใช้เทคนิคการติดเก็บโดยมีการไล่เสียงลงสู่เสียงต่ำจากสายเอกนมที่ 3 ไปสู่นมที่ 1 และสายเปล่า แล้วติดสายทุ้มนมที่ 2 ตามลำดับในห้องเพลงที่ 1 แล้วไล่เสียงจากเสียงต่ำไปเสียงสูงจากนมที่ 1 สายทุ้มไปสู่สายทุ้มนมที่ 2,3 และ นมที่ 2 ของสายเอกในห้องเพลงที่ 2 จากนั้นห้องเพลงที่ 3 และ 4 เป็นการติดเก็บบนสายเอกไล่เสียงไปเสียงสูงเป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 1 วรรคเพลงที่ 24

ด ฟ ช ล	ท ล ช ล ท	ด ท ล ท ด	ร ด ท ด ร
-----	-----	-----	-----
-----	-----	-----	-----

เทคนิคที่ปรากฏ ติดเก็บ และติดสะบัดสามเสียง

ในวรรคเพลงนี้เริ่มจากการติดเก็บสายเอกไล่ไปทางเสียงสูงในห้องเพลงที่ 1 แล้วจึงติดสะบัดสามเสียงจำนวน 1 ชุดไล่ไปทางเสียงต่ำแล้วติดเก็บอีกสองเสียง (สองจังหวะย่อย) ไล่อันไปทางเสียงสูง ในห้องเพลงที่ 2, 3 และ 4 เป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 1 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 1

ด ม ร ม	ช ต ร ม	ม พ ช ล ต	ร ม พ ช
-----	-----	-----	-----
-----	-----	-----	-----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ และติดสะบัดสามเสียง

ในวรรคเพลงนี้เริ่มจากการติดเก็บในลักษณะทำนองสลับฟันปลาโดยเริ่มจากติดสายเอกสายเปล่าไปยังนมที่ 2 แล้วย้อนกลับมานมที่ 1 อีกครั้งก่อนที่จะติดสายเอกนมที่ 2 ในห้องเพลงที่ 1 จากนั้นในห้องเพลงที่ 2 ติดเก็บสายเอกนมที่ 4 แล้วย้อนกลับมาสายเอกสายเปล่าติดไล่ไปทางเสียงสูงจากสายเปล่าไปยังนมที่ 1 และ 2 ตามลำดับ สำหรับห้องเพลงที่ 3 มีการสะบัดสามเสียงจำนวน 1 ชุดบนสายเอกนมที่ 2, 3 และ 4 จากนั้นติดเก็บสายเอกนมที่ 5 และสายเปล่า ในห้องเพลงที่ 4 เป็นการติดเก็บมีการดำเนินทำนองไล่ไปทางเสียงจากสายเอกนมที่ 1 ไปยังนมที่ 2, 3 และ 4 ตามลำดับเป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 1 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 2

พ ช ล ท	ด ร ี ร ี ด ี ท	พ ช ล ท	ร ี ด ี ท ล ช
-----	-----	-----	-----
-----	-----	-----	-----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ และติดสะบัดสามเสียง

ในวรรคเพลงนี้เริ่มจากการติดเก็บสายเอกเริ่มจากสายเอกนมที่ 3 ไล่ไปทางเสียงสูงนมที่ 4, 5 และ 6 ตามลำดับในห้องเพลงที่ 1 จากนั้นมีการติดเก็บสายเอกนมที่ 7 และ 8 แล้วติดสะบัดสามเสียงจำนวนหนึ่งชุดบนนมที่ 8, 7 และ 6 ตามลำดับ ในห้องเพลงที่ 2 จากนั้นติดเก็บสายเอกในห้องเพลงที่ 3 จากสายเอกนมที่ 3 ไปยังนมที่ 4, 5 และ 6 ตามลำดับแล้วจึงสะบัดสามเสียงจำนวนหนึ่งชุดบนสายเอกนมที่ 8 ไล่มานมที่ 6 ตามลำดับและทำการติดเก็บที่สายเอกนมที่ 5 และ 4 เป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 1 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 3

พ ช ล ท	ล ท ด ี ร ี	ช ล ท ร ี	ด ี ท พ ท
-----	-----	-----	-----
-----	-----	-----	-----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ

ในวรรคเพลงเป็นการใช้เทคนิคการติดเก็บตลอกทั้ง 4 ห้องเพลงโดย 2 ห้องเพลงแรกมีลักษณะการดำเนินทำนองไล่ไปทางเสียงสูงโดยเริ่มจากสายเอกนมที่ 3 ไปยังสายเอกนมที่ 8 บนจังหวะตกของห้องเพลงที่ 2 จากนั้นทำนองมีลักษณะย้อนกลับมาสู่เสียงต่ำในห้องเพลงที่ 3 และ 4

ท่อนที่ 1 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 4

ล ช ฟ ด	ฟ ช ล ท	ล ท รัด ท	ล ช ฟ ร
----	----	----	----
----	----	----	----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ และดัดสะบัดสามเสียง

ในวรรคเพลงนี้เริ่มจากการดัดเก็บในห้องเพลงที่ 1 จากสายเอกนมที่ 5 ไหลไปทางเสียงต่ำในสายเดียวกันในนมที่ 4, 3 และสายเปล่าตามลำดับ จากนั้นในห้องเพลงที่ 2 เป็นการไล่ไปทางเสียงสูงจากสายเอกนมที่ 3 ไปยังนมที่ 4, 5 และ 6 ตามลำดับ สำหรับห้องเพลงที่ 3 นั้นทำการดัดเก็บสองครั้งบนสายเอกนมที่ 5 และ 6 ก่อนที่จะทำการสะบัดสามเสียงบนสายเอกนมที่ 8, 7 และ 6 ตามลำดับแล้วจึงทำการดัดเก็บบนสายเอกไล่ไปทางเสียงต่ำจากนมที่ 5 ไปยังนมที่ 4, 3 และ 1 ตามลำดับเป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 1 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 5

ด ด - ด	ช ด ร ม	ฟ ช ล ม	ฟ ช ล ช
- ด - -	----	----	----
- ด - -	----	----	----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ และดัดเสียงทิงนอย

ในวรรคเพลงนี้เริ่มจากการดัดสายเอกสายเปล่าหนึ่งครั้งแล้วทำการดัดเสียงทิงนอยที่เสียง โดต่ำ แล้วทำการดัดสายเอกสายเปล่าอีกครั้งในห้องเพลงที่ 1 จากนั้นทำการดัดเก็บบนสายเอกในลักษณะทำนองไล่จากเสียงสูงย้อนลงเสียงต่ำแล้วขึ้นสู่เสียงสูงในห้องเพลงที่ 2, 3 และ 4 เป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 1 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 6

ล รัด ฟ	ล ช ฟ ร	ฟ ช ล ร	ฟ ช ล ด
----	----	----	----
----	----	----	----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ

ในวรรคเพลงนี้เป็นการดัดเก็บสายเอกโดยมีลักษณะในแต่ละห้องเพลงไล่ไปทางเสียงต่ำโดยเริ่มจากสายเอกนมที่ 5 ไปยังนมที่ 8, 7 และ 3 ตามลำดับในห้องเพลงที่ 1 ในห้องเพลงที่ 2 เริ่มจากนมที่ 5 ไหลไปทางเสียงต่ำนมที่ 4, 3 และ 1 ในห้องเพลงที่ 3 เริ่มจากสายเอกนมที่ 3 ไปยังนมที่ 4, 5 และ 1 และในห้องเพลงที่ 4 เริ่มจากนมที่ 3 ไปยังนมที่ 4, 5 แล้วกลับสู่สายเปล่าเป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 1 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 7

ช ล ด ี ฟ	ด ฟ ช ล	ท ล ร ี ล	ท ด ี ร ี ด ี
-----	-----	-----	-----
-----	-----	-----	-----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ

ในวรรคเพลงนี้เป็นการดำเนินทำนองโดยใช้เทคนิคการดัดเก็บโดยเริ่มจากสายเอกนมที่ 4 ไปยังนมที่ 5, 7 และ 8 ตามลำดับ ในห้องเพลงที่ 2 เริ่มจากสายเอกสายเปล่าไล่ไปทางเสียงสูงในนมที่ 3, 4 และ 5 และในห้องเพลงที่ 3 และ 4 เป็นการดัดเก็บลักษณะทำนองรูปแบบการสลับฟันปลาจากเสียง ที นมที่ 6 สายเอกมายังนมที่ 5 จึงขึ้นไปยังนมที่ 8 แล้วกลับมานมที่ 5 อีกครั้ง ในห้องเพลงที่ 4 เริ่มจากสายเอกนมที่ 6 ไปยังนมที่ 7 และ 8 แล้วย้อนกลับมานมที่ 7 เป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 1 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 8

ร ี ม ี ด ี ร ี	ล ด ี ช ด ี	ล ช ฟ ล	ช ฟ ด ฟ
-----	-----	-----	-----
-----	-----	-----	-----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ

ในวรรคเพลงนี้เป็นการดำเนินทำนองโดยใช้การดัดเก็บโดยเริ่มจากห้องเพลงที่ 1 ดัดเก็บสายเอกนมที่ 8, 9, 7 และ 8 ตามลำดับ ในห้องเพลงที่ 2 เป็นการดำเนินทำนองในลักษณะสลับฟันปลาดังนี้จากสายเอกนมที่ 5 ไปยังนมที่ 7 แล้วกลับมานมที่ 4 จากนั้นจึงเคลื่อนที่ไปยังเสียงสูงที่นมที่ 7 อีกครั้ง สำหรับในห้องเพลงที่ 3 เริ่มจากสายเอกนมที่ 5 ไปยังนมที่ 4, 3 แล้วกลับมาที่ นมที่ 5 อีกครั้ง และในห้องเพลงที่ 4 เริ่มจากสายเอกนมที่ 4 ไปยังนมที่ 3, สายเปล่า แล้วกลับมาที่นมที่ 3 เป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 1 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 9

ม ร ด -	ด - ด ร	ม ร ด ร	ม ฟ ช ด ี
--- ช	- ช - -	-----	-----
-----	-----	-----	-----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ

ในวรรคเพลงเป็นการดำเนินทำนองโดยใช้การดัดเก็บนี้เริ่มจากห้องเพลงที่ 1 ดัดเก็บจากสายเอกนมที่ 2มายังนมที่ 1 และสายเปล่าจากนั้นเคลื่อนไม้ดีดมาสู่สายทุ้มสายเปล่าตามลำดับ ในห้องเพลงที่ 1 เริ่มจากสายเปล่าสายเอกมาสู่สายเปล่าสายทุ้มแล้วกลับไปสายเปล่าสายเอกและนมที่ 1 ตามลำดับ ในห้องเพลงที่ 3 และ 4 เป็นการไล่ไปทางเสียงสูงเริ่มจากห้องเพลงที่ 3 จากสายเอกนมที่ 2 ลงมานมที่ 1, สายเปล่า แล้วกลับไปนมที่ 1 อีกครั้ง และในห้องเพลงที่ 4 เริ่มจากสายเอกนมที่ 2 ไปยังนมที่ 3, 4 และ 11 ตามลำดับเป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 1 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 10

ล ช ฟ ล	ช ฟ ด ฟ	ม ร ด ร	ช ฟ ม ร
-----	-----	-----	-----
-----	-----	-----	-----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ

ในวรรคเพลงนี้เป็นการดำเนินทำนองโดยใช้การดัดเก็บเริ่มจากห้องเพลงที่ 1 ดัดสายเอกนมที่ 5, 4, 3 แล้วกลับมาที่นมที่ 5 ตามลำดับจากนั้นในห้องเพลงที่ 2 เริ่มจากสายเอกนมที่ 4, 3, สายเปล่า และนมที่ 3 ตามลำดับ ในห้องเพลงที่ 2 เริ่มจากการดัดสายเอกนมที่ 4 มายังนมที่ 3, สายเปล่า และนมที่ 3 ในห้องเพลงที่ 3 เริ่มจากสายเอกนมที่ 2 มายังนมที่ 1, สายเปล่า และนมที่ 1 ตามลำดับ และในห้องเพลงที่ 4 ไล่ไปทางเสียงต่ำเริ่มจากสายเอกนมที่ 4 มานนมที่ 3, 2 และ 1 เป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 1 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 11

ด ฟ ช ล	ฟ ช ล ท	ช ล ท ต่	ล ท ต่ ร
-----	-----	-----	-----
-----	-----	-----	-----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ

ในวรรคเพลงนี้เป็นการดำเนินทำนองโดยใช้การดัดเก็บซึ่งมีลักษณะไล่ไปทางเสียงสูงทั้ง 4 ห้องเพลงเริ่มจากห้องเพลงที่ 1 จากสายเอกสายเปล่าไปยังนมที่ 3, 4 และ 5 ในห้องเพลงที่ 2 จากสายเอกนมที่ 3 ไปยังนมที่ 4, 5 และ 6 ห้องเพลงที่ 3 จากสายเอกนมที่ 4 ไปยังนมที่ 5, 6 และ 7 และในห้องเพลงที่ 4 เริ่มจากสายเอกนมที่ 5 ไปยังนมที่ 6, 7 และ 8 ตามลำดับเป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 1 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 12

ชชช ล ช	ร้ร้ร้ ต่ ร	ดัดดัด ท ต่	ททท ล ท
-----	-----	-----	-----
-----	-----	-----	-----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ และดัดสะบัดสองเสียง

ในวรรคเพลงนี้มีการดำเนินทำนองในรูปแบบเดียวกันทั้ง 4 ห้องเพลงโดยมีทิศทางเคลื่อนที่ของทำนองแตกต่างกันดังนี้ในห้องเพลงที่ 1 และ 2 เป็นการเคลื่อนที่ของทำนองไล่ไปทางเสียงสูงสำหรับห้องเพลงที่ 3 และ 4 เป็นการเคลื่อนที่ของทำนองไล่ไปทางเสียงต่ำ สำหรับรูปแบบของทำนองมีลักษณะการดัดสะบัดสองเสียงจำนวน 1 ชุดจากนั้นจึงดัดเก็บอีกสองเสียงเป็นการจบในแต่ละห้องเพลง

ท่อนที่ 1 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 13

ร้ ด ร้ ด	ร้ ด ต้ ท	ด้ ด ท ล	ล ด ล ช
-----	-----	-----	-----
-----	-----	-----	-----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ

ในวรรคเพลงนี้เป็นลักษณะการดำเนินทำนองโดยใช้เทคนิคการดัดเก็บซึ่งมีลักษณะพิเศษคือในทุกห้องเพลงบนจังหวะย่อยที่ 2 จะเป็นการดัดสายเอกสายเปล่าซึ่งมีการกระโดดของเสียงในรูปแบบของการสลับพันปลาจากเสียงสูงมายังสายเอกสายเปล่าแล้วกลับไปดัดเก็บบนเสียงสูงอีกสองจังหวะย่อยต่อไปทุกห้องเพลง

ท่อนที่ 1 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 14

ล ด ร้ ด	ร้ ด ล ช	ล ช ต้ ฟ	ด ฟ ช ล
-----	-----	-----	-----
-----	-----	-----	-----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ

ในวรรคเพลงนี้เป็นลักษณะการดำเนินทำนองโดยใช้เทคนิคการดัดเก็บซึ่งทำนองในวรรคเพลงนี้เป็นลักษณะของวรรคตอจากวรรคเพลงที่ 13 เทียบกลับท่อนที่ 1 ซึ่งยังคงมีลักษณะกระโดดเสียงแบบสลับพันปลาในห้องเพลงที่ 1 และ 2 จากนั้นในห้องเพลงที่ 3 เป็นการไล่ไปทางเสียงต่ำแบบสลับพันปลาจากสายเอกนมที่ 5 มายังนมที่ 4 แล้วย้อนกลับไปนมที่ 7 จากนั้นเคลื่อนที่ลงมานมที่ 3 สำหรับห้องเพลงที่ 4 เป็นการไล่ไปทางเสียงสูงโดยเริ่มจากสายเอกสายเปล่า ไปยังนมที่ 3, 4 และ 5 ตามลำดับเป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 1 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 15

ช ล ท ด	ร้ ด้ ท ล	ช ฟ ด ฟ	ช ล ท ด
-----	-----	-----	-----
-----	-----	-----	-----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ

ในวรรคเพลงนี้เป็นการดำเนินทำนองโดยใช้เทคนิคการดัดเก็บทั้ง 4 ห้องเพลงเริ่มจากห้องเพลงที่ 1 ดัดเก็บไล่ไปทางเสียงสูงจากสายเอกนมที่ 4 ไปยังนมที่ 5, 6 และ 7 ตามลำดับ ในห้องเพลงที่ 2 ดัดเก็บไล่ไปทางเสียงต่ำจากสายเอกนมที่ 8 มานมที่ 7, 6 และ 5 สำหรับห้องเพลงที่ 3 เป็นลักษณะสลับพันปลาจากสายเอกนมที่ 4 มานมที่ 3 และสายเปล่าจากนั้นกลับไปนมที่ 3 อีกครั้ง และห้องเพลงที่ 4 เป็นการดัดเก็บไล่ไปทางเสียงสูงจากนมที่ 4 สายเอกไปนมที่ 5, 6 และ 7 ตามลำดับเป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 1 เที้ยวกลับ วรรคเพลงที่ 16

ร้ ดั ริ ช	ล ช ร้ ดั	ร้ ฟ ช ล	ด ร้ ดั ท
-----	-----	-----	-----
-----	-----	-----	-----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ

ในวรรคเพลงนี้เป็นการดำเนินทำนองโดยใช้เทคนิคการดัดเก็บเริ่มจากห้องเพลงที่ 1 เป็นลักษณะการดัดเก็บแบบสลับฟันปลาจากสายเอกนมที่ 8 มายังนมที่ 7 แล้วกลับไปนมที่ 8 จึงย้อนลงมานมที่ 4 ตามลำดับ ในห้องเพลงที่ 2 เริ่มจากสายเอกนมที่ 5 เคลื่อนเสียงลงมานมที่ 4 แล้วกลับไปเสียงสูงนมที่ 8 และ 7 ตามลำดับ ในห้องเพลงที่ 3 เป็นลักษณะการไล่ไปเสียงสูงโดยเริ่มจากสายเอกนมที่ 8 ลงมาเสียงต่ำนมที่ 3 แล้วไล่ไปเสียงสูงนมที่ 4 และ 5 ตามลำดับ และในห้องเพลงที่ 4 เป็นการไล่ไปทางเสียงต่ำเริ่มจากสายเอกสายเปล่ากระโดดไปยังนมที่ 8 แล้วไล่เสียงลงมาที่นมที่ 7 และ 6 ตามลำดับ

ท่อนที่ 1 เที้ยวกลับ วรรคเพลงที่ 17

ด้ ท ล ช	ล ช ฟ ช	ล ช ฟ ร	รฟร ด ร
-----	-----	-----	-----
-----	-----	-----	-----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ และดัดสะบัดสองเสียง

ในวรรคเพลงนี้เป็นการดำเนินทำนองโดยเริ่มจากห้องเพลงที่ 1 ดัดเก็บไล่ไปทางเสียงต่ำจากสายเอกนมที่ 7 ไล่มานมที่ 6, 5 และ 4 ในห้องเพลงที่ 2 ดัดเก็บเริ่มจากสายเอกนมที่ 5 ลงมานมที่ 4 และ 3 จากนั้นกลับไปนมที่ 4 ตามลำดับ ในห้องเพลงที่ 3 เป็นลักษณะการดัดเก็บไล่ไปทางเสียงต่ำจากสายเอกนมที่ 5 มานมที่ 4, 3 และ 1 และในห้องเพลงที่ 4 เริ่มจากดัดสะบัดสองเสียงที่สายเอกนมที่ 1 และ 3 จากนั้นดัดเก็บอีกสองครั้งที่สายเอกสายเปล่าและนมที่ 1 เป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 1 เที้ยวกลับ วรรคเพลงที่ 18

ฟ ด ร ฟ	ร ด ฟ ร	ด ---	-----
-----	-----	- ท ร ด	ท ล ด ท
-----	-----	-----	-----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ

ในวรรคเพลงนี้เป็นการดำเนินทำนองโดยใช้เทคนิคการดัดเก็บเริ่มจากห้องเพลงที่ 1 จากสายเอกนมที่ 3 มายังสายเปล่าแล้วไล่ไปทางเสียงสูงนมที่ 1 และ 3 จากนั้นในห้องเพลงที่ 2 เริ่มจากสายเอกนมที่ 1 มายังสายเปล่าแล้วกลับไปนมที่ 3 และนมที่ 1 ตามลำดับ ในห้องเพลงที่ 3 เริ่มจากสายเอกสายเปล่ามายังสายทุ้มนมที่ 2, 4 และ 3 ตามลำดับ และในห้องเพลงที่ 4 เริ่มจากสายทุ้มนมที่ 2 ไปยังนมที่ 1, 3 และ 2 ตามลำดับเป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 1 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 19

-----	-----	-----	-----
ด ช ล ท	ด ท ร ด	- ด ช ล	ท ล ด ท
-----	-----	-----	-----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ

ในวรรคเพลงนี้เป็นการดำเนินทำนองโดยใช้เทคนิคการดัดเก็บโดยเริ่มจากห้องเพลงที่ 1 จากสายทุ้มนมที่ 3 มายังสายเปล่า แล้วไล่ไปทางเสียงสูงนมที่ 1 และ 2 ตามลำดับ ในห้องเพลงที่ 2 เริ่มจากสายทุ้มนมที่ 3 มายังนมที่ 2, 4 และ 3 ในห้องเพลงที่ 3 มีการหยุดหนึ่งจังหวะย่อยจากนั้นจึงดีดสายทุ้มนมที่ 3, สายเปล่า และมายังนมที่ 1 และในห้องเพลงที่ 4 เริ่มจากสายทุ้มนมที่ 2 มายังนมที่ 1, 3 และ 21 ตามลำดับ เป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 1 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 20

- ช ฟ ร	ร ปร ด -	ช ล ช ฟ	ร ฟ ด ร
ช - - -	- - - ท	- - - -	- - - -
- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ และดีดสะบัดสองเสียง

ในวรรคเพลงนี้เป็นการดำเนินทำนองเริ่มจากการดัดเก็บในห้องเพลงที่ 1 จากสายเปล่าสายทุ้มเสียงซอลมายังสายเอกนมที่ 4 เสียงซอล แล้วไล่ไปทางเสียงต่ำนมที่ 3 และ 1 จากนั้นในห้องเพลงที่ 2 ทำการสะบัดสองเสียงที่สายเอกนมที่ 1 และ 3 จากนั้นดีดเก็บสายเอกสายเปล่าและสายทุ้มนมที่ 2 ตามลำดับในห้องเพลงที่ 3 ดัดเก็บเริ่มจากสายเอกนมที่ 4 มายังนมที่ 5 แล้วไล่ไปทางเสียงต่ำนมที่ 4 และ 3 และในห้องเพลงที่ 3 ดัดเก็บเริ่มจากสายเอกนมที่ 1 มายังนมที่ 3, สายเปล่า และนมที่ 1 ตามลำดับ

ท่อนที่ 1 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 21

ฟ ฟ ฟ ด	ฟ ฟ ฟ ท	ล ช ล ร	ด ท ล ช
- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ

ในวรรคเพลงนี้เป็นการดำเนินทำนองโดยใช้เทคนิคการดัดเก็บเริ่มจากห้องเพลงที่ 1 ดีดสายเอกนมที่ 3 เป็นจำนวน 3 ครั้งและดีดสายเปล่าเป็นการจบห้องเพลง ในห้องเพลงที่ 2 มีลักษณะเช่นเดียวกับห้องเพลงที่ 1 แต่มีการเปลี่ยนเสียงตามจังหวะตกเป็นเสียงสายเอกนมที่ 6 ในห้องเพลงที่ 3 จากสายเอกนมที่ 5 มายังนมที่ 4, 5 และ 8 ตามลำดับและในห้องเพลงที่ 4 เป็นลักษณะการไล่ไปทางเสียงต่ำเริ่มจากสายเอกนมที่ 7 มายังนมที่ 6, 5 และ 4 ตามลำดับเป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 1 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 22

ฟ ช ล ท	ดํ ท ล ช	ลํดํล ช ฟ	ล ช ฟ ร
----	----	----	----
----	----	----	----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ และติดสะบัดสองเสียง

ในวรรคเพลงนี้มีการดำเนินทำนองโดยเริ่มจากการติดเก็บในห้องเพลงที่ 1 ไล่ไปทางเสียงสูงจากสายเอกนมที่ 3 ไปยังนมที่ 4, 5 และ 6 ตามลำดับ ในห้องเพลงที่ 2 เป็นการติดเก็บไล่ไปทางเสียงต่ำเริ่มจากสายเอกนมที่ 7 มายังนมที่ 6, 5 และ 4 ในห้องเพลงที่ 3 เริ่มจากการติดสะบัดสองเสียงระหว่างสายเอกนมที่ 5 และ 7 จากนั้นติดเก็บอีกสองจังหวะย่อยที่ สายเอกนมที่ 4 และ 3 ตามลำดับ และในห้องเพลงที่ 4 เป็นการติดเก็บไล่ไปทางเสียงต่ำจากสายเอกนมที่ 5 มายังนมที่ 4, 3 และ 1 เป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 1 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 23

รฟร ด -	----	ฟ ช ฟ ด	ฟ ช ล ท
--- ท	ล ท ด ร	----	----
----	----	----	----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ และติดสะบัดสองเสียง

ในวรรคเพลงนี้ห้องเพลงที่ 1 เริ่มจากการติดสะบัดสองเสียงระหว่างสายเอกนมที่ 1 และ 3 ต่อด้วยการติดเก็บสายเอกสายเปล่าและสายทุ้มนมที่ 2 ตามลำดับ ในห้องเพลงที่ 2 ติดเก็บสายทุ้มไล่ไปทางเสียงสูง เริ่มจากสายทุ้มนมที่ 1 ไปยังนมที่ 2, 3 และ 4 ตามลำดับ ในห้องเพลงที่ 3 เป็นลักษณะการติดเก็บแบบกระโดดเสียงสลับพันปลาจากสายเอกนมที่ 3 มานนมที่ 4 แล้วกลับไปนมที่ 3 อีกครั้งลงจบห้องด้วยสายเปล่าตามลำดับ และในห้องเพลงที่ 4 มีลักษณะไล่ไปทางเสียงสูงเริ่มจากสายเอกนมที่ 3 ไปยังนมที่ 4, 5 และ 6 ตามลำดับ

ท่อนที่ 1 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 24

- ร - ช	ฟ ช - ท	-- รํ ดํ	ท ดํ - รํ
----	----	----	----
----	----	----	----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ และติดรัว

ในวรรคเพลงนี้เป็นลักษณะของการจบท่อนเพลงมีการทอดจังหวะลงจึงเน้นที่การติดรัวสายเอกห้องเพลงที่ 1 ติดรัวสายเอกเอกนมที่ 1 และ 3 ให้มีความยาวแต่ละเสียง 2 จังหวะย่อย จากนั้นห้องเพลงที่ 2 ติดเก็บสายเอกนมที่ 3 เสียงฟาต่อด้วยการติดรัวเสียงซอล นมที่ 4 สองจังหวะย่อย และต่อด้วยติดรัวเสียง ที สายเอกนมที่ 6 ความยาว 3 จังหวะย่อย และมาลงจบด้วยการติดเก็บสองจังหวะย่อยที่สายเอกนมที่ 8 และ 7 ในห้องเพลงที่ 3 และในห้องเพลงที่ 4 ติดเก็บสายเอกเสียงที นมที่ 6 จากนั้นติดรัวสองจังหวะย่อยที่สายเอกเสียงโดนมที่ 7 และจบลงที่ติดสายเอกนมที่ 8 เป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 2 วรรคเพลงที่ 1

- - - ด	ร ม ฟ ช	- ล ฟ ช	- ช - ช
- - - -	- - - -	- - - -	- ช - -
- - - -	- - - -	- - - -	- ช - -

เทคนิคที่ปรากฏ ตีตเก็บ, ตีตเสียงทิงนอย และตีตรัว

ในวรรคเพลงนี้เริ่มจากการตีตเก็บจากสายเอกสายเปล่าในจังหวะตกของห้องเพลงที่ 1 ผ่านมายังห้องเพลงที่ 2 ในลักษณะไล่ไปทางเสียงสูง ผ่านนมที่ 1, 2, 3 และ 4 ตามลำดับ ในห้องเพลงที่ 3 มีการหยุดหนึ่งจังหวะย่อยจากนั้นตีตเก็บจากสายเอกนมที่ 5 มายังนมที่ 3 แล้วย้อนไปนมที่ 4 และในห้องเพลงที่ 4 ตีตเสียงทิงนอยเสียง ซอล และจบด้วยเสียงซอลสายเอกเป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 2 วรรคเพลงที่ 2

- - ด ร	มรด - ร	- ม ด ร	- ร - ร
- - - -	- - - -	- - - -	- ช - -
- - - -	- - - -	- - - -	- ร - -

เทคนิคที่ปรากฏ ตีตเก็บ, ตีตสะบัดสามเสียง และตีตเสียงทิงนอย

ในวรรคเพลงนี้เริ่มจากห้องเพลงที่ 1 มีการหยุดสองจังหวะย่อยจากนั้นตีตเก็บสายเอกสายเปล่าไล่ไปทางเสียงสูงมายังนมที่ 2 จากนั้นมีการสะบัดสามเสียงสายเอกนมที่ 2, 1 และสายเปล่า และทำจังหวะยกจากนั้นลงจังหวะตกที่เสียงเร นมที่ 1 ของสายเอก ในห้องเพลงที่ 3 เว้นหนึ่งจังหวะย่อยจากนั้นตีตเก็บไล่ไปทางเสียงสูงเริ่มจากเสียงมี นมที่ 2 สายเอกลงมาเสียงต่ำก่อนสายเอกสายเปล่าแล้วไล่ไปทางเสียงสูงนมที่ 2 จากนั้นห้องเพลงที่ 4 ตีตเสียงทิงนอยในเสียงเร และจบด้วยตีตเก็บเสียงเร นมที่ 2 สายเอกเป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 2 วรรคเพลงที่ 3

- ช - ช	ร ช - ด	- - - ช	- - - มี
- ช - -	- - - -	- - - -	- - - -
- ช - -	- - - -	- - - -	- - - -

เทคนิคที่ปรากฏ ตีตเก็บ, ตีตเสียงทิงนอย และตีตรัว

ในวรรคเพลงนี้ห้องเพลงที่ 1 ตีตเสียงทิงนอยที่เสียงซอลและจบลงจังหวะตกที่นมที่ 4 สายเอก จากนั้นห้องเพลงที่ 2 ทำการตีตเก็บสองจังหวะย่อยที่สายเอกนมที่ 1 และ 2 และตีตรัวที่สายเอกนมที่ 7 เป็นการจบห้องเพลง สำหรับห้องเพลงที่ 3 เป็นการตีตรัวนมที่ 11 สายเอกและจบลงที่ห้องเพลงที่ 4 ตีตเก็บนมที่ 9 สายเอกเป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 2 วรรคเพลงที่ 4

ร้ ม้ ช้ ด้	ร้ ม้ ฟ้ ท	ด้ ร้ ม้ ล	ท ด้ ร้ ช
-----	-----	-----	-----
-----	-----	-----	-----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ

ในวรรคเพลงนี้เป็นการดำเนินทำนองโดยใช้เทคนิคการดัดเก็บซึ่งมีลักษณะเคลื่อนที่ของทำนองไล่ไปทางเสียงสูงจำนวนสามเสียงแล้วย้อนกลับมาเสียงต่ำ 4 ลำดับเสียงเริ่มจากห้องเพลงที่ 1 จากสายเอกนมที่ 8, 9, 11 มายังนมที่ 7 ห้องเพลงที่สายเอกนมที่ 8, 9, 10 มายังนมที่ 6 ห้องเพลงที่ 3 นมที่ 7, 8, 9 มายังนมที่ 6 และห้องเพลงที่ 4 สายเอกนมที่ 6, 7, 8 มายังนมที่ 4 เป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 2 วรรคเพลงที่ 5

ฟชล ร้ด้ท	ด้ทล ร้ด้ท	ด้ทล ทลช	ลชฟ - ช
-----	-----	-----	-----
-----	-----	-----	-----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ และดัดสะบัดสามเสียง

ในวรรคเพลงนี้ห้องเพลงที่ 1, 2 และ 3 เป็นการดัดดำเนินทำนองโดยใช้เทคนิคการสะบัดสามเสียงจำนวนสองชุดในแต่ละห้อง สำหรับห้องเพลงที่ 4 เป็นการดัดสะบัดสามเสียงจำนวน 1 ชุดจากนั้นหยุดเพื่อยกจังหวะแล้วดัดเก็บสายเอกนมที่ 4 เป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 2 วรรคเพลงที่ 6

ร้มฟ ลชฟ	ชฟ้ม ลชฟ	ชฟ้ม ฟ้มร	มรด - ร
-----	-----	-----	-----
-----	-----	-----	-----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ และดัดสะบัดสามเสียง

ในวรรคเพลงนี้ห้องเพลงที่ 1, 2 และ 3 เป็นการดัดดำเนินทำนองโดยใช้เทคนิคการสะบัดสามเสียงจำนวนสองชุดในแต่ละห้อง สำหรับห้องเพลงที่ 4 เป็นการดัดสะบัดสามเสียงจำนวน 1 ชุดจากนั้นหยุดเพื่อยกจังหวะแล้วดัดเก็บสายเอกนมที่ 1 เป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 2 วรรคเพลงที่ 7

ซลต ลซม	--- ด	ซ ทลช ตทล	รตท - ม
----	รตล ช -	----	----
----	----	----	----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ และติดสะบัดสามเสียง

ในวรรคเพลงนี้เริ่มดำเนินทำนองจากการติดสะบัดสามเสียงบนสายเอกจำนวนสองชุดในห้องเพลงที่ 1 จากนั้นห้องเพลงที่ 2 มีการติดสะบัดสามเสียงบนสามทุ้มนมที่ 4, 3 และ 2 จำนวน 1 ชุดจากนั้นดัดเก็บสายเปล่าสายทุ้มแล้วดัดเก็บสายเปล่าสายเอก ในห้องเพลงที่ 3 มีการดัดเก็บสายเอกนมที่ 4 จากนั้นทำการสะบัดสามเสียงจำนวนสองชุด และลงจบวรรคเพลงด้วยการสะบัดสามเสียงจำนวนหนึ่งชุดบนสายเอกนมที่ 8, 7 และ 6 และหยุดหนึ่งจังหวะบนจังหวะยกและดัดเก็บสายเอกนมที่ 9 เป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 2 วรรคเพลงที่ 8

ฟซล ตซลช	ฟซฟ - ด	- ด ร ม	ฟ ซ ล ช
----	----	ช ---	----
----	----	----	----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ, ติดสะบัดสองเสียง และติดสะบัดสามเสียง

ในวรรคเพลงนี้เริ่มจากการติดสะบัดสามเสียงสายเอกไล่ไปทางเสียงสูงจากนมที่ 3 ไปยังนมที่ 4 และ 5 จากนั้นดัดเก็บนมที่ 7 และต่อด้วยการสะบัดสองเสียงระหว่างสายเอกนมที่ 4 และนมที่ 6 ในห้องเพลงที่ 1 สำหรับห้องเพลงที่ 2 เริ่มจากการสะบัดสองเสียงบนสายเอกระหว่างนมที่ 3 และ 4 จากนั้นหยุดหนึ่งจังหวะย่อยและดัดเก็บสายบเอกสายเปล่าตามจังหวะตกของห้องเพลง ในห้องเพลงที่ 3 เป็นการดัดเก็บโดยเริ่มจากสายทุ้มสายเปล่าไปยังสายเอกสายเปล่าแล้วไล่ไปทางเสียงสูงนมที่ 1 และ 2 ตามลำดับ และห้องเพลงที่ 4 เป็นการดัดเก็บจากสายเอกนมที่ 3 ไปยังนมที่ 4 และ 6 และย้อนกลับมานมที่ 4 เป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 2 วรรคเพลงที่ 9

มรต ร ม	ฟมร ม ฟ	ซฟม ฟ ช	ลซฟ ซ ล
----	----	----	----
----	----	----	----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ และติดสะบัดสามเสียง

ในวรรคเพลงนี้เป็นการดำเนินทำนองโดยใช้รูปแบบดังนี้เริ่มจากการสะบัดเสียงสามเสียงแล้วตามด้วยการดัดเก็บไล่ไปทางเสียงอีกสองจังหวะย่อย ดังรายละเอียดดังนี้ ห้องเพลงที่ 1 จากนมที่ 2 มายังนมที่ 1 และสายเปล่า แล้วย้อนเสียงไล่ไปทางเสียงสูงนมที่ 1 และ 2 ห้องเพลงที่ 2 สะบัดจากสายเอกนมที่ 3, 2 และ 1 แล้วย้อนไล่ไปทางเสียงสูงนมที่ 2 และ 3 ห้องเพลงที่ 3 สะบัดสายเอกนมที่ 4, 3 และ 2 จากนั้นดัดเก็บไล่ไปทางเสียงสูงนมที่ 3 และ 4 และห้องเพลงที่ 4 สะบัดสามเสียงจากนมที่ 5, 4 และ 3 แล้วดัดเก็บสายเอกนมที่ 4 และ 5 เป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 2 วรรคเพลงที่ 10

ดริ้ม รัด	ล ต ช ด	ล ช ฟ ล	ช ฟ ด ฟ
----	----	----	----
----	----	----	----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ และดัดสะบัดสามเสียง

ในวรรคเพลงนี้เริ่มจากการดัดสะบัดสามเสียงสายเอกนมที่ 7, 8 และ 9 จากนั้นดัดเก็บสายเอกนมที่ 8 และ 9 ตามลำดับในห้องเพลงที่ 1 ห้องเพลงที่ 2 ดัดเก็บจากนมที่ 5 ไปยังนมที่ 7 ลงมานมที่ 4 แล้วกลับไปนมที่ 7 อีกครั้ง สำหรับห้องเพลงที่ 3 ดัดเก็บไล่ไปทางเสียงต่ำจากสายเอกนมที่ 5 มานมที่ 4 และ 3 จากนั้นย้อนกลับไปเสียงสูงนมที่ 5 และห้องเพลงที่ 4 ดัดเก็บจากสายเอกนมที่ 4 มานมที่ 3 และ สายเปล่า จากนั้นไล่ไปทางเสียงสูงนมที่ 3 ตามลำดับเป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 2 วรรคเพลงที่ 11

ม ร ด -	----	ม ร ด ร	ม ฟ ช ด
--- ช	ด ช ด ร	----	----
----	----	----	----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ

ในวรรคเพลงนี้เป็นการดำเนินทำนองโดยใช้เทคนิคการดัดเก็บเริ่มจากห้องเพลงที่ 1 จากสายเอกนมที่ 2 ไล่ไปทางเสียงต่ำมายังนมที่ 1 และสายเปล่าจากนั้นดัดสายเปล่าสายหุ้ม ตามลำดับ ในห้องเพลงที่ 2 ดัดเก็บสายหุ้มจากนมที่ 3 มายังสายเปล่าแล้วไล่ไปทางเสียงสูงนมที่ 3 และ 4 ตามลำดับ ห้องเพลงที่ 3 ดัดเก็บสายเอกไล่ไปทางเสียงต่ำจากนมที่ 2 มานมที่ 1 และสายเปล่าจากนั้นย้อนกลับมานมที่ 1 ตามลำดับ และในห้องเพลงที่ 4 ดัดเก็บไล่ไปทางเสียงสูงจากสายเอกนมที่ 2 ไปนมที่ 3, 4 และ 7 ตามลำดับเป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 2 วรรคเพลงที่ 12

ล ช ฟ ล	ช ฟ ด ฟ	ม ร ด ร	ช ฟ ม ร
----	----	----	----
----	----	----	----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ

ในวรรคเพลงนี้เป็นการดำเนินทำนองโดยใช้การดัดเก็บเริ่มจากห้องเพลงที่ 1 ดัดสายเอกนมที่ 5, 4, 3 แล้วกลับมาที่นมที่ 5 ตามลำดับจากนั้นในห้องเพลงที่ 2 เริ่มจากสายเอกนมที่ 4, 3, สายเปล่า และนมที่ 3 ตามลำดับ ในห้องเพลงที่ 2 เริ่มจากการดัดสายเอกนมที่ 4 มายังนมที่ 3, สายเปล่า และนมที่ 3 ในห้องเพลงที่ 3 เริ่มจากสายเอกนมที่ 2 มายังนมที่ 1, สายเปล่า และนมที่ 1 ตามลำดับ และในห้องเพลงที่ 4 ไล่ไปทางเสียงต่ำเริ่มจากสายเอกนมที่ 4 มานมที่ 3, 2 และ 1 เป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 2 เที้ยวกลับ วรรคเพลงที่ 1

ด ฟ ชชช	ช ล ชชช	ช ด ชชช	ช ล ชชช
----	----	----	----
----	----	----	----

เทคนิคที่ปรากฏ ตีตเก็บ และ ตีตสะบัดเสียงเดียว

ในวรรคเพลงมีการดำเนินทำนองโดยใช้รูปแบบทำนองเดียวกันทั้ง 4 ห้องเพลงโดยเริ่มจากห้องเพลงที่ 1 ตีตเก็บจำนวน 2 เสียงจากสายเอกสายเปล่า มายังนมที่ 3 จากนั้นสะบัดเสียงเดียวที่สายเอกนมที่ 4 ห้องเพลงที่ 2 ตีตเก็บสายเอกนมที่ 4 และ 5 จากนั้นตีตสะบัดเสียงเดียวที่สายเอกนมที่ 4 ห้องเพลงที่ 3 ตีตเก็บสายเอกนมที่ 4 และ 7 จากนั้นตีตสะบัดเสียงเดียวสายเอกนมที่ 4 และห้องเพลงที่ 4 ตีตเก็บสายเอกนมที่ 4 และ 5 จากนั้นตีตสะบัดเสียงเดียวที่สายเอกนมที่ 4 ตามลำดับเป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 2 เที้ยวกลับ วรรคเพลงที่ 2

ช ล ชชช	ฟ ช ฟฟฟ	ม ฟ มम्म	ร ม รรร
----	----	----	----
----	----	----	----

เทคนิคที่ปรากฏ ตีตเก็บ และ ตีตสะบัดเสียงเดียว

ในวรรคเพลงมีการดำเนินทำนองโดยใช้รูปแบบทำนองเดียวกันทั้ง 4 ห้องเพลงเช่นเดียวกับวรรคเพลงที่ 1 เที้ยวกลับท่อนที่ 2 โดยเริ่มจากห้องเพลงที่ 1 ตีตเก็บจำนวน 2 เสียงจากสายเอกนมที่ 4 มายังนมที่ 5 จากนั้นสะบัดเสียงเดียวที่สายเอกนมที่ 4 ห้องเพลงที่ 2 ตีตเก็บสายเอกนมที่ 3 และ 4 จากนั้นตีตสะบัดเสียงเดียวที่สายเอกนมที่ 3 ห้องเพลงที่ 3 ตีตเก็บสายเอกนมที่ 2 และ 3 จากนั้นตีตสะบัดเสียงเดียวสายเอกนมที่ 2 และห้องเพลงที่ 4 ตีตเก็บสายเอกนมที่ 1 และ 2 จากนั้นตีตสะบัดเสียงเดียวที่สายเอกนมที่ 1 ตามลำดับเป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 2 เที้ยวกลับ วรรคเพลงที่ 3

----	- ด - ด	ช ด ร ม	ร - - ม
ด ล ท ด	ท ด - -	----	----
----	- ด - -	----	- ม - -

เทคนิคที่ปรากฏ ตีตเก็บ และ ตีตเสียงทึงนอย

ในวรรคเพลงนี้เริ่มดำเนินทำนองจากการตีตเก็บสายทุ้มนมที่ 3, 1, 2 แล้วกลับมายังนมที่ 3 ตามลำดับในห้องเพลงที่ 1 จากนั้นตีตเก็บสายทุ้มนมที่ 2 ตามด้วยการตีตเสียงทึงนอยเสียงโด และตีตเก็บตามจังหวะตกสายเอกสายเปล่าในห้องเพลงที่ 2 สำหรับห้องเพลงที่ 3 ตีตเก็บไล่ไปทางเสียงสูงจากสายเอกนมที่ 4 มาสายเอกสายเปล่าแล้วยังนมที่ 1 และ 2 ตามลำดับ และในห้องเพลงที่ 4 ตีตเก็บสายเอกนมที่ 2 จากนั้นตามด้วยตีตเก็บสายลวดนมที่ 2 และจบด้วยการตีตเก็บสายเอกนมที่ 2 เป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 2 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 4

ร ม ฟ ช	ล ช ฟ ม	ร ด ช ด	ร ม ฟ ช
----	----	----	----
----	----	----	----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ

ในวรรคเพลงนี้เป็นการดำเนินทำนองโดยใช้เทคนิคการดัดเก็บเริ่มจากห้องเพลงที่ 1 ดัดเก็บไล่ไปทางเสียงสูงจากสายเอกนมที่ 1 ไปยังนมที่ 2, 3 และ 4 ตามลำดับ จากนั้นในห้องเพลงที่ 2 ดัดเก็บไล่ไปทางเสียงต่ำจากสายเอกนมที่ 5 มายังนมที่ 4, 3 และ 2 สำหรับห้องเพลงที่ 3 เป็นลักษณะทำนองแบบสลับฟันปลาโดยเริ่มจากสายเอกนมที่ 1 มายังสายเปล่าแล้วกลับไปนมที่ 4 จากนั้นลงจังหวะตกด้วยสายเปล่าตามลำดับ และในห้องเพลงที่ 4 เป็นลักษณะการไล่ไปทางเสียงสูงจากสายเอกนมที่ 1 ไปยังนมที่ 2, 3 และ 4 ตามลำดับเป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 2 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 5

ช ด ร ม	ฟ ม ร ม ฟ	ช ฟ ม ฟ ช	ล ช ฟ ช ล
----	----	----	----
----	----	----	----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ และดัดสลับสามเสียง

ในวรรคเพลงนี้เป็นการดำเนินทำนองโดยใช้รูปแบบดังนี้เริ่มจากห้องเพลงที่ ดัดเก็บไล่ไปทางเสียงสูงจากสายเอกนมที่ 4 มายังสายเอกสายเปล่าแล้วไล่ขึ้นมานมที่ 1 และ 2 ตามลำดับ ห้องเพลงที่ 2 สลับสามเสียงจากสายเอกนมที่ 3, 2 และ 1 แล้วย้อนไล่ไปทางเสียงสูงนมที่ 2 และ 3 ห้องเพลงที่ 3 สลับสายเอกนมที่ 4, 3 และ 2 จากนั้นดัดเก็บไล่ไปทางเสียงสูงนมที่ 3 และ 4 และห้องเพลงที่ 4 สลับสามเสียงจากนมที่ 5, 4 และ 3 แล้วดัดเก็บสายเอกนมที่ 4 และ 5 เป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 2 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 6

ฟ ช ล ร	ด ล ช ด	ล ช ฟ ล	ช ฟ ด ฟ
----	----	----	----
----	----	----	----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ

ในวรรคเพลงนี้เป็นการดำเนินทำนองโดยใช้เทคนิคการดัดเก็บเริ่มจากห้องเพลงที่ 1 ดัดเก็บไล่ไปทางเสียงสูงจากสายเอกนมที่ 3 ไปยังนมที่ 4, 5 และ 8 ตามลำดับจากนั้นดัดเก็บในลักษณะสลับฟันปลาจากสายเอกนมที่ 7 ๆ ลงเสียงต่ำนมที่ 5 และ 4 จากนั้นย้อนไปนมที่ 7 ตามลำดับห้องเพลงที่ 3 เริ่มจากสายเอกนมที่ 5 มานมที่ 4 และ 3 จากนั้นไล่เสียงกลับไปนมที่ 5 และห้องเพลงที่ 4 ดัดเก็บไล่ไปทางเสียงต่ำเริ่มจากสายเอกนมที่ 4 มายังนมที่ 3 และสายเปล่า จากนั้นกลับไปนมที่ 3 ตามลำดับเป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 2 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 7

ม ร ด -	-----	ม ร ด ร	ม ฟ ช ดั
--- ช	ด ช ด ร	-----	-----
-----	-----	-----	-----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ

ในวรรคเพลงนี้เป็นการดำเนินทำนองโดยใช้เทคนิคการดัดเก็บเริ่มจากห้องเพลงที่ 1 ดัดเก็บไล่ไปทางเสียงต่ำจากสายเอกนมที่ 2 มายังนมที่ 1, สายเปล่า และสายทุ้มสายเปล่าตามลำดับ จากนั้นดำเนินทำนองดัดเก็บบนสายทุ้มในห้องเพลงที่ 2 โดยดัดเก็บนมที่ 3 มายังสายเปล่า กลับไปนมที่ 3 และนมที่ 4 ในห้องเพลงที่ 3 ดัดเก็บสายเอกไล่ไปทางเสียงต่ำนมที่ 2, 1, สายเปล่า แล้วกลับไปยังนมที่ 1 อีกครั้ง และในห้องเพลงที่ 4 ดัดเก็บไล่ไปทางเสียงสูงโดยดัดเริ่มจากสายเอกนมที่ 2 ไปยังนมที่ 3, 4 และ 7 ตามลำดับ เป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 2 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 8

ล ช ฟ ล	ช ฟ ด ฟ	ม ร ด ร	ช ฟ ม ร
-----	-----	-----	-----
-----	-----	-----	-----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ

ในวรรคเพลงนี้เป็นการดำเนินทำนองโดยใช้การดัดเก็บเริ่มจากห้องเพลงที่ 1 ดัดสายเอกนมที่ 5, 4, 3 แล้วกลับมาที่นมที่ 5 ตามลำดับจากนั้นในห้องเพลงที่ 2 เริ่มจากสายเอกนมที่ 4, 3, สายเปล่า และนมที่ 3 ตามลำดับ ในห้องเพลงที่ 2 เริ่มจากการดัดสายเอกนมที่ 4 มายังนมที่ 3, สายเปล่า และนมที่ 3 ในห้องเพลงที่ 3 เริ่มจากสายเอกนมที่ 2 มายังนมที่ 1, สายเปล่า และนมที่ 1 ตามลำดับ และในห้องเพลงที่ 4 ไล่ไปทางเสียงต่ำเริ่มจากสายเอกนมที่ 4 มานนมที่ 3, 2 และ 1 เป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 2 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 9

ด ท ดั รี่	ดั ท ดั รี่	ดั ท ฟี่ รี่	ดั ท ล ช
-----	-----	-----	-----
-----	-----	-----	-----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ

ในวรรคเพลงนี้เป็นการดำเนินทำนองโดยใช้เทคนิคการดัดเก็บเริ่มจากห้องเพลงที่ 1 ดัดเก็บสายเอกสายเปล่าจากนั้นดัดในลักษณะทำนองไล่ไปทางเสียงสูงจากนมที่ 6 ไปยังนมที่ 7 และ 8 ในห้องเพลงที่ 2 ก็เป็นลักษณะเช่นเดียวกันกับห้องเพลงที่ 1 เปลี่ยนเพียงโน้ตจังหวะย่อยแรกจากเสียงโดต่ำเป็นโดสูงนมที่ 7 ในห้องเพลงที่ 3 เป็นลักษณะทำนองสลับฟันปลาจากสายเอกนมที่ 7 มายังนมที่ 6 จากนั้นกระโดดไปยังนมที่ 10 แล้วกลับมานมที่ 8 และในห้องเพลงที่ 4 เป็นการดัดเก็บไล่ไปทางเสียงต่ำจากสายเอกนมที่ 7 มายังนมที่ 6, 5 และ 4 ตามลำดับเป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 2 เที้ยวกลับ วรรคเพลงที่ 10

ด ท ตั รี่	ดํ ท ล ช	ล ช ตั ฟ	ด ฟ ช ล
-----	-----	-----	-----
-----	-----	-----	-----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ

ในวรรคเพลงนี้เป็นการดำเนินทำนองโดยใช้เทคนิคการดัดเก็บเริ่มจากห้องเพลงที่ 1 ดัดเก็บสายเอกสายเปล่าจากนั้นดีดในลักษณะทำนองไล่ไปทางเสียงสูงจากนมที่ 6 ไปยังนมที่ 7 และ 8 ในห้องเพลงที่ 2 เป็นการดัดเก็บไล่ไปทางเสียงต่ำจากสายเอกนมที่ 7 มานมที่ 6, 5 และ 4 จากนั้นในห้องเพลงที่ 3 ดัดเก็บสายเอกนมที่ 5 มานมที่ 4 แล้วกระโดดไปนมที่ 7 แล้วจึงกลับมาที่นมที่ 3 ตามลำดับ และในห้องเพลงที่ 4 เริ่มจากสายเอกสายเปล่าแล้วไล่ไปทางเสียงสูงจากนมที่ 3 ไปยัง นมที่ 4 และ 5 ตามลำดับเป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 2 เที้ยวกลับ วรรคเพลงที่ 11

ช ล ท ตั	รี่ ตั ท ล	ช ฟ ต ฟ	ช ล ท ตั
-----	-----	-----	-----
-----	-----	-----	-----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ

ในวรรคเพลงนี้เป็นการดำเนินทำนองโดยใช้เทคนิคการดัดเก็บทั้ง 4 ห้องเพลงเริ่มจากห้องเพลงที่ 1 ดัดเก็บไล่ไปทางเสียงสูงจากสายเอกนมที่ 4 ไปยังนมที่ 5, 6 และ 7 ตามลำดับ ในห้องเพลงที่ 2 ดัดเก็บไล่ไปทางเสียงต่ำจากสายเอกนมที่ 8 มานมที่ 7, 6 และ 5 สำหรับห้องเพลงที่ 3 เป็นลักษณะสลับฟันปลาจากสายเอกนมที่ 4 มานมที่ 3 และสายเปล่าจากนั้นกลับไปนมที่ 3 อีกครั้ง และห้องเพลงที่ 4 เป็นการดัดเก็บไล่ไปทางเสียงสูงจากนมที่ 4 สายเอกไปนมที่ 5, 6 และ 7 ตามลำดับเป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 2 เที้ยวกลับ วรรคเพลงที่ 12

รี่ ตั รี่ ช	ล ช รี่ ตั	รี่ ฟ ช ล	ท รี่ ตั ท
-----	-----	-----	-----
-----	-----	-----	-----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ

ในวรรคเพลงนี้เป็นการดำเนินทำนองโดยใช้เทคนิคการดัดเก็บเริ่มจากห้องเพลงที่ 1 เป็นลักษณะการดัดเก็บแบบสลับฟันปลาจากสายเอกนมที่ 8 มายังนมที่ 7 แล้วกลับไปนมที่ 8 จึงย่อนลงมานมที่ 4 ตามลำดับ ในห้องเพลงที่ 2 เริ่มจากสายเอกนมที่ 5 เคลื่อนเสียงลงมานมที่ 4 แล้วกลับไปเสียงสูงนมที่ 8 และ 7 ตามลำดับ ในห้องเพลงที่ 3 เป็นลักษณะการไล่ไปเสียงสูงโดยเริ่มจากสายเอกนมที่ 8 ลงมาเสียงต่ำนมที่ 3 แล้วไล่ไปเสียงสูงนมที่ 4 และ 5 ตามลำดับ และในห้องเพลงที่ 4 เป็นการไล่ไปทางเสียงต่ำเริ่มจากสายเอกสายเปล่ากระโดดไปยังนมที่ 8 แล้วไล่เสียงลงมาที่นมที่ 7 และ 6 ตามลำดับ

ท่อนที่ 2 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 13

ด ท ล ช	ล ช ฟ ช	ล ช ฟ ร	ฟ ร ต ร
-----	-----	-----	-----
-----	-----	-----	-----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ และตัดสะบัดสองเสียง

ในวรรคเพลงนี้เป็นการดำเนินทำนองโดยเริ่มจากห้องเพลงที่ 1 ดัดเก็บไล่ไปทางเสียงต่ำจากสายเอกนมที่ 7 ไล่มานมที่ 6, 5 และ 4 ในห้องเพลงที่ 2 ดัดเก็บเริ่มจากสายเอกนมที่ 5 ลงมานมที่ 4 และ 3 จากนั้นกลับไปนมที่ 4 ตามลำดับ ในห้องเพลงที่ 3 เป็นลักษณะการดัดเก็บไล่ไปทางเสียงต่ำจากสายเอกนมที่ 5 มานมที่ 4, 3 และ 1 และในห้องเพลงที่ 4 เริ่มจากตัดสะบัดสองเสียงที่สายเอกนมที่ 1 และ 3 จากนั้นดัดเก็บอีกสองครั้งที่สายเอกสายเปล่าและนมที่ 1 เป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 2 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 14

ฟ ต ร ฟ	ร ต ฟ ร	ด - - -	-----
-----	-----	- ท ร ต	ท ล ต ท
-----	-----	-----	-----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ

ในวรรคเพลงนี้เป็นการดำเนินทำนองโดยใช้เทคนิคการดัดเก็บเริ่มจากห้องเพลงที่ 1 จากสายเอกนมที่ 3 มายังสายเปล่าแล้วไล่ไปทางเสียงสูงนมที่ 1 และ 3 จากนั้นในห้องเพลงที่ 2 เริ่มจากสายเอกนมที่ 1 มายังสายเปล่าแล้วกลับไปนมที่ 3 และนมที่ 1 ตามลำดับ ในห้องเพลงที่ 3 เริ่มจากสายเอกสายเปล่ามายังสายทุ้มนมที่ 2, 4 และ 3 ตามลำดับ และในห้องเพลงที่ 4 เริ่มจากสายทุ้มนมที่ 2 ไปยังนมที่ 1, 3 และ 2 ตามลำดับเป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 2 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 15

-----	-----	-----	-----
ด ช ล ท	ด ท ร ต	- ด ช ล	ท ล ต ท
-----	-----	-----	-----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ

ในวรรคเพลงนี้เป็นการดำเนินทำนองโดยใช้เทคนิคการดัดเก็บโดยเริ่มจากห้องเพลงที่ 1 จากสายทุ้มนมที่ 3 มายังสายเปล่า แล้วไล่ไปทางเสียงสูงนมที่ 1 และ 2 ตามลำดับ ในห้องเพลงที่ 2 เริ่มจากสายทุ้มนมที่ 3 มายังนมที่ 2, 4 และ 3 ในห้องเพลงที่ 3 มีการหยุดหนึ่งจังหวะย่อยจากนั้นจึงดัดสายทุ้มนมที่ 3, สายเปล่า และมายังนมที่ 1 และในห้องเพลงที่ 4 เริ่มจากสายทุ้มนมที่ 2 มายังนมที่ 1, 3 และ 2 ตามลำดับเป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 2 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 16

- ช ฟ ร	ร ฟ ร ด -	ด ล ช ฟ	ร ฟ ด ร
ด - - -	- - - ท	- - - -	- - - -
- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ และติดสะบัดสองเสียง

ในวรรคเพลงนี้เป็นการดำเนินทำนองเริ่มจากการติดเก็บในห้องเพลงที่ 1 จากสายเปล่าสายทุ้มเสียงซอลมายังสายเอกนมที่ 4 เสียงซอล แล้วไล่ไปทางเสียงต่ำนมที่ 3 และ 1 จากนั้นในห้องเพลงที่ 2 ทำการสะบัดสองเสียงที่สายเอกนมที่ 1 และ 3 จากนั้นติดเก็บสายเอกสายเปล่าและสายทุ้มนมที่ 2 ตามลำดับในห้องเพลงที่ 3 ติดเก็บเริ่มจากสายเอกนมที่ 4 มายังนมที่ 5 แล้วไล่ไปทางเสียงต่ำนมที่ 4 และ 3 และในห้องเพลงที่ 3 ติดเก็บเริ่มจากสายเอกนมที่ 1 มายังนมที่ 3, สายเปล่า และนมที่ 1 ตามลำดับ

ท่อนที่ 2 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 17

ฟ ฟ ฟ ด	ฟ ฟ ฟ ท	ล ช ล ร	ดํ ท ล ช
- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ

ในวรรคเพลงนี้เป็นการดำเนินทำนองโดยใช้เทคนิคการติดเก็บเริ่มจากห้องเพลงที่ 1 ติดสายเอกนมที่ 3 เป็นจำนวน 3 ครั้งและติดสายเปล่าเป็นการจบห้องเพลง ในห้องเพลงที่ 2 มีลักษณะเช่นเดียวกับห้องเพลงที่ 1 แต่มีการเปลี่ยนเสียงตามจังหวะตกเป็นเสียงสายเอกนมที่ 6 ในห้องเพลงที่ 3 จากสายเอกนมที่ 5 มายังนมที่ 4, 5 และ 8 ตามลำดับและในห้องเพลงที่ 4 เป็นลักษณะการไล่ไปทางเสียงต่ำเริ่มจากสายเอกนมที่ 7 มายังนมที่ 6, 5 และ 4 ตามลำดับเป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 2 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 18

ฟ ช ล ท	ดํ ท ล ช	ล ดํ ล ช ฟ	ล ช ฟ ร
- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ และติดสะบัดสองเสียง

ในวรรคเพลงนี้มีการดำเนินทำนองโดยเริ่มจากการติดเก็บในห้องเพลงที่ 1 ไล่ไปทางเสียงสูงจากสายเอกนมที่ 3 ไปยังนมที่ 4, 5 และ 6 ตามลำดับ ในห้องเพลงที่ 2 เป็นการติดเก็บไล่ไปทางเสียงต่ำเริ่มจากสายเอกนมที่ 7 มายังนมที่ 6, 5 และ 4 ในห้องเพลงที่ 3 เริ่มจากการติดสะบัดสองเสียงระหว่างสายเอกนมที่ 5 และ 7 จากนั้นติดเก็บอีกสองจังหวะย่อยที่ สายเอกนมที่ 4 และ 3 ตามลำดับ และในห้องเพลงที่ 4 เป็นการติดเก็บไล่ไปทางเสียงต่ำจากสายเอกนมที่ 5 มายังนมที่ 4, 3 และ 1 เป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 2 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 19

รพริ ด -	----	ฟช ฟด	ฟช ลท
--- ท	ลท ดร	----	----
----	----	----	----

เทคนิคที่ปรากฏ ตีตเก็บ และตีตสะบัดสองเสียง

ในวรรคเพลงนี้ห้องเพลงที่ 1 เริ่มจากการตีตสะบัดสองเสียงระหว่างสายเอกนมที่ 1 และ 3 ต่อด้วยการตีตเก็บสายเอกสายเปล่าและสายทุ้มนมที่ 2 ตามลำดับ ในห้องเพลงที่ 2 ตีตเก็บสายทุ้มไล่ไปทางเสียงสูง เริ่มจากสายทุ้มนมที่ 1 ไปยังนมที่ 2, 3 และ 4 ตามลำดับ ในห้องเพลงที่ 3 เป็นลักษณะการตีตเก็บแบบกระโดดเสียงสลับฟันปลาจากสายเอกนมที่ 3 มานมที่ 4 แล้วกลับไปนมที่ 3 อีกครั้งลงจบห้องด้วยสายเปล่าตามลำดับ และในห้องเพลงที่ 4 มีลักษณะไล่ไปทางเสียงสูงเริ่มจากสายเอกนมที่ 3 ไปยังนมที่ 4, 5 และ 6 ตามลำดับ

ท่อนที่ 2 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 20

- ร - ช	ฟช - ท	-- รัด	ท ด - ร
----	----	----	----
----	----	----	----

เทคนิคที่ปรากฏ ตีตเก็บ และตีตรว

ในวรรคเพลงนี้เป็นลักษณะของการจบท่อนเพลงมีการทอดจังหวะลงจึงเน้นที่การตีตรวสายเอกห้องเพลงที่ 1 ตีตรวสายเอกเอกนมที่ 1 และ 3 ให้ความยาวแต่ละเสียง 2 จังหวะย่อย จากนั้นห้องเพลงที่ 2 ตีตเก็บสายเอกนมที่ 3 เสียงฟาต่อการตีตรวเสียงซอล นมที่ 4 สองจังหวะย่อย และต่อด้วยตีตรวเสียง ที สายเอกนมที่ 6 ความยาว 3 จังหวะย่อย และมาลงจบด้วยการตีตเก็บสองจังหวะย่อยที่สายเอกนมที่ 8 และ 7 ในห้องเพลงที่ 3 และในห้องเพลงที่ 4 ตีตเก็บสายเอกเสียงที นมที่ 6 จากนั้นตีตรวสองจังหวะย่อยที่สายเอกเสียงโดนมที่ 7 และจบลงที่ตีตสายเอกนมที่ 8 เป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 3 วรรคเพลงที่ 1

--- ตี	--- รั	-- ตี รั	ตี ท ลทลช
----	----	----	----
----	----	----	----

เทคนิคที่ปรากฏ ตีตเก็บ, ตีตเสียงปรีบ และตีตรัว

ในวรรคเพลงนี้เริ่มจากการตีตรัวในสองห้องเพลงแรกจากห้องเพลงที่ 1 ตีตรัวสายเอกนมที่ 7 ไล่ไปทางเสียงสูงนมที่ 8 ในห้องเพลงที่ 2 จากนั้นตีตเก็บสองจังหวะย่อยจังหวะที่ 3 และ 4 ในห้องเพลงที่ 3 สายเอกนมที่ 7 และ 8 และในห้องเพลงที่ 4 ตีตเก็บสายเอกนมที่ 7 ไล่ไปทางเสียงต่ำนมที่ 6 และ 5 จากนั้นตีตเสียงปรีบนมที่ 6, 5 และ 4 ตามลำดับเป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 3 วรรคเพลงที่ 2

--- ฟ	--- ช	-- ฟ ล	ช ฟ ม ร
----	----	----	----
----	----	----	----

เทคนิคที่ปรากฏ ตีตเก็บ และตีตรัว

ในวรรคเพลงนี้เริ่มจากการตีตรัวในสองห้องเพลงแรกเช่นเดียวกับวรรคที่ 1 ท่อนที่ 3 ดังนี้จากห้องเพลงที่ 1 ตีตรัวสายเอกนมที่ 3 ไล่ไปทางเสียงสูงนมที่ 4 ในห้องเพลงที่ 2 จากนั้นตีตเก็บสองจังหวะย่อยที่จังหวะที่ 3 และ 4 ในสายเอกนมที่ 3 ไปยังนมที่ 5 และในห้องเพลงที่ 4 ตีตเก็บไล่ไปทางเสียงต่ำจากสายเอกนมที่ 4 มายังนมที่ 3, 2 และ 1 ตามลำดับเป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 3 วรรคเพลงที่ 3

- ช - ช	ร ช - รั	ตีตีตี ท ตี	รั - รัตีท
- ช --	- ช --	----	----
----	----	----	- ท --

เทคนิคที่ปรากฏ ตีตเก็บ, ตีตควบเสียง, ตีตสะบัดเสียงเดี่ยว และตีตสะบัดสามเสียง

ในวรรคเพลงนี้เริ่มจากการตีตควบเสียงกระทบสองสายที่เสียงซอลสายเอกนมที่ 4 กับสายเปล่าสายทุ้มจากนั้นตีตเก็บสายเอกนมที่ 4 อีกครั้งตรงจังหวะย่อยจังหวะตกของห้องเพลง ในห้องเพลงที่ 2 ตีตเก็บสายเอกนมที่ 1 ในจังหวะย่อยที่ 1 จากนั้นตีตควบเสียงที่สายเอกนมที่ 4 แล้วกระโดดเสียงไล่ไปทางเสียงสูงสายเอกนมที่ 8 ตรงจังหวะตกของห้องเพลง ในห้องเพลงที่ 3 เริ่มจากการตีตสะบัดเสียงเดี่ยวที่สายเอกนมที่ 7 จากนั้นตีตเก็บนมที่ 6 และ 7 ตามลำดับ และห้องเพลงที่ 4 ตีตเก็บสายเอกนมที่ 8 มายังสายลวดนมที่ 6 จากนั้นตีตสะบัดสามเสียงที่สายเอกนมที่ 8, 7 และ 6 เป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 3 วรรคเพลงที่ 4

- ล ช ล	ดี ฟ - ช	- ฟ ม ช	ล ท ดี ร
-----	-----	-----	-----
-----	-----	-----	-----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ และดีดรัว

ในวรรคเพลงนี้เริ่มจากการดัดเก็บในลักษณะทำนองสลับฟันปลาจากสายเอกนมที่ 5 มายังนมที่ 4 แล้วกลับไปยังนมที่ 5 อีกครั้ง ในห้องเพลงที่ 2 ดัดเก็บจากสายเอกนมที่ 7 มายังนมที่ 3 แล้วทำจังหวะยกจากนั้นดัดเก็บนมที่ 4 ตามลำดับ ในห้องเพลงที่ 3 เว้นจังหวะย่อยแรกจากนั้นดัดเก็บสายเอกนมที่ 3, 2 และ 4 ตามลำดับ และในห้องเพลงที่ 4 ดัดเก็บไล่ไปทางเสียงสูงจากสายเอกนมที่ 5 ไปยังนมที่ 6, 7 และ 8 โดยตรงนมที่ 8 มีการดีดรัวส่งไปอีกห้องจังหวะยังวรรคเพลงต่อไปจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 3 วรรคเพลงที่ 5

-----	ร ี ร์ ดี ท	ท ดี ท ล ช	--- ช
-----	-----	-----	-----
-----	-----	-----	- ช --

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ และดีดสะบัดสองเสียง

ในวรรคเพลงนี้ในห้องเพลงที่ 2 เริ่มจากการดีดสะบัดสองเสียงระหว่างสายเอกนมที่ 8 และ 9 จากนั้นดัดเก็บอีกสองจังหวะย่อยไล่ไปทางเสียงต่ำจากสายเอกนมที่ 7 มานนมที่ 6 ในห้องเพลงที่ 3 ดีดสะบัดสองเสียงระหว่างสายเอกนมที่ 6 และ 7 จากนั้นดัดเก็บไล่ไปทางเสียงต่ำจากสายเอกนมที่ 5 มานนมที่ 4 และในห้องเพลงที่ 4 เริ่มจากดัดเก็บสายลวดนมที่ 4 ตรงจังหวะย่อยที่ 2 จากนั้นดัดเก็บสายเอกนมที่ 4 ตรงจังหวะตกของวรรคเพลงเป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 3 วรรคเพลงที่ 6

ช ล ช ฟ ร	ร ี ร์ ด -	-----	-----
-----	--- ท	ด ท ล ท	ด ร ฟ ด
-----	-----	-----	-----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ, ดีดรัว และดีดสะบัดสองเสียง

ในวรรคเพลงนี้เริ่มจากห้องเพลงที่ 1 ดีดสะบัดสองเสียงระหว่างสายเอกนมที่ 4 และ 5 จากนั้นดัดเก็บนมที่ 3 มานนมที่ 1 ในห้องเพลงที่ 2 มีลักษณะเช่นเดียวกับห้องเพลงที่ 1 ดีดสะบัดสองเสียงระหว่างสายเอกนมที่ 1 และ 3 จากนั้นดัดเก็บสายเอกสายเปล่าและสายทุ้มนมที่ 2 ตามลำดับ ในห้องเพลงที่ 3 ดัดเก็บสายทุ้มนมที่ 3, 2, 1 และ 3 ตามลำดับ และในห้องเพลงที่ 4 ดัดเก็บจากสายทุ้มนมที่ 3 ไปยังนมที่ 4, 6 และ ดีดรัว สายทุ้มนมที่ 3 ส่งไปยังอีกวรรคเพลงตามลำดับเป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 3 วรรคเพลงที่ 7

----	ช ล ด ี ฝ	----	ช ล ท ท ี
----	----	----	----
----	----	----	----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ , ดัดรัว และดัดเสียงปรับ

ในวรรคเพลงนี้เริ่มจากห้องเพลงที่ 2 ดัดเก็บสายเอกไล่ไปทางเสียงสูงนมที่ 4, 5 และ 7 จากนั้น ดัดเสียงปรับสายเอกนมที่ 7 มายังนมที่ 3 โดยที่นมที่ 3 ดัดรัว 1 จังหวะส่งไปยังห้องเพลงที่ 4 ในห้องเพลงที่ 4 ดัดเก็บไล่ไปทางเสียงสูงเช่นเดียวกันจากสายเอกนมที่ 4 ไปนมที่ 5 และ 6 จากนั้นดัดเสียงปรับสายเอกนมที่ 6 และ 7 โดยที่นมที่ 7 ดัดรัวส่งหนึ่งจังหวะไปยังอีกวรรคเพลงเป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 3 วรรคเพลงที่ 8

----	ท ด ี ฝ	ร ี ด ี ฝ ี	ด ี ท ี ฝ ี
----	----	----	----
----	----	----	----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ และดัดเสียงปรับ

ในวรรคเพลงนี้เริ่มจากห้องเพลงที่ 2 ดัดเก็บสายเอกไล่ไปทางเสียงสูงนมที่ 6, 7, 8 และ 10 ตามลำดับ ในห้องเพลงที่ 3 ดัดเก็บสายเอกนมที่ 8, 7, 10 และ 8 ตามลำดับ และในห้องเพลงที่ 4 ดัดเก็บสายเอกนมที่ 7, 6 และ 8 จากนั้นดัดเสียงปรับสายเอกนมที่ 8 และ 7 เป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 3 วรรคเพลงที่ 9

- ฟ - ล	ลชฟ ช ท	ทลช ล ด ี	ด ี ทล ท ี
----	----	----	----
----	----	----	----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ, ดัดรัว และดัดสลับสามเสียง

ในวรรคเพลงนี้เริ่มจากห้องเพลงที่ 1 ดัดเก็บที่จังหวะย่อยที่ 2 และที่ 4 สายเอกนมที่ 3 และ 6 ตามลำดับ จากนั้นในห้องเพลงที่ 2 ทำการสลับสามเสียงที่สายเอกนมที่ 5, 4 และ 3 และดัดเก็บสายเอกนมที่ 4 และ 6 ในห้องเพลงที่ 3 ดัดสลับสามเสียงสายเอกนมที่ 6, 5 และ 4 จากนั้นดัดเก็บสายเอกนมที่ 5 และ 7 และในห้องเพลงที่ 4 ดัดสลับสามเสียงสายเอกนมที่ 7, 6 และ 5 จากนั้นดัดเก็บสายเอกนมที่ 6 และ ดัดรัวสายเอกนมที่ 8 เป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 3 วรรคเพลงที่ 10

----	ฟ ทร ด้	ท ล ช ล	ช ฟ ช ท
----	----	----	----
----	----	----	----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ

ในวรรคเพลงนี้เริ่มจากการดัดเก็บในห้องเพลงที่ 2 จากสายเอกนมที่ 10 มายังนมที่ 6, 8 และ 7 ตามลำดับ ในห้องเพลงที่ 3 ดัดเก็บสายเอกนมที่ 6, 5, 4 แล้วกลับมาที่นมที่ 5 และในห้องเพลงที่ 4 ดัดเก็บสายเอกนมที่ 4, 3 แล้วไล่ไปทางเสียงสูงนมที่ 4 และ 6 เป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 3 วรรคเพลงที่ 11

- ร ฟ ล ช	- ร ฟ ล ช	- ร ฟ ล ช	ฟ ท ท ท
----	----	----	----
----	----	----	----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ, ดัดเสียงปรับ และดัดสับัดเสียงเดี่ยว

ในวรรคเพลงนี้ห้องเพลงที่ 1, 2 และ 3 มีลักษณะการดำเนินทำนองแบบเดียวกันคือดัดเก็บสายเอกไล่ไปทางเสียงสูงจากนมที่ 1 ไปนมที่ 3 จากนั้นดัดเสียงปรับสายเอกนมที่ 6 และ 5 ตามลำดับ และในห้องเพลงที่ 4 ดัดเก็บสายเอกนมที่ 3 และ 6 จากนั้นดัดสับัดเสียงเดี่ยวสายเอกนมที่ 6 เป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 3 วรรคเพลงที่ 12

ด ร์ ด ์ ท ด ์	ร ์ ด ์ ท ช	ช ฟ ร ฟ ช	ฟ ท ท ท
----	----	----	----
----	----	----	----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ, ดัดสับัดเสียงเดี่ยว และดัดสับัดสองเสียง

ในวรรคเพลงนี้เริ่มจากห้องเพลงที่ 1 ดัดสับัดสองเสียงระหว่างสายเอกนมที่ 7 และ 8 จากนั้นดัดเก็บสายเอกนมที่ 6 และ 7 ในห้องเพลงที่ 2 ดัดเก็บไล่ไปทางเสียงต่ำจากสายเอกนมที่ 8 มานนมที่ 7, 6 และ 4 ในห้องเพลงที่ 3 ดัดสับัดสามเสียงสายเอกนมที่ 4, 3 และ 1 จากนั้นดัดเก็บสายเอกนมที่ 3 และ 4 ไล่ไปทางเสียงสูง และในห้องเพลงที่ 4 ดัดเก็บสายเอกนมที่ 3 และ 6 จากนั้นดัดสับัดเสียงเดี่ยวสายเอกนมที่ 6 เป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 3 วรรคเพลงที่ 13

ซฟร ฟซ	ฟ ท ททท	ลซฟ ซล	ฟ ซ ซซซ
----	----	----	----
----	----	----	----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ, ดัดสะบัดเสียงเดี่ยว และดัดสะบัดสามเสียง

ในวรรคเพลงนี้เริ่มจากห้องเพลงที่ 1 การดัดสะบัดสามเสียงสายเอกนมที่ 4, 3 และ 1 จากนั้นดัดเก็บสายเอกนมที่ 3 และ 4 ในห้องเพลงที่ 2 ดัดเก็บสายเอกนมที่ 3 และ 6 จากนั้นดัดสะบัดเสียงเดี่ยวสายเอกนมที่ 6 ในห้องเพลงที่ 3 ดัดสะบัดสามเสียงสายเอกนมที่ 5, 4 และ 3 จากนั้นดัดเก็บสายเอกนมที่ 4 และ 5 ตามลำดับ และในห้องเพลงที่ 4 ดัดเก็บสายเอกนมที่ 3 และ 4 จากนั้นดัดสะบัดเสียงเดี่ยวสายเอกนมที่ 4 เป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 3 วรรคเพลงที่ 14

ด ร ด ม	ร ฟ ม ล	ด ม ร ฟ	ม ซ ฟ ล
----	----	----	----
----	----	----	----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ

ในวรรคเพลงนี้เป็นการดำเนินทำนองโดยใช้เทคนิคการดัดเก็บในลักษณะสลับฟันปลาจากห้องเพลงที่ 1 ดัดเก็บสายเอกจากสายเปล่า นามที่ 1 กลับไปสายเปล่าอีกครั้ง และนามที่ 2 ในห้องเพลงที่ 2 จากสายเอกนมที่ 2 ไปนมที่ 3, 2 และ 5 ตามลำดับ ในห้องเพลงที่ 3 จากสายเอกสายเปล่า นามที่ 2, 1 และ 3 และในห้องเพลงที่ 4 จากสายเอกนมที่ 2 ไปนมที่ 4, 3 และ 5 ตามลำดับเป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 3 วรรคเพลงที่ 15

ด ฟ ฟฟ	ด ฟ ซ ล	ท ร ด ท ฟ	ซ ล ท ด
----	----	----	----
----	----	----	----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ, ดัดรัว, ดัดสะบัดเสียงเดี่ยว และดัดสะบัดสามเสียง

ในวรรคเพลงนี้เริ่มจากห้องเพลงที่ 1 ดัดเก็บสายเอกนมที่ 7 และ 3 จากนั้นดัดสะบัดเสียงเดี่ยวที่สายเอกนมที่ 3 ในห้องเพลงที่ 2 ดัดเก็บไล่ไปทางเสียงสูงจากสายเอกสายเปล่าไปยังนมที่ 3, 4 และ 5 ตามลำดับ ในห้องเพลงที่ 3 ดัดเก็บสายเอกนมที่ 6 จากนั้นดัดสะบัดสามเสียงสายเอกนมที่ 8, 7 และ 6 จากนั้นดัดเก็บสายเอกนมที่ 3 และในห้องเพลงที่ 4 ดัดเก็บไล่ไปทางเสียงสูงจากสายเอกนมที่ 4 ไปนมที่ 5, 6 และ ดัดรัวสายเอกนมที่ 7 ตามลำดับเป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 3 วรรคเพลงที่ 16

- รี้ - ฟี	- รี้ - ตี้	ท ล ช ล	ช ฟ ช ท
-----	-----	-----	-----
-----	-----	-----	-----

เทคนิคที่ปรากฏ ตีตเก็บ และตีตรว

ในวรรคเพลงนี้เริ่มจากตีตรวในจังหวะย่อยที่ 2 และ 4 ของห้องเพลงที่ 1 ที่สายเอกนมที่ 8 และ 10 จากนั้นห้องเพลงที่ 2 ตีตรวจังหวะย่อยที่ 2 และ 4 ที่สายเอกนมที่ 8 จากนั้นตีตเก็บสายเอกนมที่ 7 ในห้องเพลงที่ 3 ตีตเก็บสายเอกนมที่ 6, 5, 4 และกลับไปนมที่ 5 ตามลำดับ และในห้องเพลงที่ 4 ตีตเก็บสายเอกนมที่ 4, 3 แล้วไล่ไปทางเสียงสูงนมที่ 4 และ 6 เป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 3 วรรคเพลงที่ 17

- - - ท	ท - - ฟ	ด ล ช ฟ	ด - - ร
-----	-----	-----	-----
- ท - -	- ด - -	-----	- ด - -

เทคนิคที่ปรากฏ ตีตเก็บ

ในวรรคเพลงนี้เป็นลักษณะการดำเนินทำนองแบบตีตเก็บมีการใช้สายลวดเพื่อความไพเราะของท่วงทำนองดังนี้ห้องเพลงที่ 1 ตีตเก็บในจังหวะย่อยที่ 2 และ 4 จากสายลวดนมที่ 6 มายังสายเอกนมที่ 6 จากนั้นห้องเพลงที่ 2 ตีตสายเอกนมที่ 6 แล้วมายังสายลวดนมที่ 7 จากนั้นหยุดหนึ่งจังหวะย่อยแล้วตีตสายเอกนมที่ 3 ในห้องเพลงที่ 3 ตีตเก็บไล่ไปทางเสียงต่ำจากสายเอกสายเปล่าไปยังนมที่ 5 จากนั้นมายังนมที่ 4 และ 3 และในห้องเพลงที่ 4 ตีตเก็บสายเอกสายเปล่า แล้วมายังสายลวดสายเปล่า หยุดหนึ่งจังหวะย่อย จากนั้นตีตเก็บสายเอกนมที่ 1 ตามลำดับเป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 3 วรรคเพลงที่ 18

ด ล ช ฟ	ด - - ด	ฟ ช ฟ ร	ด - - ท
-----	-----	-----	-----
-----	- ด - -	-----	- ด ท -

เทคนิคที่ปรากฏ ตีตเก็บ และตีตรว

ในวรรคเพลงนี้เริ่มจากห้องเพลงที่ 1 ตีตเก็บสายเอกสายเปล่าแล้วไปยังสายเอกนมที่ 5 ไล่ไปทางเสียงต่ำนมที่ 4 และ 3 จากนั้นห้องเพลงที่ 2 ตีตสายเอกสายเปล่าตามด้วยสายลวดสายเปล่าหยุดหนึ่งจังหวะย่อย จากนั้นตีตสายเอกสายเปล่าอีกครั้ง ในห้องเพลงที่ 3 ตีตเก็บสายเอกนมที่ 3, 4, 3 และ 1 และในห้องเพลงที่ 4 ตีตเก็บสายเอกสายเปล่าตามด้วยสายลวดสายเปล่าและนมที่ 6 จากนั้นตีตรวสายเอกนมที่ 6 ตามลำดับเป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 3 วรรคเพลงที่ 19

----	ฟ ท ด ร์	-- ร์ฟ ร์	ด ฑ ล ท
----	----	----	----
----	----	----	----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ และติดสะบัดสองเสียง

ในวรรคเพลงนี้เริ่มจากห้องเพลงที่ 2 ดัดเก็บไล่ไปทางเสียงสูงจากสายเอกนมที่ 3 ไปยังนมที่ 6, 7 และ 8 จากนั้นหยุดสองจังหวะย่อยในห้องเพลงที่ 2 แล้วติดสะบัดสองเสียงระหว่างสายเอกนมที่ 8 และ 10 และในห้องเพลงที่ 4 ดัดเก็บสายเอกนมที่ 7, 6, 5 และ 6 ตามลำดับเป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 3 วรรคเพลงที่ 20

-- ร์ด ฑ	ล ช ฟลชฟ	ชฟม ฟมร	มรด - ร์
----	----	----	----
----	----	----	----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ และติดสะบัดสามเสียง

ในวรรคเพลงนี้เริ่มจากการหยุดสองจังหวะย่อยในห้องเพลงที่ 1 จากนั้นทำการสะบัดสามเสียงในสายเอกนมที่ 8, 7 และ 6 และต่อด้วยการดัดเก็บสายเอกไล่ไปทางเสียงต่ำนมที่ 5, 4 และ 3 และสะบัดสามเสียงสายเอกนมที่ 5, 4 และ 3 ตามลำดับในห้องเพลงที่ 2 ในห้องเพลงที่ 3 ทำการสะบัดสามเสียงจำนวนสองชุดไล่ไปทางเสียงต่ำสายเอกนมที่ 4, 3, 2 และ นมที่ 3, 2, 1 และในห้องเพลงที่ 4 ทำการสะบัดสามเสียงสายเอกนมที่ 2, 1 และสายเปล่า จากนั้นหยุดหนึ่งจังหวะย่อยแล้วดัดเก็บสายเอกนมที่ 1 เป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 3 วรรคเพลงที่ 21

ร -- ร์	ร -- ร์	- ด ร ม	ฟ ช - ช
----	----	ช ---	- ช --
- ร์ --	- ร์ --	----	----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ และติดควบเสียง

ในวรรคเพลงนี้เริ่มจากห้องเพลงที่ 1 ดัดเก็บสายเอกนมที่ 1 จากนั้นติดสายลวดนมที่ 1 แล้วหยุดหนึ่งจังหวะย่อย จากนั้นติดสายเอกนมที่ 1 อีกครั้ง ในห้องเพลงที่ 2 ก็เช่นเดียวกันกับห้องเพลงที่ 1 จากนั้นห้องเพลงที่ 3 ดัดเก็บไล่ไปทางเสียงสูงจากสายทุ้มสายเปล่าไปสายเอกสายเปล่า ตามด้วยสายเอกนมที่ 1 และ 2 และในห้องเพลงที่ 4 ดัดเก็บสายเอกนมที่ 3 ตามด้วยติดควบเสียงที่สายเอกนมที่ 4 หยุดหนึ่งจังหวะย่อย จากนั้นดัดเก็บสายเอกนมที่ 4 เป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 3 วรรคเพลงที่ 22

ช ช - ช	ช ช - ช	ฟ ล ช ฟ	ม - วรร
- ช - -	- ช - -	- - - -	- - - -
- - - -	- - - -	- - - -	- ร - -

เทคนิคที่ปรากฏ ตีตเก็บ, ตีตสะบัดเสียงเดี่ยว และตีตควบเสียง

ในวรรคเพลงนี้ห้องเพลงที่ 1 และ 2 มีลักษณะทำนองแบบเดียวกันโดยมีการตีตเก็บสายเอกนมที่ 4 จากนั้นทำการตีตควบเสียงสายเอกนมที่ 4 หยุดหนึ่งจังหวะย่อยจากนั้นตีตเก็บอีกที่สายเอกนมที่ 4 ในห้องเพลงที่ 3 ตีตเก็บสายเอกนมที่ 3, 5, 4 และ 3 ตามลำดับ และในห้องเพลงที่ 4 ตีตเก็บสายเอกนมที่ 2 ตามด้วยสายลวดนมที่ 1 จากนั้นตีตสะบัดเสียงเดี่ยวที่สายเอกนมที่ 1 เป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 3 วรรคเพลงที่ 23

ชชช ร ช	ร ช ร ต	ท ล ช ล	ท ร ต ท
- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

เทคนิคที่ปรากฏ ตีตเก็บ และตีตสะบัดเสียงเดี่ยว

ในวรรคเพลงนี้เริ่มจากห้องเพลงที่ 1 ตีตสะบัดเสียงเดี่ยวสายเอกนมที่ 4 จากนั้นตีตเก็บไล่ไปทางเสียงต่ำสายเอกนมที่ 8 มายังนมที่ 4 ในห้องเพลงที่ 2 ตีตเก็บสายเอกลักษณะสลับฟันปลาจากนมที่ 8 มายังนมที่ 4 แล้วกลับไปนมที่ 8 อีกครั้งตามด้วยนมที่ 7 ตามลำดับ ในห้องเพลงที่ 3 ตีตเก็บนมที่ 6, 5, 4 และ 5 ตามลำดับ และในห้องเพลงที่ 4 ตีตเก็บสายเอกนมที่ 6, 8, 7 และ 6 เป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 3 วรรคเพลงที่ 24

- ร - ช	ฟ ช - ท	- ต - ช	- ฟ - ร
- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

เทคนิคที่ปรากฏ ตีตเก็บ และตีตรว

ในวรรคเพลงนี้เป็นลักษณะของการจบท่อนเพลงมีการทอดจังหวะลงจึงเน้นที่การตีตรวสายเอกห้องเพลงที่ 1 ตีตรวสายเอกเอกนมที่ 1 และ 3 ให้มีความยาวแต่ละเสียง 2 จังหวะย่อย จากนั้นห้องเพลงที่ 2 ตีตเก็บสายเอกนมที่ 3 เสียงฟาต่อด้วยการตีตรวเสียงซอล นมที่ 4 สองจังหวะย่อย และต่อด้วยตีตรวเสียง ที สายเอกนมที่ 6 ความยาว 3 จังหวะย่อย และมาลงจบด้วยการตีตเก็บสองจังหวะย่อยที่สายเอกนมที่ 8 และ 7 ในห้องเพลงที่ 3 ตีตรวสายเอกนมที่ 7 และ 11 ตรงจังหวะย่อยที่ 2 และ 4 ตามลำดับ และในห้องเพลงที่ 4 ตีตรวที่จังหวะย่อยที่ 2 และ 4 สายเอกนมที่ 10 ไล่ไปทางเสียงต่ำนมที่ 8 เป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 3 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 1

ฟิ ริ ฟิ ท	ติ ริ ติ ริ	ฟิ ริ ติ ริ	ติ ท ล ช
-----	-----	-----	-----
-----	-----	-----	-----

เทคนิคที่ปรากฏ ติดเก็บ

ในวรรคเพลงนี้เป็นการดำเนินทำนองโดยใช้เทคนิคการติดเก็บเริ่มจากห้องเพลงที่ติดเก็บสายเอกนมที่ 10 มายังนมที่ 8, 11 และ 6 ตามลำดับ ในห้องเพลงที่ติดเก็บสายเอกในลักษณะสลับพื้นปลานมที่ 7 และ 8 สองชุด ในห้องเพลงที่ 3 ติดเก็บสายเอกนมที่ 10, 8, 7 และ 8 และในห้องเพลงที่ 4 ติดเก็บไล่ไปทางเสียงต่ำสายเอกนมที่ 7, 6, 5 และ 4 ตามลำดับเป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 3 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 2

ทติ ริ ด ล	ทติ ริ ด ช	ชลท ติ ท	ล ช ฟิ ร
-----	-----	-----	-----
-----	-----	-----	-----

เทคนิคที่ปรากฏ ติดเก็บ และติดสะบัดสามเสียง

ในวรรคเพลงนี้เริ่มจากในห้องเพลงที่ 1 ติดสะบัดสามเสียงสายเอกนมที่ 6, 7 และ 8 จากนั้นติดเก็บสายเอกนมที่ 7 และ 5 ในห้องเพลงที่ 2 ติดสะบัดสามเสียงสายเอกนมที่ 6, 7 และ 8 เช่นเดียวกับห้องเพลงที่ 1 จากนั้นติดเก็บสายเอกนมที่ 7 และ 4 ตามลำดับ ในห้องเพลงที่ 3 ติดสะบัดสามเสียงไล่ไปทางเสียงสูงสายเอกนมที่ 4, 5 และ 6 จากนั้นติดเก็บสายเอกนมที่ 7 และ 6 และในห้องเพลงที่ 4 ติดเก็บไล่ไปทางเสียงต่ำสายเอกนมที่ 5, 4, 3 และ 1 ตามลำดับเป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 3 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 3

ชชช ริ ช	ริ ช ริ ติ	ท ล ช ล	ท ริ ติ ท
-----	-----	-----	-----
-----	-----	-----	-----

เทคนิคที่ปรากฏ ติดเก็บ และติดสะบัดเสียงเดียว

ในวรรคเพลงนี้เริ่มจากห้องเพลงที่ 1 ติดสะบัดเสียงเดียวสายเอกนมที่ 4 จากนั้นติดเก็บสายเอกนมที่ 8 และ 4 ในห้องเพลงที่ 2 ติดเก็บในลักษณะทำนองสลับพื้นปลาจากสายเอกนมที่ 8 ไปนมที่ 4 จากนั้นกลับมานมที่ 8 ลงสู่นมที่ 7 ตามลำดับ ในห้องเพลงที่ 3 ติดเก็บสายเอกนมที่ 6, 5, 4 และ 5 และในห้องเพลงที่ 4 ติดเก็บสายเอกนมที่ 6, 8, 7 และ 6 ตามลำดับเป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 3 เที้ยวกลับ วรรคเพลงที่ 4

ด ฟ ช ล	ทลช ล ท	ด̣ทล ท ด̣	ร̣ด̣ท ด̣ ร̣
-----	-----	-----	-----
-----	-----	-----	-----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ และดัดสะบัดสามเสียง

ในวรรคเพลงนี้เริ่มจากห้องเพลงที่ 1 ดัดเก็บไล่ไปทางเสียงสูงจากสายเอกสายเปล่าไปนมที่ 3, 4 และ 5 ในห้องเพลงที่ 2 ดัดสะบัดสามเสียงสายเอกนมที่ 6, 5 และ 4 จากนั้นดัดเก็บสายเอกนมที่ 5 และ 6 ในห้องเพลงที่ 3 ดัดสะบัดสามเสียงสายเอกนมที่ 7, 6 และ 5 จากนั้นดัดเก็บสายเอกนมที่ 6 และ 7 ตามลำดับ และในห้องเพลงที่ 4 ดัดสะบัดสามเสียงสายเอกนมที่ 8, 7 และ 6 จากนั้นดัดเก็บสายเอกนมที่ 7 และ 8 ตามลำดับเป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 3 เที้ยวกลับ วรรคเพลงที่ 5

ล ท ด̣ ร̣	ช ล ท ด̣	ม ฟ ช ล	ร ม ฟ ช
-----	-----	-----	-----
-----	-----	-----	-----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ

ในวรรคเพลงนี้เป็นการดำเนินทำนองโดยใช้เทคนิคการดัดเก็บซึ่งมีลักษณะทำนองไล่ไปทางเสียงสูงทั้ง 4 ห้องเพลงดังนี้ ห้องเพลงที่ 1 จากสายเอกนมที่ 5 ไปนมที่ 6, 7 และ 8 ห้องเพลงที่ 2 จากสายเอกนมที่ 4 ไปนมที่ 5, 6 และ 7 ห้องเพลงที่ 3 จากสายเอกนมที่ 2 ไปนมที่ 3, 4 และ 5 และในห้องเพลงที่ 4 จากสายเอกนมที่ 1 ไปนมที่ 2, 3 และ 4 ตามลำดับเป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 3 เที้ยวกลับ วรรคเพลงที่ 6

ด ร ฟ ช	ล ช ฟ ร	ร̣ฟ̣ร̣ ด -	-----
-----	-----	--- ท	ด ท ร ด
-----	-----	-----	-----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ และดัดสะบัดสองเสียง

ในวรรคเพลงนี้เริ่มจากห้องเพลงที่ 1 ดัดเก็บไล่ไปทางเสียงสูงจากสายเอกสายเปล่าไปสายเอกนมที่ 1, 3 และ 4 จากนั้นในห้องเพลงที่ 2 ดัดเก็บไล่กลับมาเสียงต่ำจากสายเอกนมที่ 5 มานมที่ 4, 3 และ 1 ตามลำดับ ในห้องเพลงที่ 3 ดัดสะบัดสองเสียงระหว่างสายเอกนมที่ 1 และ 3 จากนั้นดัดเก็บสายเอกสายเปล่าและสายทุ้มนมที่ 2 และในห้องเพลงที่ 4 ดัดเก็บสายทุ้มนมที่ 3, 2, 4 และ 3 ตามลำดับเป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 3 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 7

-----	-----	-----	-----
ท ล ช -	-----	-----	- ล ท ด
--- ฟ	ล ช ฟ ด	ฟฟฟ ด ฟ	ช ---

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ และดัดสะบัดเสียงเดี่ยว

ในวรรคเพลงนี้เริ่มจากห้องเพลงที่ 1 ดัดเก็บไล่ไปทางเสียงต่ำจากสายทุ้มนมที่ 2, 1 และสายเปล่า ไปสายลวดนมที่ 3 ห้องเพลงที่ 2 ดัดเก็บสายลวดไล่ไปทางเสียงต่ำจากนมที่ 5 มานนมที่ 4, 3 และสายเปล่า จากนั้นห้องเพลงที่ 3 ดัดสะบัดเสียงเดี่ยวสายลวดนมที่ 3 ตามด้วยดัดเก็บสายลวดสายเปล่า และนมที่ 3 ตามลำดับ และในห้องเพลงที่ 4 ดัดเก็บไล่ไปทางเสียงสูงจากสายลวดนมที่ 4 ไปสายทุ้มนมที่ 1, 2 และ 3 ตามลำดับเป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 3 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 8

--- ร	ด ร ฟช	ล ช ฟ ร	ช ฟ ร ด
ช ล ด -	-----	-----	-----
-----	-----	-----	-----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ

ในวรรคเพลงนี้เป็นการดำเนินทำนองโดยใช้เทคนิคการดัดเก็บเริ่มจากห้องเพลงที่ 1 และ 2 ดัดเก็บไล่ไปทางเสียงสูงจากสายทุ้มสายเปล่าไปสายทุ้มนมที่ 1 และ 3 จากนั้นดัดเก็บสายเอกนมที่ 1 ห้องเพลงที่ 2 จากสายเอกสายเปล่าไปสายเอกนมที่ 1, 3 และ 4 ตามลำดับ ในห้องเพลงที่ 3 และ 4 เป็นการดัดเก็บไล่ไปทางเสียงต่ำจากสายเอกนมที่ 5 มานนมที่ 4, 3 และ 1 และในห้องเพลงที่ 4 จากสายเอกนมที่ 4 มานนมที่ 3, 1 และสายเปล่า เป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 3 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 9

ฟ ช ฟ ร	ฟ ช ฟ ท	ช ล ช ร	ช ล ช ร
-----	-----	-----	-----
-----	-----	-----	-----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ

ในวรรคเพลงนี้เป็นการดำเนินทำนองโดยใช้เทคนิคการดัดเก็บเริ่มจากห้องเพลงที่ 1 ดัดเก็บสายเอกนมที่ 3, 4, 3 และ 1 ห้องเพลงที่ 2 ดัดเก็บสายเอกนมที่ 3, 4, 3 และ 6 จากนั้นห้องเพลงที่ 3 ดัดเก็บสายเอกนมที่ 4, 5, 4 และ 1 และในห้องเพลงที่ 4 ดัดเก็บสายเอกนมที่ 4, 5, 4 และ 8 ตามลำดับเป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 3 เที้ยวกลับ วรรคเพลงที่ 10

ซ ล ช ร	ซ ล ช ต	ฟ ช ฟ ด	ฟ ช ฟ ท
----	----	----	----
----	----	----	----

เทคนิคที่ปรากฏ ตัดเก็บ

ในวรรคเพลงนี้เป็นการดำเนินทำนองโดยใช้เทคนิคการตัดเก็บเริ่มจากห้องเพลงที่ 1 ตัดเก็บสายเอกนมที่ 4, 5, 4 และ 1 ห้องเพลงที่ 2 สายเอกนมที่ 4, 5, 4 และ 7 ในห้องเพลงที่ 3 สายเอกนมที่ 3, 4, 3 และสายเปล่า และในห้องเพลงที่ 4 ตัดเก็บสายเอกนมที่ 3, 4, 3 และ 6 ตามลำดับเป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 3 เที้ยวกลับ วรรคเพลงที่ 11

ร้ ต่ ท ต	ร้ ต่ ท ช	ซฟร ฟ ช	ด ร้ ต่ ท
----	----	----	----
----	----	----	----

เทคนิคที่ปรากฏ ตัดเก็บ และตัดสะบัดสามเสียง

ในวรรคเพลงนี้เริ่มจากห้องเพลงที่ 1 ตัดเก็บสายเอกนมที่ 8, 7, 6 และ 8 ตามลำดับ จากนั้นห้องเพลงที่ 2 ตัดเก็บไล่ไปทางเวียงต่ำสายเอกนมที่ 8 ลงมานมที่ 7, 6 และ 4 ในห้องเพลงที่ 3 ตัดสะบัดสามเสียงสายเอกนมที่ 4, 3 และ 1 จากนั้นตัดเก็บสายเอกนมที่ 3 และ 4 และในห้องเพลงที่ 4 ตัดเก็บสายเอกสายเปล่า ตามด้วยสายเอกนมที่ 8, 7 และ 6 ตามลำดับเป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 3 เที้ยวกลับ วรรคเพลงที่ 12

ร้ ต่ ท ต	ร้ ต่ ท ช	ด ร ฟ ช	ด ร้ ต่ ท
----	----	----	----
----	----	----	----

เทคนิคที่ปรากฏ ตัดเก็บ

ในวรรคเพลงนี้เป็นการดำเนินทำนองโดยใช้เทคนิคการตัดเก็บเริ่มจากห้องเพลงที่ 1 ตัดเก็บสายเอกนมที่ 8, 7, 6 และ 7 ห้องเพลงที่ 2 ตัดเก็บไล่ไปทางเสียงต่ำสายเอกนมที่ 8, 7, 6 และ 5 ตามลำดับ จากนั้นห้องเพลงที่ 3 ตัดเก็บไล่ไปทางเสียงสูงจากสายเอกสายเปล่าไปสายเอกนมที่ 1, 3 และ 4 และในห้องเพลงที่ 4 ตัดเก็บสายเอกสายเปล่าไปสายเอกนมที่ 8, 7 และ 6 ตามลำดับเป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 3 เที้ยวกลับ วรรคเพลงที่ 13

รื ดั ท รื	รื ดั ท ล ดั	ดั ท ล ช ท	ท ล ช ฟ ช
----	----	----	----
----	----	----	----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ และดัดสะบัดสามเสียง

ในวรรคเพลงนี้เริ่มจากห้องเพลงที่ 1 ดัดเก็บสายเอกนมที่ 8, 7, 6 และ 8 ตามลำดับ ห้องเพลงที่ 2 ดัดสะบัดสามเสียงสายเอกไล่ไปทางเสียงต่ำจากนมที่ 8 มานมที่ 7 และ 6 จากนั้นดัดเก็บสายเอกนมที่ 5 และ 7 ในห้องเพลงที่ 3 ดัดสะบัดสามเสียงสายเอกนมที่ 7, 6 และ 5 จากนั้นดัดเก็บสายเอกนมที่ 4 และ 6 และในห้องเพลงที่ 4 ดัดสะบัดสามเสียงสายเอกนมที่ 6, 5 และ 4 จากนั้นดัดเก็บสายเอกนมที่ 3 และ 4 ตามลำดับเป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 3 เที้ยวกลับ วรรคเพลงที่ 14

ด รื ดั ล	ล ดั ล ช ฟ	ม ร ต ร	ม ฟ ช ล
----	----	----	----
----	----	----	----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ และดัดสะบัดสองเสียง

ในวรรคเพลงนี้เริ่มจากห้องเพลงที่ 1 ดัดเก็บสายเอกสายเปล่าไปยังสายเอกนมที่ 8, 7 และ 5 ห้องเพลงที่ 2 ดัดสะบัดสองเสียงระหว่างสายเอกนมที่ 5 และ 7 จากนั้นดัดเก็บสายเอกนมที่ 4 และ 3 ตามลำดับในห้องเพลงที่ 3 ดัดเก็บไล่ไปทางเสียงต่ำสายเอกนมที่ 2, 1 และ สายเปล่าจากนั้นไปยังสายเอกนมที่ 1 และในห้องเพลงที่ 4 ดัดเก็บไล่ไปทางเสียงสูงจากสายเอกนมที่ 2 ไปนมที่ 3, 4 และ 5 ตามลำดับเป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 3 เที้ยวกลับ วรรคเพลงที่ 15

ช ล ท ดั	รื ดั ท ล	ช ฟ ด ฟ	ช ล ท ดั
----	----	----	----
----	----	----	----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ

ในวรรคเพลงนี้เป็นการดำเนินทำนองโดยใช้เทคนิคการดัดเก็บทั้ง 4 ห้องเพลงเริ่มจากห้องเพลงที่ 1 ดัดเก็บไล่ไปทางเสียงสูงจากสายเอกนมที่ 4 ไปยังนมที่ 5, 6 และ 7 ตามลำดับ ในห้องเพลงที่ 2 ดัดเก็บไล่ไปทางเสียงต่ำจากสายเอกนมที่ 8 มานมที่ 7, 6 และ 5 สำหรับห้องเพลงที่ 3 เป็นลักษณะสลับพันปลาจากสายเอกนมที่ 4 มานมที่ 3 และสายเปล่าจากนั้นกลับไปนมที่ 3 อีกครั้ง และห้องเพลงที่ 4 เป็นการดัดเก็บไล่ไปทางเสียงสูงจากนมที่ 4 สายเอกไปนมที่ 5, 6 และ 7 ตามลำดับเป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 3 เที้ยวกลับ วรรคเพลงที่ 16

รื ดั ร์ ช	ล ช ร์ ดั	รื ฟ ช ล	ด ร์ ดั ท
-----	-----	-----	-----
-----	-----	-----	-----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ

ในวรรคเพลงนี้เป็นการดำเนินทำนองโดยใช้เทคนิคการดัดเก็บเริ่มจากห้องเพลงที่ 1 เป็นลักษณะการดัดเก็บแบบสลับพื้นปลาจากสายเอกนมที่ 8 มายังนมที่ 7 แล้วกลับไปนมที่ 8 จึงย้อนลงมานมที่ 4 ตามลำดับ ในห้องเพลงที่ 2 เริ่มจากสายเอกนมที่ 5 เคลื่อนเสียงลงมานมที่ 4 แล้วกลับไปเสียงสูงนมที่ 8 และ 7 ตามลำดับ ในห้องเพลงที่ 3 เป็นลักษณะการไล่ไปเสียงสูงโดยเริ่มจากสายเอกนมที่ 8 ลงมาเสียงต่ำนมที่ 3 แล้วไล่ไปเสียงสูงนมที่ 4 และ 5 ตามลำดับ และในห้องเพลงที่ 4 เป็นการไล่ไปทางเสียงต่ำเริ่มจากสายเอกสายเปล่ากระโดดไปยังนมที่ 8 แล้วไล่เสียงลงมาที่นมที่ 7 และ 6 ตามลำดับ

ท่อนที่ 3 เที้ยวกลับ วรรคเพลงที่ 17

ดั ท ล ช	ล ช ฟ ช	ล ช ฟ ร	รื ฟ ร ด ร
-----	-----	-----	-----
-----	-----	-----	-----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ และดัดสะบัดสองเสียง

ในวรรคเพลงนี้เป็นการดำเนินทำนองโดยเริ่มจากห้องเพลงที่ 1 ดัดเก็บไล่ไปทางเสียงต่ำจากสายเอกนมที่ 7 ไล่มานมที่ 6, 5 และ 4 ในห้องเพลงที่ 2 ดัดเก็บเริ่มจากสายเอกนมที่ 5 ลงมานมที่ 4 และ 3 จากนั้นกลับไปนมที่ 4 ตามลำดับ ในห้องเพลงที่ 3 เป็นลักษณะการดัดเก็บไล่ไปทางเสียงต่ำจากสายเอกนมที่ 5 มานมที่ 4, 3 และ 1 และในห้องเพลงที่ 4 เริ่มจากดัดสะบัดสองเสียงที่สายเอกนมที่ 1 และ 3 จากนั้นดัดเก็บอีกสองครั้งที่สายเอกสายเปล่าและนมที่ 1 เป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 3 เที้ยวกลับ วรรคเพลงที่ 18

ฟ ด ร ฟ	ร ด ฟ ร	ด ---	-----
-----	-----	- ท ร ด	ท ล ด ท
-----	-----	-----	-----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ

ในวรรคเพลงนี้เป็นการดำเนินทำนองโดยใช้เทคนิคการดัดเก็บเริ่มจากห้องเพลงที่ 1 จากสายเอกนมที่ 3 มายังสายเปล่าแล้วไล่ไปทางเสียงสูงนมที่ 1 และ 3 จากนั้นในห้องเพลงที่ 2 เริ่มจากสายเอกนมที่ 1 มายังสายเปล่าแล้วกลับไปนมที่ 3 และนมที่ 1 ตามลำดับ ในห้องเพลงที่ 3 เริ่มจากสายเอกสายเปล่ามายังสายทุ้มนมที่ 2, 4 และ 3 ตามลำดับ และในห้องเพลงที่ 4 เริ่มจากสายทุ้มนมที่ 2 ไปยังนมที่ 1, 3 และ 2 ตามลำดับเป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 3 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 19

----	----	----	----
ด ช ล ท	ด ท ร ด	- ด ช ล	ท ล ด ท
----	----	----	----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ

ในวรรคเพลงนี้เป็นการดำเนินทำนองโดยใช้เทคนิคการดัดเก็บโดยเริ่มจากห้องเพลงที่ 1 จากสายทุ้มนมที่ 3 มายังสายเปล่า แล้วไล่ไปทางเสียงสูงนมที่ 1 และ 2 ตามลำดับ ในห้องเพลงที่ 2 เริ่มจากสายทุ้มนมที่ 3 มายังนมที่ 2, 4 และ 3 ในห้องเพลงที่ 3 มีการหยุดหนึ่งจังหวะย่อยจากนั้นจึงดัดสายทุ้มนมที่ 3, สายเปล่า และมายังนมที่ 1 และในห้องเพลงที่ 4 เริ่มจากสายทุ้มนมที่ 2 มายังนมที่ 1, 3 และ 21 ตามลำดับ เป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 3 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 20

- ช ฟ ร	ร ปร ด -	ช ล ช ฟ	ร ฟ ด ร
ช - - -	- - - ท	----	----
----	----	----	----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ และดัดสะบัดสองเสียง

ในวรรคเพลงนี้เป็นการดำเนินทำนองเริ่มจากการดัดเก็บในห้องเพลงที่ 1 จากสายเปล่าสายทุ้มเสียงซอลมายังสายเอกนมที่ 4 เสียงซอล แล้วไล่ไปทางเสียงต่ำนมที่ 3 และ 1 จากนั้นในห้องเพลงที่ 2 ทำการสะบัดสองเสียงที่สายเอกนมที่ 1 และ 3 จากนั้นดัดเก็บสายเอกสายเปล่าและสายทุ้มนมที่ 2 ตามลำดับในห้องเพลงที่ 3 ดัดเก็บเริ่มจากสายเอกนมที่ 4 มายังนมที่ 5 แล้วไล่ไปทางเสียงต่ำนมที่ 4 และ 3 และในห้องเพลงที่ 3 ดัดเก็บเริ่มจากสายเอกนมที่ 1 มายังนมที่ 3, สายเปล่า และนมที่ 1 ตามลำดับ

ท่อนที่ 3 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 21

ฟ ฟ ฟ ด	ฟ ฟ ฟ ท	ล ช ล ร	ด ท ล ช
----	----	----	----
----	----	----	----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ

ในวรรคเพลงนี้เป็นการดำเนินทำนองโดยใช้เทคนิคการดัดเก็บเริ่มจากห้องเพลงที่ 1 ดัดสายเอกนมที่ 3 เป็นจำนวน 3 ครั้งและดัดสายเปล่าเป็นการจบห้องเพลง ในห้องเพลงที่ 2 มีลักษณะเช่นเดียวกับห้องเพลงที่ 1 แต่มีการเปลี่ยนเสียงตามจังหวะตกเป็นเสียงสายเอกนมที่ 6 ในห้องเพลงที่ 3 จากสายเอกนมที่ 5 มายังนมที่ 4, 5 และ 8 ตามลำดับและในห้องเพลงที่ 4 เป็นลักษณะการไล่ไปทางเสียงต่ำเริ่มจากสายเอกนมที่ 7 มายังนมที่ 6, 5 และ 4 ตามลำดับเป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 3 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 22

ฟ ช ล ท	ดํ ท ล ช	ลํดิล ช ฟ	ล ช ฟ ร
----	----	----	----
----	----	----	----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ และติดสะบัดสองเสียง

ในวรรคเพลงนี้มีการดำเนินทำนองโดยเริ่มจากการติดเก็บในห้องเพลงที่ 1 ไล่ไปทางเสียงสูงจากสายเอกนมที่ 3 ไปยังนมที่ 4, 5 และ 6 ตามลำดับ ในห้องเพลงที่ 2 เป็นการติดเก็บไล่ไปทางเสียงต่ำเริ่มจากสายเอกนมที่ 7 มายังนมที่ 6, 5 และ 4 ในห้องเพลงที่ 3 เริ่มจากการติดสะบัดสองเสียงระหว่างสายเอกนมที่ 5 และ 7 จากนั้นติดเก็บอีกสองจังหวะย่อยที่ สายเอกนมที่ 4 และ 3 ตามลำดับ และในห้องเพลงที่ 4 เป็นการติดเก็บไล่ไปทางเสียงต่ำจากสายเอกนมที่ 5 มายังนมที่ 4, 3 และ 1 เป็นการจบวรรคเพลง

ท่อนที่ 3 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 23

ร ฟ ร ด -	----	ฟ ช ฟ ด	ฟ ช ล ท
--- ท	ล ท ด ร	----	----
----	----	----	----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ และติดสะบัดสองเสียง

ในวรรคเพลงนี้ห้องเพลงที่ 1 เริ่มจากการติดสะบัดสองเสียงระหว่างสายเอกนมที่ 1 และ 3 ต่อด้วยการติดเก็บสายเอกสายเปล่าและสายหุ้มนมที่ 2 ตามลำดับ ในห้องเพลงที่ 2 ติดเก็บสายหุ้มนมที่ 1 ไปยังนมที่ 2, 3 และ 4 ตามลำดับ ในห้องเพลงที่ 3 เป็นลักษณะการติดเก็บแบบกระโดดเสียงสลับพันปลาจากสายเอกนมที่ 3 มานมที่ 4 แล้วกลับไปนมที่ 3 อีกครั้งลงจบห้องด้วยสายเปล่าตามลำดับ และในห้องเพลงที่ 4 มีลักษณะไล่ไปทางเสียงสูงเริ่มจากสายเอกนมที่ 3 ไปยังนมที่ 4, 5 และ 6 ตามลำดับ

ท่อนที่ 3 เทียบกลับ วรรคเพลงที่ 24

- ร - ช	ฟ ช - ท	-- รํ ดํ	ท ดํ - รํ
----	----	----	----
----	----	----	----

เทคนิคที่ปรากฏ ดัดเก็บ และติดรัว

ในวรรคเพลงนี้เป็นลักษณะของการจบท่อนเพลงมีการทอดจังหวะลงจึงเน้นที่การติดรัวสายเอกห้องเพลงที่ 1 ติดรัวสายเอกเอกนมที่ 1 และ 3 ให้มีความยาวแต่ละเสียง 2 จังหวะย่อย จากนั้นห้องเพลงที่ 2 ติดเก็บสายเอกนมที่ 3 เสียงฟ้าต่อการติดรัวเสียงซอล นมที่ 4 สองจังหวะย่อย และต่อด้วยติดรัวเสียง ที สายเอกนมที่ 6 ความยาว 3 จังหวะย่อย และมาลงจบด้วยการติดเก็บสองจังหวะย่อยที่สายเอกนมที่ 8 และ 7 ในห้องเพลงที่ 3 และในห้องเพลงที่ 4 ติดเก็บสายเอกเสียงที นมที่ 6 จากนั้นติดรัวสองจังหวะย่อยที่สายเอกเสียงโดนมที่ 7 และจบลงที่ติดสายเอกนมที่ 8 เป็นการจบเพลง

จากการศึกษาพบว่าเพลงแขกมอญอัตราจังหวะสามชั้น ทางเดี่ยวจะเข้ บรรเลงโดยครูทองดี สุจริตกุล เป็นเพลงที่มีการใช้เทคนิคการบรรเลงจะเข้ดังต่อไปนี้

- ตีตเก็บ
- ตีตรว
- ตีตสะบัด
- ตีตเสียงปรียบ
- ตีตควบเสียง
- ตีตเสียงทิงนอย

ซึ่งเทคนิคเหล่านี้ได้มีการสอดแทรกในการแปรทำนองได้อย่างมีหลักและกฎเกณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวอย่างเหมาะสมตามหลักดุริยางคศิลป์ไทยโดยเพื่อให้เกิดความไพเราะในบทเพลงต่อผู้ได้รับฟังมากที่สุด

4.4 สำเนียงภาษา

ในการศึกษาเพลงแขกมอญอัตราจังหวะสามชั้น ทางเดี่ยวจะเข้ บรรเลงโดยครูทองดี สุจริตกุลนั้น พบว่าในเพลงดังกล่าวปรากฏสำเนียงภาษาอยู่ด้วยกันสองภาษาคือ สำเนียงภาษามอญ และสำเนียงภาษาแขก ซึ่งการแยกสำเนียงภาษาดังที่กล่าวมาในข้างต้นนี้ยังมีได้มีทฤษฎีทางดุริยางคศาสตร์ใดรองรับเป็นที่แน่ชัดว่าลักษณะของทำนองเช่นใดคือสำเนียงภาษาแขก ลักษณะทำนองเช่นใดคือสำเนียงภาษามอญ เพียงทฤษฎีของนักดุริยางคศาสตร์บางท่าน อาทิ รองศาสตราจารย์มานพ วิสุทธิแพทย์ที่กล่าวถึงลักษณะของสำเนียงภาษาในแต่ละวรรคเพลงสังเกตได้จากบันไดเสียงของวรรคเพลงนั้นๆ ดังนี้

สำเนียงภาษาแขก อยู่ในบันไดเสียง “โด” โดยในการเคลื่อนที่ของทำนองนั้นมีการเคลื่อนที่ผ่านเสียงจคือ เสียง “ฟา” และเสียง “ที” และมีลักษณะกระสวนจังหวะที่มีการเคลื่อนที่แบบเรียงเสียงชิดกัน

ตัวอย่าง เพลงแขกมอญต่อยหม้อ อัตราจังหวะสามชั้น ท่อนที่ 1

--- ร	--- ม	--- ฟ	--- ซ้	- ล้ - ซ้	- ฟ ม ร	ด ร ม ฟ	- ซ้ - ม
--- ม	- ม ม ม	ร ด ร ม	- ฟ - ซ้	- ร ร ร	- ม ฟ ซ้	ล้ ซ้ ฟ ซ้	ล ท ซ ล
----	--- ด	--- ร	--- ฟ	----	ซ้ ฟ ม ร	ม ร ด ร	ม ฟ ซ้ ล้
----	ร ด ล ซ	----	ด ล ซ ฟ	----	ซ ฟ ม ร	ด ร ม ฟ	- ม - ร

จะสังเกตได้ว่าในทำนองเพลงดังกล่าวมีการเรียงเสียงของทำนองไปตามลำดับขั้นของเสียงและเคลื่อนที่ไล่ไปทางเสียงสูงและลงมาทางเสียงต่ำอย่างเป็นระเบียบ

สำเนียงภาษามอญ อยู่ในบันไดเสียง “ที” และบันไดเสียง “ฟา” โดยลักษณะของกระสวนจังหวะจะมีการเคลื่อนที่ของทำนองห่างช่วงเสียงและบางครั้งลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองเคลื่อนที่ขึ้นเสียงสูงแล้วจึงลงสู่เสียงต่ำในวรรคเพลงนั้นๆ

ตัวอย่าง เพลงมอญอ้อยอิง อัตราจังหวะสามชั้น ท่อนที่ 1

--- ซ้	--- ฟ	--- ร	--- ด	----	ท ด ร ด	- ท - ฟ	ซ้ ล้ ฟ ซ้
----	--- ร	--- ฟ	ซ้ ล้ ซ้ ซ้	- ล้ - ซ้	- ฟ - ท	- - ร ด	ท ด - ร
----	--- ฟ	- - ซ้ ล้	ซ้ ล้ ฟ ซ้	- - ซ้ ซ้	ล้ ซ้ ฟ ร	ด ร ฟ ร	ด ท - ด
----	- ท ด ร	ฟ ซ้ ฟ ร	- ด - ท	ล ซ - -	ล ซ ฟ ซ้	ฟ ท ด ร	- ด - ท

จากทำนองดังกล่าวจะสังเกตได้ว่าทำนองเพลงที่เป็นสำเนียงภาษามอญนั้นจะมีการเคลื่อนที่ของทำนองในลักษณะห่างไม่ดำเนินในลักษณะการบรรเลงเก็บอีกทั้งมีการเคลื่อนที่ของทำนองไล่ไปทางเสียงสูงจากนั้นจึงลงมาสู่เสียงต่ำบ่อยครั้ง

ด้วยเหตุนี้การศึกษาในเรื่องของสำเนียงภาษาในเพลงแขกมอญ อัตรารัจจะสามชั้นทางเดี่ยวจะเข้ บรรเลงโดยครูทองดี สุจริตกุล จึงอาศัยทฤษฎีตั้งข้างต้น และอาศัยความรู้สึก และความคุ้นเคยในท่วงทำนองของทั้งนักดนตรี ผู้บรรเลง และผู้ฟัง เป็นเครื่องประกอบการอธิบายในเรื่องสำเนียงภาษา

ซึ่งจากการศึกษาในด้านสำเนียงภาษาพบลักษณะของทำนองที่เป็นสำเนียงภาษาเด่นชัดดังต่อไปนี้

สำเนียงภาษามอญ

ท่อนที่ 1	เที่ยวแรก	วรรคเพลงที่ 8	- ล - ดั	- ล - ช	พ ม ร ม	ด ม ร พ
			----	----	----	----
			----	----	----	----
ท่อนที่ 1	เที่ยวแรก	วรรคเพลงที่ 9	- - ลชฟ	ม ร ด ช	- ด - ม	ร ม ร พ
			----	----	----	----
			----	----	----	----
ท่อนที่ 1	เที่ยวแรก	วรรคเพลงที่ 10	- - - ด	ร ม ร พ	- ร ม ฟ ด	ร ม ด ร
			----	----	----	----
			----	----	----	----
ท่อนที่ 1	เที่ยวแรก	วรรคเพลงที่ 16	- รุ - ฟ	- รุ - ดั	ท ล ช ล	ช ฟ ช ท
			----	----	----	----
			----	----	----	----
ท่อนที่ 1	เที่ยวแรก	วรรคเพลงที่ 18	ร ร ร ร ช	ร ช ฟ ร ด	ท ฟ ช ล	ท ร ด ท
			----	----	----	----
			----	----	----	----
ท่อนที่ 3	เที่ยวแรก	วรรคเพลงที่ 1	- - - ดั	- - - รุ	- - ดั รุ	ดั ท ล ทลช
			----	----	----	----
			----	----	----	----
ท่อนที่ 3	เที่ยวแรก	วรรคเพลงที่ 2	- - - ฟ	- - - ช	- - ฟ ล	ช ฟ ม ร
			----	----	----	----
			----	----	----	----
ท่อนที่ 3	เที่ยวแรก	วรรคเพลงที่ 3	- ช - ช	ร ช - รุ	ดั ดั ดั ท ดั	รุ - รุ ดั ท
			----	----	----	----
			----	----	----	- ท - -

ท่อนที่ 3	เที่ยวแรก	วรรคเพลงที่ 4	- ล ช ล	ดํ ฟ - ช	- ฟ ม ช	ล ท ดํ รํ
			----	----	----	----
			----	----	----	----

ท่อนที่ 3	เที่ยวแรก	วรรคเพลงที่ 7	----	ช ล ดํ ดํ ฟ	----	ช ล ท ทด
			----	----	----	----
			----	----	----	----

ท่อนที่ 3	เที่ยวแรก	วรรคเพลงที่ 10	----	ฟ ท รํ ดํ	ท ล ช ล	ช ฟ ช ท
			----	----	----	----
			----	----	----	----

ท่อนที่ 3	เที่ยวแรก	วรรคเพลงที่ 11	- ร ฟ ลช	- ร ฟ ลช	- ร ฟ ลช	ฟ ท ททท
			----	----	----	----
			----	----	----	----

ท่อนที่ 3	เที่ยวแรก	วรรคเพลงที่ 16	- รํ - ฟ	- รํ - ดํ	ท ล ช ล	ช ฟ ช ท
			----	----	----	----
			----	----	----	----

ท่อนที่ 3	เที่ยวแรก	วรรคเพลงที่ 24	- ร - ช	ฟ ช - ท	- ดํ - ช	- ฟ - รํ
			----	----	----	----
			----	----	----	----

สำเนียงภาษาแขก

ท่อนที่ 2	เที่ยวแรก	วรรคเพลงที่ 1	--- ด	ร ม ฟ ช	- ล ฟ ช	- ช - ช
			----	----	----	- ช - -
			----	----	----	- ช - -

ท่อนที่ 2	เที่ยวแรก	วรรคเพลงที่ 2	-- ด ร	มรด - ร	- ม ด ร	- ร - ร
			----	----	----	- ช - -
			----	----	----	- ร - -

ท่อนที่ 2	เที่ยวแรก	วรรคเพลงที่ 3	- ช - ช	ร ช - ดํ	--- ช	--- ม
			- ช - -	----	----	----
			- ช - -	----	----	----

ท่อนที่ 2	เที่ยวแรก	วรรคเพลงที่ 4	ร ม ช ด	ร ม ฟ ท	ด ร ม ล	ท ดํ รํ ช
			----	----	----	----
			----	----	----	----

ท่อนที่ 2	เที่ยวแรก	วรรคเพลงที่ 5	ฟชล รัตท	ด้ทล รัตท	ด้ทล ทลช	ลชฟ - ช
			----	----	----	----
			----	----	----	----
ท่อนที่ 2	เที่ยวแรก	วรรคเพลงที่ 6	รมฟ ลชฟ	ชฟม ลชฟ	ชฟม ฟมร	มรด - ร
			----	----	----	----
			----	----	----	----
ท่อนที่ 2	เที่ยวกลับ	วรรคเพลงที่ 1	ด ฟ ชชช	ช ล ชชช	ช ดี้ ชชช	ช ล ชชช
			----	----	----	----
			----	----	----	----
ท่อนที่ 2	เที่ยวกลับ	วรรคเพลงที่ 2	ช ล ชชช	ฟ ช ฟฟฟ	ม ฟ มมม	ร ม รรร
			----	----	----	----
			----	----	----	----
ท่อนที่ 2	เที่ยวกลับ	วรรคเพลงที่ 3	----	- ด - ด	ช ด ร ม	ร - - ม
			ด ล ท ด	ท ด - -	----	----
			----	- ด - -	----	- ม - -
ท่อนที่ 2	เที่ยวกลับ	วรรคเพลงที่ 4	ร ม ฟ ช	ล ช ฟ ม	ร ด ช ด	ร ม ฟ ช
			----	----	----	----
			----	----	----	----
ท่อนที่ 2	เที่ยวกลับ	วรรคเพลงที่ 9	ด ท ดี้ รี้	ดี้ ท ดี้ รี้	ดี้ ท ฟี้ รี้	ดี้ ท ล ช
			----	----	----	----
			----	----	----	----
ท่อนที่ 2	เที่ยวกลับ	วรรคเพลงที่ 10	ด ท ดี้ รี้	ดี้ ท ล ช	ล ช ด ฟ	ด ฟ ช ล
			----	----	----	----
			----	----	----	----

สำหรับท่วงทำนองเพลงแขกมอญ อัตราร้อยสามชั้น ทางเดี่ยวจะเข้ บรรเลงโดยครูทองดี สุจริตกุล ในวรรคเพลงอื่นๆนั้นไม่สามารถระบุได้อย่างชัดเจนเนื่องจากการแปรท่วงทำนองจากทำนองหลักทางฆ้องวงใหญ่ไปสู่ทำนองทางเดี่ยวจะเข้ด้วยเทคนิคต่างๆ ทำให้ทำนองในวรรคเพลงต่างๆ มีความหลากหลายตามเอกลักษณ์ของทางเดี่ยวจะเข้เช่น เทคนิคการสะบัด เทคนิคการขยี้ จึงยากต่อการระบุสำเนียงภาษา

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาเพลงแขกมอญอัตราจังหวะสามชั้น ทางเดี่ยวจะเข้ บรรเลงโดยครูทองดี สุจริตกุล ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาข้อมูลโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเทคนิคการบรรเลงเพลงเดี่ยวแขกมอญอัตราจังหวะสามชั้น ทางจะเข้ และความสัมพันธ์ระหว่างเพลงแขกมอญอัตราจังหวะสามชั้นทำนองหลักทางฆ้องวงใหญ่และทางเดี่ยวจะเข้ บรรเลงโดยครูทองดี สุจริตกุล ซึ่งผลการศึกษสามารถสรุปได้ดังนี้

จากการศึกษาเพลงแขกมอญอัตราจังหวะเป็นเพลงประเภทหน้าทับปรบไ้ มี 3 ท่อน ท่อนละ 6 จังหวะหน้าทับ ซึ่งพระประดิษฐ์ไพเราะ (มี ดุริยางกูร หรือ ครูมีแขก) ได้ประพันธ์ขึ้นมาจากของเดิมอัตราจังหวะสองชั้น ต่อมาเกิดความนิยมในการบรรเลงจึงมีผู้ประดิษฐ์คิดตัดทอนทางบรรเลงลงเป็นอัตราจังหวะชั้นเดียวหลายท่าน ได้แก่ พระยาเสนาะดุริยางค์ (แจ่ม สุนทรวาทีน) จางวางทั่ว พาทยโกศล และนายมนตรี ตราโมท จนเกิดเป็นเพลงเถาขึ้นมา ซึ่งในการศึกษาทางบรรเลงฆ้องวงใหญ่ เพลงแขกมอญอัตราจังหวะสามชั้น จากโน้ตเพลงกรมศิลปากร และเพลงแขกมอญอัตราจังหวะสามชั้น ทางเดี่ยวจะเข้ บรรเลงโดยครูทองดี สุจริตกุล จากแถบบันทึกเสียงบ้านครูประสิทธิ์ ถาวร ได้ผลการศึกษาโดยแบ่งออกเป็นหัวข้อดังต่อไปนี้

1. การศึกษาโครงสร้างของเพลงแขกมอญอัตราจังหวะสามชั้นทางฆ้องวงใหญ่

1.1 ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

จากการศึกษาพบว่าเพลงแขกมอญอัตราจังหวะสามชั้นทางฆ้องวงใหญ่ มีด้วยกันทั้งหมด 3 ท่อน มีความยาวของทำนองเพลงท่อนละ 6 หน้าทับปรบไ้

1.2 ด้านบันไดเสียงและลูกตก

เพลงแขกมอญอัตราจังหวะสามชั้นเป็นเพลงที่ประกอบไปด้วยบันไดเสียง 3 บันไดเสียง ได้แก่ บันไดเสียง "ฟา" บันไดเสียง "ที" และบันไดเสียง "โด" ซึ่งพบว่าลูกตกในบันไดเสียง "ที" พบลูกตกด้วยกันทั้งหมด 4 เสียง ได้แก่ ลูกตกเสียง ที, โด, เร และซอล ในบันไดเสียง "ฟา" พบลูกตกครบทั้ง 5 เสียงในบันไดเสียงได้แก่ ลูกตกเสียงฟา, ซอล, ลา, โด และ เร และบันไดเสียง"โด" พบลูกตกด้วยกัน 2 เสียงในท่อนที่ 2 ได้แก่ ลูกตกเสียง มี และ ซอล

2. ความสัมพันธ์ระหว่างเพลงแขกมอญอัตราจังหวะสามชั้น ทางเดี่ยวจะเข้บรรเลงโดยครูทองดี สุจริตกุล และทางฆ้องวงใหญ่ พบว่า

2.1 ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

จากการศึกษาพบว่าเพลงแขกมอญอัตราจังหวะสามชั้นทางเดี่ยวจะเข้ บรรเลงโดยครูทองดี สุจริตกุล มีความยาวของทำนองเพลงไม่เท่ากันกับทำนองหลักทางฆ้องวงใหญ่ โดยเพลงแขกมอญอัตราจังหวะสามชั้นทางเดี่ยวจะเข้ บรรเลงโดยครูทองดี สุจริตกุล มี 3 ท่อน ท่อนที่ 1 และท่อนที่ 3 ความยาว 6 หน้าทับปรบไ้ แต่ท่อนที่ 2 เทียบแรกมีความยาว 3 หน้าทับปรบไ้ และเทียบกับมีความยาว 5 หน้าทับปรบไ้ ซึ่งจากการ

ศึกษาพบว่ามีการตัดทอนวรรคเพลงที่ 13 - 24 ของการบรรเลงเดี่ยวแรกออก และวรรคเพลงที่ 5 - 8 ของการบรรเลงเดี่ยวกลับของท่อนที่ 2 ด้วย ซึ่งจากการสัมภาษณ์ นายสมบูรณ์ บุญยวงศ์ นักดนตรีผู้ได้ศึกษาเรียนเพลงแขกมอญอัตราจังหวะสามชั้น ทางเดี่ยวจะเข้ ซึ่งได้ต่อบทเพลงนี้จากครูทองดี สุจริตกุล โดยตรง พบมูลเหตุว่า ในการตัดทอนเพลงดังกล่าวนี้เป็นเจตนาของผู้คิดค้นประพันธ์ทางเดี่ยว ซึ่งต้องการตัดทอนทำนองดังกล่าว ซึ่งมีความซ้ำซ้อนในการบรรเลง

2.2 ด้านความสัมพันธ์ด้านบันไดเสียงและลูกตก

จากการศึกษาได้ผลการศึกษาโดยแบ่งออกตามผลการศึกษาได้ทั้งหมด 3 กลุ่มดังนี้

- กลุ่มทำนองที่อยู่ในบันไดเสียงเดียวกันและลูกตกเสียงเดียวกัน
- กลุ่มทำนองที่อยู่ในบันไดเสียงเดียวกัน ลูกตกคนละเสียง
- กลุ่มทำนองที่อยู่คนละบันไดเสียง ลูกตกเสียงเดียวกัน

ซึ่งจากการศึกษาไม่ปรากฏกลุ่มทำนองที่อยู่คนละบันไดเสียง และลูกตกคนละเสียงทำให้สามารถสรุปได้ว่าเพลงแขกมอญ อัตราจังหวะสามชั้น ทางเดี่ยวจะเข้ บรรเลงโดยครูทองดี สุจริตกุลนั้น เป็นทางเดี่ยวที่มีความพิเศษคือเป็นทางบรรเลงที่ทำนองหลักทางฆ้องวงใหญ่และทำนองเพลงทางเดี่ยวจะเข้โดยส่วนใหญ่มีความเหมือนกันในด้านบันไดเสียง ลูกตก และทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง ซึ่งความแตกต่างในกลุ่มทำนองที่อยู่ในบันไดเสียงเดียวกัน ลูกตกคนละเสียงนั้น เป็นเพียงลักษณะการประพันธ์ของผู้ประพันธ์เพลงที่ต้องการให้ทำนองทางเดี่ยวมีลักษณะที่โดดเด่น คือการกระโดดของเสียงในลักษณะการฝากเสียงซึ่งเสียงของลูกตกทางเดี่ยวจะเข้ นั้นไม่ตรงกับลูกตกของทำนองหลักทางฆ้องและสำหรับกลุ่มทำนองที่อยู่คนละบันไดเสียง ลูกตกเสียงเดียวกันนั้นเป็นลักษณะการประพันธ์ทำนองเพลงทางเดี่ยวของผู้ประพันธ์เช่นเดียวกันซึ่งจากทำนองหลักทางฆ้องวงใหญ่สามารถแปรทางออกเป็นทางเดี่ยวจะเข้ได้ถึง 2 บันไดเสียงคือ บันไดเสียง"ที" และบันไดเสียง "ฟา" จึงสามารถสรุปได้ว่าทำนองเพลงแขกมอญอัตราจังหวะสามชั้น ทางเดี่ยวจะเข้ บรรเลงโดยครูทองดี สุจริตกุล นั้นเป็นทำนองเพลงทางเดี่ยวที่มีความโดดเด่นในด้านการแปรทำนองจากทำนองหลักทางฆ้องวงใหญ่เป็นทำนองเพลงทางเดี่ยวจะเข้โดยไม่ส่งผลกระทบต่อโครงสร้างของบทเพลง บันไดเสียง และลูกตก

3. ด้านเทคนิคการบรรเลง

จากการศึกษาพบว่าเพลงแขกมอญอัตราจังหวะสามชั้น ทางเดี่ยวจะเข้ บรรเลงโดยครูทองดี สุจริตกุล เป็นเพลงที่มีการใช้เทคนิคต่างๆมาใช้ในการบรรเลงจะเข้ได้อย่างเหมาะสมกับสำนวนเพลง ไม่ว่าจะเป็นการติดกรอ ในเที่ยวแรกซึ่งเป็นทางหวาน ก็ยังมีการติดขี้เข้ามาสอดแทรกในกลอนเพลงได้อย่างเหมาะสมกับเนื้อหาทำนองเพลง ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการประพันธ์เพลง และแสดงให้เห็นถึงลีลาการบรรเลงของผู้บรรเลงถึงแม้ว่าจะบรรเลงเดี่ยวทางจะเข้ แต่ก็ยังยึดทำนอง และลูกตกของทำนองหลักฆ้องวงใหญ่เป็นสำคัญ ได้พบการติดควบเสียง ติดปรับ ติดเสียงทึงนอย ซึ่งเป็นการติดควบ

สามสายพร้อมกัน แต่ก็ยังมีเทคนิคพิเศษต่างๆ เหล่านี้ได้พบในกลอนเพลงเป็นอย่างมาก และถึงแม้จะมีการแปรทำนองเป็นทางเดียวแต่ก็ยังมีสำเนียงของภาษาแขก และภาษามอญ ออกมาอย่างชัดเจน ซึ่งอ้างอิงจากทฤษฎีทางดนตรีของ รองศาสตราจารย์มานพ วิสุทธิแพทย์ ที่อธิบายในเรื่องของสำเนียงภาษาลำดับเสียง แต่การแยกสำเนียงภาษาดังกล่าวนี้ยังมีได้มีทฤษฎีทางดุริยางคศาสตร์ใดมารอบรับเป็นที่แน่ชัดว่าลักษณะใด คือสำเนียงภาษาแขก ลักษณะใดเป็นสำเนียงภาษามอญ แต่ผู้ฟังจะสามารถรับรู้ได้ด้วยความรู้สึก และความเคยชินกับทำนองเพลงนั้นๆ ในการบรรเลงเพลงแขกมอญ อัตราจังหวะสามชั้น ทางเดียวจะเข้า บรรเลงโดยครูทองดี สุจริตกุล นั้นได้ใช้เทคนิคการดำเนินทำนองขยี้โดยไล่เสียงจากเสียงต่ำขึ้นไปหาเสียงสูง เป็นลักษณะกลอนไต่ขึ้นไป และมีการดำเนินทำนองสับไล่เสียงจากเสียงสูงลงไปหาเสียงต่ำและลงไปถึงสายทุ้ม ซึ่งได้ใช้สายทุกสายให้เกิดความไพเราะ รวมไปถึงการดีดควบเสียงพร้อมกันทั้งสามสาย ก็จะเป็นลักษณะเด่นของการบรรเลงจะเข้าที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่เครื่องดนตรีชนิดอื่นไม่สามารถทำได้ และถึงแม้จะเป็นเครื่องมือเดียวกัน บรรเลงเพลงเดียวกัน ในบางครั้งก็ไม่พบการดำเนินทำนองที่ครบทุกเทคนิคการบรรเลงในลักษณะนี้ที่พบในเพลงเดียวกัน

4. ด้านสำเนียงภาษา

จากการศึกษาพบว่าเพลงแขกมอญอัตราจังหวะสามชั้น ทางเดียวจะเข้า บรรเลงโดยครูทองดี สุจริตกุล ปรากฏสำเนียงภาษาดูด้วยกันทั้งสิ้นสองสำเนียงภาษาคือ สำเนียงภาษามอญ และสำเนียงภาษาแขก สำเนียงภาษามอญอยู่ในบันไดเสียง "ที" และบันไดเสียง "ฟา" โดยลักษณะของกระสวนจังหวะจะมีการเคลื่อนที่ของทำนองห่างช่วงเสียงและบางครั้งลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองเคลื่อนที่ขึ้นเสียงสูงแล้วจึงลงสู่เสียงต่ำในวรรคเพลงนั้นๆ และสำเนียงภาษาแขก อยู่ในบันไดเสียง "โด" โดยในการเคลื่อนที่ของทำนองนั้นมีการเคลื่อนที่ผ่านเสียงจรคือ เสียง "ฟา" และเสียง "ที" และมีลักษณะกระสวนจังหวะที่มีการเคลื่อนที่แบบเรียงเสียงชิดกัน ทั้งหมดได้มีการตกแต่งท่วงทำนองให้มีความไพเราะด้วยเทคนิคการบรรเลงต่างๆ ของทางเดียวจะเข้าให้มีความไพเราะมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการศึกษาทางเดียวจะเข้าเพลงแขกมอญอัตราจังหวะสามชั้น ที่บรรเลงโดย ครูดนตรีทางด้านจะเข้าท่านอื่น โดยอาจศึกษาตามสายทางเพิ่มขึ้น
2. ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทำนองหลักทางฆ้องวงใหญ่และทางเดียวจะเข้าตลอดจนเทคนิคการบรรเลงจะเข้าในเพลงเดียวในเพลงอื่นๆ ต่อไป
3. ควรจัดให้มีการศึกษาด้านสำเนียงภาษาของเพลงเพื่อจัดทำเป็นทฤษฎีสำหรับอ้างอิงในการศึกษาเรื่องสำเนียงภาษาต่อไปในอนาคต

ภาคผนวก

ประวัติและผลงานครูทองดี สุจริตกุล

ครูทองดี สุจริตกุล สกุลเดิม กาญจนวงศ์ เกิดเมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม 2457 ภูมิลำเนาเดิมอยู่ที่ อำเภอตำบับเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี เป็นบุตรนายกำชัย และนางเก็บ กาญจนวงศ์ มีพี่น้องร่วมบิดามารดา 7 คน เป็นหญิง 4 คน เป็นชาย 3 คน ครูทองดีเป็นบุตรคนที่ 6

ที่อยู่ปัจจุบัน 18/21 ซอยชัยวัฒน์ 8 (วุฒากาศ 53) ตำบลบางค้อ อำเภอบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร 10150 โทรศัพท์ 0 - 2476 - 7512

ในด้านการศึกษาคูทองดี สุจริตกุลเข้ารับการศึกษาระดับประถมศึกษาที่โรงเรียนตำบับเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี และการศึกษาวิชาช่าง (การเรือน) ที่วังพญาไท ซึ่งเรียนได้เรียนวิชาช่างทำดอกไม้ ไม้ตอง เย็บปักถักร้อย ทำผม กับข้าวหลวง นอกจากนี้ได้เรียนวิชาดนตรีไทยการตีโทนระฆังนา สีซอฮู้ และตีตะจะเข้กับอาจารย์ชุ่ม กมลวาทีน และเรียนวิชาดนตรีไทยการตีตะจะเข้กับหลวงว่องจะเข้รับ

ในสมัยนั้นวังพญาไท (โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า ในปัจจุบัน) โดยพระสุจริตสุดา (เปรี๊ยะ สุจริตกุล) พระสนมเอกในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ซึ่งมีศักดิ์เป็นหลานของพระยาราชภักดี เป็นบุตรของเจ้าพระยาสุธรรมมนตรี (ปลื้ม สุจริตกุล) โดยสกุลของท่านมีสายสัมพันธ์ใกล้ชิดกับพระราชวงศ์จักรี พระสุจริตสุดาเป็นผู้ที่รักในดนตรีไทยเป็นชีวิตจิตใจจึงขอให้บิดา เจ้าพระยาสุธรรมมนตรี หาเด็กหนุ่มๆ อายุ 10 - 15 ปี เข้ามาอุปการะหลายคน และหาอาจารย์ที่มีฝีมือมาสอนดนตรีไทย 3 ท่านคือ หลวงว่องจะเข้รับ พระสรเพลงสรวง (บัว กมลวาทีน) และอาจารย์ชุ่ม กมลวาทีน ซึ่งครูทองดี สุจริตกุล ก็เป็นเด็กหญิงคนหนึ่งที่พระสุจริตสุดาอุปการะตั้งแต่อายุ 11 ปี โดยในขณะที่อาศัยอยู่ในวังพญาไท ครูทองดีได้เรียนหนังสือ เรียนการทำดอกไม้ งานเย็บปักถักร้อย ทำผม และได้เป็นช่างทำผมให้พระสุจริตสุดา นอกจากการเรียนแล้วพระสุจริตสุดาโปรดให้เรียนการดนตรีไทยจึงได้เริ่มหัดเรียนดนตรีไทยโดยเริ่มจากสีซอฮู้ ตีโทน - ระฆังนา แล้วต่อมาภายหลังจึงได้หัดจะเข้ ซึ่งวงเครื่องสายของพระสุจริตสุดาเป็นวงเครื่องสายที่มีชื่อเสียง โดยมีผู้บรรเลงเป็นหญิงล้วนหน้าตาสวยงามทุกคน

ในช่วงระยะเวลาที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ประทับอยู่ ณ วังพญาไท ทุกเวลาค่ำที่ทรงเสวยพระกระยาหารและพระสุจริตสุดาอยู่ร่วมโต๊ะเสวยด้วยนั้นจะนำวงเครื่องสายมาบรรเลงถวายซึ่งครูทองดีก็ร่วมบรรเลงในวงเครื่องสายเป็นประจำทุกครั้งร่วมกับเด็กหญิงที่พระสุจริตสุดาทรงชบเลี้ยงเช่น ประคอง พุ่มทองสุข (นิภา อภัยวงศ์), ทองสุข สุทธิพิณทุ, แนน เนตรานนท์, สุมิตรา สิงหลกะ (สุมิตรา สุจริตกุล), ลมหวาน สุจริตกุล, อำไพ สุจริตกุล, ฉลวย รัตนจันทร์ (ฉลวย จิ-ยะจันทร์), ฉลวย รัตนจันทร์, ทองสุข สุนพิณทุ (ส่องแสง อมาตยกุล), ศรีสะอาด แก้ว, โกเมน ยุพดี และทองดี สุจริตกุล

เมื่อครูทองดีอายุได้ 18 ปี พระสุจริตสุดาได้ทรงประทานให้สมรสกับนายเอนก สุจริตกุล ซึ่งเป็นหลานของพระสุจริตสุดา และโปรดให้มีบ้านพักอยู่ในวังพญาไท ต่อมาเมื่อเจ้านายต่างๆ ถึงแก่กรรม ครูทองดีก็ย้ายมาพักข้างนอกวังเพราะทางราชการจะใช้วังพญาไทเป็นสถานที่สร้างโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า

หน้าที่การงาน

พ.ศ.2498 ครูทองดีอายุ 41 ปี นายธนิต อยู่โพธิ์ สมัยเป็นอธิบดีกรมศิลปากร ได้เชิญครูทองดีให้เข้ามาสอนที่วิทยาลัยนาฏศิลป์ กรมศิลปากร ครูประสิทธิ์ ถาวร (ศิลปินแห่งชาติ) ได้กล่าวว่า ครูทองดี เป็นครูจะเข้ที่ดีที่สุดในยุคนั้น และเป็นคนที่ดีจะเข้คนสุดท้ายของกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น

สมัยที่ นายธนิต อยู่โพธิ์ เป็นอธิบดีกรมศิลปากรนั้น ท่านจะเป็นผู้คัดเลือกนักดนตรีด้วยตัวเองทุกครั้ง ถ้าเป็นเครื่องเครื่องสาย ครูทองดีจะได้รับการคัดเลือกทุกงาน ไม่ว่าจะเป็งานแสดงที่โรดละครแห่งชาติ งานพิธีในวัง งานต้อนรับแขกเมือง หรือการไปเผยแพร่ดนตรีไทยทั้งภายใน และต่างประเทศ

การแสดงดนตรีไทยในต่างประเทศ ครูทองดีได้รับคัดเลือกให้ไปแสดงหลายครั้ง เช่น ประเทศพม่า ประเทศลาว ประเทศจีน ประเทศญี่ปุ่น ฯลฯ

การแสดงและการเผยแพร่ดนตรีไทยในประเทศ นอกจากที่โรงละครแห่งชาติ กรมศิลปากรแล้ว ครูทองดี ยังได้รับเชิญให้บรรเลงในงานสำคัญ ๆ ต่าง ๆ เช่น งานสมโภชน์กรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี งานวันเฉลิมพระชนมพรรษา งานที่เกี่ยวข้องกับบุคคลสำคัญในวงการดนตรีไทย เช่น งาน 10 ปี ครูหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) งานดนตรีไทยอุดมศึกษาออกอากาศทางสถานีวิทยุ กรมประชาสัมพันธ์ วิทยุศึกษา สถานีโทรทัศน์ สถานีทูต ศูนย์สังคีตศิลป์ ทำเนียบรัฐบาล ฯลฯ

ความสามารถในการเป็นครู

ครูทองดี สุจริตกุล มีความเป็นครูที่เปรียบพร้อมทุกอย่างมาตั้งแต่ต้น เริ่มตั้งแต่ พ.ศ.2498 จนถึงปัจจุบัน รวมระยะเวลา 40 ปี เคยได้รับตำแหน่งเป็นหัวหน้าสาขาวิชาเครื่องสายไทย และตำแหน่งเป็นผู้เชี่ยวชาญการสอนเครื่องสายไทย ที่วิทยาลัยนาฏศิลป์ กองศิลปศึกษา

ด้านการสอน

ครูทองดี สุจริตกุล เคยเป็นที่ปรึกษาการเรียนการสอนสาขาเครื่องสายไทยและสอนภาคปฏิบัติให้แก่ นักเรียน นักศึกษาหลายระดับ เช่น

1. ชั้นต้นปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ กรมศิลปากร
2. ชั้นกลางปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ กรมศิลปากร
3. ชั้นสูงปีที่ 1 – 2 วิทยาลัยนาฏศิลป์ กรมศิลปากร
4. ระดับปริญญา สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

ด้านวิชาการ

1. เป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการในการพัฒนาหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนระดับปริญญาสมทบในคณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
2. เป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ศิลปะ นักศึกษาระดับปริญญา
3. เป็นที่ปรึกษาในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ งานนิทรรศการวิชาการ งานจัดแสดงผลงานและการแสดงของนักศึกษาระดับปริญญา
4. เป็นกรรมการสอบคัดเลือกผู้สมัครเข้าเรียนต่อ ชั้นปีที่ 1 และชั้นกลางปีที่ 1 ของวิทยาลัยนาฏศิลป์
5. เป็นวิทยากรอบรมนาฏศิลป์ – ดนตรีไทย ระดับประชาชนทั่วไป เริ่มตั้งแต่ พ.ศ.2535 ถึง พ.ศ.2539 ที่วิทยาลัยนาฏศิลป์
6. เป็นวิทยากรให้ความรู้ทางด้านดนตรีไทย (เครื่องสายไทย) แก่ นักเรียน นิสิตนักศึกษา ครู อาจารย์ ของวิทยาลัยนาฏศิลป์กรุงเทพ และส่วนภูมิภาค ตลอดจนสถาบันการศึกษาของรัฐและเอกชน
7. เป็นที่ปรึกษาและอำนวยความสะดวกการบรรเลงถวายการรับรองพระราชอาคันตุกะของรัฐบาล รวมทั้งหน่วยงานราชการ องค์กรรัฐวิสาหกิจ และเอกชนทั่วไป

ด้านการสอนพิเศษ

1. สอนที่โรงเรียนจิตรลดา พระราชวังดุสิต ตั้งแต่ พ.ศ.2518 จนถึง พ.ศ.2539 รวมระยะเวลา กว่า 20 ปี ทุกวันอังคารและวันพฤหัสบดี ในกรณีที่จัดงานที่โรงเรียนสวนจิตรลดาทุกครั้ง ที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงร่วมบรรเลงด้วย จะมีรับสั่งให้เชิญครูทองดีมาดีดจะเข้าทุกครั้ง เพราะครูทองดีมีความรู้ความสามารถและความชำนาญแม่นยำเพลง และดำเนินทำนองได้อย่างถูกต้อง และไพเราะ
2. สอนพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา ที่พระที่นั่งอัมพรสถาน
3. สอนที่คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4. สอนที่ธนาคารแห่งประเทศไทยทุกวันจันทร์
5. สอนที่โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย

6. สอนที่สิทธิถาวรการดนตรีทุกวันอาทิตย์

ความสามารถด้านการบรรเลง

ครูทองดี สุจริตกุล มีความรู้ความสามารถดีที่จะเข้าได้อย่างถูกต้องและไพเราะ ทั้งเพลงตับ เพลงเกร็ด และเพลงเดี่ยว อาทิ ตับลาวเจริญศรี ตับจูล่ง เพลงสุดสงวน เพลงสารดี เตียวลาวแพน และเดี่ยวกราวใน เป็นต้น นักวิชาการจากประเทศญี่ปุ่นได้ร่วมกับหอสมุดแห่งชาติ มาบันทึกมรดกวัฒนธรรมด้านการแสดงนาฏศิลป์ การละคร และดนตรีไทย เมื่อ พ.ศ.2518 ครูทองดีได้ติดตะเข็บบันทึกไว้ด้วย และเก็บรักษาไว้ที่ห้องดนตรี หอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากร

ความเป็นครูผู้สร้างศิษย์

ครูทองดี สุจริตกุล เป็นผู้มีความสามารถในการดีดจะเข้อย่างสูง นำเพ็ญตนเป็นผู้ให้วิชาการดนตรี และเป็นกำลังกายและกำลังใจให้แก่ศิษย์ เริ่มฝึกฝนศิษย์ตั้งแต่ชั้นต้นจนจบปริญญาแล้วรุ่นแล้ว รุ่นละ 40 ปี ในวิทยาลัยนาฏศิลป์ กรมศิลปากร ครูทองดี สอนศิษย์ให้ได้มีความสามารถในการดีดจะเข้ และมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักในวงการดนตรี และตามสถาบันการศึกษาต่าง ๆ หลายคน คือ นายปกรณ์ รอดช่าง เพื่อน นางเยาวมาลย์ ติศกุล นางจาร์ บาสิ นางสุวิมมา แสงทับทิม นางจาร์วรรณ ปฐมปัทมา นางนิภา โสภาสัมฤทธิ์ นางสาวช่าคม พรประสิทธิ์ เป็นต้น

มงคลชีวิต

ครูทองดี สุจริตกุล มีโอกาสได้เข้าไปเป็นข้าในวังได้เบื้องพระยุคลบาทของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 6) กับพระสุจริตสุดาพระสนมเอก ตั้งแต่อายุ 11 ปีที่วังพญาไท ต่อมาก็มีโอกาสได้เข้าเฝ้าและบรรเลงดนตรีถวาย และได้รับพระราชทานของที่ระลึกจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 สมเด็จพระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี หลายครั้งมีโอกาสได้สอนจะเข้ให้กับพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา ที่พระที่นั่งอัมพรสถาน เมื่อ พ.ศ.2526

เกียรติคุณที่เคยได้รับ

ได้รับเครื่องราชอิสริยาภรณ์เหรียญรัตนาภรณ์ชั้นที่ 5 เมื่อ พ.ศ.2527 ได้รับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ช้างเผือกชั้นที่ 3 เมื่อ พ.ศ.2536 ได้รับพระราชทานปริญญาศึกษาศาสตรบัณฑิตกิตติมศักดิ์ ทางดุริยางค์ไทย ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

ความประพฤติ คุณธรรม ศีลธรรม

ครูทองดี สุจริตกุล เป็นผู้ประพฤติตนอยู่ในศีลธรรมอันดี มีความเมตตา กรุณา มีคุณธรรม มีความเสียสละ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์และนักดนตรีไทย ได้รับการยกย่องและนับถือจากคนทั่วไป

ระยะเวลาที่ปฏิบัติผลงานดีเด่น และโอกาสที่จะปฏิบัติต่อไป

ครูทองดี สุจริตกุล เป็นนักดนตรีและเป็นครูสอนดนตรีมากกว่า 40 ปี แม้อายุจะล่วงเลยวัยงานไปมากแล้ว แต่ครูทองดี สุจริตกุล เป็นผู้ที่มีผลงานดีเด่นทางด้านวัฒนธรรม สาขาศิลปะการแสดง (ดนตรีไทย) ประจำปี พ.ศ.2538

ปัจจุบัน

เมื่อต้นปี พ.ศ.2540 ครูทองดี สุจริตกุล อยู่ในวัยชรามากซึ่งมีอายุกว่า 85 ปี จึงประสบอุบัติเหตุล้ม ทำให้กระดูกสันหลังเคลื่อนต้องเข้าทำการรักษาที่โรงพยาบาลธนบุรี ระยะเวลาหนึ่ง เมื่ออาการดีขึ้นแล้วทางโรงเรียนจิตรลดาเห็นว่าเมื่อครูทองดี สุจริตกุล จะกลับมาพักที่บ้านก็เกรงว่าจะไม่มีผู้ดูแลและพยาบาลอย่างใกล้ชิดโดยสม่ำเสมอ ดังนั้นในฐานะที่ครูทองดี สุจริตกุล ได้เป็นผู้ทำคุณประโยชน์แก่โรงเรียนจิตรลดาโดยตลอดเป็นเวลานานก็ปรารถนาที่จะเป็นผู้มีความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์มิได้ขาดเสมอมา โรงเรียนจึงนำความขึ้นกราบบังคมทูลสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เมื่อทราบความถึงฝ่าละอองพระบาทจึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ครูทองดี สุจริตกุล มาพักพิงที่ศูนย์ข้าราชบริพารผู้สูงอายุ ในหมู่บ้านมหามงคล ถนนพุทธมณฑล สาย 2 แขวงบางแค เขตบางแค กรุงเทพฯ ซึ่งอยู่ในพระราชานุเคราะห์ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จนถึงปัจจุบัน

เพลงแขกมอญ เถา

ประวัติและที่มาของทำนอง

เพลงแขกมอญ อัตร่า 2 ชั้น ของเก่า ประเภทหน้าทับปรบไก่ มี 3 ท่อน ท่อนละ 6 จังหวะ พระประดิษฐ์ไพเราะ (มี ดุริยางกูร หรือ ครูมีแขก) นำมาแต่งขยายขึ้นเป็นอัตร่า 3 ชั้น ส่วนอัตร่าชั้นเดียวนั้นได้มีผู้ตัดลงไว้หลายทาง ได้แก่ ทางที่พระยาเสนาะดุริยางค์ (แช่ม สุนทรวาทีน) นำมาต่อให้นางเจริญใจ สุนทรวาทีน ทางของจางวางทั่ว พาทยโกศล และทางของนายมนตรี ตราโมท

บทร้องเพลงแขกมอญเถา

3 ชั้น	ครานั้นจึงโฉมเจ้าวันทอง สะตั้งตื่นพื้นตัวไม่ลืมตา ขวัญหายกายสิ้นระรัวริก	หลับตอมนต์มีนยังมีตหน้า ผวากอดขุนแผนนิ่งไม่ติงตัว ปลุกหยิกคิดว่าขุนช้างฉัว
2 ชั้น	เล่าความฝันมาประหม่ากลัว เปลวปลาบวาบพุ่งขึ้นปลายจาก ตองตัวฉัวใหม่ทั้งใส่พุง	ว่าทูนหัวสุ่มไฟไว้ในมุ้ง ไหม้มากหลายตบยับยุง น้องสะตั้งโดดกลิ้งอยู่กลางแปลง
ชั้นเดียว	เรื่องเริงเพลิงผลาญม่านหมอนฟูก ไม่มีใครช่วยดับวับวาวแรง ขอเชิญช่วยทำนายให้้องที่	ถูกน้องพุงองเป็นหลายแห่ง น้องนี้รักแสงสลดใจ เช่นนี้้องหาเคยจะฝันไม่

เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน

เพลงแขกมอญ ทางเมืองวงใหญ่

อัตราจังหวะสามชั้น

หน้าทับปรบไก่

ท่อน 1	--- ฟ	-- ซซ	--- ล	-- ซซ	- ฟ--	-- ฟท	- รัด ฑ	- ล-ซ
บรรทัดที่ 1	--- ฟ	- ซ--	--- ล	- ซ--	- ฟ--	ด-- ฑ	- รด ฑ	- ล-ซ
บรรทัดที่ 2	- ฟ-ท	- ดัด-ริ	- รั-ริ	- ดัด-ท	- ซ--	ฟฟ--	ทท--	ดัด-ริ
	- ด-ฑ	- ด-ร	- ฟ-ร	- ด-ฑ	- ร-ด	--- ฑ	--- ด	--- ร
บรรทัดที่ 3	- ร--	ดด--	รร--	ฟฟ-ซ	-- ล-	ล-ซ-	ฟ-ซ-	ซ-ฟ-
	- ล-ซ	--- ล	--- ฟ	--- ซ	--- ซ	- ฟ-ร	- ร-ฟ	- ร-ด
บรรทัดที่ 4	- ท-ดัด	รัด--	-- ซล	-- ทดัด	- ด-ฟ	- ซ-ล	- ดัด-ล	- ซ-ฟ
	- ฟ--	-- ทล	ซฟ--	ซล--	- ซ-ฟ	- ซ-ล	- ด-ล	- ซ-ฟ
บรรทัดที่ 5	มร--	ด-ดร	มร--	--- ฟ	- ดัด-ล	- ซ--	ฟฟ--	มม-ร
	-- ดซ	- ซ--	-- ดร	มฟฟ-	- ด-ล	- ซ-ฟ	--- ฑ	--- ล
บรรทัดที่ 6	- ซ--	ฟร--	ทท--	ดัด-ริ	- รั-ริ	- รั--	รัริ--	ดัด-ท
	-- ฟร	-- ดฑ	--- ด	--- ร	- ฟ-ซ	- ฟ-ร	--- ด	--- ฑ
บรรทัดที่ 7	-- ดัดริ	ดัด-ริ	ดัด-ริ	ดัด---	- ท-ริ	ดัดท--	--- ฟ	-- ซล
	- ท--	- ท--	- ท--	- ทลซ	- ฟ--	-- ลซ	- ด--	- ฟ--
บรรทัดที่ 8	- ท-ดัด	รัด--	-- ซล	-- ทดัด	มีรั-ริ-	รั-ริ-	- ดัดซ-	ทดัด-ท
	- ฟ--	-- ทล	ซฟ--	ซล--	- ร-ซ	- ซ-ดัด	ท--ล	--- ฟ
บรรทัดที่ 9	- ล-ล	ซซ--	ลซ-ซ	ฟร-ร	ซฟ-ฟ	รด-ด	ฟร-ร	ดด-ฑ
	-- ซ-	- ฟ-ฟ	-- ฟ-	- ล--	-- ร-	- ฑ--	-- ด-	- ฑ--
บรรทัดที่ 10	- ฟ-ท	- ดัด-ริ	- รั-ริ	- ดัด-ท	- ซ--	ฟฟ--	ทท--	ดัด-ริ
	- ด-ฑ	- ด-ร	- ฟ-ร	- ด-ฑ	- ร-ด	--- ฑ	--- ด	--- ร
บรรทัดที่ 11	- ร--	ดด--	รร--	ฟฟ-ซ	- ล-ดัด	- ล--	ซซ--	ฟฟ-ร
	- ล-ซ	--- ล	--- ฟ	--- ซ	- ล-ด	- ล-ซ	--- ฟ	--- ล
บรรทัดที่ 12	- ฟ-ท	- ดัด-ริ	- รั-ริ	- ดัด-ท	- ซ--	ฟฟ--	ทท--	ดัด-ริ
	- ด-ฑ	- ด-ร	- ฟ-ร	- ด-ฑ	- ร-ด	--- ฑ	--- ด	--- ร

กลับ
ต้น

ท่อน 2	--- ฟ	-- ชช	--- ล	-- ชช	- ตั - ล	- ช --	ฟ ฟ --	ม ม - ร
บรรทัดที่ 13	--- ฟ	- ช --	--- ล	- ช --	- ต - ล	- ช - ฟ	--- ม	--- ร
บรรทัดที่ 14	- ล --	ช ม --	----	-- ร ม	- ฟ - ช	ล ช --	-- ร ม	--- ช
	-- ช ม	-- ร ด	- ช - ต	- ต --	- ต --	-- ฟ ม	ร ด --	ฟ ช --
บรรทัดที่ 15	--- ฟ	-- ชช	--- ล	-- ชช	- ตั - ล	- ช --	ฟ ฟ --	ม ม - ร
	--- ฟ	- ช --	--- ล	- ช --	- ต - ล	- ช - ฟ	--- ม	--- ร
บรรทัดที่ 16	- ล --	ช ม --	----	-- ร ม	- ฟ - ช	ล ช --	-- ร ม	--- ช
	-- ช ม	-- ร ด	- ช - ต	- ต --	- ต --	-- ฟ ม	ร ด --	ฟ ช --
บรรทัดที่ 17	- ตั - ล	- ช --	ฟ ฟ --	ชช - ล	- ตั - ร	- ตั --	ล ล --	ชช - ฟ
	- ต - ล	- ช - ฟ	--- ช	--- ล	- ต - ร	- ต - ล	--- ช	--- ฟ
บรรทัดที่ 18	ม ร --	ด - ต ร	ม ร --	--- ฟ	- ตั - ล	- ช --	ฟ ฟ --	ม ม - ร
	-- ต ช	- ช --	-- ต ร	ม ฟ ฟ -	- ต - ล	- ช - ฟ	--- ท	--- ล
บรรทัดที่ 19	-- ตั ร	ตั - ตั ร	ตั - ตั ร	ตั ---	- ท - ร	ตั ท --	--- ฟ	-- ช ล
	- ท --	- ท --	- ท --	- ท ล ช	- ฟ --	-- ล ช	- ต --	- ฟ --
บรรทัดที่ 20	- ท - ตั	ร ตั --	-- ช ล	-- ท ตั	ม ร - ร	ร - ร	- ตั ช -	ท ตั - ท
	- ฟ --	-- ท ล	ช ฟ --	ช ล --	- ร - ช	- ช - ตั	ท -- ล	--- ฟ
บรรทัดที่ 21	- ล - ล	ชช --	ล ช - ช	ฟ ร - ร	ช ฟ - ฟ	ร ด - ต	ฟ ร - ร	ด ต - ท
	-- ช -	- ฟ - ฟ	-- ฟ -	- ล --	-- ร -	- ท --	-- ต -	- ท --
บรรทัดที่ 22	- ฟ - ท	- ตั - ร	- ร - ร	- ตั - ท	- ช --	ฟ ฟ --	ท ท --	ตั ตั - ร
	- ต - ท	- ต - ร	- ฟ - ร	- ต - ท	- ร - ต	--- ท	--- ต	--- ร
บรรทัดที่ 23	- ร --	ด ต --	ร ร --	ฟ ฟ - ช	- ล - ตั	- ล --	ชช --	ฟ ฟ - ร
	- ล - ช	--- ล	--- ฟ	--- ช	- ล - ต	- ล - ช	--- ฟ	--- ล
บรรทัดที่ 24	- ฟ - ท	- ตั - ร	- ร - ร	- ตั - ท	- ช --	ฟ ฟ --	ท ท --	ตั ตั - ร
	- ต - ท	- ต - ร	- ฟ - ร	- ต - ท	- ร - ต	--- ท	--- ต	--- ร

กลับ
ต้น

ก่อน 3	- ร - -	ด ด - -	ร ร - -	ฟ ฟ - ช	- ล - ต	- ล - -	ช ช - -	ฟ ฟ - ร
บรรทัดที่ 25	- ล - ช	- - - ล	- - - ฟ	- - - ช	- ล - ต	- ล - ช	- - - ฟ	- - - ล
บรรทัดที่ 26	- ฟ - ท	- ต - ร	- ร - ร	- ต - ท	- ช - -	ฟ ฟ - -	ท ท - -	ต ต - ร
	- ต - ท	- ต - ร	- ฟ - ร	- ต - ท	- ร - ต	- - - ท	- - - ต	- - - ร
บรรทัดที่ 27	- ร - -	ด ด - -	ร ร - -	ฟ ฟ - ช	- - ล -	ล - ช -	ฟ - ช -	ช - ฟ -
	- ล - ช	- - - ล	- - - ฟ	- - - ช	- - - ช	- ฟ - ร	- ร - ฟ	- ร - ต
บรรทัดที่ 28	- - ฟ -	ร ต - -	- - ช ล	- - ท ต	ร - ต ร	- - ม ฟ	- ช ฟ -	ฟ ม - -
	- ร - ต	- - ท ล	ช ฟ - -	ช ล - -	- ท - -	ต ร - -	ม - - ม	- - ร ต
บรรทัดที่ 29	- ช - -	ฟ ร - -	ท ท - -	ต ต - ร	- ร - ร	- ร - -	ร ร - -	ต ต - ท
	- - ฟ ร	- - ต ท	- - - ต	- - - ร	- ฟ - ช	- ฟ - ร	- - - ต	- - - ท
บรรทัดที่ 30	- ต - ต	ร ต - -	ท - - ช	ท ต - ต	- ต - ต	ร ต - -	ท - - ช	ท ต - ต
	- - ท -	- - ท ช	- ช ฟ -	- - - ท	- - ท -	- - ท ช	- ช ฟ -	- - - ท
บรรทัดที่ 31	- - ต ร	ต - ต ร	ต - ต ร	ต - - -	- ท - ร	ต ท - -	- - - ฟ	- - ช ล
	- ท - -	- ท - -	- ท - -	- ท ล ช	- ฟ - -	- - ล ช	- ต - -	- ฟ - -
บรรทัดที่ 32	- ท - ต	ร ต - -	- - ช ล	- - ท ต	ม ร - ร	ร - ร -	- ต ช -	ท ต - ท
	- ฟ - -	- - ท ล	ช ฟ - -	ช ล - -	- ร - ช	- ช - ต	ท - - ล	- - - ฟ
บรรทัดที่ 33	- ล - ล	ช ช - -	ล ช - ช	ฟ ร - ร	ช ฟ - ฟ	ร ต - ต	ฟ ร - ร	ด ต - ท
	- - ช -	- ฟ - ฟ	- - ฟ -	- ล - -	- - ร -	- ท - -	- - ต -	- ท - -
บรรทัดที่ 34	- ฟ - ท	- ต - ร	- ร - ร	- ต - ท	- ช - -	ฟ ฟ - -	ท ท - -	ต ต - ร
	- ต - ท	- ต - ร	- ฟ - ร	- ต - ท	- ร - ต	- - - ท	- - - ต	- - - ร
บรรทัดที่ 35	- ร - -	ด ด - -	ร ร - -	ฟ ฟ - ช	- ล - ต	- ล - -	ช ช - -	ฟ ฟ - ร
	- ล - ช	- - - ล	- - - ฟ	- - - ช	- ล - ต	- ล - ช	- - - ฟ	- - - ล
บรรทัดที่ 36	- ฟ - ท	- ต - ร	- ร - ร	- ต - ท	- ช - -	ฟ ฟ - -	ท ท - -	ต ต - ร
	- ต - ท	- ต - ร	- ฟ - ร	- ต - ท	- ร - ต	- - - ท	- - - ต	- - - ร

กลับ
ต้น

เพลงแขกมอญ ทางเดี่ยวจะเข้

ทางครูทองดี สุจริตกุล

หน้าทับปรบไก่

อัตราจังหวะสามชั้น

ท่อน 1

จะเข้

26 236

Musical notation for measures 26-30. Treble clef with a complex melodic line of eighth and sixteenth notes. Bass clef with a simple accompaniment of quarter notes.

31

Musical notation for measures 31-35. Treble clef with a complex melodic line of eighth and sixteenth notes. Bass clef with a simple accompaniment of quarter notes.

36

Musical notation for measures 36-40. Treble clef with a complex melodic line of eighth and sixteenth notes. Bass clef with a simple accompaniment of quarter notes.

41

Musical notation for measures 41-45. Treble clef with a complex melodic line of eighth and sixteenth notes. Bass clef with a simple accompaniment of quarter notes.

46

Musical notation for measures 46-50. Treble clef with a complex melodic line of eighth and sixteenth notes. Bass clef with a simple accompaniment of quarter notes.

51

Musical score for measures 51-55. The piece is in treble clef with a key signature of one flat. The melody consists of eighth-note patterns, often beamed in pairs. The bass line is mostly rests with occasional single notes.

56

Musical score for measures 56-60. The melody continues with eighth-note patterns. In measure 57, the bass line has a single eighth note followed by a quarter rest.

61

Musical score for measures 61-65. The melody continues with eighth-note patterns. The bass line remains mostly rests with occasional notes.

66

Musical score for measures 66-70. The melody continues with eighth-note patterns. The bass line remains mostly rests with occasional notes.

71

Musical score for measures 71-75. The melody continues with eighth-note patterns. The bass line remains mostly rests with occasional notes.

76

Musical notation for measures 76-80. The system consists of a grand staff with a treble clef on the upper staff and a bass clef on the lower staff. The treble staff contains a continuous eighth-note melody, while the bass staff contains a simple bass line with occasional rests.

81

Musical notation for measures 81-85. The system consists of a grand staff with a treble clef on the upper staff and a bass clef on the lower staff. The treble staff contains a continuous eighth-note melody, while the bass staff contains a simple bass line with occasional rests.

86

Musical notation for measures 86-90. The system consists of a grand staff with a treble clef on the upper staff and a bass clef on the lower staff. The treble staff contains a continuous eighth-note melody, while the bass staff contains a simple bass line with occasional rests.

91

Musical notation for measures 91-95. The system consists of a grand staff with a treble clef on the upper staff and a bass clef on the lower staff. The treble staff contains a continuous eighth-note melody, while the bass staff contains a simple bass line with occasional rests.

96

Musical notation for measures 96-97. The system consists of a grand staff with a treble clef on the upper staff and a bass clef on the lower staff. The treble staff contains a few notes in measure 96, followed by a whole rest in measure 97. The bass staff contains a simple bass line with occasional rests.

98 ท่อน 2

Musical notation for measures 98-102. The system consists of a grand staff with a treble clef on the upper staff and a bass clef on the lower staff. The treble staff contains a melodic line with eighth and sixteenth notes, while the bass staff contains a simple accompaniment of quarter notes.

103

Musical notation for measures 103-107. The treble staff features a more active melodic line with sixteenth-note patterns, while the bass staff continues with a steady accompaniment.

108

Musical notation for measures 108-112. The treble staff shows a continuation of the melodic development with various rhythmic patterns, and the bass staff provides a consistent harmonic support.

113

Musical notation for measures 113-117. The melodic line in the treble staff becomes more complex with overlapping sixteenth-note figures, while the bass staff maintains its accompaniment.

118

Musical notation for measures 118-122. The final system on the page shows the continuation of the melodic and accompanimental lines, ending with a final cadence in the treble staff.

123

Musical notation for measures 123-127. The treble clef staff contains a continuous eighth-note pattern. The bass clef staff contains a simple bass line with a few rests and notes.

128

Musical notation for measures 128-132. The treble clef staff continues the eighth-note pattern. The bass clef staff has a few notes and rests.

133

Musical notation for measures 133-137. The treble clef staff continues the eighth-note pattern. The bass clef staff has a few notes and rests.

138

Musical notation for measures 138-142. The treble clef staff continues the eighth-note pattern. The bass clef staff has a few notes and rests.

143

Musical notation for measures 143-147. The treble clef staff continues the eighth-note pattern. The bass clef staff has a few notes and rests.

148

Musical notation for measures 148-152. The system consists of a grand staff with a treble clef on the upper staff and a bass clef on the lower staff. The treble staff contains a continuous eighth-note melody, while the bass staff contains a simple bass line with occasional rests.

153

Musical notation for measures 153-157. The system consists of a grand staff with a treble clef on the upper staff and a bass clef on the lower staff. The treble staff features a more complex eighth-note melody with some beamed sixteenth notes, while the bass staff continues with a simple bass line.

158

Musical notation for measures 158-162. The system consists of a grand staff with a treble clef on the upper staff and a bass clef on the lower staff. The treble staff shows a melody that becomes more melodic and includes a half-note rest in the final measure, while the bass staff remains simple.

163 ท่อน 3

Musical notation for measures 163-167, labeled as 'ท่อน 3'. The system consists of a grand staff with a treble clef on the upper staff and a bass clef on the lower staff. The treble staff features a melody with some slurs and accents, while the bass staff has a simple accompaniment.

168

Musical notation for measures 168-172. The system consists of a grand staff with a treble clef on the upper staff and a bass clef on the lower staff. The treble staff contains a complex eighth-note melody with some slurs, while the bass staff has a simple bass line.

173

Musical notation for measures 173-177. The system consists of a grand staff with a treble clef on the upper staff and a bass clef on the lower staff. The treble staff contains a continuous eighth-note melody, while the bass staff contains a simple bass line with occasional rests.

178

Musical notation for measures 178-182. The system consists of a grand staff with a treble clef on the upper staff and a bass clef on the lower staff. The treble staff continues the eighth-note melody, and the bass staff continues the simple bass line.

183

Musical notation for measures 183-187. The system consists of a grand staff with a treble clef on the upper staff and a bass clef on the lower staff. The treble staff continues the eighth-note melody, and the bass staff continues the simple bass line.

188

Musical notation for measures 188-192. The system consists of a grand staff with a treble clef on the upper staff and a bass clef on the lower staff. The treble staff continues the eighth-note melody, and the bass staff continues the simple bass line.

193

Musical notation for measures 193-197. The system consists of a grand staff with a treble clef on the upper staff and a bass clef on the lower staff. The treble staff continues the eighth-note melody, and the bass staff continues the simple bass line.

198

Musical notation for measures 198-202. The system consists of a grand staff with a treble clef on the upper staff and a bass clef on the lower staff. The treble staff contains a melodic line with eighth and sixteenth notes, while the bass staff contains a simple accompaniment of quarter notes.

203

Musical notation for measures 203-207. The system consists of a grand staff with a treble clef on the upper staff and a bass clef on the lower staff. The treble staff contains a melodic line with eighth and sixteenth notes, while the bass staff contains a simple accompaniment of quarter notes.

208

Musical notation for measures 208-212. The system consists of a grand staff with a treble clef on the upper staff and a bass clef on the lower staff. The treble staff contains a melodic line with eighth and sixteenth notes, while the bass staff contains a simple accompaniment of quarter notes.

213

Musical notation for measures 213-217. The system consists of a grand staff with a treble clef on the upper staff and a bass clef on the lower staff. The treble staff contains a melodic line with eighth and sixteenth notes, while the bass staff contains a simple accompaniment of quarter notes.

218

Musical notation for measures 218-222. The system consists of a grand staff with a treble clef on the upper staff and a bass clef on the lower staff. The treble staff contains a melodic line with eighth and sixteenth notes, while the bass staff contains a simple accompaniment of quarter notes.

223

Musical notation for measures 223-227. The system consists of a grand staff with a treble clef on the upper staff and a bass clef on the lower staff. The treble staff contains a continuous eighth-note melody. The bass staff contains a sparse accompaniment with occasional eighth-note patterns.

228

Musical notation for measures 228-232. The system consists of a grand staff with a treble clef on the upper staff and a bass clef on the lower staff. The treble staff contains a continuous eighth-note melody. The bass staff contains a sparse accompaniment with occasional eighth-note patterns.

233

Musical notation for measures 233-237. The system consists of a grand staff with a treble clef on the upper staff and a bass clef on the lower staff. The treble staff contains a continuous eighth-note melody. The bass staff contains a sparse accompaniment with occasional eighth-note patterns.

238

Musical notation for measures 238-242. The system consists of a grand staff with a treble clef on the upper staff and a bass clef on the lower staff. The treble staff contains a continuous eighth-note melody. The bass staff contains a sparse accompaniment with occasional eighth-note patterns.

243

Musical notation for measures 243-247. The system consists of a grand staff with a treble clef on the upper staff and a bass clef on the lower staff. The treble staff contains a continuous eighth-note melody. The bass staff contains a sparse accompaniment with occasional eighth-note patterns.

248

Musical score for measures 248-252. The system consists of two staves: a treble clef staff and a bass clef staff. The treble staff contains a continuous melodic line of eighth notes, with some beamed sixteenth notes. The bass staff contains a simple accompaniment of quarter notes, alternating between two notes.

253

Musical score for measures 253-257. The system consists of two staves: a treble clef staff and a bass clef staff. The treble staff continues the melodic line from the previous system, featuring eighth and sixteenth notes. The bass staff continues the simple accompaniment of quarter notes.

258

Musical score for measures 258-259. The system consists of two staves: a treble clef staff and a bass clef staff. The treble staff shows a melodic phrase ending with a fermata over a half note. The bass staff continues the accompaniment.

เพลงแขกมอญ ทางเมืองวงใหญ่

อัตราจังหวะสามชั้น

หน้าทับปรบโก

ตอนที่ 1

เมืองวงใหญ่

5

9

13

17

21

25

29



33



37



41



45



47 **ท่อนที่ 2**



51



55



59



63



67



71



75



79



83



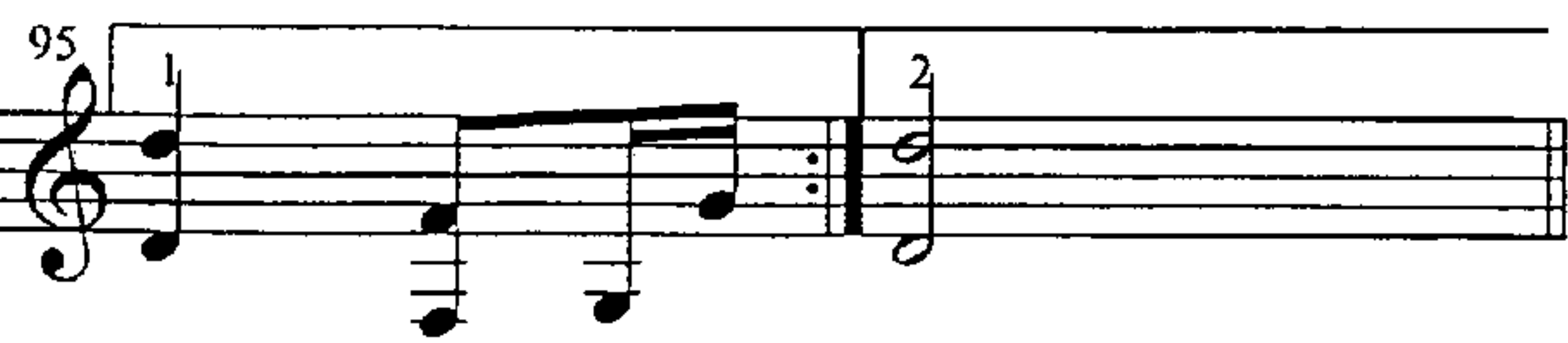
87



91



95



97 ท่อนที่ 3



101



105

Musical staff 105: Treble clef, starting with a quarter rest. The melody consists of eighth and sixteenth notes, with a repeat sign at the end of the line.

109

Musical staff 109: Treble clef, starting with a quarter rest. The melody consists of eighth and sixteenth notes, with a repeat sign at the end of the line.

113

Musical staff 113: Treble clef, starting with a quarter rest. The melody consists of eighth and sixteenth notes, with a repeat sign at the end of the line.

117

Musical staff 117: Treble clef, starting with a quarter rest. The melody consists of eighth and sixteenth notes, with a repeat sign at the end of the line.

121

Musical staff 121: Treble clef, starting with a quarter rest. The melody consists of eighth and sixteenth notes, with a repeat sign at the end of the line.

125

Musical staff 125: Treble clef, starting with a quarter rest. The melody consists of eighth and sixteenth notes, with a repeat sign at the end of the line.

129

Musical staff 129: Treble clef, starting with a quarter rest. The melody consists of eighth and sixteenth notes, with a repeat sign at the end of the line.

133

Musical staff 133: Treble clef, starting with a quarter rest. The melody consists of eighth and sixteenth notes, with a repeat sign at the end of the line.

137

Musical staff 137: Treble clef, starting with a quarter rest. The melody consists of eighth and sixteenth notes, with a repeat sign at the end of the line.

141

Musical staff 141: Treble clef, starting with a quarter rest. The melody consists of eighth and sixteenth notes, with a repeat sign at the end of the line.



บรรณานุกรม

- ข้าคม พรประสิทธิ์. (2541). การศึกษาผลงานเพลงเดี่ยวจะเข้ของครูละเอียด จิตต์เสวี.
วิทยานิพนธ์ ศศ.ม กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ถ่ายเอกสาร.
- ไชแสง สุขวัฒน์.(2529). สังคีตนิยมว่าด้วยดนตรีตะวันตก. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- จรียา สันตสวัสดิ์กุล.(2521). "เขาหัดจะเข้กันอย่างไร?" ที่ระลึกงานดนตรีไทยอุดมศึกษา ครั้งที่ 11
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,
- ณรงค์ชัย ปิฎกฤษต์ (2534). การวิเคราะห์ทางเพลงสาธการ. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยมหิดล, อัดสำเนา.
- โดม สว่างอารมณ์.(2540). การศึกษาชีวประวัติและวิเคราะห์ผลงานการประพันธ์เพลงของจางวางท้าวพาทย์โกศล.
ปริญญาานิพนธ์ ศศ.ม.กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, อัดสำเนา.
- เนรมิต ใจแสน. (2531). งานวิจัยเรื่องลักษณะและวิธีการบรรเลงจะเข้ในปัจจุบัน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาดุริยางค
ศิลป์ คณะศิลปกรรม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
- นิกร จันทกร. (2540). ศึกษาเพลงเดี่ยวกราวในทางฆ้องวงใหญ่. ปริญญาานิพนธ์ ศศ.ม.
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, อัดสำเนา.
- บุญช่วย โสวัตร. (2538). การวิเคราะห์เนื้อทำนองหลักของเพลงแขกมอญบางขุนพรหม. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, อัดสำเนา.
- บุญเชิด พิณพาทย์. (2540). การศึกษาเพลงเดี่ยวกราวในสามชั้นทางระนาดเอก. ปริญญาานิพนธ์ ศศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, อัดสำเนา.
- ปกรณ์ รอดช้างเผื่อน. (2523). เครื่องดีดของไทย. วิทยานิพนธ์ ศศ.บ. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยเทคโนโลยีและอา
ชีวศึกษา, อัดสำเนา.
- ปัญญา รุ่งเรือง. (2517). ระบบเสียงดนตรีสยาม. กรุงเทพฯ : ดนตรีไทย ศูนย์วัฒนธรรม สหวิทยาลัย
รัตนโกสินทร์ วิทยาลัยสวนสุนันทา,
- ประวิทย์ ขาวปลี้ม. (2540). การวิเคราะห์เพลงเสมอจำนวน 14 เพลง. ปริญญาานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, อัดสำเนา.
- พงษ์สิริ ศิลปบรรเลง. (2540). การศึกษาเพลงรามอญของเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. ปริญญาานิพนธ์ ศศ.ม.
กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, อัดสำเนา.
- พุทธะ ณ บางช้าง. (2541). วิเคราะห์เพลงมอญในพิธีศพ. ปริญญาานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรี
นครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, อัดสำเนา.
- พูนพิศ อมาตยกุล. (2527). ดนตรีวิจักษณ์ความรู้เรื่องดนตรีไทยเพื่อความชื่นชม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เกียรติ
ธุรกิจจำกัด,
_____ ดนตรีวิจักษณ์. (2529). พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สยามสมัย,
- มนตรี ตราโมท. (2538). ดนตรีไทย หนังสือที่ระลึกงานพระราชทานเพลิงศพนายมนตรี ตราโมท.กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด,
- มานพ วิสุทธิแพทย์. (2533). ดนตรีไทยวิเคราะห์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2538). สารานุกรมศัพท์ดนตรีไทย ภาคประวัติและบท้องเพลงเถา ฉบับ
ราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.
- รุ่งริ้วา กิจมี. (2540). จะเข้ : การสร้างและการบรรเลง. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล,
อัดสำเนา.

- วิชา ศรีผ่อง. (2543). การศึกษาเพลงเดี่ยวแขกมอญ ทางฆ้องวงใหญ่. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- วิทยา ศรีผ่อง. (2541). วัฒนธรรมการบรรเลงฆ้องวงเล็ก. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , อัดสำเนา.
- สังัด ภูเขาทอง. (2532). การดนตรีไทยและทางเข้าสู่ดนตรีไทย. กรุงเทพฯ : เรือนแก้วการพิมพ์,
- สุมาลี นิยมมานุภาพ. (2524). ดนตรีวิจักขณ์. พิมพ์ครั้งที่ 4 . กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง,
- ศักรินทร์ สุ่มบุญ. (2533). "ผู้ที่เชี่ยวชาญจะเข้ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์", ที่ระลึกการแสดงดนตรีไทย มัธยมศึกษา ครั้งที่ 14. กรุงเทพฯ : กลุ่มโรงเรียนกรมสามัญศึกษา กรุงเทพฯ,
- ศรีศักดิ์ วัลลิโภดม. (2535). ดนตรีและนาฏศิลป์ของชาววัง. ธนาคารกรุงเทพ จำกัด ,
- อาทร ธนวัฒน์. (2542). การศึกษาเพลงกราวในทางจะเข้. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.
- อุดม อรุณรัตน์. (2522). ดุริยางคดนตรีจากพระพุทธศาสนา. นครปฐม : แผนกบริการกลาง สำนักงานอธิการบดี พระราชวังสนามจันทร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ,
- อุทิศ นาคสวัสดิ์. (2522). ทฤษฎีและปฏิบัติดนตรีไทย. กรุงเทพฯ : เทพนิมิตรการพิมพ์,
- อรรวรรณ บรรจงศิลป์ และคณะ. (2534). ความคิดและภูมิปัญญาไทย ชุดดุริยางคศิลป์งานวิจัย. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อัดสำเนา.

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล	นายวรุฒิ เข้มเพชร
วัน เดือน ปีเกิด	11 ตุลาคม พ.ศ. 2519
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
ที่อยู่ปัจจุบัน	3/106 หมู่ 7 ต. บางบอน อ.บางขุนเทียน จ. กรุงเทพมหานคร 10150
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2540 การศึกษาด้านนิติ (กศ.บ.) ดุริยางคศาสตร์ไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พ.ศ. 2546 ศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต (มานุษยดุริยางควิทยา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ